

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Faizurrahman FARZAM

GÜNÜNÜMÜZ AFGANİSTAN ÖZBEK TÜRKÇESİYLE TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN İSİM
ve FİİLLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Faizurrahman FARZAM

GÜNÜNÜMÜZ AFGANİSTAN ÖZBEK TÜRKÇESİYLE TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN İSİM
ve FİİLLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Danışman

Prof. D. Fuat BOZKURT

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Faizurrahman FARZAM'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Fuat Bozkurt
Üye (Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Sami Özü
Üye : Yrd. Doç. Dr. Nihat Bayraktar

Tez Konusu: "Günümüz Afganistan Öbekte Türkçesiyle Türkiye Türkçesinin İsim ve Fiillerinin Karşılaştırılması"

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 29/08/2013

Mezuniyet Tarihi : 11/09/2013

Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT
Müdür

.....

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR LİSTESİ	viii
ALFABE LİSTESİ	xi
SES DEĞİŞMELERİ LİSTESİ.....	xii
ÖZET	xiv
SUMMARY	xvi
ÖNSÖZ	xviii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İSİMLER

1.1 İsimler	7
1.2 İsimden İsim Yapma Ekleri	127
1.2.1 -a	127
1.2.2 -āç	128
1.2.3 -aķ; -ak, -ek	128
1.2.4 -aķi	130
1.2.5 -akay, -kay	130
1.2.6 -alak, -laķ	131
1.2.7 -ān; -an, -en	132
1.2.8 -ar; -ar, -er, -şar, -şer	132
1.2.9 -av, -avi	133
1.2.10 -ça; -ca, -ce, -ça, -çe	133
1.2.11 -çaķ, -çaķ; cak, -cek	136
1.2.12 -čan, çang	137
1.2.13 -çi; -c1, -ci, -cu, -cū, -ç1, -çi, -çu, -çū	138
1.2.14 -çik; -cık, -cik, -cuk, -cūk	146

1.2.15 -çil	146
1.2.16 -çilik	146
1.2.17 -da	149
1.2.18 -daş; -daş, -taş	150
1.2.19 -day	152
1.2.20 -diğ, -tiğ; -dık, -dik, -duk, dük	152
1.2.21 -düz	153
1.2.22 -ga, -ğa, -ka, -ka; -ka, -ge	153
1.2.23 -gi, -gi, -ki, -ki; -ki	154
1.2.24 -gina, -kına	156
1.2.25 -gu	157
1.2.26 -i	157
1.2.27 -kağ; -kak	157
1.2.28 -kan, -kan; -kan	158
1.2.29 -lab	159
1.2.30 -lağ; lak, -lek	159
1.2.31 -lam, -lamçi	160
1.2.32 -larça	160
1.2.33 -lay	161
1.2.34 -li; -lı, li, -lu, -lû	161
1.2.35 -lik; -lık, -lik, -luk, -lûk	177
1.2.36 -maç	193
1.2.37 -man	193
1.2.38 -n	193
1.2.39 -rağ; -rak, -rek	194
1.2.30 -sa	194
1.2.41 -si; -sı, -si, -su, -sû	195
1.2.42 -sil	196

1.2.43 -siz; -sız, -süz, -süz, -süz	196
1.2.44 -ta	205
1.2.45 -tağ	205
1.2.46 -tay	205
1.2.47 -türük	206
1.3 Farsça Ekleriyle Yapılan İsimler	206
1.3.1 Farsçadan Özbekçeye Geçen Ön Eklerle Yapılan İsimler	206
1.3.2 ba-	207
1.3.3 be-	208
1.3.4 kam-	208
1.3.5 na-	208
1.4 Farsçadan Özbekçeye Giren Son Ekler	209
1.4.1-ana	209
1.4.2 -ban	210
1.4.3 -baz	211
1.4.4 -dan	211
1.4.5 -dar	212
1.4.6 -gah	214
1.4.7 -gār, -gar, -kār, -kar	215
1.4.8 -gin, -kın	216
1.4.9 -guy	216
1.4.10 -hāna	217
1.4.11 -hor	218
1.4.12 -istan	219
1.4.13 -kaş	219
1.4.14 -mand	220
1.4.15 -nama	220
1.4.16 -paz	221

1.4.17 -şunas	221
1.4.18 -var	222
1.4.19 -zada, -zada	222
1.4.20 -zar	223
1.5 Fiilden İsim Yapma Ekleri	223
1.5.1 -a; -a, -e	223
1.5.2 -acak; -acak, -ecek,	224
1.5.3 -ağan; -ağan, -eğin	224
1.5.4 -ak, -ak; -ak, -ek	225
1.5.5 -an; -an, -en	226
1.5.6 -anak; -anak, -enek	227
1.5.7 -ar, -r; -ar, -er	227
1.5.8 -at	228
1.5.9 -ç, -inç; -ç	228
1.5.10 -ça; -ca, -ce	229
1.5.11 -çağ, -çak-cak, -cek	229
1.5.12 -çik	230
1.5.13 -dağ, -dak	231
1.5.14 -dik, -dik; -dik, -dik, -duk, -dük, -tık, -tik, -tuk, -tük	231
1.5.15 -ğ	232
1.5.16 -gağ, -kağ, -kak, -gak	232
1.5.17 -gan, -kan, -kân, -kan; -ğan, -gen, -kan, -ken	233
1.5.18 -gi, -gu, -ki, -ki; -gi, -gi, -gu, -gü, -kı, -ki, -ku, -kü	234
1.5.19 -giç, -giç, -kiç, -kiç; -giç, -giç, -guç, -güç	236
1.5.20 -gün, -gın, -gun, -gin, -kin, -kın, -kun; -gın, -gin, -gun, -gün, -kın, -kun, -kün	237
1.5.21 -gur, -kir, -kir, -gir, -gur	239
1.5.22 -k, -k; -k, -k	239
1.5.23 -ka	245

1.5.24 -m, -m	246
1.5.25 -ma; -ma, -me	249
1.5.26 -mağ; -mak, -mek	253
1.5.27 -mas; -maz, -mez	321
1.5.28 -mik	321
1.5.39 -miş; -mı, -mı, -mu, -mü	322
1.5.30 -n; -n	322
1.5.31 -ndi	323
1.5.32 -ng	324
1.5.33 -ş; -ş	324
1.5.34 -t	326
1.5.35 -v	326

İKİNCİ BÖLÜM

FİİLLER

2.1 Basit Fiiller	329
2.1.1 Bir Ünlü, Bir Ünsüzden Teşkil Olan Fiiller	329
2.1.2 Bir Ünlü ve İki Ünsüzden Teşkil Olan Fiiller	335
2.1.3 Bir Ünsüz Bir Ünlü ve Bir Ünsüzden Teşkil Olan Fiiller	336
2.1.4 Bir Ünsüz Bir Ünlü ve İki Ünsüzden Teşkil Olan Fiiller	362
2.2. Türemiş Fiiller	364
2.2.1 İsimden Fiil Yapma Ekleri	364
2.2.2 -a; -a / -e-	364
2.2.3 -al; -al / -el-	373
2.2.4 -ār / -r; -ar / -er-	374
2.2.5 -at; -at, -et-	377
2.2.6 -ay, -y; -y-	378
2.2.7 -da, -ta; -da, -de / -ta, -te-	383

2.2.8 -dira-	384
2.2.9 -i-; -ı-, -i-, / -u-, -ü-	385
2.2.10 -illa-	389
2.2.11 -ira-	395
2.2.12 -ğa-, -ga-, -ğa-, -ka-	396
2.2.13 -ğar-, -ğar-	398
2.2.14 -kır-, kir; -kır-, -kir-, -kur-, -kür-	398
2.2.15 -ği-, -gi-	399
2.2.16 -k-, -k-; -k-, -k-	400
2.2.17 -kır-, -kır-	402
2.2.18 -la-; -la-, -le-	403
2.2.19 -lan-; -lan-	460
2.2.20 -laş-; -laş-	473
2.2.21 -r-, -ir-, -ur-; -r-	495
2.2.22 -ra-; -ra-	496
2.2.23 -sa-; -sa-, -se-	499
2.2.24 -si-	500
2.2.25 -sin-	500
2.2.26 -sira-	501
2.2.27 -sit-	503
2.2.28 -şa-	504
2.3 Fiilden Fiil Yapma Ekleri	504
2.3.1 -a-; -a-, -e-	505
2.3.2 -ala-; -ala-, -ele-	507
2.3.3 -ār-; -ar-, -re-	507
2.3.4 -çay-	509
2.3.5 -dar-, -tar-; -dar-, -der-	509
2.3.6 -dir-, -tir-; -dır-, -dir-, -dur-, -dür-, -tır-, -tir-, -tur-, -tür-	510

2.3.7 -ğa-, -ga-, -қа-, -ga-	516
2.3.8 -gaş-, -kaş-	517
2.3.9 -i-; -ı-, -i- , -u-, -ü-	518
2.3.10 -ir-, -úr- ; -r-	519
2.3.11 -iz-; -z-	524
2.3.12 -k-, -k-; -қа-, -k-	525
2.3.13 -kar-	526
2.3.14 -kaz- -gāz-, kāz-, -gāz-	527
2.3.15 -l-; -l-	527
2.3.16 -la-; -la- , -le-	537
2.3.17 -ma-; -ma- , -me-	539
2.3.18 -n-; -n-	550
2.3.19 -nķira-	558
2.3.20 -sa-; -sa- , -se-	558
2.3.21 -sat-	559
2.3.22 -ş-; -ş-	560
2.3.23 -t-; -t-	569
2.3.24 -ta-	575
2.4 Birleşik Yapılar	576
SONUÇ	591
KAYNAKÇA	594
ÖZGEÇMİŞ	595

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar.: Arapça

Far.: Farsça

ÖTS.: Özbek Tili Sözlüğü

S.: Seyfe

TS.: Türkçe Sözlüğü

TTS.: Tabiat Taklidi Sesler

**ÖZBEKÇEDE KULLANILAN ALFABENİN ARAPÇA VE LATİNCESİ VE ONUN
TÜRKÇE TRANSCRIPTION KARŞILIĞI**

Özbekçe Arap alfabesi	Özbekçe Latince alfabesi	Türkçe Transcription alfabesi
آ	Ä ä	Ā ā
ا	A a	A a
ب	B b	B b
پ	P p	P p
ت	T t	T t
ث	S s	Ŝ ŝ
ج	J j	C c
ح	H h	Ĥ ĥ
خ	Kh kh	Ħ ħ
د	D d	D d
ذ	Z z	Ž ž
ر	R r	R r
ز	Z z	Z z
ژ	Zh zh	J j
س	S s	S s

ش	Sh sh	Ş ş
ص	S s	Ś ś
ض	Z z	Ž ž
ط	T t	Ʀ Ƨ
ظ	Z z	Ž ž
ع	A a	ÓA Óa
غ	Gh gh	Ġ ġ
ف	F f	F f
ق	Q q	Ƙ ƙ
ك	K k	K k
گ	G g	G g
ل	L l	L l
م	M m	M m
ن	N n	N n
و	W w	V v
ه	H h	H h
ئ	Y y	Y y

Özbekçede Arapça alfabesi kullanıldığı için Türkçedeki (o, ö, u) ünlülerini Arapçadaki şu çift harfler karşılar.

Özbekçe Arap alfabesi	Özbekçe Latince alfabesi	Türkçe Transcription alfabesi
او	O o	O o
و	Ö ö	Ö ö
اۈ	U u, Ü ü	U u, Ü ü
نینگ	ng	ŋ

Not: Yukarıdaki tabloda karşılaştırdığımız harflerden “O” harfinin Arapça karşılığı, (او) harfi, üzerinde şapkası vardır. Örneği (Oz~Öz) sözcüğünde görüldüğü gibi. “Ö” harfinin karşılığı ise (و) harfidir. Bu harf sadece kelime ortasında kullanılır. (“U, Ü”) harflerinin karşılığı ise (اۈ) harfleridir. (“U, Ü”) harflerinin karşıladığı (و) ise şapkasızdır.

SES DEĞİŞMELERİ

Özbekçe Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasındaki ses değişimleri aşağıdakilerden ibarettir.

Ünlülerin değişmesi:

a-e değişimleri:

a<e: kişna-kişne, ota-öde, tila-dile, yónal-yönel kelimelerinde görülmektedir.

a-ı değişmesi:

a<ı: yardım-yardım kelimesinde görülmektedir.

i-ü, u değişmesi:

i<ü, u: küçük-küçük, kóndir-kondur, sómi-r-somur kelimelerinde görülmektedir.

i-e değişmesi:

i<e: sıyraklaş-seyrekleş- gibi kelimelerde görülmektedir.

u-v değişmesi:

u-v: uruglamak-vurgulamak gibi kelimelerde görülmektedir.

Ünsüzlerin değişmesi:

b<v değişmesi:

b<v: bar<var, ber<ver gibi kelimelerde görülmektedir.

c<ç: değişimleri:

c<ç: çift<çift gibi Farsçadan ve Arapçadan geçen kelimelerde görülmektedir.

k<g değişmesi:

k<g: keç<geç, kel<gel, ket<git, koç<göç gibi kelimelerde görülmektedir.

m<b değişimleri:

m-<b: min<bin, muz<buz gibi kelimelerde görülmektedir.

p<b değişmesi:

p<b: piçak<biçak sadece bu kelimeye görülmektedir.

k<v değişmesi:

k<v: sok<söv kelimse sonunda sadece bu kelimedede görölmektedir.

t<d değişmesi:

t-<d: teg<değ , ter<der, teş<deş, tik<dik, turt<dürt gibi kelimelerde görölmektedir.

z<y değişmesi:

z<y: sadece, söz-la-māk-söy-le-mek, kelimesinde görölmektedir.

ÖZET

Türk dili dünya dilleri arasında önemli bir dildir. Türk dilinin önemli olması ise çok eski tarihlere ve çeşitli yazılara sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla Türk dillinin önemli olmasının sebeplerinden biride Türklerin geniş bir coğrafya'ya sahip olup ve farklı lehçelere konuşmaları ise ayrı bir önem taşımaktadır. Yeryüzündeki gelişmelerle birlikte bilim dünyası da kendi dallarında gelişmelerini ileri sürmektedir. Bilim dünyasının en önemli dallarından biri olan dildir. Oysa dil'de kendi dallarında gelişmektedir. Bizim araştırmakta olduğumuz konu ise dil olduğu için, Özbekçe Türkçesini Türkiye Türkçesiyle karşılaştırarak, bu kökleri ani olup farklı lehçe ve farklı coğrafya'da hayat süren dillerin gelişimi ve gerilimini ortaya çıkarmaktır.

Bizim araştırmakta olduğumuz konu, Günümüz Afganistan Özbekçe Türkçesiyle Türkiye Türkçesinin sözcüklerini bir birleriyle karşılaştırmasıdır. Bu karşılaştırma ise Nurullah Altay'ın 2007'de Malezya'da basıp yayınladığı, Özbek Dili sözlüğünü temel kaynak olarak, Türk Dil kurumu 2005'te yayınladığı Türkçe Sözlüğü ile karşılaştırmaktır.

Ele aldığımız çalışma üç bölümden ibaret olup, birinci bölüm tezinin Konu Seçimi, Kapsam, Yöntem, Amaç ve Kullanılan temel kaynakları anlatmaktadır. Tezimizin ikinci bölümü ise isimlerden oluşmaktadır. İsimler bölümünde birinci olarak halis isimler karşılaştırılmıştır. Halis isimlerde, her iki dilde yani Özbekçe Türkçesinde ve Türkiye Türkçesinde Arapça ve Farsçadan geçen sözcükler olduğu için şöyle karşılaştırılmaktadır. Örnekler: 1. Öz Türkçe karşılaştırma örneği: (aç: ÖTS. 55.~aç: TS. 10). Arapçadan geçen sözcüklerin örneği: (ābida: ÖTS. 55.~abide: TS. 3. (Ar.)). Farsçadan geçen sözcüklerin örneği: (bazm: ÖTS. 124.~bezm: TS. 258. (Far.)). Yukarıdaki örneklerde gördüğünüz gibi, şekil ve anlam açısından Özbekçe ve Türkçe sözcüklerin bir birleriyle ne kadar yakın olup ve bu iki dilin aynı dil olduğunu görürsünüz. Arapça ve Farsçadan geçen isimlerde ise anlamlar aynı olup bir az şekil açısından değişimler vardır. İsimlerin ikinci kısmını isimden türemiş isimler oluşturmaktadır. İsimden isim türeten kısmı da yukarıda halis isimlere benzer şekilde yapılmaktadır. İsimlerin üçüncü kısmı ise fiilden türemiş isimlerdir. Bu kısım da aynen yukarıda halis isimlere örnek vererek gösterdiğimiz gibi yapılmaktadır.

Tezimizin üçüncü bölümü fiiller ve birleşik yapılardan oluşup tezin en önemli kısmını kapsamaktadır. Üçün bölümün ilk kısmını basit fiiller teşkil etmektedir. Basit fiillerin yapı düzenini örnekte gösterip geçmeyi lüzum görüyorum. Örneği: (aç~aç: “aç- fiili ise açmak

karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 9 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: darvāzani āčmāḡ-Kapıyı açmak). Örnekte gördüğümüz gibi üçüncü bölümün fiillerinin tümü aynı biçimde açıklanmaktadır. Üçüncü bölümün ayrı bir önem yansıtması ise okuyucunu ham şekil bilgisi açısından hamda anlam bilgisi açısından Özbekçe Türkçesini Türkiye Türkçesiyle çok yakın ve az bir farkla bir birlerinin bağdaşıklarını göstermektedir. Üçüncü bölümün son kısmı ise birleşik yapılardan ibarettir. Tezimin önemini kısaca anlatmam gerekse, bu tez sözcükler üzerinde yapıldığı için Afganistan Özbekçe Türkçesiyle Türkiye Türkçesi arasında ilk karşılaştırmalı bir çalışma olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla eğer bu tez az ve eksik de olsa ilk karşılaştırmalı bir tez olduğu için gelecekte Afganistan'da Türkoloji bölümleri üzerinde araştırmakta olan gençler için iyi bir yol açacağından eminim.

SUMMARY

The Turkish language is a major language of the world's languages . Turkish language has to be significant due to the fact the very early times , and various writings . Therefore, one of the reasons it is important Turkish Cypriots multilingual with a wide range of Geography and a separate conversations in different dialects importance. Developments in their fields of earth with the developments in the world of science suggests. Language in the world, which is one of the most important branches of science . Language, however, is developing its own branches . Our issue is that we're investigating is the language , Uzbek Turkey-Turkish Turkish-language version , comparing the different dialects and different geography including the roots of a sudden life -long development of languages , and to reveal the tension .

We are investigating the issue , today's Afghanistan, Turkey Turkish Uzbek Turkic comparison of words with each other . This comparison is published in the press in Malaysia in 2007, Altay Nuru , the main source dictionary Uzbek language , the Turkish Language Turkish Dictionary published by the agency in 2005 to compare with .

Consists of three chapters we have discussed the first chapter of my thesis Topic Selection , Scope , Methodology, describes the purpose and the main sources used . The second part of the thesis is composed of . In the first section, compared with pure nouns Nouns . Halis names in both languages, Turkish, Arabic and Persian and Turkey, Turkish, Uzbek , so that the last words he compares to . Examples: 1 Self- Turkish comparative example: (āç-: ÖTS . 55 ~ Open : TS . 10). Arabic words in the sample: (Abida : OTS . 55 ~ monument : TS . 3 (Ar.)). Persian words in the sample: (base are : OTS . 124 ~ Bezm : TS . 258 (Far.)). As you can see in the above examples , Uzbek and Turkish words with each other in terms of form and meaning is and how close you will see that these two language the same language . The meanings of Arabic and Persian is the same as the names are a little changes in shape . The second part of the names are derived from the names of the names . The name derives some names similar to the names above are pure . The third part of the names derived from the names of the verb . This section is made in the same way as we have shown above, by providing examples of pure names .

The third part of the thesis is occurring verbs and composite structures, covers the most important part of the thesis . Constitutes the first part of chapter three, simple verbs . I see the need to switch to the layout of the structure of verbs to show a simple example .

Example : (AC- ~ Open : " AC- verb is used in the sense of open for nine different meanings at the same time is used. Example : darvāzani open the door opening) . All of the acts described in the same way as we have seen in the example of the third section . In the third chapter the reader to reflect a different significance in terms of morphology hamda meaning, in terms of raw Uzbek Turkey-Turkish Turkish-language version of each other bağdaşlıklarını very close and shows a small margin . The last part of the third section consists of the composite structures . Thesis as well as to explain briefly the importance of this thesis was made on the words of the first comparative study of Turkey Turkish Turkish in Afghanistan Uzbek say that . So if you are missing this thesis , albeit minimal and is the first comparative thesis investigating on the part of young people who are the future for Afghanistan Turcology I'm sure will lead to good .

ÖNSÖZ

Türk dillerinin en büyük ve en değerli ve en çok çalışılmış ve en çok konuşanlarından olan Türkiye Türkçesi ve Özbek Türkçesidir. Bu diller üzerinde yüzlerce kitap ve binlerce makaleler yazılmasına rağmen yine de çok geniş sahaları vardır ki çalışılmamış ve el dokunmamışlardır. Bizim ele aldığımız çalışma ise yine Türk dili ve edebiyatının gelişmesi için Afganistan Özbek Türkçesini Türkiye Türkçesi ile mukayese ederek güzel Türk dilimizin gelişmesi için bir adım atmış oluruz.

Günümüz Afganistan Türkçesi dediğimiz zaman da Türkiye Türkçesi gibi gelişmiş ve daha çok çalışıp ekmek vermiş bir dilden bahis etmiyoruz. Günümüz Afganistan Türkçesi dediğimizde yüzlerce yıl çalışılmamış ve Arapça, Farsça içinde boğulmuş bir dilden behs ediyoruz. İşte bu dilin üzerinde yazılan ilk sözlük Özbek Dili Sözlüğünü temel kaynak olarak çalışmamızı devam ettirmekteyiz.

İlk olarak Türkiye devleti ve Milli eğitim dış ilişkiler Genel Müdürlüğü Kültür Anlaşmaları ile ve Kültürel değişim Programı Genel Müdürlüğünden sonsuz teşekkürler ediyorum. Bizim kendi dilimiz, Türk dilimizi öğrenmemiz için ve Özbek Türkçesinin gelişmesi için başarı adımlar attığını hiç unutmayacağız. Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm başkanı Danışmanım Prof. D. Fuat BOZKURT hocamdan, beni kendi öğrencisi kabul ettiği için ve elinden gelen yardımı verdiği için tekrar tekrar teşekkür ediyorum. Tez seçmem ve yazmam konusunda yardımcı olan ve hatta kütüphanesini hizmetime bırakan ve her konuda yorulmadan yardımcı olan hocam Yrd. Doç. Dr. Ali CİN hocadan sonsuz teşekkürler ediyorum. Son olarak Sosyal Bilimler ENSTİTÜSÜ çalışanlarından ve tüm Akdeniz Üniversitesinden bize verdiği yardımlar için teşekkür diyorum.

Faizurrahman FARZAM

Antalya, 2013

GİRİŞ

Tezimin giriş bölümünü yazarken, tezimin temel konu olan (Günümüz Afganistan Özbekçe Türkçesiyle Türkiye Türkçesinin isim ve fillerinin karşılaştırıldığımız için kısaca Afganistan tarihi, coğrafyesi, Özbekler ve Özbek edebiyatı hakkında bilgi vermeyi uygun gördüm, nerde ise Türkiye Türkçesi Hakkında herkesin yeterine bilgi olduğunu biliyoruz.

Bugünkü Afganistan dünkü Horasan ve öbür günkü Aryana'da gelmiş geçmiş hükümetler ve imparatorluklar ve bunların her biri hakkında kısaca göz gezdirerek geçerse iyi olacağını düşündüm. Tarih belirlediği gibi Afganistan'ın geçmişinden şuna kadar ki tarihini kısaca şöyle yazabiliriz.

“Haşamınışılar imparatorluğu öncesi belli değildir ama bu imparatorluk (M.Ö. 328-329) yılında büyük İskender'in Yunandan Afganistan üzerinden Hindistan'a savaş açtığında Haşamınışıların üçüncü Darioş hükümeti yıkılmıştır. (M.Ö. 323) yılında büyük İskender'in ölümünden sonra Aryana bir türlü kargaşalar içinde devam edip (M.Ö. 313-185) yıllar arasında Sülükian veya sülüsian ülkeyi ele geçirerek hüküm etmeye başlarlar. (M.Ö. 313-185). Büyük İskender'in ölümünden sonra ülkenin dört bir yanında farklı devletler kurulmaya başlar. Örneği: (M.Ö. 313-185) yıllar arası Bahtarda. (M.Ö. 275-185) yıllar arası Maurian devleti. (M.Ö. 250-110) yıllar arası (Yunanı Bahtar) devleti yani İskender ile birlikte gelip göçebe şeklinde yaşayan yunanlılar devletidir. (M.Ö. 155-190) yıllar arası Yunanlı Hint devleti, bunlar şimdiki Afganistan'ın Bamyan, Ayhanim, ve Celal-Abad şehirlerinde hüküm sürmüşlerdir. (M.Ö. 155-120) yıllar arası Eşkanian devletidir ki bunlar ise şimdiki Hirat ve Sistan bölgelerinde kendi devletlerini kurmuşlar. (M.Ö. 90-20) yıllar arası Sikkai Hint devleti şimdiki kabul Afganistan başkenti ve Celal-abad, Gazni, Kandahar da kendi devletlerini kurmuşlardır. (M.Ö. 225-20) Pahlavlar devleti hüküm sürmüştür. (M.Ö. 110) ve (M.S. 75) yıllar arası Koşanilar imparatorluğudur ki bunlar Türklerdir. Koşaniler İmparatorluğu ise yanında birkaç devletlerle birlikte (Sasaniler, kadariler ve Haftaliler) ile Arap ordusunun M 650 yılında orta Asya'ya gelinceye kadar hüküm sürmüşlerdir.

Arap ordusunun İran ve Afganistan'a geldiğinden sonra ortaya gelen devletler ve imparatorluklar şunlardır. Tahir-iler (821-872) yıllar aralarında sadece Hirat, Badgis'te hüküm sürmüşler. Saffarian (861-1002) yıllar arasında sadece Kabdahar'da hüküm sürmüşleridir. Samaniler (875-999) yıllar arasında Hirat, Badgis, Balh ve Badaşan'da hüküm sürmüşler. Gazneliler (1038-1153) yıllar arasında Sultan Mahmut ve onun oğlu Sultan Mesut İmparatorluğu zamanında şimdiki Ğazni (Gazna) Gaznelilerin başkenti, Kabil, Kandahar,

Celal-ābad, Bust, Sistan, Hirat, Badğis, Balh, ve Badağşan vilayetlerinde hüküm sürmüşler. Bu zikrettiğimiz vilayetler ise şimdiki Afganistan topraklarından sayılır. Dolayısı ile Gazneli Mahmut İslam'ı yaymak için ta Pakistan ve Hindistan'ı fethedip İslam oralara kadar götürmüşlerdir. Selçuklar (1038-1153) yılları arasında sadece Hirat, Badğis, Balh ve Badağşan illerinde yani o zamanların güney Türkistan ve şimdiki kuzey Afganistan illerinde hüküm sürmüşlerdir. Guriler (1148-1214) yıllar arasında hüküm sürmüşlerdir. Harazam Şahlar (1214-1219) yıllar arasında hüküm sürmüşlerdir. 1221 yılında Moğol hamlesi ile birlikte 1381 yılına kadar bu kanlı dönem devam etmiştir. Bundan sonra 1381 yılından ta 1506 yılına kadar Timur imparatorluğu kurulup Horasan'ın özellikle Özbekçe Türkçe ve Farsça edebiyatının en parlak dönemlerinden sayılır. 1506 ve 1510 yıllar arasında da Şeybaniler- devleti Maverā-ün-nehirden geçip Timur imparatorluğunun Afganistan'da sona ermesine sebep olmuştur". Bundan sonra 1510'dan ta 1722 yılına kadar Safaviler Afganistan'da hüküm sürüp ve 1709 yılından 1738 yılına kadar da Hotakiler Hirat ve Badğiste hüküm sürmekte olumuşlar. 1738-1747 yıllar arasında da Afşarlar hüküm sürmüştür... (Arian, 2006, s. 5).

Afşarlar devleti ise Türk imparatorluklarının son hükümdarı Nadir Afşar kendi yetiştirdiği Peştun olan askeri Ahmet Şah tarafından Hiratta zehirlenerek öldürülür. İşte burada Horasan'ın tarihi ismi bitip 1747 yılında yeni bir ülke yeni bir isimle yani Afganistan ismi verilerek ortaya çıkar. Özbek Türklerinin bin yıllarca tarihi işte bu dönemde ateşi sönmüştür. Ahmet şah başkenti Hirattan Kandahar'a götürüp kendini padişah ilan eder. 1747 yılından itibaren ta 1978 yılına kadar Türklerin tüm mirasları, eserleri bu dönem hükümdarları tarafından yakılıp yok olmuştur.

1978 Komünizm'in iç savaşları başlar Afganistan bir kere daha kan yağmuru altında kalıp halk komşu ülkelere muhacerete başlar, bu dizi kudrete erişme dizisi idi ki ta 1992 tarihine kadar devam etti. Bu dizinin ardından 1992 yılından yeni bir savaş şahidi olduk. Bu savaş teknoloji açısından çok gelişmiş bir dizi çıkıverdi. Bu dizi ise iki Müslüman kardeşin (Mucahiddin ve Taliban) savaşı başladı ta 2000 yılına kadar devam etti. 2000 yılından sonra dizilerin baş yöneticisi (Amerika) ortaya girerek yeni bir hükümet ve yeni bir dizi ile devam etmektedir... (Tanin, 2004. s. 19).

Afganistan coğrafyası ise doğudan Çin ve Keşmir ile ve batıdan İran ile sınırdaş olup güneyinde de Pakistan ve kuzeyinde de Tacikistan, Özbekistan ve Türkmenistan ülkeleri vardır.

Özbek Türkleri ise Afganistan'ın kuzeyinde yaşamaktadırlar ve yaşadıkları iller şunlardan ibarettir. 1- Badaşan, 2-Talişan, 3- Kunduz, 4- Bağlan, 5- Samangan, 6-Mezar-i Şerif (Balh) vilayeti, 7-Ser-i Pul, 8, Cuzcan, 9- Faryab'tır. Budan ayrı Özbekler Afganistan'ın diğer illerinde de yaşamaktadırlar ama yukarıda zikrettiğimiz illerde en çoğunlukta olup, diğer illerde ise sayıları azdır. Özbek Türkleri bu illerde meslek olarak en yoğun çiftçilik, hayvancılık, halı döküme, esnafılık ve ticaret işleri ile uğraşıyorlar.

Özbek edebiyatı Türk edebiyatından sonra en çok çalışılmış edebiyattır diye biliyoruz. Ama Özbek edebiyatı Özbek imparatorluğunun zamanında (Timurlular) zamanında en çok çalışılmış edebiyat sayılır. Çünkü o dönemin Nevai'si tüm dünyaya Özbekler için yeterli idi ve o dönemlerin edebiyatında izafe bizim günümüz Afganistan edebiyatı hakkında bilgi vermemiz gerek. Bugünkü Özbek edebiyatı ise sadece şiir bakımından gelişmiş bir edebiyattır ama nesir veya dil, gramer bakımında sıfır bile sayılmaz. Çünkü bugüne kadar Afganistan'da Özbek dilinin resmi olmadığı için ve dolayısı ile 1747 yılından sonra Özbek dili bugüne kadar hakim devletler tarafından susturulduğu için dil ve gramer konusunda kimsenin dikkatini çekmemiştir.

Bugünkü Özbek yeni edebiyatını sadece şiir bakımından geliştiği için Özbek dilinde şuana kadar kitaplarını halkın hizmetine sönen dil ve edebiyat erbaplarından şunları söyleyebiliriz.

- 1- Nurullah Altay, Özbek Tili Sözlüğü (Özbek Dili Sözlüğü), eseri yayınlanmış ki tezimizin temel kaynaklarından biri sayılır.
- 2- Salih Muhammad Rasihi, Türk Edebiyatı Tarihi, eseri yayınlanmış.
- 3- İntizar Cuzcani, Gülşen içre şiiri eseri yayınlamış.
- 4- Kazım Emimi, Rengin-Kaman şiiri eseri yayınlanmış.
- 5- Abdulkerim Bahman, Dört gül şiiri eseri yayınlanmış.
- 6- Salih M. Hassas, Atalar sözü Akılning-gözü, eseri yayınlanmış.
- 7- Rahim İbrahim, Rangin-Kaman, şiiri eseri yayınlanmış.
- 8- Şari Cuzcani, Amu derya, Şiiri eseri yayınlanmış.
- 9- Azim Azimi, Nisab-ul Bayan el yazı eseri yayınlanmış.
- 10- Azim Azimi, Tuhfet-ül Azime, el yazı eseri yayınlanmış.
- 11- Azim Azimi, Divanı eseri yayınlanmış.
- 12- Azim Azimi. Ba Karvan-i bedil, şiiri eseri yayınlanmış.
- 13- Faruħzād Furoğ, Peri kuylari, çevirmen Dr. Şefike Yarşin, eseri yayınlanmış.
- 14- Muhammad Emin Kazimi, Afganistan Özbek Şairleri, eseri yayınlanmış.
- 15- Kayvan Kübra, Altın-Taç, şiiri eseri yayınlanmış.

- 16- Muhammad Alim Labib, kaygularım-Tuygularım, şiiri eseri yayınlanmış.
- 17- Dr. Şefika Yarşın, Yine Korişgunçe, nesri kitabı yayınlanmış.
- 18- Muhammad Alim Yarşın, Vekalet-Dağ-dağaları, nesri kitabı yayınlanmış.
- 19- Muhammad Alim Yarşın, Barghayi Az Tarihi Afganistan (Afganistan tarih yapraklarından) tarihi eseri yayınlanmış.

Bugüne kadar yani Afganistan'ın yeni dönem açılışından (2000) yılından buyana Afganistan'daki Özbek yazarları ve şairleri Özbek dilinin gelişmesi ve daha iyi hizmet etmek için ellerinden geldiği çabayı göstermektedirler.

Ele aldığımız tezin temel kaynakçası yukarıda söylediğimiz gibi Nurullah Altay'ın Özbek dili Sözlüğüne geçen 8630 sözcüğü 2005'te Türk Dil Kurumu tarafından Yayınlanan Türkçe sözlüğündeki sözcüklerle karşılaştırarak hazırlanmaktadır.

Konu Seçimi

Türk dilleri arasında Özbekçe Türkçesi, Türkiye Türkçesinden sonra nüfus ve çalışmalar bakımından büyük bir yeri kapsamaktadır. Özbek Türkleri ise Özbekistan'dan sonra en çok bugünkü Afganistan ve eski adıyla küney Türkistan'da (M.Ö.)'den beri yaşamaktadırlar. Özbekçe Türkçesi üzerinde, Afganistan'da adeta şiir ve hikayeler yazılmıştır. Gramer veya dil bilimi açısında, Nurullah Altay'ın Özbek Dili Sözlüğünün giriş kısmında sadece 46 sayıfalık bir dil bilgisi dışında, başka hiçbir bilimsel çalışma yapılmamıştır. Afganistan'da başkent kabul müstesna olmak üzere, Mezari-Şerif (Balh), Takhar, Cüzcan, Maymana, Seripol, Bağlan illerinde Türkoloji bölümlerinin yeniden açılıp gramer ders kitaplarının olmaması veya olsada Özbekistan Kiril alfabesinde yazılıp öğrencilerin Kiril alfabesine aşina olmamaları büyük problemidir.

Bu nedenler esas itibariyle bizim biz Afganistan Özbekçe Türkçesini Türkiye Türkçesi sözlüklerini karşılaştırmasını uygun gördük. Bu çalışma sözcükler incelemesi üzerinde olduğu için gelecekte Afganistan'daki Türkoloji bölümleri öğrencilerine azda olsa yardımcı olacağı amacıyla seçilmiştir.

Kapsam

Tezimizin giriş ve özet bölümünde Özbek Türkçesi hakkında bilgi vermiştik. Bu çalışmada ise üç bölüm yer almaktadır. Birinci bölüm konu seçimi, kapsam, yöntem, amaç ve kullanılan telem kaynaklardır. İkinci bölüm isimlerdir isimler ise üçe bölünür. 1. Halis İsimler. 2. İsimden isim yapma ekleriyle yapılan isimler. 3. Fiilden isim yapma ekleriyle yapılan isimlerdir. Üçüncü bölümü fiiller ve birleşik yapılar oluşturmaktadır. Fiiller de üç

bölümdür. 1. Basit fiiller. 2. İsimden fiil yapma ekleriyle yapılan fiiller. 3. Fiilden fiil yapma ekleriyle yapılan fiillerdir. Üçüncü bölümün son kısmında yurıda dediğimiz gibi birleşik yapılar yer almaktadır.

Tezimizin isimler bölümünde, Özbek Türkçesindeki sözcüklerle türkiye Türkçesindeki sözcükler şekil bilgisi bakımından karşılaştırılmıştır. bunu nedeniyle Özbek Dili Sözlüğündende isimler çoğunlukla Arapça ve Farsçadan geçtiği için, dolayısıyla sözlükte tek anlamlı geçtiğinden kaynaklanmaktadır. Üçüncü bölüm fiiller ise isimlerden biraz farklı olarak ele alınmıştır. Bunun nedeniyle sözlükte fiiller ile ilgili birkaç anlamlar geçtiğinden kaynaklanmıştır. Fiilleri karşılaştırır ken her bir sözcüğün karşılığı ve o sözcüğün kaç anlamda kullanıldığı ve bu anlamlardan kaçınıcı anlamın bir birleriyle tutarlı olması hakkında ayrıntısıyla bilgi verilip örnekleri ise sadece sözlükte verilen örnekler yazılmıştır. Sözlüklerde örneği geçmeyen sözcüklerin karşısında, Özbekçe Türkçesinde ise (Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnemk vermemiştir.) ve Türkçe sözlüğünde ise (Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnem vermemişlerdir.) biçiminde gösterilmektedir. Şunuda hatırlatıp geçmemiz gerek ki fiil bölümünde bazı sözcükler şekil bilgisi bakımından iki dilde de aynı olup anlam bilgisi bakımından anlamları bir birleriyle tutmamaktadır. Bu çalışmanın temel kaynağı Özbekçe Türkçesindeki Özbek Dili Sözlüğü olduğu için, bu karşılaştırma Özbekçe Türkçesine göre yapılmıştır. Bundan dolayı Özbekçe Türkçesinde bazı sözcüklerin karşığı Türkiye Türkçesinde olmadığı için, o sözcüklerin karşısında kısaltma olarak, (TS. “Yok”) diye geçmekteyiz.

Yöntem

Karşılaştırmalı çalışmaların zor yanı iki ayrı ucu veya iki şekli birleştirme çabasından kaynaklanmaktadır. Bizim çalışmamızın da zor yanı aşağıda zikredeceğimiz nedenden kaynaklanmaktadır.

Türk dilleri daha eskilerden bir ve teklerdi ama şimdi eskileri bir dil olan Türk dili iki farklı ülkede yaşamaktadır. Biri ise eskileri geriye bırakıp, aşağı yukarı 100 yıldır üzerinde dünyaca, sayısız çalışmalar yapılip ve bu çalışmalar neticesinde kendini dünyanın en gelişmiş 5 dili arasında yer vermektedir. Başka biri ise eski biçimini kaybederek bambaşka bir şey olup veya başkalarının kültürüne yönelik değişmektedir. Bu değişimlerin nedeni ise 300 yıldır üzerinde hiçbir bilimsel çalışmalar yapılmamıştır. İşte bu nedenler ise zorlukları kendiliğinden belirtecektir.

Amaç

Türk dilleri arasında, Türkiye Türkçesinde sonra en çok konuşulan ve en çok çalışmalar yapılan Özbekçe Türkçesidir. Özbekçe Türkçesi ise Özbekistan'dan sonra en çok konuşulan ve resmi bir dil olarak Afganistan'daki Özbekler sayılır. Çalışmamız ise günümüz Afganistan Özbekçe Türkçesinin kelimelerini Türkiye Türkçesindeki kelimelerle karşılaştırılması her şeyden önce mecburi kılmaktadır. Bu durumda tezimin en temel amacı da günümüz Afganistan Özbekçe Türkçesinin kelimelerini Türkiye Türkçesi ile karşılaştırmak esas, şekil ve anlam biçim ortaklıkları ile farklılıklarını tespit edebilmek olacaktır. Çünkü bugün Türk dillerinin sınırı güney Türkistan ve kuzey Afganistan'a kadar uzanmaktadır. Çalışmamız ise 300 yıl önceki güney Türkistan ve şimdiki Afganistan Özbekçe Türkçesinin sözcüklerini farklı bir coğrafya'da konuşulan ve şimdiki konuşmakta olan Türkiye Türkçesiyle farklılıklarını ve benzerliklerini ortaya koymaktır.

Kullanım Temel Kaynaklar

Çalışmamız esas olarak günümüz Afganistan Özbekçe Türkçesinin sözcüklerini Türkiye Türkçesindeki sözcüklerle karşılaştırmaktır. Ama bu karşılaştırma günümüz Afganistan Özbekçe Türkçesine göre ele alınmıştır. Bu çalışmada temel kaynaklar birinci olarak şöyle sıralanmaktadır. Nurullah Altay'ın "Özbek Dili Sözlüğü", Volkan Coşkun'un "Özbek Türkçesi grameri", Hüseyin Yıldırım'ın "Özbek Türkçesi", Fuat Bozkurt'un "Türkiye Türkçesi", Fuat Bozkurt'un "Türklerin Dili", Muharrem Erginin "Türk Dil Bilgisi", Zeynep Korkmaz'ın "Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)", Tahsin Banguoğlu'nun "Türkçenin Grameri", Mir gulam Muhammet Gubarın "Afganistan Tarihi ve Coğrafya'sının", Gulamullah Faizin "Njad Nami Afgan", Rehetullah-Safinin yada Afganistan Sahte Bir isimdir, Donald L. Fişerin "Afganistan'ın Siyasi ve İktisadi Durumu", Abdul-Macit Davudi, "Din ve Devlet Tahlili Afganistan Tarihinde, Afganistan'ın Gelecek Siyası Nizamı", PiterMarzdinin "Talipler Mezhep Avucuna ve Afganistan'da Yeni Nizam, Şiraz", Haşim Kayumi, "Siyasi Partilerin Kanunu ve Onun Rolü Ülkede birkaç Partinin Sistemine", Mir Aka Hakcu "Afganistan ve Haricî Muameleler", Rauf Beg, "Afganistan Talibanların Eline Nasıl Düştü", Ali Mucahidi "Afganistan Büyük Amirlikten ta Büyük Rehberliğe Kadar", Halil Yorqin "Afganistan Özbekleri" Muhammet Alim Labib gibi eserler kullanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İSİMLER

1.1 İsimler

“İsimler canlı ve cansız bütün varlıkları ve mefhumlar tek tek veya cins cins karşılayan; varlıkların ve mefhumların adları olan kelimelerdir.” (Ergin, 2008: s. 218).

ābida: ÖTS. 55.~abide: TS. 3. (Ar.).

ābisin: “küme” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

‘acaba: ÖTS. 279.~acaba: TS. 5. (Ar.).

acal: ÖTS. 68.~ecel: TS. 598. (Ar.+).

‘acala: ÖTS. 279.~acele: TS. 5. (Ar.+).

‘acāyib: ÖTS. 279.~acayip: TS. 5. (Ar.+).

acdād: ÖTS. 67.~ecdat: TS. 598. (Far.).

‘acil: ÖTS. 278.~acil: TS. 9. (Ar.).

acin: “kırıksıklık” ÖTS. 68. (TS. “yok”).

acnabî: ÖTS. 68.~ecnebi: TS. 599. (Ar.).

acr: ÖTS. 67.~ecir: TSS. 599. (Ar.).

acriḳ: “çim” ÖTS. 68. (TS. “yok”).

āciz: ÖTS. 278.~aciz: TS. 9. (Ar.).

āç: ÖTS. 56.~aç: TS. 10.

açç-ıḳ: ÖTS. 68.~acı: TS. 7.

ada: ÖTS. 70.~eda: TS. 599. (Ar.).

ādāb: “(Ar.+T.) edebin çoḡulu” ÖTS. 57. (TS. “yok”).

adab: ÖTS. 70.~edep: TS. 600. (Ar.).

adabî: ÖTS. 70.~edebi: TS. 599. (Ar.).

adabiyât: ÖTS. 70.~edebiyat: TS. 600. (Ar.).

âdam: ÖTS. 57.~adam: TS. 19. (Ar.).

‘adat: ÖTS. 278.~adet: TS. 22. (Ar.).

‘adatan: ÖTS. 278.~adeta: TS. 22. (Ar.).

‘addî: ÖTS. 278.~adi: TS. 23. (Ar.).

adib: ÖTS. 70.~edip: TS. 601. (Ar.).

‘adil: ÖTS. 278.~adil: TS. 23. (Ar.).

‘adl: “(Ar.+Ö.) adalet, insaf” ÖTS. 279.

‘adliya: ÖTS. 279.~adliye: TS. 24. (Ar.).

adir: “kır, tepelik yerler” ÖTS. 70. (TS. “yok”).

âdras: ÖTS. 57.~adres: TS. 24. (Far.).

âfat: ÖTS. 61.~afet: TS. 25. (Ar.).

‘afiyat: ÖTS. 278.~afiyet: TS. (Ar.).

afsâna: ÖTS. 77.~efsane: TS. 603. (Far.).

afsun: ÖTS. 77.~efsun: TS. 603. (Far.).

afsungar: ÖTS. 77.~efsunkâr: TS. 603. (Far.).

afsus: ÖTS. 77.~efsus: TS. 603. (Far.).

‘afv: ÖTS. 281.~af: TS. 25. (Ar.).

âgah: ÖTS. 62.~agâh: TS. 27. (Far.).

agar: ÖTS. 78.~eğer: TS. 604. (Far.).

âğil: ÖTS. 61.~ahır: TS. 42. (Far.).

âğir: ÖTS. 60.~ağır: TS. 31.

āġú: “zahir” ÖTS. 60. (TS. “yok”).

āġiz: ÖTS. 60.~aġız: TS. 34.

ah: ÖTS. 64.~ah: TS. 41.

ahāli: ÖTS. 102.~ahali: TS. 41. (Ar.).

ahang: ÖTS. 64.~ahenk: TS. 42. (Far.).

āhir: ÖTS. 57.~ahir: TS. 42. (Ar.).

āhirat: ÖTS. 57.~ahiret: TS. 42. (Ar.).

aḥlāk: ÖTS. 69.~ahlak: TS. 43. (Ar.).

ahlî: ÖTS. 102.~ehlî: TS. 608. (Ar.).

aḥmak: ÖTS. 69.~ahmak: TS. 44. (Ar.).

aḥvāl: ÖTS. 69.~ahval: TS. 45. (Ar.).

aila: ÖTS. 279.~aile: TS. 45. (Ar.).

ailevî: “(Ar.+Ö.) aileye ait” ÖTS. 279.

ajdar: ÖTS. 72.~ejder: TS. 609. (Far.).

ajdarha: ÖTS. 72.~ejderha: TS. 609. (Far.).

āk: ÖTS. 61.~ak: TS. 46.

aka: “abî” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

akādimi: ÖTS. 77.~akademi: TS. 47. (Fr.).

akādimisan: ÖTS. 77.~akademisyen: TS. 47. (Fr.).

‘aḳīda: ÖTS. 282.~akide: TS. 54. (Ar.).

‘aḳil: ÖTS. 278.~akil: TS. 54. (Ar.).

aktur: ÖTS. 77.~aktör: TS. 62. (Fr.).

a‘lā : ÖTS. 76.~ālā: TS. 63. (Ar.).

‘alāḳa: ÖTS. 282.~alaka: TS. 65. (Ar.).

alam: ÖTS. 78.~elem: TS. 625. (Ar.).

‘alam: ÖTS. 278.~alem: TS. 70. (Ar.).

‘alāmat: ÖTS. 282.~alamet: TS. 65. (Ar.).

alav: ÖTS. 78.~alev: TS. 79.

albatta: ÖTS. 78.~elbette: TS. 621. (Ar.).

albūm: ÖTS. 78.~albüm: TS. 67. (Fr.).

ald: “Ön” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

‘alî: ÖTS. 279.~ali: TS. 75. (Ar.).

‘alim: ÖTS. 278.~alim: TS. 75. (Ar.).

alifbā: ÖTS. 78.~elifba: TS. 627. (Ar.).

alla: “bebek veya çocuğu uyutmak için kullanılan şarkı” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

Allah: ÖTS. 78.~Allah: TS. 77. (Ar.).

almaḥān: “elma yiyen hayvan ismi” ÖTS. 63. (Ar.).

‘allāma: ÖTS. 282.~allame: TS. 79. (Ar.).

almās: ÖTS. 78.~elmas: TS. 629. (Ar.).

alp: ÖTS. 78.~alp: TS. 81.

alti: ÖTS. 62.~altı: TS. 83.

altmış: ÖTS. 62.~altmış: TS. 85.

altin: ÖTS. 62.~altın: TS. 83.

altarnātif: ÖTS. 79.~alternatif: TS. 83. (Fr.).

alvān: ÖTS. 79.~elvan: TS. 630. (Ar.).

alvidāi: ÖTS. 79.~elveda: TS. 630. (Ar.).

amac: ÖTS. 63.~amaç: TS. 86.

amaç: “saban” ÖTS. 63. (TS. “yok”).

‘amal: ÖTS. 282.~amel: TS. 88. (Ar.).

‘amalî: ÖTS. 282.~amelî: TS. 88. (Ar.).

amān: ÖTS. 79.~aman: TS. 87. (Ar.).

amānat: ÖTS. 79.~emanet: TS. 630. (Ar.).

‘amil: ÖTS. 279.~amil: TS. 90. (Ar.).

amîn: ÖTS. 80.~emin: TS. 632. (Ar.).

āmin: ÖTS. 63.~âmin: TS. 90. (Ar.).

amir: ÖTS. 80.~amir: TS. 90. (Ar.).

amparâtor: ÖTS. 79.~imperator: TS. 963. (İt.).

amma: ÖTS. 79.~ama: TS. 86. (Ar.).

‘amma: “(Ar.+T.). hale” ÖTS. 283.

amr: ÖTS. 80.~emir: TS. 632. (Ar.).

amniyat: ÖTS. 80.~emniyet: TS. 633. (Ar.).

‘amudi: ÖTS. 283.~amudi: TS. 92. (Ar.).

an: ÖTS. 63.~an: TS. 92. (Ar.).

ana: ÖTS. 63.~ana: TS. 92.

anar: ÖTS. 80.~nar: TS. 1456. (Far.).

anātumî: ÖTS. 80.~anatomi: TS. 97. (Fr.).

anātumîk: ÖTS. 80.~anatomik: TS. 97. (Fr.).

anbār: ÖTS. 80.~ambar: TS. 88. (Far.).

‘anbar: ÖTS. 283.~amber: TS. 88. (Ar.).

ancir: ÖTS. 81.~incir: TS. 967. (Far.).

ancūman: ÖTS. 81.~encümen: TS. 635. (Far.).

andāza: ÖTS. 81.~endaze: TS. 636. (Far.).

andişa: ÖTS. 81.~endişe: TS. 636. (Far.).

ang: “akıl, zekâ” ÖTS. 63. (TS. “yok”).

ant: ÖTS. 63.~ant: TS. 104.

antan: ÖTS. 63.~anten: TS. 104. (Fr.).

antîk: ÖTS. 81.~antik: TS. 105. (Fr.).

āpa: “abla” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

apandis: ÖTS. 66.~apandis: TS. 107. (Fr.).

apandisk: ÖTS. 66.~apandisit: TS. 107. (Fr.).

āppaḡ: “bembeyaz” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

‘ar: ÖTS. 278.~ar. TS. 109. (Ar.).

ara: ÖTS. 58.~ara: TS. 110.

araba: ÖTS. 71.~araba: TS. 110.

‘arafa: ÖTS. 280.~arefe: TS. 16. (Ar.).

ārāl: “ada” ÖTS. 57. (TS. “yok”).

‘araz̤: “(Ar.+Ö.) kus” ÖTS. 280.

ardāḡ: “hürmet, saygı, güven” ÖTS. 71. (TS. “yok”).

‘arif: ÖTS. 278.~arif: TS. 118. (Ar.).

ariḡ: ÖTS. 72.~arık: TS. 117.

‘arîza: ÖTS. 280.~ariza: TS. 119. (Ar.).

ārḡa: ÖTS. 58.~arka: TS. 119.

arkan: ÖTS. 72.~erkân: TS. 645. (Ar.).

armağan: ÖTS. 72.~armağan: TS. 122.

arpa: ÖTS. 71.~arpa: TS. 123.

arra: “testere” ÖTS. 72. (TS. “yok”).

arslān: ÖTS. 71.~aslan: TS. 131.

‘arş: ÖTS. 280.~arş: TS. 124. (Ar.).

ārşif: ÖTS. 58.~arşiv: TS. (Fr.).

ārt: ÖTS. 57.~art: TS. 124.

‘arúž: ÖTS. 280.~aruz: TS. 126. (Ar.).

arvāḥ: ÖTS. 72.~ervah: TS. 648. (Ar.).

arž: ÖTS. 280.~arz: TS. 126. (Ar.).

‘arz: ÖTS. 280.~arz: TS. 127. (Ar.).

āru: ÖTS. 58.~arzu: TS. 126. (Far.).

‘aşā: ÖTS. 281.~asa: TS. 127. (Ar.).

‘aşabî ÖTS. 281.~asabi: TS. 127. (Ar.).

aşar: ÖTS. 67.~asar: TS. 127. (Ar.).

asārat: ÖTS. 72.~esaret: TS. 648. (Ar.).

akşariyat: ÖTS. 77.~ekseriyet: TS. 613. (Ar.).

asās: ÖTS. 72.~esas: TS. 648. (Ar.).

asāsî: ÖTS. 73.~esasi: TS. 648. (Ar.).

asfālt: ÖTS. 74.~asfalt: TS. 128. (Fr.).

‘aşî: ÖTS. 278.~asi: TS. 129. (Ar.).

asid: ÖTS. 74.~asit: TS. 130. (Fr.).

alis: “uzak” ÖTS. 63. (TS. “yok”).

asil: ÖTS. 75.~asil: TS. 129. (Ar.).

asir: ÖTS. 74.~esir: TS. 65. (Ar.).

‘askar: ÖTS. 280.~asker: TS. 130. (Ar.).

aşl: ÖTS. 75.~asil: TS. 129. (Ar.).

aslā: ÖTS. 75.~asla: TS.131. (Ar.).

aşna: ÖTS. 67.~esna: TS. 652. (Ar.).

‘asr: ÖTS. 281.~asır: TS. 129. (Ar.).

ast: “alt, dip” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

astar: ÖTS. 73.~astar: TS. 133. (Far.).

āsuvda: ÖTS. 59.~asude: TS. 134. (Ar.).

āş: ÖTS. 59.~aş: TS. 135.

āşkār: ÖTS. 59.~aşikâr: TS. 138. (Ar.).

āşna: ÖTS. 60.~aşına: TS. 138. (Ar.).

aşyā³: ÖTS. 75.~eşya: TS. 659. (Ar.).

‘aşık: ÖTS. 278.~âşık: TS. 137. (Ar.).

āşık: ÖTS. 60.~âşık: TS. 136. (Ar.).

aşula: “bir tür şarkı” ÖTS. 75. (TS. “yok”).

āt: ÖTS. 55.~ad: TS. 17.

āt: ÖTS. 55.~at: TS. 139.

āta: ÖTS. 56.~ata: TS. 140.

atākli: “ünlü, meşhur, popüler” ÖTS. 66. (TS. “yok”).

ātaş: ÖTS. 55.~ateş: TS. 141. (Far.).

ātaşîn: ÖTS. 55.~ateşin: TS. 142. (Far.).

‘atiqa: ÖTS. 279.~antika: TS. 105. (Ar.).

atlas: ÖTS. 75.~atlas: TS. 145. (Ar.).

atlas: ÖTS. 67.~atlas: 145. (Yun.).

Not: yukarıdaki, aşık kelimelerinin bir kemik anlamında, biri ise aşık veya sevilen anlamında kullanılmaktadır.

‘atr: ÖTS. 281.~tır: TS. 921. (Ar.).

atrāf: ÖTS. 75.~etraf: TS. 664. (Ar.).

‘avām: ÖTS. 283.~avam: TS. 148. (Ar.).

avāra: ÖTS. 63.~avara: TS. 148. (Far.).

avlād: ÖTS. 86.~evlat: TS. 667. (Ar.).

avliya: ÖTS. 88.~evliya: TS. 668. (Ar.).

āvāz: ÖTS. 64.~avaz: TS. 148. (Far.).

avra /arba: “kandırma, yoldan çıkarma, aldatma” ÖTS. 85. (TS. “yok”).

‘avrat: ÖTS. 283.~avrat: TS. 149. (Ar.).

avsar: “yavaş sesli duymayan, kulağına problemi olan, sağır” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

avul: “göçmenlerin yaylada yerleştiği yer ağıl” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

avval: ÖTS. 86.~evvel: TS. 669. (TS. “yok”).

a‘zā: ÖTS. 76.~aza: TS. 165. (Ar.).

ay: ÖTS. 64.~ay: TS. 151.

aylanay: “kurban olay” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

āyak: ÖTS. 64.~ayak: TS. 151.

‘ayāl: ÖTS. 283.~ayal: TS. 155. (Ar.).

‘ayān: ÖTS. 283.~ayan: TS. 155. (Ar.).

āyat: ÖTS. 64.~ayet: TS. 157. (Ar.).

ayāz: ÖTS. 102.~ayaz: TS. 156.

‘ayb: ÖTS. 283.~ayıp: TS. 159. (Ar.).

āydin: ÖTS. 65.~aydın: TS. 157.

‘ayid: ÖTS. 279.~ait: TS. 45. (Ar.).

ayık: ÖTS. 110.~ayı: TS. 158.

ayıl: “eğer üstüyle ve atın karnından bağlanan kemer” ÖTS. 110. (TS. “yok”).

‘aynan: ÖTS. 284.~aynen: TS. 161. (Ar.).

ayn: ÖTS. 284.~aynı: TS. 161.

ayran: ÖTS 104.~ayran: TS.

‘ayyār: ÖTS. 283.~ayyar: TS. 165. (Ar.).

‘ayyāş: ÖTS. 283.~ayyaş: TS. 165. (Ar.).

az: ÖTS. 58.~az: TS. 165.

‘azā: ÖTS. 280.~eza: TS. 671. (Ar.).

‘azāb: ÖTS. 279.~azap: TS. 166. (Ar.).

azād: ÖTS. 59.~azat: TS. 166. (Far.+T.).

azal: ÖTS. 72.~ezel: TS. 672. (Ar.).

azān: ÖTS. 70.~azan: TS. 671. (Ar.).

‘azamat: ÖTS. 281.~azamet: TS. 166. (Ar.).

azār: ÖTS. 59.~azar: TS. 166. (Far.).

āzik: “yem” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

‘aziz: ÖTS. 280.~aziz: TS. 168. (Ar.).

bābā: “dede, anne ve babanın babası” ÖTS. 117.(TS. “yok”).

bābú: “çocukları sakinleştirmek için kullanılan bir korku kelimesidir.” ÖTS. 122. (TS. “yo”).

bāc: ÖTS. 117.~baç: TS. 174. (Far.).

bāca: ÖTS. 117.~baca: TS. 173. (Far.).

bād: ÖTS. 117.~bad: TS. 174. (Far.).

bādām: ÖTS. 117.~badem: TS. 175.

bāğ: ÖTS. 12.~bağ: TS. 176. (Far.).

bāğ: ÖTS. 120.~bağ: TS. 176.

bağır: “Göğüs” ÖTS 124. (TS. “yo”).

baha: ÖTS. 132.~paha: TS. 1562. (Far.).

bahādir: ÖTS. 133.~bahadır: TS. 182. (Far.).

bahana: ÖTS. 133.~bahane: TS. 182. (Far.).

bahar: ÖTS. 133.~bahar: TS. 182. (Far.).

bāhr: ÖTS. 122.~bahir: TS. 183. (Ar.).

bāhş: ÖTS. 122.~bahis: TS. 183. (Ar.).

bāhşî: “falci” ÖTS. 123. (TS. “yok”).

bāht: ÖTS. 122.~184.~baht: TS. 184. (Ar.).

bāhtyār: ÖTS. 123.~bahtyar: TS. 184. (Far.).

bāķi: ÖTS. 126.~baki: TS. 187. (Fr.).

bākira: ÖTS. 121.~bakire: TS. 187. (Ar.).

bakteri: ÖTS. 126.~bakteri: TS. 189. (Fr.).

bāl: ÖTS. 121.~bal: TS. 189.

bāla: “çocuk” ÖTS. 121. (TS. “yok”).

balā: ÖTS. 125.~bela: TS. 236. (Ar.).

balāğat: ÖTS. 125.~belagat: TS. 236. (Ar.).

bāldāk: “sap” ÖTS. 125. (TS. “yok”).

balgam: ÖTS. 125.~balgam: TS. 191. (Ar.).

balıķ: ÖTS. 125.~balık: TS. 191.

balki: ÖTS. 125.~belki: TS. 240. (Ar.).

balta: ÖTS. 121.~balta: TS. 194.

bālún: ÖTS. 121.~balon: TS. 194. (Fr.).

bam: ÖTS. 125.~bomba: TS. 396. (İt.).

bambārdmān: ÖTS. 125.~bombardıman: TS. 297. (Fr.).

bandaj: ÖTS. 126.~bandaj: TS. 196. (Fr.).

bank: ÖTS. 122.~bank: TS. 197. (Fr.).

banket: ÖTS. 122.~banket: TS. 197. (Fr.).

bār: ÖTS. 118.~bar: TS. 199. (Fr.).

barakat: ÖTS. 124.~bereket: TS. 246. (Ar.).

barbād: “Berbat” ÖTS 123.~berbat: TS. 246. (Far.).

barabar: ÖTS. 123.~beraber: TS. 245. (Far.).

baranda: “balkon” ÖTS. 124. (TS. “yok”).

bari: “herkes” ÖTS. 124. (TS. “yok”).

barma: “matkap” ÖTS. 124. (TS. “yok”).

bārtaraf: ÖTS. 124.~bertaraf: TS. 248. (Far.).

bāş: ÖTS. 119.~baş: TS. 208.

başar: ÖTS. 124.~beşer: TS. 250. (Ar.).

başārat: ÖTS. 124.~beşaret: TS. 250. (Ar.).

batar: ÖTS. 122.~beter: TS. 252. (Far.).

bāy: ÖTS. 122.~bay: TS. 225.

bayrāk: ÖTS. 134.~bayrak: TS. 227.

bayram: ÖTS. 134.~bayram: TS. 228.

baytūlmāl: ÖTS. 133.~beytülmal: TS. 257. (Ar.).

ba‘zān: ÖTS. 124.~bazen: TS. 229. (Ar.).

bāzār: ÖTS. 118.~pazar: TS. 1588. (Far.).

bazi: ÖTS. 124.~bazı: TS. 229.

bazm: ÖTS. 124.~bezm: TS. 258. (Far.).

bégāna: ÖTS. 137.~bigâne: TS. 264. (Far.).

békat: “durak” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

bél: ÖTS. 137.~bel: TS. 235.

belli: ÖTS. 137.~belli: TS. 241.

beri: ÖTS. 136.~beri: TS. 147.

bérk: “kapatılan yol” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

béş: ÖTS. 136.~beş: TS. 250.

beşik: ÖTS. 136.~beşik: TS. 251.

bét: ÖTS. 136.~bet: TS. 252.

bigiz: ÖTS. 135.

bilak: ÖTS. 135.~bilek: TS. 266.

binā: ÖTS. 125.~bina: TS. 273. (Ar.).

bināa’n: ÖTS. 126.~biaen: TS. 273. (Ar.).

bir: ÖTS. 133.~bir: TS. 275.

birinc: ÖTS. 124.~pirinç: TS. 1609. (Far.).

bit: ÖTS. 133.~bit: TS. 285.

biya: “yavrusu olan yılki” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

biyoloji: ÖTS. 136.~biyoloji: TS. 289. (Fr.).

biz: ÖTS. 135.~biz: TS. 289.

bógāz: “hamile” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

bógirsāk: “süt, yumurta ve hamurdan hazırlanan bir çeşit yemek” ÖTS. 131. (TS. “yok”).

bógiz: ÖTS. 131.~boğaz: TS. 292.

bógra: “bir çeşit deve” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

bór: “tebeşir” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

bórān: ÖTS. 129.~boran: TS. 298.

bóri: “kurt” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

bóş: ÖTS. 130.~boş: TS. 301.

bóş: “yumuşak” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

bóta: “devenin yavrusu” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

bóy: ÖTS. 132.~boy: TS. 304.

bóy: “bekâr” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bóydāk: “bekâr” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bóz: ÖTS. 130.~boz: TS. 309.

bóz: “ekin ekilmeyen yer” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

bóz: “çocuk hayatının kötü günlerini yaşamayan, tecrübesiz” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

bú: ÖTS. 126.~bu: TS. 317.

búdica: ÖTS. 126.~bütçe: TS. 335. (Fr.).

búğ: “buhar” ÖTS. 128. (TS. “yok”).

búğdāy: ÖTS. 128.~buğday: TS. 319.

búğú: “Geyik” ÖTS. 128. (TS. “yok”).

bugún (bukun): ÖTS. 128.~bugün: TS. 319.

bühtan: ÖTS. 133.~bühtan: TS. 333. (Ar.).

búkri: “kambur” ÖTS. 128. (TS. “yok”).

búlbúl: ÖTS. 125.~bülbul: TS. 334. (Far.).

búldúrúğ: “jale” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

búltúr: “önceki yıl” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

búlút: ÖTS. 129.~bulut: TS. 325.

búrç: ÖTS. 123.~borç: TS. 298.

búrç: “köşe” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búrgüt: “kartal” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búrnāgi: “geçen, önceki” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búrún: ÖTS. 127.~burun: TS. 329.

búrún: “erken, zamanında” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

burunz: ÖTS. 124.~bronz: TS. 317. (Fr.).

bústān: ÖTS. 128.~bostan: TS. 301. (Far.).

bút: “maddi durumu iyi olan” ÖTS. 126. (TS. “yok”).

bút: ÖTS. 122.~put: TS. 1633. (Far.).

búza: ÖTS. 128.~boza: TS. ÖTS. 309.

búzāk: ÖTS. 127.~buzağı: TS. 332.

cādú: ÖTS. 186.~cadı: TS. 341. (Far.).

cada: ÖTS. 186.~cadde: TS. 341. (Ar.).

cafa: ÖTS. 189.~cefa: TS. 354. (Ar.).

cağ: “çene” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

cahannam: ÖTS. 191.~cehennem: TS. 355. (Ar.).

cahil: ÖTS. 187.~cahil: TS. 342. (Ar.).

cahd: “ÖTS 191.~ceht: TS. 355. (Ar.).

cahl: ÖTS. 191.~cahil: TS. 342. (Ar.).

calib: ÖTS. 186.~calip: TS. 342. (Ar.).

calal: ÖTS. 189.~celal: TS. 356. (Ar.).

callād: ÖTS. 189.~cellât: TS. 356. (Ar.).

cam: ÖTS. 186.~cam: TS. 342. (Far.).

camí‘a: ÖTS. 186.~camia: TS. 344. (Ar.).

cama^çat: ÖTS. 189.~cemaat: TS. 356. (Ar.).

camal: ÖTS. 189.~cemal: TS. 357. (Ar.).

camî^ç: ÖTS. 186.~cami: TS. 344. (Ar.).

can: ÖTS. 186.~can: TS. 344. (Far.).

canab: ÖTS. 189.~cenap: TS. 357. (Ar.).

canaza: ÖTS. 189.~cenaze: TS. 357. (Ar.).

cang: ÖTS. 190.~cenk: TS. 358. (Far.).

cangāvar: ÖTS. 190.~cengâver: TS. 358. (Far.).

canrāl: ÖTS. 190.~general: TS. 747. (Al.).

canî: ÖTS. 187.~cani: TS. 349. (Ar.).

cnannat: ÖTS. 190.~cennet: TS. 358. (Ar.).

canvúr: ÖTS. 187.~canavar: TS. 347. (Far.).

carah: ÖTS. 188.~cerrah: TS. 361. (Ar.).

carahât: ÖTS. 188.~cerahat: TS. 360. (Ar.).

carang: “cam veya demirin yere düşüp ondan çıkan ses” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

carayan: ÖTS. 188.~cereyan: TS. 360. (Ar.).

cari: ÖTS. 186.~cari: TS. 351. (Ar.).

carima: ÖTS. 188.~cerime: TS. 361. (Ar.).

casad: ÖTS. 188.~ceset: TS. 361. (Ar.).

casamat: ÖTS. 188.~cesamet: TS. 361. (Ar.).

casarât: ÖTS. 188.~cesaret: TS. 361. (Ar.).

casúr: ÖTS. 188.~cesur: TS. 361. (Ar.).

casus: ÖTS. 186.~casus: TS. 352. (Ar.).

cavab: ÖTS. 190.~cevap: TS. 362. (Ar.).

cavhar: ÖTS. 191.~cevher: TS. 363. (Ar.).

cavahir: ÖTS. 190.~cevahir: TS. 362. (Ar.).

cavāz: ÖTS. 190.~cevaz: TS.362. (Ar.).

cavr: ÖTS. 190.~cevir: TS. 363. (Ar.).

cayiz: ÖTS. 187.~caiz: TS. 342. (Ar.).

cayran: ÖTS. 191.~ceylan: TS. 363.

caz: “kendi yağı ile pişirilen koyun kuyruğu” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

caza: ÖTS. 188.~ceza: TS. 363. (Ar.).

cazaba: ÖTS. 188.~cezbe: TS. 364. (Ar.).

caziba: ÖTS. 186.~TS.~cazibe: TS. 353. (Ar.).

cazira: ÖTS. 188.~cezire: TS. 364. (Ar.).

cigar: ÖTS. 189.~ciğer: TS. 368. (Far.).

cihād: ÖTS. 191.~cihat: TS. 369. (Ar.).

cihalat: ÖTS. 191.~cehalet: TS. 355. (Ar.).

cihan: ÖTS. 191.~cihan: TS. 369. (Far.).

cihangir: ÖTS. 191.~cihangir: TS. 369. (Far.).

cihañşümül: “ÖTS. 191.~cihañşümül: TS. 369. (Ar.).

cihāz: ÖTS. 191.~cihaz: TS. 369. (Ar.).

cild: ÖTS. 189.~cilt: TS. 370. (Ar.).

cilğa: “dağdan akan azıcık su akıntısı” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cilla: “biraz, o kadar” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cilva: ÖTS. 189.~cilve: TS. 370. (Ar.).

cilvir: “zımpara” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cimcima: “delikli desenler” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cimcit: “sapa sakın, supa suskun” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cimcirit: “sapa sakın, supa suskun” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cin: ÖTS. 189.~cin: TS. 371. (Ar.).

cinayat: ÖTS. 189.~cinayet: TS. 371. (Ar.).

cins: ÖTS. 190.~cins: 372. (Ar.).

cinsî: ÖTS. 190.~cinsi: TS. 371. (Ar.).

ciring: “(TT.) “bardakların bir birine çarpmasından ortaya çıkan ses” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cism: ÖTS. 188.~cisim: TS. 373. (Ar.).

cismani: ÖTS. 188.~cismani: TS. 373. (Ar.).

ciyda: ÖTS. 192.~iğde: TS. 939.

ciyén: ÖTS. 192.~yeğen: TS. 2159.

cón: “önemsiz, sıfatsız, boş” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

cúdde: “en çok, sınırsız” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

cuft: ÖTS. 189.~çift: TS. 433. (Far.).

cuğrafiya: ÖTS. 189.~coğrafya: TS. 373. (Ar.).

çuldur: “Eskiyen giysi” ÖTS 191.

cúm‘ a: ÖTS. 189.~cuma: TS. 375. (Ar.).

cūmla: ÖTS. 189.~cümle: TS. 377. (Ar.).

curāb: ÖTS. 190.~çorap: TS. 448. (Far.).

cuvalduz: ÖTS. 190.~çuvaldız: TS. 455. (Far.).

cüz‘: ÖTS. 188.~cüz: TS. 377. (Ar.).

caz: “(TT.) sıcak şeylere soğuk şey dokunduğunda çıkan ses” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

cüz‘i: ÖTS. 188.~cüzi: TS. 378. (Ar.).

çabuk: ÖTS. 193.~çabuk: TS. 379.

çadır: ÖTS. 193.~çadır: TS. 380.

çağ: ÖTS. 194.~çağ: TS. 380.

çāk: ÖTS. 194.~çak: TS. 382. (Far.).

çağa: “küçük, Bozuk paraya denir” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çakak: “çene” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çakka: “baş kemiğin yanaklarla halın arasındaki kısmı” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çakman: “ton” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çama: “çama tahmin” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çaman: ÖTS. 197.~çimen: TS. 437.

çanar: ÖTS. 197.~çınar: TS.427. (Far.).

çanbar: ÖTS. 197.~çember: TS. 412. (Far.).

çangal: ÖTS. 198.~çangal: TS. 392. (Far.).

çapav : “hırsız” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çāra: ÖTS. 194.~çare: TS. 395. (Far.).

çārak: ÖTS. 193.~çeyrek: TS. 421. (Far.).

çaras: “çekirdeksiz küçük üzüm” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çargah: ÖTS. 193.~çargâh: TS. 395. (Far.).

çariğ: ÖTS. 194.~çarık: TS. 395.

çarlar: “gelin ve damada hazırlanan ziyafet, çarlar” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çarşanba: ÖTS. 193.~çarşamba: TS. 398. (Far.).

çaş: “ekimin biçtikten sonra temizlenen haleti buğday (çaşı)” ÖTS. 194. (TS. “yok”).

çaşma: ÖTS. 196.~çeşme: TS. 417. (Far.).

çat: ÖTS. 195.~çat: TS. 399.

çav: “vücut, göbeğin altı ve bacakların üst kısmı” ÖTS. 194. (TS. “yok”).

çay: ÖTS. 194.~çay: TS. 403.

çayān: “akrep” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çayçağa: “çay parası” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çaynak: “demlik” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çéga: “tabak kırıklarını tamir etmek için kullanılacak yapıştırıcı” ÖTS. 205. (TS. “yok”).

çehra: ÖTS. 200.~çehre: TS. 405. (Far.).

çek: ÖTS. 196.~çek: TS. 405. (İng.).

çélak: “kava” ÖTS. 205. (TS. “yok”).

çét: “uzak, yani merkezden uzak köy” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

çévra: “torunun oğlu” ÖTS. 205. (TS. “yok”).

çibin: “karınca” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çigal: “üçü bulunamayan düyun” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çigit: ÖTS. 203.~çiğit: TS. 435.

çilparçin: “parça parça olmak” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çilvir: “ip” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çim: ÖTS. 203.~çim: TS. 437.

çin: “doğru, gerçek” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çini: “özel topraktan yapılan tabak” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

çiniday: “tertemiz, taze” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

çipār: “siyah beyaz” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

Not: yukarıdaki Özbekçe Türkçesinde çat ismi bacak arası veya ayakların bir birlerine birleştiği yer anlamındadır. Türkçedeki çat isminin anlamı ise iki yolun veya iki derenin birleştiği yer kavşak anlamındadır. Bu iki ismin ifade ettiği anlamlar aynıdır.

çipta: “bilet” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çir: “hızlı” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çiray: “güzel” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çirkin: ÖTS. 196.~çirkin: TS. 439. (Far.).

çirs: “(TT.) çam ağacı veya buz gibi nesnelerin kırılışından çıkan ses” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çirt: “(TT.) kırılış neticesinde ortaya çıkan ses” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çit: ÖTS. 201.~çit: TS. 440.

çóçka: “domuz” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çóg: “ateş, kömür ateşi” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çól: ÖTS. 200.~çöl: TS. 450.

çópan: ÖTS. 198.~çoban: TS. 443. (Far.).

çóri: “köle, hizmetçi” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çót: “eski kullarılan hesap makinesi” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çótir: “yüzdeki iz yara izi” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çuçuk: “tatlıya yakın lezzetli” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çuçúra: “bir tür yemek, aş” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çúğul: “söz taşıyıcı, şeytan” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çurķ: “zınl etmemek, sakın kalmak” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çuķúr: ÖTS. 198.~çukur: TS. 454.

çumçúk: “sırça” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çunki: ÖTS. 199.~çünkü: TS. 456. (Far.).

da‘ava: ÖTS. 224.~dava: TS. 476. (Ar.).

da‘avat: ÖTS. 224.~davet: 477. (Far.).

daf: ÖTS. 224.~def: TS. 482. (Ar.).

dafa: ÖTS. 224.~defa: TS. 482. (Ar.).

dafi: ÖTS. 224.~defi: TS. 482. (Ar.).

dafina: ÖTS. 224.~define: TS. 482. (Ar.).

dafn: ÖTS. 224.~defin: TS. 482. (Ar.).

daftar: ÖTS. 224.~defter: TS. 482. (Ar.).

dağ: ÖTS. 220.~dağ: TS. 458. (Far.).

dahî: ÖTS. 221.~dahi: TS. 461. (Ar.).

dağık: ÖTS. 225.~dakik: TS. 462. (Ar.).

dakika: ÖTS. 225.~dakika: TS. 462. (Ar.).

dala: “ekin ekin ilecek geniş alan” ÖTS. 225. (TS. “yok”).

dalālat: ÖTS. 225.~dalalet: TS. 463. (Ar.).

dalar: ÖTS. 220.~dolar: TS. 555. (İng.).

dallāl: ÖTS. 225.~tellal: TS. 1944. (Ar.).

dalil: ÖTS. 225.~delil: TS. 491. (Ar.).

dan: ” ÖTS. 220.~tane: TS. 1899. (Far.).

dana: ÖTS. 221.~tane: TS. 1899. (Far.).

dang: “meşhur, ünlü” ÖTS. 221. (TS. “yok”).

dar: ÖTS. 220.~dar: TS. 473. (Far.).

dara: ÖTS. 223.~dere: TS. 504.

daraca: ÖTS. 222.~derece: TS. 504. (Ar.).

dark: ÖTS. 223.~derk: TS. 506. (Ar.).

darman: ÖTS. 223.~derman: TS. 506. (Far.).

darrav: “hemen, tez, acil” ÖTS. 222. (TS. “yok”).

dars: ÖTS. 222.~ders: TS. 507. (Ar.).

darú: ÖTS. 220.~darı: TS. 476. (Far.).

darveş: ÖTS. 223.~derviş: TS. 509. (Far.).

darz: ÖTS. 222.~derz: TS. 509. (Ar.).

dāstān: ÖTS. 220.~destan: TS. 510. (Far.).

dastar: ÖTS. 223.~destar: TS. 510. (Far.).

dustúr: ÖTS. 223.~destur: TS. 511. (Far.).

dava: ÖTS. 226.~deva: TS. 512. (Ar.).

davam: ÖTS. 27.~devam: TS. 512. (Ar.).

dāvān: “dağı geçebilecek yol” ÖTS. 221. (TS. “yok”).

davdir: “aklı yerinde olmayan, deli” ÖTS. 221. (TS. “yok”).

davlat: ÖTS. 228.~devlet: TS. 514. (Ar.).

davr: ÖTS. 227.~devir: TS. 514. (Ar.).

davra: ÖTS. 227.~devre: TS. 515. (Ar.).

davul: “Fırtınalı rüzgar, alt üst edici rüzgar” ÖTS. 221. (TS. “yok”).

dayim: ÖTS. 221.~daim: TS. 462. (Ar.).

dayimi: ÖTS. 221.~daimi: TS. 462. (Far.).

dayir: ÖTS. 221.~dair: TS. 562. (Ar.).

dayiravi: ÖTS. 221.~dairevi: TS. 462. (Ar.).

dev: ÖTS. 230.~dev: TS. 512. (Far.).

deñiz: ÖTS. 230.~deniz: TS. 498.

derya: ÖTS. 223.~derya: TS. 509. (Far.).

deraza: “pencere” ÖTS. 230. (TS. “yok”).

- devan: ÖTS. 230.~divan: TS. 542. (Far.).
- devan: ÖTS. 230.~divan: TS. 542. (Far.).
- devar: ÖTS. 230.~duvar: TS. 579. (Far.).
- din: ÖTS. 230.~din: TS. 531. (Ar.).
- dikkat: ÖTS. 225.~dikkat: TS. 524. (Ar.).
- dil: ÖTS. 225.~dil: TS. 528. (Far.).
- dimağ: ÖTS. 226.~dimağ: TS. 531. (Ar.).
- diplum: ÖTS. 229.~diploma: TS. 535. (İt.).
- diplumat: ÖTS. 229.~diplomat: TS. 535. (Fr.).
- diplumasi: ÖTS. 229.~diplomasi: TS. 535. (Fr.).
- diplumatik: ÖTS. 229.~diplomatik: TS. 535. (Fr.).
- diyar: ÖTS. 229.~diyar: TS. 543. (Ar.).
- diyanat: ÖTS. 229.~diyanet: TS. 543. (Ar.).
- dizal: ÖTS. 229.~dizel: TS. 545. (Alm.).
- dók: “korkutmak için kullanılan ses” ÖTS. 228. (TS. “yok”).
- dól: “Jale” ÖTS. 228. (TS. “yok”).
- dólta: “şişmen, şişko, takıntılı isim” ÖTS. 228. (TS. “yok”).
- dómbura: ÖTS. 228.~tambur: TS. 1897. (Ar.).
- dóng: “yükselip çıkan, yükseklik” ÖTS. 229. (TS. “yok”).
- dóngiz: ÖTS. 229.~domuz: TS. 558.
- dóppi: “deriden yapılan özel giysi” ÖTS. 228. (TS. “yok”).
- dóst: ÖTS. 228.~dost: TS. 562. (Far.).

Not: yukarıdaki devan isimlerinin birinci devanı ise eser anlamında ikincisi ise büyük meclis veya kurum anlamındadır. Türkçede bu anlamlar tek kelimede zikredilmiştir.

- dram: ÖTS. 222.~dram: TS. 572. (Fr.).
- dramatik: ÖTS. 222.~dramatik: TS. 572. (Fr.).
- dramatizm: ÖTS. 222.~dramatize: TS. 572. (İng.).
- dua: ÖTS. 224.~dua: TS. 573. (Ar.).
- dublaj: ÖTS. 227.~dublaj: TS. 573. (Fr.).
- duduk: “ayıplı, düzgün konuşamayan” ÖTS. 227. (TS. “yok”).
- dük: “ip eğirmek için kullanılan çark” ÖTS. 228. (TS. “yok”).
- dukan: ÖTS. 225.~dükkân: TS. 585. (Ar.).
- dukkak: “fasulye kabağı” ÖTS. 228. (TS. “yok”).
- duktur: ÖTS. 225.~Doktor: TS. 551. (Fr.).
- duktura: ÖTS. 225.~doktora: TS. 551. (Fr.).
- dukturant: ÖTS. 225.~doktora: TS. 551. (Fr.).
- dünya: ÖTS. 226.~dünya: TS. 587. (Ar.).
- dünyavi: ÖTS. 226.~dünyevi: TS. 588. (Ar.).
- dupur: “(TT.) dup, dup ses çıkmak” ÖTS. 227. (TS. “yok”).
- durbin: ÖTS. 227.~dürbün: TS. 588. (Far.).
- durust: ÖTS. 222.~dürüst: TS. 588. (Far.).
- düşanba: “pazartesi” ÖTS. 228. (TS. “yok”).
- düşman: ÖTS. 224.~düşmen: TS. 590. (Far.).
- duv: “anide, hemen, tez, çabuk” ÖTS. 228. (TS. “yok”).
- ebad: ÖTS. 66.~ebet: TS. 598. (Ar.).
- ebadî: ÖTS. 60.~ebedi: TS. 597. (Ar.).
- ebadîyat: ÖTS. 60.~ebediyet: TS. 597. (Ar.).
- eçki: “keçi” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

ega: “sahip” ÖTS. 115. (TS. “yok”).

egar: ÖTS. 114.~eğer: TS. 604. (Far.).

egat: “bekletilmiş ekin yeri için yapılan arık” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

egizik: ÖTS. 115.~ikiz: TS. 949.

egri: ÖTS. 114.~eğri: TS. 607.

eḥsās: ÖTS. 69.~ihsas: TS. 942. (Ar.).

eḥsān: ÖTS. 69.~ihsan: TS. 942. (Ar.).

eḥtikār: ÖTS. 68.~ihtikâr: TS. 942. (Ar.).

ehtimāl: ÖTS. 68.~itim-al: TS. 943. (Ar.).

eḥtirām: ÖTS. 68.~ihtiram: TS. 943. (Ar.).

eḥtiyāc: ÖTS. 69.~ihtiyaç: TS. 943. (Ar.).

eḥtiyāt: ÖTS. 69.~ihtiyat: TS. 944. (Ar.).

el: ÖTS. 115.~el: TS. 615.

e‘lām: ÖTS. 79.~ılam: TS. 952. (Ar.).

e‘lān: ÖTS. 79.~ılan: TS. 952. (Ar.).

elat: “insanların kabile şeklinde olmadan önceki tarihi birliği, el, halk ”ÖTS. 115. (TS. “yok”).

ellik: ÖTS. 116.~elli: TS. 628.

en: ÖTS. 116.~en: TS. 635.

ep: “uygun görmek, laik bilmek” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

er: ÖTS. 111.~er: TS. 641.

erk: ÖTS. 111.~erk: TS.645.

erşi: “uygun olmayan, yaraşmayan, doğru olmayan” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

erta: “yarın” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

ertak: “hikâye tarzında halk ağzı eserleri, hikâye, kıssa, olay” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

es: “hatır, akıl, fikir” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

esan: “sağ, sağlam, aman” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

eş: ÖTS. 114.~eş: TS. 655.

eşak: ÖTS. 114.~eşek: TS. 655.

eşik: ÖTS. 114.~eşik: TS. 657.

et: ÖTS. 76.~et: TS. 659.

e[‘] tibār: ÖTS. 75.~itibar: TS. 1002. (Ar.).

e[‘] tıḳād: ÖTS. 79.~itikāt: TS. 1003. (Ar.).

e[‘] timāad: ÖTS. 79.~itimāt: TS. 1003. (Ar.).

e[‘] ttirāf: ÖTS. 79.~itiraf: TS. 1004. (Ar.).

e[‘] tirāz: ÖTS. 79.~itiraz: TS. 1004. (Ar.).

evera: “torunun çocuğu” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

e[‘] zāz: ÖTS. 79.~izaz: TS. 1009. (Ar.).

fa[‘] al: ÖTS. 293.~faal: TS. 675. (Ar.).

fa[‘] aliyet: ÖTS. 293.~faaliyet: TS. 675. (Ar.).

fabrika: ÖTS. 290.~fabrika: TS. 675. (İt.).

faci[‘] a: ÖTS. 290.~facia: TS. 675. (Ar.).

fahm: ÖTS. 294.~fehim: TS. 686. (Ar.).

fahişa: ÖTS. 290.~fahişe: TS. 676. (Ar.).

faḳat: ÖTS. 293.~fakat: TS. 677. (Ar.).

faḳir: ÖTS. 293.~fakir: TS. 677. (Ar.).

fakt: “inkâr edilmeyen şey, kesin bir karar vermek için bulunan delil” ÖTS. 290. (TS. “yok”).

fakülta: ÖTS. 290.~fakülte: TS. 677. (Fr.).

fal: ÖTS. 290.~fal: TS. 677. (Ar.).

falac: ÖTS. 293.~felç: TS. 686. (Ar.).

falak: ÖTS. 293.~felek: TS. 686. (Ar.).

falākat: ÖTS. 293.~felaket: TS. 686. (Ar.).

filan: ÖTS. 293.~filan: TS. 702. (Ar.).

falsafa: ÖTS. 293.~felsefe: TS. 687. (Ar.).

falsafî: ÖTS. 293.~felsefî: TS. 687. (Ar.).

fāna: “kazık” ÖTS. 290. (TS. “yok”).

fāni: ÖTS. 290.~fani: TS. 679. (Ar.).

fanus: ÖTS. 290.~fanus: TS. 679. (Ar.).

farasat: ÖTS. 291.~feraset: TS. 690. (Ar.).

fark: ÖTS. 292.~fark: TS. 680. (Ar.).

farman: ÖTS. 292.~ferman: TS. 691. (Far.).

faryād: ÖTS. 292.~feryat: TS. 692. (Far.).

farz: ÖTS. 292.~farz: TS. 681. (Ar.+T.).

fasad: ÖTS. 292.~fesat: TS. 692. (Ar.).

fasfat: ÖTS. 292.~fosfat: TS. 714. (Fr.).

fāsid: ÖTS. 290.~fasit: TS. 682. (Ar.).

faş: ÖTS. 290.~faş: TS. 683. (Far.).

faşist: ÖTS. 290.~faşist: TS. 683. (Fr.).

faşizm: ÖTS. 290.~faşizm: TS. 683. (Fr.).

fath: ÖTS. 291.~fetih: TS. 693. (Ar.).

fatha: ÖTS. 291.~fetha: TS. 692. (Ar.).

fatih: ÖTS. 290.~fatih: TS. 693. (Ar.).

fatiha: “Fatihe” ÖTS. 290. (Ar.).

- fatva: ÖTS. 291.~fetva: TS. 693. (Ar.).
- favkül'ada: ÖTS. 294.~fevkalade: TS. 693. (Ar.).
- favt: ÖTS. 293.~fevt: TS. 694. (Ar.).
- fayda: ÖTS. 290.~fayda: TS. 689. (Ar.).
- faylasuf: ÖTS. 294.~filozof: TS. 704. (Fr.).
- fayz: ÖTS. 294.~feyiz: TS. 694. (Ar.).
- faza: ÖTS. 292.~feza: TS. 694. (Ar.).
- fazil: ÖTS. 290.~fazıl: TS. 684. (Ar.).
- fazilat: ÖTS. 292.~fazilet: TS. 684. (Ar.).
- fida: ÖTS. 291.~feda: TS. 685. (Ar.).
- fidiya: ÖTS. 291.~fidye: TS. 700. (Ar.).
- fıdrasiyun: ÖTS. 291.~federasyon: TS. 686. (Fr.).
- fıdral: ÖTS. 291.~federal: TS. 686. (Fr.).
- fıdralizm: ÖTS. 291.~federalizm: TS.686. (Fr.).
- figān: ÖTS. 293.~figan: TS. 700. (Far.).
- fıkh: ÖTS. 293.~fıkıh: TS. 694. (Ar.).
- fıkr: ÖTS. 293.~fikir: TS. 701. (Ar.).
- fı'ıl: ÖTS. 293.~fiil: TS. 700. (Ar.).
- fil: ÖTS. 294.~fil: TS. 702. (Ar.).
- film: ÖTS. 294.~film: TS. 703. (Fr.).
- filiz: ÖTS. 293.~filiz: TS. 703. (Ar.).
- fıltar: ÖTS. 293.~filtre: TS. 704. (Fr.).
- fırak: ÖTS. 291.~fırak: TS. 705. (Ar.).
- fır' aun: ÖTS. 292.~fıravun: TS. 705. (Ar.).

- fıróza: ÖTS. 294.~fıruze: TS. 705. (Far.).
- fışad: ÖTS. 294.~fesat: TS. 692. (Ar.).
- fitna: ÖTS. 291.~fitne: TS. 707. (Ar.).
- fitrat: ÖTS. 292.~fitrat: TS. 699. (Ar.).
- fızık: ÖTS. 294.~fızık: TS. 708. (Fr.).
- fıziki: ÖTS. 294.~fıziki: TS. 709. (Fr.).
- fólklór: ÖTS. 294.~folklor: TS. 711. (İng.).
- fósfer: ÖTS. 292.~fosfor: TS. 714. (Fr.).
- fursat: ÖTS. 292.~fırsat: TS. 697. (Ar.).
- furmul: ÖTS. 292.~formol: TS. 713. (Fr.).
- fútbāl: ÖTS. 293.~futbol: TS. 719. (İng.).
- ğaddār: ÖTS. 285.~gaddar: TS. 721. (Ar.).
- ğāfil: ÖTS. 285.~gafil: TS. 722. (Ar.).
- ğaflat: ÖTS. 286.~gaflet: TS. 722. (Ar.).
- gal: “nevbet” ÖTS. 348. (TS. “yok”).
- ğalaba: ÖTS. 287.~galebe: TS. 723. (Ar.).
- ğalamis: “şeytan, arabozucu, hırslı, aç göz” ÖTS. 287. (TS. “yok”).
- ğalaṭ: ÖTS. 287.~galat: TS. 723. (Ar.).
- ğalayān: ÖTS. 287.~galeyan: TS. 723. (Ar.).
- ğālib: ÖTS. 285.~galip: TS. 724. (Ar.).
- ğalıṣ: ÖTS. 287.~galiz: TS. 724. (Ar.).
- ğalla: “başaklı ekinler tanesi” ÖTS. 287. (TS. “yok”).
- ğam: ÖTS. 287.~gam: TS. 725. (Ar.).
- ğamza: ÖTS. 287.~gamze: TS. 726. (Ar.).

ġanimat: ÖTS. 287.~ganimet: TS. 726. (Ar.).

garaj: ÖTS. 347.~garaj: TS. 726. (Fr.).

ġaram: “bir yerde toplanan nesnelerin uyumu, toplumu” ÖTS. 286. (TS. “yok”).

garang: “bozulmak, sesi çabuk duymayan, zayıf” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

gard: ÖTS. 347.~gard: TS. 727. (Fr.).

ġarġara: ÖTS. 286.~gargara: TS. 727. (Ar.).

ġarib: ÖTS. 286.~garip: TS. 727. (Ar.).

garson: ÖTS. 347.~garson: TS. 728. (Fr.).

ġāşib: ÖTS. 285.~gasıp: TS. 728. (Ar.).

ġāv: “engel, engellik” ÖTS. 285. (TS. “yok”).

ġāvur: “çeşitli karışık sesler” ÖTS. 285. (TS. “yok”).

ġāya: ÖTS. 285.~gaye: TS. 729. (Ar.).

ġāyat: ÖTS. 285.~gayet: TS. 729. (Ar.).

ġayb: ÖTS. 288.~kayıp: TS. 1116. (Ar.).

ġaybat: ÖTS. 288.~gıybet: TS. 761. (Ar.).

ġāyib: ÖTS. 285.~kayıp: TS. 1116. (Ar.).

ġayr: ÖTS. 288.~gayr: TS. 730. (Ar.).

ġayrat: ÖTS. 288.~gayret: TS. 730. (Ar.).

ġayur: ÖTS. 289.~gayur: TS. (Ar.).

gaz: ÖTS. 347.~gaz: TS. 731. (Fr.+T.).

ġazā: ÖTS. 286.~gaza. TS. 731. (Ar.).

ġazal: ÖTS. 286.~gazel: TS. 732. (Ar.).

ġazab: ÖTS. 286.~gazap: TS. 731. (Ar.).

ġāzî: ÖTS. 285.~gazi: TS. 731. (Ar.).

ğilay: “doğru düzgün bakamamak” ÖTS. 289. (TS. “yok”).

ğink: “sinek veya arı gibi hayvan sesleri” ÖTS. 289. (TS. “yok”).

ğir: “arabalar hızla hareket etmesinden dolayı ortaya çıkan ses gir” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

girdab: ÖTS. 347.~girdap: TS. 762. (Far.).

giriftar: ÖTS. 348.~giriftar: TS. 762. (Ar.).

ğirt: “çok anlamı ifade ede bilen söz” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğiz: “ateş ettiğinde veya uçuşta hâsıl olan ses” ÖTS. 288.

gól: “ahmak” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

góla: “ağacı fidanından kesilen dal” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

góng: “dual hayvanların pisliği” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

gram: ÖTS. 347.~gram: TS. 798. (Fr.).

gramar: ÖTS. 347.~gramer: TS. 798. (Fr.).

gúl: ÖTS. 348.~gül: TS. 804. (Far.).

gúldúr: “şişek sesi gibi güçlü ses” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

gúlşan: ÖTS. 348.~gülşen: TS. 806. (Far.).

ğult: “su veya sıvı şeyleri içerken hâsıl olan ses” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

gúmbúr: “tabiat taklidi bir türlü ses” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

gúnah: ÖTS. 349.~günah: TS. 810. (Far.).

ğunacin: “iki yaşından geçen inek yavrusu veya dana” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

gúp: “gup eden ses (Tabiat taklidi)” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

ğurbat: ÖTS. 285.~gurbet: TS. 800. (Ar.).

gurs: “bir şeye çok ağırlıkla vuran şeyin sesi (TT.)” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

ğurur: ÖTS. 286.~gurur: TS. 801. (Ar.).

ğúsl: ÖTS. 286.~gusül: TS. 801. (Ar.).

guşa: ÖTS. 350.~köşe: TS. 1237. (Far.).

guv: “tabiat taklidi bir türlü ses” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

guvda: ÖTS. 349.~gövde: TS. 786.

gúzal: ÖTS. 350.~güzel: TS. 818.

ha: ÖTS. 395.~ha: TS. 823.

ha: “kimsenin karşısında da evet demek” ÖTS. 395. (TS. “yok”).

ḡabar: ÖTS. 213.~haber: TS. 823. (Ar.).

ḡabardār: ÖTS. 213.~haberdar: TS. 824. (Ar+Far.).

ḡabiş: ÖTS. 213.~habis: TS. 824. (Ar.).

ḡabs: ÖTS. 207.~hapis: TS. 844. (Ar.).

ḡac: ÖTS. 207.~hac: TS. 824. (Ar.).

ḡacat: “İhtiyaç, gereklilik” ÖTS. 206.~hacet: TS. 825. (Ar.).

ḡacî: ÖTS. 206.~hacı: TS. 825. (Ar.).

ḡacm: ÖTS. 207.~hacım: TS. 825. (Ar.).

ḡacv: ÖTS. 393.~hiciv: TS. 888. (Ar.).

ḡad: ÖTS. 207.~had: TS. 826. (Ar.).

ḡadik: “korku veya tehlikeyi seziş” ÖTS. 393. (TS. “yok”).

ḡadim: ÖTS. 212.~hadim: TS. 827. (Ar.).

ḡadiş: ÖTS. 207.~hadis: TS. 827. (Ar.).

ḡadişa: ÖTS. 206.~hadise: TS. 827. (Ar.).

ḡadaf: ÖTS. 393.~hedef: TS. 873. (Ar.).

ḡāfız: ÖTS. 206.~hafız: TS. 827. (Ar.).

ḡafif: ÖTS. 216.~hafif: TS. 827. (Ar.).

ḡafta: ÖTS. 393.~hafta: TS. 828. (Far.).

ḥaḳ: ÖTS. 209.~hak: TS. 829. (Ar.).

ḥaḳan: ÖTS. 212.~hakan: TS. 830.

ḥaḳārat: ÖTS. 209.~hakaret: TS. 830. (Ar.).

ḥākazā: ÖTS. 393.~hakeza: TS. 831. (Ar.).

ḥaḳida: “doğrusu” ÖTS. 210. (TS. “yok”).

ḥaḳiḳat: ÖTS. 210.~hakikat: TS. 831. (Ar.).

ḥaḳiḳi: ÖTS. 210.~hakiki: TS. 831. (Ar.).

ḥākim: ÖTS. 206.~hâkim: TS. 831. (Ar.).

ḥakimiyet: ÖTS. 206.~hâkimiyet: TS. 831. (Ar.).

ḥaḳir: ÖTS. 210.~hakir: TS. 831. (Ar.).

ḥal: ÖTS. 210.~hal: TS. 832. (Ar.).

ḥāl: ÖTS. 206.~hal: TS. 832. (Ar.).

ḥala: “teyze, annesin kız kardeşi” ÖTS. 213. (TS. “yok”).

ḥalāk: “ölmek” ÖTS. 394.~helak: TS. 874. (Ar.).

ḥalāl: ÖTS. 210.~helal: TS. 874. (Ar.).

ḥalaş: ÖTS. 216.~halas: TS. 833. (Ar.).

ḥalavat: ÖTS. 210.~halâvet: TS. 833. (Ar.).

hâlbuki: ÖTS. 206.~hâlbuki: TS. 834. (Ar.+Far.).

ḥalifa: ÖTS. 216.~halife: TS. 834. (Ar.).

ḥalıḳ: ÖTS. 213.~halik: TS. 835. (Ar.).

ḥāliş: ÖTS. 212.~halis: TS. 835. (Ar.).

ḥalḳ: ÖTS. 216.~halk: TS. 835. (Ar.).

ḥalḳa: ÖTS. 210.~halka: TS. 835. (Ar.).

ḥalva: ÖTS. 210.~helva: TS. 875. (Ar.).

ḥalvat: ÖTS. 216.~halvet: TS. 838. (Ar.).

ḥam: ÖTS. 213.~ham: TS. 838. (Far.).

ḥamakāt: ÖTS. 210.~hamakāt: TS. 838. (Ar.).

ḥamam: ÖTS. 210.~hamam: TS. 838. (Ar.).

ḥamd: ÖTS. 210.~hamd: TS. (Ar.).

ḥami: ÖTS. 207.~hami: TS. 839. (Ar.).

ḥamīla: ÖTS. 207.~hamīle: TS. 839. (Ar.).

ḥamīr: ÖTS. 216.~hamur: TS. 841. (Ar.).

hamīṣa: ÖTS. 394.~hamīṣ: TS. (Ar.).

ḥamlā: ÖTS. 211.~hamle: TS. 840. (Ar.).

hamṣahr: ÖTS. 268.~hemṣeri: TS. 877. (Far.).

ḥan: ÖTS. 213.~han: TS. 841.

ḥāna: ÖTS. 213.~hane: TS. 842. (Far.).

ḥanadān: ÖTS. 213.~hanedan: TS. 842. (Far.).

ḥancara: ÖTS. 211.~hançere: TS. 841. (Ar.).

hangāma: ÖTS. 394.~hengame: TS. 877. (Far.).

ḥanīm: ÖTS. 213.~hanım: TS. 843.

hanuz: ÖTS. 394.~henüz: TS. 877. (Far.).

har: ÖTS. 393.~her: TS. (Far.).

ḥarab: ÖTS. 214.~harap: TS. 846. (Ar.).

ḥaraba: ÖTS. 214.~harabe: TS. 845. (Ar.).

ḥarabat: ÖTS. 214.~harabat: TS. 845. (Ar.).

ḥarakāt: ÖTS. 208.~hareket: TS. 848. (Ar.).

ḥaram: ÖTS. 207.~haram: TS. 845. (Ar.).

ḥarami: ÖTS. 207.~harami: TS. 845. (Ar.).

ḥararat: ÖTS. 207.~hararet: TS. 845.

ḥarb: ÖTS. 207.~harp: TS. 851. (Ar.).

ḥarba: ÖTS. 208.~harbe: TS. 846. (Ar.).

ḥarbî: ÖTS. 207.~harbi: TS. 846. (Ar.).

ḥarf: ÖTS. 208.~harf: TS. 849. (Ar.).

ḥarîr: ÖTS. 208.~harir: TS. 850. (Ar.).

ḥariş: ÖTS. 208.~haris: TS. 850. (Ar.).

ḥarif: ÖTS. 208.~herif: TS. 879. (Ar.).

ḥaric: ÖTS. 212.~hariç: TS. 849. (Ar.).

ḥarc: ÖTS. 214.~harç: TS. 847. (Ar.).

ḥartûm: ÖTS. 214.~hortum: TS. 900. (Ar.).

ḥariṭa: “Torba, harita” ÖTS. 214.~hatıra: TS. 850. (Ar.).

ḥâş: ÖTS. 212.~has: TS. 851. (Ar.).

ḥâşil: ÖTS. 206.~hâsıl: TS. 852. (Ar.).

ḥasis: ÖTS. 214.~hasis: TS. 853. (Ar.).

ḥaşıyat: ÖTS. 212.~hasiyet: TS. 853. (Ar.).

ḥasrat: ÖTS. 209.~hasret: TS. 853. (Ar.).

ḥasta: ÖTS. 214.~hasta: TS. 853. (Far.).

ḥasûd: ÖTS. 209.~hasut: TS. 854. (Ar.).

ḥaşara: ÖTS. 209.~haşere: TS. 855. (Ar.).

ḥaşır: ÖTS. 209.~haşir: TS. 855. (Ar.).

ḥaşıya: ÖTS. 206.~haşıye: TS. 855. (Ar.).

ḥaşmat: ÖTS. 209.~haşmet: TS. 856. (Ar.).

ḥaṭ: ÖTS. 215.~hat: TS. 856. (Ar.).

ḥaṭa: ÖTS. 215.~hata: TS. 856. (Ar.).

ḥatti-hatta: ÖTS. 207.~hatta: TS. 858. (Ar.).

ḥaṭib: ÖTS. 215.~hatip: TS. 857. (Ar.).

ḥātima: ÖTS. 212.~hatime: TS. 857. (Ar.).

ḥatin: ÖTS. 212.~hatun: TS. 858.

ḥaṭir: ÖTS. 212.~hatır: TS. 856. (Ar.).

hava: ÖTS. 394.~hava: TS. 858. (Ar.).

ḥavari: ÖTS. 211.~havari: TS. 862. (Ar.).

havas: ÖTS. 294.~heves: TS. 862. (Ar.).

ḥavz: ÖTS. 211.~havuz: TS. 863. (Ar.).

ḥaya: ÖTS. 211.~hayâ: TS. 863. (Ar.).

hayacan: ÖTS. 395.~heyecan: TS. 882. (Ar.).

hay'at: ÖTS. 396.~heyet: TS. 883. (Ar.).

ḥayat: ÖTS. 211.~hayat: TS. 865. (Ar.).

haybat: ÖTS. 395.~heybet: TS. 882. (Ar.).

ḥayf: ÖTS. 211.~hayıf: TS. 867. (Ar.).

ḥayin: ÖTS. 213.~hain: TS. 829. (Ar.).

hayit: "bayram" ÖTS. 396. (TS. "yok").

haykal: ÖTS. 396.~heykel: TS. 883. (Ar.).

ḥayla: ÖTS. 218.~hayal: TS. 863. (Ar.).

ḥayr: ÖTS. 218.~hayır: TS. 867. (Ar.).

ḥayran: ÖTS. 211.~hayran: TS. 868. (Ar.).

ḥayrat: ÖTS. 211.~hayret: TS. 869. (Ar.).

- ḥayvan: ÖTS. 211.~hayvan: TS. 869. (Ar.).
- ḥayvani: ÖTS. 211.~hayvani: TS. 869. (Ar.).
- ḥazāna: ÖTS. 214.~hazine: TS. 872. (Ar.).
- ḥazin: ÖTS. 208.~hazin: TS. 872. (Ar.).
- ḥāzır: ÖTS. 206.~hazır: TS. 871. (Ar.).
- hazl: ÖTS. 393.~hezel: TS. 883. (Ar.).
- hazm: ÖTS. 393.~hazım: TS. 870. (Ar.).
- hazrat: ÖTS. 209.~hazret: TS. 872. (Ar.).
- ḥıcab: ÖTS. 207.~hicap: TS. 888. (Ar.).
- hicran: ÖTS. 393.~hicran: TS. 888. (Ar.).
- hıç: ÖTS. 395.~hiç: TS. 888. (Far.).
- hid: “kökü” ÖTS. 395. (TS. “yok”).
- hidāyat: ÖTS. 393.~hidayet: TS. 889. (Ar.).
- ḥidmat: ÖTS. 214.~hizmet: TS. 896. (Ar.).
- ḥıkaya: ÖTS. 210.~hikâye: TS. 891. (Ar.).
- ḥıkayat: ÖTS. 210.~hidayet: TS. 891. (Ar.).
- ḥikmat: ÖTS. 210.~hikmet: TS. 891. (Ar.).
- hiktār: ÖTS. 393.~hektar: TS. 874. (Fr.).
- ḥıla: ÖTS. 211.~hile: TS. 891. (Ar.).
- ḥılaf: ÖTS. 216.~hilaf: TS. 891. (Ar.).
- hilal: ÖTS. 394.~hilal: TS. 891. (Ar.).
- ḥilāşa: ÖTS. 216.~hulasa: TS. 908. (Ar.).
- ḥıl‘at: ÖTS. 216.~hilat: TS. 891. (Ar.).
- ḥılkat: ÖTS. 216.~hilkat: TS. 892. (Ar.).

- hımaya ÖTS. 210.~himaye: TS. 892. (Ar.).
- himmat: ÖTS. 394.~himmet: TS. 892. (Ar.).
- hırka: ÖTS. 214.~hırka: TS. 885. (Ar.).
- hırş: ÖTS. 208.~hırs: TS. 885. (Ar.).
- hiṭāb: ÖTS. 215.~hitap: ~TS. 895. (Ar.).
- hıviç: “ıslak, uzun ağaç dalı” ÖTS. 218. (TS. “yok”).
- hiyal: ÖTS. 218.~hayal: TS. 863. (Ar.).
- hiyānat: ÖTS. 218.~hıyanet: TS. 887. (Ar.).
- hızb: ÖTS. 208.~hızip: TS. 896. (Ar.).
- hókiz: ÖTS. 395.~öküz: 1535.
- hól: “ıslak” ÖTS. 395. (TS. “yok”).
- huccat: ÖTS. 207.~hüccet: TS. 906. (Ar.).
- hucra: ÖTS. 207.~hücre: TS. 906. (Ar.).
- hücum: ÖTS. 393.~hücum: TS. 906. (Ar.).
- huda: ÖTS. 214.~huda: TS. 903. (Far.).
- hudud: ÖTS. 207.~hudut: TS. 903. (Ar.).
- hukm: ÖTS. 210.~hüküm: TS. 907. (Ar.).
- hukuk: ÖTS. 209.~hukuk: TS. 903. (Ar.).
- hukuki: ÖTS. 209.~hukuki: TS. 903. (Ar.).
- hukumrān: ÖTS. 210.~hükümran: TS. 907. (Ar.).
- hukumat: ÖTS. 210.~hükümet: TS. 907. (Ar.).
- humā: ÖTS. 394.~hüma: TS. 908. (Ar.).
- húmār: ÖTS. 216.~humar: TS. 903. (Ar.).
- hunar: ÖTS. 394.~hüner: TS. 908. (Far.).

ḥunṣa: ÖTS. 216.~hünsa: TS. 908. (Ar.).

ḥúr: ÖTS. 207.~hür: TS. 908.

ḥúraz: ÖTS. 218.~horoz: TS. 899. (Ar.).

ḥúrmā: ÖTS. 214.~hurma: TS. 904. (Far.).

ḥurmat: ÖTS. 208.~hürmet: TS. 908. (Ar.).

ḥúrriyet: ÖTS. 208.~hürriyet: TS. 909. (Ar.).

ḥusumat: ÖTS. 215.~husumet: TS. 905. (Ar.).

ḥuşuş: ÖTS. 215.~husus: TS. 905. (Ar.).

ḥuşuşiyet: ÖTS. 215.~hususiyet: TS. 905. (Ar.).

ḥúş: “peki, söyle bakalım” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

ḥúş: ÖTS. 217.~hoş: TS. 900. (Far.).

ḥuşnud: ÖTS. 215.~hoşnut: TS. 901. (Far.).

ḥuṭba: ÖTS. 215.~hutbe: TS. 905. (Ar.).

huviyat: ÖTS. 395.~hüviyet: TS. 909. (Ar.).

i‘ āda: ÖTS. 75.~iade: TS. 923. (Ar.).

i‘ āşa: ÖTS. 75.~iaşe: TS. 923. (Ar.).

ibādat: ÖTS. 279.~ibadet: TS. 923. (Ar.).

ibāra: ÖTS. 279.~ibare: TS. 923. (Ar.).

ibārat: ÖTS. 279.~ibaret: TS. 923. (Ar.).

iblis: ÖTS. 66.~iblis: TS. TS. 924. (Ar.).

ibrat: ÖTS. 279.~ibret: TS. 924. (Ar.).

icābat: ÖTS. 67.~icabet: TS. 925. (Ar.).

icād: ÖTS. 103.~icat: TS. 925. (Ar.).

icbar: ÖTS. 67.~icbar: TS. 925. (Ar.).

icra: ÖTS. 67.~icra: TS. 925. (Ar.).

ictimā^c: ÖTS. 67.~içtima: TS. 934. (Ar.).

ictimā^c i: ÖTS. 67.~içtimai: TS. 934. (Ar.).

iç: “İç” ÖTS. 103.~iç: TS. 926.

idaāl: ÖTS. 104.~ideal: TS. 936. (Fr.).

idama: ÖTS. 70.~idame: TS. 935. (Ar.).

idāra: ÖTS. 70.~idare: TS. 935. (Ar.).

idiş: “bulaşık” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

idrak: ÖTS. 70.~idrak: TS. 937. (Ar.).

idrar: ÖTS. 70.~idrar: TS. 937. (Ar.).

idyólóji: ÖTS. 104.~ideoloji: TS. 936. (Fr.).

ifada: ÖTS. 76.~ifade: TS. 937. (Ar.).

iffat: ÖTS. 281.~iffet: TS. 937. (Ar.).

iflas: ÖTS. 77.~iflas: TS. 938. (Ar.).

ifrāt: ÖTS. 77.~ifrat: TS. 938. (Ar.).

ifşā: ÖTS. 77.~ifşa: TS. 938. (Ar.).

iftār: ÖTS. 77.~iftar: TS. 938. (Ar.).

iftihār: ÖTS. 76.~iftihar: TS. 939. (Ar.).

iftira: ÖTS. 77.~iftira: TS. 939. (Ar.).

iğçam: “özet, hulasa, yığınmış” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

iḥlāl: ÖTS. 70.~ihlal: TS. 941. (Ar.).

iḥlāş: ÖTS. 69.~ihlâs: TS. 941. (Ar.).

iḥtilāf: ÖTS. 69.~ihtilaf: TS. 942. (Ar.).

iḥtilāş: ÖTS. 69.~ihtilas: TS. 943. (Ar.).

iḥtişāş: ÖTS. 69.~ihtisas: TS. 943. (Ar.).

iḥtiyār: ÖTS. 69.~ihtiyar: TS. 944. (Ar.).

iḳbāl: ÖTS. 77.~ikbal: TS. 945. (Ar.).

ikki: ÖTS. 107.~iki: TS. 946.

iḳlim: ÖTS. 77.~iklim: TS. 950. (Ar.).

iḳrār: ÖTS. 77.~ikrar: TS. 950. (Ar.).

iktibas: ÖTS. 77.~iktibas: TS. 951. (Ar.).

iktidar: ÖTS. 77.~iktidar: TS. 951. (Ar.).

iktifa: ÖTS. 77.~iktifa: TS. 951. (Ar.).

iḳtişād: “İktisat ÖTS. 77.~iktisat: TS. 951. (Ar.).

iḳtişādî: ÖTS. 77.~iktisadi: TS. 952.

ilāc: ÖTS. 282.~ilaç: TS. 951. (Ar.).

ilāhi: ÖTS. 78.~ilahi: TS. 952. (Ar.).

ilahiyat: ÖTS. 78.~ilahiyat: TS. 952. (Ar.).

ilān/yilān: ÖTS. 107.~yılan: TS. 2179.

ilāva: ÖTS. 281.~ilave: TS. 952. (Ar.).

ildam: “hızlı hareket eden” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ildiz: “bitkiler ve ağaçların alt kısmı, kök” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ilgār: “öncü, önde, her kimseden önce adımlayan, büyüklük” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ilham: ÖTS. 79.~ilham: TS. 955. (Ar.).

ilk: ÖTS. 107.~ilk: TS. 957.

illat: ÖTS. 281.~illet: TS. 959. (Ar.).

ilm: ÖTS. 281.~ilim: TS. 956. (Ar.).

iltica: ÖTS. 78.~iltica: TS. 959. (Ar.).

iltifat: ÖTS. 78.~iltifat: TS. 959. (Ar.).

iltimas: ÖTS. 78.~iltimas: TS. 960. (Ar.).

imā: ÖTS. 108.~ima: TS. 960. (Ar.).

imām: ÖTS. 78.~imam: TS. 961. (Ar.).

imāmat: ÖTS. 78.~imamet: TS. 961. (Ar.).

iman: ÖTS. 108.~iman: TS. 961. (Ar.).

imārat: ÖTS. 282.~imaret: TS. 962. (Ar.).

imdād: ÖTS. 80.~imdat: TS. 962. (Ar.).

imkân: ÖTS. 80.~imkân: TS. 962. (Ar.).

imla: ÖTS. 80.~imla: TS. 962. (Ar.).

imtihan: ÖTS. 78.~imtihan: TS. 963. (Ar.).

imtiyaz: ÖTS. 80.~imtiyaz: TS. 963. (Ar.).

imzā: ÖTS. 80.~imza: TS. 964. (Ar.).

in: ÖTS. 109.~in: TS. 964.

inak: ÖTS. 109.~inek: TS. 969. (Ar.).

ināyat: ÖTS. 283.~inayet: TS. 966. (Ar.).

incil: ÖTS. 81.~incil: TS. 967. (Ar.).

incu: ÖTS. 109.~inci: TS. 967.

indin: “yarından sonraki gün” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

inga: “bebeğin ağlamasından çıkan ses” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

in‘ikās: ÖTS. 81.~inikās: TS. 970. (Ar.).

inkilāb: ÖTS. 81.~inkılâp: TS. 971. (Ar.+T.).

inķirāz: ÖTS. 81.~inkiraz: TS. 971. (Ar.).

inşāf: ÖTS. 81.~insaf: TS. 972. (Ar.).

insān: ÖTS. 81.~insan: TS. 972. (Ar.).

insāniyat: ÖTS. 81.~insaniyet: TS. 973. (Ar.).

institut: ÖTS. 81.~enstitü: TS. 639. (Fr.).

insulîn: ÖTS. 81.~ensülin: TS. 640.

inşa: ÖTS. 81.~inşa: TS. 974. (Ar.).

inşaallah: ÖTS. 81.~inşallah. TS. 974. (Ar.).

intiha: ÖTS. 81.~intiha: TS. 975. (Ar.).

intiķām: ÖTS. 81.~intikam: TS. 975. (Ar.).

intiķāb: ÖTS. 80.~intisap: TS. 976. (Ar.).

intizam: ÖTS. 80.~intizam: TS. 976. (Ar.).

intizār: ÖTS. 80.~intizar: TS. 976. (Ar.).

ip: ÖTS. 103.~ip: TS. 976.

irada: ÖTS. 71.~irade: TS. 978. (Ar.).

irāk: “uzak” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

irk: ÖTS. 280.~irk: TS. 913.

irkit: “insanın midesini bulandıracak derecede olan kir” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

irş: “Miras” ÖTS. 71.~irs: TS. 980. (Ar.).

irşî: “İrsi” ÖTS. 71.~irsi: TS. 980. (Ar.).

irşiyat: ÖTS. 71.~irsiyet. TS. 980. (Ar.).

is: “koku” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

işbat: ÖTS. 67.~ispat: TS.984. (Ar.).

iskirt: “öte kir, pis” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

işlāh: ÖTS. 75.~ıslah: TS. 916. (Ar.).

işlāhāt: ÖTS. 75.~ıslahat: TS. 916. (Ar.).

- ism: ÖTS. 74.~isim: TS. 981. (Ar.).
- israf: ÖTS. 74.~israf: TS. 985. (Ar.).
- işrār: ÖTS. 75.~ısrar: TS. 917. (Ar.).
- iste^ç dād: ÖTS. 73.~istidat: TS. 988. (Ar.).
- iste^ç fa: ÖTS. 73.~istifa: TS. 988. (Ar.).
- istehkām: ÖTS. 73.~istihkām: TS. 989. (Ar.).
- iste^ç māl: ÖTS. 73.~istimal: TS. 990. (Ar.).
- istehzā: ÖTS. 74.~istihza: TS. 989. (Ar.).
- istibdād: ÖTS. 73.~istibdat: TS. 988. (Ar.).
- istidlal: ÖTS. 73.~istidlal: TS. 988. (Ar.+T.).
- istifada: ÖTS. 73.~istifade: TS. 988. (Ar.).
- istiğfar: ÖTS. 73.~istiğfar: TS. 989. (Ar.).
- istiğna: ÖTS. 73.~istiğna: TS. 989. (Ar.).
- istiḥdām: ÖTS. 73.~istihdam: TS. 989. (Ar.).
- istiḥrāç: ÖTS. 73.~istihraç: TS. 989. (Ar.).
- istikāmat: ÖTS. 73.~istikamet: TS. 990. (Ar.).
- istikbāl: ÖTS. 73.~istikbal: TS. 990. (Ar.).
- istiklal: ÖTS. 74.~istiklal: TS. 990. (Ar.).
- istirahat: ÖTS. 73.~istirahat: TS. 991. (Ar.).
- istisna: ÖTS. 73.~istisna: TS. 991. (Ar.).
- istila: ÖTS. 74.~istila: TS. 990. (Ar.).
- istimlak: ÖTS. 74.~istimlāk: TS. 990. (Ar.).
- işyān: ÖTS. 281.~isyan: TS. 992. (Ar.).
- iş: ÖTS. 105.~iş: TS. 992.

işğāl: ÖTS. 75.~işgal: TS. 996. (Ar.).

işkār: “demirlerin karışmasından ortaya gelen eriyen oksit” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

‘ışk: ÖTS. 280.~aşk: TS. 138. (Ar.).

işrat: ÖTS. 280.~işret: TS. 1000. (Ar.).

ištiha: ÖTS. 74.~iştihā: TS. 1001. (Ar.).

iştān: “şalvar” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

iştirak: ÖTS. 74.~iştirak: TS. 1001. (Ar.).

iştīyak: ÖTS. 74.~iştīyak: TS. 1001. (Ar.).

işve: “cılve, naz” ÖTS. 280.~işve: TS. 1001. (Ar.).

it: ÖTS. 103.~it: TS. 1001.

iṭā‘t: ÖTS. 75.~itaat: TS. 1001. (Ar.).

ittifāk: ÖTS. 66.~ittifak: TS. 1005. (Ar.).

iyak: “çenenin birleşmiş yeri” ÖTS. 110. (TS. “yok”).

iz: ÖTS. 104.~iz: TS. 1008.

izāfa: ÖTS. 75.~izafe: TS. 1008. (Ar.).

izāḥ: ÖTS. 107.~izah: TS. 1008. (Ar.).

iẓhār: ÖTS. 75.~izhar: TS. 1009. (Ar.).

izrāyil: ÖTS. 280.~Azrail: TS. 644. (Ar.).

iẓtirāb: ÖTS. 75.~ıztrap: TS. 922. (Ar.).

izzat: ÖTS. 280.~izzet: TS. 1011. (Ar.).

jāla: ÖTS. 241.~jale: TS. 1013. (Fr.).

Jórnal: ÖTS. 241.~jurnal: TS. 1016. (Fr.).

ka‘ba: ÖTS. 331.~Kabe: TS. 1020. (Ar.).

kabab: ÖTS. 329.~kebap: TS. 1124. (Ar.).

ķabāhat: ÖTS. 300.~kabahat: TS. 1017. (Ar.).

ķabaķ: ÖTS. 301.~kabak: TS. 1018.

ķabān: “domuz” ÖTS. 295. (TS. “yok”).

ķabat: ÖTS. 301.~kat: TS. 1102.

ķabıķ: ÖTS. 295.~kabuk: TS. 1021.

ķābil: ÖTS. 295.~kabil: TS. 1020. (Ar.).

ķabila: ÖTS. 301.~kabile: TS. 1021. (Ar.).

ķābiliyat: ÖTS. 295.~kabiliyet: TS. 1021. (Ar.).

kabin: ÖTS. 328.~kabin: TS. 1021. (Fr.).

kabina: ÖTS. 328.~kabine: TS. 1021. (Ar.+T.).

ķabr: ÖTS. 301.~kabir: TS. (Ar.+T.). (Arp).

ķabırķa: ÖTS. 301.~kaburga: TS. 1022.

ķaçan: “ne zaman” ÖTS. 30. (TS. “yok”).

ķadah: ÖTS. 302.~kadeh: TS. 1026. (Ar.).

ķadaķ: “ölçü aleti” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

ķadam: ÖTS. 303.~kadem: TS. 1026. (Ar.).

ķadķan: ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ķadim: “ÖTS. 303.~kadim: TS. 1028. (Ar.).

ķādir: “ÖTS. 296.~kadir: TS. 1028. (Ar.).

ķadr: “ÖTS. 302.~kadir: TS. 1028. (Ar.).

kafan: ÖTS. 331.~kefen: TS. 1127. (Ar.).

ķafas: ÖTS. 306.~kafes: TS. 1032. (Ar.).

Not: yukarıdaki ķādir isimlerinin birincisi ise güçlü anlamındadır. İkincisi ise yani ķadr ve kadir değeri anlamında kullanılmaktadır.

kaféin: ÖTS. 328.~kafein: TS. 1032. (Fr.).

kâfir: ÖTS. 328.~kâfir: TS. 1033. (Ar.).

kafil: ÖTS. 331.~kefil: TS. 1127. (Ar.).

ķafiya: ÖTS. 298.~kafiye: TS. 1033. (Ar.).

ķaġaz: ÖTS. 298.~ķâġıt: TS. 1033. (Far.).

ķaida: ÖTS. 297.~kaide: TS. 1037. (Ar.).

ķahķah: ÖTS. 320.~kahkah: TS. 1035. (Ar.).

ķahr: ÖTS. 320.~kahır: TS. 1035. (Ar.+T.).

ķahraman: ÖTS. 320.~kahraman: TS. 1035. (Far.).

ķahva: ÖTS. 320.~kahve: TS. 1036. (Ar.).

ķakıl: ÖTS. 329.~ķâköl: TS. 1039. (Ar.).

ķaķi: “kurutulmuş meyve, özellikle kavun kurutmasına denir.” ÖTS. 298. (TS. “yok”).

ķaklık: ÖTS. 331.~keklik: TS. 1128.

ķal: ÖTS. 331.~kel: TS. 1129. (Far.).

ķal‘ a: ÖTS. 307.~kale: TS. 1042. (Ar.).

ķal‘ ai: ÖTS. 307.~kalay: TS. 1040.

ķalam: ÖTS. 307.~kalem: TS. 1043. (Ar.).

ķalandar: ÖTS. 307.~kalender: TS. 1044. (Far.).

ķalay: “nasıl” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķaléksiyún: ÖTS. 332.~koleksiyon: TS. 1200. (Fr.).

ķalin: ÖTS. 307.~kalın: TS. 1045.

ķalisa: ÖTS. 332.~kilise: TS. 1180. (Yun.).

ķalla: ÖTS. 332.~kelle: TS. 1131. (Far.).

ķalb: ÖTS. 307.~kalp: TS. 1049. (Ar.).

kalb: ÖTS. 307.~kalp: TS. 1051. (Ar.).

kalib: ÖTS. 298.~kalıp: TS. 1045. (Ar.).

kalima: ÖTS. 332.~kelime: TS. 1130. (Ar.).

kallık: “yeni evlenen karı kocaya denir” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

kalpak: ÖTS. 307.~kalpak: TS. 1050.

kalta: “kısa” ÖTS. 332. (TS. “yok”).

kaltis: “nazuk veya ince durum” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

kaman: ÖTS. 332.~keman: TS. 1132. (Fr.).

katat: ÖTS. 299.~kamet: TS. 1054. (Ar.).

katçı: ÖTS. 308.~katçı: TS. 1053.

kamisyün: ÖTS. 333.~komisyon: TS. 1204. (Fr.).

katış: ÖTS. 308.~katış: TS. 1054.

kampir: “yaşlı kadına denir” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

kamsukum: “kendini geliştirmeyen, tembel” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

kan: ÖTS. 299.~kan: TS. 1056.

kana: ÖTS. 333.~kene: TS. 1137.

kanal: ÖTS. 329.~kanal: TS. 1057. (Fr.).

kanat: ÖTS. 308.~kanat: TS. 1057.

kanak: “nasıl” ÖTS. 309. (TS. “yok”).

kanfarans: ÖTS. 333. konferans: TS. 1207. (Fr.).

kansart: ÖTS. 333.~konser: TS. 1209. (Fr.).

kansarv: ÖTS. 333.~konserve: TS. (Fr.).

ķanun: TS. 299.~kanun: TS. 1064. (Ar.).

ķanuni: TS. 300.~kanuni: TS. 1064. (Ar.).

ķānuniyat:“ TS 300.~kanuniyet: TS. 164. (Ar.).

ķapalak: TS. 329.~kelebek: TS. 1129.

ķapital: TS. 329.~kapital: TS.1070. (Fr.).

ķār: TS. 296.~kar: TS. 1073.

ķara: TS. 303.~kara: TS. 1074.

ķāra: TS. 297.~kara: TS.

ķaraġay: “İġne yapraklı am aġacı” TS 304.

karam: TS. 330.~kerem: TS. 1140. (Ar.).

ķarāmat: TS. 330.~keramet: TS. 1139. (Ar.).

ķarantin: TS. 304.~karantina: TS. 1080. (İt.).

ķarar: TS. 303.~karar: TS. 1080. (Ar.).

ķaravul: “nizamiye” TS. 303. (TS. “yok”).

ķarġa: TS. 304.~karga: TS. 1085.

ķarib: “yaşlanıp” TS. 305. (TS. “yok”).

ķari: TS. 305.~kariş: TS. 1089.

ķarın: TS. 305.~karın: TS. 1087.

ķarķara: TS. 304.~karkara: TS. 1090. (Ar.).

ķarra: TS 330.~kere: TS. 1140. (Ar.).

ķarrı: “büyük yaşlı” TS. 305. (TS. “yok”).

ķars: “rt, kadınların başörtüsü” TS. 303. (TS. “yok”).

ķartan: TS. 328.~karton: TS. 1096. (Fr.).

ķāsa: TS. 328.~kāse: TS. 1098. (Ar.).

kaşāfat: ÖTS. 330.~kesafet: TS. 1142. (Ar.).

kasal: “hasta” ÖTS. 331. (TS. “yok”).

kasbî: ÖTS. 331.~kesbi: TS. 1142. (Ar.).

kaşd: ÖTS. 306.~kasıt: TS. 1098. (Ar.).

kaşıda: ÖTS. 306.~kaside: TS. 1099. (Ar.).

kasir / kúsur: “ÖTS. 331.~kusur: TS. 1267. (Ar.).

kasir: “ÖTS. 331.~kasır: TS. 1145. (Ar.).

kaşr: ÖTS. 306.~kasır: TS. 1098. (Ar.).

kaşşab: ÖTS. 305.~kasap: TS. 1097. (Ar.).

kaş: ÖTS. 297.~kaş: TS. 1100.

kasam: ÖTS. 305.~kasem: TS. 1098. (Ar.).

kāşāna: “Ev” ÖTS. 328.~kâşane: TS. 1101. (Far.).

kaşf: ÖTS. 331.~keşif: TS. 1147. (Ar.).

kâşif: ÖTS. 328.~kâşif: TS. 1102. (Ar.).

kasif: ÖTS. 330.~kesif: TS. 1143. (Ar.).

kaşık: ÖTS. 297.~kaşık: TS. 1101.

kaşki: “Keşke” ÖTS. 328.~keşke: TS.

kaşkir: “kurt” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

kaşşak: “fakir” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

kaşta: “kumaştan dikilen her çeşit desen” ÖTS. 331. (TS. “yok”).

kat: “kat” ÖTS. 301.~kat: TS. 1102.

katan: ÖTS. 329.~ketan: TS. 1148.

katib: ÖTS. 328.~kâtip: TS. 1106. (Ar.).

kâtil: ÖTS. 295.~katil: TS. 1106. (Ar.).

katta: “büyük” ÖTS. 329. (TS. “yok”).

ķavaķ: “gözün üstündeki açılıp kapanan perde” ÖTS. 300. (TS. “yok”).

ķavl: ÖTS. 312.~ķavl: TS. 1110. (Ar.).

ķavm: ÖTS. 313.~ķavim: TS. 1110. (Ar.).

ķavúķ: “sıdık tórbesi” ÖTS. 300. (TS. “yok”).

ķavún: ÖTS. 300.~ķavun: TS. 1112.

ķavúz: “buğday tanelerinin üstünü kaplaya kabak” ÖTS. 300. (TS. “yok”).

ķayd: ÖTS. 321.~ķayıt: TS. 1116. (Ar.).

ķayf: ÖTS. 341.~ķeyif: TS. 1149. (Ar.).

ķayîķ: “ÖTS. 300.~ķayık: TS. 1115.

ķayın: ÖTS. 327.~ķayın: TS. 1115.

ķayın: “serviye benzeyen bir ķeřit aēaē” ÖTS. 327. (TS. “yok”).

ķaymaķam: ÖTS. 300.~ķaymakam: TS. 1118. (Ar.).

ķavsar: ÖTS. 333.~Kevser: TS. 1149. (Ar.).

ķayşar: ÖTS. 324.~ķayser: TS. 1120. (Ar.).

ķaza: ÖTS. 306.~ķaza: TS. 1120. (Ar.).

ķazi: ÖTS. 297.~ķadı: TS. 1027. (Ar.).

ķbir: ÖTS. 329.~ķibir: TS. 1179. (Ar.).

ķeē: ÖTS. 342.~ķeē: TS. 735.

ķeēa: ÖTS. 343.~ķeēe: TS. 735.

ķeēķurun: “öēleden sonra” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

ķek: ÖTS. 343.~ķek: TS. 1128. (İng.).

ķeksa: “yaşlı” ÖTS. 344. (TS. “yok”).

ķelin: ÖTS. 345.~ķelin: TS. 742.

kéma: “kayık” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

kémşik: “dişi düşen çocuk” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

kéng: “geniş” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

kéngaş: “meşveret” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

kéngaş: “toplantı” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

képak: ÖTS. 342.~kepek: TS. 1139.

két: “arka, sırt” ÖTS. 342. (TS. “yok”).

kéyin: “sonra” ÖTS. 34. (TS. “yok”).

ķibla: ÖTS. 301.~kible: TS. 1150. (Ar.).

ķiķirî: “burçuk ve pirinçten yapılan yemek ismi” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

ķigiz: “yünden yapılan halı” ÖTS. 341. (TS. “yok”).

ķifāyat: ÖTS. 331.~ķifayet: TS. 1180. (Ar.).

ķil: ÖTS. 325.~kıl: TS. 1151.

ķiliç: ÖTS. 325.~kılıç: TS. 1153.

ķilnik: ÖTS. 332.~klinik: TS. 1191. (Fr.).

ķilo: ÖTS. 341.~kilo: TS. 1181. (Fr.).

ķilogarām: ÖTS. 341.~kilogram: TS. 1181. (Fr.).

ķilomit: ÖTS. 341.~kilometre: TS. 1181. (Fr.).

ķiltanaķ: “kıldık, balık kıldıķı” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

ķim: ÖTS. 341.~kim: TS. 1183.

ķimar: ÖTS. 308.~kumar: TS. 1253. (Ar.).

ķimiyā: ÖTS. 341.~kimya: TS. 1183. (Ar.).

ķimiyāvî: ÖTS. 341.~kimyevi: TS. 1183. (Ar.).

ķimiz: ÖTS. 326.~kımız: TS. 1154.

kın: ÖTS. 326.~kin: TS. 1183. (Far.).

kınā‘at: “ÖTS. 308.~kanaat: TS. 1057. (Ar.).

kināya: ÖTS. 333.~kinaye: TS. 1183. (Ar.).

kindik: “göbek deliği: ÖTS. 341. (TS. “yok”).

kiprik: ÖTS. 340.~kirpik: TS. 1187.

kir: ÖTS. 340.~kir: TS. 1184.

kirā: ÖTS. 330.~kira: TS. 1184. (Ar.).

ķira‘t: “ÖTS. 303.~ķıraat: TS. 1157. (Ar.).

ķirav: “ķiğ” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķirav: “hayvanların dilinde bulunan bir çeşit hastalık” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķirav: “demir unu veya zerreleri” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķiridit: ÖTS. 330.~ķredi: TS. 1241. (Fr.).

ķirim: ÖTS. 340.~ķrem: TS. 1242.

ķirk: ÖTS. 321.~ķirk: TS. 1160.

ķirmizi: ÖTS. 304.~ķırmızı: TS. 1163. (Ar.).

ķiřāř: ÖTS. 306.~ķıřas: TS. 1165. (Ar.).

ķism: ÖTS. 305.~ķısım: TS. 1165. (Ar.).

ķisman: ÖTS. 305.~ķısmen: TS. 1167. (Ar.).

ķismat: ÖTS. 305.~ķısmet: TS. 1167. (Ar.).

ķiř: ÖTS. 324.~ķıř: TS. 1168.

ķiřan: “kelepçe” ÖTS. 341. (TS. “yok”).

ķiři: ÖTS. 341.~ķiři: TS. 1188.

ķiřmiř: ÖTS. 331.~ķiřmiř: TS. 1189. (Far.).

ķi‘a: ÖTS. 306.~ķıta: TS. 1169. (Ar.).

kitāb: ÖTS. 329.~kitap: TS. 1189. (Ar.).

kitabı: ÖTS. 329.~kitabı: TS. 1189. (Ar.).

kiy: “hayvan pisliği” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

kiya: ÖTS. 327.~kıy: TS. 1173.

kiyām: ÖTS. 320.~kıyam: TS. 1172.

kiyām: “şeker su ile kaynatarak koyu şıraya döndürmek” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

kiyāmat: ÖTS. 320.~kıyamet: TS. 1172. (Ar.).

kiyik: ÖTS. 342.~geyik: TS. 756.

kiyin: “zor, kolay olmayan” ÖTS. 327. (TS. “yok”).

kiyas: ÖTS. 320.~kıyas: TS. 1173. (Ar.).

kiyasi: “ÖTS. 320.~kıyasi: TS. 1173. (Ar.).

kız: ÖTS. 322.~kız: TS. 1175.

kızamāk/kızamık: “çocuklara hastalığı” ÖTS. 323.

kızıl: ÖTS. 323.~kızıl: TS. 1176.

kóbiz: “müzik aletlerinden biri iki dudak arasında alınarak çalınır.” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

kók: ÖTS. 339.~gök: TS. 772.

kóks: ÖTS. 339.~göğüs: TS. 771.

kól: ÖTS. 317.~kol: TS. 1197.

kól: ÖTS. 339.~göl: TS. 773.

kómir: ÖTS. 339.~kömür: TS. 1230.

kondalang: “enine göre yerleştirmek” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

kongil: ÖTS. 340.~gönül: TS. 777.

kongiz: “böcek” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

kop: “çok” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

kópak: ÖTS. 336.~köpek: TS. 1231.

ķopāl: “bol giysi, kaba insan” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

kór: ÖTS. 334.~kór: TS. 1233.

kórfaz: ÖTS. 338.~kórfez: TS. 1243. (Yun.).

kork: “güzellik” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

kórkam: ÖTS. 338.~görmek: TS. 781.

korpa: “yorgan” ÖTS 338. (TS. “yok”).

ķórs: “dolandırıcı, çakkal” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

kosa: “Köse” ÖTS 335.~köse: TS. 1236. (Far.).

ķoş: “saban” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

ķoşni: ÖTS. 317.~komşu: TS. 1205.

ķotān: “yayladaki koyun keçiye yapılan ağıl” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

ķótir: “bir çeşit kaşıtııcı hastalık” ÖTS 315. (TS. “yok”).

ķoy: ÖTS. 319.~koyun: 1225.

koylak: ÖTS. 340.~gömlük: TS. 775.

ķózi: ÖTS. 316.~kuzu: TS. 1276.

kristal: ÖTS. 330.~kristal: TS. 1243. (Fr.).

ķuç: ÖTS. 334.~güç: TS. 802.

ķuda: “gelin ailesi ile damat ailesinin bir birlerine olan munasebeti” ÖTS. 310. (TS. “yok”).

ķuduķ: ÖTS. 310.~kuyu: TS. 1275.

ķúfr: ÖTS. 331.~küfür: TS. 1279. (Ar.).

ķúl: ÖTS. 335.~kül: TS. 1280.

ķul: ÖTS. 312.~kul: TS. 1247.

ķúlāç: ÖTS. 312.~kulaç: TS. 1248.

ķulāk: ÖTS. 312.~kulak: TS. 1248.

ķulay: ÖTS. 312.~kolay: TS. 1198.1198.

ķulfat: ÖTS. 332.~külfet: TS. 1281. (Ar.).

ķúm: ÖTS. 313.~kum: TS. 1252.

ķumanda: ÖTS. 313.~kumanda: TS. 1252.

ķumandan: ÖTS. 313.~kumandan: TS. 1252. (Fr.).

ķumidi: ÖTS. 333.~komedi: TS. 1204. (Fr.).

ķúmúş: ÖTS. 335.~gümüş: TS. 808.

ķún: ÖTS. 335.~gün: TS. 809.

ķúndúz: “Hayvan ismi, derisinden mont yapılacak” ÖTS. 313.

ķúnsúl: “Elçi” ÖTS 313.~konsolos: TS. 1209. (Lat.).

ķúrban: ÖTS. 303.~kurban: TS. 1258. (Ar.).

ķúr‘a: “kura” 304.~kura: TS. 1256. (Ar.).

ķúral: ÖTS. 310.~kural: TS. 1256.

ķúrbaķa: ÖTS. 310.~kurbaķa: TS. 1257.

ķúralay: “ceylanın yavrusu” ÖTS. 311.(TS. “yok”).

ķurs: ÖTS. 334.~kurs: TS. 1260. (Fr.).

ķurt: ÖTS. 310.~kurt: TS. 1261.

ķurut: “keş, yoĝurt sertleşmesi” ÖTS. 311. (TS. “yok”).

ķuşur: “ÖTS. 306.~kusur: TS. 1267. (Ar.).

ķuş: ÖTS. 312.~kuş: TS. 1268.

ķut: “zenginlik veya bereket” ÖTS. 309. (TS. “yok”).

ķutb: ÖTS. 306.~kutup: TS. 1272. (Ar.).

ķuti: ÖTS. 309.~kutu: TS. 1272. (Yun.).

ķutķu: “ķötü yola davet eden ķiři” ÖTS. 309. (TS. “yok”).

ķuvvat: ÖTS. 309.~ķuvvet: TS. 1273. (Ar.).

ķúvvur: “büyük boru” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

ķúy: “müzik” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

ķúyan: “tavşan” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

ķúyāş: “güneş” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

ķúyi: “aşağı” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

ķúymuç: “kalça” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

la‘ aķal: ÖTS. 352.~lâakal: TS. 1291. (Ar.).

labbay: ÖTS. 352.~lebbeyk: TS. 1302. (Ar.).

laburaţuvar: ÖTS. 352.~laboratuar: TS. 1291. (Fr.).

lacvard: ÖTS. 352.~lacivert: TS. 1291. (Far.).

lāçin: “şahin kuşu” ÖTS. 352. (TS. “yok”).

laf: ÖTS. 352.~laf: TS. 1292. (Far.).

lahca: ÖTS. 354.~lehçe: TS. 1303. (Ar.).

lahd: ÖTS. 53.~lahit: TS. 1294. (Ar.).

lahza: ÖTS. 353.~lahza: TS. 1295. (Ar.).

laķab: ÖTS. 353.~lakap: TS. 1295. (Ar.).

laklak: ÖTS. 353.~leylek: TS. 1306. (Far.).

laķma: “sade, saf, hemen her şeye inanan” ÖTS. 353. (TS. “yok”).

la‘ l: ÖTS. 353.~lal: TS. 1296. (Ar.).

lāl: ÖTS. 352.~lal: TS. 1296. (Far.).

lāla: ÖTS. 352.~lale: TS. 1297. (Far.+T.).

lalmi: “kuru ekim tarlasına denir.” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

la‘ nat: ÖTS. 353.~lanet: TS. 1298. (Ar.).

lang: “açık alan, geniş yer” ÖTS.354. (TS. “yok”).

lampa: ÖTS. 354.~lamba: TS. 1297. (Yun.).

lapaşang: “hiçbir işten anlamayan tembel” ÖTS. 352. (TS. “yok”).

lappar: “dügünde gurup şeklinde söylenen şarkı” ÖTS. 52. (TS. “yok”).

larza: ÖTS. 353.~lerze: TS. 1305. (Far.).

lāş: ÖTS. 352.~leş: TS. 1305. (Far.).

laşkar: ÖTS. 353.~leşker: TS. 1305. (Far.).

laţāfat: ÖTS. 353.~letafet: TS. 1305. (Ar.).

laţīfa: “Latife, fıkra, şaka” ÖTS. 353.~latif: TS. 1300. (Ar.).

latta: “eskiyen kumaş parçası” ÖTS. 353. (TS. “yok”).

lāv: “bir anda ortaya çıkmak, pat diye ortaya çıkmak, ateş için” ÖTS. 352. (TS. “yok”).

lavha: ÖTS. 354.~levha: TS. 1306. (Ar.).

layha: ÖTS. 352.~layiha: TS. 1302. (Ar.).

lāyık: ÖTS. 352.~layık: TS. 1302. (Ar.).

lāzim: ÖTS. 352.~lazım: TS. 1302. (Ar.).

laẓīz: “Tatlı, şirin, tadı güzel” ÖTS. 353.

lazzat: ÖTS. 353.~leziz: TS. 1307. (Ar.).

lekin: ÖTS. 354.~lakin: TS. 1296. (Ar.).

libas: ÖTS. 352.~libas: TS. 1307. (Ar.).

ledar: ÖTS. 354.~lider: TS. 1308. (İng.).

lık: “dolu, aşacak durumda dolu” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

limalim: “dopdolu” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

limlim: “dopdolu” ÖTS.354. (TS. “yok”).

limo: ÖTS. 355.~limon: TS. 1309. (Yun.).

lip: “hızlı, bir anda pat diye kaybolmak” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

litar: ÖTS. 354.~litre: TS. 1311. (Yun.).

liyakat: ÖTS. 354.~liyakat: TS. 1312. (Ar.).

loli: “kavgacı, çingene, kötü, Hint, göçebelerinden kalan falcı halk, cat veya cögi de denir” (TS. “yok”).

londa: “kısaca” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

loppi: “kocaman şişmen” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

lútf: ÖTS. 353.~lütuf: TS. 1317. (Ar.+).

lútfan: ÖTS. 353.~lütfen: TS. 1317. (TS. “yok”).

lúgat: ÖTS. 353.~lúgat: TS. 1316. (Ar.).

lúğma: ÖTS. 353.~lokma: TS. 1313. (Ar.).

lúks: ÖTS. 354.~lüks: TS.1316. (Fr.).

ma‘ āş: ÖTS. 368.~maaş: TS. 1319. (Ar.).

ma‘ bad: ÖTS. 368.~mabet: TS. 1319. TS. (Ar.).

ma‘ búd: ÖTS. 368.~mabut: TS. 1320. (Ar.).

mablağ: ÖTS. 358.~meblağ: TS. 1358. (Ar.).

macāl: ÖTS. 359.~mecal: TS. 1358. (Ar.).

macarā: ÖTS. 356.~macera: TS. 1320. (Ar.).

macāz: ÖTS. 359.~meczaz: TS. 1359. (Ar.).

macāzi: ÖTS. 359.~mecazi: TS. 1359.

macbúr: ÖTS. 359.~mecbur: TS. 1359. (Ar.).

macbúri: ÖTS. 359.~mecburi: TS. 1359. (Ar.).

machúl: ÖTS. 360.~meçhul: TS. 1360. (Ar.).

- maclis: ÖTS. 359.~meclis: TS. 1359. (Ar.).
- macma^c: ÖTS. 359.~mecmua: TS. 1359. (Ar.).
- macnun: ÖTS. 359.~mecnun: TS. 1359. (Ar.).
- macrúh: ÖTS. 359.~mecruh: TS. 1360. (Ar.).
- madad: ÖTS. 362.~medet: TS. 1360. (Ar.).
- madamiki: ÖTS. 356.~mademki: TS. 1322. (Ar.+Far.).
- ma^c dan: ÖTS. 368.~maden: TS. 1322. (Ar.).
- madanî: ÖTS. 362.~madeni: TS. 1322. (Ar.).
- madaniyat: ÖTS. 362.~medeniyet: TS. 1360. (Ar.).
- madār: ÖTS.361.~medar: TS. 1360. (Ar.).
- mādda: ÖTS. 356.~madde: TS. 1321. (Ar.).
- maddi: ÖTS. 356.~maddi: TS. 1322. (Ar.).
- madh: ÖTS. 362.~metih: TS. 1360. (Ar.).
- madrasa: ÖTS. 362.~medrese: TS. 1361. (Ar.).
- madyun: ÖTS. 362.~medyun: TS. 1361. (Ar.).
- maf^kúra: ÖTS. 370.~mefkûre: TS. 1361. (Ar.).
- mafsal: ÖTS. 370.~mafsal: TS. 1323. (Ar.).
- maftun: ÖTS. 369.~meftun: TS. 1361. (Ar.).
- mağara: ÖTS. 379.~mağara: TS. 1324. (Ar.).
- mağaza: ÖTS. 369.~mağaza: 1324. (Fr.).
- mağlub: ÖTS. 369.~mağlup: TS. 1324. (Ar.).
- mağlubiyat: ÖTS. 369.~mağlubiyet: TS. 1324. (Ar.).
- mağrur: ÖTS. 369.~mağrur: TS 1325. (Ar.).
- mahal: ÖTS. 360.~mahal: TS. 1325. (Ar.).

- mahalla: ÖTS. 361.~mahalle: TS. 1325. (Ar.).
- mahārat: ÖTS. 376.~maharet: TS. 1326. (Ar.).
- mahbas: ÖTS. 360.~mahbes: TS. 1326. (Ar.).
- mahbub: ÖTS. 360.~mahbup: TS. 1326. (Ar.).
- mahbuba: ÖTS. 360.~mahbube: TS. 1326. (Ar.).
- maḥfī: ÖTS. 361.~mahfī: TS. 1326. (Ar.).
- mahfil: ÖTS. 360.~mahfīl: TS. 1326. (Ar.).
- mahram: ÖTS. 360.~mahrem: TS. 1328. (Ar.).
- māhīr: ÖTS. 357.~mahir: TS. 1326. (Ar.).
- māhirāna: ÖTS. 357.~mahirane: TS. 1326. (Ar.).
- māhiyat: ÖTS. 367.~mahiyet: TS. 1326. (Ar.).
- mahkama: ÖTS. 360.~mahkeme: TS. 1326. (Ar.).
- mahkûm: ÖTS. 360.~mahkûm: TS. 1327. (Ar.).
- maḥlûk: ÖTS. 361.~mahlûk: TS. 1327. (Ar.).
- maḥrac: ÖTS. 361.~mahreç: TA. 1328. (Ar.).
- mahrum: ÖTS. 360.~mahrum: TS. 1328. (Ar.).
- mahsul: ÖTS. 360.~mahsul: TS. 1328. (Ar.).
- maḥşuş: ÖTS. 361.~mahsus: TS. 1329. (Ar.).
- ma'îşat: ÖTS. 369.~maişet: TS. 1330. (Ar.).
- maḫāl: “atasözü” ÖTS. 370. (TS. “yok”).
- maḫāla: ÖTS. 370.~makale: TS. 1330. (Ar.).
- maḫām: “bir çeşit sokak müziği” ÖTS. 370. (TS. “yok”).
- makân: ÖTS. 370.~mekân: TS. 1363. (Ar.).
- makbul: ÖTS. 370.~makbul: TS. 1332. (Ar.).

maket: ÖTS. 356.~maket: TS. 1332. (Fr.).

makkar: ÖTS. 370.~mekkâre: TS. 1363. (Ar.).

makruh: ÖTS. 371.~mekruh: TS. 1363. (Ar.).

mağşad: ÖTS. 370.~maksat: TS. 1333. (Ar.).

maksimum: ÖTS. 356.~maksimum: TS. 1333. (Fr.).

maktab: ÖTS. 370.~mektep: TS. 1363. (Ar.).

maktúb: ÖTS. 370.~mektup: TS. 1364. (Ar.).

ma'kul: ÖTS. 368.~makul: TS. 1334. (Ar.).

māl: ÖTS. 356.~mal: TS. 1334. (Ar.).

mala: ÖTS. 357.~mala: TS. 1335. (Far.).

malak: ÖTS. 371.~melek: TS. 1364. (Ar.).

malāl: ÖTS. 371.~melal: TS. 1364. (Ar.).

malāmat: ÖTS. 371.~melâmet: TS. 1364. (Ar.).

malay: “hizmetçi” ÖTS. 371. (TS. “yok”).

malik: ÖTS. 371.~melik: TS. 1365. (Ar.).

malika: ÖTS. 371.~melike: TS. 1365. (Ar.).

mālīkul: ÖTS. 357.~molekül: TS. 1406. (Fr.).

māliya: ÖTS. 357.~maliye: TS. 1336. (Ar.).

māliyāt: ÖTS. 357.~maliyet: TS. 1336. (Ar.).

malla: “sarı kumral renge benzeyen insan” ÖTS. 371. (TS. “yok”).

ma'lum: ÖTS. 368.~malum: TS. 1337. (Ar.).

ma'lumat: ÖTS. 369.~malumat: TS. 1337. (Ar.).

māmatalāk: “sert dayak izi veya dağı” ÖTS. 357. (TS. “yok”).

māmiḳ: “temizlenen bembeyaz ve yumuşacık pamuk” ÖTS. 357. (TS. “yok”).

mamlakat: ÖTS. 372.~memleket: TS. 1366. (Ar.).

ma^ʿ mul: ÖTS. 369.~mamul: TS. 1338. (Ar.).

ma^ʿ mur: ÖTS. 357.~mamur: TS. 1338. (Ar.).

mamnu^ʿ: ÖTS. 372.~memnu: TS. 1367. (Ar.).

mamnun: ÖTS. 372.~memnun: TS. 1367. (Ar.).

mamnuniyet: “Memnuniyet” ÖTS.372.

ma^ʿ na: ÖTS. 369.~mana: TS. 1338. (Ar.).

mana: “işaret zamiridir, işte” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

ma^ʿ nadār: ÖTS. 369.~manidar: TS. 1340. (Ar.).

manāra: ÖTS. 372.~minare: TS. 1398. (Ar.).

ma^ʿ navi: ÖTS. 369.~manevi: TS. 1339. (Ar.).

ma^ʿ naviyet: ÖTS. 369.~maneviyat: TS. 1339. (Ar.).

manfa^ʿ at: ÖTS. 373.~menfaat: TS. 1368. (Ar.).

manfa^ʿ atparast: ÖTS. 373.~menfaatperest: TS. 1369. (Ar.).

manfī: ÖTS. 373.~menfī: TS. 1369. (Ar.).

māni^ʿ: ÖTS. 357.~mani: TS. 1340. (Ar.).

manḳurt: “milli kültür ve geleneğini unutan halk, köle” ÖTS. 373. (TS. “yok”).

manman: “benim demek, gururlu” ÖTS. 373. (TS. “yok”).

mansub: ÖTS. 373.~mensup: TS. 1369. (Ar.).

manşai: ÖTS. 373.~menşe: TS. 1370. (Ar.).

manṭiḳ: ÖTS. 373.~mantık: TS. 1343. (Ar.).

manṭiḳi: ÖTS. 373.~mantıki: TS. 1343. (Ar.).

manzara: ÖTS. 373.~manzara: TS. 1344. (Ar.).

manzil: ÖTS. 373.~menzil: TS. 1370. (Ar.).

marāk: ÖTS. 362.~merak: TS. 1370. (Ar.).

maral: “ceylan” ÖTS. 363. (TS. “yok”).

marām: ÖTS. 362.~meram: TS. 1371. (Ar.).

marammat: “tamir etmek, inşa etmek, tadilat yapmak” ÖTS. 363. (TS. “yok”).

marāsım: ÖTS. 362.~merasım: TS. 1371. (Ar.).

maraz: ÖTS. 363.~maraz: TS. 1345. (Ar.).

marbút: ÖTS. 363.~merbut: TS. 1371. (Ar.).

marcān: ÖTS. 363.~marcan: TS. 1371. (Ar.).

mard: ÖTS. 363.~mert: TS. 1376. (Far.).

marham: ÖTS. 364.~melhem: TS. 1365. (Ar.).

marhamat: ÖTS. 363.~merhemet: TS. 1373. (Ar.).

marhum: ÖTS. 363.~merhum: TS. 1373. (Ar.).

markaz: ÖTS. 363.~merkez: TS. 1374. (Ar.).

markazi: ÖTS. 363.~merkezî: TS. 1374. (Ar.).

marmar: ÖTS. 363.~mermer: TS. 1375. (Ar.).

marra: “koşu yarışmalarında belirtilen yerin son noktası” ÖTS. 364. (TS. “yok”).

marşıya: ÖTS. 363.~mersiye: TS. 1376. (Ar.).

martaba: ÖTS. 363.~mertebe: TS. 1376. (Ar.).

mās: “uygun, beraber, layık, doğru” ÖTS. 356. (TS. “yok”).

masāfa: ÖTS. 364.~mesafe: TS. 1376. (Ar.).

masal: ÖTS. 359.~mesel: TS. 1377. (Ar.).

maşalan: ÖTS. 359.~mesela: TS. 1377. (Ar.).

maşdar: ÖTS. 367.~mastar: TS. 1351. (Ar.).

mas’la: ÖTS. 364.~mesele: TS. 1377. (Ar.).

- mask: ÖTS. 356.~mask: TS. 1349. (Ar.).
- maskan: ÖTS. 365.~mesken: TS. 1377. (Ar.).
- maşlahat: ÖTS. 367.~maslahat: TS. 1350. (Ar.).
- maşnavî: ÖTS. 359.~mesnevi: TS. 1378. (Ar.).
- masraf: ÖTS. 367.~masraf: TS. 1351. (Ar.).
- ma^ʕ sum: ÖTS. 368.~masum: TS. 1351. (Ar.).
- mast: ÖTS. 364.~mest: TS. 1378. (Ar.).
- mas^ʔul: ÖTS. 365.~mesul: TS. 1378. (Ar.).
- mas^ʔuliyat: ÖTS. 365.~mesuliyet: TS. 1378. (Ar.).
- maşgûl: ÖTS. 366.~meşkul: TS. 1379. (Ar.).
- maşhûr: ÖTS. 367.~meşhur: TS. 1379. (Ar.).
- maşk: ÖTS. 366.~meşk: TS. 1379. (Ar.).
- maş^ʕl: ÖTS. 366.~meşale: TS. 1378. (Ar.).
- maşru^ʕ: ÖTS. 366.~meşru: TS. 1379. (Ar.).
- ma^ʕ şuk: ÖTS. 368.~maşuk: TS. 1352. (Ar.).
- maşvara: ÖTS. 367.~meşveret: TS. 1380. (Ar.).
- māt: ÖTS.356.~mat: TS. 1352. (Far.).
- matam: ÖTS.356.~matem: TS. 1353. (Ar.).
- ma^ʕ tabar: ÖTS. 368.~muteber: TS. 1424. (Ar.).
- matai: ÖTS. 358.~meta: TS. 1380. (Ar.).
- matānat: ÖTS. 358.~metanet: TS. 1380. (Ar.).
- maţbaa: ÖTS. 367.~matbaa: TS. 1353. (Ar.).
- maţbú^ʕ at: ÖTS. 367.~matbuat: TS. 1353. (Ar.).
- matn: ÖTS. 358.~metin: TS. 1382. (Ar.).

- ma‘ttar: ÖTS. 368.~muattar: TS. 1411. (Ar.).
- mavcúd: ÖTS. 374.~mevcut: TS. 1383. (Ar.).
- mavcudiyat: ÖTS. 374.~mevcudiyet: TS. 1383. (Ar.).
- mavhúm: ÖTS. 376.~mevhum: TS. 1383. (Ar.).
- māvi: ÖTS. 357.~mavi: TS. 1354. (Ar.).
- mavķia: ÖTS. 375.~mevki: TS. 1383. (Ar.).
- mavlā: ÖTS. 375.~mevla: TS. 1384. (Ar.).
- mavsim: ÖTS. 375.~mevsim: TS. 1384. (Ar.).
- mavzi‘: ÖTS. 375.~mevzi: TS. 1384. (Ar.).
- mazāh: ÖTS. 364.~mizah: TS. 1404. (Ar.).
- mazār: ÖTS. 364.~mezar: TS. 1388. (Ar.).
- mazhab: ÖTS. 362.~mezhep: TS. 1388. (Ar.).
- mazhar: ÖTS. 368.~mazhar: TS. 1357. (Ar.).
- māzi: ÖTS. 356.~mazi: TS. 1358. (Ar.).
- mazkur: ÖTS. 362.~mezkûr: TS. 1389. (Ar.).
- mazlúm: ÖTS. 368.~mazlum: TS. 1358. (Ar.).
- mazmun: ÖTS. 367.~mazmun: TS. 1358. (Ar.).
- maẓnún: ÖTS. 368.~maznun: TS. 1358. (Ar.).
- māy: “hayvan veya bazı bitkilerden alınan yağ” ÖTS. 357. (TS. “yok”).
- may: ÖTS. 377.~mey: TS. 1385. (Ar.).
- maya: ÖTS. 357.~maya: TS. 1355.
- maydan: ÖTS. 377.~meydan: TS. 1385. (Ar.).
- mayin: “ince, nazik, nefis, yumuşak” ÖTS. 379. (TS. “yok”).
- mayiz: “kuru üzüm” ÖTS. 379. (TS. “yok”).

mayli: “makul, olur, peki” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

māyli: “yağlı, yağı alınacak bitki” ÖTS. 357. (TS. “yok”).

maymun: ÖTS. 378.~maymun: TS. 1356. (Ar.).

mecburiyat: ÖTS. 359.~mecburiyet: TS. 1359. (Ar.).

mahliyā: “hayret veya zevkten kendini kaybetmiş” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

mehnāt: ÖTS. 361.~mihnet: TS. 1393. (Ar.).

méhrāb: ÖTS. 360.~mihrap: TS. 1393. (Ar.).

mekacin: “kadınlara bir tür ağır hakaret” ÖTS. 379. (TS. “yok”).

me‘ mār: ÖTS. 369.~mimar: TS. 1398. (Ar.).

men: ÖTS. 379.~ben: TS. 241.

mantú: ÖTS. 372.~mantı: TS. 1343.

mascid: ÖTS. 365.~mescit: TS. 1377. (Ar.).

meva: ÖTS. 379.~meyve: TS. 1587. (Fr.).

me‘ yār: ÖTS. 369.~miyar: TS. 1403. (Ar.).

micğav: “korkak, birer işi yapmaya cesareti olmayan” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

miḵdār: ÖTS. 370.~miktar: TS. 1395. (Ar.).

miḵnāṭis: ÖTS. 370.~mıknatıs: TS. 1390. (Ar.).

mikrobiyoloji: ÖTS. 378.~mikrobiyoloji: TS. 1394. (Fr.).

mikrofon: ÖTS.378.~mikrofon: TS. 1394. (Fr.).

mikroskop: ÖTS. 378.~mikroskop: TS. 1395. (Fr.).

mikrúb: ÖTS.378.~mikrop: TS. 1394. (Fr.).

mikyas: ÖTS. 370.~mikyaz: TS. 1395. (Fr.).

milād: ÖTS.378.~milat: TS. 1395. (Ar.).

miladi: ÖTS. 378.~miladi: TS. 1395. (Ar.).

millat: ÖTS. 371.~millet: TS. 1396. (Ar.).

milli: ÖTS. 371.~milli: TS. 1396. (Ar.).

milligrām: ÖTS. 378.~miligram: TS. 1395. (Fr.).

millimetr: ÖTS. 378.~milimetre: TS. 1396. (Fr.).

milyārd: ÖTS. 378.~milyar: TS. 1397. (Fr.).

milyun: ÖTS. 378.~milyon: TS. 1397. (Ar.).

miş-miş: “miş miş, yani milletin ağzına düşen söz” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

mināsibat: ÖTS.372.~münasebat: TS. 1435. (Ar.).

ming: “bin” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

minimum: ÖTS. 379.~minimum: TS. 1399. (Fr.).

minnat: ÖTS. 372.~minnet: TS. 1399. (Ar.).

mirās: ÖTS. 377.~miras: TS. 1400. (Ar.).

mirgan: “tam hedefi vuran, nişancı” ÖTS. 379. (TS. “yok”).

mirriḥ: ÖTS. 364.~merih: TS. 1374. (Ar.).

mişāl: ÖTS. 359.~misal: TS. 1401. (Ar.).

mişkāl: ÖTS. 359.~miskal: TS. 1402. (Ar.).

miskin: ÖTS. 365.~miskin: TS. 1402. (Ar.).

mişrai: ÖTS. 367.~mısra: TS. 1391. (Ar.).

misvak: ÖTS. 365.~misvak: TS. 1402. (Ar.).

mitr: ÖTS. 358.~metre: TS. 1382. (Fr.).

mitti: “küçücük, çok küçük” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

miye: “beyin, akıl merkezi” ÖTS. 379. (TS. “yok”).

mizāc: ÖTS. 364.~mizaç: TS. 1404. (Ar.).

mizan: ÖTS. 378.~mizan: TS. 1404. (Ar.).

mod: ÖTS. 374.~moda: TS. 1404. (İt.).

módal: ÖTS. 374.~model: TS. 1405. (Fr.).

mohr: ÖTS. 376.~mühür: TS. 1432. (Ar.).

mól: “bol, çok” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

molcal: “amaç, plan, hedef, bir işi yapmak için düşünmek” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

montaj: ÖTS. 376.~montaj: TS. 1407. (Fr.).

mónulug: ÖTS. 376.~monolog: 1407. (Fr.).

mónupul: ÖTS. 376.~monopol: TS. 1407. (Fr.).

mu‘ addab: ÖTS. 374.~müeddep: TS. 1430. (Ar.).

mu‘ affaḩ: ÖTS. 375.~muvaffak: TS. 1426. (Ar.).

mu‘ affaḩiyat: ÖTS. 375.~muvaffakiyet: TS. 1426. (Ar.).

mu‘ aḩḩat: ÖTS. 375.~muvakkat: TS. 1426. (Ar.).

mu‘ allif: ÖTS. 375.~müellif: TS. 1430. (Ar.).

mú‘ allim: ÖTS. 368.~muallim: TS. 1410. (Ar.).

mu‘ amma: ÖTS. 369.~muamma: TS. 1411. (Ar.).

mu‘ asis: ÖTS. 375.~müessis: TS. (Ar.).

mu‘ azzin: ÖTS. 374.~müezzin: TS. 1430. (Ar.).

mubādila: ÖTS. 357.~mübadele: TS. 1427. (Ar.).

mubāhaṣa: ÖTS. 357.~mübahase: TS. 1427. (Ar.).

múbālaḩa: ÖTS. 357.~mübalāḩa: TS. 1427. (Ar.).

mubārak: ÖTS. 357.~mübarek: TS. 1428. (Ar.).

mubāriza: “Mübareze” ÖTS. 357.~mübareze: TS. 1428. (Ar.).

múcahhaz: ÖTS.360.~mücehhez: TS. 1428. (Ar.).

múcarrad: ÖTS. 359.~mücerret: TS. 1428. (Ar.).

múcassam: ÖTS. 359.~mücessem: TS. 1428. (Ar.).

muciza: ÖTS. 368.~mucize: TS. 1412. (Ar.).

muça: “insan azasının dört tarafı, dört tarafı sağlam anlamındadır” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

muçal: “yıl hesabı, burçlardan ibaret” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

müdafaa: ÖTS. 362.~müdafaa: TS. 1429. (Ar.).

múdāhala: ÖTS. 361.~müdahale: TS. 1429. (Ar.).

mudarris: ÖTS. 362.~müderriş: TS. (Ar.).

múddat: ÖTS. 362.~müddet: TS. 1429. (Ar.).

múdir: ÖTS. 362.~müdür: TS. 1430. (Ar.).

mufattiş: ÖTS. 369.~müfettiş: TS. 1430. (Ar.).

múfid: ÖTS. 370.~müfit: TS. 1430. (Ar.).

müft: ÖTS. 369.~müft: TS. 1431. (Ar.).

mufti: ÖTS. 369.~müftü: TS. 1431. (Ar.).

múḥābara: ÖTS. 361.~muhabere: TS. 1413. (Ar.).

múhabbat: ÖTS. 360.~muhabbet: TS. (Ar.).

múhācir: ÖTS. 376.~muhacir: TS. 1414. (Ar.).

muhaddis: ÖTS. 360.~muhaddis: TS. 1414. (Ar.).

múhāfaza: ÖTS. 360.~muhafaza: TS. 1414. (Ar.).

múhāfiz: ÖTS. 360.~muhafız: TS. 1414. (Ar.).

múhākama: ÖTS. 360.~mahkeme: TS. 1326. (Ar.).

múhaḳḳıḳ: ÖTS. 360.~muhakkik: TS. 1414. (Ar.).

múḥālif: ÖTS. 361.~muhalif: TS. 1415. (Ar.).

muḥammaş: ÖTS. 361.~muhammes: TS. 1415. (Ar.).

múhandis: ÖTS. 377.~mühendis: TS. 1431. (Ar.).

- múhārir: ÖTS. 360.~muharrir: TS. 1415. (Ar.).
- muharrik: ÖTS. 360.~muharrik: TS. 1415. (Ar.).
- muharram: ÖTS. 360.~muharrem: TS. 1415. (Ar.).
- múhāsira: ÖTS. 360.~muhasara: TS. 1415. (Ar.).
- múḥāṭab: ÖTS. 361.~muhatap: TS. 1416. (Ar.).
- múḥbir: ÖTS. 361.~muhbir: TS. 1416. (Ar.).
- mühim: ÖTS. 377.~mühim: TS. 1431. (Ar.).
- múhiṭ: ÖTS. 361.~muhit: TS. 1416. (Ar.).
- múḥliṣ: ÖTS. 361.~muhlis: TS. (Ar.).
- múhtāc: ÖTS. 360.~muhtaç: TS. 1416. (Ar.).
- múḥtal: ÖTS. 361.~muhtel: TS. 1417. (Ar.).
- múḥtalaṭ: ÖTS.361.~muhtelit: TS. 1417. (Ar.).
- múḥtalif: ÖTS. 361.~muhtelif: TS. 1417. (Ar.).
- múḥtār: ÖTS. 361.~muhtar: TS. 1416. (Ar.).
- múhtaram: ÖTS. 360.~muhterem: TS. 1417. (Ar.).
- múḥtarii: ÖTS. 361.~muhteri: TS. 1417. (Ar.).
- múhtaṣam: ÖTS. 360.~muhteşem: TS. 1417. (Ar.).
- muhayyā: ÖTS.377.~müheyya: TSÇ 1431. (Ar.).
- mukabil: ÖTS. 370.~mukabil: TS. 1418. (Ar.).
- múḵabila: ÖTS. 370.~mukabele: TS. 1417. (Ar.).
- múḵaddas: ÖTS. 370.~mukaddes: TS. 1418. (Ar.).
- múkāfāt: ÖTS. 370.~mükâfat: TS. 1432. (Ar.).
- mukammal: ÖTS. 371.~mükemmel: TS. 1433. (Ar.).
- mukar: “kötü, çirkin ve melek ismi” ÖTS.373. (TS. “yok”).

múḳarrar: ÖTS. 370.~mükerrer: TS. 1433. (Ar.).

múḳāvimat: ÖTS. 370.~mukavemet: TS. 1418. (Ar.).

múḳavvā: ÖTS. 370.~mukavva: TS. 1419. (Ar.).

múḳāyasa: ÖTS. 370.~mukayese: TS. 1419. (Ar.).

mulāhaza: ÖTS. 371.~mūlahaza: TS. 1433. (Ar.).

múlākāt: ÖTS. 371.~mūlakat: TS. 1433. (Ar.).

mulāyim: ÖTS. 371.~mūlayim: TS. 1433. (Ar.).

múlāzim: ÖTS. 371.~mūlazım: TS. 1433. (Ar.).

mülk: ÖTS. 371.~mülk: TS. 1343. (Ar.).

mullā: ÖTS. 371.~molla: TS. 1406. (Ar.).

mum: ÖTS. 375.~mum: TS. 1419. (Far.).

mumiyā: ÖTS. 375.~mumya: TS. 1420. (Far.).

mumkin: ÖTS. 371.~mümkün: TS. 1434. (Ar.).

mumtāz: ÖTS. 371.~mümtaz: TS. 1434. (Ar.).

munācāt: ÖTS. 372.~münacat: TS. 1434. (Ar.).

munaccim: ÖTS. 372.~müneccim: TS. 1435. (Ar.).

munāfīḳ: ÖTS. 372.~mūnafık: TS. 1434. (Ar.).

munāsib: ÖTS. 372.~mūnasip: TS. 1435. (Ar.).

munavvar: ÖTS. 374.~münevver: TS. 1436. (Ar.).

munāzara: ÖTS. 372.~mūnazara: TS. 1435. (Ar.).

múnbar: ÖTS. 372.~minber: TS. 1398. (Ar.).

mundāk: “böyle, bunun gibi” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

mung: “gam, kaygı, kırılmak, üzülmek” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

múnkir: ÖTS. 373.~münkir: TS. 1436. (Ar.).

- muntazir: ÖTS. 372.~muntazır: TS. 1421. (Ar.).
- múnúgraf: ÖTS. 376.~monografi: TS. 1407. (Fr.).
- múrabbā: ÖTS. 363. TS.~murabba: TS. 1421. (Ar.).
- muraca‘at: ÖTS. 362.~müracaat: TS. 1436. (Ar.).
- murād: ÖTS. 362.~murat: TS. 1421. (Ar.).
- múraffa: ÖTS. 363.~murafaa: TS. 1421. (Ar.).
- múrákkab: ÖTS. 363.~mürekkep: TS. 1437. (Ar.).
- murid: ÖTS. 364.~mürit: TS. 1437. (Ar.).
- muruvvat: ÖTS. 364.~mürüvvet: TS. 1438. (Ar.).
- músābaka: ÖTS. 364.~müsabaka: 1438. (Ar.).
- músadas: ÖTS. 365.~müseddes: TS. 1439. (Ar.).
- múşādira: ÖTS. 367.~müsadere: TS. 1438. (Ar.).
- musaffa: ÖTS. 367.~musaffa: TS. 1422. (Ar.).
- músāfir: ÖTS. 364.~misafir: TS. 1401. (Ar.).
- múşahaba: ÖTS. 367.~musahebe: TS. 1422. (Ar.).
- músāid: ÖTS. 364.~müsait: TS. 1438. (Ar.).
- múşahih: ÖTS. 367.~musahhih: TS. 1422. (Ar.).
- múşallaş: ÖTS. 59.~müselles: TS. 1439. (Ar.).
- músallaţ: ÖTS. 365.~musallat: TS. 1422. (Ar.).
- múşannā: ÖTS.359.~musanna: TS. 1422. (Ar.).
- múşavvir: ÖTS. 367.~musavver: TS. 1422. (Ar.).
- múşibat: ÖTS. 367.~musibet: TS. 1422. (Ar.).
- musiça: “kumru kuşu” ÖTS. 375. (TS. “yok”).
- musiki: ÖTS. 375.~musiki: TS. 1422. (Ar.).

- múslim: ÖTS. 365. ~müslim: TS. 1439. (Ar.).
- músta‘ār: ÖTS. 365. ~müstear: TS. 1440. (Ar.).
- mústabid: ÖTS. 364. ~müstebit: TS. 1440. (Ar.).
- mustaid: ÖTS. 365. ~müstait: TS. 1440. (Ar.).
- müstakil: ÖTS. 365. ~müstakil: TS. 1440. (Ar.).
- múştasnā: ÖTS. 364. ~müstesna: TS. 1440. (Ar.).
- músulman: ÖTS. 365. ~müslüman: TS. 1439. (Ar.).
- múşahida: ÖTS. 366. ~müşahede: TS. 1441. (Ar.).
- múşahḥas: ÖTS. 366. ~müşahhas: TS. 1441. (Ar.).
- múşarraf: ÖTS. 366. ~müşerref: TS. 1441. (Ar.).
- múşavur: ÖTS. 366. ~müşavir: TS. 1441. (Ar.).
- múşkil: ÖTS. 366. ~müškül: TS. 1441. (Ar.).
- múşkilāt: ÖTS. 366. ~müşkülat: TS. 1442. (Ar.).
- müşrik: ÖTS. 366. ~müşrik: TS. 1442. (Ar.).
- múştāk: ÖTS. 366. ~müştak: TS. 1442. (Ar.).
- múştarak: ÖTS. 366. ~müşterek: TS. 1442. (Ar.).
- múştari: ÖTS. 366. ~müştəri: TS. 1442. (Ar.).
- muşuk: “farelerin av evi” ÖTS. 375. (TS. “yok”).
- múta‘aṣṣir: ÖTS. 358. ~müteessir: TS. 1443. (Ar.).
- múta’ssif: ÖTS. 358. ~müteessif: TS. 1443. (Ar.).
- múta‘aṣṣib: ÖTS. 358. ~mutaassıp: TS. 1424. (Ar.).
- mú‘tād: ÖTS. 368. ~mutat: TS. 1424. (Ar.).
- mútafakkir: ÖTS. 358. ~mütefekkir: TS. 1443. (Ar.).
- mútakabbir: ÖTS. 358. ~mütekebbir: TS. 1443. (Ar.).

mútakallim: ÖTS. 358.~mütekellim: TS. 1443. (Ar.).

múťalia: ÖTS. 367.~mütalaa: TS. 1442. (Ar.).

mútanāsib: ÖTS. 358.~mütenasip: TS. 1444. (Ar.).

mútarādif: ÖTS. 358.~müteradif: TS. 1444. (Ar.).

mútaşavvuf: ÖTS. 358.~mutasavvıf: TS. 1424. (Ar.).

mútaşabbıs: ÖTS. 358.~müteşebbis: TS. 1444. (Ar.).

mútavāzin: ÖTS. 359.~mütevazın: TS. 1444. (Ar.).

múťlaķ: ÖTS. 367.~mutlak: TS. 1425. (Ar.).

múťmain: ÖTS. 367.~mutmain: TS. 1425. (Ar.).

múttahid: ÖTS. 358.~müttehit: TS. 1445. (Ar.).

múttaşıl: ÖTS. 358.~muttasıl: TS. 1425. (Ar.).

muvaşık: ÖTS. 374.~muvaşık: TS. 1426. (Ar.).

múzařfar: ÖTS. 368.~muzaffer: TS. 1427. (Ar.).

müzākara: ÖTS. 362.~müzakere: TS. 1445. (Ar.).

muz: ÖTS. 374.~buz: TS. 331.

nabātāt: ÖTS. 382.~nebatat: TS. 1463. (Ar.).

nabi: ÖTS. 382.~nebi: TS. 1463. (Ar.).

nacāsat: ÖTS. 382.~necaset: TS. 1463. (Ar.).

nacāt: ÖTS. 382.~necat: TS. 1463. (Ar.).

nadir: ÖTS. 380.~nadir: TS. 1450. (Ar.).

naşaka: ÖTS. 384.~naşaka: TS. 1450. (Ar.).

naçar: ÖTS. 384.~nefer: TS. 1464. (Ar.).

naşas: ÖTS. 384.~nefes: TS. 1464. (Ar.).

naşasat: ÖTS. 384.~nefaset: TS. 1464. (Ar.).

- nafis: ÖTS. 384.~nefis: TS. 1465. (Ar.).
- nafrat: ÖTS. 384.~nefret: TS. 1465. (Ar.).
- nafs: ÖTS. 384.~nefis: TS. 1465. (Ar.).
- naft: ÖTS. 384.~neft: TS. 1465. (Far.).
- naḥud: ÖTS. 382.~nohut: TS. 1479. (Ar.).
- naḫd: ÖTS. 385.~nakit: TS. 1452. (Far.).
- naḫl: ÖTS. 385.~nakil: TS. 1452. (Ar.).
- naḫliya: ÖTS. 385.~nakliye: TS. 1452. (Ar.).
- naḫḫāṣ: ÖTS. 385.~nakkaş: TS. 1452. (Ar.).
- naḫş: ÖTS. 385.~nakış: TS. 1451. (Ar.).
- naḫż: ÖTS. 385.~nakız: TS. 1452. (Ar.).
- nāla: ÖTS. 381.~nale: TS. 1453. (Far.).
- nām: ÖTS. 381.~nam: TS. 1445. (Far.).
- nam: ÖTS. 385.~nem: TS. 1466. (Far.).
- nama: ÖTS. 381.~name: TS. 1454. (Far.).
- namuna: ÖTS. 386.~numune: TS. 1483. (Far.).
- namus: ÖTS. 381.~namus: TS. 1455. (Far.).
- nān: “Ekmek” ÖTS. 381.
- nār: “erkek deve” ÖTS. 380. (TS. “yok”).
- nargól: “gövdeli, güçlü” ÖTS. 382. (TS. “yok”).
- nari: “o tarafa” ÖTS. 382. (TS. “yok”).
- naşr: ÖTS. 382.~nesir: TS. 1469. (Ar.).
- nasab: ÖTS. 383.~nesepe: TS. 1469. (Ar.).
- naşib: ÖTS. 383.~nasip: TS. 1458. (Ar.).

nasihat: ÖTS. 383.~nasihat: TS. 1458. (Ar.).

nasl: ÖTS. 383.~nesil: TS. 1469. (Ar.).

naşr: ÖTS. 383. ~neşir: TS. 1470. (Ar.).

natica: ÖTS. 382.~netice: TS. 1460. (Ar.).

natti: “hızma” ÖTS. 382. (TS. “yok”).

navā: ÖTS. 386.~neva: TS. 1471. (Ar.).

navbat: ÖTS. 386.~nöbet: TS. 1481. (Ar.).

nav^ç: ÖTS. 386.~nevi: TS. 1471. (Ar.).

navröz: ÖTS. 386.~nevruz: TS. 1471. (Far.).

nay: ÖTS. 387.~ney: TS. 1472. (Far.).

nāz: ÖTS. 380.~naz: TS. 1459. (Far.).

nazākat: ÖTS. 383.~nezaket: TS. 1472. (Ar.).

nāzanin: ÖTS. 381.~nazenin: TS. 1460. (Far.).

nazar: ÖTS. 384.~nazar: TS. 1459. (Ar.).

naẓarî: ÖTS. 384.~nazari: TS. 1460. (Ar.).

naẓariya: ÖTS. 384.~nazariye: TS. 1460. (Ar.).

nāẓir: ÖTS. 381.~nazir: TS. 1460. (Ar.).

nāzuk: ÖTS. 380.~nazik: TS. 1460. (Far.).

ne- ne: “neler” ÖTS. 388. (TS. “yok”).

nebara/nevere: “torun” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

nega: “Niye, neden” ÖTS. 388. (TS. “yok”).

negiz: “kök, gövde” ÖTS. 388. (TS. “yok”).

nida: ÖTS. 382.~nida: TS. 1473. (Ar.).

nifāk: ÖTS. 384.~nifak: TS. 1473. (Ar.).

nihāyat: ÖTS. 387.~nihayet: TS. 1473. (Ar.).

nikah: ÖTS. 385.~nikâh: TS. 1474. (Ar.).

nikutin: ÖTS. 387.~nikotin: TS. 1475. (Fr.).

nilufar: ÖTS. 387.~nilüfer: TS. 1475. (Ar.).

nima: “ne anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

ni‘ mat: ÖTS. 384.~nimet: TS. 1475. (Ar.).

nimdāş: “eski” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

nanāz: ÖTS. 385.~namaz: TS. 1454. (Fr.).

nisbat: ÖTS. 383.~nispet: TS. 1475. (Ar.).

nişan: ÖTS. 383.~nişan: TS. 1476. (Far.).

nişana: ÖTS. 383.~nişane: TS. 1476. (Far.).

nîştar: ÖTS. 387.~neşter: TS. 1470. (Ar.).

niyat: ÖTS. 387.~niyet: TS. 1478. (Ar.).

nizām: ÖTS. 384.~nizam: TS. 1478. (Ar.).

nóhta: “at, okuz veya başka hayvanları bağlanması için kullanılan ip” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

norm: ÖTS. 386.~norm: TS. 1480. (Fr.).

nuḡşān: ÖTS. 385.~noksan: TS. 1479. (Ar.).

nuḡta: ÖTS. 385.~nokta: TS. 1479. (Ar.).

nukta: ÖTS. 385.~nokta: TS. 1479. (Ar.).

numra: ÖTS. 386.~numara: TS. 1482. (İt.).

nur: ÖTS. 386.~nur: TS. 1483. (Ar.).

nurānî: ÖTS. 386.~nurani: TS. 1483. (Ar.).

nurmal: ÖTS. 386.~normal: TS. 1481. (Ar.).

nuşa: ÖTS. 383.~nüsha: TS. 1485. (Ar.).

nut: ÖTS. 386.~not: TS. 1481. (Ar.).

nüzul: ÖTS. 383.~nüzul: TS. 1485. (Ar.).

ócar: “başkalarının sözüne kulak vermeyen, boyun eğmez” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

ócak: “buzağı” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

óç: ÖTS. 93.~öç: TS. 1529.

óç: “çok hırslı” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

ógay: ÖTS. 99.~üvey: TS. 2068.

ógil: ÖTS. 98.~oğul: TS. 1491.

ógir: “dibek” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ógit: “kimyasal veya doğal gübre” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ógit: ÖTS. 100.~öğüt: TS. 1534.

óglāk: ÖTS. 98.~oğlak: TS. 1490.

óglāk: “at yarışması, yani oğlakla olan at oyunu veya yarışması” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ógri: “hırsız” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ók: ÖTS. 98.~ok: TS. 1492.

ók: “dingil” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

óktam: “akıcı dile sahip olan, keskin dilli” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ólca: “ganimet, av” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

ólan: “folklor şarkısının ismi” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

ólan: “ateş” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

ólpān: “maliye” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

ón: ÖTS. 101.~on: TS. 1502.

óng: “sağ” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

ópka: “Öfke” ÖTS. 90.~öfke: TS. 1531.

ora: “buğday gömülecek yer” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

orda: “türk ve moğol halklarının başkenti veya toplantı yeri” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

órdak: ÖTS. 94.~ördek: TS. 1546.

órik: ÖTS. 95.~erik: TS. 644.

órnak: ÖTS. 95.~örnek: TS. 1548.

orta: ÖTS. 94.~orta: TS. 1511.

ósmir: “küçük yaşta ergenliğe erme, buluğ” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

óşa: “geçmiş zamanı hatırlatma zamiri, o geçen olay” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ót: ÖTS. 90.~od: TS. 1489.

ot: ÖTS. 90.~ot: TS. 1517.

ót: “ciğerde olan yeşil su” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

óta: ÖTS. 92.~öte: TS. 1551.

ótaketgan: “çoktan geçip gitmiş” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

ótin: ÖTS. 93.~odun: TS. 1490.

óttiz: “Otuz” ÖTS. 92.~otuz: TS. 1522.

óy: ÖTS. 101.~oy: TS. 1522.

óyin: ÖTS. 102.~oyun: TS. 1526.

óz: ÖTS. 96.~öz: TS. 1553.

ózbek: ÖTS. 96.~özbek: TS. 1554.

ózbekler: “özbekler, Özbek milleti” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

ózga: ÖTS. 97.~özge: TS. 1557.

pādiṣāh: ÖTS. 139.~padişah: TS. 1562. (Far.).

pāgāna: “merdiven” ÖTS. 139. (TS. “yok”).

pāḥāl: “başaklı ekinlerin tanesini aldıktan sonra geriye kalan vücüdü” ÖTS. 141. (TS. “yok”).

pahlavān: ÖTS. 144.~pehlivan: TS. 1590. (Far.).

pajmmurda: ÖTS. 142.~pejmurde: TS. 1590. (Far.).

pak: ÖTS. 139.~pak: TS. 1563. (Far.).

pākat: ÖTS. 140.~paket: TS. 1563. (Fr.).

paķir: “kava “ÖTS. 143. (TS. “yok”).

palav: ÖTS. 143.~pilav: TS. 1607. (Far.).

panca: ÖTS. 143.~pençe: TS. 1594. (Far.).

pancara: ÖTS. 143.~pencere: TS. 1593. (Far.).

pārāfin: ÖTS. 139.~parafin: TS. 1572. (Fr.).

paragraf: ÖTS. 139.~paragraf: TS. 1572. (Fr.).

parāganda: ÖTS. 141.~perakende: TS. 1595. (Far.).

parastiş: ÖTS. 141.~perestiş: TS. 1597. (Far.).

paraşût: ÖTS. 139.~paraşüt: TS. 1574. (Fr.).

parazit: ÖTS. 139.~parazit: TS. 1574. (Fr.).

parda: ÖTS. 141.~perde: TS. 1596. (Far.).

parhez: ÖTS. 142.~perhiz: TS. 1597. (Far.).

parî: ÖTS. 142.~peri: TS. 1597. (Far.).

parişān: ÖTS. 142.~perişan: TS. 1598. (Far.).

park: ÖTS. 139.~park: TS. 1576. (İng.).

parlaman: ÖTS. 139.~parlamento: TS. 1576. (İt.).

parsunal: ÖTS. 141.~personel: TS. 1598. (Fr.).

partizan: ÖTS. 139.~partizan: TS. 1579. (Fr.).

parva: ÖTS. 142.~perva: TS. 1599. (Far.).

parvāna: ÖTS. 142.~pervane: TS. 1599. (Far.).

pasimist: ÖTS. 143.~pesimist: TS. 1599. (Fr.).

pāspórt: ÖTS. 139.~pasaport: TS. 1580. (Fr.).

pay: “iz” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

pay: “damar” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

pāyān: ÖTS. 140.~payan: TS. 1587. (Far.).

payğimbar: ÖTS. 146.~peygamber: TS. 1602. (Far.).

paykāl: “ırmak veya yol ile sınırdas olan geniş ekin yeri, tarla” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

payt: “belli bir çağ veya zaman” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

pedagoji: “Pedagoji” ÖTS. 145.~pedagoji: TS. 1589. (Yun.).

pes: “sedef” ÖTS. 147. (TS. “yok”).

pesimsizm: ÖTS. 143.~pesimsizm: TS. 1600. (Fr.).

piçing: “kinaye, alay” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

pilut: “Pilot” ÖTS. 146.~pilot: TS. 1607. (Fr.).

pinhan: ÖTS. 143.~pinhan: TS. 1608. (Far.).

piyaz: ÖTS. 145.~piyaz: TS. 1613. (Far.).

plan: ÖTS. 143.~pilan: TS. 1614. (Fr.).

pók: “içi boş” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

pólād: ÖTS. 144.~polat: TS. 1617. (Far.).

pópanak: “küf” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

pósta: ÖTS. 142.~posta: TS. 1621. (İt.).

pórtana: ÖTS. 144.~firtına: TS. 698. (İt.).

pransib: ÖTS. 141.~perensep: TS. 1625. (Fr.).

pres: ÖTS. 141.~pres: TS. 1625. (Fr.).

printar: ÖTS. 141.~printer: TS. 1626. (İng.).

puf: ÖTS. 143.~uf: TS. 2028.

pul: ÖTS. 144.~pul: TS. 1631. (Far.).

pulis: ÖTS. 144.~polis: TS. 1618. (Fr.).

puşayman: ÖTS. 143.~pişman: TS. 1611. (Far.).

rab: ÖTS. 233.~rab: TS. 1637. (Ar.).

rābita: ÖTS. 232.~rabita: TS. 1637. (Ar.).

rad: ÖTS. 233.~ret: TS. 1655. (Ar.).

raddiya: ÖTS. 233.~reddiye: TS. 1648. (Ar.).

radif: ÖTS. 233.~redif: TS. 1648. (Ar.).

radiyātor: ÖTS. 232.~radyatör: TS. 1638. (Fr.).

radiyó: ÖTS. 232.~radyo: TS. 1638. (Fr.).

rağbat: ÖTS. 234.~rağbet: TS. 1640. (Ar.).

rafākat: ÖTS. 234.~refakat: TS. 1648. (Ar.).

rafık: ÖTS. 235.~refik: TS. 1448. (Ar.).

rahat: ÖTS. 232.~rahat: TS. 1640. (Ar.).

rahbar: ÖTS. 237.~rehber: TS. 1649. (Ar.).

rahim: ÖTS. 233.~rahim: TS. 1641. (Ar.).

rahm: ÖTS. 233.~rahim: TS. 1641. (Ar.).

rahmat: ÖTS. 233.~rahmet: TS. 1641. (Ar.).

rahna: ÖTS. 233.~rahne: TS. 1641. (Ar.).

rais: “Reis” ÖTS. 237.~reis: TS. 1649. (Ar.).

raķābat: ÖTS. 235.~rekabet: TS. 1650. (Ar.).

Not: yukarıdaki rahim isimlerinin birincisi merhamet anlamındadır. İkincisi rahim ise koruyan anlamındadır.

- rakam: ÖTS. 235.~rakam: TS. 1641. (Ar.).
- raķib: ÖTS. 235.~rakip: TS. 1642. (Ar.).
- rākid: ÖTS. 232.~rakit: TS. 1642. (Ar.).
- raķş: ÖTS. 235.~raks: TS. 1642. (Ar.).
- raķķaş: ÖTS. 235.~rakkas: TS. 1642. (Ar.).
- raķķaşa: ÖTS. 235.~rakkase: TS. 1642. (Ar.).
- ramażan: ÖTS. 235.~ramazan: TS. 1643. (Ar.).
- ramz: ÖTS. 235.~remiz: TS. 1651. (Ar.).
- randa: ÖTS. 235.~rende: TS. 1651. (Ar.).
- rang: ÖTS. 235.~renk: TS. 1652. (Far.).
- rasm: ÖTS. 234.~resim: TS. 1653. (Ar.).
- rasman: ÖTS. 234.~resmen: TS. 1654. (Ar.).
- rasmi: ÖTS. 234.~resmi: TS. 1654. (Ar.).
- rasmiyat: ÖTS. 234.~resmiyet: TS. 1655. (Ar.).
- rassām: ÖTS. 234.~ressam: TS. 1655. (Ar.).
- rāst: ÖTS. 232.~rast: TS. (Far.).
- rasva: ÖTS. 234.~rüsva: TS. 1667. (Far.).
- ravā: ÖTS. 236.~reva: TS. 1655. (Far.).
- ravāc: ÖTS. 236.~revaç: TS. 1655. (Ar.).
- ravān: ÖTS. 236.~revan: TS. 1655. (Ar.).
- ravnaķ: ÖTS. 237.~revnak: TS. 1656. (Ar.).
- rayhān: ÖTS. 237.~reyhan: TS. 1656. (Ar.).
- rayiç: ÖTS. 233.~rayiç: TS. 1646. (Ar.).
- razālat: ÖTS. 233.~rezalet: 1656. TS. (Ar.).

- rāzi: ÖTS. 232.~razı: TS. 1646. (Ar.).
- razil: ÖTS. 233.~rezil: TS. 1657. (Ar.).
- reklam: ÖTS. 235.~reklam: TS. 1650. (Fr.).
- rekórd: ÖTS. 235.~rekor: TS. 1651. (Fr.).
- restoran: ÖTS. 234.~restoran: TS. 1655. (Fr.).
- rijim: ÖTS. 233.~rejim: TS. 1650. (Fr.).
- ring: “Ring” ÖTS. 237.~ring: TS.~ring: TS. 1658. (İng.).
- risāla: ÖTS. 234.~risale: TS. 1658. (Ar.).
- rivāyat: ÖTS. 236.~rivayet: TS. 1658. (Ar.).
- riyāzat: ÖTS. 237.~riyazet: TS. 1659. (Ar.).
- riyazi: ÖTS. 237.~riyazî: TS. 1659. (Ar.).
- rizk: ÖTS. 233.~rızık: TS. 1657. (Ar.).
- ról: ÖTS. 236.~rol: TS. 1660. (Ar.).
- róya: ÖTS. 237.~rüya: TS. 1667. (Ar.).
- rubā‘i: ÖTS. 233.~rubai: TS. 1662. (Ar.).
- ruh: ÖTS. 236.~ruh: TS. 1663. (Ar.).
- ruhani: ÖTS. 236.~ruhani: TS. 1663. (Ar.).
- ruhi: ÖTS. 236.~ruhi: TS. 1664. (Ar.).
- rúḥṣat: ÖTS. 233.~ruhsat: TS. 1664. (Ar.).
- rúka‘t: ÖTS. 235.~rekât: TS. 1650. (Ar.).
- ruḳu‘: ÖTS. 235.~rûku: TS. 1666. (Ar.).
- rúkún: ÖTS. 235.~rükün: TS. 1666. (Ar.).
- rumān: ÖTS. 237.~roman: TS. 1660. (Fr.).
- rumantik: ÖTS. 237.~romantik: TS. 1660. (Fr.).

rumāntizm: ÖTS. 237.~romantizm: TS. 1661. (Fr.).

rumatezim: ÖTS. 237.~romatizma: TS. 1661. (Fr.).

rüsum: ÖTS. 234.~rüsum: TS. 1666. (Ar.).

sa‘adat: ÖTS. 248.~saadet: TS. 1669. (Ar.).

sāat: ÖTS. 243.~saat: TS. 1669. (Ar.).

sabab: ÖTS. 245.~sebeb: TS. 1717. (Ar.).

şabāt: ÖTS. 185.~sebat: TS. 1717. (Ar.).

sābiḳ: ÖTS. 242.~sabık: TS. 1671. (Ar.).

şābit: ÖTS. 185.~sabit: TS. 1672. (Ar.).

şabr: ÖTS. 271.~sabır: TS. 1671. (Ar.).

şabun: ÖTS. 271.~sabun: TS. 1672. (Ar.).

sabza: ÖTS. 245.~sebze: TS. 1718. (Far.).

sacda: ÖTS. 245.~secde: TS. 1718. (Ar.).

sāç: ÖTS. 242.~saç: TS. 1673.

şadā: ÖTS. 272.~seda: TS. 1720. (Ar.).

sāda: ÖTS. 242.~sade: TS. 1675. (Far.).

şadaf: ÖTS. 272.~sedef: TS. 1720. (Ar.).

sadāḳ: “yelek, ok yeleği” ÖTS. 246. (TS. “yok”).

şadaḳa: ÖTS. 272.~sadaka: TS. 1675. (Ar.).

şadākat: ÖTS. 272.~sadaikat: TS. (Ar.).

şadiḳ: ÖTS. 271.~sadık: TS. 1676. (Ar.).

sāğ: ÖTS. 243.~sağ: TS. 1678.

şaf: ÖTS. 272.~saf: TS. 1676. (Ar.).

safar: ÖTS. 248.~sefer: TS. 1721. (Ar.+).

- şāfdil: ÖTS. 271.~safdil: TS. 1677. (Far.).
- şafha: ÖTS. 272.~sahife: TS. 1682. (Ar.).
- safsata: ÖTS. 248.~safsa: TS. 1677. (Ar.).
- sāha: ÖTS. 242.~saha: TS. 1681. (Ar.).
- şahāba: ÖTS. 271.~sahabe: TS. 1681. (Ar.).
- sahar: ÖTS. 246.~seher: TS. 1722. (Ar.).
- şāhib: ÖTS. 271.~sahip: TS. 1682. (Ar.).
- sahil: ÖTS. 242.~sahil: TS. 1682. (Ar.+T.).
- şahna: ÖTS. 271.~sahne: TS. 1683. (Ar.).
- şahrā: ÖTS. 271.~sahra: TS. 1683. (Ar.).
- şahra: ÖTS. 272.~sahra: TS. 1683. (Ar.).
- sāhta: ÖTS. 242.~sahte: TS. 1683. (Far.).
- saḫāl: ÖTS. 248.~sakal: TS. 1684. (Ar.).
- sāḫi: ÖTS. 243.~saki: TS. 1686. (Ar.).
- sāḫiṭ: ÖTS. 243.~sakit: TS. 1686. (Ar.).
- saksan: ÖTS. 248.~seksen: TS. 1723.
- saksāvul: “çöllerde çıkan yapraksız ağaç” ÖTS. 248. (TS. “yok”).
- sakta: ÖTS. 248.~sekte: TS. 1727. (Ar.).
- saḫiz/saḫiç: ÖTS. 248.~sakız: TS. TS. 1686.
- sal: “az, azcık” ÖTS. 249. (TS. “yok”).
- şalābat: ÖTS. 272.~salābet: TS. 1688. (Ar.).
- şalāhiyet: ÖTS. 272.~salahiyet: TS. 1688. (Ar.).
- salam: ÖTS. 249.~selam: TS. 1724. (Ar.).
- salāmat: ÖTS. 249.~selamet: TS. 1725. (Ar.).

saġtanat: ÖTS. 249.~saltanat: TS. 1693. (Ar.).

sālun: ÖTS. 243.~salon: TS. 1692. (Fr.).

samā: ÖTS. 249.~sema: TS. 1727. (Ar.).

sāman: ÖTS. 249.~saman: TS. 1693. (Ar.).

şamara: ÖTS. 185.~semere: TS. 1728. (Ar.).

samāvar: ÖTS. 249.~semaver: TS. 1727. (Rus.).

samavi: ÖTS. 249.~semavi: TS. 1727. (Ar.).

şamîmî: ÖTS. 273.~samimi: TS. 1694. (Ar.).

şamîmîyat: ÖTS. 273.~samimiyet: TS. 1694. (Ar.).

sān: “sayı, adet” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

sān: “bacak, baldır, kalça” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

sana: ÖTS. 250.~sene: TS. 1730. (Ar.).

şanā: ÖTS. 185.~sena: TS. 1729. (Ar.).

sanāç: “deriden yapılan torba” ÖTS. 250. (TS. “yok”).

sanad: ÖTS. 250.~senet: TS. 1730. (Ar.).

şana‘t: ÖTS. 273.~sanat: TS. 1695. (Ar.).

sanātur: ÖTS. 250.~senatör: TS. 1729. (Ar.).

şanāyi: ÖTS. 273.~senayı: TS. 1696. (Ar.).

şanduk: ÖTS. 273.~sandık: TS. 1697. (Ar.).

şaniya: ÖTS. 185.~saniye: TS. 1698. (Ar.).

sanķi: “boş gezen, çalışmayan, tembel” ÖTS. 250. (TS. “yok”).

sānsur: ÖTS. 244.~sansür: TS. 1699. (Fr.).

sānti: ÖTS. 244.~santim: TS. 1699. (Fr.).

sāntimitir: ÖTS. 244.~santimetre: TS. 1699. (Fr.).

sāp: ÖTS. 242.~sap: TS. 1699.

saraṭan: ÖTS. 247.~seretan: TS. 1734. (Ar.).

saray: ÖTS. 246.~saray: TS. 1702. (Far.).

sārbān: ÖTS.242.~sarban: TS. 1703. (Far.).

sarhad: ÖTS. 246.~serhat: TS. 1734. (Far.).

sari: “taraf, yön” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

sariḳ: ÖTS. 247.~sarı: TS. 1703. (Ar.).

sarimsaḳ: ÖTS. 247.~sarımsak: TS. 1705.

sarkaş: ÖTS. 247.~serkeş: TS. 1735. (Far.).

sarḳit: “birinin tabağına veya akşamdan kalan yemeğe denir” ÖTS. 147. (TS. “yok”).

sarlavha: ÖTS. 247.~Serlevha: TS. 1735. (Far.).

sarmast: ÖTS. 247.~sermest: TS. 1736. (Far.).

sarmaya: ÖTS. 247.~sermaye: TS. 1735. (Far.).

şarrāf: ÖTS. 272.~sarraf: TS. 1707. (Ar.).

sarvu: ÖTS. 247.~selvi: TS. 1726.

saryāḡ: ÖTS. 247.~sarı yağ: TS. 1706. (Ar.).

şavāb: ÖTS. 185.~sevap: TS. 1742. (Ar.).

şavab: ÖTS. 273.~sevap: TS. 1742.

savda: ÖTS. 251.~sevda: TS. 1742. (Ar.).

sāvḡa: “hediye” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

saviya: ÖTS. 254.~seviye: TS. 1743. (Ar.).

sāvrin: “sporlarda kazananlara verilen ödül, hediye” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

savut: “zırh” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

satang: “Kendini çok süsleyen, çok şık giyinen” ÖTS. 245. (TS. “yok”).

sātan/satan: ÖTS. 242.~saten: TS. 1708. (Fr.).

saṭir: ÖTS. 248.~satır: TS.~setir: TS. 1741. (Ar.).

sāy: “dere, iki dağ arası” ÖTS. 245. (TS. “yok”).

sa‘y: ÖTS. 248.~sey: TS. 1713. (Ar.).

sāya: ÖTS. 245.~saye: TS. 1713. (Ar.).

sāyabān: ÖTS. 145.~sayeban: TS. 1713. (Ar.).

sayāhat: ÖTS. 257.~seyahat: TS. 1743. (Ar.).

sayāḳ: “ahlaksız, evsiz, işsiz” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sayāz: “derin olmayan göl” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sayhan: “geniş alan” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

sayyāh: ÖTS. 256.~seyyah: TS. 1745. (Ar.).

sayyār: ÖTS. 257.~seyyar: TS. 1745. (Ar.).

sāz: ÖTS. 243.~saz: TS. 1716. (Far.).

sehr: ÖTS. 246.~sihir: TS. 1766.

sekkiz: ÖTS. 249.~sekiz: TS. 1723.

sekin: “yavaş” ÖTS. 261. (TS. “yok”).

sel: ÖTS. 259.~sel: TS. 1724. (Ar.).

semen: “krem renkli at isimi” ÖTS. 249. (TS. “yok”).

samand: “sarı at” ÖTS. 249. (TS. “yok”).

semiz: “etli, bakımlı, şişmen” ÖTS. 261. (TS. “yok”).

sen: ÖTS. 261.~sen: TS. 1729.

sep: “çeyiz” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

sepkil: “yüzdeki bin” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

şidḳ: ÖTS. 272.~sıdk: TS. 1748. (Ar.).

şifat: ÖTS. 272.~sıfat: TS. 1748. (Ar.).

şifir: ÖTS. 272.~sıfır: TS. 1748. (Ar.).

sigir: ÖTS. 258.~sığır: TS. 1749.

şıhat: ÖTS. 271.~sihat: TS. 1750. (Ar.).

sikka: ÖTS. 349.~sikke: TS. 1766. (Ar.).

şilah/şalah: ÖTS. 272.~silah: TS. 1766. (Ar.).

silla: “güç, kuvvet” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

silsila: ÖTS. 249.~silsile: TS. 1769. (Ar.).

simā: ÖTS. 259.~sima: TS. 1770. (Far.).

siminār: ÖTS. 249.~seminer: TS. 1728. (Fr.).

sina: ÖTS. 259.~sine: TS. 1771. (Ar.).

singri: “gibi” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

singil: “kız kardeş” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

sinamā: ÖTS. 259.~sinema: TS. 1772. (Fr.).

sinunim: ÖTS. 260.~sinonim: TS. 1774. (Fr.).

şinf: ÖTS. 273.~sınıf: TS. 1754. (Ar.).

sir: ÖTS. 246.~sır: TS. 1756. (Ar.).

sirğa: “küpe” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sirka: ÖTS. 247.~sirke: TS. 1776.

sirka: ÖTS. 258.~sirke: TS. 1776. (Far.).

sirt: ÖTS. 257.~sırt: TS. 1759.

siyāsat: ÖTS. 257.~siyaset: TS. 1780. (Ar.).

siyasi: ÖTS. 257.~siyasi: TS. 1780. (Ar.).

siz: ÖTS. 258.~siz: TS. 1780.

sógal: ÖTS. 256.~siğil: TS. 1766.

sol: ÖTS. 256.~sol: TS. 1787.

sóng: ÖTS. 256.~son: TS. 1790.

sópāk: “uzun kafa” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

sóta: ÖTS. 254.~sopa: TS. 1793.

sóz: ÖTS. 255.~söz: TS. 1803.

sózamāl: “akıcı konuşan, söz ustası” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

spórt: ÖTS. 245.~spor: TS. 1808. (Fr.).

şubut: ÖTS. 185.~sübut: TS. 1824. (Ar.).

şufa: ÖTS. 272.~sofa: TS. 1782. (Ar.).

şufi: ÖTS. 273.~sofi: TS. 1782. (Ar.).

sufra: ÖTS. 248.~sofra: TS. 1783. (Ar.).

suğurta: “enkaza yakalanan insan” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

şuhbat: ÖTS. 271.~sohbet: TS. 1786. (Ar.).

sui: ÖTS. 254.~sigorta: TS. 1765. (İt.).

suikaşd: ÖTS. 254.~suikast: TS. 1816. (Ar.).

suk: “nazar olmak” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

sukunat: ÖTS. 348.~sükûnet: TS. 1825. (Ar.).

sukut: ÖTS. 248.~sükût: TS. 1825. (Ar.).

sulāla: ÖTS. 249.~sülale: TS. 1825. (Ar.).

şulh: ÖTS. 273.~sulh: TS. 1817. (Ar.).

suluv: “güzel, yakışıklı” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

sumalak-sumanak: “buğday unundan yapılan helva” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

sumslak: “buzlanmış su” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

şun^ç: ÖTS. 273.~suni: TS. 1819. (Ar.).

sunbul: ÖTS. 250.~sümbül: TS. 1826. (Far.).

sunnat: ÖTS. 250.~sünnet: TS. 1828. (Ar.).

sunni: ÖTS. 250.~sünni: TS. 1828. (Ar.).

sur: “kül rengi deri” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

sura: ÖTS. 252.~sure: TS. 1821. (Ar.).

surān: “yüksek sesli kavga” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

sur^ç at: ÖTS. 247.~sürat: TS. 1829. (Ar.).

surgıç: “ağaçtan çıkan yapıştırıcı” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

surp: “pamuktan yapılan kaliteli kumaş” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

suru: ÖTS. 252.~sürü: TS. 1833.

suruğ: “çok kalın olmayan ince uzun dayak” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

sut: ÖTS. 251.~süt: TS. 1835.

suv: ÖTS. 252.~su: TS. 1812.

suyak: “kemik” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

suyuk: ÖTS. 254.~suyuk: TS. 1824.

şabnam: ÖTS. 263.~şebnem: TS. 1854. (Far.).

şacara: ÖTS. 273.~şecere: TS. 1854. (Ar.).

şād: ÖTS. 262.~şad: TS. 1841. (Far.).

şada: “ipe dizilen bir tür şeyler” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şafak: ÖTS. 265.~şafak: TS. 1841. (Ar.).

şafaḳat: ÖTS. 265.~şefkat: TS. 1854. (Ar.).

- şafā‘ t: ÖTS. 25.~şefaāt: TS. (Ar.).
- şaffāf: ÖTS. 265.~şeffaf: TS. 1854. (Ar.).
- şaftālu: ÖTS. 265.~şeftali: TS. 1854. (Far.).
- şāh: ÖTS. 263.~şah: TS. 1841. (Far.).
- şahādat: ÖTS. 268.~şehadet: TS. 1854. (Ar.).
- şāhid: ÖTS. 263.~şahit: TS. 1842. (Ar.).
- şahid: ÖTS. 268.~şehit: TS. 1855. (Ar.).
- şahr: ÖTS. “ 268.~şehir: TS. 1855. (Far.).
- şahş: ÖTS. 263.~şahıs: TS. 1842. (Ar.).
- şahşi: ÖTS. 263.~şahsi: TS. 1843. (Ar.).
- şahşıyyat: ÖTS. 263.~şahsiyet: TS. 1843. (Far.).
- şahvat: ÖTS. 278.~şehvet: TS. 1856. (Ar.).
- şā‘ir: ÖTS. 262.~şair: TS. 1843. (Ar.).
- şā‘irāna: ÖTS. 262.~şairane: TS. 1843. (Ar.+Far.).
- şak: ÖTS. 266.~şek: TS. 1856. (Ar.).
- şakar: ÖTS. 266.~şeker: TS. 1856. (Far.).
- şakil: ÖS. 266.~şekil: TS. 1857. (Ar.).
- şāl: ÖTS. 262.~şal: TS. 1845. (Far.).
- şalāla: ÖTS. 267.~şelale: TS. 1858. (Ar.).
- şalpang: “asılı, asılı kalan” ÖTS. 267. (TS. “yok”).
- şams: ÖTS. 267.~şems: TS. 1858. (Ar.).
- şamsi: ÖTS. 267.~şemsî: TS. 1858. (Ar.).
- şa‘n: ÖTS. 263.~şan: TS. 1847. (Ar.).
- şantaj: ÖTS. 263.~şantaj: TS. 1847. (Fr.).

şarāb: ÖTS. 264.~şarap: TS. 1849. (Ar.).

şaraf: ÖTS. 264.~şeref: TS. 1860. (Ar.).

şarfa: “bilinir bilinmez duyulan ses” ÖTS. 264. (TS. “yok”).

şarāyit: ÖTS. 264.~şerait: TS. 1859. (Ar.).

şarbat: ÖTS. 264.~şerbet: TS. 1859. (Ar.).

şarh: ÖTS. 264.~şerh: TS. 1861. (Ar.).

şar‘i: ÖTS. 264.~şeri: TS. 1861. (Ar.).

şari‘at: ÖTS. 265.~şeriat: TS. 1861. (Ar.).

şarik: ÖTS. 265.~şerik: TS. 1861. (Ar.).

şarşara: ÖTS. 264.~şelale: TS. 1858.

şart: ÖTS. 264.~şart: TS. 1850. (Ar.).

şarta: “hemen” ÖTS. 264. (TS. “yok”).

şāti: “tabut” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şatranc: ÖTS. 263.~satranç: TS. 1710. (Far.).

şavk: “Şevk” ÖTS. 268.~şevk: TS. 1862. (Far.).

şavkat: ÖTS. 268.~şevket: TS. 1862. (Ar.).

şay: ÖTS. 269.~şey: TS. 1862. (Ar.).

şay: “hazır hale getirilen, hazırlıklı olmak” ÖTS. 269. (TS. “yok”).

şāyad: ÖTS. 263.~şayet: TS. 1853. (Far.).

şayḥ: ÖTS. 269.~şeyh: TS. 1862. (Ar.).

şeva: “Şive” ÖTS. 270.~şive: TS. 1871. (Far.).

şiddat: ÖTS. 263.~şiddet: TS. 1866. (Ar.).

şifa: ÖTS. 265.~şifa: TS. 1866. (Ar.).

şifr: ÖTS. 265.~şifre: TS. 1866. (Fr.).

şikanca: ÖTS. 266.~işkence: TS. 997. (Far.).

şikasta: ÖTS. 266.~şikeste: 1868. (Far.).

şikāyat: ÖTS. 266.~şikâyet: TS. 1867. (Far.).

şinām: “kişinin yüreğini açan görkem” ÖTS. 270. (TS. “yok”).

şingil: “koru üzüm, koruğu” ÖTS. 270. (TS. “yok”).

şinni: “pekmez” ÖTS. 270. (TS. “yok”).

şî‘ r: ÖTS. 265.~şiir: TS. 1867. (Ar.).

şıra: ÖTS. 269.~şıra: TS. 1865. (Far.).

şirk: ÖTS. 265.~şirk: TS. 1869. (Ar.).

şirkat: ÖTS. 265.~şirket: TS. (Ar.).

şirin: ÖTS. 269.~şirin: TS. 1869. (Far.).

şiş: ÖTS. 269.~şiş: TS. 1870.

şó‘ ba: ÖTS. 265.~şube: TS. 1874. (Ar.).

şóḥ: ÖTS. 267.~şuh: TS. 1874. (Far.).

şólḳ: “bir türlü ses” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

şólḫ: “taşı denize attığımızda sudan çıkan ses” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

şórā: ÖTS. 267.~şura: TS. 1874. (Ar.).

şu: ÖTS. 267.~şu: TS. 1873.

şubha: ÖTS. 263.~şüphe: TS. 1875. (Ar.).

şudring: “çiğ” ÖTS. 267. (TS. “yok”).

şudyār: “sürülen yer” ÖTS. 264. (TS. “yok”).

şükr: ÖTS. 266.~şükür: TS. 1875. (Ar.).

şuhrat: ÖTS. 268.~şöhret: TS. 1872. (Ar.).

şurva: ÖTS. 268.~çorba: TS. 448. (Far.).

ṭaʿ am: ÖTS. 276.~taam: TS. 1877. (Ar.).

ṭaʿ at: ÖTS. 275.~taat: TS. 1877. (Ar.).

taʿ accub: ÖTS. 158.~taaccüp: TS. 1877. (Ar.).

taʿ alluk: ÖTS. 158.~taalluk: TS. 1877. (Ar.).

ṭabʿ : ÖTS. 275.~tabi: TS. 1878. (Ar.).

ṭabʿ : ÖTS. 275.~tabi: TS. 1878. (Ar.).

ṭabābat: ÖTS. 275.~tababet: TS. 1787. (Ar.).

tabāk: ÖTS. 152.~tabak: TS. (Ar.).

ṭabaqa: ÖTS. 275.~tabaka: TS. 1878. (Ar.).

tābān: “topuk” ÖTS. 148. (TS. “yok”).

tābāra: “daha fazla, çok” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

tabarruk: ÖTS. 152.~teberrük: TS. 1927. (Ar.).

tabassum: ÖTS. 152.~tebessüm: TS. 1927. (Ar.).

tabāşir: ÖTS. 152.~tebeşir: TS. 1927. (Far.).

tābiʿ : ÖTS. 248.~tabi: TS. 1879. (Ar.).

ṭabiʿ i: ÖTS. 275.~tabii: TS. (Ar.).

taʿ bir: ÖTS. 158.~tabir: TS. 1880. (Ar.).

ṭabiʿ t: ÖTS. 275.~tabiat: TS. 1880. (Ar.).

tāblu: ÖTS. 248.~tablo: TS. 1881. (Fr.).

tabliğ: ÖTS. 152.~tebliğ: TS. 1927. (Ar.).

tabrik: ÖTS. 152.~tebrik: TS. 1927. (Ar.).

tabut: ÖTS. 248.~babut: TS. 1881. (Ar.).

Not: yukarıdaki tabʿ isimlerinin birincisi ise basıcı veya yayın anlamındadır. İkincisi ise kerekter hoy münasebet anlamındadır.

tāc: ÖTS. 149.~taç: TS. 1882. (Ar.).

tacalli: ÖTS. 153.~tecelli: TS. 1928. (Ar.).

tacāvuz: ÖTS. 153.~tecavüz: TS. 1928. (Ar.).

tacir: ÖTS. 149.~tacir: TS. 1882. (Ar.).

tacruba: ÖTS.153.~tecrübe: TS. 1928. (Ar.).

tadbir: ÖTS. 154.~tedbir: TS. 1930. (Ar.).

tadkik: ÖTS. 154.~tetkik: TS. 1969. (Ar.).

tadkikāt: ÖTS.154.~tetkikat: TS. 1969. (Ar.).

tadric: ÖTS. 154.~tedriç: TS. 1930. (Ar.).

tadrici: ÖTS. 154.~tedrici: TS. 1930. (Ar.).

tafakkur: ÖTS. 159.~tefekür: TS. 1931. (Ar.).

tafāvūt: ÖTS.159.~tefavüt: TS. 1931. (Ar.).

tafsil: ÖTS. 159.~tafsil: TS. 1883. (Ar.).

tafsir: ÖTS. 159.~tefsir: TS. 1932. (Ar.).

taftiş: ÖTS. 159.~teftiş: TS. 1932. (Ar.).

tāğ: ÖTS. 151.~dağ: 458.

tag: “alt” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

tāğa: “dayı” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

tagin: “yine” ÖTS. 159. (TS. “yok”).

tagîn: “korkmaz, bahadır” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

tağ: “elbiseleri katlayıp koyduğu yer” ÖTS. 153. (TS. “yok”).

tahammul: ÖTS.153.~tahammül: TS. 1883. (Ar.).

taḥārat: ÖTS. 276.~taharet: TS. 1883. (Ar.).

tahdid: ÖTS. 175.~tehdit: TS. 1932. (Ar.).

tahkik: 153.~tahkik: TS. 1884. (Ar.).

tahkir: ÖTS. 153.~tahkir: TS. 1884. (Ar.).

tahlil: ÖTS. 153.~tahlil: TS. (Ar.).

tahluka: ÖTS. 175.~tehlike: TS. 1933. (Ar.).

taħmin: ÖTS. 154.~tahmin: TS. 1885. (Ar.).

tahrir: ÖTS. 153.~tahrir: TS. 1886. (Ar.).

tahriri: ÖTS. 153.~tahrirî: TS. 1886. (Ar.).

tahsil: ÖTS. 153.~tahsil: TS. 1886. (Ar.).

taka: “keçinin erkeği” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

taħt: ÖTS. 153.~taht: TS. 1886. (Far.).

taħta: “Tahta” ÖTS. 153.~tahta: TS. 1886. (Far.).

taka: “nal” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

takabbur: ÖTS. 160.~tekebbür: TS. 1935. (Ar.).

takalluf: ÖTS. 160.~tekellüf: TS. 1935. (Ar.).

takāmül: ÖTS. 160.~tekâmül: TS. 1934. (Ar.).

taħkat: ÖTS. 275.~takat: TS. 1888. (Ar.).

taħkāzā: ÖTS. 159.~takaza: TS. 1888. (Ar.).

takbir: ÖTS. 160.~tekbir: TS. 1934. (Ar.).

takdim: ÖTS. 159.~takdim: TS. 1888. (Ar.).

taħdir: ÖTS. 159.~takdir: TS. 1888. (Ar.).

takdis: ÖTS. 159.~takdis: TS. 1889. (Ar.).

ta‘ kib: ÖTS. 158.~takip: TS. 1890. (Ar.).

ta‘ kim: ÖTS. 158.~takim: TS. 1890. (Ar.).

taħlid: ÖTS. 160.~taklit: TS. 1891. (Ar.).

- taḳlidi: ÖTS. 160.~taḳlidi: TS. 1891. (Ar.).
- taklif: ÖTS. 160.~teklif: TS. 1937. (Ar.).
- takrar: ÖTS. 160.~tekrar: TS. 1939. (Ar.).
- takriz: ÖTS. 159.~takriz: TS. 1892. (Ar.).
- taḳsim: ÖTS. 159.~taksim: TS. 1893. (Ar.).
- taksimât: ÖTS. 159.~taksimât: TS. 1893. (Ar.).
- taksir: ÖTS. 159.~taksir: TS. 1893. (Ar.).
- taḳvâ: ÖTS. 160.~takva: TS. 1894. (Ar.).
- tāl: “söğüt” ÖTS. 151. (TS. “yok”).
- tāla: “örme işi” ÖTS. 151. (TS. “yok”).
- ṭalab: ÖTS. 276.~talep: TS. 1894. (Ar.).
- talafât: ÖTS. 161.~telefat: TS. 1941. (Ar.).
- talaffuz: ÖTS. 161.~telaffuz: TS. 1840. (Ar.).
- ṭalāk: ÖTS. 276.~talak: TS. 1894. (Ar.).
- talāk: “karaciğer” ÖTS. 161. (TS. “yok”).
- talay: “bir az veya o kadar, bu kadar” ÖTS. 161. (TS. “yok”).
- ṭālī‘: ÖTS. 275.~talih: TS. 1895. (Ar.).
- ta‘lim: ÖTS. 158.~talim: TS. 1895. (Ar.).
- ta‘limi: “Bilime ait, bilimli” ÖTS. 159.
- talḳān: ÖTS. 161.~talim: TS. 1895. (Ar.).
- talḳin: ÖTS. 161.~talkın: TS. 1896. (Ar.).
- ṭam‘: ÖTS. 276.~tamah: TS. 1896. (Ar.).
- tām: “ev veya odanın çatısı” ÖTS. 151. (TS. “yok”).
- tamaddun: ÖTS. 162.~temeddün: TS. 1947. (Ar.).

tamāḳ: ÖTS. 161.~damak: TS. 468.

tamalluḳ: ÖTS. 162.~temellük: TS. 1947. (Ar.).

tamān: “taraf” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

tamannā: ÖTS. 162.~temenni: TS. 1948. (Ar.).

tamās: ÖTS. 161.~temas: TS. 1945. (Ar.).

tamāṣā: ÖTS. 161.~temaṣa: TS. 1946. (Far.).

tamba: “kapıyı kimsenin açamaması için arkasında dayanılan dayak” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

tamcid: ÖTS. 162.~temcit: TS. 1946. (Ar.).

tamḡa: “mühür, nişan simge” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

ta'min: ÖTS. 151.~temin: TS. 1948. (Ar.).

tāmīr: “kök, damar” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

ta'mir: ÖTS. 159.~tamir: TS. 1897. (Ar.).

tamiz: ÖTS. 162.~temiz: TS. 1948. (Ar.).

tan: 162.~ten: TS. 1950. (Far.).

ṭavāf: ÖTS. 276.~tavaf: TS. 1921.

tanaffus: ÖTS. 163.~teneffüs: TS. 1951. (Ar.).

tanāsul: ÖTS. 162.~tenasül: TS. 1950. (Ar.).

tanāvur: ÖTS. 162.~tenevvür: TS. 1951. (Ar.).

tanazzul: ÖTS. 163.~tenezzül: TS. 1951. (Ar.).

tanbal: ÖTS. 162.~tembel: TS. 1946. (Far.).

tanbih: ÖTS. 162.~tembih: TS. 1946. (Ar.).

tandur: ÖTS. 162.~tandır: TS. 1899.

tāng: “sabah güneşin çıktığı zaman” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tanga: “Para, balığın pulu” ÖTS.163. (Ar.).

- tanglay: “Ağız boşluğu” ÖTS.163. (Ar.).
- tangri: “Tanrı” ÖTS. 163.~tanrı: TS. 1902.
- tank: ÖTS. 152.~tank: TS. 1902. (İng.).
- tanķid: ÖTS. 163.~tenkit: TS. 1952. (Ar.).
- tanķidi: ÖTS. 163.~tenkidi: TS. 1952. (Ar.).
- tanķiş: ÖTS. 163.~tenkis: TS. 1952. (Ar.).
- taņtana: ÖTS. 276.~tantana: TS. 1903. (Ar.).
- tanti: “cömert” ÖTS. 162. (TS. “yok”).
- tanzil: ÖTS. 163.~tenzil: TS. 1953. (Ar.).
- tanzim: ÖTS. 163.~tanzim: TS. 1903. (Ar.).
- tār: ÖTS. 149.~dar: TS. 473.
- taraddud: ÖTS. 155.~tereddüt: 1958. (Ar.).
- taşaf: ÖTS. 276.~taşaf: 1904. (Ar.).
- tařaķi: ÖTS. 155.~terakki: TS. 1956. (Ar.).
- taşana: “Şarkı, türkü, nağme” ÖTS. 154.~terane: TS. 1956. (Far.).
- taşang: “sert, solumayan” ÖTS. 155. (TS. “yok”).
- taşannum: ÖTS. 155.~terennüm: TS. 1959. (Ar.).
- taşaşşud: ÖTS. 155.~taşassut: TS. 1906. (Ar.).
- tařāvat: ÖTS. 276.~taşavet: TS. 1906.
- tařāvih: ÖTS. 154.~taşavih: TS. 1957. (Ar.).
- taşbiya: ÖTS. 154.~taşbiye: TS. 1957. (Ar.).
- taşbiyavi: ÖTS. 154.~taşbiyevi: TS. 1958. (Ar.).
- taşci‘: ÖTS. 155.~taşcih: TS. 1958. (Ar.).
- taşcuma: ÖTS. 155.~taşcüme: TS. 1958. (Ar.).

tarcumān: ÖTS. 155.~tercüman: TS. 1958. (Ar.).

tārīḥ: “Tarih” ÖTS. 150.~tarih: TS. 1907. (Ar.).

tārīḥi: ÖTS. 150.~tarihi: TS. 1908. (Ar.).

ṭarīḳ: ÖTS. 276.~tarik 1908. (Ar.).

ṭarīḳat: ÖTS. 276.~tarikat: TS. 1908. (Ar.).

tarḳaḳ: “ayrılan, bir yerde olmayan, seyrek” ÖTS. 155. (TS. “yok”).

tarkib: ÖTS. 155.~terkip: TS. 1959. (Ar.).

tarkibi: ÖTS.155.~terkibi: TS. 1959. (Ar.).

tarsaki: “elinin içi bilen vurmak” ÖTS. 155. (TS. “yok”).

tartib: ÖTS. 155.~tertip: TS. 1963. (Ar.).

ta‘ rif: ÖTS. 158.~tarif: TS. 1907. (Ar.).

ta‘ riż: ÖTS. 158.~tariz: TS. 1908. (Ar.).

ṭarz: ÖTS. 276.~tarz: TS. 1910. (Ar.).

taṣāduf: ÖTS. 157.~tesadüf: TS. 1963. (Ar.).

tasalli: ÖTS. 156.~teselli: TS. 1963. (Ar.).

tasarruf: ÖTS. 157.~tasarruf: TS. 1911. (Ar.).

tasavvur: ÖTS. 157.~tasavvur: TS. 1912. (Ar.).

tasbih: ÖTS. 156.~tespih: 1965. (Ar.).

tascil: ÖTS. 156.~tescil: TS. 1963. (Ar.).

taṣdiḳ: ÖTS. 157.~tasdik: TS. 1912. (Ar.).

taṣfiya: ÖTS. 157.~tasfiye: TS. 1912. (Ar.).

taskin: ÖTS. 156.~teskin: TS. 1964. (Ar.).

taslim: ÖTS. 156.~teslim: TS. 1965. (Ar.).

tasmim: ÖTS. 157.~tasmim: TS. 1913. (Ar.).

- tasnif: ÖTS. 157.~tasnif: TS. 1913. (Ar.).
- ta'şir: ÖTS. 149.~tesir: TS. 1964. (Ar.).
- taşvib: ÖTS. 157.~tasvip: TS. 1913. (Ar.).
- tasvid: ÖTS. 156.~tesvit: TS. 1966. (Ar.).
- ta'sis: ÖTS. 150.~tesis: TS. 1964. (Ar.).
- ta'şşub: ÖTS. 158.~taassup: TS. 1877. (Ar.).
- ta'ssuf: ÖTS. 150.~teessüf: TS. 1961. (Ar.).
- tasvir: ÖTS. 157.~tasvir: TS. 1913. (Ar.).
- taşviri: ÖTS. 157.~tasviri: TS. 1913. (Ar.).
- taş: “dış, hariç” ÖTS. 156. (TS. “yok”).
- tāş: ÖTS. 150.~taş: TS. 1913.
- taşakkür: ÖTS. 156.~teşekkür: TS. 1967. (Ar.).
- taşabbûs: ÖTS. 156.~teşebbüs: TS. 1967. (Ar.).
- taşbih: ÖTS. 156.~teşbih: TS. 1966. (Ar.).
- taşhiş: ÖTS. 156.~teşhis: TS. 1967. (Ar.).
- taşkari: ÖTS. 156.~dışarı: TS. 518.
- taşkil: ÖTS. 156.~teşkil: TS. 1967. (Ar.).
- taşrif: ÖTS. 156.~teşrif: TS. 1968. (Ar.).
- taşviķ: ÖTS. 157.~teşvik: TS. 1968. (Ar.).
- taşviş: ÖTS. 157.~teşviş: TS. 1968. (Ar.).
- tat: ÖTS. 148.~tat: TS. 1917.
- tatbik: ÖTS. 158.~tatbik: TS. 1918. (Ar.).
- ta'ţil: ÖTS. 158.~tatil: TS. 1918. (Ar.).
- tāva: “saç” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tavaccuh: ÖTS. 165.~teveccüh: TS. 1969. (Ar.).

tavaḳḳuf: ÖTS. 170.~tevakkuf: TS. 1969. (Ar.).

tavakkal: ÖTS. 170.~tevekkel: TS. 1970. (Ar.).

tavallud: ÖTS. 170.~tevellüt: TS. 1970. (Ar.).

tarāzu: 154.~terazi: TS. 1957. (Far.).

tavazi‘: ÖTS. 163.~tevazu: TS. 1969. (Ar.).

tavba: 164.~tövbe: TS. 2001. (Ar.).

tavfiḳ: ÖTS. 170.~Tevfik: TS. 1970. (Ar.).

tavhid: ÖTS. 165.~tevhit: TS. 1970. (Ar.).

tavşif: ÖTS. 169.~tavsif: TS. 1922. (Ar.).

tavşih: ÖTS. 169.~tevşih: TS. 1971. (Ar.).

tavşiya: ÖTS. 169.~tavsıye: TS. 1922. (Ar.).

tavrat: ÖTS. 166.~Tevrat: TS. 1970. (Ar.).

tavuk: ÖTS. 152.~tavuk: TS. 1923.

tāvuş: “ses” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tavzi‘: ÖTS. 168.~tevzi: TS. 1971. (Ar.).

tavzih: ÖTS. 169.~tavzih: TS. 1924. (Ar.).

tāy: ÖTS. 152.~tay: TS. 1924.

tayāk: ÖTS. 176.~dayak: TS. 478.

ta‘ yin: ÖTS. 159.~tayin: TS. 1924. (Ar.).

tāza: ÖTS. 150.~taze: TS. 1925. (Ar.).

tāzi: ÖTS. 150.~tazı: TS. 1926. (Far.).

ta‘ zım: ÖTS. 158.~tazim: TS. 1926. (Ar.).

ta‘ ziya: ÖTS. 158.~taziye: TS. 1926. (Ar.).

ta' ziyat: ÖTS. 158.~taziyet: TS. 1926. (Ar.).

tazkira: ÖTS. 154.~tezkere: TS. 1972. (Ar.).

taẕyîk: ÖTS. 158.~tazyik: TS. 1926. (Ar.).

tegis: “düz” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

tekin: “bedava” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

telba: “deli” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

temir: ÖTS. 183.~demir: TS. 493.

teng: ÖTS. 184.~denk: TS. 501.

tentak: “deli, ahmak” ÖTS. 184. (TS. “yok”).

tepa: ÖTS. 181.~tepe: TS. 1953.

ter: ÖTS. 181.~ter: TS. 1956.

terak: “selvi ağacı” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

teran: ÖTS. 182.~derin: TS. 505.

teri: ÖTS. 182.~deri: TS. 505.

terit: “saman ile kepek karıştırıp hayvanlara verilecek yem” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

ters: “ters” ÖTS. 181.~ters: TS. 1961.

tetik: ÖTS. 181.~tetik: TS. 1968.

tez: ÖTS. 182.~tez: TS. 1971. (Far.).

tezak: “hayvan pisliğinin kurusu, tezek” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

ṭib: ÖTS. 275.~tıp: TS. 1976. (Ar.).

ṭıbbî: ÖTS. 275.~tıbbî: TS. 1973. (Ar.).

tiğiz: “çok yakın yerleştiren, dolu” ÖTS. 178. (TS. “yok”).

tik: ÖTS. 179.~dik: TS. 522.

til: ÖTS. 179.~dil: TS. 526.

tilāvāt: ÖTS. 161.~tilavet: TS. 1982. (Ar.).

timsah: ÖTS. 162.~timsah: TS. 1983. (Ar.).

tin: “nefes almak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tinç: ÖTS. 180.~dinç: TS. 532.

tip: ÖTS. 176.~tip: TS. 1983. (Fr.).

tipratikan: “kirpi” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

tırkiş: “yarık, delik, kapının yarığı” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tırsak: “dil veya gözlere çıkan yara” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tis: “atı arkaya çekmek için söylenilecek kelime” ÖTS. 178. (TS. “yok”).

tiş: ÖTS. 178.~diş: TS. 539.

tizza: ÖTS. 178.~diz: TS. 544.

tóbra: ÖTS. 164.~torba: TS. 1996.

toda: “toplanan nesne, toplum” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

toğan: “suyu toparlamak için yapılan koruma, çeviri duvar” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

toğanāk: “uzun iplerin ucuna bağlanan eğri odun” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

toğri: ÖTS. 173.~doğru: TS. 548.

toķ: ÖTS. 173.~tok: TS. 1986.

toķāl: “boynuzsuz inek” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

toķāl: “kuma” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

toķay: “kamıştan dolu bataklık” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

tokin: “bol, çok” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

toķiz: ÖTS. 9.~dokuz: TS. 553.

tokis: “her açıdan eksik olmayan, mükemmel” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

toķli: “dişi kuzu” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

toksan: ÖTS. 173.~doksan: TS. 551.

ton: ÖTS. 175.~don: TS. 559.

tón: ÖTS. 162.~ton: TS. 1989. (Fr.).

tong: “çakkal, yaramaz, boş, vurdumduymaz” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tongiz: ÖTS. 175.~domuz: TS. 558.

tóp: ÖTS. 171.~top: TS. 1990.

toppık: “baldır kemiğinin, alt kısmı” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

toprak: ÖTS. 164.~toprak: TS. 1995.

tór: “genellikle kuş avı için işe yarayan, ipten dökülen nesne” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

tór: ÖTS. 172.~tör: TS. 2000.

tora: “yukarı derecede sayılan kişiler” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

tórgi: “sırça türünden olan küçücük öten kuş” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

torik: “atların kımızı siyah renklisi” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

tórt: ÖTS. 172.~dört: TS. 569.

tosatdan: “beklenmeden, bir anda” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

toş: “göğüs, sine” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

toy: “düğün” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

triliyun: ÖTS. 156.~trilyon: TS. 2004. (Fr.).

tub: ÖTS. 163.~dip: TS. 534.

tubak / tuvak: “lazımlık” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tuban: “önemsiz iş, aşağılık işler” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tuccār: ÖTS. 153.~tüccar: TS. 2016. (Ar.).

tuf: “tükürük ve tükürmekte ortaya çıkan ses” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

tufān: “Fırtına, tufan” ÖTS. 169.~tufan: TS. 2005. (Ar.).

tuğum: ÖTS. 154.~tohum: TS. 1986. (Ar.).

tuk: ÖTS. 170.~tüy: TS. 2023.

tul: ÖTS. 170.~dul: TS. 575.

tullak: “bir yıllık horuz, hileci insan” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

tulki: ÖTS. 170.~tilki: TS. 1982.

tulpar: “kanatları olan efsanevi at” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

tuman: ÖTS. 171.~duman: TS. 575.

tumşuk: ÖTS. 170.~tumşuk: TS. 2007.

tun: ÖTS. 171.~tün: TS. 2019.

tun: ÖTS. 162.~ton: TS. 1989. (Fr.).

tunnal: ÖTS. 171.~tünel: TS. 2019. (İng.).

tunuka: “ince demir tahtası, soba, kova, yapılacak demir” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

tup: “ağacın her bir tanesi” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tupuk: “ağız suyu” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tur: ÖTS. 165.~tür: TS. 2019.

turgun: “bir yerde daima yaşamakta olan kimse, vatandaş olan şahıs” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

türk: ÖTS. 166.~Türk: TS. 2020.

turki: ÖTS. 166.~Türkî: TS. 2021.

turklar: “Türkler” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

turkum: “gurup veya toplum” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

turna: ÖTS. 167.~turna: TS. 2009.

tuş: “öğlen” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

tuş: “rüya” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

tus: “renk, boya. ÖTS. 168. (TS. “yok”).

tut: ÖTS. 164.~dut: TS. 579. (Fr.).

tutun: “duman” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

tuvak: “çocuk lâzimesi” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

tuya: “Deve” ÖTS. 171.~deve: TS. 512.

tuyāk: “tırnak, at, inek, koyun, keçi ve sair hayvan tırnağı” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

tuynak: “pişmeyen kavun” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

tuynuk: “delik” ÖTS. 171.

tuz: ÖTS. 167.~tuz: TS. 2015.

úbadi: “eski elbise” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

úcrat/ucra: ÖTS. 67.~ücret: TS. 2053. (Ar.).

úç: ÖTS. 81.~üç: TS. 2053.

uç: ÖTS. 83.~uç: TS. 2026.

uçun: ÖTS. 83.~için: TS. 931.

ufuķ: ÖTS. 77.~ufuk: TS. 2029. (Ar.).

ufunat: ÖTS. 281.~ufunet: TS. 2029. (Ar.).

ugra: “hamuru tahta üzerinde yufka açıp, sonra katlayıp ince-ince keserek yapılan aş yemeği” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

‘uhda: ÖTS. 283.~uhde: TS. 2031. (Ar.).

uhuvvāt: ÖTS. 70.~uhuvvet: TS. 2031. (Ar.).

uka: “küçük kardeş” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

‘uķda: ÖTS. 281.~ukde 2032.

uksican: ÖTS. 86.~oksijen: TS. 1493. (Fr.).

‘uķbat: ÖTS. 282.~ukubet: TS. 2032. (Ar.).

uķyānus: ÖTS. 77.~okyanus: TS. 1495. (Yun.).

ulāğ: “binilecek eşek, at” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

uluğ: ÖTS. 87.~ulu: TS. 2032.

ulāk: “oğlak” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

ulāḡ: “at yarışı için kesilip ortaya atılan hayvan” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

úlka: ÖTS. 100.~ülke: TS. 2056.

ulkan: “büyük, çok büyük” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

ulus: ÖTS. 87.~ulus: TS. 2033.

uluş: “pay, hisse, ha” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

umîd: ÖTS. 80.~ümit: TS. 2057. (Far.).

ummat: ÖTS. 79.~ümme: TS. 2057. (Ar.).

‘umum: ÖTS. 283.~umum: TS. 2034. (Ar.).

‘umumî: ÖTS. 283.~umumi: TS. 2034. (Ar.).

‘umr: ÖTS. 282.~umur: TS. 2034. (Ar.).

un: ÖTS. 88.~un: TS. 2035.

un: ÖTS. 88.~ün: TS. 2058.

‘unsur: ÖTS. 283.~unsur: TS. 2035. (Ar.).

‘unvan: ÖTS. 283.~unvan: TS. 2036. (Ar.).

upa: “süs, süs kokusu” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

uzr: “özür, günahsız lıgını gösteriş” ÖTS.280.

urf: “örf, gelenek, kaide, adet” ÖTS. 280.

urgan: “organ, üye, teşkilat” ÖTS.72.

urgānizm: “canlı varlıkların uzvu” ÖTS.72.

urdu: ÖTS. 84.~ordu: TS. 1508.

urğacı: “dişi” ÖTS. 84.

urġu: ÖTS. 84.~vurgu: TS. 2097.

uruġ: “tane, tohum” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

urvāk: ÖTS. 84.~orak: TS. 1507.

‘uṣāra: ÖTS. 281.~usare: TS. 2037. (Ar.).

uslub: ÖTS. 74.~üslup: TS. 2062. (Ar.).

ust: ÖTS. 86.~üst: TS. 2062.

ustād: ÖTS. 73.~üstāt: TS. 2064. (Far.).

uṣul: ÖTS. 75.~usul: TS. 2039. (Ar.).

uṣāk: ÖTS. 86.~uṣak: TS. 2039.

‘uṣṣāk: ÖTS. 280.~uṣṣak: TS. 2039. (Ar.).

uvvaḳ: “kirindi, küçük parçalar” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

uvvat: “ekin alanındaki boş kalan yer” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uy: ÖTS. 89.~ev: TS. 665.

uya: “kuşlar ve orman hayvanlarının evleri” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

uyat: “utanç” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uzāk: ÖTS. 84.~uzak: TS. 2047.

uzum: ÖTS. 86.~üzüm: TS. 2070.

uzun: “uzun” ÖTS. 86.~uzun: TS. 2051.

‘uzv: ÖTS. 281.~uzuv: TS. 2052. (Ar.).

uṣvî: ÖTS. 281.~uṣvi: TS. 2052. (Ar.).

vach: ÖTS. 390.~vecih: TS. 2084. (Ar.).

vācib: ÖTS. 389.~vacip: TS. 2073. (Ar.).

va‘da: ÖTS. 391.~vade: TS. 2073. (Ar.).

vādî: ÖTS. 398.~vadi: TS. 2073. (Ar.).

vagon: ÖTS. 398.~vagon: TS. 2074. (Fr.).

vāh: ÖTS. 398. 2074. (Ar.).

vaha: ÖTS. 398.~vaha: TS. 2075. (Ar.).

vahî: ÖTS. 390.~vahi: TS. 2074. (Ar.).

vahşat: ÖTS. 390.~vahşet: TS. 2074. (Ar.).

vahşi: ÖTS. 390.~vahşi: TS. 2074. (Ar.).

vafâ: ÖTS. 391.~vefa: TS. 2084. (Ar.).

vafât: ÖTS. 391.~vefat: TS. 2084. (Ar.).

vaḫf: ÖTS. 391.~vakıf: TS. 2075. (Ar.).

vāḫi' : ÖTS. 398.~vaki: TS. 2075. (Ar.).

vāḫi' a: ÖTS. 398.~vakıa: TS. 2075. (Ar.).

vakil: ÖTS. 391.~vekil: TS. 2085. (Ar.).

vaḫt: ÖTS. 391.~vakit: TS. 2075. (Ar.).

vālî: ÖTS. 398.~vali: TS. 2076. (Ar.).

vali' hd: ÖTS. 392~veliaht: TS. 2086. (Ar.).

valine' mat: ÖTS. 392.~velinimet: TS. 2086. (Ar.).

varak: ÖTS. 390.~varak: TS. 2078. (Ar.).

varidat: ÖTS. 398.~varidat: TS. 2079. (Ar.).

vāriş: 398.~varis: TS. 2079. (Ar.).

vaşî: ÖTS. 390.~vasi: TS. 2081. (Ar.).

vaşika: ÖTS. 398.~vesika: TS. 2089. (Ar.).

vasila: ÖTS. 390.~vesile: TS. 2090. (Ar.).

vāşıta: ÖTS. 398.~vasıta: TS. 2081. (Ar.).

vaşiyat: ÖTS. 390.~vasiyet: TS. 2081. (Ar.).

- vaşl: ÖTS. 390.~vasıl: TS. 2081. (Ar.).
- vasvasa: ÖTS. 390.~vesvese: TS. 2090. (Ar.).
- vaţan: ÖTS. 391.~vatan: TS. 2082. (Ar.).
- vāvaylā: ÖTS. 398.~vaveyla: TS. 2082. (Ar.).
- vay: ÖTS. 398.~vay: TS. 2082.
- vayrān: ÖTS. 392.~viran: TS. 2093. (Far.).
- vayrāna: ÖTS. 392.~virane: TS. 2093. (Far.).
- vażi‘ iyyat: ÖTS. 390.~vaziyet: TS. 2083. (Ar.).
- vazıfa: ÖTS. 391.~vazife: TS. 2083. (Ar.).
- vazir: ÖTS. 390.~vezir: TS. 2091. (Ar.).
- vazn: ÖTS. 390.~vezin: TS. 2090. (Ar.).
- vebā: ÖTS. 389.~veba: TS. 2084. (Ar.).
- vicdan: ÖTS. 398.~vicdan: TS. 2092. (Ar.).
- viķār: ÖTS. 391.~vakar: TS. 2075. (Ar.).
- vilāyat: ÖTS. 392.~vilayet: TS. 2093. (Ar.).
- vişāl: ÖTS. 390.~visal: TS. 2094. (Ar.).
- visķi: “çok konuşan” ÖTS. 392. (TS. “yok”).
- vitamin: ÖTS. 392.~vitamin: TS. 2094. (Fr.).
- viza: ÖTS. 392.~vize: TS. 2095. (Fr.).
- volķān: ÖTS. 392.~volkan: TS. 2096. (Fr.).
- volt: ÖTS. 392.~volt: TS. 2096. (Fr.).
- vucud: ÖTS. 390.~vücut: TS. 2099.
- yāğ: ÖTS. 400.~yağ: TS. 2105.
- yāğāç: ÖTS. 400.~ağaç: TS. 28.

yāğdu: “adın, ışık, nur” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yāḥṣi: “iyi, güzel” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

yāk: “yön, taraf” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yaḫin: ÖTS. 405.~yakın: TS. 2111.

yakka: “tek, yalnız” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yaḫḫāl: “belli, açık, aşikar” ÖTS. 405. (TS. “yok”).

yāḫut: ÖTS. 400.~yakut: TS. 2114. (Ar.).

yāl: “bazı hayvanların boynunda olan saç” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yalang: “boş alan, açık alan” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yālgān: ÖTS. 401.~yalan: TS. 2114.

yālgiz: ÖTS. 401.~yalnız: TS. 2118.

yalḫav: “tembel, işi sevmeyen” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yālḫin: “alev, şule, pırıltı” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yallig: “alev, şule, kızarış, şişmek, yanmak” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yalpiz: “nane” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yalt: “bir anda parlayıp görünmek” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yaltak: ÖTS. 406.~yaltak: TS. 2118.

yaman: ÖTS. 401.~yaman: TS. 2120.

yān: ÖTS. 401.~yan: TS. 2120.

yana: ÖTS. 408.~yine: TS. 2184.

yanga: ÖTS. 407.~yenge: TS. 2164.

yānāk: ÖTS. 401.~yanak: TS. 2121.

yāngāk: “ceviz” ÖTS. 402. (TS. “yok”).

yangliş: ÖTS. 407.~yanlış: TS. 2125.

yantāk: “dikenli bitki veya ot” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yār: ÖTS. 398.~yar: TS. 2131. (Far.).

yara: ÖTS. 403.~yara: TS. 2132.

yardam: ÖTS. 398.~yardım: TS. 2134.

yārķin: “aydın” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yāprāk: ÖTS. 402.~yaprak: TS. 2130.

yasavul: “orta asya hanlarını kuruma veya özel askerleri” ÖTS. 404. (TS. “yok”).

yāş: ÖTS. 399.~yaş: TS. 2142.

yāş: ÖTS. 399.~yaş: TS. 2142.

yaşar: “yaş anlamındadır” ÖTS. 404. (TS. “yok”).

yaşıl: ÖTS. 305.~yeşil: TS. 2173.

yaşin: “şimşek” ÖTS. 405. (TS. “yok”).

yāt: “yat, yabancı” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yāv: “düşmen” ÖTS. 402. (TS. “yok”).

yāvāyi: ÖTS. 402.~yabani: TS. 2102.

yavuz: ÖTS. 402.~yavuz: TS. 2149.

yavuk: ÖTS. 402.~yakın: TS. 2111.

yāy: ÖTS. 402.~yay: TS. 2149.

yāz: ÖTS. 398.~yaz: TS. 2153.

yeng: “kol” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

yengil: “hafif” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

yel: ÖTS. 418.~yel: TS. 2160.

yelka: “omuz” ÖTS. 418. (TS. “yok”).

yelim: “ağaçtan çıkan şıra, tutkal” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

yelin: “mama” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

yer: ÖTS. 418.~yer: TS. 2167.

yétak: ÖTS. 417.~etek: 660.

yetim: ÖTS. 417.~yetim: TS. 2175. (Ar.).

yetmiş: ÖTS. 417.~yetmiş: TS. 2177.

yetti: ÖTS. 417.~yedi: TS. 2157.

yigirma: OTS. 416.~yirmi: TS. 2184.

yigit: ÖTS. 416.~yiğit: TS. 2184.

yil: ÖTS. 416.~yıl: TS. 2179.

yıldırım: TÖS. 416.~yıldırım: TS. 2180.

yilki: ÖTS. 416.~yılki: TS. 2182.

yilt: “parıltı” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yirik: “büyük” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yiring: OTS. 415.~irin: 979.

yoğān: “kalın, büyük” ÖTS. 413. (TS. “yok”).

yok: ÖTS. 413.~yok: TS. 2187.

yol: ÖTS. 413.~yol: TS. 2188.

yolbars: “kaplan” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yosin: “yöntem, usul, yol” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yugan: “ayt başlığı, gem” OTS. 411. (TS. “yok”).

yúk: ÖTS. 410.~yük: TS. 2204.

yukāri: ÖTS. 410.~yukarı: TS. 2198.

yulduz: ÖTS. 411.~yıldız: TS. 2180.

yung: ÖTS. 412.~yün: TS. 2208.

yupka: ÖTS. 408.~yufka: TS. 2197.

yurak: ÖTS. 409.~yürek: TS. 2208.

yurt: ÖTS. 409.~yurt: TS. 2201.

yuvāş: ÖTS. 412.~yavaş: TS. 2148.

yuz: ÖTS. 409.~yüz: TS. 2212.

yúz: OTS. 409.~yüz: TS. 2211.

zabur: ÖTS. 238.~Zebur: TS. 2227. (Ar.).

ẓafar: ÖTS. 276.~zafer: TS. 2219. (Ar.).

zāğra: “mısır ekmeği, mısırdan yapılan ekmek” ÖTS. 238. (TS. “yok”).

zāhid: ÖTS. 238.~zahit: TS. 2220. (Ar.).

ẓāhir: ÖTS. 276.~zahir: TS. 2220. (Ar.).

zahmat: ÖTS. 238.~zahmet: TS. 2220. (Ar.).

zahr: ÖTS. 240.~zehir: TS. 2227. (Far.).

ẓa‘if: ÖTS. 274.~zayıf: TS. 2226. (Ar.).

zakāt: ÖTS. 239.~zekāt: TS. 2228. (Ar.).

ẓālim: ÖTS. 277.~zalim: TS. 2221. (Ar.).

zamān: ÖTS. 239.~zaman: TS. 2221. (Ar.).

zamāna: ÖTS. 239.~zamane: TS. 2222. (Ar.).

ẓamir: ÖTS. 274.~zamir: TS. 2222. (Ar.).

zamzam: ÖTS. 239.~zemzem: TS. 2229. (Ar.).

zancir: ÖTS. 239.~zincir: TS. 2238. (Far.).

zargaldāk: “kanatları, siyah teni sarı ve öten kuş” ÖTS. 238. (TS. “yok”).

zarāfat: ÖTS. 276.~zarafet: 2224. (Ar.).

zarf: ÖTS. 276.~zarf: TS. 2224. (Ar.).

zarif: ÖTS. 276.~zarif: TS. 2225. (Ar.).

zavāl: ÖTS. 239.~zeval: TS. (Ar.).

zarba: ÖTS. 274.~darba: TS. 474. (Ar.).

zarar: ÖTS. 274.~zarar: TS. 2224. (Ar.).

zarurī: ÖTS. 274.~zaruri: TS. 2225. (Ar.).

ziç: “dolu” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

ziddiyat: ÖTS. 274.~zıddiyet: TS. 2232. (Ar.).

zil: “yerden kaldıramayacak kadar ağır yük” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

zilzila: ÖTS. 239.~zelzele: TS. 2228. (Ar.).

zinā: ÖTS. 239.~zina: TS. 2238. (Ar.).

zira: ÖTS. 240.~zira: TS. 2239. (Far.).

zira‘t: ÖTS. 238.~ziraat: TS. 2236. (Ar.).

zireh: ÖTS. 239.~zırh: TS. 2234. (Far.).

ziyā‘: ÖTS. 274.~ziya: TS. 2239.

ziyāfat: ÖTS. 274.~ziyafet: TS. 2240. (Ar.).

ziyān: ÖTS. 240.~ziyan: TS. 2240. (Far.).

ziyārat: ÖTS. 240.~ziyaret: TS. 2240. (Ar.).

zor: ÖTS. 239.~zor: TS. 2241. (Far.).

zorga: “az kalsa, ancak, bir an” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

zuhal: ÖTS. 238.~Zühal: TS. 2243. (Ar.).

zuhra: ÖTS. 240.~Zühre: TS. 2242. (Ar.).

zuhur: ÖTS. 276.~zuhur: TS. 2242. (Ar.).

zulf: ÖTS. 239.~zülûf: TS. 2243. (Far.).

zulm: ÖTS. 276.~zulüm: TS. 2243. (Ar.).

zulmat: ÖTS. 276.~zulmet: TS. 2242. (Ar.).

zum: “çok az fırsat” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

1.2 İsimden İsim Yapma Ekleri

“Addan ad yapman ekler adlara yakından bağlıdır. Adlarla ilgili, yer, uğraş, topluluk, özellik, bağlılık bildiren yeni adlar yaparlar.” (Bozkurt, 2010: 255). Veya isimden isim yapma ekleri isim kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan yapım ekleridir. Bu ekler isim köklerine, isimden yapılmış isim gövdelerine eklenirler. Yani isimden isim yapma ekleri isimden isim yapma eklerinden ve fiilden isim yapma eklerinden sonra gelebilir. İsimden yapılmış isimlerin manaları yapılmış oldukları isimlere umumiyetle çok yakından bağlıdır ve onlarla ilgi yer, meslek, topluluk, vasıf, bağlılık, aitlik v.s. gibi nesneler ifade ederler. Yani işlek olan isimden isim yapma ekleri pek fazla değildir. Fakat bu eklerin kullanım sahası çok geniştir. Bu bakımdan bir çokları çekim eklerine benzerler. Hemen hemen bütün isimlerin sonuna gelerek onlardan yeni isimler yaparlar. Gerçi bunlardan bazılarının fonksiyonu da daha çok geçici isimler yaptıkları için biraz çekim eklerinininkine benzer. Fakat kalıcı isimler yapan gerçek yapım eki karakterindeki bazı yapım eklerinde de bu umumilik vasfı vardır. Umumilik vasfı olmayan, ancak sayılı örneklerde görülen isimden isim yapma ekleri de yok değildir. Fakat bunlar zamanla canlılıklarını kaybetmişler, işleklikten çıkmışlardır.” (Ergin, 2008: s. 154-155).

1.2.1 -a

Özbek Türkçesinde -a eki isimden isim yapma eklardan biridir. “İşlek değildir ve sadece birkaç kelimede görülmektedir.” (Çoşkun, 2000: s. 30).

-a ekiyle yapılan isimler:

alang-a: “ateşin havaya yükselmesi, şule” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

yuz-a: ÖTS 410.~yüz-ey TS 2215.

yak-a: ÖTS 405.~yak-a: TS. 2109.

1.2.2 -āç

Özbek Türkçesinde -āç eki, “bu ek işlek olmayan bir ektir” (Çoşkun, 2000: s. 31).

-aç ekiyle yapılan isimler:

yalanġ-āç: “çıplak” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

1.2.3 -āk, -ak; -ak, -ek

Özbek Türkçesinde -āk, -āk, Türkiye Türkçesinde ise -ak, -ek eki, “yapı özelliği yansıtan ad, yer, aygıt ve organ adları ile somut adlar yapar.” (Bozkurt, 2010: s. 251).

-ak ekiyle yapılan isimler:

bāş-āk: ÖTS. 119.~baş-ak: TS. 213.

bir-āk: “ama” ÖTS. 134. (TT. “yok”).

cumb-āk: “kafa yormak, çözmek, halletmek” ÖTS. 191.(TS. “yok”).

çan-ak: “pamuk kabağı” ÖTS. 197.(TS. “yok”).

çat-ak: “doğru olmayan iş” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çin-ak: “kulağı kesilen at cinsi” ÖTS. 203.(TS. “yok”).

çol-ak: ÖTS. 200.~çol-ak: TS. ” 200.

dómb-ak: “şışmış” ÖTS. 228.(TS. “yok”).

ğildir-ak: “el arabası” ÖTS. 289.(TS. “yok”).

iç-ak: “bağırsak” ÖTS. 103.(TS. “yok”).

in-āk: “kendi içlerine semimi olan, dostlukları çok iyi olan” ÖTS. 109.(TS. “yok”).

ip-ak: ÖTS. 103.~ip-ek: TS. 977.

kalp-āk: “yünden yapılan giyim” ÖTS. 307.(TS. “yok”).

ķónġir-āk: “zil” ÖTS. 318.(TS. “yok”).

ķúrúms-āk: “cimri” ÖTS. 311.(TS. “yok”).

kúrt-ak: “filiz” ÖTS. 334.(TS. “yok”).

maş-āk: “buğday biçildikten sonra yere düşen az çok başaklar” ÖTS. 366.(TS. “yok”).

nón-āk: “beceriksiz, işini yapmasını bilmeyen” 387.

óz-ak: “kök, öz, mahiyet” ÖTS. 96.(TS. “yok”).

póç-āk: “kabuk” ÖTS. 144.(TS. “yok”).

póst-ak: “çok yünlü koyun dersinden” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

sóng-ak: “kemik” ÖTS. 256.(TS. “yok”).

tırmaş-āk: “tırmaşak otu” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tirmiz-ak: “soluk çocuk, ağzından söz bile çıkmayan” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

yelvez-ak: ”yelpaze” ÖTS. 418.(TS. “yok”).

yem-ak: ÖTS. 419.~yem-ek: TS. 2162.

yigin-āk: “toplanan, toplu” ÖTS. 415.(TS. “yok”).

yol-ak: ÖTS. 414.~yol-ak: TS. 2190.

1.2.4 -aki

Özbek Türkçesinde “Bu ek sıfat ve zarf yapar.” (Çoşkun, 2000: s. 31). İşlek olmayan bir ektir.

-aki ekiyle yapılan isimler:

āğz- aki “sözlü şifahi” ÖTS. 60. (TS. “yok”).

‘am-aki: “babanın kardeşinin oğullarına denir, kuzen” ÖTS. 282. (TS. “yok”).

çin-aki: “gerçek” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

sirt-aki: “sırtta ait dışında” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

yüz-aki: “yüzeysel, serseri geçmek, göz gezdirmek” ÖTS. 410.(TS. “yok”).

zor-aki: “(Ar+T.) zorla zoraki” ÖTS. 239. (TS. “yok”).

1.2.5 -akay, kay

Özbek Türkçesinde -kay eki yön bildiren ve isimden isim yapan, işlek olmayan bir ektir.

-kay ekiyle yapılan isimler:

bāla-kay: “küçük çocuğun şımarık ismi” ÖTS. 122.(TS. “yok”).

corta-kay: “kastan, bilerek” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

çappa-kay: “işleri sol eli ile yapan” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

miç-kay: “yiyip doymayan, aç göz” ÖTS. 379.(TS. “yok”).

1.2.6 -alak, -lak

“Bie kaç örnekte geçer. Büyük olasılıkla -al ve -ek eklerinden oluşur” (Bozkurt, 2010: 251). Veya “Bu ek, küçültme ve sevgi bildir.” (Çoşkun, 2000: s. 32).

-alak, -lak ekiyle yapılam isimler:

çağa-lak: “bebek” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

dóm-alak: “yuvarlak” ÖTS. 228. (TS. “yok”).

handal-lak: “kavunun küçücük, yuvarlak, yumuşak ve erken pişecek türü” ÖTS. 394. (TS. “yok”).

katk-alak: “yeri suladıktan sonra yüzesinde katmış olan çamur” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

kış-lak: “köy” ÖTS. 324. (TS. “yok”).

kóriğ-lak: “korumak, himaye etmek saklamak” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

kóşa-lak: “bir birine yapışık kavun veya başka şeyler” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

kúm-lak: ÖTS. 313.~kum-luk: TS. 1254.

kúm-alak: “gübre, koyun keçiye özel olan pislik” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

ót-lak: ÖTS. 90.~ot-lak: TS. 1518.

piş-lāk: “peynir, kokanak” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

póst-lāk: “kabuk” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

sóy-lāk: “dişi dışarı çıkan adam” ÖTS. 256. (TS. “yok”).

sum-alak: “kar erip suyunun tekrar buzlanması” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

suv-lāk: “sulak, nehir veya gülerin kenarı” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

şapa-lāk: “tokat” ÖTS. 263. (TS. “yok”).

şāşka-lāk: “şaşarak çalışan” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

tāş-lāķ: “taşlık” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

yapa-lak: “yası, düz, yapalak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).

yuma-lāķ: “yuvarlak” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

yāz-lāķ: “yazlık” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

1.2.7 -ān; -an, -en

“Bu ek işlik olmayan, ancak bir iki misalda görülen bir ektir. Bugün canlılığını kaybederek bulunduğu kelimelerde kök karışmış durumundadır.” (Ergin, 2008: s. 174).

-ān; -an, -en ekiyle yapılan isimler:

bir-an: “birer” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

ķatġ-an: “ceza” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

óġl-an: “oġlan” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

1.2.8 -ar; -ar, er, -şar, -şer

“Bu ek de sayılarda kullanılan isimden isim yapma eklerinden biridir.” (Ergin, 2008: s. 169). Türkçede işlekliliği tam olup Özbek Türkçesinde ise sadece bir örneğine rastlanmıştır.

-ar; -ar, er, -şar, -şer ekiyle yapılan isimler:

bir-ār: ÖTS. 134.~bir-er: TS. 280.

1.2.9 -av, avi

Özbek Türkçesinde “Bu ek sayı isimleri yapmakta kullanılır. Beraberlik ifadesi taşır.” (Çoşkun, 2000: s. 32).

-av ekiyle yapılan isimler:

bir-āv: “biri, bir kimse, yabancı, başka, kimdir” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

tuş-av: “hayvanların ön ayaklarını bağlayacak ip” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

1.2.10 -ça; -ca, -ce, -ça, -çe

“Aslında bir çekim eki olan bu ek klişeleşerek veya fonksiyon değiştirerek eskiden beri yapım eki halinde de kullanılmaktadır.” (Ergin, 2008: s. 167).

-ça; -ca, -ce, -ça, -çe ekiyle yapılan isimler:

āçik-çe: ÖTS. 57.~açık-ça: TS. 12.

āk-ça: “altın veya gümüşten süslenen demir para” ÖTS. 61. (TS. “yok”).

‘aksin-ça: “(Ar+Ö.) tam tersi” ÖTS. 282. (TS. “yok”).

allağan-ça: “bir çok, çokça” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

an-ça: “o kadar, az önce, bir az çok, büyüklük ifade eder” ÖTS. 81. (TS. “yok”).

ançaga-ça: “çok zamana kadar, uzun zaman” ÖTS. 81. (TS. “yok”).

ārīk-ça: “artıkça, çok, fazla” ÖTS. 58. (TS. “yok”).

āsānlik-ça: “(Far+T.) kolayca” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āşik-ça: “fazla, çok, aşırı derece” ÖTS. 60. (TS. “yok”).

aṭrāfli-ça: “(Ar+T.) her türlü, her çeşit, esaslı tarzda” ÖTS. 75. (TS. “yok”).

bāğ-ça: ÖTS. 12.~bağ<bah-çe: TS. 183.

bār-ça: “berkes, her şey” ÖTS. 124. (TS. “yok”).

birmún-ça: “biraz, bukadar” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

bólak-ça: “parçacık” ÖTS. 131. (TS. “yok”).

bāşka-ça: ÖTS. 120.~başka-ca: TS. 216.

çizim-ça: “eldevan ipi” ÖTS. 202. (TS. “yok”).

dar-ça: “(Far+Ö.) pencere” ÖTS. 222. (TS. “yok”).

dostlar-ça: “(Far.+T.) dostlarca” ÖTS. 228. (TS. “yok”).

eblalar-ça: “ahmakça” TS. 60. (TS. “yok”).

engi-ça: “ekmek pişirmek için kullanılan eldiven” ÖTS. 109.(TS. “yok”).

erkak-ça: ÖTS. 112.~erkek-çe:TS. 646.

erkaklar-ça: “erkeklerce” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

eski-ça: ÖTS. 113.~eski-ce: TS. 651.

hatin-ça: “hanımlara benzeyen, hatun taklidi yapan küçük kızlar” ÖTS. 212. (TS. “yok”).

giç-ça: “insan içinde yaşayan parazit adı” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

him-ça “(Far.+T.) ağacın küçük dalı” ÖTS. 218.(TS. “yok”).

kahramanlar-ça: “(Ar.+T.) kahramanlarca” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

kalam-ça: “fıdan” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

kalin-ça: “halıcık” ÖTS. 299.(TS. “yok”).

kan-ça: “ne kadar” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

kéragi-ça: “gereği kadar” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

kén-ca: “sonuncu çocuk” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

kızıl-ça: ÖTS. 323.~kızıl-ca: TS. 1177.

kórpa-ça: “yorgan” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

kóşim-ça: “ek” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

kurak-ça: “kürekciik” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

lay-ça: “birinin peşini bırakmayan it” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

menim-ça: “bence, benim bildiğim kader” ÖTS. 379. (TS. “yok”).

miğ-ca: “açılmayan gül” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

nay-ça: “küçük ney, filiz” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

ne-ça: “kaç” ÖTS. 388. (TS. “yok”).

ógrin-ça: “kimseye sezdirmeden, gizlice” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

órta-ça: “orta gibi” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

ózbāşim-ça: “kendi başına, kimeden sormadan” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

ózbek-çe: ÖTS. 96.~ózbek-çe: TS. 1554.

ózga-ça: “başkalarına benzemeyen, özge gibi” ÖTS. 97.(TS. “yok”).

ózi-ça: “kendisi gibi, kendice” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

sizniñ-ça: “sizce, sizin fikrinizce, size göre” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

şāḥ-ça: “(Far+Ö.) dalcık” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şark-ça: “doğuya göre, şarkça” ÖTS. 265. (TS. “yok”).

şun-ça: ÖTS. 268.~şun-ca: TS. 1874.

tāḳ-ça: “(Far+Ö.) raf” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

tirrān-ça: “boş, tembel” ÖTS. 176.(TS. “yok”).

tirnāḳ-ça: “azıcık, tırnak kadar” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

ularça: “olarca onlar gibi” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

turli-ça: “her tür, çok çeşitli” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

un-ça: “o kadar” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

vahşilar-ça: “vahşilerce” ÖTS. 390. (TS. “yok”).

yāḥşilik-ça: “iyilik ile” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

yangi-ça: “yenice, yeni usule, başka tarzda” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

yāstik-ça: “yastıkçık” ÖTS. 399. (TS. “yok”).

yaşirin-ça: “gizlice” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

yigit-ça: “yiğiticik” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yulduz-ça: “yıldızcık, yıldıza benzeyen” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

1.2.11 -çaq, -çak; -cak, -cek

“Bu ek genellikle küçültme ve sevgi bildiren isimler yapar.” (Çoşkun, 2000: s. 33).

-çaq, -çak; -cak, -cek ekiyle türeş isimler:

argim-çaq: “salıncak” ÖTS. 71. (TS. “yok”).

ózin-çaq: “uzun cuk, boyu eninden azcık uzun” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

ķār-çaq: “oyuncak” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

orgim-çak: “örümcek” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

oyin-çaq: “oyuncak” ÖTS. 102. (TS. “yok”).

tārtin-çaq: “utangaçlık” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

uzun-çaq: “uzunca” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

uzun-çaq: “uzunca” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

yalin-çaq: “soruş, buluşuş, yalvarış” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yiğın-çaq: “toplanan, düzenli ev” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

1.2.12 -**čan, -çang**

Özbek Türkçesinde -čan, -çang eki, “Bu ek -li anlamlı sıfatlar yapar.” (Çoşkun, 2000: s. 33).

-čan, -çang ekiyle yapılan isimler:

allağa-čan: “az önce, bir az ileri” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

bóy-čan: “boyu uzun, yetişmiş” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bútúnligi-čan: “bütün halinde” ÖTS. 126. (TS. “yok”).

çóziliv-čan: “iyi uzanışa sahip” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

egiluv-čan: “eğilip kırılmayan, iyi eğilen” ÖTS. 115. (TS. “yok”).

eruv-čan: “iyi eriyen” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

çuval-çang: “bir türlü kurt” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çóziliv-čan: “iyi uzanışa sahip” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

ħarakat-čan: “çabuk harekete geçen, hızlı hareket eden” ÖTS. 208. (TS. “yok”).

iş-čan: “çok çalışıp yorulmayan” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

iştān-çang: “şalvarlı” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

iş-čan: “çok çalışıp yorulmayan” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

iştān-çang: “şalvarlı” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

ķızıķiv-čan: “sıcak bakan veya bakışı sıcak olan” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

kóngil-čan: “merhametli” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

kóraşčan: “güreş ustası” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

kóylakčan: “gömlekli” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

ósuv-čan: “hızla büyüyen ve yükselen” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ótkaz-uv-čan: “geçirici” ÖTS. 91. (TS. “yok”).

óy-čan: “hayal kuran, çok düşünüp ve fikir eden” ÖTS. 101.(TS. “yok”).

ózgaruv-čan: “sık sık bir hâletten başka bir halette değişmek” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

ta’sirčan: “hemen etkileyen” ÖTS. 149. (TS. “yok”).

uyat-çang: “utangaç, çekingen” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

uyat-çang: “utangaç, çekingen” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

1.2.13 -çi; -cı, -ci, -cu, -cü, -çı, -çi, -çu, -çü

“Bu ek de Türkçede eskiden beri kullanılan ve işlekliği kaybetmemiş bulunan isimden isim yapma eklerinden biridir. Başlıca fonksiyonu meslek ve uğraşma ile ilgili isimler yapmaktır. Kullanış sahası çok geniş işleklik derecesi çok yüksektir. Her türlü ismin sonuna gelerek onlarla ilgili meslek sıfatları, uğraşma isimleri yapar.” (Ergin, 2008: s. 157).

-çi; -cı, -ci, -cu, -cü, -çı, -çi, -çu, -çü ekiyle yapılan isimler:

adabiyât-çi: ÖTS. 70.~edebiyat-çı: TS. 600.

ākļav-çi: “adliyede berat verici” ÖTS. 61. (TS. “yok”).

aldam-çi: “aldatıcı, yalancı” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

ālúv-çi: “alıcı” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

argam-çi: “yün veya pamuktan yapılan özel ip” ÖTS. 71. (TS. “yok”).

asās-çi: “esas yapan şahıs, temeli koyan” ÖTS. 72. (TS. “yok”).

aşula-çi: “şarkıcı” ÖTS. 75. (TS. “yok”).

āv-çi: ÖTS. 63.~av-cı: TS.149.

aygāk-çi: “casus, ajan” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ayırma-çi: “ayırıcı” ÖTS. 110. (TS. “yok”).

- bahāna-çi: “bahane yapan” ÖTS. 133. (TS. “yok”).
- balık-çi: ÖTS. 125.~balık-çı: TS.191.
- bāşkin-çi: ÖTS. 119.~baskın-cı: TS. 206.
- bāş-çi: “rehber bin başı” ÖTS. 119. (TS. “yok”).
- bāzār-çi: ÖTS. 118.~Pazar-cı: TS. 1588.
- biçik-çi: “terzi” ÖTS. 133. (TS. “yok”).
- birlam-çi: “birinci” ÖTS. 134. (TS. “yok”).
- birin-çi: ÖTS. 135.~birn-ci: TS. 282.
- bóyağ-çi: “boyacı” ÖTS. 132.
- bóz-çi: “kumaşçı” ÖTS. 130. (TS. “yok”).
- buks-çi: “boksör” ÖTS. 128. (TS. “yok”).
- búyúrtma-çi: “emir edici” ÖTS. 129. (TS. “yok”).
- cahar-çi: “(Ar+T.) ilan edici” ÖTS. 191. (TS. “yok”).
- cang-çi: “(Far+T.) savaşçı, asker” ÖTS. 190.(TT. “yok”).
- cinayat-çi: “(Ar+T.) cinayet kâr” ÖTS. 189. (TS. “yok”).
- çalgú-çi: “Sanatçı, müzik sanatçısı, çalıcı” ÖTS. 194. (TS. “yok”).
- çapav-çi: “hırsız” ÖTS. 195. (TS. “yok”).
- çap-çi: “(Far+T.) basıncı” ÖTS. 193. (TS. “yok”).
- çapiğ-çi: “bahçeban” ÖTS. 193. (TS. “yok”).
- çarğ-çi: “(Far+T.) çırkık” ÖTS. 196. (TS. “yok”).
- çarva-çi: “hayvancı” ÖTS. 194. (TS. “yok”).
- çayhāna-çi: ÖTS. 195.~çayhane-ci: TS. 404.
- çégra-çi: “sınır güvenliği, sınırıcı” ÖTS. 205. (TS. “yok”).
- dark-çi: “(Ar+T.) haberci” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

disant-çi: “asker disantçi” ÖTS. 229. (TS. “yok”).

dómbura-çi: “tamburacı” ÖTS. 228. (TS. “yok”).

dutar-çi: “gitaracı” ÖTS. 227. (TS. “yok”).

ega-çi: “anne” ÖTS. 115. (TT. “yok”).

egar-çi: ÖTS. 114.~eyer-ci: TS. 670.

egiluv-çi: “eğilici, kul, secde edici” ÖTS. 115. (TS. “yok”).

ekin-çi: ÖTS. 114.~ekin-ci: TS. 610.

el-çi: ÖTS. 115.~el-çi: TS. 621.

ertak-çi: “hikâyeyi çok bilen” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

fal-çi: ÖTS. 290.~fal-cı: TS.678.

falan-çi: “falanca” ÖTS. 293. (TS. “yok”).

fıtna-çi: ÖTS. 291.~fitne-ci: TS. 708. (Ar.+T.).

föklör-çi: ÖTS. 294.~folklor-cu: TS. 711.

fútbāl-çi: ÖTS. 294.~futbol-cu: TS. 719.

ğaybat-çi:288.~gıybet-çi: TS. 761.(Ar.+T.).

gúl-çi: ÖTS. 348.~gül-cü: TS. 805.

hısabçi: ÖTS. 208.~hesap-çi: TS. 880.

hıbar-çi: ÖTS. 213.~haber-ci: TS. 824. (Ar.+T.).

hışar-çi: “hışara katılan kişi” ÖTS. 209. (TS. “yok”).

haydāv-çi: “sürücü, şoför” ÖTS. 396. (TS. “yok”).

hazāna-çi:“(Ar+T.) hazinedar” ÖTS. 214. (TS. “yok”).

hımayat-çi: “(Ar+T.). himaye eden, yardımcı” 210. (TS. “yok”).

hıdmat-çi: ÖTS. 214.~hızmet-çi: TS. 896.(Ar+T.)

icāra-çi: “kiracı” ÖTS. 67. (TS. “yok”).

icra-çi: ÖTS. 67.~icra-cı: TS. 925. (Ar+T.)

iğvā-çi: “dolandırıcı, aldatıcı” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

igna-çi: ÖTS. 107.~iğne-ci: TS. 940.

iḥtilāş-çi: “(Ar+T.)hırsız, çalıci” ÖTS. 69. (TS. “yok”).

iḥtirā‘-çi: “(Ar+T.) bulan, icat eden”ÖTS. 69. (TS. “yok”).

ikkin-çi: ÖTS. 107.~ikin-ci: TS. 948.

ırk-çi: ÖTS. 280.~ırk-çı: TS. 913.

istilā-çi: “fatih edici, taserrüf edici” ÖTS.74. (TS. “yok”).

işlāḥāt-çi: “(Ar+Ö.) reformcu, iyilik taraftarı, iyilikçi, yenilikçi” ÖTS. 75. (TS. “yok”).

işyān-çi: ÖTS. 281.~isyan-cı: TS. 992. (Ar+T.).

iş-çi: ÖYS. 106.~iş-çi: TS. 996

iştirak-çi: “iştirakçi” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

ittifāk-çi: “ittifak olan birlikte olan” ÖTS. 66. (TS. “yok”).

izlanuv-çi: “yenilik arayan araştırmacı” ÖTS. 105.(TS. “yok”).

ḳadāk-çi: “tabak tamircisi” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

kān-çi: “madenci” ÖTS. 329. (TS. “yok”).

ḳaraḳ-çi: “hırsız, yol keser” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ḳaralāv-çi: “avukat” ÖTS. 297. (TS. “yok”).

karikatür-çi: ÖTS. 328.~karikatür-cü: TS. 1090. (Fr.+T.).

ḳatnaş-çi: “iştirak edici katılımcı” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

ḳāyîḳ-çi: ÖTS. 300.~kayık-çı: TS. 1115.

kék-çi: “(İng.+T.) kek yapıp satan” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

kéma-çi: “aynı kayıkçı” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

kémiruv-çi: “fari” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

kina-çi: “(Far.+T.) öç almayı kendine adet eden” ÖTS. 341. (TS. “yok”).

ķiriv-çi: “katliam eden” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķóbiz-çi: “bir tür müzik aleti, onun çalıcısı” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

koçman-çi: “yörük” ÖTS. 337. (TS. “yok”).

kóçirma-çi: “taşımacı” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

kómak-çi: “(Far.+T.) yardımcı” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

ķóriķ-çi: “güvenlikçi” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

kóraş-çi: ÖTS. 335.~güreş-çi: TS. 814.

ķóş-çi: “sabancı” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

ķóşik-çi: “şarkıcı” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

ķóşmä-çi: “çöpçatan, pezevenk” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

ķóy-çi: “çoban” ÖTS. 319. (TS. “yok”).

ķúrúv-çi: ÖTS. 311.~kuru-cu: TS. 1264.

laf-çi:“(Far.+T.) abartıcı, mübalağacı” ÖTS. 352. (TS. “yok”).

maķām-çi: “makam sanatçısı. Özbek türklerine ait olan bir müzik türü” ÖTS. 370. (TS. “yok”).

maşāk-çi: “başak toplayan” ÖTS. 366. (TS. “yok”).

maţbaa-çi: ÖTS. 367.~matbaa-cı: TS.1353. (Ar.+T.).

millat-çi: ÖTS. 371.~milliyet-çi: TS. 1397.

mústamlıka-çi: “(Ar.+T.) sömürgeci, işgalci” ÖTS. 365. (TS. “yok”).

muntāj-çi: ÖTS. 376.~montaj-cı: TS. 1407. (Fr.+T.).

nağāra-çi: “davulcu” ÖTS. 384. (TS. “yok”).

navbat-çi: ÖTS. 386.~nöbet-çi: TS. 1482. (Ar.+T.).

nay-çi: “(Far.+T.) ney çalan, ney ustası” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

naẓārat-çi: “(Ar.+T.) nezaret eden, kontrolcü, bakıcı, gözlemleyen” ÖTS. 384. (TS. “yok”).

ótkin-çi: “yolcu, geçici” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

ótin-çi: ÖTS. 93.~odun-cu: TS. 1490.

órtan-çi: “ortacı, üç abi kardeşin veya üç abla abinin ikincisi” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

órak-çi: “biçici, buğday biçen” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

óğlağ-çi: “at yarışmasında iştirak eden pehlevan” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ók-çi: ÖTS. 98.~ok-çu: TS. 1492.

ókítuv-çi: “öğretmen” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ókuv-çi: “öğrenci” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ólan-çi: “folklor şarkıcısı” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

óyin-çi: ÖTS. 102.~oyun-cu: TS. 1527.

pāda-çi: “sürüleri bakan” ÖTS. 139. (TS. “yok”).

paraşut-çi: ÖTS. 139.~paraşüt-çü: TS. 1574. (Fr.+T.).

partlav-çi: ÖTS. 139.~patlayıcı: TS. 1585.

paḥsa-çi: “toprak duvarının ustası” ÖTS. 140. (TS. “yok”).

parma-çi: “matkapçı” ÖTS. 141. (TS. “yok”).

pósta-çi: ÖTS. 142.~posta-cı: TS. 1621.

piçak-çi: ÖTS. 145.~bıçak-çı: TS. 259.

payvand-çi: “(Far.+Ö.) ağaç aşılama ustası” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

raḫābat-çi: ÖTS. 235.~rekabet-çi: TS. 1650.(Ar+T.).

rasmiyat-çi: “(Ar.+T.) resmiyete uyan” ÖTS. 234. (TS. “yok”).

raşk-çi: “(Far.+T.) kıskançlık yapan, hasatçı” ÖTS. 234. (TS. “yok”).

ribāb-çi: “(Ar.+T.) gitarıcı” ÖTS. 233. (TS. “yok”).

sabéb-çi: “(Ar.+T.) sebep olan” ÖTS. 245. (TS. “yok”).

sağ-çi: “özel anlaşmalı koruma, güvenlik, muhafız” ÖTS. 243. (TS. “yok”).

samāvar-çi: “güğüm işleten veya çaycı” ÖTS. 249. (TS. “yok”).

şanā' at-çi: ÖTS. 273.~sanat-çı: TS. 1695.

sātuv-çi: ÖTS. 242.~satı-cı: TS. 1708.

sayāhat-çi: “(Ar.+T.) seyyah” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sin-çi: “yaş bilen, atların yaşını dişini çok iyi bilen” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

siyāsat-çi: ÖTS. 257.~siyaset-çi: TS. 1780. (Ar.+T.).

spórt-çi: ÖTS. 245.~spor-cu: TS. 1708.

surnay-çi: “borazancı” ÖTS. 256. (TS. “yok”).

suvāḳ-çi: ÖTS. 253.~suva-cı: TS. 1761.

şarhlav-çi: “(Ar.+T.) açıklayıcı” ÖTS. 264. (TS. “yok”).

şikāyat-çi: ÖTS. 266.~şikâyet-çi: TS. 867. (Ar.+T.).

tadḳikāt-çi: “(Ar.+Ö.) araştırmacı” ÖTS. 154. (TS. “yok”).

taḳa-çi: “nelci” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

taḳlid-çi: ÖTS. 160.~taklit-çi: TS. 1891. (Ar.+T.).

takriz-çi: “(Ar.+Ö.) övme yazıcı, methe yapıcı” ÖTS. 159. (TS. “yok”).

taksim-çi: “(Ar.+T.) bölmeci ayırıcı, taksim yapan” ÖTS. 159. (TS. “yok”).

tām-çi: “damla akıp duran” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

tamāşā-çi: “(Far.+T.) seyirci” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

tanbur-çi: “gitarci” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

tank-çi: ÖTS. 152.~tank-çı: TS. 1902. (İng.+T.).

tanḳid-çi: ÖTS. 163.~tenkit-çi: TS. 1952. (Ar.+T.).

tāriḥ-çi: ÖTS. 150.~tarih-çi: TS. 1908. (Ar.+T.).

tavakkal-çi: “(Ar.+T.) tevekkül ile işini başlayan” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

teğirmān-çi: ÖTS. 183.~değirmen-ci: TS. 484.

temir-çi: ÖTS. 183.~demir-ci: TS. 494.

tergāv-çi : “soruşturmacı” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

terim-ci: “yığma ve toparlama işlerini yapan” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

til-çi: ÖTS. 179.~dil-ci: TS. 529.

tinglāv-çi: ÖTS. 180.Dinleyi-ci: TS. 534.

tikuv-çi: ÖTS. 179.~diki-ci: TS.523.

toķima-çi: ÖTS. 174.~dokuma-cı: TS. 552.

toķuv-çi: ÖTS. 174.~dokuyu-cu: TS. 553.

topalān-çi: “oyununu çok seven çocuk, fanatik” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

tuħmat-çi: “(Ar.+T.) iftiracı, iftira atan, yalan söyleyen” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

uçuv-çi: “pilot” ÖTS. 83. (TS. “yok”).

ulāk-çi: “at yarışmasına katılan pehlivan” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

uyķu-çi: ÖTS. 89.~uyku-cu: TS. 2044.

yālgān-çi: ÖTS. 401.~yalan-cı: TS. 2115.

yamāk-çi: “ayakkabı tamircisi” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yaratuv-çi: “yaratıcı” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

yārdam-çi: ÖTS. 398.~yardım-cı: TS. 2134.

yāzuv-çi: ÖTS. 399.~yazı-cı: TS. 2154.

yétak-çi: “rahber” ÖTS. 417. (TS. “yok”).

yolbāş-çi: “rehber, parti başkanı” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yollav-çi: “yollayıcı” ÖTS. 413. (TS. “yok”).

yuguruv-çi: “koşucu” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

yuk-çi: “yük kaldıran şahıs” ÖTS. 410.

1.2.14 -çık; -cık, -cik, -cuğ, -cük

“Bu ek, küçültme ve sevgi bildirir. Nadir olarak kullanılır.” (Çoşkun, 2000: s. 34).

-çık ekiyle yapılan isimler:

bal-çık: “çamur” ÖTS. 125. (TS. “yok”).

kan-çık: “dişi it” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

kara-çık: “göz bebeği” ÖTS. 297. (TS. “yok”).

küyân-çık: “damar” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

yupan-çık: “sakin yapan, öğüt verici” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

1.2.15 -çil

“İsimlerden, bir durumun aşırılığını gösteren sıfatlar türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 332).

-çil ekiyle yapılan isimler:

dard-çil: “çabuk çabuk hastalanan insan” ÖTS. 222. (TS. “yok”).

ep-çil: “her türlü işi çabuk yapabilen” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

iz-çil: “düzenli bir ize yani yola devam eden” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

tutki-çil: “saplı” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

1.2.16 -çilik

“Birleşik bir ektir. (çi+lik). İsim ve isim türü kelimelerden, meslek sanat, uğraşı ve durum, hah bildiren isimler türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 42).

-çilik ekiyle yapılan isimler:

ābādān-çilik: “(Far.+T.) bayındırlık” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

ādamgar-çilik: “(Ar.+T.) adamlık, insanlık” ÖTS. 57. (TS. “yok”).

āldam-çilik: “aldatıcılık, yalancılık” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

āv-çilik: “avcılık” ÖTS. 63. (TS. “yok”).

āz-çilik: “azlık, çok bulunmayan” ÖTS. 58. (TS. “yok”).

bāş-çilik: “rehberlik, başkan reis” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

békār-çilik: “(Far.+Ö.) işsizlik” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

birin-çilik: “birincilik, birinci olmak, şampiyon olmak” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

bóyağ-çilik: “boyacılık” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

cinayat-çilik: “(Ar.+Ö.) cinayet karlık” ÖTS. 189. (TS. “yok”).

çarva-çilik: “hayvancılık” ÖTS. 194. (TS. “yok”).

dāstān-çilik: “(Far.+Ö.) destan işleri ile uğraşan” ÖTS. 220. (TS. “yok”).

davlat-çilik: “(Ar.+Ö.) devletçilik” ÖTS. 228. (TS. “yok”).

dehқан-çilik: “(Far.+Ö.) çiftçilik” ÖTS. 229. (TS. “yok”).

ırқ-çilik: ÖTS. 280.~ırқ-çılık: TS. 914.

istilā-çilik: “(Ar.+Ö.) basıp alıcılık” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

қабıla-çilik: “(Ar.+Ö.) ırқçılık” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

қаht-çilik: “(Ar.+Ö.) kıtlık” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

kambaғal-çilik: “(Far.+Ö.) muhtaçlık, fakirlik” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

kam-çilik: “(Far.+Ö.) eksiklik” ÖTS. 332. (TS. “yok”).

қанún-çilik: “(Ar.+Ö.) kanun veya yasalara göre hareket eden” ÖTS. 299. (TS. “yok”).

қарақ-çilik: “hırsızlık” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ķarīndāş-çilik: “kardeşlik” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

ķelişmāv-çilik: “bir karara yetişmek” ÖTS. 344. (TS. “yok”).

ķimat-çilik: “(Ar.+Ö.) fiatları pahalı olan nesne” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

ķiyin-çilik: “zorluk” ÖTS. 327. (TS. “yok”).

ķóp-çilik: “bolluk” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

ķoşık-çilik: “şarkıcılık” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

ķoşni-çilik: “komşuluk” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

ķulāl-çilik: “(Far.+Ö.) fırıncılık” ÖTS. 332. (TS. “yok”).

ķurgāk-çilik: “kuraklık” ÖTS. 311. (TS. “yok”).

ķurúk-çilik: “kuraklık” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

mahalli-çilik: “(Ar.+Ö.) mahalle çalışmak” ÖTS. 361. (TS. “yok”).

maţbaa-çilik: “(Ar.+Ö.) basın işleri ile uğraşan, matbaacılık” ÖTS. 367. (TS. “yok”).

me‘ amar-çilik: “(Ar.+Ö.) mimarlık, inşaat işleri ile uğraşan” ÖTS. 369. (TS. “yok”).

millat-çilik: ÖTS. 371.~milliyet-çilik: TS. 1397. (Ar.+T.).

minnatdār-çilik: “(Ar.+Ö.) minnettar olmak” ÖTS. 372. (TS. “yok”).

músluman-çilik: “(Ar.+Ö.) müslümancılık” ÖTS. 365. (TS. “yok”).

navbatçilik: “(Ar.+Ö.)nöbetçilik” ÖTS. 386. (TS. “yok”).

órtāk-çilik: “ortakçılık, ortak olmak” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

ózbaşim-çalik: “kendi başına göre, kendi kendisine” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

ózbek-çilik. “özbekçilik, özbeklere ait gelenekler” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

óķituv-çilik: “öğretmenlik” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

piçak-çilik: “bıçakçılık” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

pişik-çilik: “meyvelerin pişen zamanı” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

rasmiyat-çilik: “(Ar.+Ö.) resmiyet ile çalışmak” ÖTS. 234. (TS. “yok”).

sāv-çilik: “savcılık, vekillik” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

sāvuḡ-çilik: “soğukluk zamanı” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

tanḡid-çilik: “(Ar.+Ö.) tenkit yapmak, eleştirme yapmak” ÖTS. 163. (TS. “yok”).

temir-çilik: “demircilik” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

tikuv-çilik: “dikici işleri” ÖTS. 179. (TS. “yok”).

toḡ-çilik: “tok olma, bereketli yıl ekin biçin çok olma” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

toḡima-çilik: “dokumacılık, örücülük” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

tokin-çilik: “bolluk, çokluk” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

toḡuv-çilik: “dokuma işleri ile uğraşan, örücü” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

uçuv-çilik: “pilotluk” ÖTS. 83. (TS. “yok”).

yāḡingir-çilik: “yağın mevsimi” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yāzuv-çilik: “yazıcılık” ÖTS. 399. (TS. “yok”).

yétak-çilik: “yetekçilik” ÖTS. 417. (TS. “yok”).

yiḡit-çilik: “yiğitlik zamanında olan geçen işler, yiğitçilik” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yok-çilik: “yokçuluk” ÖTS. 413. (TS. “yok”).

yolbāş-çilik: “rehberlik” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

1.2.17 -da

“Bulunma halı eki olan bu ek, bir iki örnekte kalıplaşarak yapım eki olmuştur.”
(Çoşkun, 2000: s. 34).

-da ekiyle yapılan isimler:

ādat-da: “(Ar+T.) adeta, her zamanki gibi” ÖTS. 278. (TS. “yok”).

bāş-da: ÖTS. 119.~baş-ta: TS. 220.

búr-da: “parça, dilim” 127. (TS. “yok”).

endilik-da: “şimdilik” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

kami-da: “(Far+T.) en azından” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

palağ-da: “bozulan veya çürüyen yumurta” ÖTS. 143. (TS. “yok”).

1.2.18 -daş; -daş, -taş

“İşlek olarak kullanılan eklerden biridir. Ana fonksiyon olarak meslek, zaman, akrabalık yönlerden “ortaklık, birliktelik, beraberlik, aynılık” bildiren isimler ve sıfatlar bildirir.” (Yıdırım, 2009: s. 43).

-daş; -daş, -taş ekiyle yaonılan isimler:

āvul-dāş: “ağıl komşusu” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

āhang-dāş: “ahengli” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

çegra-dāş: “sınırdaş, komşu ülke” ÖTS. 205. (TS. “yok”).

fikir-dāş: “(Ar+T.) hem fikir, fikirleri bir” ÖTS. 293. (TS. “yok”).

isim-dāş: “(Ar+T.) isimleri aynı olan” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

ittifāk-dāş: “(Ar+T.) ittifak eden, bir anlaşmaya karar veren” ÖTS. 66. (TS. “yok”).

ķafīya-dāş: “(Ar+T.) kafiyeli” ÖTS. ÖTS. 298. (TS. “yok”).

ķan-dāş: ÖTS. 299.~kan-daş: TS. 1059.

ķar-dāş: ÖTS. 303.~kar-deş: TS. 1084.

ķarîn-dāş: “kardeş(karın- daş)” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

ķaygú-dāş: “kaygıları bir olan” ÖTS. 324. (TS. “yok”).

ķışlāķ-dāş: “ķöyleri aynı olan” ÖTS. 324. (TS. “yok”).

kún-dāş: “ķöme” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

ķúral-dāş: “kuralları eşit olan” ÖTS. 310. (TS. “yok”).

ķúr-dāş: “yaşları aynı olan” ÖTS. 311. (TS. “yok”).

ma‘ ana-dāş: “(Ar+T.) mnlamı bir olan” ÖTS. 369. (TS. “yok”).

maslak-dāş: ÖTS. 365.~meslek-taş: TS. 1378.

maktab-dāş: “(Ar+T.) okul arkadaş” ÖTS. 370. (TS. “yok”).

órin-dāş: “örünler i aynı olan” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

ózak-dāş: “bir kökten olan, kökleri bir birlerine yakın olan” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

şaf-dāş: “(Ar+T.) aynı safta olan veya aynı sırada olan” ÖTS. 272. (TS. “yok”).

sır-dāş: ÖTS. 246.~sır-daş: TS.1758.

şınıf-dāş: “(Ar+T.) sınıf arkadaş” ÖTS. 273. (TS. “yok”).

şuhbat-dāş: “(Ar+T.) sohbet arkadaşı” ÖTS. 271. (TS. “yok”).

şahr-dāş: “hemşeri” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

teng-dāş: “boy veya yaş bakımından denk olan iki şahıs” ÖTS. 184. (TS. “yok”).

tilak-dāş: “dileklerine erişmesini istemek, arzu ve heveslerine erişmesi” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tur-dāş: “aynı türden olan nesne” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

úlka-dāş: “ülkeleri aynı olaYn, vatandaş” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

vaţan-dāş: ÖTS. 391.~vatan-daş: TS. 2082.

yāstik-dāş: “hayat arkadaşı, eş” ÖTS. 399. (TS. “yok”).

yāş-dāş: “yaşları aynı olan, bir yaşta olanlar” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yātāķ-dāş: “aynı yatakta hayat geçiren, yatakları bir olan” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yelka-dāş: “her işte karşı gelebilen, güreşe bilen” ÖTS. 418. (TS. “yok”).

yol-dāş: ÖTS. 414.~yol-daş: TS.2191.

yurt-dāş: ÖTS. 409.~yurt-taş: TS. 2202.

zaman-dāş: ÖTS. 239.~zaman-daş: TS. 2221.

1.2.19 -day

-day eki, Özbek Türkçesinde gibi anlamını ifade eder.

-day ekiyle yapılan isimler:

adatdaki-day: “adet olduğu gibi” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

bir-day: “denk, beraber, eskisi gibi” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

çini-day: “tertemiz, taze” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

kan-day: “nasıl” ÖTS. 309. (TS. “yok”).

kúş-day: “kuş gibi” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

ók-day: “ok gibi” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ólgu-day: “ölecek gibi” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

şun-day: “şunun gib” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

tarik-day: “darı gibi, yani küçücük, çok küçük” ÖTS. 156. (TS. “yok”).

zil-day: “çok ağır” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

1.2.20 -dık, -tik; -dık, -dik, -duk, dük

“Gerçekte ortaç ekidir. Bir iki örnekte kalıcı ad yapmıştır.” (Bozkurt, 2010: s. 252).

-dık, -tik; -tik; -dık, -dik, -duk, dük ekiyle yapılan isimler:

bināy-dik: “güzel, topa tüzük” ÖTS. 125. (TS. “yok”).

hār-diḳ: “yorulma, dinlenme” ÖTS. (TS. “yok”).

tan-tiḳ: “nazlı, naz yapan” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

kém-tiḳ: “eksik” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

késa-tiḳ: “alaylı” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

ḳil-tiḳ: “kılçık” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

ḳól-tiḳ: ÖTS. 317.~kol-tuk: TS. 1202.

ḳól-tiḳ: “körfez, haliç, ada” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

ólim-tik: “ölecek durumda olan hayvan” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

órin-diḳ: “koltuk, sandalı” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

yās-tiḳ: ÖTS. 399.~yas-tık: TS. 2142.

mil-tiḳ: “silah” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

yuvın-diḳ: “bulaşık pisliği veya kirleri” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

1.2.21 -dúz

Bu ek, “Sadece bir örneğine rastlanmıştır.” (Çoşkun, 2000: s. 35).

kun-dúz: “gündüz” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

1.2.22 -ğa, -ga, -қа, -ka; -қа, -ge

“Bu da işlek olmayan bir ektir. Eskiden beri donmuş olarak iki kelimedede bulunur.” (Ergin, 2008: s. 175). Özbek Türkçesinde ise bir çok kelimedede görünmektedir.

-ğa, -ga, -қа, -ka; -қа, -ge ekiyle yapılan isimler:

bādār-ğa: “kendi ülkesinden kovulan” ÖTS. 123. (TS. “yok”).

bāş-ğa: ÖTS. 120.~baş-ka: TS. 216.

békār-ğa: “(Far.+T.) faydasız” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

bir-ğa: “birlikte” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

bósa-ğa: “giriş” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

erta-ğa: “sabahki” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

ğaş-ğa: “halını beyaz olan her tür hayvana denir” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

ğayta-ğa: “aksi halde, keşke” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ğúmúrs-ğa: “karıncanın küçüklerine denilen ad” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

lay-ğa: “çamur, selden kalan çamur” ÖTS. 352. (TS. “yok”).

nega: “niye, neden” ÖTS. 388. (TS. “yok”).

nimaga: “ne için, neden” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

tık-ka: “dimdik, düz” ÖTS. 179. (TS. “yok”).

uzunasiga: “uzunluğuna” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

tağ-ğa: “istemeden durmak, ani durmak” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

1.2.23 -ği, -gi, -kı, -ki; -ki

“İşlek bir ektir. Aitlik, bağlılık bidirir. Yer ve zaman bildiren isimlere eklenir.” (Yıldırım, 2009: s. 44).

-ği, -gi / -kı, -ki; -ki ekiyle yapılmış isimler:

‘adatda-gi: “(Ar.+T.) her zaman olduğu gibi” ÖTS. 278. (TS. “yok”).

āhır-gi: “(Ar.+T.) songu” ÖTS. 57. (TS. “yok”).

- āldin-gi: “önceki” ÖTS. 62. (TS. “yok”).
- āst-kî: “alta ki” ÖTS. 59. (TS. “yok”).
- ati-gi: “hepsi, var yoku” ÖTS. 69. (TS. “yok”).
- avval-gi: ÖTS. 86.~evvel-ki: TS. 670. (Ar.+T.).
- azal-gi: “(Ar.T.) ezeli, ezelden” ÖTS. 72. (TS. “yok”).
- bahār-gi: “(Ar.T.) buhardaki” ÖTS. 133. (TS. “yok”).
- baya-gi: “az önceki” ÖTS. 122. (TS. “yok”).
- bórdā-ki: “eti için bakılan hayvan” ÖTS. 129. (TS. “yok”).
- bugün-gi: ÖTS. 128.~bugün-kü: TS. 319.
- búrún-gi: “eski, ilerideki, daha önceki” ÖTS. 127. (TS. “yok”).
- çan-gi: “buz pateni, kayak için” ÖTS. 198. (TS. “yok”).
- çét-ki: “uzakta yerleşen” ÖTS. 204. (TS. “yok”).
- dastlab-ki: “en evvel, birinci kes” ÖTS. 223. (TS. “yok”).
- endi-ki: “şimdiki” ÖTS. 116. (TS. “yok”).
- erta-ki: “yarınki, sabahki” ÖTS. 111. (TS. “yok”).
- ertalab-ki: “sabahlayın” ÖTS. 111. (TS. “yok”).
- ertan-gi: “yarınki, yarına ait” ÖTS. 111. (TS. “yok”).
- hali-gi: “(Arp+T.) ilerideki, önceki” ÖTS. 207. (TS. “yok”).
- iç-ki: “içki, iç kısmı” ÖTS. 103. (TS. “yok”).
- ilgari-gi: “ilerideki” ÖTS. 108. (TS. “yok”).
- kaçan-gi: “ne zamanki, hangi zamanki” ÖTS. 302. (TS. “yok”).
- kadim-gi: “eski, kadim” ÖTS. 303. (TS. “yok”).
- karan-gi: “karanlı” ÖTS. 296. (TS. “yok”).
- karçi-gi: “kuş ismi” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

kéç-ki: “Geceki, akşamki” ÖTS. 342. (TS. “yok”).

kéça-gi: ÖTS. 343.~gece-ki: TS. 734.

kéçkurun-gi: “öğyleden sonraki” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

kéyin-gi: “sonraki” ÖTS.345. (TS. “yok”).

kündüz-gi: ÖTS. 336.~gündüz-ki: TS. 811.

kúz-gi: “güze ait” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

nari-gi: “o taraf ki, öbürkü” ÖTS. 382. (TS. “yok”).

sāhta-gi: “(Far.+T.) düzelmiş, sahte, tehlikeli” ÖTS. 242. (TS. “yok”).

sirta-ki: “sırtta ait dışında” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sónga-gi: “sonraki” ÖTS. 256. (TS. “yok”).

şan-gi: “bağırarak konuşan insan” ÖTS. 267. (TS. “yok”).

tun-gi: “geceki, gecede olan” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

tuş-ki: “öğlenki, öğlende ki” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

úrún-gi: “eski, ilerideki, daha önceki” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

úst-ki: “üstündeki, yukarıdaki” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

yana-gi: “yine, bundan sonra, gelecekte” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

yāz-gi: “yazdaki, yaza ait” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yıl-gi: “yıla ait” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yuza-ki: “serseri bakmak, göz gezdirmek” ÖTS. 410. (TS. “yok”).

1.2.24 -gina, -kına

“Bu ek, küçültme ve sevgi ifade eder. Çok işlek bir ektir.” (Çoşkun, 2000: s. 36). Ama sözlükte sadece bir örneğine rastlanmıştır.

-gina ekiyle yapılan isimler:

endi-gina: “şimdilik” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

1.2.25 -gú

“İşlek olmayan bir ektir.” (Çoşkun, 2000: s. 36).

-gú ekiyle yapılan isimler:

kuz-gú: “güze ait güzde yaşayan” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

1.2.26 -ı

“Bu ek, sıfat yapar ve işlek değildir.” (Coşkun, 2000: s. 36).

-ı ekiyle yapılan isimler:

çağ-i: “zamanı” ÖTS. 194. (TS. “yok”).

kağı: “kurutulan meyve” ÖTS. 298. (TS. “yok”).

1.2.27 -kağ; -kek

“Bu de işlek olmayan eklerden biridir. Batı Türkçesinde daha çoktu.” (Ergin, 2008: s. 175).

-kağ ekiyle yapılan isimler:

ar-kaḫ: “gergef” ÖTS. 72. (TS. “yok”).

çaṇ-kaḫ: “Susuzluk” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

er-kak: ÖTS. 111.~er-kek: TS.

kaḫ-kaḫ: “kapak” ÖTS. 295. (TS. “yok”).

tegiş-kaḫ: “şakacı” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

uyuş-kaḫ: “uyuşkak” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

yāpiş-kaḫ: “yapıştırıcısı olan” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yor-gak: “yorga” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

1.2.28 -kaṇ, -kaṇ; -kaṇ

“İşlek olmayan bir ektir. Bugün yalnız baş-kaṇ kelimesinde görüyoruz. Eski Türkçede daha çok kullanılırdı. Umumiyetle bir ünvan yapma fonksiyonu vardır.” (Ergin, 2008: s. 175).

-kaṇ, -kaṇ ekiyle yapılan isimler:

ar-kaṇ: “ipten veya yünden yapılan özel ve kalın ip, çiftlikte at ve eşeğe yük bağlamak” ÖTS. 72.(TS. “yok”).

çip-kaṇ: “yara” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

gur-kaṇ: “kabir kazan, mezarıcı” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

kúyúş-kaṇ: “semer” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

kúm-ḡaṇ: “içinde kumu olan yer” 313. (TS. “yok”).

yel-kaṇ: “yelken” ÖTS. 418. (TS. “yok”).

1.2.29 -lab

“Çoğunlukla sayılara eklenerek tahmini miktar bildirir. Ayrıca zarf türünden kelimeler de türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 45).

-lab ekiyle yapılan isimler:

āy-lab: “aylar” ÖTS. 57. (TS. “yok”).

āzān-lab: “çok erken, azan okunacak zaman” ÖTS. 71. (TS. “yok”).

birta-lab: “teker teker” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

dana-lab: “ayrı ayrı tane tane” ÖTS. 221. (TS. “yok”).

dast-lab: “en başta, en evvel, önce” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

erta-lab: “sabahlayıp” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

kóp-lab: “çokça” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

ming-lab: “binle sayılacak miktar” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

yāḥṣi-lab: “iyice, iyi derecede, güzelce” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

1.2.30 -lāk; lak, -lek

“Yer adları ve aşağılayıcı anlamda bitimlemede kullanılan sözcükler yapar.” (Bozkurt, 2010: s. 258).

-lāk ekiyle yapılan isimler:

āv-lāk: ÖTS. 63.~av-lak: TS. 149.

baḳa-lāk: “şişmen” ÖTS. 125. (TS. “yok”).

bóta-lāḳ: “bevenin yavrusu” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

ót-lāḳ: ÖTS. 90.~ot-lak: TS. 1518.

piş-lāḳ: “teleme” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

póst-lāḳ: “(Far.+T.) kabuk” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

suv-lāḳ: ÖTS. 253.~su-lak: TS. 1817.

tāş-lak: “taşlık” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

yapa-lak: “yuvarlak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).

yiğ-lāḳ: “ağlar” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

yāz-lāḳ: “yazlık” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

1.2.31 -lam, -lamçi

“İnçi anlamında kullanılan bir ektir. Çok seyrek kullanılır.” (Coşkun, 2000: s. 37).

-lam, -lamçi ekiyle yapılan isimler:

ikki-lamçi: “ikinci” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ikki yüz-lamaci: “ikiyüzlü olan, münafık” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

kók-lam: “bahar” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

1.2.32 -larça

“Özbek Türkçesinde -larça eki -ça ekiyle birleşerek bir ek haline gelmiş. Bu ek sıfat ve zarf türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 41).

-larça ekiyle yapılan isimler:

casúr-larça: “cesurca veya casurlarca” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

dóst-larça: “dostlarca” ÖTS. 228. (TS. “yok”).

ebla-larça: “ahmakça” ÖTS. 60. (TS. “yok”).

erkak-larça: “erkeklerce” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

ķährämān-lärçä: “ ÖTS. 320. (TS. “yok”).

vahşı-larça: “vahşilerce” ÖTS. 390. (TS. “yok”).

1.2.33 -lay

“Özbek Türkçesinde -lay ek zarf yapar.” (Coşkun, 2000: s. 37).

-lay ekiyle yapılan isimler:

bútún-lay: “bütün halinde tamamen” ÖTS. 126. (TS. “yok”).

mang-lay: “halın” ÖTS. 373. (TS. “yok”).

orgi-lay: “gözünü seveyim, canım, tatlım, bir tanem” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

1.2.34 -li; -lı, li, -lu, -lü

“Genellikle tümcede sıfat olarak görev yapan sözcükler türetir.” (Bozkurt, 2010: s. 258).

-li; -lı, li, -lu, -lü ekiyle yapılan isimler.

ābru-li:“(Far.+T.) izzetli, şerefli, itibarlı” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

‘acablanar-li: “hayret kalmak, enteresan edici” 279. (TS. “yok”).

ādāb-li: ÖTS. 57.~edep-li: TS. 600. (Ar.+T.).

‘adālat-li: ÖTS. 279.~adalet-li: TS. 19. (Ar.+T.).

āğú-li: “zahirli, zahir katılan” ÖTS. 60. (TS. “yok”).

aḥlāk-li: ÖTS. 70.~ahlak-lı: TS. 43. (Ar.+T.).

ahmiyat-li: ÖTS. 102.~ehemmiyet-li: TS. 608.

‘aila-li: “(Ar.+T.) ailesi olan, aile sahibi” ÖTS. 279.

‘aḳıl-li: ÖTS. 281.~akıl-lı: TS. 52. (Ar.+T.).

‘aḳ-lî: “(Ar.+Ö.) akla ait” ÖTS. 281. (TS. “yok”).

ardāk-li: “hürmetli, saygılı, güvenli” ÖTS. 71. (TS. “yok”).

asās-li: ÖTS. 73.~esas-lı: TS. 648. (Ar.+T.).

asfālt-li: “(Fr.+T.) asfaltı olan” ÖTS. 74.

ātaḳ-li: “meşhur, ünlü” ÖTS. 66. (TS. “yok”).

āt-li: ÖTS. 55.~ad-lı: TS. 23.

ayanç-li: “merhamete acıya getirecek ses” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

ayāz-li: “çok soğuk olan zamanı” ÖTS. 102. (TS. “yok”).

aza-li: ÖTS. 72.~eze-li: TS. 672. (Ar.+T.).

bāğ-li: ÖTS. 121.~bağ-lı: TS. 181.

bāḥt-li: ÖTS. 123.~baht-lı: TS. 184. (Far.+T.).

barakat-li: ÖTS. 124.~bereket-li: TS. 247. (Ar.+T.).

bāşḳiç-li: “basamaklı” ÖTS. 118. (TS. “yok”).

bāsim-li: “ağır olan” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

bāş-lî: “kafalı, akıllı, zeki” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

bāşāk-li: ÖTS. 119.~başak-lı: TS. 214.

belgi-li: ÖTS. 137.~bilgi-li: TS. 268.

- bilim-li: “bilgili” ÖTS. 135. (TS. “yok”).
- bórān-li: “fırtınalı” ÖTS. 129. (TS. “yok”).
- bóy-li: ÖTS. 132.~boy-lu: TS. 307.
- búrç-li: ÖTS. 126.~borç-lu: TS. 299.
- cancāl-li: “(Far.+T.) kavgacı” ÖTS. 190. (TS. “yok”).
- carang-li: “sesli” ÖTS. 188. ÖTS. (TS. “yok”).
- casarat-li: ÖTS. 188.~cesaret-li: TS. 361. (Ar.+T.).
- cır`it-li: “(Ar.+T.) cesur” ÖTS. 188. (TS. “yok”).
- cimcima-li: “oymalı nakışler” ÖTS. 192. (TS. “yok”).
- çadır-li: ÖTS. 193.~çadır-lı: TS. 380.
- çağ-li: “çağa veya zamana ait” ÖTS. 194. (TS. “yok”).
- çav-li: “ağaçtan yapılan kaşık” ÖTS. 194. (TS. “yok”).
- çegra-li: “sınırlı, sınır komutanı, görevlisi” ÖTS. 205. (TS. “yok”).
- çiğit-li: ÖTS. 203.~çiğit-li: TS. 435.
- çikim-li: “gideri veya masrafı çok olan” ÖTS. 202. (TS. “yok”).
- çiray-li: “güzel olan” ÖTS. 201. (TS. “yok”).
- çizik-li: ÖTS. 202.~çizik-li: TS. 442.
- dağ-li: ÖTS. 220.~dağ-lı: TS. 461. (Far.+T.).
- dan-li: ÖTS. 220.~tane-li: TS. 1899.
- davrúğ-li: “şöhret kazanan” ÖTS. 221. (TS. “yok”).
- dard-li: ÖTS. 222.~dert-li: TS. 509. (Far.+T.).
- davam-li: ÖTS. 227.~devam-lı: TS. 512. (Ar.+T.).
- davlat-li: ÖTS. 228.~devlet-li: TS. 515.
- deyar-li: “yeterli, tahminen herkes geldi” ÖTS. 230. (TS. “yok”).

diyanat-li: “(Ar.+T.) diyaneti olan, dindar, inançlı” ÖTS. 229. (TS. “yok”).

dukkak-li: “kabaklı” ÖTS. 228. (TS. “yok”).

dum-li: “(Far.+T.) kuyruklu” ÖTS. 226. (TS. “yok”).

dunba-li: “(Far.+T.) kuyruklu” ÖTS. 226. (TS. “yok”).

egal-i: “sahipli, sahibi olan” ÖTS. 115. (TS. “yok”).

ekuv-li: “ekilen, ekin olacak yer” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

emizik-li: “çocuklu” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

en-li: ÖTS. 116.~en-li: TS. 639.

er-li: “kocası olan, evli” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

es-li: “akıllı, zeki” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

eşgak-li: “kurağı olan” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

e^ç tibār-li: ÖTS. 76.~itibar-lı: TS. 1003. (Ar.+T.).

e^ç tiḳād-li: ÖTS. 76.~tikat-lı: TS. 1003. (Ar.+T.).

e^ç tirāz-li: “(Ar.+T.) itirazı olan” ÖTS. 76.

e^ç zāz-li: “(Ar.+T.) hürmet, ihtiram ve izzete layık” ÖTS. 76.

faci^ç a-li: ÖTS. 290.~facia-lı: TS. 675. (Ar.+T.).

faḫir-li: “(Ar.+T.) onurlu, fahir’i” ÖTS. 291.

fahm-li: “(Ar.+T.) anlayışlı” ÖTS. 294. (TS. “yok”).

farasat-li: “(Ar.+T.) becerikli, zekâvet sahibi, akıllı” ÖTS. 291. (TS. “yok”).

fark-li: ÖTS. 292.~fark-lı: TS. 681. (Ar.+T.).

farzand-li: “(Far.+T.) çocuklu” ÖTS. 291. (TS. “yok”).

fayda-li: ÖTS. 291.~fayda-lı: TS. 684. (Ar.+T.).

fósför-li: ÖTS. 292.~fosfor-lu: TS. 714. (Fr.+T.).

góşt-li: “(Far.+T.) etli” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

- g l-li:  TS. 348.~g l-l : TS. 805. (Far.+T.).
- guvda-li:  TS. 349.~g vde-li: TS. 786.
-  ara -li: “(Ar.+T.) maksatl , ama lı, k t  niyetli”  TS. 286. (TS. “yok”).
-  av a-li:“(Ar.+T.) karga alı, m naka alı”  TS. 287. (TS. “yok”).
-  ayrat-li:  TS. 288.~gayret-li: TS. 730. (Ar.+T.).
-  a ab-li:  TS. 286.~gazap-l : TS. 731. (Ar.+T.).
-  ub r-li: “(Ar.+ .) tozlu, dumanlı, saf olmayan”  TS. 285. (TS. “yok”).
-  ul f-li: “(Ar.+ .) kılıfl ”  TS. 286. (TS. “yok”).
-  ildirak-li: “tekerlekli”  TS. 289. (TS. “yok”).
-  urur-li:  TS. 286.~gurur-lu: TS. 801. (Ar.+T.).
- hadik-li: “panikli, te vi le”  TS. 393. (TS. “yok”).
- haybat-li:  TS. 395.~heybet-li: TS. 882. (Arp.+T.).
- himmatt-li: “(Ar.+T.) himmeti olan” TS. 394. (TS. “yok”).
- hak-li:  TS. 209.~hak-l : TS. 832. (Ar.+T.).
- harakat-l :  TS. 208.~hareket-li: TS. 848. (Ar.+T.).
- hasrat-li:  TS. 209.~hasret-li: TS.853.
-  a iya-li: TS. 206.~ a iye-li: TS. (Arp.+T.)
- hav ila-li: “(Fr.+T.) sabırl ”  TS. 211. (TS. “yok”).
- haya-li:  TS. 211.~hay -l : TS. 864. (Ar.+T.).
- hikmat-li:  TS. 210.~hikmet-li: TS. 891.
- his-li: “hisli, sezgi kabiliyetine sahip”  TS.208.
- hurat-li:  TS. 208.~h rmet-li: TS. 909. (Ar.+T.).
-  al-li: “(Far.+T.) benekli, benli”  TS. 212. (TS. “yok”).
-  amirturu -li: “(Ar.+Far.+T.) mayalı”  TS. 216. (TS. “yok”).

ḥāna-li: “(Far.Ö.) evli” ÖTS. 213. (TS. “yok”).

ḥarḥaşa-li: “önemi olmayan” ÖTS. 214.

ḥaṭa-li: ÖTS. 215.~hata-lı: TS. 856. (Ar.+T.).

ḥaṭar-li: “(Ar.+T.) tehlikeli” ÖTS. 215. (TS. “yok”).

ḥatin-li: “evli, evlenmiş” ÖTS. 212. (TS. “yok”).

ḥavf-li: “(Ar.+Ö.) korkulu, vahşetle” ÖTS. 217. (TS. “yok”).

ḥiyal-li: ÖTS. 218.~hayal-lı: TS. 864. (Ar.+T.).

hayır-li: ÖTS. 218.~hayır-lı: TS. 867. (TS. “yok”).

ibrat-li: “(Ar.+T.) ibreti olan” ÖTS. 279. (TS. “yok”).

içim-li: ÖTS. 104.~içim-li: TS. 931.

idārk-li: “(Ar.+T.) anlayışlı” ÖTS. 70. (TS. “yok”).

ifada-li: “(Ar.+T.) ifade ile konuşan” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

iffat-li: ÖTS. 281.~iffet-li: TS. 937. (Ar.+T.).

iftihār-li: “(Ar.+T.) iftihar eden, fahir eden” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

iḥlaş-li: ÖTS. 69.~ihlas-lı: TS. 941. (Ar.+T.).

iḥtilāf-li: “(Ar.+Ö.) kus olan, muhalif olan” ÖTS. 69. (TS. “yok”).

iktidar-li: “(Ar.+T.) iktidarı olan, iktidar sahibi” ÖTS. 77. (TS. “yok”).

ilmāk-li: “kancalı” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

ilm-li: “(Ar.+T.) ilimi olan bilgin” ÖTS. 281. (TS. “yok”).

iman-li: ÖTS. 108.~iman-lı: TS. 961. (Ar.+T.).

imtiyaz-li: ÖTS. 80.~imtiyaz-lı: TS. 964. (Ar.+T.).

inşāf-li: ÖTS. 81.~insaf-lı: TS. 972. (Ar.+T.).

intizam-li: ÖTS. 80.~intizam-lı: TS. 976. (Ar.+T.).

ipak-li: ÖTS. 103.~ipek-li: TS. 977.

irada-li: ÖTS. 71.~irade-li: TS.979. (Ar.+T.).

is-li: “kokulu” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

iste^c dād-li: “(Ar.+T.) yetenekli, istidatlı, kabiliyetli” ÖTS. 73. (TS. “yok”).

istehza-li: “(Ar.+T.) alaylı, şakalı, kinayeli” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

istikbāl-li: “(Ar.+T.) geleceği iyi ve parlak olan” ÖTS. 73. (TS. “yok”).

iştihā-li: “(Ar.+T.) iştihası olan” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

iştīyāk-li: “(Ar.+T.) iştīyakı olan” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

işānar-li: “inanılacak” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

işānç-li: “inançlı” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

işkār-li: “oksitli” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

iş-li: “işli olan” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

itā^c t-li: ÖTS. 75.~itaat-li: TS. 1001. (Ar.+T.).

izāh-li: ÖTS. 107.~izah-li: TS. 1008. (Ar.+T.).

izğirin-li: “fırtınalı” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

iztirāb-li: “(Ar.+T.) ıztırabı olan” ÖTS. 75. (TS. “yok”).

izzat-li: “(Ar.+T.) izzet, hürmet ve saygıya layık” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

kābiliyat-li: ÖTS. 295.~kabiliyet-li: TS. 1021.

kādāk-li: “tamir edilmiş” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

kādir-li: “(Ar.+T.) değerli” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

kāfiya-li: ÖTS. 298.~kafiye-li: TS. 1033. (Ar.+T.).

kāhr-li: “(Ar.+T) kızgın, sınırlı” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

kālpāk-li: ÖTS. 307.~kapak-lı: TS.1065.

kāmat-li: ÖTS. 299.~kamet-li: TS. (Ar.+T.).

kān-li: ÖTS. 299.~kan-lı: TS.1062.

- kanıkār-li: “kandırıcı biçimde” ÖTS. 300. (TS. “yok”).
- kanún-li: “(Ar.+T.) kanuni veya kurallı” ÖTS. 300. (TS. “yok”).
- kapkağ-li: ÖTS. 295.~kapak-lı: TS. 1065.
- ķār-li: ÖTS. 296.~kar-lı: TS. 1090.
- karāmat-li: ÖTS. 303.~keramet-li: TS. 1139.(Ar.+T.).
- ķaraş-li: “ait” ÖTS. 304. (TS. “yok”).
- kaşta-li: “desenli” ÖTS. 331. (TS. “yok”).
- ķatıķ-li: “yoğrtlu” ÖTS. 302. (TS. “yok”).
- ķayğú-li: ÖTS. 324.~kaygı-lı: TS. 1115.
- ķaymāķ-li:ÖTS. 325.~kaymak-lı: TS. 1118.
- kélin-li: “gelini olan” ÖTS. 345. (TS. “yok”).
- kénggaş-li: “meşvereli, istişhareli” ÖTS. 345. (TS. “yok”).
- kérak-li: ÖTS. 343.~gerek-li: TS. 751.
- kibir-li: ÖTS. 329.~kibir-li: TS. 1179.(Ar.+T.).
- ķimat-li: “(Ar.+T.) pahalı” ÖTS. 325. (TS. “yok”).
- ķina‘ at-li: ÖTS. 308.~kanaat-lı: TS. 1057.(Ar.+T.).
- kināya-li: ÖTS. 333.~kinaye-li: TS. 1183.(Ar.+T.).
- kina-li:“(Far.+T.) kin’i olan, kusurlu” ÖTS. 342. (TS. “yok”).
- ķirişim-li: “sosyal olma, çevre büyüme” ÖTS. 341. (TS. “yok”).
- ķişan-li: “kelepçeli” ÖTS. 341. (TS. “yok”).
- ķirrā-li: “köşeli” ÖTS. 322. (TS. “yok”).
- ķiyimat-li: ÖTS. 327.~kıymet-li: TS. 1174.(Ar.+T.).
- ķiziķar-li: “ilginç, komik” ÖTS. 323. (TS. “yok”).
- kóngil-li: ÖTS. 340.~gönül-lü: TS. 779.

kórim-li: “görülecek” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

kórinar-li: “gözükecek” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

kórgazma-li: “gösterilecek” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

ķúdrāt-li: ÖTS. 303.~kudret-li: TS. 1246. (Ar.+T.).

ķúm-li: ÖTS. 313.~kum-lu: TS. 1254.

ķúrāl-li: ÖTS. 310.~kural-lı: TS. 1257.

ķúrt-li: ÖTS. 310.~kurt-lu: TS. 1263.

ķúvanç-li: “sevinçli, mutlu” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

ķúvvat-li: ÖTS. 309.~kuvvet-li: TS. 1273.(Ar.+T.).

ķúyāş-li: “güneşli” ÖTS. 314.812. (TS. “yok”).

laķab-li:ÖTS. 353.~lakap-lı: TS. 1295.(Ar.+T.).

latāfaţ-li: “(Ar.+T.) letafet sahibi, nazik olan” ÖTS. 353. (TS. “yok”).

litre-li: “(Fr.+T.) litrelik” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

liyakat-li:“(Ar.+T.) liyakatı olan, zeki” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

maʿ ana-li: ÖTS. 369.~mana-lı: TS. 1338.(Ar.+T.).

maʿ amila-li: “(Ar.+Ö.) alış veriş yapan” ÖTS. 368. (TS. “yok”).

maʿ lúmat-li: ÖTS. 369.~malumat-lı: TS. 1337.(Ar.+T.).

mahal-lî: ÖTS. 360.~mahal-lî: TS. 1325.(Ar.+T.).

mahārat-li: ÖTS. 376.~maharet-li: TS. 1326.(Ar.+T.).

manfaʿ at-li: “(Ar.+T.) menfaatı olan” ÖTS. 373. (TS. “yok”).

manţik-li: ÖTS. 373.~mantık-lı: TS. 1343.(Ar.+T.).

manzara-li: ÖTS. 373.~manzara-lı: TS. 1344.(Ar.+T.).

martaba-lî: “(Ar.+T.) makamı olan, rütbeli” ÖTS. 363. (TS. “yok”).

maşlahat-li: “(Ar.+T.) uzlaşmalı, maslahat ile iş yapan” ÖTS. 367. (TS. “yok”).

- mas'uliyat-li: “(Ar.+T.) görevli” ÖTS. 365. (TS. “yok”).
- maşkat-li: “(Ar.+T.) dertli, yaralı” ÖTS. 366. (TS. “yok”).
- māy-li: “yağlı, yağı alınacak bitki” ÖTS. 357. (TS. “yok”).
- mazmun-li: “(Ar.+T.) anlamlı, manalı” ÖTS. 367. (TS. “yok”).
- menat-li: ÖTS. 361.~mihnet-li: TS. 1393.(Ar.+T.).
- meva-li: ÖTS. 379.~meyve-li: TS. 1387.(Far.+T.).
- minnet-li: “(Ar.+T.) minnetle” ÖTS. 372. (TS. “yok”).
- miye-li: “beyinli, kafalı” ÖTS. 379. (TS. “yok”).
- móhr-li: ÖTS. 376.~mühür-lü: TS. 1432.(Ar.+T.).
- muaffakiyat-li: “(Ar.+T.) başarılı” ÖTS. 375. (TS. “yok”).
- mulahaẓa-li: “(Ar.+T.) düşünerek çalışan, işlerine çok dikkat eden” ÖTS. 371. (TS. “yok”).
- munāẓara-lî: “(Ar.+T.) tartışmalı, münazara ile” ÖTS. 372. (TS. “yok”).
- mung-li: “gamlı, üzölmüş, kederli” ÖTS. 376. (TS. “yok”).
- muruvvat-li: ÖTS. 364.~mürüvvet-li: TS. 1838.(Ar.+T.).
- múşibat-li: “(Ar.+T.) musibet’i olan, gamlı, kaygılı” ÖTS. 367. (TS. “yok”).
- nafrat-li: “(Ar.+T.) nefret edici” ÖTS. 384. (TS. “yok”).
- nām-li: ÖTS.381.~nam-lı: TS. 1455.(Far.+T.).
- namus-li: ÖTS. 381.~namus-lu: TS. 1455.(Ar.+T.).
- nam-li: ÖTS. 385.~nem-li: TS. 1467.(Far.+T.).
- namuna-li: “örnekli” ÖTS. 386.(Ar.+T.).
- naşiba-li: “(Ar.+T.) rızıklı, nesibe eden” ÖTS. 383. (TS. “yok”).
- natica-li: “(Ar.+T.) neticesi olan, sonuçlu” ÖTS. 382. (TS. “yok”).
- nav^c-li: “(Ar.T.) türlü, çeşitli” ÖTS. 386. (TS. “yok”).
- nāz-li: ÖTS. 380.~naz-lı: TS. 1461. (Far.+T.).

- nazakat-li: ÖTS. 383.~nezaket-li: TS. 1472. (Ar.+T.).
- niķāb-li: “(Ar.+T.) nikab’ı olan, örtülü” ÖTS. 384. (TS. “yok”).
- nikah-li: ÖTS. 385.~nikāh-lı: TS. 1474.(Ar.+T.).
- nizā’-li: “(Ar.+T.) kavgalı” ÖTS. 383. (TS. “yok”).
- nufuz-li:“(Ar.+T.) güvenilir, itibarlı” ÖTS. 384. (TS. “yok”).
- nur-li: ÖTS. 386.~nur-lu: TS. 1483.(Ar.+T.).
- óğil-li: ÖTS. 98.~oğul-lu: TS. 1491.
- óğit-li: “gübreli” ÖTS. 98. (TS. “yok”).
- ókimiş-li: “okuma yazmayı bilen” ÖTS. 99. (TS. “yok”).
- ók-li: “oku olan” ÖTS. 99. (TS. “yok”).
- ókinç-li: “gamlı ve kaygılı” ÖTS. 99. (TS. “yok”).
- ólçāv-li: “ölçlü” ÖTS. 100. (TS. “yok”).
- órin-li: “kapsamlı, büyük” ÖTS. 95. (TS. “yok”).
- ót-li: “ateşli, alevli, sısak” ÖTS. 90. (TS. “yok”).
- ót-li: ÖTS. 90.~ot-lu: TS.1519.
- paḥsa-li: “topraklı” ÖTS. 140.
- pancara-li: ÖTS. 143.~pencere-li: TS. 1593. (Far.+T.).
- parda-li: ÖTS. 141.~perde-li: TS. 1596. (Far.+T.).
- parhez-li: “(Far.+T.) diyetli, rejimli” ÖTS. 142. (TS. “yok”).
- paşna-li: “(Far.+T.) topuklu” ÖTS. 139. (TS. “yok”).
- parişan-li: “(Far.+T.) perişan olan” ÖTS. 142. (TS. “yok”).
- pilik-li: “pamuk” ÖTS. 146. (TS. “yok”).
- paransib-li: “(Fr.+T.) prensib’i olan” ÖTS. 142. (TS. “yok”).
- pul-li: ÖTS. 144.~pul-lu: TS. 1633. (Far.+T.).

- rahmat-li: ÖTS. 233.~rahmet-li: TS. 1641. “(Ar.+T.).
- rakam-li: ÖTS. 235.~rakam-lı: TS. 1642. “(Ar.+T.).
- raşk-li: “(Far.+T.) kıskanç olan” ÖTS. 234. (TS. “yok”).
- rızk-li: “(Ar.+T.) rızkı olan” ÖTS. 233. (TS. “yok”).
- sabab-li: ÖTS. 245.~sebeb-li: TS. 1718.
- şabāt-li: ÖTS. 185.~sebat-lı: TS. 1717.(Ar.+T.).
- şaḥāvat-li:“(Ar.+T.) çömert olan eli açık” ÖTS. 246. (TS. “yok”).
- sa‘adat-li: ÖTS. 248.~saadet-li: 1669. (Ar.+T.).
- salla-li: “sarıklı” ÖTS. 249. (TS. “yok”).
- sanad-li: ÖTS. 250.~senet-li: TS. 1730. (Ar.+T.).
- şamara-li: ÖTS. 185.~semere-li: TS. 1728. (Ar.+T.).
- sanāk-li: “hesaplı” ÖTS. 250. (TS. “yok”).
- şavab-li: ÖTS. 185.~sevap-lı: TS. 1742. (Ar.+T.).
- savād-li: “(Ar.+T.) bilimli, okuma yazma bilen” ÖTS. 251.
- sāvrin-li: “ödüllü, ödül kazanan” ÖTS. 244. (TS. “yok”).
- sehr-li: ÖTS. 246.~sihir-li: TS. 1766. (Ar.+T.).
- sepkil-li: “binli” ÖTS. 260. (TS. “yok”).
- sep-li: “çeyizi çok olan” ÖTS. 260. (TS. “yok”).
- sevgi-li: ÖTS. 261.~sevgi-li: TS. 1742.
- sevim-li: ÖTS. 261.~sevim-li: TS. 1742.
- sevinç-li: ÖTS. 261.~sevinç-li: TS. 1743.
- sezilar-li: “sezişi mümkün olan” ÖTS. 261. (TS. “yok”).
- sifat-li: “(Ar.+T.) sıfatı olan” ÖTS. 272. (TS. “yok”).
- sir-li: ÖTS. 246.~sır-lı: TS. 1759.

surma-li: ÖTS. 252.~sürme-li: TS. 1832.

sut-li: ÖTS. 251.~süt-lü: TS. 1836.

suv-li: ÖTS. 253.~su-lu: TS. 1818.

suyak-li: “kemikli” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

suyuk-lu: “sevimli, tatlı, çekici” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

şāḥ-li: “(Far.+Ö.) dallı, boynuzlu” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şafkat-li: ÖTS. 266.~şefkat-li: TS. 1854. (Ar.+T.).

şakar-li: ÖTS. 266.~şeker-li: TS.1857. (Far.+T.).

şaraf-li: ÖTS. 264.~şeref-li: TS.1860. (Ar.+T.).

şart-li: ÖTS. 264.~şart-lı: TS. 1851. (Ar.+T.).

şavkat-li: ÖTS. 268.~şevket-li: TS. 1862. (Ar.+T.).

şekil-li: ÖTS.270.~şekil-li: TS. 1858.(Ar.+T.).

şıca’at-li: “(Ar.+T.) gayretli, cesaretli” ÖTS. 263. (TS. “yok”).

şiddat-li: ÖTS. 264.~şiddet-li: TS. 1866.(Ar.+T.).

şira-li: ÖTS. 269.~şıra-lı: TS.1865.

şkúh-li: “(Ar.+T.) şevketli, celalli, görkemli” ÖTS. 266. (TS. “yok”).

şubha-li: ÖTS. 263.~şüphe-li: TS. 1876.(Ar.+T.).

şuhrat-li: ÖTS. 268.~şöhret-li: TS. 1873.(Ar.+T.).

ţabaķa-li: “(Ar.+T.) katlı” ÖTS. 275. (TS. “yok”).

tacruba-li: ÖTS. 153.~tecrübe-li: TS. 1929.(Ar.+T.).

tadbir-li: ÖTS. 154.~tedbir-li: TS. 1930.(Ar.+T.).

tahammul-li: “(Ar.+T.) sabırlı” ÖTS. 153. (TS. “yok”).

tahlıka-li: ÖTS. 175.~tehlike-li: TS. 1933.

tāķat-li: ÖTS. 275.~takat-li: TS. 1888.(Ar.+T.).

tāla-li: “örme işi yapan iş sahibi” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

ṭāli³-li: ÖTS. 275.~talih-li: TS. 1895.(Ar.+T.).

ta⁶ lim-li: “(Ar.+T.) terbiyeli, bilimli, eğitilmiş ÖTS. 159. (TS. “yok”).

ta⁶ lluk-li: “(Ar.+T.) bağlı olan ait olan” ÖTS. 158. (TS. “yok”).

tarmāk-li: “budaklı, dallı” ÖTS. 155. (TS. “yok”).

tamiz-li: “akıllı, zeki” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

tanık-li: “ünlü, meşhur” ÖTS. 163. (TS. “yok”).

ṭaṭāna-li: ÖTS. 276.~tantana-lı: TS. 1903.

ṭarāvat-li: “(Ar.+Ö.) güzel temiz” ÖTS. 276. (TS. “yok”).

tarbiya-li: ÖTS. 154.~terbiye-li: TS. 1957.

ta³ sir-li: ÖTS. 149.~tesir-li: TS. 1964.

tāt-li: ÖTS. 149.~tat-lı: TS. 1919.

tāvuş-li: “sesli, sedalı” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tiş-li: ÖTS. 178.~diş-li: TS. 541.

toş-li: “göğsülü” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

tugma-li: ÖTS. 170.~düğme-li: TS. 583.

tuk-li: ÖTS. 170.~tüy-lü: TS. 2023.

tuman-li: ÖTS. 171.~duman-lı: TS. 576.

tunuka-li: “demir tahta ile yapılan ev” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

tur-li: ÖTS. 166.~tür-lü: TS. 2022.

tuşunar-li: “düşünceli: ÖTS. 169. (TS. “yok”).

tuturiş-li: “sadık, sözünü tutan” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

tuyāk-li: “tırnağı olan” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

uç-li: ÖTS. 81.~uç-lu: TS. 2054.

úķubat-li: “(Ar.+T.) azaplı, işkenceli” ÖTS. 282. (TS. “yok”).

úķuv-li: “okulacak” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

úmîd-li: ÖTS. 80.~ümüt-lü: TS. 2057.

ún-li: ÖTS. 88.~ün-lü: TS. 2058.

únum-li: ÖTS. 88.~önem-li: TS. 1543.

úrġu-li: ÖTS. 84.~vurgu-lu: TS. 2097.

uruġ-li: “başaklı, taneli” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

uyat-li: “utangaç” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uyku-li: ÖTS. 89.~uyku-lu: TS. 2044.

uy-li: “evli” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uzur-li: ÖTS. 280.~özür-lü: TS. 1559.

vafâ-li: ÖTS. 391.~vefa-lı: TS. 2084. (Ar.+T.).

vâhima-li: “(Ar.+T.) korkulu, kuşkulu” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

vaķt-li: “(Ar.+Ö.) erken zamanında” ÖTS. 391. (TS. “yok”).

varaķ-li: “(Ar.+T.) kâġıdı olan” ÖTS. 390. (TS. “yok”).

vaşıķa-li: ÖTS. 398.~vesike-li: TS. 2090. (Ar.+T.).

vazıfa-li: ÖTS. 391.~vazife-li: TS. 2083. (Ar.+T.).

vicdan-li: ÖTS. 390.~vicdan-lı: TS. 2092. (Ar.+T.).

vitamin-li: ÖTS. 392.~vitamin-li: TS. 2094. (Fr.+T.).

yāġ-li: ÖTS. 400.~yaġ-lı: TS. 2106.

yāķim-li: “uygun, hoş gelen” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yālķin-li: “nurlu, sıcak” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yāl-li: “yalı olan” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yarāġ-li: “yaraġı olan, silahi olan” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

- yarāk-li: “işe yarayacak olan” ÖTS. 403. (TS. “yok”).
- yaraşıq-li: “yaraşmış olan” ÖTS. 403. (TS. “yok”).
- yāş-li: ÖTS. 399.~yaş-lı: TS. 2144.
- yāş-li: ÖTS. 400.~yaş-lı: TS. 2144.
- yāziq-li: “açık olan, serilen” ÖTS. 399. (TS. “yok”).
- yāzuv-li: “yazılan” ÖTS. 399. 2155. (TS. “yok”).
- yelka-li: “omuzlu” ÖTS. 418. (TS. “yok”).
- yer-li: ÖTS. 418.~yer-li: TS. 2172.
- yétar-li: ÖTS. 417.~yeter-li: TS. 2174.
- yeyiş-li: “yenilecek, iştihâ ile yemek” ÖTS. 419. (TS. “yok”).
- yiring-li: ÖTS. 415.~irin-li: TS. 979.
- yugan-li: “başlıklı, gemli” ÖTS. 411. (TS. “yok”).
- yuxum-li: “bulaşacak olan” ÖTS. 410. (TS. “yok”).
- yuk-li: ÖTS. 410.~yük-lü: TS. 2206.
- yulduz-li: ÖTS. 411.~yıldız-lı: TS. 2181.
- yumuş-li: “işî olan, görevli, vazifesi olan” ÖTS. 412. (TS. “yok”).
- yung-li: ÖTS. 412.~yün-lü: TS. 2208.
- yrak-li: ÖTS. 409.~yürek-li: TS. 2210.
- yutuq-li: “şanslı” ÖTS. 408. (TS. “yok”).
- yuz-li: ÖTS. 409.~yüz-lü: TS. 2216.
- zafar-li:“(Ar.+T.) zaferî olan” ÖTS. 276. (TS. “yok”).
- zahr-li: ÖTS. 240.~zehir-li: TS. 2228. (Far.+T.).

zancir-li: ÖTS. 239.~zincir-li: TS. 2239. (Far.+T.).

zireh-li: ÖTS. 239.~zırh-lı: TS. 2234. (Far.+T.).

zeriker-li: “sıkıcı, yorucu” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

ziyâi-li: “okuyan, bilimli” ÖTS. 274. (TS. “yok”).

1.2.35 -lik; -lık, -lik, -luk, -lük,

“Kullanım alanı oldukça işlek bir ektir. Sıfatlardan nitelik, görünüş, karakter ifade eden soyut isimler türetir.” (Yıldırım, 2009:s.46).

-lik; -lık, -lik, -luk, -lük, ekiyle yapalan isimler.

ābādān-lik: “(Far.+Ö.) bayındırlık” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

aciz-lik: ÖTS. 278.~aciz-lik: TS. 9. (Ar.+T.).

āç-lik: ÖTS. 56.~aç-lık: TS. 16.

adabsız-lik: ÖTS. 70.~edepsiz-lik: TS. 600. (Ar.+T.).

‘adālatsız-lik: ÖTS. 279.~adaletsiz-lik: TS. 19. (Ar.+T.).

adib-lik: “edip olan, edebiyatçı” ÖTS. 70. (TS. “yok”).

adir-lik: “tepelik” ÖTS. 70. (TS. “yok”).

āğir-lik: ÖTS. 60.~ağır-lık: TS. 33.

aħmķ-lik: ÖTS. 69.~ahmak-lık: TS. 44. (Ar.+T.).

aħlāķsız-lik: ÖTS. 70.~ahlaksız-lık: TS. 44. (Ar.+T.).

ākıl-lik: “bilginlik, akıllılık” 278. (TS. “yok”).

‘aķilli-lik: ÖTS. 281.~akıllı-lık: TS. 52. (Ar.+T.).

alp-lik: “pehlivanlık, bahadırılık” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

amān-lik: “sağlık, rahatlık, dinçlik” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

amir-lik: ÖTS. 80.~emir-lik: TS. 633. (Ar.+T.).

āna-lik: ÖTS. 63.~anne-lik: TS. 103.

āniklik: “belirlilik, belli olan” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

āra-lîk. ÖTS. 58.~ara-lık: TS. 113.

arzānçi-lik: “(Far.+T.) ucuzluk” ÖTS. 71.

asir-lik: ÖTS. 74.~esir-lik: TS. 650. (Ar.+T.).

astar-lik: ÖTS. 73.~astar-lık: TS. 134.

āşpaz-lik: “(T.+Far.+T.) aşçılık” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āta-lîk: “derneklere yardımcı olan şahıs” ÖTS. 56.

‘atṭār-lik: “baharat veya parfüm işini yapan şahıs” ÖTS. 281. (TS. “yok”).

āvāra-lik: ÖTS. 64.~avare-lik: TS. 148. (Far.+T.).

āvāraçi-lik: “(Far.+T.) muhacirlik” ÖTS. 63. (TS. “yok”).

āvsar-lik: “sağırılık” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

āy-lik: ÖTS. 69.~ay-lık: TS. 160.

āydin-lik: ÖTS. 69.~aydın-lık: TS. 157.

ayirmaçi-lik: ÖTS. 110.~ayrımcı-lık: TS. 164.

ayri-lîk: ÖTS. 104.~ayrı-lık: TS. 164.

aytay-lik: “diyelim” ÖTS. 103. (TS. “yok”).

‘ayyār-lik: “(Ar.+T.) dolandırıcılık, hilekârlık” ÖTS. 283. (TS. “yok”).

āz-lik: ÖTS. 58.~az-lık: TS. 168.

āzad-lik: “(Far.+T.) özgürlük” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

badi‘ i-lik: “(Ar.+T.) bediisi olan” ÖTS. 123. (TS. “yok”).

bāğ-lîk: ÖTS. 121.~bağ-lık: TS. 182.

bāḥtsiz-lik: ÖTS. 123.~bahtsız-lık: TS. 185. (Ar.+T.).

baḳāl-lik: ÖTS. 125.~bakkal-lık: TS. 187. (Ar.+T.).

baland-lik: “(Far.+T.) yükseklik” ÖTS. 125. (TS. “yok”).

bār-liḳ:ÖTS. 117.~var-lık: TS. 2079.

bāsik-lik: “basılan, ezilme” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

bāş-liḳ: “başkan, yetkili” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

bāşka-lik: ÖTS. 120.~başka-lık: TS.217.

bāy-lik: “bay olma durumu, zenginlik” ÖTS. 122. (TS. “yok”).

bégār-lik: “parasız işletme durumu” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

bir-lik: ÖTS. 134.~bir-lik: TS. 283.

birādar-lik: ÖTS. 123.~birader-lik: TS. 278. (Far.+T.).

birdam-lik: “biranlık” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

bōş-liḳ: ÖTS. 130.~boş-luk: TS. 304.

búyruḳ-baz-lik: “(Ö.+Far.+T.) emir etmeyi seven” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

can-lik: “(Ar.+Ö.) kurbanlık için seçilen hayvan” ÖTS. 186. (TS. “yok”).

canbāz-lik: “(Ar.+Far.+Ö.) fedakârlık, candan geçiş durumu” ÖTS. 187. (TS. “yok”).

cankóyar-lik: “(Ar.+Ö.) dert ortaklığı yapan insan” ÖTS. 187. (TS. “yok”).

car-lik: “(Far.+T.) carıklık” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

casur-lik: ÖTS. 188.~cesur-luk: TS. 362. (Ar.+T.).

cavapgar-lik: “(Ar.+Far.+Ö.) sorumluluk” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

cift-lik: “(Far.+T.) çift olma durumu” ÖTS. 189. (TS. “yok”).

cihangir-lik: “(Ar.+T.) dünyayı feth etme durumu” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

cim-lik: “sakinlik, sessizlik” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cips-lik: “iyi kaapatış durumu” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

- çarasız-lik: ÖTS. 194.~çaresiz-lik: TS. 395. (Far.+T.).
- çatak-lik: “dolandırıcılık, fırıldaklık” ÖTS. 195. (TS. “yok”).
- çévar-lik: “becerikli” ÖTS. 205. (TS. “yok”).
- çigal-lik: “kötü halet” ÖTS. 203. (TS. “yok”).
- çirkin-lik: ÖTS. 196.~çirkin-lik: TS. 440. (Far.+T.).
- çuğúr-lik: ÖTS. 198.~çukur-luk: TS. 454.
- dağal-lik: “(Far.+T.) iki yüzlü insan” ÖTS. 224. (TS. “yok”).
- dahri-lik: “(Ar.+T.) inançsızlık” ÖTS. 229. (TS. “yok”).
- dallal-lik: ÖTS. 225.~tellal-lık: TS. 1944. (Ar.+T.).
- darbadar-lik: ÖTS. 222.~derbeder-lik: TS. 503. (Far.+T.).
- darbaz-lik. “Dar ile oynamak” ÖTS. 220. (TS. “yok”).
- dars-lik: ÖTS. 222.~ders-lik: TS. 508. (Ar.+T.).
- daya-lik: “(Far.+T.) hemşirelik” ÖTS. 221. (TS. “yok”).
- dilāzār-lik: “(Far.+T.) gönül kırmak, incitmek, rahatsız etmek” ÖTS. 225. (TS. “yok”).
- dilsúz-lik: “(Far.+Ö.) şefket etme, acıyan” ÖTS. 225. (TS. “yok”).
- dóst-lik: ÖTS. 228.~dost-luk: TS. 562. (Far.+T.).
- dóvadir-lik: “delilik” ÖTS. 221. (TS. “yok”).
- dukandār-lik: “bakkallık, dükkân işleri ile uğraşan” ÖTS. 225. (TS. “yok”).
- duktur-lik: ÖTS. 225.~doktor-luk: TS. 552. (Fr.+T.).
- düşman-lik: ÖTS. 224.~düşman-lık: TS. 590. (Far.+T.).
- ebla-lik: “(Ar.+T.) ahmaklık” ÖTS. 66. (TS. “yok”).
- ega-lik: “sahiplik” ÖTS. 115. (TS. “yok”).
- egasız-lik: “sahipsizlik” ÖTS. 115. (TS. “yok”).
- egri-lik: ÖTS. 114.~eğri-lik: TS. 608.

ehtiyātsiz-lik: “(Ar.+T.) dikkatsizlik, tedbirsizlik” ÖTS. 69. (TS. “yok”).

elçi-lik: ÖTS. 116.~elçi-lik: TS. 621.

er-lik: “kahramanlık, cesurluk, mertlik” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

erta-lik: “sabahlık” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

erkin-lik: “özgürlük” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

erksiz-lik: “özgürlüğü olmayan” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

erka-lik: “nazlı olan” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

erkak-lik: ÖTS. 112.~erkek-lik: TS. 646.

esan-lik: “sağlık” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

esda-lik: “hatıra” ÖTS.113.(TS. “yok”).

eski-lik: ÖTS. 113.~eski-lik: TS. 651.

ezgu-lik: “hayırlı iş, iyi iş” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

ezma-lik: “saçmalık” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

faķir-lik: ÖTS. 293.~fakir-lik:TS. 677. (Ar.+T.).

faravan-lik: “(Far.+Ö.) bolluk, çokluk” ÖTS. 291. (TS. “yok”).

fólklorşinas-lik: “(Fr.+T.) Folklor bilim adamı” ÖTS. 294. (TS. “yok”).

gada-lik: “(Far.+Ö.) dilencilik” ÖTS. 347. (TS. “yok”).

ğamhór-lik: “(Ar.+T.) dert ortağı” ÖTS. 287.

ğaş-lik: “(Far.+Ö.) teşvişte olmak, panikte olmak” ÖTS. 286. (TS. “yok”).

gilambaf-lik: “(Far.+Ö.) halıcılık” ÖTS. 351. (TS. “yok”).

ğiringetmas-lik: “karşılık vermemek, ses çıkarmamak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğirrām-lik: “başkalarını hakkını yemek için kandırmak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

gúmrah-lik: “(Far.+Ö.) kaybolmuş, sapıklık yoldan çıkma” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

gúvah-lik: “(Far.+Ö.) tanıklık, şahitlik” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

gúzal-lik: ÖTS. 350.~güzel-lik: TS. 818.

ḡafa-lik: “(Far.+Ö.) küs olmak, küs” 215. (TS. “yok”).

ḡaḡan-lik: ÖTS. 212.~hakan-lık: TS. 830.

ḡaḡsız-lik: ÖTS. 209.~haksız-lık: TS. 832. (Ar.+T.).

ḡam-lik: ÖTS. 213.~ham-lık: TS. 840. (Far.+T.).

hami-lik: “(Ar.+Ö.) yardım etmek” ÖTS. 207. (TS. “yok”).

hamkār-lik: “(Fars+Ö.) yardımlaşma” ÖTS. 394. (TS. “yok”).

ḡan-lik: ÖTS. 213.~han-lık: TS. 844. (Far.+T.).

haris-lik: “(Ar.+T.) hırsı çok olan” ÖTS. 208. (TS. “yok”).

ḡār-lik: “(Far.+T.) rezillik, eksiklik” ÖTS. 216. (TS. “yok”).

ḡatin-lik: ÖTS. 212.~hanım-lık: TS. 843.

ḡavfsız-lik: “(Ar.+Ö.) korkusuzluk” ÖTS. 217. (TS. “yok”).

hayit-lik: “bayramlık” ÖTS. 396. (TS. “yok”).

ḡazır-lik: ÖTS. 206.~hazır-lık: TS. (Arp+T.).

ḡeş-lik: “(Far.+Ö.) akrabalık, yakınlık” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

ḡira-lik: “(Far.+T.) göz zayıflığı, şaşılık” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

ḡoş-lik: ÖTS. 217.~hoş-luk: TS. 901. (Far.+T.).

ḡuḡuḡşinas-lik: “(Ar.+Far.+Ö.) hukuk ile ilgilenen, hukuk uzmanı” ÖTS. 209. (TS. “yok”).

huratsız-lik: ÖTS. 208.~hürmetsiz-lik: TS. 909. (Ar.+T.).

icādkār-lik: “(Ar.+T.) icat etme durumu” ÖTS. 103. (TS. “yok”).

içim-lik: ÖTS. 104.~içim-lik: TS. 931.

içki-lik: “içecek, içki, alkol” ÖTS. 103. (TS. “yok”).

iffatsız-lik: ÖTS. 281.~iffetsiz-lik: TS. 937. (Ar.+T.).

iftārlik: ÖTS. 77.~iftar-lık: TS. 938. (Ar.+T.).

iğvāgar-lik: “(Ar.+Ö.) dolandırıcılık” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

ilğār-lik: “büyüklik, öne geçmelik” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ilik-lik: ÖTS. 108.~ılık-lık: TS. 912.

ilimsiz-lik: “(Ar.+T.) ilimsiz, ilmi olmayan” ÖTS. 281. (TS. “yok”).

imam-lık: ÖTS. 78.~imam-lık: TS. 961. (Ar.+T.).

ināk-lik: “dostluk” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

incik-lik: “her şey hoşuna gitmemek” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

inķāv-lik: “saflık” ÖTS. 81. (TS. “yok”).

inķāfsiz-lik: ÖTS. 81.~insafsız-lık: TS. 972. (Ar.+T.).

intizāmsiz-lik: ÖTS. 80.~intizamsız-lık: TS.976. (Ar.+T.).

irādasiz-lik: ÖTS. 71.~iradasız-lık: TS. 979. (Ar.+T.).

issik-lik : “sıcaklık” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

iķānķsiz-lik: ÖTS. 106.~inanķsız-lık: TS. 965.

iķsiz-lik: ÖTS. 106.~iķsiz-lik: TS. 1000.

iķā‘ tsiz-lik: ÖTS. 75.~itaatsız-lık: TS. 1001. (Ar.+T.).

ittifāk-lik: “(Ar.+T.) ittifak olma, birleşik” ÖTS. 66. (TS. “yok”).

ķabih-lik: “(Ar.+T.) kabalık rezillik” ÖTS.301. (TS. “yok”).

kafan-lik: ÖTS. 331.~kefen-lik: TS. 1127. (Ar.+T.).

kafil-lik: ÖTS. 331.~kefil-lik: TS. 1127. (Ar.+T.).

ķahraman-lik: ÖTS. 320.~kahraman-lık: TS. 1036. (Far.+T.).

kambağal-lik: “(Far.+Ö.) muhtaçlık” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

kam-ķan-lik: “(Far.+T.) kanı eksik olan, kansızlık” ÖTS. 299. (TS. “yok”).

ķannād-lik: “(Ar.+T.) şekerçilik” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

ķansiz-lik: ÖTS. 299.~kansız-lık: TS. 1063.

ķan ni-lik: “(Ar.+T.) kanuni duruma gelmek”  TS. 300. (TS. “yok”).

ķan n-şınas-lik: “(Ar.+T.) kanun bilim alanı”  TS. 300. (TS. “yok”).

ķardaş-lik:  TS. 303.~kardeş-lik: TS. 1084.

ķarri-lik: “yaşlılık”  TS. 305. (TS. “yok”).

ķarindāş-lik: “kardeşlik”  TS. 305. (TS. “yok”).

ķarşı-lik:  TS. 304.~karşı-lık: TS. 1094.

kasal-lik: “hastalık”  TS. 331. (TS. “yok”).

ķaşşab-lik:  TS. 305.~kasap-lık: TS. 1097. (Ar.+T.).

ķaşşak-lik: “fakirlik”  TS. 305. (TS. “yok”).

ķatil-lik:“(Ar.+T.) katıl olmak”  TS. 295. (TS. “yok”).

k ksa-lik: “yaşlılık”  TS. 344. (TS. “yok”).

k lin-lik:  TS. 345.~gelin-lik: TS. 742.

keskin-lik:  TS. 343.~keskin-lik: TS. 1145.

ķilgi-liķ: “yapılacak iş”  TS. 325. (TS. “yok”).

ķimarb z-lik:  TS. 308.~kumarbaz-lık: TS. 1253. (Far.+T.).

ķingir-lik: “dolandırıcılık”  TS. 326. (TS. “yok”).

ķir-lik: “katranlık”  TS. 321. (TS. “yok”).

ķiş-lik:  TS. 324.~kış-lık: TS. 1169.

ķişi-lik:  TS. 341.~kişi-lik: TS. (TS. “yok”).

ķiřl ķ-lik: “k yl k”  TS. 324. (TS. “yok”).

ķiya-lik:  TS. 327.~kıyı-lık: TS. 1173.

ķiyim-lik: “giyim olacak”  TS. 342. (TS. “yok”).

ķiz-lik:  TS. 322.~kız-lık: TS. 1178.

ķ nimsiz-lik: “kararsızlık, sabırsızlık”  TS. 319. (TS. “yok”).

kóp-lik: “çokluk” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

ķóppal-lik: “tembellik” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

kórgi-lik: “görülecek” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

ķórķaķ-lik: ÖTS. 315.~korkak-lık: TS. 1217.

kórpa-lik: “yorgan yapılacak olan kumaş” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

ķórs-lik: “dolandırıcılık” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

kúlāl-lik: “(Far.+T.) fırıncılık” ÖTS. 332. (TS. “yok”).

ķúlay-lik: ÖTS. 313.~kolay-lık: TS. 1199.

ķúldār-lik: “(T.+Far.+T.) köle sahibi olan” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

ķúm-lik: ÖTS. 313.~kum-luk: TS. 1254.

kún-lik: ÖTS. 335.~gün-lük: TS. 813.

kúnda-lik: ÖTS. 336.~günde-lik: TS. 811.

ķúnsúl-lik: “(Fr.+T.) elçilik” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

ķúnsúlgar-lik: “(Fr.+Far.+T.) elçilik” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

ķúrban-lik: ÖTS. 303.~kurban-lık: TS. 1258. (Ar.+T.).

ķúrgāķ-lik: ÖTS. 311.~kurak-lık: TS. 1256.

ķúriķ-lik: “kuruluk” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

ķúrúmsāķ-lik: “cimrilik” ÖTS. 311. (TS. “yok”).

ķúvanāķ-lik: “keyfi yerinde, mutlu sevinçli” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

lóli-lik: “kavgacılık, çingenelik” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

lúnc-lik: “yorgunluk” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

machúl-lik: “(Ar.+T.) meçhur durumda olma” ÖTS. 360. (TS. “yok”).

māldār-lik: “(Ar.+Ö.) sürü işleri ile uğraşan” ÖTS. 356. (TS. “yok”).

mārşāl-lik: “(Fr.+Ö.) general olmak en yüksek rütbeye tar fi etmek” ÖTS. 356. (TS. “yok”).

- manķurt-lik: “kölelik” ÖTS. 373. (TS. “yok”).
- manman-lik: “benim adamlara özel hareket” ÖTS. 373. (TS. “yok”).
- mas’auliyatsız-lik: “(Ar.+Ö.) görevsizlik” ÖTS. 365. (TS. “yok”).
- mansub-lik: “(Ar.+T.) mensup olma durumu” ÖTS. 373. (TS. “yok”).
- me’amar-lik: ÖTS. 369.~mimar-lık: TS. 1398. (Ar.+T.).
- mehrabān-lik: “(Far.+Ö.) sevgililik, şefkat gösteren” ÖTS. 376. (TS. “yok”).
- mehmān-lik: “(Far.+T.) misafirlik” ÖTS. 377. (TS. “yok”).
- ming-lik: “binlik” ÖTS. 378. (TS. “yok”).
- minnatdar-lik: ÖTS. 372.~minnettar-lık: TS. 1400. (Ar.+T.).
- muaffakiyatsız-lik: ÖTS. 375.~müaffekiyetsiz-lik: TS. 1426. (Ar.+T.).
- múcmal-lik: “(Ar.+T.) anlamsızlık, gizlilik, kapalılık” ÖTS. 359. (TS. “yok”).
- múhtāc-lik: ÖTS. 360.~muhtaç-lık: TS. 1416. (Ar.+T.).
- músāfir-lik: “(Ar.+T.) yolculuk, yabanlık” ÖTS. 364. (TS. “yok”).
- muğambir-lik: “dolandırıcılık” ÖTS. 375. (TS. “yok”).
- múrabbi-lik: “(Ar.+Ö.) eğitimcilik, terbiyeleştirir” ÖTS. 363. (TS. “yok”).
- músluman-lik: ÖTS. 365.~müslüman-lık: TS. 1439. (Ar.+T.).
- mústaķil-lik: ÖTS. 365.~müstekil-lik: TS. 1440. (Ar.+T.).
- mútaķaşış-lik: “(Ar.+Ö.) uzmanlık” ÖTS. 358. (TS. “yok”).
- nāķār-lik: “(Far.+) naçar olma durumu, çaresizlik, fakirlik” ÖTS. 380. (TS. “yok”).
- nādān-lik: ÖTS. 380.~nadan-lık: TS. 1449. (Far.+T.).
- nafis-lik: “(Ar.+T.) nefis olma durumu, latiflik, naziklik, incelik” ÖTS. 384. (TS. “yok”).
- naķķāş-lik: “(Ar.+T.) ressamlık” ÖTS. 385. (TS. “yok”).
- nam-lik: “(Far.+T.) nemli, nem olma durumu” ÖTS. 385. (TS. “yok”).
- nāmussız-lik: ÖTS. 381.~namussuz-luk: TSÖ. 1455. (Ar.+T.).

- nānvay-lik: “(Far.+Ö.) fırıncılık” ÖTS. 381. (TS. “yok”).
- nāşukr-lik: “(Far.+Ar.+Ö.) şükür etmeyen” ÖTS. 381. (TS. “yok”).
- neçāğ-lik: “ne kadarlık, ne zamanlık” ÖTS. 387. (TS. “yok”).
- nisbi-lik: “(Ar.+T.) oranlık, görelilik, izafilik” ÖTS. 383. (TS. “yok”).
- ócar-lik: “boyun eğmez insan” ÖTS. 93. (TS. “yok”).
- óç-lik: “çok hırsla sevmek” ÖTS. 93. (TS. “yok”).
- óğir-lik: “çalıcılık” ÖTS. 98. (TS. “yok”).
- óğiri-lik: “hırsızlık” ÖTS. 98. (TS. “yok”).
- ógay-lik: “üvey olma durumu” ÖTS. 100. (TS. “yok”).
- óğşaş-lik: “benzerlik” ÖTS. 93. (TS. “yok”).
- ólim-lik: ÖTS. 101.~ölüm-lük: TS. 1540.
- ópқан-lik: “boşluk” ÖTS. 90. (TS. “yok”).
- órtāk-lik: “Ortaklık” ÖTS. 93. (TS. “yok”).
- ósim-lik: “bitkiler, nebatat” ÖTS. 98. (TS. “yok”).
- ósmir-lik: “erginlik, buluğ olma” ÖTS. 98. (TS. “yok”).
- ótkir-lik: “keskinlik” ÖTS. 92. (TS. “yok”).
- ótmas-lik: “kesmez olan” ÖTS. 92. (TS. “yok”).
- óz-lik: ÖTS. 96.~öz-lük: TS. 1558.
- ózbek-lik: “Özbek olma durumu” ÖTS. 96. (TS. “yok”).
- ózga-lik: “başkalık” ÖTS. 97. (TS. “yok”).
- ózpirin-lik: “gençlik, yiğitlik” ÖTS. 97. (TS. “yok”).
- óymakār-lik: “oyma işler” ÖTS. 101.(TS. “yok”).
- pādişāh-lik: ÖTS. 139.~padişah-lık: TS. 1562. (Far.+T.).
- payrav-lik: “(Far.+T.) başkasının izinden gitmek, izlemek” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

peşin-lik: “(Far.+Ö.) öğlendik, öğle zamanı” ÖTS. 147. (TS. “yok”).

pismik-lik: “kapalı insan” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

rafik-lik: “(Ar.+T.) arkadaşlık, dostluk” ÖTS. 235. (TS. “yok”).

rahbar-lik: ÖTS. 237.~rehber-lik: TS. 1649. (Ar.+T.).

rakib-lik: ÖTS. 235.~rakip-lik: TS. 1642. (Ar.+T.).

rassām-lik: ÖTS. 234.~ressam-lik: TS. 1655. (Ar.+T.).

rāst-lik: “(Far.+Ö.) doğruluk, düzlük” ÖTS. 232. (TS. “yok”).

rāstgōy-lik: “(Far.+Ö.) gerçekçilik, doğruluk” ÖTS. 232. (TS. “yok”).

rasva-lik: “(Far.+T.) rüsva olmak, rezillik” ÖTS. 234. (TS. “yok”).

rāzi-lik: “(Ar.+T.) razı olmak” ÖTS. 232. (TS. “yok”).

razil-lik: ÖTS. 233.~rezil-lik: TS. 1657. (Ar.+T.).

rejisur-lik: ÖTS. 344.~rejisör-lük: TS. 1650. (Fr.+T.).

riyakār-lık: ÖTS. 23.~riyakâr-lık: TS. (Ar.+T.).

ruhsuz-luk: ÖTS. 236.~ruhuz-luk: TS. 1664. (Ar.+T.).

rušnā-lik: “(Far.+T.) aydınlık” ÖTS. 236. (TS. “yok”).

ruyhōş-lik: “(Far.+Ö.) yüz vermek” ÖTS. 237. (TS. “yok”).

şabrsiz-lik: ÖTS. 271.~sabırsız-lık: TS. 1672. (Ar.+T.).

sāda-lik: ÖTS. 242.~sade-lik: TS. 1675. (Far.+T.).

safarbar-lik: “(Ar.+Ö.) taşıma işleri” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

safsaṭabaz-lik: “(Ar.+Ö.) batıl işler” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

sahar-lik: ÖTS. 246.~sahur-luk: TS. 1683. (Ar.+T.).

saḥi-lik: “(Ar.+Ö.) cömertlik, eli açık” ÖTS. 246. (TS. “yok”).

sāḥta-lik: ÖTS. 242.~sahte-lik: TS. 1683. (Far.+T.).

sāḳi-lik: “(Ar.+T.) kadeh işleri ile uğraşan” ÖTS. 243. (TS. “yok”).

salla-lik: “sarılık, sarık olacak kumaş” ÖTS. 249. (TS. “yok”).

şamîmî-lik: ÖTS. 273.~semimi-lik: TS. 1694. (Ar.+T.).

savādsız-lik: “(Ar.+Ö.) cahillik” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

sāvuḡ-lik: ÖTS. 244.~soḡuk-luk: TS. 1785.

sāvuḡçi-lik: “soḡukluk zamanı” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

sāvuḡḡān-lik: “soḡuk kanlılık” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

sinḡkav-lik: “dikkatle bakmak” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

sirḡa-lik: “küpe olak şey” ÖTS. 258.(TT. “yok”).

siyāsātḡāz-lik: “(Ar.+T.) siyaset ile hayat geçirmek” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sóz-lik: ÖTS. 255.~söz-lük: TS. 1806.

şufi-lik: ÖTS. 273.~sofi-lik: TS. 1782.

surbet-lik: “hayâsızlık, utanmazlık” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

sust-lik: “(Far.+T.) tembellik, yavaşlık” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

suv-luḡ: “yügenin at veya şunun gibi hayvanların ağzına verilecek demir kısmı” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

suyuk-lik: “suyuk olan, sulu olan” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

şād-lik: “(Far.+T.) mutluluk, neşelilik” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şafḡatsız-lik: ÖTS. 266.~şefkatsız-lık: TS. 1854. (Ar.+T.).

şāḡird-lik: “(Far.+T.) öğrencilik” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şahid-lik: ÖTS. 269.~şahit-lik: TS. 1842. (Ar.+T.).

şahr-lik: “(Far.+T.) şehirli olan” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

şakkāklik: “(Ar.+T.) şüphesiz olmak” ÖTS. 266. (TS. “yok”).

şarik-lik: “(Ar.+Ö.) ortaklık” ÖTS. 265. (TS. “yok”).

şarmanda-lik: “(Far.+T.) rezillik” ÖTS. 265. (TS. “yok”).

şaydalik: “(Far.+T.) âşıklık, tutkunluk, mecnunluk” ÖTS. 269. (TS. “yok”).

şóhlik: “(Far.+Ö.) şımarıklık yapmak” ÖTS. 267. (TS. “yok”).

şumlik: “(Ar.+Ö.) kötülük” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

şirinlik: ÖTS. 68.~şirin-lik: TS. 1869. (Far.+T.).

tābi‘-lik: ÖTS. 248.~tabi-lik: TS. 1880. (Ar.+T.).

ṭabib-lik: “(Ar.+T.) doktorluk” ÖTS. 275. (TS. “yok”).

tadrici-lik: “(Ar.+Ö.) yavaşlık” ÖTS. 154. (TS. “yok”).

tantiğ-lik: “nazı çok olan” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

tanti-lik: “cömertlik” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

tarcumān-lik: ÖTS. 155.~tercüman-lık: TS.1858. (Ar.+T.).

tār-lik: ÖTS. 149.~dar-lık: TS. 475.

tāriḥi-lik: “(Ar.+T.) tarihi olan, tarihe ait” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

tārtinçāk-lik: “utangaçlık” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

tegacak-lik: “dökünüp rahatsız etmek” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

tegis-lik: “düzlük” ÖTS. 18. (TS. “yok”).

telba-lik: “delilik” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

teng-lik: ÖTS. 184.~denk-lik: TS. 502.

tengsiz-lik: “denk olmayan” ÖTS. 184. (TS. “yok”).

tepa-lik: ÖTS. 181.~tepe-lik: TS. 1954.

tez-lik: ÖTS. 182.~tez-lik: TS. 1974. (Far.+T.).

tiğiz-lik: “yakınlık” ÖTS. 178. (TS. “yok”).

tılşinās-lik: “(Ö.+Far.+Ö.) dil bilimi” ÖTS. 179. (TS. “yok”).

tiniğ-lik: “berraklık, saflık” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

toğ-lik: ÖTS. 173.~tok-luk: TS. 1987.

tuban-lik: “aşağılık” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tuşkun-lik: “çöküşme, yıkılma, ümitsizlik, psikoloji baskı” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

tuş-lik: “öğlen yemeği” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

uka-lik: “kardeşlik” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

uruğ-lik: “ekiş için ayrılan taneler” ÖTS. 85. (TS. “yok”).

ustād-lik: “(Ar.+Ö.) hocalık, bilginlik” ÖTS. 73. (TS. “yok”).

uygun-lik: ÖTS. 89.~uygun-luk: TS. 2043.

uykusiz-lik: ÖTS. 89.~uykusuz-luk: TS. 2045.

uyuşķāk-lik: “birleşme, birleşik” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

uzāk-lik: ÖTS. 84.~uzak-lık: TS. 2048.

uzun-lik: ÖTS. 86.~uzak-lık: TS. 2052.

vafādār-lik: “(Ar.+T.) vefasını yerine getiren” ÖTS. 391. (TS. “yok”).

vahşi-lik: ÖTS. 390.~vahşi-lik: TS. 2074. (Ar.+T.).

vakil-lik: ÖTS. 392.~vekil-lik: TS. 2085. (Ar.+T.).

vasi-lik: “(Ar.+Ö.) manevi babalık” ÖTS. 390. (TS. “yok”).

vazir-lik: ÖTS. 390.~vezir-lik: TS. 2091. (Ar.+T.).

vicdānsiz-lik: ÖTS. 390.~vicdansız-lık: TS. 2092. (Ar.T.).

yāḥşi-lik: “iyilik” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

yakdil-lik: “(Far.+Ö.) bir düşüncede olmak” ÖTS. 405. (TS. “yok”).

yakin-lik: ÖTS. 405.~yakın-lık: TS. 2112.

yālgān-lik: “yalan olan, yalan konuşan” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yalkāv-lik: “tembellik” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yaman-lik: “kötülük” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yangi-lik: ÖTS. 408.~yeni-lik: TS. 2166.

- yāpişkāk-lik: “yapıştırıcısı olan” ÖTS. 397. (TS. “yok”).
- yār-lik: “(Ar.+Ö.) emir, ferman” ÖTS. 398. (TS. “yok”).
- yaşil-lik: ÖTS. 405.~yeşil-lik: TS. 2174.
- yāş-lik: ÖTS. 400.~yaş-lık: TS. 2144.
- yavuz-lik: ÖTS. 402.~yavuz-luk: TS. 2149.
- yāz-lik: ÖTS. 398.~yaz-lık: TS. 2156.
- yeguv-lik: “yiyecek” ÖTS. 418. (TS. “yok”).
- yengil-lik: “hafiflik” ÖTS. 419. (TS. “yok”).
- yer-lik: “yerli olan” ÖTS. 418. (TS. “yok”).
- yigit-lik: ÖTS. 416.~yiğit-lik: TS. 2184.
- yil-lik: ÖTS. 416.~yıl-lık: TS. 2182.
- yoğān-lik: “kalınlık” ÖTS. 413. (TS. “yok”).
- yok-lik: ÖTS. 413.~yok-luk: TS. 2187.
- yuksak-lik: ÖTS. 411.~yüksek-lik: TS. 2206.
- yupka-lik: “incelik, nazıklık” ÖTS. 408. (TS. “yok”).
- yuraksiz-lik: ÖTS. 409.~yüreksiz-lik: TS. 2210.
- yuvāş-lik: ÖTS. 412.~yavaş-lık: TS. 2148.
- yuzsiz-lik: ÖTS. 409.~yüzsüz-lük: TS. 2217.
- zarduz-lik: “(Far.+T.) desenlik” ÖTS. 238. (TS. “yok”).
- zargar-lik: “(Far.+T.)koyunculuk” ÖTS. 238. (TS. “yok”).
- zarif-lik: ÖTS. 276.~zarif-lik: TS. 2225. (Ar.+T.).
- zarur-lik: “(Ar.+Ö.) gereklilik, lazımlık” ÖTS. 274. (TS. “yok”).
- zor-lik: ÖTS. 239.~zor-luk: TS. 2242. (Far.+T.).
- ziç-lik: “doluluk” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

zîrak-lik: “(Far.+Ö.) akıllılık, zekilik” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

zorāvur-lik: “(Far.+T.) zorluk çıkarmak” ÖTS. 239. (TS. “yok”).

1.2.36 -maç

“İşlek olmayan, isimden isim yapan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 38).

-maç ekiyle yapılan isimler:

kavúr-maç: “kavurma” ÖTS. 300. (TS. “yok”).

ķir-maç: “yanık” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

1.2.37 -man

“İşlek değildir. Sıfat olarak kullanılan isimler türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 47).

-man ekiyle yapılan isimler:

işbilar-mān: “iş ustası, kendi işinin uzmanı” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

tapar-man: “çok geliri olan, geliri” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

yaş-man: “ekmek, tereyağı ve şekerden hazırlanan yemek ismi” ÖTS. 404. (TS. “yok”).

1.2.38 -n

“-n eki, Özbek Türkçesinde az işlik olan isimden isim yapan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 39).

-n ekiyle yapılan isimler:

āldi-n: “Önce, ileri” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

bóyi-n: ÖTS. 132.~boyu-n: TS. 308.

çirki-n: ÖTS. 196.~çirk-in: TS. 439. (Far.+T.).

ķúlú-n: “bir yaşını geçmeyen tay, at yavrusu” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

ustu-n: ÖTS. 86.~üst-ün: TS. 2065.

1.2.39 -rāk; -rak, -rek

“Türkçenin üstünlük bildiren ekidir.” (Bozkurt, 2010: 260). “Özbek Türkçesinde -rāk eki, derecelendirme ve karşılaştırma ifade eden az işlek olan bir ektir.” (Yıldırım, 2009: s. 47).

-rak ekiyle yapılan isimler:

baķi-rāk: “geveze” ÖTS. 125. (TS. “yok”).

kók-rak: “göğüs” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

siy-rek: “seyrek” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

suv-rāk: “siyah renkli hayvanlar ķongiz” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

toga-rak: “yuvarlak masa” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

1.2.40 -sa

“Özbek Türkçesinde isimden isim yapan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 40).

-sa ekiyle yapılan isimler:

ayniķ-sa: “zellikle, mahsussan” TS. 109. (TS. “yok”).

bk-sa: “boksa” TS. 131. (TS. “yok”).

danga-sa: “tembel, boŗ” TS. 226. (TS. “yok”).

en-sa: “insan baŗının arka tarafı kemiŗi” TS. 116. (TS. “yok”).

kim-sa: “kimse” TS. 341. (TS. “yok”).

klln-sa: “kokulu, akal, dolandırıcı” TS. 318. (TS. “yok”).

may-sa: “yeni çıkan ot” TS. 378. (TS. “yok”).

nar-sa: “yer Şey” TS. 382. (TS. “yok”).

paŗ-sa: “toprak duvarının ismi” TS. 140. (TS. “yok”).

ppi-sa: “korkutmak, tehdit” TS. 144. (TS. “yok”).

talva-sa: “heyecan olma, panik yapma” TS. 161. (TS. “yok”).

1.2.41 -si; -sı, -si, -su, -s

“Teklik 3. Şahıs eki olan -si kalıplaŗarak yapım eki olmuŗtur.” (Coŗkun, 2000: s. 40).

-si; -sı, -si, -su, -s ekiyle yapılan isimler:

allaķay-si: “kimliŗi belli olmayan” TS. 79. (TS. “yok”).

ķay-si: “hangisi” TS. 324. (TS. “yok”).

ka-si: “gecesi” TS. 343. (TS. “yok”).

kla-si: “gelecek” TS. 344. (TS. “yok”).

klg-si: “geleceŗi” TS. 344. (TS. “yok”).

yāḥṣi-si: “iyisi” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

1.2.42 -sil

“İsimden isim yapan bir ektir. İşlek değildir.” (Coşkun, 2000: s. 40).

-sil ekiyle yapılan isimler:

āk-sil: “bir tür hastalık” ÖTS. 61. (TS. “yok”).

yok-sil: “yoksul” ÖTS. 413. (TS. “yok”).

1.2.43 -siz; -sız, -siz, -suz, -süz

“Bu ek -lı, -li, -lu, -lü ekinin menfisidir. -lı, -li, -lu, -lü eki esas itibariyle bir nesnede bir şeyin bulunduğu, -sız, -siz, -suz, -süz eki ise bir nesnede bir şeyin bulunmadığını ifade eder. Bu ek de isimlerden hem sıfat, hem isim olarak kullanılan vasıf isimler yapar.” (Ergin, 2008: s. 160).

-siz; -sız, -siz, -suz, -süz ekiyle yapılan isimler.

ābrusiz: “(Far.+Ö.) izzet ve itibari olmayan, utanmayan, hayâsız” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

adab-siz: ÖTS. 70.~edep-siz: TS. 600. (Ar.+T.).

‘adad-siz: “(Ar.+T.) sayısız” ÖTS. 279. (TS. “yok”).

‘adālat-siz: ÖTS. 279.~adalet-siz: TS. 19. (Ar.+T.).

aḥlāk-siz: ÖTS. 69.~ahlak-sız: TS. 43. (Ar.+T.).

ahmiyat-siz: ÖTS. 102.~ehmmiyet-siz: TS. 608. (Ar.+T.).

‘aḳıl-siz: ÖTS. 281.~akıl-sız: TS. 52. (Ar.+T.).

asās-siz: ÖTS. 73.~esas-sız: TS. 648. (Ar.+T.).

ayāv-siz: “merhamet ve şefkat edilmeyen” ÖTS. 102. (TS. “yok”).

bahā-siz: “(Ar.+Ö.) değersiz, ucuz” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bāht-siz: ÖTS. 122.~baht-sız: TS. 185. (Far.+T.).

bākīm-siz: ÖTS. 121.~bakım-sız: TS. 186.

bilim-siz: ÖTS. 135.~bilim-siz: TS. 270.

cansız: ÖTS. 186.~can-sız: TS. 351. (Ar.+T.).

cancāl-siz:“(Far.+T.) tartışmadan, kavgasız” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

cang-siz: “(Far.+T.) savaşız” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

carang-siz: “sessiz” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

cavab-siz: ÖTS. 190.~cevap-sız: TS. 362. (Ar.+T.).

cay-siz: “(Far.+Ö.) evsiz” ÖTS. 187. (TS. “yok”).

cır’it-siz: “(Ar.+Ö.) cesaretsiz” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

çara-siz: ÖTS. 194.~çare-siz: TS. 395. (Far.+T.).

çégre-siz : “sınırsız, komşu olmayan” ÖTS. 205. (TS. “yok”).

çikim-siz: “gideri olmayan” ÖTS. 202. (TS. “yok”).

çizik-siz: ÖTS. 202.~çizik-siz: TS. 442.

dard-siz: ÖTS. 222.~dert-siz: TS. 509. (Far.+T.).

darak-siz: “(Ar.+T.) habersiz” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

darman-siz: ÖTS. 223.~derman-sız: TS. 506. (Far.+T.).

dava-siz: ÖTS. 227.~deva-sız: TS. (Ar.+T.).

davam-siz: ÖTS. 227.~devam-sız: TS. 512. (Ar.+T.).

din-siz: ÖTS. 230.~din-siz: TS. 534. (Ar.+T.).

diyanat-siz: “(Ar.+T.) diyaneti olman” ÖTS. 229. (TS. “yok”).

ega-siz: “sahipsiz” ÖTS. 115. (TS. “yok”).

ehtiyāt-siz: “(Ar.+Ö.) dikkatsiz, tedbirsiz” ÖTS. 69. (TS. “yok”).

ekuv-siz: “ekim ekilmeyen” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

en-siz: ÖTS. 116.~en-siz: TS. 639.

ep-siz: “hiç zatı uygun olmayan” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

erk-siz: “özgür olmayan” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

er-siz: “kocasız” ÖTS. 111. (TS. “yok”).

es-siz: “hatırsız, aklına olmamak” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

et-siz: ÖTS. 76.~et-siz: TS. 664.

e‘tibār-siz: ÖTS. 75.~itibar-sız: TS. 1003. (Ar.+T.).

e‘tikād-siz: ÖTS. 79.~itikat-sız: TS. 1003. (Ar.+T.).

e‘tirāz-siz: ÖTS. 79.~itiraz-sız: TS. 1004. (Ar.+T.).

farasat-siz: “(Ar.+Ö.) beceriksiz” ÖTS. 291. (TS. “yok”).

fahm-siz: “(Ar.+T.) anlayışsız” ÖTS. 294. (TS. “yok”).

farḡ-siz: ÖTS. 292.~fark-sız: TS. 681. (Ar.+T.).

farzand-siz: “(Far.+Ö.) evlatsız, çocuksuz” ÖTS. 291. (TS. “yok”).

foyda-siz: ÖTS. 290.~foyda-sız: TS. 684. (Ar.+T.).

ğavğa-siz: “(Ar.+Ö.) kargaşa olmadan, münakaşa olmadan” ÖTS. 287. (TS. “yok”).

ğayrat-siz: ÖTS. 288.~gayret-siz: TS. 730. (Ar.+T.).

göşt-siz: “(Far.+Ö.) etsiz” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

ğubār-siz: “(Ar.+Ö.) saf, tozsuz, dumansız” ÖTS. 285. (TS. “yok”).

günah-siz: “(Far.+T.) suçsuz” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

ḡabar-siz: ÖTS. 213.~haber-sız: TS. 824. (Ar.+T.).

ḡaḡ-siz: ÖTS. 209.~hak-sız: TS. 832. (Ar.+T.).

ḥal-siz: ÖTS. 206.~hal-sız: TS. 837. (Ar.+T.).

ḥamirturuş-siz: “(Far.+T.) mayasız” ÖTS. 216. (TS. “yok”).

ḥarakat-siz: ÖTS. 208.~hareket-siz: TS. 848. (Ar.+T.).

ḥaṭa-siz: ÖTS. 215.~hata-sız: TS. 856. (Ar.+T.).

ḥaṭar-siz: “(Ar.+Ö.) tehlikesiz, tehlike değil, tehlike olmadan” ÖTS. 215. (TS. “yok”).

ḥatin-siz: “bekâr, hanımı olmayan” ÖTS. 212. (TS. “yok”).

ḥavf-siz: “(Ar.+Ö.) korkusuz, vahşetsiz” ÖTS. 217. (TS. “yok”).

ḥavşıla-siz: “(Ar.+T.) sabırsız, tahammülsüz” ÖTS. 211. (TS. “yok”).

ḥaya-siz: ÖTS. 211.~hayâ-sız: TS. 865. (Ar.+T.).

himmat-siz: “(Ar.+T.) himmeti olmayan, gayretsiz” ÖTS. 394. (TS. “yok”).

ḥimaya-siz: “himayesi olmayan yardımcısız” ÖTS. 210. (TS. “yok”).

ḥisab-siz: “(Ar.+T.) sayısız” ÖTS. 208. (TS. “yok”).

ḥis-siz: “(Ar.+T.) hissi olman, duygusuz” ÖTS. 208. (TS. “yok”).

ḥurmat-siz: ÖTS. 208.~hürmet-siz: TS. 909. (Ar.+T.).

iffat-siz: ÖTS. 281.~iffet-siz: TS. 937. (Ar.+T.).

ikṭidar-siz: ÖTS. 77.~iktidar-sız: TS. 951. (Ar.+T.).

ilâc-siz: “(Ar.+Ö.) çaresiz, imkansız, dermansız, ilaçsız” ÖTS. 282. (TS. “yok”).

ilim-siz: “(Ar.+T.) bilimsiz” ÖTS. 281. (TS. “yok”).

ilmāk-siz: “kancasız” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

iman-siz: ÖTS. 108.~iman-sız: TS. 961. (Ar.+T.).

imtiḥan-siz: “(Ar.+T.) imtiḥan yapmadan, sınavsız” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

imtiyaz-siz: ÖTS. 80.~imtiyaz-sız: TS. 964. (Ar.+T.).

imzâ-siz: ÖTS. 80.~imza-sız: TS. 964. (Ar.+T.).

inşâf-siz: ÖTS. 81.~insaf-zıs: TS. 972. (Ar.+T.).

intizam-siz: ÖTS. 80.~intizam-sız: TS. 976. (Ar.+T.).

irada-siz: ÖTS. 71.~irade-siz: TS. 979. (Ar.+T.).

iste^c dād-siz: ÖTS. 73.~istidat-sız: TS. 988. (Ar.+T.).

istikbāl-siz: “(Ar.+T.) istikbalı olmayan, geleceği olman” ÖTS. 73. (TS. “yok”).

istisna-siz: ÖTS. 73.~istisna-sız: TS. 991. (Ar.+T.).

işānçsiz: ÖTS. 106.~inanç-sız: TS. 965.

iştān-siz: “şalvar sız, çıplak” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

iştihā-siz: “(Ar.+T.) iştihası olmayan” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

iş-siz: ÖTS. 106.~iş-siz: TS. 1000.

iṭā^c t-siz: ÖTS. 75.~itaat-sız: TS. 1001. (Ar.+T.).

iz-siz: “izi olmayan” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

ķābiliyat-siz: ÖTS. 295.~kabiliyet-siz: TS. 1021. (Ar.+T.).

ķadir-siz: “(Ar.+T.) değersiz” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

kamçilik-siz: “eksiksiz” ÖTS. 332. (TS. “yok”).

ķanīķar-siz: “kanaat etmeyen” ÖTS. 300. (TS. “yok”).

ķan-siz: ÖTS. 299.~kan-sız: TS. 1063.

ķanun-siz: ÖTS. 299.~kanun-suz: TS. 1064. (Ar.+T.).

ķarar-siz: ÖTS. 303.~karar-sız: TS. 1081. (Ar.+T.).

ķatīķ-siz: “katısız” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

ķerak-siz: ÖTS. 343.~gerek-siz: TS. 751.

ķimsa-siz: ÖTS. 341.~kimse-siz: TS. 1183.

ķinā^c at-siz: ÖTS. 308.~kanaat-sız: TS. 1059. (Ar.+T.).

ķóngil-siz: ÖTS. 340.~gönül-süz: TS. 779.

ķónim-siz: “kararsız” ÖTS. 319. (TS. “yok”).

- kórim-siz: “görünüſü olmayan” ÖTS. 339. (TS. “yok”).
- kúç-siz: ÖTS. 334.~güç-süz: TS. 803.
- ķúlāk-siz: ÖTS. 312.~kulak-sız: TS. 1250.
- ķúlay-siz: “kolay olmayan” ÖTS. 313. (TS. “yok”).
- ķúral-siz: ÖTS. 310.~kural-sız: TS. 1257.
- lazzat-siz: ÖTS. 353.~lezzet-siz: TS. 1307. (Ar.+T.).
- liyakat-siz: ÖTS. 354.~liyaket-siz: TS. 1312. (Ar.+T.).
- madaniyat-siz: ÖTS. 362.~medeniyet-siz: TS. 1360. (Ar.+T.).
- mahārat-siz: “(Ar.+T.) beceriksiz” ÖTS. 376. (ST. “yok”).
- ma‘lumat-siz: “(Ar.+T.) bilgisiz, habersiz” ÖTS. 369. (TS. “yok”).
- mantıķ-siz: ÖTS. 373.~mantık-sız: TS. 1343. (Ar.+T.).
- mas‘auliyat-siz: “(Ar.+T.) görevsiz” ÖTS. 365. (TS. “yok”).
- mehnat-siz: “(Ar.+T.) faaliyet-siz” ÖTS. 361. (TS. “yok”).
- meva-siz: ÖTS. 379.~meyve-siz: TS. 1387. (Far.+T.).
- minnat-siz: “(Ar.+T.) minneti olmayan” ÖTS. 372. (TS. “yok”).
- miye-siz: “beyinsiz, akılsız, kafasız” ÖTS. 379. (TS. “yok”).
- möhr-siz: ÖTS. 376.~mühür-süz: TS. 1432. (Ar.+T.).
- muaffaķiyat-siz: “(Ar.+T.) başarısız” ÖTS. 375. (TS. “yok”).
- namus-siz: ÖTS. 381.~namus-suz: TS. 1455. (Ar.+T.).
- naſıba-siz: “(Ar.+T.) rızık sız, nasipsiz” ÖTS. 383. (TS. “yok”).
- natica-siz: ÖTS. 382.~netice-siz: TS. 1470. (Ar.+T.).
- nazākat-siz: ÖTS. 383.~nezaket-siz: TS. 1472. (Ar.+T.).
- naẓārat-siz: “(Ar.+T.) kontrolsuz” ÖTS. 384. (TS. “yok”).
- nikah-siz: ÖTS. 385.~nikāh-sız: TS. 1474. (Ar.+T.).

nur-siz: ÖTS. 386.~nur-suz: TS. 1843. (Ar.+T.).

óğil-siz: ÖTS. 98.~oğul-suz: TS. 1491.

óhşas-siz: “benzersiz” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

ók-siz: “oku olmayan” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ólçāv-siz: ÖTS. 100.~ölçü-süz: TS. 1537.

órin-siz: “sebepsiz, boş, yersiz” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

ót-siz: ÖTS. 90.~ot-suz: TS. 1520.

ózgariş-siz: “değişmeyen, eski haletini kaybetmeyen” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

parda-siz: ÖTS. 141.~perde-siz: TS. 1596. (Far.+T.).

paransib-siz: “(Fr.+T.) prensibi olmayan, düzensiz” ÖTS. 142. (TS. “yok”).

pāyān-siz: “(Far.+Ö.) sonsuz” ÖTS. 140. (TS. “yok”).

pul-siz: “(Far.+T.) fakir, parasız” ÖTS. 144. (TT. “yok”).

rahm-siz: “(Ar.+T.) merhametsiz, şefkatsiz, saygısız” ÖTS. 233. (TS. “yok”).

ruh-siz: ÖTS. 236.~ruh-suz: TS. 1664. (Ar.+T.).

rúhsat-siz: ÖTS. 233.~rusat-sız: TS. 1664. (Ar.+T.).

şabr-siz: ÖTS. 271.~sabır-sız: TS. 1671. (Ar.+T.).

sabab-siz: ÖTS. 245.~sebep-siz: TS. 1718. (Ar.+T.).

şadākat-siz: ÖTS. 272.~sadaikat-sız: TS. 1675. (Ar.+T.).

şamara-siz: “(Ar.+Ö.) meyvesiz, boş, faydasız” ÖTS. 185. (TS. “yok”).

sanāķ-siz: “hesaplanmamış” ÖTS. 250. (TS. “yok”).

sān-siz: “sayısız, sayamayacak kadar, çok sayıda” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

savād-siz: “(Ar.+T.) cahil, okuma yazmayı bilmeyen” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

şifat-siz: “(Ar.+T.) sıfatı olmayan” ÖTS. 272. (TS. “yok”).

sórāk-siz: “sorusuz, izinsiz, izin almadan” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

sóng-siz: ÖTS. 256.~son-suz: TS. 1792.

suv-siz: ÖTS. 252.~su-suz: TS. 1823.

suvâķ-siz: “sıvası olmayan” ÖTS. 253.(TS “yok”).

şafķat-siz: ÖTS. 266.~sefkat-siz: TS. 1854. (Ar.+T.).

şak-siz: “(Ar.+T.) şüphesiz” ÖTS. 266. (TS. “yok”).

şakar-siz: ÖTS. 266.~şeker-siz: TS. 1857. (Far.+T.).

şarm-siz: “(Far.+T.) utancı olmayan, hayâsız” ÖTS. 265. (TS. “yok”).

şıra-siz: ÖTS. 269.~şıra-sız: TS. 1865. (Far.+T.).

şubha-siz: ÖTS. 263.~şüphe-siz: TS. (Ar.+T.).

tacruba-siz: ÖTS. 153.~tecrübe-siz: TS. 1929. (Ar.+T.).

tadbir-siz: ÖTS. 154.~tedbie-siz: TS. 1930. (Ar.+T.).

tāķat-siz: ÖTS. 275.~takat-sız: TS. 1888. (Ar.+T.).

tāli‘ -siz: ÖTS. 275.~talih-siz: TS. 1895. (Ar.+T.).

tarbiya-siz: ÖTS. 154.~terbiye-siz: TS. 1958. (Ar.+T.).

til-siz: ÖTS. 179.~dil-siz: TS. 531.

tinç-siz: “dinç olmayan” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tinim-siz: “dinç olmayan, boş durmayan” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tiş-siz: ÖTS. 178.~diş-siz: TS. 542.

toķtāv-siz: “durmadan” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

tub-siz: ÖTS. 163.~dip-siz: TS. 536.

tuk-siz: “tüysüz, kılsız” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

tutruķ-siz: “sözsüz, kararsız” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

tuz-siz: ÖTS. 167.~tuz-suz: TS. 2016.

umîd-siz: ÖTS. 80.~ümit-siz: TS. 2057. (Ar.+T.).

unum-siz: ÖTS. 88.~önem-siz: TS. 1544.

urgu-siz: ÖTS. 84.~vurgu-suz: TS. 2097.

uyat-siz: “utanmaz” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uyku-siz: ÖTS. 89.~uyku-suz: TS. 2044.

uy-siz: “evsiz” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uzluk-siz: “kesmeden” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

üzür-siz: ÖTS. 280.~özür-süz: TS. 1559.

vafâ-siz: ÖTS. 391.~vefa-sız: TS. 2084: (Ar.+T.).

vicdan-siz: ÖTS. 389.~vicdan-sız: TS. 2092. (Ar.T.).

yâğ-siz: öts. 400.~yağ-sız: 2108.

yâkim-siz: “uygun olmayan, çekimsiz, beğenmemek” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yarâğ-siz: “silahsız, kuralsız” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

yarâğ-siz: “işe yaramayan” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

yugan-siz: “başlıksız, gem siz” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

yukum-siz: “bulaşmayan” ÖTS. 410. (TS. “yok”).

yuk-siz: “yükü olmayan” ÖTS. 410. (TS. “yok”).

yumuş-siz: “işsiz, görevsiz, vazifesiz” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yung-siz: ÖTS. 412.~yün-süz: TS. 2208.

yurak-siz: ÖTS. 409.~yürek-siz: TS. 2210.

yuvuksiz: “yıkılmamış” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yutuğ-siz: “kazançsız, şanssız” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

yuz-siz: ÖTS. 409.~yüz-süz: TS. 2217.

1.2.44 -ta

“Bu ek, sayı isimlerine gelerek onlara tane anlamı katar.” (Coşkun, 2000: s. 41).

-ta ekiyle yapılan isimler:

birān-ta: “birertane” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

1.2.45 -tak

“Küçültme fonksiyonu olan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 41).

-tak ekiyle yapılan isimler:

çokir-tak: “keskin ve sert parçacıklar” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çok-tak: “kesilen, kırılan kıssa” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

tom-tāk: “keskin olmayan, kesilen parmak, gerizekalı insan” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

yengil-tak: “ahlaksız, edepsiz” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

1.2.46 -tay

“-tay eki küçültme ve sevgi ifade eder.” (Coşkun, 2000: s. 41).

-tay ekiyle yapılan isimler:

erka-tay: “nazlı çocuk” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

kikçin-tay: “genç çocuk” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

kúrúl-täy: ÖTS. 311.~kurul-tay: TS. 1265.

yāqim-tāy: “çekici, hareketli, sıcak yıldızlı” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

1.2.47 -türük

“İşlek olmayan bir ektir. Sadece bir örneğine rastlanmıştır.” (Coşkun, 2000: s. 42).

-türük ekiyle yapılan isim:

boyun-türük: “boyunduruk” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

1.3 Farsçadan Ekleriyle Yapılan İsimler

Farsçadan Özbekçe Türkçesine iki çeşit ekler geçmiştir. Bir ön ekler, iki son eklerdir. Bu eklerle yapılan isimler aşağıdakilerden ibarettir.

1.3.1 Farsçadan Özbekçeye Geçen Ön Eklerle Yapılan İsimler

1.3.2 ba-

“Farsça bir ön ektir. Genellikle Özbek Türkçesindeki” (Coşkun, 2000: s. 42).

ba- ekiyle yapılan isimle:

bā-ħabar: “(Far.+Ar.) haberdar” ÖTS. 117. (TS. “yok”).

bā-ķúvvat: “(Far.+Ar.) kuvvetli, güçlü” ÖTS. 121. (TS. “yok”).

1.3.3 be-

“Farsça bir ektir. -siz anlamında sıfatlar yapar.” (Coşkun, 2000: s. 42).

be- ekiyle yapılan isimler:

bé-adab: “(Far.+Ar+Ö.) edepsiz” ÖTS. 138. (TS. “yok”).

be-bāş: “(Far.+Ö.) bakımsız, terbiyesiz” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

be-bahā: “(Far.+Ar.) denksiz, eşsiz” ÖTS. 133. (TS. “yok”).

bé-cā: “(Far.+Ö.) önemsiz, yersiz” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

bé-çāra: “(Far+Ö.) çaresiz” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

be-dava: “(Far.+Ar.+Ö.) ilaçsız” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

bé-hāl: “(Far.+Ar.+Ö.) halsiz” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

bé-hūş: “(Far.+Ö.) komaya giren” ÖTS. 138. (TS. “yok”).

bé-maanî: “(Far.+Ar.+Ö.) anlamsız” ÖTS. 138. (TS. “yok”).

be-malal: “(Far.+Ar.) zarasız” ÖTS. 371. (TS. “yok”).

bé-rahm: “(Far.+Ar.+Ö.) merhametsiz” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

bé-sórāḳ: “(Far.Ö.) sorumsuz veya sormadan” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

bé-taraf: “(Far.+Ar.Ö.) tarafsız” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

bé-vāsita: “(Far.Ar.Ö.) vasıtası olmayan” ÖTS. 138. (TS. “yok”).

1.3.4 kam-

“Özbek Türkçesinde isimden isim yapan bir ön ektir.”

kam- ekiyle yapılam isimler:

kam-kan: “(Far+T.) kanı eksik” ÖTS. 299. (TS. “yok”).

kam-ķúvvat: “(Far.+Ar.) güçsüz, kuvvetsiz” ÖTS. (TS. “yok”).

kam-yāb: “(Far.) çok bulunmayan” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

kam-gap: “(Far.) suskun, sakin” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

1.3.5 na-

“İsimlerin önüne eklenerek +siz ekinde olduğu gibi, yokluk, mevcut olmama, eksiklik gibi anlama gelen sıfatlar türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 50).

na- ekiyle yapılan isimler:

nā-bakār: ÖTS. 380.~na-bekar: TS.1449. (Far.).

nā-búd bólmaq: “(Far.+T.) yok olmak, ölmek, ortadan kaybolmak” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-çār: “(Far.) çaresiz” dermansız, fakir” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-dān: ÖTS. 380.~na-dan: TS. 1449. (Far.).

nā-dānlik: “(Far.+T.) cahillik, bilgisizlik” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-gāh: “(Far.) biran, pat diye” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

na-hak: “(Far.+Ar.) haksız” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-kas: “(Far.) yaramaz, kötü, vicdansız” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

nā-lāyik: ÖTS. 381.~na-layık: TS. 1453. (Far.+Ar.).

nā-ma^c kul: “(Far.+Ar.) makul olmayan” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

nā-ma^c lum: “(Far.+Ar.) bilinmeyen” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

nā-mutanāsib: “(Far.+Ar.) ÖTS. 381. (TS. “yok”).

nā-órin: “(Far.+Ö.) yersiz, önemsiz” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-ras: “(Far.) yetişmeyen, pişmeyen, meyve” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-rasā: “(Far.) mükemmel olmayan, eksik” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-rasmi: “(Far.+Ar.) resmi olmayan” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-şukr: “(Far.+Ar.) şükür etmeyen, kanaat etmeyen” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

nā-şukrlık: “(Far.+Ar.+T.) şükür etmeyen” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

na-tamam: “(Far.+Ar.) eksik, tamam olmayan” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-tāniş: “(Far.+T.) tanımayan, görmeyen, görülmeyen, yabancı” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-tavan: “(Far.) çaresiz, mecbur, zayıf, fakir” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-tinç: “(Far.+T.) dinç olmayan” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-tóğri: “(Far.+T.) doğru olmayan” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nā-yāb: “(Far.) nadir, az bulunan” ÖTS. 382. (TS. “yok”).

1.4 Farsçadan Özbekçeye Geçen Son Eklerle Yapılan İsimler

1.4.1 -āna

“Zarf yapan farsça bir son ektir, tarz ifade eder.” (Coşkun, 2000: s. 43).

-āna ekiyle yapılan isimler:

adil-āna: ÖTS. 278.~adil-ane: TS. 23. (Ar.+Far.).

aħmak-āna: “(Ar.+Far.) ahmakça” ÖTS.69. (TS. “yok”).

aķil-āna: “(Ar.+Far.) düşünerek çalışmak” ÖTS. 278. (TS. “yok”).

āst-āna: “(Ö.+Far.) eşik, giriş başlangıcı, kapı” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

bayram-āna: “(T.+Far.) bayramlık” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

cināyatkār-āna: “(Ar.+Far.+T.) cinayetçe, cinayet olarak” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

darveş-āna: “(Far.+T.) fakirlik hayat geçirmek” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

dev-ana:ÖTS. 230.~div-ane: TS. 542. (Far.).

dúst-āna: “(Far.+T.) dostça” ÖTS. 228. (TS. “yok”).

eblah-āna: “(Ar.+Far.+Ö.) ahmakça, cahilce” ÖTS. 66. (TS. “yok”).

fakir-āna: ÖTS. 293.~fakir-ane: TS. 677. (Ar.+Far.).

ġarib-ana: “(Ar.+Far.+T.) garibçe” ÖTS. 286.(Ar.+Far.).

ġāyib-āna: “(Ar.+Far.+T.) görünmeden, karşılaşmadan” ÖTS. 285. (TS. “yok”).

kúrkúr-āna: “(Far.+Ö.) bilir bilmez pat diye bir işi yapmak veya söyl” ÖTS. 334. (TS. “yok”).

ózbek-āna: “(Ö.+Far.) Özbeklere ait, Özbeklere mahsus olan” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

riyakar-ana: “(Ar.+Far.+T.) riyakârca” ÖTS. 237. (TS. “yok”).

şādiy-āna: “(Far.+Ö.) mutluluk” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şāh-āna: ÖTS. 263.~şah-ane: TS. 1841. (Far.).

toy-āna: “(Far.+Ö.) düğün hediyesi” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

1.4.2 -ban

“Bir şeyleri koruyan, muafaza eden şahısları ifade eden isimler türetir.”
(Yıldırım, 2009: s. 40).

-ban ekiyle yapılan isimler:

bāġ-bān: “(Far.+T.) bahçıvan” ÖTS. 120. (TS. “yok”).

darvāza-bān: “(Far.+Ö.) kapıcı, güvenlik” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

1.4.3 -baz

“Bir işi kendisine uğraşı olarak seçmiş olan kişileri ifade eden isimler türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 40).

-baz ekiyle yaonılan isimler:

búyrúġ-baz: “(Ö.+Far.) emir vermeyi seven” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

can-baz: “(Ar.+Far.)fedakâr, candan geçen” ÖTS. 187. (TS. “yok”).

dar-baz: “darbaz” ÖTS. 220. (TS. “yok”).

ķimar-baz: “kumarbaz” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

siyāsāt-baz: “(Ar.+Far.) siyaset ile hayat geçiren” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

1.4.4 -dān

“İsimin ifade ettiġi nesneyi koymaya, muhafaza etmeye yarayan eşya, gereç isim türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 43).

-dān ekiyle türemiş isimler:

bilim-dān: “(Ö.+Far.) bilim adamı” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

ciġil-dān: “(Ö.+Far.) kuş midesi” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

gap-dān: “(Far.) konuşma ustası” ÖTS. 347. (TS. “yok”).

gúl-dān: “(Far.) vazo” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

ķadir-dān: “(Ar.+Far.) keķeri bilen” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ķalam-dān: “(Ar.+Far.) kalemlik” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķókis-dān: “(Ö.+Far.) pat diye bir şey yüz vermek” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

kúl-dān: “(Ö.+Far.) küllük” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

nār-dān: “(Far.) ekķi, diķi ağrıtıcı” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nukta-dān: ÖTS. 385.~nükte-dan: TS. 1485. (Ar.+Far.).

sargar-dān: “(Far.) sersem, ķaşķın, avare” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

tuķum-dān: “(Far.) tohumluk, rahim” ÖTS. 154. (TS. “yok”).

tuz-dān: “(Ö.+Far.) tuzluk” ÖTS. 167. (TS. “yok”).

1.4.5 -dār

“Farsķa kökenli eklerden biridir. Eklendiķi ismin belirttiķi mana ve niteliķie sahip kiķi veya o niteliķin kiķiye has olduķunu gösteren isimler türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 43).

-dar ekiyle türemiķ isimler:

‘ayb-dār: “(Ar.+Far.) ayıplı, kusurlu” ÖTS. 283. (TS. “yok”).

bāķ-dār: “(Far.+Ö.) bahķe sahibi” ÖTS. 120. (TS. “yok”).

bóy-dār: “(T.+Far.) uzun boylu” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

caziba-dār: “(Ar.+Far.) çekicilik” ÖTS. 186. (TS. “yok”).

can-dār: “(Ar.+Far.) canlı” ÖTS. 186. (TS. “yok”).

carang-dār: “(Ö.+Far.) sesi güzel çıkan” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

- cavhar-dar: “(Ar.+Far.) cevherli” ÖTS. 191. (TS. “yok”).
- cimcima-dar: “(Ö.+Far.) desenli” ÖTS. 192. (TS. “yok”).
- çarva-dar: “(Ö.+Far.) hayvancı” ÖTS. 194. (TS. “yok”).
- çikim-dar: “(Ö.+Far.) masrafı çok olan, gideri çok olan” ÖTS. 202. (TS. “yok”).
- dağ-dar: “(Far.) elemli, kötü günler geçiren” ÖTS. 220. (TS. “yok”).
- dang-dar: “(Ö.+Far.) ünlü, meşhur” ÖTS. 221. (TS. “yok”).
- dasta-dār: “(Far.) kollu” ÖTS. 224. (TS. “yok”).
- din-dar: ÖTS. 230.~din-dar: TS. 533. (Ar.+Far.).
- dukan-dar: “(Ar.+Far.) dükkân sahibi, bakkal” ÖTS. 225. (TS. “yok”).
- gûl-dār: “(Far.) çiçekli, güllü, desenli” ÖTS. 348. (TS. “yok”).
- göşt-dār: “(Far.) etli” ÖTS. 350. (TS. “yok”).
- habar-dār: ÖTS. 213.~haber-dar: TS. 824. (Ar.+Far.).
- hal-dār: “(Far.) benekli, benli” ÖTS. 212. (TS. “yok”).
- hazāna-dār: “(Ar.+Far.) hazineci” ÖTS. 214. (TS. “yok”).
- hukum-dār: “(Ar.+Far.) hüküm sahibi, emir sahibi, karar sahibi” ÖTS. 210. (TS. “yok”).
- karz-dār: “(Ar.+Far.) borçlu” ÖTS. 304. (TS. “yok”).
- kırra-dār: “(Ö.+Far.) kınarı olan” ÖTSS. 322. (TS. “yok”).
- kûl-dār : “(Ö. Far.) köle sahibi” ÖTS. 312. (TS. “yok”).
- māl-dār: “(Ar.+Far.) sürüsü olan” ÖTS. 356. (TS. “yok”).
- ma‘ ana-dār: ÖTS. 369.~mani-dar: TS. 1340. (Ar.+Far.).
- manfa‘ at-dār: “(Ar.+Far.) menfaati olan” ÖTS. 373. (TS. “yok”).
- mehmān-dār: “(Far.) misafiri olan, evine misafir gelen” ÖTS. 377. (TS. “yok”).
- meva-dār: “(Far.) meyveli” ÖTS. 379. (TS. “yok”).
- minnat-dār: ÖTS. 372.~minnet-tar: TS. 1400. (Ar.+Far.).

móhr-dār: “(Far.) mühürlü” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

nām-dār: ÖTS. 381.~nam-dar: TS. 1454. (Far.).

pul-dār: “(Far.) zengin, paralı, parası çok olan” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

rāz-dār: “(Ar.+Far.) sırlı” ÖTS. 232. (TS. “yok”).

ruza-dār: “(Far.) oruçlu” ÖTS. 236. (TS. “yok”).

sarmaya-dār: “(Far.) serveti çok olan, zengin” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

sepkil-dār: “(Far.) benli, yüzüne beni olan” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

siyāsatma-dār: “(Ar.+Far.) siyasetçi” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

taḡvā-dār: “(Ar.+Far.) takvalı, ibadetini yapan” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

ṭaraf-dār: ÖTS. 276.~taraf-tar: TS. 1905. (Far.).

toş-dār: “(Ö.+Far.) göğsü geniş olan” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

vafā-dār: “(Ar.+Far.) vefalı, vefası olan” ÖTS. 391. (TS. “yok”).

yalāv-bar-dār: “(Ö.+Far.) bayraktar, bayrağı alan” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yelka-dār: “(Ö.+Far.) omuzlu” ÖTS. 418. (TS. “yok”).

1.4.6 -gah

“Farsça bir son ektir, yer isimleri yapar.” (Coşkun, 2000: s. 45).

-gah ekiyle yapılan isimler:

dar-gah: ÖTS. 223.~der-gah: TS. 504. (Far.).

dast-gah: “(Far.) tezgah” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

ibādat-gāh: “(Ar.+Far.) ibadet yapılan yer” ÖTS. 279. (TS. “yok”).

istirahat-gāh: “(Far.) dinlenme yeri dinlenme yatağı” ÖTS. 73. (TS. “yok”).

parvarış-gāh: “(Far.) eğitim yeri, eğitim hane” ÖTS. 142. (TS. “yok”).

sacda-gah: “(Ar.+Far.) secde, ibadet yapılan yer” ÖTS. 245. (TS. “yok”).

urdu-gāh: ÖTS. 84.~ordu-gah: TS. 1508. (T.+Far.).

ziyārat-gāh: “(Ar.+Far.) mezarlık, ziyaret edilecek yer” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

1.4.7 -gār, -gar, -kār, -kar

“Farsça bir son ektir, meslek ve yapını bildiren isimler yapar.” (Coşkun, 2000: s. 45).

-gār, -gar, -kār, -kar ekiyle yapılan isimler:

cadú-gar: “(Far.) sihirci, büyüyücü” ÖTS. 186. (TS. “yok”).

cavab-gar: “(Ar.+Far.) sorumlu” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

cināyat-kar: “(Ar.+Far.) cinayet işleyen” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

eḥtyāṭ-kār: “(Ar.+Far.) dikkatli tedbirli” ÖTS. 69. (TS. “yok”).

da‘ava-gar: “(Ar.+Far.) davacı” ÖTS. 224. (TS. “yok”).

gaç-kar: “(Far.) alçıcı, kireççilik” ÖTS. 347. (TS. “yok”).

günah-kār: ÖTS. 349.~günah-kar: TS. 810. (Far.).

ham-kār: “(Far.) yardımcı” ÖTS. 394. (TS. “yok”).

ḥidmat-gār: “(Ar.+Far.) hizmetçi” ÖTS. 214. (TS. “yok”).

icād-kār: “(Ar.+Far.) icat kâr, icat eden” ÖTS. 103. (TS. “yok”).

iğvā-gar: “(Ar.+Far.) dolandırıcı, aldatıcı” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

itā‘ t-kār: “(Ar.+Far.) uyan, tabii olan, itaat eden” ÖTS. 75. (TS. “yok”).

kaşı-kar: “(Far.) müzaikçi” ÖTS. 328. (TS. “yok”).

óyma-kar: “(T.+Far.) oyma işleri ile ilgilenen, oyma işlerini yapan” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

parhez-gar: “(Far.) dindar g nahtan saklanan”  TS. 142. (TS. “yok”).

 anat-gar: “(Ar.+Far.) sanat ı”  TS. 273. (TS. “yok”).

tay r-gar: “(Far.) hazırlık, hazırlıklı”  TS. 176. (TS. “yok”).

1.4.8 -gin, - in

“İsim ve sıfat yapan Fars a bir son ektir.” (Co kun, 2000: s. 46).

-gin, - in ekiyle yapılan isimler:

sal- in: “serin”  TS. 249. (TS. “yok”).

  v- in: “g  l  ses, ba ırma  a ırma, deniz sesi”  TS. 263. (TS. “yok”).

y r- in: “aydın”  TS. 398. (TS. “yok”).

1.4.9 -guy

“Fars a k kenli alınma eklerdir. İsimlerden sıfat olarak kullanılan kelimeler t retir.” (Yıldırım, 2000: s. 45).

-guy ekiyle yapılan isimler:

dua-guy: “(Ar.+Far.) dua edici, dua eden”  TS. 224. (TS. “yok”).

r st-guy: “(Far.) ger ek s yleyen, do ru s yleyen veya konu an”  TS. 232. (TS. “yok”).

1.4.10 -hāna

“Farsça ev, mesken anlamında bir kelimedir. Özbek Türkçesinde ek olarak kullanılır.” (Coşkun, 2000: s. 46).

-hāna ekiyle yapılan isimler:

āş-paz-hāna: “(T.+Far.) mutfak” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

bālā-hāna: “(Far.) bir kattan yüksek kurulmuş ev” ÖTS. 121. (TS. “yok”).

bandi-hāna: “(Far.) hapisane” ÖTS. 126. (TS. “yok”).

çāp-hāna: “(Far.) basın evi” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

çay-hāna: ÖTS. 195.~çay-hane: TS. 404. (Çin.+Far.).

elçi-hāna: “(T.+Far.) baş konsolosluk” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

darú-hāna: “(Far.) eczane” ÖTS. 220. (TS. “yok”).

dars-hāna: ÖTS. 222.~ders-hane: TS. 508. (Ar.+Far.).

gúl-hāna: “(Far.) çiçek evi” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

ğurbat-hāna: “(Far.) gürbet evi” ÖTS. 285. (TS. “yok”).

ibādat-hāna: “(Ar.+Far.) ibadet yapılan yer” ÖTS. 279. (TS. “yok”).

issik-hāna: “(Ö.+Far.) güneşevi” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

iş-hāna: “(T.+Far.) iş yeri” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

ķamāķ-hāna: “(Ö.+Far.) hapisane” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

kar-hāna: “(Far.) fabrika” ÖTS. 328. (TS. “yok”).

ķarāvul-hāna: “(T.+Far.) nizamiye” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

kasal-hāna: “(Ö.+Far.) hastane” ÖTS. 331. (TS. “yok”).

ķimar-hāna: ÖTS. 308.~kumar-hane: TS. 1253. (Ar.+Far.).

kitāb-ḥāna: ÖTS. 329.~kütüp-hane: TS. 1288. (Ar.+Far.).

ķónaķ-ḥāna: “(Ö.+Far.) konaklık, misafir hane” ÖTS. 319. (TS. “yok”).

ķóriķ-ḥāna: “(Ö.+Far.) güvenlik evi” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

ķóy-ḥāna: “(Ö.+Far.) ağıl, koyun duracak yeri” ÖTS. 319. (TS. “yok”).

mehmān-ḥāna: “(Far.) misafirhane” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

ólik-ḥāna: “(T.+Far.) ölüm evi, hastane, ceset saklanan ev” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

ótún-ḥāna: “(T.+Far.) odun yeri” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

pósta-ḥāna: ÖTS. 142.~posta-hane: TS. 1622. (Far.).

saman-ḥāna: “(T.+Far.) samanlık” ÖTS. 249. (TS. “yok”).

şıfa-ḥāna: “(Ar.+Far.) hastane” ÖTS. 265. (TS. “yok”).

toy-ḥāna: “(Far.) düğün evi, düğün solunu” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tuğuruķ-ḥāna: “(T.+Far.) doğum evi, doğum hastanesi” ÖTS. 169. (TS. “yok”).

1.4.11 -ḥór

“Farsça kökenli bir ektir (Far.+ḥór). Düşkünlük, aşırılık bildirir.” (Coşkun, 2000: s. 46).

-ḥor ekiyle yapılan isimler:

cira-ḥār: “(Far.) rüşvet alan” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

ğam-ḥór: “(Ar.+Far.) üzgün, dert ortağı kimse için” ÖTS. 287. (TS. “yok”).

ḥaram-ḥār: “(Ar.+Far.) haram yiyen, yapan, haramdan kazanan” ÖTS. 207. (TS. “yok”).

ķan-ḥór: “(T.+Far.) kan içen” ÖTS. 299. (TS. “yok”).

mirāş-ḥór: “(Ar.+Far.) mirasçı, miras yiyen, hakkı olan” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

nān-ḥór: “(Far.) ekmek yiyen” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

ót-ḥór: “(T.+Far.) ot ile beslenenler” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

pāra-ḥór: “(Far.) rüşvet alan” ÖTS. 139. (TS. “yok”).

ruza-ḥār: “(Far.) orucunu yiyen, oruç tutmayan” ÖTS. 236. (TS. “yok”).

sud-ḥór: “(Far.) para borç verip faizinden belenen insan” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

tekin-ḥór: “(Ö.+Far.) bedava yemek yiyip hayat geçiren” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

yuvindi-ḥór: “(Ö.+Far.) başkalarının hizmetini yaparak hayat geçiren” 412. (TS. “yok”).

1.4.12 -istan

“Yer ismi yapan Farsça bir son ektir.” (Coşkun, 2000: s. 47).

-istan ekiyle yapılan isimler:

ḡabri-stan: “(Ar.+Far.) kabristan, mezarlık” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

1.4.13 -kaş

“Çekin, çekici anlamlarında Farsça bir sıfattır. Özbek Türkçesinde ek olarak kullanılır. Sıfat ve isim yapar.” (Coşkun, 2000: s. 47).

-kaş ekiyle yapılan isimler:

cafa-kaş: ÖTS. 189.~cefa-keş: TS. 355. (Ar.+Far.).

cancāl-kaş: “(Far.) kavga çıkarıcı” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

zahmat-kaş: “(Ar.+Far.) zahmet çeken” ÖTS. 238. (TS. “yok”).

1.4.14 -mand

“Farsça bir son ektir. Sıfat yapar.” (Coşkun, 2000. s. 47).

-mand ekiyle yapılan isimler:

daniş-mand: “(Far.) bilimli, bilgin” ÖTS. 221. (TS. “yok”).

dard-mand: “(Far.) dertli” ÖTS. 222. (TS. “yok”).

hunar-mand: “(Far.) artist, sanatçı” ÖTS. 394. (TS. “yok”).

ihlâş-mand: “(Ar.+Far.) ihlaslı” ÖTS. 69. (TS. “yok”).

1.4.15 -nāma

“Farsça yazı anlamında bir isimdir. Özbek Türkçesinde ek olarak kullanılır.” (Coşkun, 2000: s. 47).

-nāma ekiye yapılan isimler:

asās-nāma: “(Ar.+Far.) nizamname, kural” ÖTS. 73. (TS. “yok”).

da‘avat-nāma: “(Ar.+Far.) davetiye” ÖTS. 224. (TS. “yok”).

gúvahi-nāma: “(Ar.+Far.) sertifika, diploma” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

icāza-nāma: “(Ar.+Far.) izin belgesi” ÖTS. 67. (TS. “yok”).

iltimas-nāma: “sığınma belgesi” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

ma‘lumat-nāma: “(Ar+Far.) öğrenci belgesi veya çalışma belgesi, sertifika” ÖTS. 369. (TS. “yok”).

nirḥ-nāma: “(Far.) fiyat belgesi” ÖTS. 382. (TS. “yok”).

şahādat-nāma: “(Ar.+Far.) sertifika” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

şart-nāma: “(Ar.+Far.) şart yazısı veya belgesi” ÖTS. 264. (TS. “yok”).

şikāyat-nāma: “(Ar.+Far.) şikāyet dilekçesi, belgesi” ÖTS. 266. (TS. “yok”).

tabrik-nāma: “(Ar.+Far.) kutlama mektubu, yazılı kutlama” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

taşakkur-nāma: “(Ar.+Far.) teşekkür mektubu veya yazısı” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

vaşîyat-nāma: “(Ar.+Far.) vasiyet belgesi veya sanatı” 390. (TS. “yok”).

1.4.16 -paz

Farsça kökenli bir ektir. Meslek bildirir ve işlek değildir.

-paz ekiyle yapılan isimler:

āş-paz: “(T.+Far.) aşçı” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

kabab-paz: “(Far.) kebabçı” ÖTS. 329. (TS. “yok”).

1.4.17 -şinas

“Farsça kökenli bir ektir. Eklendiği ismin ifade ettiği manadaki sahayla meşgul olan o alanı kendisine meslek edinmiş kişileri gösterir.” (Coşkun, 2000: s. 48).

-şinās ekiyle yapılan isimler:

adabiyāt-şinās: “(Ar.+Far.) edebiyat uzmanı” ÖTS. 70. (TS. “yok”).

din-şinas: “(Ar.+Far.) din bilim adamı” ÖTS. 230. (TS. “yok”).

hukuk-şinās: “(Ar.+Far.) hukuk ile ilgilenen, hukuk uzmanı” ÖTS. 209. (TS. “yok”).

ķanún-şinās: “(Ar.+Far.) kanun bilim” ÖTS. 300. (TS. “yok”).

ţabi‘ t-şinās: “(Ar.+Far.) doğa bilimleri, tabiat bilimler” ÖTS. 275. (TS. “yok”).

til-şinās: “(T.+Far.) dilci, dil bilim adamı” ÖTS. 1779. (TS. “yok”).

1.4.18 -var

Farsça kökenli bir ektir. İşlek değildir. (ÖTS) sadece bir örneğine rastlanmıştır.

-var ekiyle yapılan isimler:

uluĝ-vār: “(Ö.+Far.) sayın, saygılı, efendi, muhterem, muhteşem” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

1.4.19 -zad, -zāda

“Farsça bir isim olan zāda; olĝul anlamında gelir. Özbek Türkçesinde ek olarak kullanılır.” (Coşkun, 2000: s. 48).

-zada ekiyle yapılan isimler:

ādami-zād: “(Ar.+Far.) insanoĝlu” ÖTS. 57. (TS. “yok”).

ħaram-zāda: “(Ar.+Far.) harami, haramdan doğulan, zinadan olan, piç” ÖTS. 207. (TS. “yok”).

nām-zad: “(Far.) aday, nişanlı” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

şah-zāda: “(Far.) şehzade, prens veya prenses, kral oĝlu” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

1.4.20 -zār

“Farsça kökenli bir ektir. (Far.+zār). Ağaç türlerinin, çiçeklerin ekildiği veya yetiştiği, bulunduğu yeri ifade eder. İşlek olmayan bir ektir.” (Çoşkun, 2000: s. 49).

-zar ekiyle yapılan isimler:

búğday-zār: “(T.+Far.) buğday tarlası” ÖTS. 128. (TS. “yok”).

ekin-zār: “(T.+Far.) ekin alanı, tarla” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

gúl-zār: “(Far.) gülistan, çiçek bahçesi” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

ķamiş-zār: “(T.+Far.) kamyş tarlası” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

1.5 Fiilden İsim Yapma Ekleri

“Fiilden isim yapma ekleri, fiil kök ve gövdelerinden isim yapmak için kullanılan eklerdir. Bu ekler, fiil köklerine, isimden yapılmış fiil gövdelerine ve fiilden yapılmış fiil gövdelerine eklenirler. Fiilden isim yapma ekleri, isimden fiil yapma eklerinden sonra gelebilirler. Özbek Türkçesindeki isimlerin büyük bir bölümü fiilden yapılmış isimler teşkil eder.” (Ergin, 2008: s. 184).

1.5.1 -a; -a, -e

“Kökende ulaç ekidir. Birkaç örnekte kalıplaşmıştır.” (Bozkurt, 2010: s. 250).

-ā ekiyle fiilden yapılan isimler:

aylan-a: “halka, daire” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

bút-a: “çiçek ağacı vs. bitkiler” ÖTS. 126. (TS. “yok”).

çal-a: “eksik” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çebr-a: ÖTS. 204.~çevre: TS. 420.

çégr-a: “sınır” ÖTS. 205. (TS “yok”).

ķäy-a: ÖTS. 300.~kay-a: TS. 1113.

ķäyt-a: “1. Tekrardan. 2. Keşke.” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

ķoş-a: “çift veya bitişik” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

kotar-a: “toptan” ÖTS. 337. (TS. “yok”).

kúy-a: “ısı” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

tol-a: ÖTS. 174.~dol-u: TS. 558.

1.5.2 -acak; -acak, -ecek

“Gerçekte ortaç ekidir. Kalıcı adlar da yapar” (Bozkurt, 2010: s. 250).

-acak; -acak, -ecek ekiyle fiilden yapılan isimler:

ból-acak: ÖTS. 132.~ol-acak: TS. 491.

Kél-acak: ÖTS. 344.~gel-ecek: TS. 741.

teg-acak: “dökünecek” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

1.5.3 -ağan; -ağan, -eğen

“Türkçede eskiden beri görülen bir ektir. Aşırı ve devamlı yapanı veya olanı karşılayan isimler yapar.” (Coşkun, 2000: s. 50).

-ağan; -ağan, -eğan ekiyle yapılan isimler:

bil-ağān: “bilgin” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

çap-ağan: “çok hızlı koşan” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

kap-ağan: ÖTS. 295. (TS. “yok”).

1.5.4 -ak, -ak; -ak, -ek

“Yapı özelliği yansıtan ad, yer, aygıt ve organ adlar ile somut adlar yapar.” (Bozkurt, 2010: s. 251).

-āk, -ak; ak, -ek: ekiyle yapılan isimler:

bol-ak: “bölmek, ayırmak” ÖTS. 131. (TS. “yok”).

búl-āk: ÖTS. 128.~bul-ak: TS. 321.

çat-ak: ÖTS. 195.~çat-ak: TS. 399.

çinkir-ak: “yüksek sesli bağırarak” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

húrlan-aq: “hakaret etmek, birinin izzetine tecavüz etmek” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

kaç-ak: ÖTS. 296.~kaç-ak: TS. 1023.

kal-aq: “gelişmeyen, geri kalan” ÖTS. 298. (TS. “yok”).

kav-ak: “çukur, boşluk” ÖTS. 329. (TS. “yok”).

kes-ak: ÖTS. 343.~kes-ek: TS. 1143.

kon-aq: ÖTS. 318.~kon-ak: TS. 1206.

koş-ak: “çift veya birleşik” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

kúç-aq: ÖTS. 310.~kuc-ak: TS. 1245.

kúr-aq: “türlü kumaş parçalarını birleştirerek yapılan yorgan” ÖTS. 311. (TS. “yok”).

ķúvn-aķ: “göler yüzlü, mutlu” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

óç-āk: ÖTS. 93.~oc-ak. TS. 1488.

ört-āk: ÖTS. 93.~ort-ak: TS. 1513.

ótr-āk: “yerli, vatandaş” ÖTS.90. (TS. “yok”).

piç-aķ: ÖTS. 145.~bıç-ak: TS. 259.

sol-ak: “ağızdan akan su” ÖTS. 256.

sor-āk: “soru” ÖTS. 256. (TS. “yok”).

tuz-aķ: ÖTS. 167.~tuz-ak: 2015.

yat-āk: ÖTS. 397.~yat-ak: TS. 2145.

1.5.5 -an; -an, -en

“Gerçekte geniş zaman ortaç ekidir. Birkaç örnekte kalıcı ad da yapar.” (Bozkurt, 2010: s. 251).

-an; -an, -en ekiyle yapılan isimler:

çolp-an: “aydın sabah yıldızı” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

ķaz-an: ÖTS. 305.~kaz-an: TS. 1121.

ķórķ-än: “korkusu olan” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

ķózğal-an: “kalkınma, isyan” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

óz-an: “suyolu, çukur ırmak” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

1.5.6 -anāk; -anaq, -enek

“-anāk eki, işlek olmayan bir ektir. Sadece bir örneğine rastlanmıştır.” (Coşkun, 2000: s. 51).

-anak; -anaq, -enek ekiyle yapılan isimler:

tuta-nāk: “sara hastalığı” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

1.5.7 -ar, -r; -ar, -er

“Özbek Türkçesinde -ar, -r ekiyse sıfat ve isimler yapar. İşlek olmayan eklerdir.” (Coşkun, 2000: s. 51).

-ar, -r; -ar, -er ekiyle yapılan isimler:

ātbaq-ar: “At bakan, at otlatan” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

çap-ar: ÖTS. 193.~çap-ar: TS. 393.

çév-ar: “becerikli” ÖTS. 205. (TS. “yok”).

çayi-r: “güçlü, kuvetli, dayanıklı” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

çigi-r: “çark” ÖTS. 202. (TS. “yok”).

izkuv-ar: “izini takip etmek, izini bırakmamak” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

kāki-r: “kır” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

kimi-r: “çaktırmadan azıcık kaymak” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

kisi-r ÖTS. 324.~kısı-r: 1166.

sóki-r: “kör, gözleri zayıf olan, cahil, okuma yazma bilmeyen” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

tuşun-ar: ÖTS. 169.~düşünü-r: TS.592.

uç-ar: ÖTS. 83.~uç-ar: 2026.

1.5.8 -at

“İşlek olman bir ektir ve birkaç örneğine rastlanmıştır.” (Coşkun, 2000: s. 52).

-at ekiyle yapılan isimler:

bóg-at: “kamuşla yapılan ev çatısının duvarından çıkan fazlalık” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

kóc-at: “fıdan” ÖTS. 337. (TS. “yok”).

kók-āt: “bitkiler” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

1.5.9 -ç; -inç; -ç

“Genellikle duygu ve aşırılık ifade eden isimler yapar.” (Coşkunt, 2000: s. 52).

-ç -inç, unç: ekiyle yapılan isimler:

ayan-ç: “kişinin merhamete, acıya getirecek durum” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

búzg-únç: “kötü niyetli” ÖTS. 128. (TS. “yok”).

cirkan-ç: “iğrenç” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

çóki-ç: “balyoz” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çomi-ç: “kaşık” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

işān-ç: ÖTS. 106.~inan-ç: TS. 965.

ķızg-inç: “kırgın” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

şāşil-inç: “çabuk bitirilmesi gereken iş, acele iş” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

ópi-ç: “öpüş” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

ot-inç: “sert temas etme, sığınma” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

ok-inç: “gönülsüz olay yüzünden küsmek, kaygı çekmek” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

sāğ-inç: “özlemek” ÖTS. 243. (TS. “yok”).

sevin-ç: ÖTS. 254.~sevin-ç: TS. 1743.

sevin-ç: “hediye, ödül” ÖTS. 261. (TS. “yok”).

tikil-inç: “sıkışık” ÖTS. 178. (TS. “yok”).

tayan-ç: “direklik” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

yupan-ç: “rahat verici, rahatlayıcı” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

1.5.10 -ça; -ca, -ce

“İşlek olmayan eklerden biridir.” (Ergin, 2008: s. 198).

-ça; -ca, -ce ekiyle yapılan isimler:

tuşun-ça: ÖTS. 169.~düşün-ce: TS. 591.

1.5.11 -çağ, -çak; -cak, -cek

“İşlek olmayan eklerdendir. Çoğunlukla sıfat yapar.” (Coşkun, 2000: s. 52.).

-çağ, -çak; -cak, -cek ekiyle yapılan isimler:

āvun-çāk: “insanın meşgul edecek şey, oyuncak” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

argim-çāk: “salıncak” ÖTS. 71. (TS. “yok”).

bélan-çāk: “beşik” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

çózin-çaķ: “uzun cuk, boyu eninden az uzun olan her hangi bir şey” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

búr-çāk: “köşe, kıyı” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

erin-çāk: “tembel, çekingen” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

em-çak: “mama, göğüs” ÖTS. 116. (TS “yok”).

ķar-çaķ: “oyuncak” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ķoķir-çaķ: “oyuncak” 317. ÖTS. (TS. “yok”).

maķtan-çaķ: “kendini tarif etmeyi seven” ÖTS. 370. (TS. “yok”).

tārtin-çāk: “utangaç” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

tāķin-çāk: “takı, takılacak şey” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

yārgin-çāk: “el değirmeni” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yalin-çāk: “her hangi bir şeyi sormak için rica etmek” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yiğın-çāk: “toplanan, düzenli ev” ÖTS. 415. (TS. “yok”).2500

1.5.12 -çik

“İşlekliliği azdır. Fiillerden aşırılık belirten sıfatlar ve bazı isimler türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 52).

-çik ekiyle yapalan isimler:

ķabir-çik: “kabarık” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

ķizgān-çik: “kıskanç” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

suyan-çik: “güç, yüz tutma, sevinç” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

sirpin-çik: “kaygın yeri” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

ur-çık: “pamuğu ip yapan bir tür el makinesi” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

yāpin-çık: “örtülü, örtülü gezen” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yupan-çık: “sakin yapan, öğüt verici” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

1.5.13 -dak, -dağ

“İşlek olmayan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 53). Özbek Türkçesinde ise işleklik sahası biraz geniş olduğu görünmektedir.

-dak, -dağ: işd ekiyle yapılan isimler:

çiyil-dak: “sesi kötü veya rahatsız edici” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

ķavūr-dak: “kavurulan veya kavurulmuş” ÖTS. 300. (TS. “yok”).

ķaķıl-dak: “çok konuşan, saçma” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķaķķal-dak: “kafası beyaz ördeğe benzeyen kuş” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

kékir-dak: “hancere” ÖTS. 344. (TS. “yok”).

ķizğal-dak: “kırmızı lale” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķón-dak: “kundak, tüfek kundağı” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

pórsil-dak: “yumuşacık, şişip duran” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

yugur-dak: “hizmetçi” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

yay-dak: “çıplak, boş, hiçbir şeyi olmayan” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

1.5.14 -dık, -dik; -dık, -dik, -duk, -dük, -tık, -tik, -tuk, -tük

“İşlek olmayan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 53).

-dik, -dık; -dık, -dik, -duk, -dük, -tık, -tik, -tuk, -tük ekiyle yapılan isimler:

çimil-dik: “gelinin ilk evlendiği gün evin köşesinde yapılan özel perdeli yer” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

dón-dik: “sıcak yıldızlı” ÖTS. 229. (TS. “yok”).

hār-dik: “yorulma, dinlenme” ÖTS. (TS. “yok”).

kaḫin-dik: “sadaka” ÖTS. 298. (TS. “yok”).

kaḫ-dik: “kalıntı” ÖTS. 298. (TS. “yok”).

kaṭ-tik: “sert” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

siy-dik: ÖTS. 260.~siy-dik: TS. 1780.

tir-tik: “iyileşen yara izi” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

1.5.15 -ğ

“İşlek olmayan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 53).

-ğ ekiyle yapılan isimler:

yara-ğ: ÖTS. 403.~yara-k: TS. 2132.

yāru-ğ: “aydınlık, nur, ışıık” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

1.5.16 -gāk, -kaḫ, -kāk, -gāk

“Bu ek alet ve yer isimleriyle sıfatlar yapar.” (Coşkun, 2000: s. 53).

-gāk, -kaḫ, -kāk, -gāk: ekiyle yapılan isimler:

bāt-kaḫ: “batak” ÖTS. 117. (TS. “yok”).

eş-gak: “kayığı hareket ettirmek için kullanılan alet, kurak” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

il-gak: “kanca” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

kaç-kağ: “kaçıcı” ÖTS. 296. (TS. “yok”).

kaş-kağ: “elek” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

kir-ğak: “kenar” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

uy-ğak: “uyanık” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

ser-gak: “sezen, akıllı” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

tāvuş-kağ: “tavşan” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tir-gak: “direk” ÖTS. 177. (TT. “tok”).

tiriş-kağ: “her türlü işe gayret gösteren, cesur” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tegiş-kağ: “şakacı” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

töl-ğak: “doğum sırasında önden olan acıma, zorluk çekmek, rahatsızlık” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

uriş-kağ: “kavgacı” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

uyuş-kağ: “bir yolda bir amaçla birlikte harekete geçmek” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

yâpiş-kağ: “yapışmak, yapıştırıcısı olan” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

1.5.17 -gan, -kân, -қан, -қан; -ğan, -gen, -қан, -ken

“Bu ek de eskiden beri kullanılan ve bugün işlek olarak birçok misalde görülen bir ektir. Tek heceli fiillere getirilmez. Ancak birden fazla heceli fiillerden, yani umumiyetle gövdelerden isim yapar. Fonksiyonunda kuvvetli bir aşırılık manası vardır. Teşkil etiği isimler çok yapan ve olanı ifade eder.” (Ergin, 2008: s. 190.) .

-gan, -kân, -қан, -қан; -ğan, -gen, -қан, -ken ekiyle yapılan isimler:

çağ-kan: “çabuk, hızlı, tez” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

kalkän: ÖTS. 307.~kal-kan: TS. 1047.

kāz-gan: ÖTS. 305. (TS. “yok”).

keliş-gan: “gelişme, gelişmiş” ÖTS. 344. (TS. “yok”).

kızığ-kan: “sınırlı, asabi” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

kór-gan: “kale” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

kúr-ğak: “kurak” ÖTS. 311. (TS. “yok”).

óp-kan: “boş yer, suyu çeken yer veya çukur” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

ót-gan: “geçen veya geçmiş” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

óki-gan: “okuyan, okumuş” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

sātil-gan: “satılan, satılmış” ÖTS. 242. (TS. “yok”).

siç-kan: “fare” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

1.5.18 -gi, -ğu, -ki, -kı; -ği, -gi, -gu, -gü, -kı, -ki, -ku, -kü

“Bu ek de eskiden beri işlek olarak kullanılan eklerden biridir. Umumiyetle yapma ifade eden fiilerden isim yapar ve bu isimler daha çok yapılanı, bazan yapanı, bazan yapma işini; hülasa fiilin gösterdiği hareketle ilgili çeşitli nesneleri karşılarlar.” (Ergin, 2008: s. 189).

-gi, -ğu, -ki, -kı; -ği, -gi, -gu, -gü, -kı, -ki, -ku, -kü ekiye yapılan isimler:

āçi-ği: “açıkçası, doğrusu, gerçeği” ÖTS. 57. (TS. “yok”).

açit-ki: “maya” ÖTS. 68. (TS. “tok”).

búr-ği: “matkap” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

belgi: ÖTS. 137.~bil-gi: TS. 267.

çak-ki: “önemsiz, boş” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çal-ğú: ÖTS. 194.~çal-gı: TS. 385.

çal-gı: “uzun kollu orak” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çap-ki: ÖTS. 193.~ça-kı: TS. 383.

çok-ki: “zirve, en yüksek nokta” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

ez-gu: “hayırlı, sevaplı, iyi” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

käy-ğú: ÖTS. 324.~kay-gı: TS. 1115.

kiçit-ki: “kaşıtıcı” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

kóç-ki: “çıg” ÖTS. (TS. “yok”).

kúl-gi: “gülüş” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

óklā-ği: “oklava” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

óyna-ki: “sakın durmayan, şımarık” ÖTS. 102. (TS. “yok”).

súr-gi: “ishal” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

sayrā-ki: “ötücü, öter” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sev-gi: ÖTS. 261.~sev-gi: TS. 1742.

sez-gi: ÖTS. 260.~sez-gi: TS. 1746.

supur-gi: “süpürge” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

tāmiz-ği: “akıtılacak, dökülecek” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

tép-ki: ÖTS. 181.~tep-ki: 1955.

turt-ki: “güçlü vurmak, sebep, neden” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

tuy-ğu: ÖTS. 171.~duy-gu: TS. 580.

uy-ku: ÖTS. 89.~uyku: TS. 2043.

uzan-gi: ÖTS. 85.~üzen-gi: TS. 2069.

yākil-ği: “yakılacak şeyler” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yānil-ği: ÖTS. 402.~yanıl-gı: TS. 2123.

yiğlā-ki: “ağlar” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

yuzañ-gi: ÖTS. 410.~üzen-gi: TS. 2069.

1.5.19 -ğič, -giç, -kīç, -kiç; -ğīç, -giç, -ğuç, -güç

“Türkçede eskiden beri görülen fakat işlek olmayan bir ektir. Yapan, olan veya yapılan nesneleri karşılayan isimler yapar. Bu ekte de bir büyültme manası vardır.” (Ergin, 2008: s. 190).

-ğič, -giç, -kīç, -kiç; -ğīç, -giç, -ğuç, -güç -giç ekiyle yapılan isimler:

āç-kīç: “anahtar” ÖTS. 56. (TS. “yok”).

bās-kīç: “basamak” ÖTS. 118. (TS. “yok”).

bāşlan-ğīç: ÖTS. 120.~başlan-gīç: TS. 218.

emiz-giç: “emzik” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

il-giç: “çengel” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

izla-giç: “izleyici” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

kağşat-kīç: “yok edici göç” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

kaýtar-giç: “döndürücü” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

kīr-ğīç: “kırıcı” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

kīs-kīç: “kerpeten” ÖTS. 324. (TS. “yok”).

kōrsat-giç: “gösteriş” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

kūl-giç: “gülünçlü” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

muzlat-giç: “buzdolabı” ÖTS. 375. (TS. “yok”).

óçir-giç: “söndürücü” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

óğitla-giç: “gübreleme aleti” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ólça-giç: “ölçü aleti” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

ótkaz-giç: “geçirici” ÖTS. 91. (TS. “yok”).

purka-giç: “püskürücü” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

sāvit-giç: “kılıma, soğutucu makinesi” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

sava-giç: “vurmak için kullanılan alet” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

sór-giç: “emzik” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

tāmiz-giç: “akıtma aleti” ÖTS. 151. (TT.).

tut-ķiç: “eldiven” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

ton-giç: “ailenin birinci çocuğu, büyük çocuk” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tiygān-çik: “kaygan yol” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

yāp-ķiç: “örtü, kapatacak şey” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yelpi-giç: “yelpaze” ÖTS. 418. (TS. “yok”).

yirt-ķiç: “yırtıcı, vahşi hayvan” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yul-giç: “her şeyden kendi hakkını alan” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

1.5.20 -gún, -gín, -gun, -gin, -kin, -kın, -kun; -gín, -gin, -gun, -gün, -kın, -kın, -kún

“Bu ekler, tek heceli fiil köklerine getirilmektedir. Fonksiyonunda bir büyültme, bir aşırılık anlamı vardır.” (Coşkun, 2000: s. 54).

-gün, -gín, -gun, -gin, -kin, -kın, -kun; -gín, -gin, -gun, -gün, -kın, -kın, -kún ekiyle yapılan isimler:

āz-gin: “zayıf” ÖTS. 58. (TS. “yok”).

bās-kin: ÖTS. 118.~bas-kın: TS. 296.

cós-kin: ÖTS. 191.~coş-kun: TS. 374.

çap-kin: “keskin” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

hār-ğın: ÖTS. 393.~yor-gun: TS. 2193.

kaç-kin: “kaçan, muhacir” ÖTS. 296. (TS. “yok”).

kes-kin: ÖTS. 343.~kes-kin: TS. 343. 1145.

kir-ğın: ÖTS. 322.~kır-gın: TS. 1158.

kız-ğın: ÖTS. 323.~kız-gın: TS. 1176.

kúv-ğın: “kovmak, zorla yerinden kaldırmak, çıkartmak” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

sāt-kin: “kendi vicdanını para karşılığında satmak, hain” ÖTS. 242. (TS. “yok”).

sól-ğın: ÖTS. 256.~sol-gun TS. 1787.

sur-gun: ÖTS. 252.~sür-gün: 1831.

tāş-kin: ÖTS. 151.~taş-kın: TS. 1916.

tırz-ğın: “at, eşek ve şu gibileri idare etmek için uzun ip” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tol-kin: “dalga” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

tut-kun: ÖTS. 164.~tut-kun: TS. 2011.

tuş-kun: “çöküş, yıkılış, bitiş” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

tuy-ğın: ÖTS. 171.~duy-gun: ÖTS. 171. 581.

uç-kun: ÖTS. 83.~uç-kun: TS. 2026.

uy-ğın: ÖTS. 89.~uy-gun: TS. 2043.

yāl-kin: “alev, şule, Pırlıltı” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yān-ğın: ÖTS. 402.~yan-gın: TS. 2122.

1.5.21 -ğur, -kir, -kır, -gir, -gur:

“Sıfat yapar ve işleklik sahası azdır.” (Coşkun, 2000: s. 54).

-ğur, -kir, -kır, -gir, -gur ekiyle yapılan isimler:

āl-ğir: “hakkını ayıran kişi usta” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

bólam-ğur: “anlamsız, boş” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

çāp-kır: “koşar” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

kés-kir: “keser” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

kın-ğir: “dolandırıcı” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

kıy-ğir: “yırtıcı kuş” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

kón-ğir: “dolu ve sert saç” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

kın-ğur: “olumlu sövmek” ÖTS. 311. (TS. “yok”).

ót-kir: “keskin, akıllı” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

sez-gir: “seziş, anlayış” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

tāp-kır: “bulur, akıllı, hemen bulabilen” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

uç-kır: “uçacak gibi hızlı” ÖTS. 83. (TS. “yok”).

1.5.22 -k, -k; -k, -k

“Bu ek de eskiden beri çok işlek olan fiilden isim yapma eklerinden biridir. Yaptığı isimler umumiyetle fiilin gösterdiği harekete uğramış olan, bazen de hareketten doğmuş bulunan veya o hareketi yapan çeşitli nesneleri karşılar.” (Ergin, 2008: s. 188).

-k, -k; -k, -k ekiyle yapılan isimler:

āçi-k: ÖTS. 57.~açı-k: TS. 10.

āgri-k: “ağrı” ÖTS. 60. (TS. “yok”).

ākṣa-k: ÖTS. 61.~aksa-k” TS. 57.

ari-k: ÖTS. 58.~arı-k: TS. 117.

ārti-k: ÖTS. 58.~artı-k: TS. 125.

āṣi-k: ÖTS. 60.~aşı-k: TS. 136.

biçi-k: “dikiş” ÖTS. 133. (TS. “yok”).

bógi-k: ÖTS. 130.~boğu-k: TS. 294.

bóya-k: “boya” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

búrúṣi-k: “kuruyan, solmuş olan” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búta-k: ÖTS. 126.~buda-k: TS. 318.

búyú-k: ÖTS. 129.~büyü-k: TS. 337.

búyrú-k: ÖTS. 129.~buyru-k: TS. 331.

búzú-k: ÖTS. 128.~bozu-k: TS. 310.

çaṅka-k: “susuzluk” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çarça-k: “yorgun” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çapi-k: “kesiş, bakım” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

çaķiri-k: “çağırarak, yüksek sesli bağırarak gel demek” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çandi-k: “iz, nakış” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çigiri-k: ÖTS. 202.~çıkrı-k: TS. 426.

çiki-k: ÖTS. 202.~çıkı-k: TS. 424.

çinķiri-k: “kulağı patlatacak kadar sesli bağırarak” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çiri-k: ÖTS. 201.~çürü-k: TS. 456.

çirmavi-k: “çırpmayıp çıkan otlar” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çizi-k: ÖTS. 202.~çizi-k: TS. 442.

çózi-k: “boyu eninden bir az uzun şey” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çóki-k: ÖTS. 200~çökü-k: TS. 450.

çoli-k: “çoban yardımcısı” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

davru-k: ÖTS. “şöhret kazanmak, ünlü olmak” ÖTS. 221. (TS. “yok”).

egi-k: ÖTS. 115.~eği-k: TS. 604.

ela-k: ÖTS. 116.~ele-k: TS. 622.

emizi-k: “emzik” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

esna-k: ÖTS. 113.~esne-k: TS. 653.

hürsini-k: “gam kaygı veya birer sıkıntı yüzünden uf çekmek” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

issi-k: “sıcak” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

ista-k: ÖTS. 105.~iste-k: TS. 986.

ķabi-k: “yorganın dikilen yeri, yolu” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

ķabari-k: ÖTS. 301.~ķabarı-k: TS. 1019.

ķāçi-k: ÖTS. 296.~ķaçı-k: 1024.

ķakra-k: “kuruyan” ÖTS. 306. (TS. “yok”).

ķaltıra-k: “titrek” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķama-k: “hapışhane” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

ķāvcira-k: “kuruyan, soluyan” ÖTS. 310. (TS. “yok”).

ķayna-k: ÖTS. 326.~ķayna-k: 1118.

ķaytari-k: “tekrar tekrar konuşulan söz” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

ķayrā-k: “biçak veya orağı keskin yapan taş” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

ķiķķiri-k: “yüksek sesli bağırarak” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķili-k:  TS. 325.~kılı-k: TS. 1153.

ķisi-k:  TS. 324.~kısı-k: TS. 1165.

ķiyŗi-k: “eēilen”  TS. 326. (TS. “yok”).

ķiyķiri-k “hıķkırık”  TS. 326. (TS. “yok”).

ķiyi-k: “  op, kumaŗtan  ıkan  op”  TS. 327. (TS. “yok”).

ķiyna-k: “psikolojik iŗkence”  TS. 327. (TS. “yok”).

ķizi-k: “sıcak”  TS. 323. (TS. “yok”).

ķ ri-k: “g vende olan insan, yer”  TS. 315. (TS. “yok”).

ķ ri-k: “tashih etmek, mayına etmek”  TS. 339. (TS. “yok”).

ķ ŗi-k: “ŗarkı”  TS. 317. (TS. “yok”).

kura-k:  TS. 335.~k re-k: TS. 1285.

ķ rsa-k: “miada, karın”  TS. (TS. “yok”).

ķ ŗŗa-k: “etrafını  evirmek, kapatmak”  TS. 311. (TS. “YOK”).

ķuru-k: “kuru”  TS. 311. (TS. “yok”).

ķ s -k: “k s k”  TS. 312. (TS. “yok”).

ķutlu-ē: “kutlu”  TS. 309. (TS. “yok”).

ķ y k: “koyu”  TS. 314. (TS. “yok”).

ķ y -k: “yanık”  TS. 336 (TS. “yok”).

ķ yr -k:  TS. 314.~kuyru-k: TS. 1273.

miŗi-k: “burun pisliēi”  TS. 378. (TS. “yok”).

mudra-k: “uyku baskısı altında kalmak”  TS. 374. (TS. “yok”).

  i-k: “s n k, s nd r len”  TS. 93. (TS. “yok”).

 ksini-k: “kusma, gam ve kaygılanma”  TS. 99. (TS. “yok”).

 kiri-k: “y ksek aēlama sesi”  TS. 99. (TS. “yok”).

ólça-k: “lçü, ölçüm” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

óli-k: “ölü, ceset” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

örtā-k: ÖTS. 93.~orta-k: TS. 1513.

ósi-k: “çok yükselen ve büyüyen” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

óynā-k: “hızlı ve hafif hareket eden” ÖTS. 102. (TS. “yok”).

pişi-k: “pişmiş, pişen, iyi yapılan iş” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

pişiri-k: “düğün merasiminde pişirilen kek ve helva” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

puçu-k: “eğri burun” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

sāçi-k: “yüz, kol veya bedeni kurutacak kumaş, havlu” ÖTS. 242. (TS. “yok”).

sāçi-k: ÖTS. 242.~saçı-k: TS. 1674.

sāli-k: “maliye, vergi” ÖTS. 243. (TS. “yok”).

sanā-k: “teker teker saymak, tane tane saymak” ÖTS. 250. (TS. “yok”).

sassi-k: “köküsü kötü olan, rahatsız edici, leş gibi köküne” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

savu-k: ÖTS. 244.~soğu-k: TS. 1784.

sini-k: “kırık” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

sóli-k: ÖTS. 256.~solu-k: TS. 1788.

sóni-k: ÖTS. 256.~sönü-k: TS. 1801.

suva-k: “sövmek” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

taçi-k: “engel” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

tani-k: “simge, nişane” ÖTS. 163. (TS. “yok”).

tanti-k: “nazlı, naz yapan” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

tāpşiri-k: “iletke, söyleyecek söz, diyecek şey, ödev” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

tārti-k: “hediye, birine ayıran hediye” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

tara-k: ÖTS. 155.~tara-k: TS. 1905.

teşi-k: “delik” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

tili-k: “dilim” ÖTS. 179. (TS. “yok”).

tila-k: ÖTS. 180.~dile-k: TS. 529.

tini-k: “berrak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tira-k: ÖTS. 177.~dir-k: TS. 536.

tiri-k: “diri” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tirnā-k: ÖTS. 177.~tırna-k: 1979.

titra-k: ÖTS. 176.~titre-k: TS. 1985.

toli-k: “dolu, doldurulan” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

tosi-k: “çeviriş, kapatış” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

toşa-k: ÖTS. 173.~döşe-k: 570.

tuğuru-k: “doğum günü” ÖTS. 169. (TS. “yok”).

tutantiri-k: “has veya küçük parça odunlar” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

tuturi-k: “kendi sözü ve kararından vaz geçmeyen, sadık” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

tuzu-k: “sağlam, bozulmayan” ÖTS. 167. (TS. “yok”).

tuzu-k: “yasa ve kanunlar toplumu, anayasa” ÖTS. 167. (TS. “yok”).

uçu-k: ÖTS. 83.~uçu-k: TS. 2027.

ulā-k: ÖTS. 88.~ula-k: TS. 2032.

uzu-k: “kesik” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

yāķi-k: “yakılan, yanmakta olan” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yala-k: “it ve kedi gibi hayvanların yemek tabağı” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yaltırā-k: “parlak” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yama-k: “yamak, yırtılmış yeri dikip yenilemek, tamir etmek” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yangrā-k: “sesli, sedalı” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yani-k: ÖTS. 402.~yanı-k: TS. 2123.

yaraşı-k: “yaraşmış” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

yāri-k: ÖTS. 398.~yarı-k: TS. 2137.

yarķirā-k: “parlayan” ÖTS. 403. (TS. “yok”).

yāpi-k: “kapalı” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yāti-k: “yatay” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yāyi-k: “asılan, serilen” ÖTS. 402. (TS. “yok”).

yāzi-k: “açık, serilen” ÖTS. 399. (TS. “yok”).

yāzi-k: ÖTS. 399.~yazı-k: TS. 2154.

yétú-k: “bilimli, bilgili” ÖTS. 417. (TS. “yok”).

yiği-k: “toplanan” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

yiğlā-k: “ağlar” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

yiltirā-k: “parıltı” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yirti-k: ÖTS. 414.~yırtı- k: TS. 2183

yori-k: “iş terzi, iş usulü, iş yöntemi” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yoni-k: “tırışlanıp yeni bir şekle girmek” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yumşā-k: ÖTS. 411.~yumuşa-k: TS. 2200.

yumu-k: ÖTS. 412.~yumu-k: TS. 2199.

yutu-k: “kazanç, piyangodan para kazanmak, şanslı” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

1.5.23 -ka

“İşlek olmayan bir ektir.” (Ergin, 2000: s. 55).

-ka ekiyle yapılan isimler:

kis-ka: “kısa” ÖTS. 324. (TS. “yok”).

1.5.24 -m; -m

“Son dönemlerde oğlanüstü kullanım kazanmıştır. Soyut ve somut kavramları karşılayan sözcükler türetir.” (Bozkurt, 2010: s. 253).

-m; -m ekiyle yapılan isimler:

āki-m: ÖTS. 61.~akı-m: TS. 52.

āti-m: ÖTS. 56.~atı-m: TS. 144.

ayri-m: ÖTS. 104.~ayrı-m: TS. 163.

bağla-m: ÖTS. 120.~bağla-m: TS. 180.

bākî-m: ÖTS. 121.~bakı-m: TS. 185.

bāsi-m: “ağırlıkla basmak işi” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

bóli-m: ÖTS 131.~bölü-m: TS. 314.

búyú-m: “hayatta gerekli her şey” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

biçi-m: ÖTS. 133.~biçi-m: 262.

bili-m: ÖTS. 135.~bili-m: TS. 269.

biti-m: ÖTS 133.~biti-m: 286.

çaķiri-m: ÖTS. 196.~çağrı-m: TS. 382.

çayna-m: ÖTS. 203.~çiğne-m: TS. 436.

çek-i-m: ÖTS. 205.~çek-i-m: TS. 407.

çida-m: “dayanmak” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çıki-m: “gider, masraf” ÖTS. 202. (TS. “yok”).

çimdi-m: “çimdik veya çimdiklemek” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çiti-m: “bir kere iğneye gerekecek kadar ip” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

damla-m: “bir kere çaydanlığa atılacak kadar çay” ÖTS. 226. (TS. “yok”).

ğici-m: “el ile sıkıp bozmak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

hóplā-m: “bir uflamak neticesinde almak” ÖTS. 395. (TS. “yok”).

iri-m: “gelenek, mesela: düğünden iyi amaçla bir şey almak” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

kaçiri-m: “kaçırmasına sebep olmak” ÖTS. 296. (TS. “yok”).

kāpla-m: “ÖTS. 295.~kapla-m: TS. 1070.

kara-m: “salahiyeti kendine olmayan” ÖTS. 304. (TS. “yok”).

kāyti-m: “para üstü veya herhangi bir şeyden fazla kalan şey” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

kéçiri-m: “affetme veya affetmek” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

kirki-m: “hayvanların yününü kesmek” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

kiyi-m: ÖTS. 342.~giyi-m: TS. 764.

kiyki-m: “kesim veya kumaşları kestikten sonra kalan parçacıkları” ÖTS. 327. (TS. “yok”).

kóni-m: ÖTS. 319.~konu-m: TS. 1212.

kóri-m: “görülecek” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

kúyku-m: “pislik” ÖTS 314. (TS. “yok”).

ólça-m: ÖTS. 100.~ölçü-m: 1537.

ólu-m: ÖTS. 101.~ölü-m: 1539.

óra-m: “Örtülen, sarılan” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

óri-m: “Örüm, bir örüm saç” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

sāgla-m: ÖTS. 243.~sağla-m: 1679.

siği-m: “sıgmak, sığış” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sıki-m: ÖTS. 258.~sıkı-m: 1752.

sóki-m: “kesmek için bakılan koyun, çalışmayan tembel insan” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

sólim: “çekici, güzel, nazlı” ÖTS. 256. (TS. “yok”).

taħla-m: “katlama,” 153. (TS. “yok”).

teri-m: “toplanan, yığılan” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

tili-m: ÖTS. 179.~dili-m: 53.

tini-m: “dinim, işini bitirip rahat olmak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tişlam: “dişlemek” ÖTS. 178. (TS. “yok”).

tizi-m: ÖTS. 178.~dizi-m: 546.

toğra-m: ÖTS. 173.~doğra-m: 548.

tókim: “eğer altında koyulan yünden yapılan alet” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

tohta-m: “duruş, karar veriş, çözüm buluş” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

topla-m: ÖTS. 171.~topla-m: TS. 1992.

tuta-m: “bağlam, bir kere bağlanacak bir biçimde” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tutu-m: ÖTS. 165.~tutu-m: TS. 2014.

únu-m: ÖTS. 88.~öne-m: TS. 1543.

uyu-m: ÖTS. 89.~uyu-m: TS. 2045.

yâri-m: ÖTS. 404.~yarı-m: TS. 2137.

yéçi-m: “açmak” ÖTS. 417. (TS. “yok”).

ye-m: ÖTS. 419.~ye-m: TS. 2162.

yīgi-m: “toplama, yığma” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

1.5.25 -ma; -ma, -me

“Gerçekte eylemsi eki olan -ma, -me kimi sözcüklerde kalıplaşmış, yapım eki işlevine burunmuştur.” (Bozkurt, 2010: s. 253).

-ma; -ma, -me ekiyle yapılan isimler:

açit-ma: “mayalanma” ÖTS. 68. (TS. “yok”).

ağdar-ma: “içini sırtına çıkartmak, altını üstüne getirmek, sürmek” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

aralaş-ma: “karışık, karışılan” ÖTS. 72. (TS. “yok”).

ārtir-ma: ÖTS. 57.~artır-ma: 125.

ata-ma: “bilim ve teknik bölümünün özel sahasında verilen terim veya istila” ÖTS. (TS. “yok”).

ayır-ma: ÖTS. 110.~ayır-ma: TS. 159.

bas-ma: ÖTS. 119.~bas-ma: TS. 206.

bāşkar-ma: “başbakanlık, yüksek idare” ÖTS. 120. (TS. “yok”).

bāşkātir-ma: “bir türlü oyun” ÖTS. 120. (TS. “yok”).

birik-ma: ÖTS. 135.~birik-me: TS. 281.

birleş-ma: ÖTS. 134.~birleş-me: TS. 283.

biryākla-ma: “bir tarafa” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

ból-ma: ÖTS. 131.~böl-me: TS. 313.

bólin-ma: “bölü” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bur-ma: “çevirme” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

buyurt-ma: “ferman, emir” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

cazira-ma: “çok sıcak yakacak derecede” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

çak-ma: “etek” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çildir-ma: “def” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çiz-ma: ÖTS. 202.~çiz-me: TS. 443.

çókma: ÖTS. 200.~çök-me: TS. 541.

çóz-ma: “bir tür hamurdan yapılan yemek ismi” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

dangilla-ma: “sesi kötü yansıtan oda” ÖTS. 226. (TS. “yok”).

dimla-ma: “hararet verme işi” ÖTS. 230. (TS. “yok”).

dol-ma: ÖTS. 228.~dol-ma: TS. 557.

eg-ma: ÖTS. 115.~eğ-me: TS. 607.

eslat-ma: “hatırlatma” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

erit-ma: ÖTS. 112.~erit-me: TS. 608.

ez-ma: “saçma, çok konuşan” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

gazla-ma: “kumaş” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

ista-ma: ÖTS. 105.~iste-me: TS. 987.

işkârla-ma: “oksitleme” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

kapla-ma: ÖTS. 295.~kapla-ma: TS. 1071.

kariş-ma: ÖTS. 297.~kariş-ma: TS. 1089.

kât-ma: “zayıflama işi” ÖTS. 296. (TS. “yok”).

kâtir-ma: “fırında katılanan ekmek” ÖTS. 296. (TS. “yok”).

katla-ma: ÖTS. 301.~katla-ma: TS. 1106.

kavur-ma: ÖTS. 300.~kavur-ma: TS. 1112.

kaynat-ma: ÖTS. 326.~kaynat-ma: TS. 1120.

kaytar-ma: “geri çevirme işi” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

kayril-ma: “eğilme veya çevirilme işi” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

kazıl-ma: ÖTS. 297.~kazıl-ma: TS. 1123.

kéçin-ma: ÖTS. 343.~geçin-me: TS. 737.

ķiçi-ma: “kaşınma” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķırçilla-ma: “güçlenme, kuvvetlenme” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķışkart-ma: ÖTS. 323.~kısalt-ma: TS. 1165.

ķistir-ma: “yapıştırma işi” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķiy-ma: ÖTS. 327.~kıy-ma: TS. 1174.

ķúr-ma: ÖTS. 311.~kur-ma: TS. 1259.

ķúril-ma: ÖTS. 311.~kurul-ma: TS. 1264.

ķúy-ma: “dökülme işi” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

koç-ma: ÖTS. 337.~göç-me: TS. 770

kóçir-ma: ÖTS. 337.~göçür-me: TS. 770.

ķóllan-ma: “kurallar, emirler” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

konik-ma: “birer işe artırılan yetenek” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

kórgaz-ma: “gösterme” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

ķór-ma: ÖTS. 315.~kavur-ma: TS. 1112.

kórsat-ma: “gösteri” ÖTS. 338.(TS. “yok”).

ķóş-ma: “karıştırma” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

kotar-ma: “yüksek olan yer” ÖTS. 337. (TS. “yok”).

óħşat-ma: “benzetme” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

ór-ma: ÖTS. 94.~ör-me: 1548.

óra-ma: “örtme, sarma” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

ós-ma: “gelişme, büyüme, şişik” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

óy-ma: ÖTS. 101.~oy-ma: TS. 1524.

pistir-ma: “pusu, av için kullanılan gizli yer” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

sûk-ma: ÖTS. 253.~sok-ma: TS. 1786.

suz-ma: “uzatma işi” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

tart-ma: “çekme, çekmek” ÖTS. 149. (TS. “yok”).

tâş-ma: ÖTS. 151.~taş-ma: TS. 1917.

terla-ma: ÖTS. 181.~terle-me: TS. 1960.

ter-ma: “ayırma, ayırmak” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

tiz-ma: ÖTS. 178.~diz-me: TS. 546.

toķi-ma: “örülen, yapılan, mesela: örülen çorap” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

toş-a-ma: ÖTS. 173.~döşe-me: TS. 570.

ula-ma: ÖTS. 88.~ula-ma: TS. 2032.

uçir-ma: ÖTS. 83.~uçur-me: TS. 2028.

ustķur-ma: “sosyal ortamda olan dernekler” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

uyurma: “fırtınalı rüzgâr” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uyuş-ma: “birleşme” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

yâllan-ma: “günlük çalışma” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yar-ma: “yargınçaķda yarılan buğday ve bundan hazırlanan yemek” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yasa-ma: “doğal olmayan, sunî” ÖTS. 404. (TS. “yok”).

yaz-ma: ÖTS. 399.~yaz-ma: TS. 2156.

yâziş-ma: ÖTS. 399.~yazış-ma: TS. 2156.

yokla-ma: ÖTS. 413.~yokla-ma: TS.2187.

yükla-ma: ÖTS. 410.~yükle-me: TS. 2205.

1.5.26 -māk; -mak, -mek

“Gerçekte eylemlilik ektir. Kimi sözcüklerde kalıcı adlar yapar.” (Bozkurt, 2010: s. 254).

-māk; -mak, -mek ekiyle yapılan isimler

ābādlaṣ-māk: “(Far+Ö) kuruluş, bayındırlaşmak. ÖTS. 55. (TS. “yok”).

ābrusizlan-māk: “(Far+Ö) şerefsiz veya hayâsız” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

‘acablan-māk: “(Far+Ö) hayret etmek, şaşırmaq” ÖTS. 279. (TS. “yok”).

acral-māk: “ayrılmak, parçalanmak” ÖTS. 68. (TS. “yok”).

aççıkla-māk: “kusmak” ÖTS. 68. (TS. “yok”).

aççıklaṣ-māk: “kusmak, araları bozulmak” ÖTS. 68. (TS. “yok”).

açi-māk: ÖTS. 68.~acı-mak: TS. 8.

açin-māk: ÖTS. 68.~acın-mak: TS. 8.

açit-māk: “mayalamak” ÖTS. 68. (TS. “yok”).

āçik-māk: ÖTS. 56.~acık-mak: TS. 8.

āçil-māk: ÖTS. 57.~açıl-mak: TS.15.

āç-māk: ÖTS. 56.~aç-mak: TS. 16.

ağana-māk: “uyuyan yerinde o yan bu yana yuvarlanmak” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

ağdar-māk: “dökmek, boşatmak, koymak” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

āğırlaṣ-māk: ÖTS. 60.~ağırlaşmak: TS. 33.

āğ-māk: “eğilmek” ÖTS. 60. (TS. “yok”).

āğri-māk: ÖTS. 60.~ağrı-mak: TS. 40.

āğrin-māk: “zorla bir işi yapmak” ÖTS. 60. (TS. “yok”).

arıt-māk: ÖTS. 71.~arıt-mak: TS. 118.

arzi-māk: “değerli, uygun” ÖTS. 71. (TS. “yok”).

āpiç-māk: “sırtına binmek, sırtına taşımak” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

ātlan-māk: ÖTS. 56.~atlan-mak: TS. 145.

āt-māk: ÖTS. 56.~at-mak: TS. 146.

āhirla-māk: “sonlanmak, bitmesine az kalmak” ÖTS. 57. (TS. “yok”).

ādimla-māk: ÖTS. 57.~adımla-mak: TS. 23.

āḥtar-māk: “aramak, bakmak, gezmek, dolaşmak” ÖTS. 69. (TS. “yok”).

adaş-māk: “yolunu kaybetmek, yanlış yola gitmek” ÖTS. 70. (TS. “yok”).

afsuslan-māk: “Acımak, pişman olmak, üzülmek” ÖTS. 77. (TS. “yok”).

‘adatlan-māk: “Alışmak, öğrenmek” ÖTS. 278. (TS. “yok”).

‘ahdlaş-māk: “Söz vermek, yemin etmek” ÖTS. 283. (TS. “yok”).

ārttir-māk: ÖTS. 57.~arttır-mak: TS. 125.

ārt-māk: ÖTS. 57.~art-mak: TS. 126.

ārt-māk: “yüklemek” ÖTS. 58. (TS. “yok”).

ārziç-māk: “beklemek” ÖTS. 58. (TS. “yok”).

ārķala-māk: “Yük kaldırmak, yük taşımak” ÖTS. 58. (TS. “yok”).

ārala-māk: “Aralamak, içinde girmek, geçmek” ÖTS. 58. (TS. “yok”).

āriķla-māk: ÖTS. 58.~arıkla-mak: TS. 117.

āzay-māk: ÖTS. 58.~azal-mak: TS. 166.

āzārlan-māk: “eziyet vermek” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āz-māk: “zayıflamak kilo vermek” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āz-māk: ÖTS. 59.~az-mak: TS. 168.

āziķlān-māk: “yemek yemek” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āsānlaş-māk: “Kolaylaşmak” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āl-māk: ÖTS. 62.~al-mak: TS. 80.

ās-māk: ÖTS. 59.~as-mak: TS. 132.

āşa-māk: “kol vasıtasıyla yemek yemek” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āş-māk: ÖTS. 59.~aş-mak: TS. 139.

āşık-māk: “acele etmek, hızlı hareket etmek” ÖTS. 60. (TS. “yok”).

ākār-māk: “beyazlaşmak” 61.

ākla-māk: “boyamak, beyaz renge boyamak” ÖTS. (TS. “yok”).

ākşaklanmāk: “aksamak” ÖTS. 61. (TS. “yok”).

āk-māk: ÖTS. 61.~ak-mak: TS. 56.

āghlantir-māk: “(Far+Ö) haber vermek, bilgilendirmek” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

ālka-māk: “dua etmek” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

ālķişla-māk: “dua etmek” 62. (TS. “yok”).

ālay-māk: “gözü kocaman açmak” ÖTS. 63. (TS. “yok”).

ālisla-māk: “uzaklamak” ÖTS. 63. (TS. “yok”).

ākşa-māk: ÖTS. 61.~aksa-mak: TS. 58.

āvla-māk: ÖTS. 63.~avla-mak: TS. 149.

āvut-māk: “teselli vermek” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

āvun-māk: “ağlamaktan durmak” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

āhakla-māk: “boyamak” ÖTS. (TS. “yok”).

āydinlaş-māk: “aydınlanmak” ÖTS. 65. (TS. “yok”).

āta-māk: ÖTS. 57.~ata-mak: TS. 140.

ārçi-māk: “kabağını üzme, koparmak” ÖTS. 71. (TS. “yok”).

ārdākla-māk: “hürmet etmek, saygı göstermek, güvenmek” ÖTS. 71. (TS. “yok”).

arrala-māk: “testere yapmak” ÖTS. 72. (TS. “yok”).

arralaş-māk: “kes mek” ÖTS. 72. (TS. “yok”).

ārilla-māk: “yüksek sesle ağlamak” ÖTS. 72. (TS. “yok”).

ari-māk: “arınmak, temiz olmak” ÖTS. 72. (TS. “yok”).

asāslan-māk: “esasa dayanmak” ÖTS. 73. (TS. “yok”).

āsra-māk: “bakmak, büyütme, terbiye vermek” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

asfāltlamāk: ÖTS. 74.~asfaltla-mak” TS. 128.

āşkat-māk: “gerek olmak, bir şeye yaramak” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

aksir-māk: “hapşirmek” ÖTS. 77. (TS. “yok”).

akilla-māk: “rüzgâr sesi gibi ses çıkartmak” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

alci-māk: “önemsiz konuşmak” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

alda-māk: “aldatmak, yalan söylemek, kandırmak” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

alış-māk: “değiştirmek” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

almāş-māk: “değişmek, bir birinin yerine geçmek” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

alangalan-māk: “havaya yükselmek” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

allala-māk: “bebek diline şarkı söyleyerek uyukmak” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

anķay-māk: “kendini kaybetmek, bakmak” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

anķi-māk: “kökümek” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

angara-māk: “dertli ağlamak” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

angaray-māk: “Aklını kaybetmek, perişan olmak, üzüntülü bakmak” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

avclan-māk: “yükselmek, büyüme” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

anıkla-māk: “belirtmek” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

avra-māk: “kandırmak, yoldan çıkartmak, aldatmak” ÖTS. 85. (TS. “yok”).

ay-t-māk: “söylemek” ÖTS. 103. (TS. “yok”).

ayrıl-māk: ÖTS. 104.~ayrıl-mak: TS. 163.

aylan-māk: “dönmek” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

aya-māk: “merhamet, şefkat etmek, affetmek, bağışlamak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

ayni-māk: “tazeliğini, temizliğini, saflığını kaybeden” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

ayirbāşla-māk: “değiştirmek, tebdil etmek” ÖTS. 110. (TS. “yok”).

‘ammalaş-māk: “kamulaşmak, amme olmak” ÖTS. 279. (TS. “yok”).

‘arazalamāk: “kusmak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

‘aşabilaş-māk: ÖTS. 281.~asbileş-mek: TS. 127.

‘amalla-māk: “yolunu bulmak, çaresini bulmak” ÖTS. 282. (TS. “yok”).

‘aybla-māk: ÖTS. 284.~ayıpla-mak: TS. 159.

bābla-māk: “(Far+Ö) her hangi bir işi kendine uygun görmek” ÖTS. 117. (TS. “yok”).

bācar-māk: “yapmak, icra etmek, yerine getirmek” ÖTS. 122. (TS. “yok”).

bādra-māk: “şişmek” ÖTS. 117. (TS. “yok”).

bağışla-māk: ÖTS. 124.~bağışla-mak: TS. 179.

bāğla-māk: ÖTS. 120.~bağla-mak: TS. 180.

bāğlan-māk: ÖTS. 121.~bağlan-mak: TS. 180.

bāhşlaş-māk: “(Ar+T.) bahsetmek” ÖTS. 122. (TS. “yok”).

bahāla-māk: “(Far+Ö) fiyatını sormak” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bāk-māk: ÖTS. 121.~bak-mak: TS. 188.

bağray-māk: “gözlerini büyük açıp bakmak” ÖTS. 125. (TS. “yok”).

bağır-māk: ÖTS. 125.~bağır-mak: TS. 178.

baltala-māk: ÖTS. 121.~baltala-mak: TS. 195.

bār-māk: ÖTS. 118.~var-mak: TS. 2080.

bar-māk: ÖTS. 124.~par-mak: TS. 1577.

bārabarla-māk: “(Far+T.) denkleştirmek, eşitlemek” ÖTS. 123. (TS. “yok”).

bās-māk: ÖTS. 118.~bas-mak: TS. 207.

bāsınkīra-māk: “kabs görmek” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

bāstiriqla-māk: “baskı yapmak” ÖTS. 118. (TS. “yok”).

bāşākla-māk: ÖTS. 119.~başakla-mak: TS. 214.

bāşkar-māk: ÖTS. 120.~başlat-mak: TS. 218.

bāşla-māk: ÖTS. 120.~başla-mak: TS. 218.

bāşlan-māk: ÖTS. 120~başlan-mak: TS. 218.

bāt-māk: ÖTS. 117.~bat-mak: TS. 224.

bātin-māk: “cesaret etmek” ÖTS. 117. (TS. “yok”).

bayla-māk: “(Far+Ö) fiyat sormak” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

baylaş-māk: “(Far+Ö) aynı fiyat sormak” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

bāyî-māk: “zengin olmak, serveti artmak” ÖTS. 122. (TS. “yok”).

bégānalaş-māk: “(Far+Ö)yabancılaşmak” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

bégānasira-māk: “(Far+Ö) yabancı saymak” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

békil-māk: “kapanmak” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

békin-māk: “kapanmak, gizlenmek” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

békit-māk: “kapatmak” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

béla-māk: ÖTS. 137.~bula-mak: TS. 321.

béllaş-māk: “güreş tutmak” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

bér-māk: ÖTS. 136.~ver-mek: TS. 2088.

béza-māk: ÖTS. 136.~beze-mek: TS. 258.

bit-māk: “tükenmek” ÖTS. 133. (TS. “yok”).

bit-māk: ÖTS. 133.~bit-mek: TS. 288.

bit-māk: “yazmak” ÖTS. 133. (TS. “yok”).

bitiş-māk: “kendi içlerine bir karar vermek, yakışmak, barış getirmek” ÖTS. 133. (TS. “yok”).

biç-māk: ÖTS. 133.~biç-mek: TS. 264.

bidirila-māk: “hızlı ve önemsiz konuşmak, geveze” ÖTS. 133. (TS. “yok”).

birgalaş-māk: “birleşmek, bir olmak” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

birleş-māk: ÖTS. 134.~birleş-mek: TS.

birik-māk: “Bir birine katılmak, birleşmek” 135.

biğilla-māk: “yüksek sesle ağlamak” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

biğsi-māk: “bıkmak, asitlenmek, ekşimek” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

biğin-māk: “kapanmak, gizlenmek” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

bildir-māk: ÖTS. 135.~bildir-mek: TS. 265.

bil-māk: ÖTS. 135.~bil-mek: TS. 272.

bútúnla-māk: ÖTS. 126.~bütünle-mek: TS. 336.

búta-māk: ÖTS. 126.~buda-mak: TS. 318.

búcmay-māk: “solmak, yaşlanmak” ÖTS. 126. (TS. “yok”).

búrdala-māk: “parçalamak, dilimlemek, kırmak” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búz-māk: ÖTS. 128.~boz-mak: TS. 310.

bóyla-māk: 132.~boyla-mak: TS. 306.

búrgila-māk: “matkap etmek” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búrķira-māk: “kalkmak, yükselmek” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búrķi-māk: “yükselmek” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búrkā-māk: “örtmek, kapatmak” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búr-māk: “böndürmek, çevirmek” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búrúş-māk: “kuruyup kat kat olmak” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búrúksa-māk: “toz, duman veya kökünün yükselmesi” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búra-māk: “çevirmek” ÖTS. 127. (TS. “yok”).

búğla-māk: “hararet vermek” ÖTS. 128. (TS. “yok”).

búkçay-māk: “eğilmek” ÖTS. 128. (TS. “yok”).

búkla-māk: “bükme” ÖTS. 128. (TS. “yok”).

búlğa-māk: ÖTS. 129.~bula-mak: TS. 321.

búlútlan-māk: ÖTS. 121.~bulutlan-mak: TS. 325.

búyur-māk: ÖTS. 129.~buyur-mak: TS. 331.

bórttir-māk: “mübalağa etmek” ÖTS. 129. (TS. “yk”).

bórt-māk: “çıkmak, çıkarttırmak” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

bózar-māk: “rengi değişmek, solmak” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

bózla-māk: “yüksek sesli ağlamak” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

bóşa-māk: ÖTS. 130.~boşan-mak: TS. 303.

bóşa-māk: “yumuşak olmak, eskimek” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

bóşaş-māk: “yumuşamak” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

bóg-māk: ÖTS. 130.~boğ-mak: TS. 293.

bógizlan-māk: “buğazını bıçakla kesmek” ÖTS. 131. (TS. “yok”).

bók-māk: “nem çekmek” ÖTS. 131. (TS. “yok”).

bókir-māk: “yüksek sesli ağlamak” ÖTS. 131. (TS. “yok”).

ból-māk: “kırmak, ayırmak” ÖTS. 131. (TS. “yok”).

bólakla-māk: “parçalamak” ÖTS. 131. (TS. “yok”).

ból-māk: ÖTS. 131.~ol-mak: TS. 1498.

bólin-māk: ÖTS. 132.~bölün-mek: TS. 314.

bóysún-māk: “boy eğmek” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bóylaş-māk: “boy ölçmek” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bóya-māk: ÖTS. 132.~boya-mak: TS. 305.

canlanmak: ÖTS. 186.~canlan-mak: TS. 350.

cansızlan-māk: ÖTS. 186.~cansızlaş-mak: TS. 351.

caylaş-māk: “(Far+Ö) yerleşmek” ÖTS. 187. (TS. “yok”).

cayla-māk: “(Far+Ö) koymak, yerleştirmek” ÖTS. 187. (TS. “yok”).

carahātla-māk: “(Ar+Ö.) yaralanmak” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

carangla-māk: “ses çıkarmak” ÖTS. 188. (TS. “yok”).

cazilla-māk: ÖTS. 188.~cızıl-da-mak: TS. 367.

cazalan-māk: ÖTS. 188.~cezalan-mak: TS. 364. (Ar+T.)

ciftla-māk: “(Far+T.)çift çift yapmak” ÖTS. 189. (TS. “yok”).

ciftlaş-mak: ÖTS. 189.~çiftleş-mek: TS. 434. (Far+T.).

cilavla-māk: “idare etmek” ÖTS. 189. (TS. “yok”).

cilvalan-māk: ÖTS. 189.~cilvelen-mek: TS. 370. (Ar.T.).

cancāllaş-māk: “tartışmak, kavga etmek” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

cavdira-māk: “kurtuluş için sığınmak, ümit ile bakmak” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

cuvra-māk: “çok konuşmak” ÖTS. 190. (TS. “yok”).

cunci-māk: “soğuktan veya hastalıktan, eğilmek” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

cucala-māk: “(Far+Ö) civciv yapmak” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

cóşi-māk: “coşmak” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

cóna-māk: “yola çıkmak” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

cihazla-māk: “(Far+Ö)cihaz ile yapmak” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

cil-māk: “yerinden kaymak, kıpırdamak” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cipsla-māk: “iyice kapatmak” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

cipslaş-mak: “kapatmak” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

cirkan-mak: “mide bozulmak, nefret etmek” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cildira-mak: “azıcık akmak” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cilmay-mak: “ses çıkarmadan göz hareketiyle ifade ettirmek” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cilvirla-mak: “zımparalamak” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cimi-mak: “susmak, sakin olmak” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cimirla-mak: “dalgalanmak, mevç vurmak, cilve kılmak” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

civirla-mak: “cilve etmek” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

cerk-mak: “sert konuşmak, bağırmak” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

çap-mak: “koşmak” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

çap-mak: “parçalamak, kesmek” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

çapkıla-mak: “çakı ile vurmak, kesmek” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

çapiş-mak: “koşu yarışı” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

çarla-mak: “davet etmek, çağırmak” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

çağla-mak: ÖTS. 194.~çağla-mak: TS. 381.

çağla-mak: “tahmin etmek, kıyas etmek” ÖTS. ÖTS. 194. (TS. “yok”).

çanğa-mak: “susamak” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çağıştır-mak: “tahminini denemek, kıyaslamak” ÖTS. 194. (TS. “yok”).

çak-mak: “kırmak, yakmak, sokmak, çakmak, söz taşımak” ÖTS. 194. (TS. “yok”).

çakla-mak: “yırtığı dikmek” ÖTS. 194. (TS. “yok”).

çatakla-mak: “dolandırmak, fırıldatmak” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çat-mak: “dikmek, yapıştırmak” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çatiş-mak: “yapışmak, bağlanmak” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çarça-mak: “yorulmak” ÖTS. 195. (TS. “yok”).

çarhla-mak: “ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çarsilla-mak: “kırılmak sesi (Tabiat taklidi)” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çarakla-mak: “parlamak, nurlanmak” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çağkanlaş-mak: “hızlanmak” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çağçağlaş-mak: “zamanını hoş geçirmek, mutlu” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çağ-mak: ÖTS. 196.~çak-mak: TS. 348.

çağna-mak: “şimşek gibi pırıldamak” ÖTS. 196. (TS. “yok”).

çağır-mak: ÖTS. 196.~çağır-mak: TS. 381.

çalgi-mak: “unutmak, çıkmak, kaybolmak” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çalkay-mak: “sırtla uzanmak” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çalkaş-mak: “düşmek” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çal-mak: ÖTS. 197.~çal-mak: TS. 389.

çalış-mak: “durgun, halsiz halette ayaklar birbirine çarparak yürümek” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çamala-mak: “tahmin etmek” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çandi-mak: “sert bağlamak, sert konuşmak” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çangi-mak: “toz çıkmak, duman kalkmak” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çangala-mak: “avucuna almak” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çuçi-mak: “acıısı çıkmak, tatlı olmak” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çúğúrla-mak: “ses çıkarmak, kuşlara ait” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çúğúlla-mak: “şeytanlık etmek” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çukurlaş-mak: ÖTS. 198.~çukurlaş-mak: TS. 454.

çúldira-mak: “şaşkın olup hızlı hızlı konuşmak” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çulğa-mak: “eğirmek, kaplamak, kavramak” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

çuval-mak: “karışmak” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çuva-mak: “örülen, dikilen giysileri bozmak” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çótla-mak: “hesaplamak, saymak” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çóçi-mak: “zıplamak, uykudan korkup hemen kalkmak” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çóz-māk: “uzatmak, çekmek” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çözgila-mak: “çözerek uzunlaştırmak” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çózil-mak: “uzatmak, devam etmek” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çókķay-mak: “diz üstüne oturmak” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çókıřtir-mak: “savaştırmak, yarıştırmak” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çókı-mak: “azıcık yemek” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çókıla-mak: “az az yemek” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

çókın-mak: “tapınmak” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çók-mak: “diz üstünde oturmak” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çók-mak: ÖTS. 200.~çök-mek: TS.

çókiçla-mak: “ ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çöllä-mak: “susamak, susuzdan ölmek üzere olmak” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çölläř-mak: ÖTS. 200.~çölleş-mek: TS. 381.

çolaklan-mak: “çolak olmak” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çom-mak: “çömmek, batmak” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çomiçla-mak: “çamça ile ölçmek” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çomil-mak: “yüzmek” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çonçay-mak: “diz üstünde oturmak” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çonķay-mak: “ayaklar üzerinde oturmak” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

çit-mak: “dökülen halının ipini kesmek” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çida-māk: “dayanmak, sabır etmek” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çirsilla-māk: “çırs çırs ses çıkarmak” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çirmaş-māk: “sert kucaklamak, sarrılmak, yapışmak” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

çirma-māk: “sert örtüp bağlamak” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çiran-māk: “zorunun olduğu kadar çalışmak” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çiri-māk: ÖTS. 201.~çürü-mek: TS. 456.

çiz-māk: ÖTS. 201.~çiz-mek: TS. 443.

çik-māk: ÖTS. 202.~çık-mak: TS. 425.

çayka-māk: “yıkamak, temizlemek” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çikiş-māk: “anlaşmak, iyi olmak” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çigallaş-māk: “karışmış üçü bulunmayan ip, iş” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çimta-māk: “az yemek yiyeyim diyen” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çimçila-māk: ÖTS. 203.~çimdele-mek: TS. (TS. “yok”).

çimir-māk: “suret bozmak” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çimirila-māk: “surat asmak” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çinkir-māk: “nazik bağlamak” ÖTS. 203. (TS. “yok”).

çayna-māk: ÖTS. 204.~çiğne-mek: TS. 436

çiniş-māk: “dayanmak, sabır etmek” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

çiyrat-māk: “el ile veya başka türlü ip yapmak” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

çiyilla-māk: “çiy çiy diye ses çıkarmak” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

çitla-māk: “diş olmak” ÖTS. 204. (TS. “yok”).

çekin-māk: ÖTS. 205.~çekin-mek: TS. 408.

çégrala-māk: “sınırlamak, sınırını belli etmek” ÖTS. 205. (TS. “yok”).

çégala-māk: “yapıştırmak, ulamak” ÖTS. 205. (TS. “yok”).

çégir-mak: “geri almak” ÖTS. 205. (TS. “yok”).

dardlaş-mak: ÖTS. 222.~dertleş-mek: TS. 509.

dağla-mak: ÖTS. 220.~dağla-mak: TS. 461.

davdira-mak: “delice konuşmak” ÖTS. 221. (TS. “yok”).

durustla-mak: “doğrulamak, düzenlemek” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

darakla-mak: “sormak, haber almak” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

darangla-mak: “tabiat taklidi darang daran ses çıkarmak” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

dastala-mak: “bağlamak” ÖTS. 224. (TS. “yok”).

düşmanlaş-mak: ÖTS. 224.~düşmanlaş-mak: TS. 590.

dağallaş-mak: “dolandırmak” ÖTS. 224. (TS. “yok”).

damla-mak: “damlamak, çay, yemek hakkında” ÖTS. 226. (TS. “yok”).

dangasalaş-mak: “tembelleşmek” 226. (TS. “yok”).

davala-mak: “tedavi etmek” 227. (TS. “yok”).

dupurla-mak: “dup dup ses çıkarmak” ÖTS. 227. (TS. “yok”).

duduklan-mak: “tekeme” ÖTS. 227. (TS. “yok”).

duragala-mak: “melezlenmek” ÖTS. 227. (TS. “yok”).

dukkakla-mak: “kabaklamak” ÖTS. 228. (TS. “yok”).

dukillla-mak: “duk duk ses çıkarmak” ÖTS. 228. (TS. “yok”).

duppasla-mak: “vurmak veya yumruklamaktan dolayı çıkan ses.” ÖTS. 228.

döndir-mak: ÖTS. 228.~döndürmek: TS. 566.

daydi-mak: “bir yere yaşamayıp, gezip, taşınıp yürüyen” 229. (TS. “yok”).

dirilla-mak: “korkudan veya soğuktan titremek” ÖTS. 229. (TS. “yok”).

dikkay-mak: “dik durmak” ÖTS. 230. (TS. “yok”).

dimla-mak: ÖTS. 230.~demle-mek: TS. 495.

dimik-māk: “demlemek, bekletmek, bozulmak” ÖTS. 230. (TS. “yok”).

de-mak: ÖTS. 230.~de-mek: TS. 492.

eḥāṭala-māk: “Kuşatmak, sarmak, kavramak” 68. (TS. “yok”).

eḥtiyātla-māk: “Dikkat etmek, tedbirli olmak, fikir etmek” 69. (TS. “yok”).

e‘ zāzla-māk: “İzzet etmek, değer vermek, saygı göstermek” 79. (TS. “yok”).

epla-māk: “Uygun görmek, idare etmek” 76. (TS. “yok”).

er-mek: ÖTS. 76.~er-mek: TS. 647.

et-māk: ÖTS. 110.~et-mek: TS. 663.

ersira-māk: “Er talep olmak, er istemek, evlenmek istemek, koca istemek” 111. (TS. “yok”).

erkakla-māk: “Ağaç gibi katıp kendi özelliğini kaybetmek” 112. (TS. “yok”).

erkala-māk: “Nazda yapmak, nazlı yetiştirmek” 112. (TS. “yok”).

ergaş-māk: “İzlemek, takip etmek, peşinden gitmek, taklit etmek” 112. (TS. “yok”).

er-mak: “Zamanını hoş geçiren her türlü şey, oyuncak, mutlu, alay” 112. (TS. “yok”).

ermakla-māk: “alay, alay etmek” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

erit-māk: ÖTS. 112.~erit-mek: TS. (TS. “yok”).

eriş-māk: ÖTS. 112.~eriş-mek: TS. (TS. “yok”).

eri-māk: ÖTS. 112.~eri-mek: TS. 644.

erin-māk: “tembellik, çekingenlik” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

ez-māk: ÖTS. 112.~ez-mek: TS. 674.

ezmalan-māk: “saçmalamak” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

ezgila-māk: “devamlı ve sert ezmek” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

esla-māk: “hatırlamak” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

esanlaş-māk: “halını ve hatırını sormak, selamlaşmak” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

eskir-māk: ÖTS. 113.~eski-mek: TS. 651.

eski-māk: ÖTS. 113.~eski-mek: TS. 651.

es-māk: ÖTS. 113.~es-mek: TS. 652.

esankira-māk: “şaşmak, ne yapacağını bilmemek, aklını kaybetmek” ÖTS. 113. (TS. “yok”).

esna-māk: ÖTS. 113.~esne-mek: TS. 653.

eşittir-māk: “duydurmak” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

eşit-māk: “duymak” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

ek-māk: ÖTS. 114.~ek-mek: TS. 611.

egavla-māk: “törpülemek” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

egarla-māk: “eğer takmak” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

eg-māk: ÖTS. 115.~eğ-mek: TS. 607.

egalla-māk: “sahip çıkmak” ÖTS. 115. (TS. “yok”).

egala-māk: “sahiplenmek” ÖTS. 115. (TS. “yok”).

eğil-māk: ÖTS. 115.~eğil-mek: TS. (TS. “yok”).

elt-māk: “götürmek” ÖTS. 115. (TS. “yok”).

ela-māk: ÖTS. 116.~ele-mek: TS. 625.

emkala-māk: ÖTS. 116.~emekle-mek: TS. 631.

em-māk: ÖTS. 116.~em-mek: TS. 633.

emiz-māk: ÖTS.~emzir-mek: TS. 635.

enla-māk: “enini kaplamamak, yetişmemek” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

entik-māk: “eöz kırmak, hava olmayan yerde hızlı nefes almak” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

enkay-māk: “eğilmek, eğilip su almak” ÖTS. 116. (TS. “yok”).

engay-māk: ÖTS. 116.~eğil-mek: TS. 601

faydalan-mak: ÖTS. 291.~faydalan-mak: 684. TS. (Ar+T.)

fağirlan-māk: “(Far+Ö) fhir etmek, onur duymak” 291. (TS. “yok”).

farkla-mak: “(Ar+T.) farkında varmak, olmak” 292. (TS. “yok”).

fakirlaş-mak: “(Ar+T.) fakirleşmek” 293. (TS. “yok”).

fikirle-mak: “(Ar+T) “d 293. (TS. “yok”).

filtarla-mak: “(F. T.) temizlemek” 293. (TS. “yok”).

falaclana-mak: “(Ar+T.) felç olmak” 293. (TS. “yok”).

gazlaştir-mak: “gaz ile temin etmek” ÖTS. 347. (TS. “yok”).

gazla-mak: “gazlamak” ÖTS 347. (TS. “yok”).

gaplaş-mak: “konuşmak” ÖTS. 347. (TS. “yok”).

gapir-mak: “konuşmak” ÖTS. 347. (TS. “yok”).

gaçla-mak: “kireçlemek” ÖTS. 347. (TS. “yok”).

garangsi-mak: “bozulmak, başı ağrımış gibi kendini kötü hissetmek” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

gazla-mak: “ölçmek” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

gazakla-mak: “soğuktan veya bakımsızlıktan irin alıp kötüleşmek” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

gúlla-mak: “gül açmak” 348. ÖTS. (TS. “yok”).

galdira-mak: “kendini kaybetmek, tıklanmak” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

galalaş-māk: “toplanmak, sürü şeklinde gezmek” ÖTS. 348. (TS. “yok”).

gúmansira-mak: “şüphelenmek” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

gandirakla-mak: “ağırlığını kaybeden, kendini hafife düşüren” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

gangi-mak: “şaşmak, olay veya hadise yüzünden ne yapacağını bilmemek” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

gupilla-mak: “gup edip ses çıkmak” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

guvdalan-mak: “göz önüne bulunmak” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

gursilla-mak: “gurs edip ses çıkmak” ÖTS 349. (TS. “yok”).

görkira-mak: “kendini göstermek, yaşarmak” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

gurunglaş-mağ: “muhabbet edip oturmak” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

güldüra-mağ: “ses çıkmak” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

gümburla-mağ: “güm edip ses çıkarmak” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

guvilla-mağ: “(TT.) rüzgar sesi” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

gözallaş-mağ: “güzelleşmek” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

göngla-mağ: “şere ilaç atmak, hayvan pisliğini atmak” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

gicingla-mak. “şakacı, oyuncu” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

gijgijla-mağ: “kavgayı güçlendirmek” ÖTS. 350. (TS. “yok”).

gerday-mağ: “ÖTS. 350. (TS. “yok”).

gézar-māğ: “ ÖTS. 351. (TS. “yok”).

ğāvla-māğ: “büyümek, uzamak” ÖTS. 285. (TS. “yok”).

ğaci-māğ: “kemirmek, ezmek” ÖTS. 285. (TS. “yok”).

ğaşlan-māğ: “panik yapmak, korkmak” ÖTS. 286. (TS. “yok”).

ğazablan-māğ: “gazap olmak” ÖT. 286. (TS. “yok”).

ğulāfla-māğ: “gine koymak, kılıflanmak” ÖTS. 286. (TS. “yok”).

ğamla-māğ: “gerekli şeyleri hazırlayıp koymak” ÖTS. 287. (TS. “yok”).

ğunçala-māğ: “gonca olmak” ÖTS. 287. (TS. “yok”).

ğudurla-māğ: “her hangi bir konuda razı olmayıp kendi kendisine başkalar anlamayacak tarzda konuşmak” ÖTS. 287. (TS. “yok”).

ğudulla-māğ: “herhangi bir konuda razı olmayıp kendi kendisine başkalar anlamayacak tarzda konuşmak” ÖTS. 287. (TS. “yok”).

ğurilla-māğ: “kalın sesli” 287. (TS. “yok”).

ğuldira-māğ: “bir şey hakkında duyar duymaz boş konuşmak” 288. (TS. “yok”).

guvilla-māğ: “ses çıkmak” 288. (TS. “yok”).

ğorday-māk: “dik durmak, kendini başkalardan büyük sanmak, kibirli” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğongilla-māk: “düşünmeyecek tarzda konuşmak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğicirila-māk: “bir birine sürtünüp gıcır gıcır sez çıkarmak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğicillaş-māk: “bir biriyle kavga etmek, tartışmak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğicilla-māk: “bir birine sürtünüp gıcır gıcır sez çıkarmak” ÖTS 288. (TS. “yok”).

ğicimla-māk: “el ile sıkıp bozmak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğici-māk: “kemirmek” 288. (TS. “yok”).

ğicin-māk: “sınırdan yüzünü Kanatmak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğicirila-māk: “gıcır gıcır yapmak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğirilla-māk: “gır gır ses çıkarmak” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğizilla-māk: “ateş ettiğinde veya uçuşta hâsıl olan ses” ÖTS. 289. (TS. “yok”).

ğildirila-māk: “dönüp yürümek, dönmek” ÖTS. 289. (TS. “yok”).

ğildirila-māk: “döne döne yürümek” ÖTS. 289. (TS. “yok”).

ğimirila-māk: “düzensiz hareket etmek” ÖTS. 289. (TS. “yok”).

ğingilla-māk: “çocuk ağlaması ve onun gibi ses” 289. (TS. “yok”).

ğingilla-māk: “sessiz sesle konuşmak, fısıldamak” ÖTS. 289. (TS. “yok”).

ğingsi-māk: “talvarma sesi” ÖTS. 289. (TS. “yok”).

hāvliḳ-māk: “şaşmak, heyecanlanmak” ÖTS. 393. (TS. “yok”).

hadiksira-māk: “rahatsız olmak, atlamak, panik yapmak” ÖTS. 393. (TS. “yok”).

hazllaş-māk: “(Arp+T.) şaka yapmak, mizah konuşmak” ÖTS. 393.

hansira-māk: “koşma neticesinde ağır ve hızla nefes almak” ÖTS. 394. (TS. “yok”).

havalan-māk: “(Fars+T.) tavalanmak” ÖTS. 394. (TS. “yok”).

havliḳ-māk: “(Arp+T.) şaşmak, heyecanlanmak” ÖTS. 395. (TS. “yok”).

huvilla-māk: “ince esmek, soğuk rüzgâr hakkında” ÖTS. 395. (TS. “yok”).

huvilla-māk: “kimsesiz kalmak, boş kalmak” ÖTS. 395. (TS. “yok”).

hópla-māk: “uflamak, uflayarak içmek” ÖTS. 395. (TS. “yok”).

hólla-māk: “islatmak” ÖTS. 395. (TS. “yok”).

hóngra-māk: “yüksek sesle ağlamak” 395. (TS. “yok”).

hayacanlan-māk: ÖTS. 395.~heyecanlan-mak: TS. 882. (Ar.+T.).

hidlan-māk: “köklenmek, bozulmak” ÖTS. 395. (TS. “yok”).

hidla-māk: “kökleme” 395. (TS. “yok”).

hayda-māk: “kovmak, atmak, çıkarmak” 395. (TS. “yok”).

hilpira-māk: “rüzgârda asılıp durmak” ÖTS. 396. (TS. “yok”).

hayıķ-māk: “birer işi yapmak için korkmak, heyecanlı olmak” 396. (TS. “yok”).

halsizlan-māk: “(Arp+T.) halsiz olmak, durumu kötüleşmek” ÖTS. 206. (TS. “yok”).

hazır-la-māk: ÖTS. 206.~hazır-la-mak: TS. 871. (Ar+T.).

h̄arakatlan-māk: “hareketlenmek” ÖTS. 208. (TS. “yok”).

h̄urmatla-māk: “hürmet etmek, saygı göstermek” ÖTS. 208. (TS. “yok”).

h̄asratlaş-māk: “hasret etmek” ÖTS. 209. (TS. “yok”).

h̄ayvanlaş-māk: “hayvanlaşmak” ÖTS. 211. (TS. “yok”).

h̄aķāratla-māk: “hakaret etmek” ÖTS. 209. (TS. “yok”).

h̄aḡla-māk: “yüksek sesli gülmek” ÖTS. 213. (TS. “yok”).

h̄arcla-māk: ÖTS. 214.~harca-mak: TS. 846.

h̄afalaş-māk: “küsmek, tartışmak” ÖTS. 215. (TS. “yok”).

h̄aflan-māk: “kavga etmek, küsmek” ÖTS. 215. (TS. “yok”).

h̄ār-la-māk: “hor etmek, rezil olmak” ÖTS. 216. (TS. “yok”).

h̄āhla-māk: “istemek, arzu etmek” ÖTS. 216. (TS. “yok”).

hırilla-mak: “horlamak” ÖTS. 217. (TS. “yok”).

hışla-mak: “birinin iyiliğini dilemek, seçmek” ÖTS. 217. (TS. “yok”).

havfsira-mak: “korku paniğini yaşamak, ihsas etmek” ÖTS. 217. (TS. “yok”).

havfsiran-mak: “korku paniğini yaşamak, ihsas etmek” ÖTS. 217. (TS. “yok”).

havflan-mak: “korkmak” ÖTS. 217. (TS. “yok”).

hürsin-mak: “gam kaygı veya birer sıkıntı yüzünden uf çekmek” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

hayrlaş-mak: “allaha ısmarlamak, ayrılmak, vedalaşmak” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

hıralaş-mak: “şaşmak, baş dönmek” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

hıralan-mak: “temizliğini, şeffaflığını kaybetmek” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

hırilla-mak: “hır hır ses çıkarmak, horlamak” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

hezla-mak: “(Far+Ö.) atlamak, zıplamak” ÖTS. 218. (TS. “yok”).

ittifâklaş-māk: “(Ar+T.) ittifaklı olma, ittifak yapma, birleşme” ÖTS. 66. (TS. “yok”).

işbatla-māk: ÖTS. 67.~ispatla-mak: TS. 985.

ictimā‘ ilaş-māk: “(Ar+T.) sosyalleşmek” ÖTS. 67. (TS. “yok”).

ifādala-māk: “(Ar+T.) ifade etmek” ÖTS. 76. (TS. “yok”).

ilhāmlan-māk: “(Ar+T.) ilham almak” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

imzala-māk: ÖTS. 80.~imzala-mak: TS. 964. (Ar+T.).

inķāvsira-māk: “saf göstermek” ÖTS. 81. (TS. “yok”).

ibi-māk: “iyuymak” ÖTS. 103. (TS. “yok”).

itar-māk: ÖTS. 103.~it-mek: TS. 1004.

icirġan-māk: “önemsiz, saçma sapan iş ve sözlerden hoşlanmamak” ÖTS. 103. (TS. “yok”).

içkarila-māk: “içeri girmek” ÖTS. 103. (TS. “yok”).

iç-māk: ÖTS. 104.~iç-mek: TS. 933.

içik-māk: “çok özlemek, sabırsızlıkla beklemek” 104. (TS. “yok”).

iḥçamla-māk: “sıkı yığmak” 104. (TS. “yok”).

iḥçamlaş-māk: “sıkı yağmak” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

idra-māk: “çok pişmek, ezilmek, parça parça olmak” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

idaälläştir-māk: “(Ar+T.) ideal göstermek, örnek vermek” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

ircay-māk: “ses çıkarmadan gülmek, tebessüm etmek” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

irğa-māk: “aşını yıkayıp sallamak” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

ir-māk: ÖTS. 104.~ır-mak: TS. 914.

irilla-māk: “horlamak (it hakkında)” ÖTS. 104. (TS. “yok”).

izla-māk: ÖTS. 104.~izle-mek: TS. 1010.

işit-māk: “ısıtmak, hararetli olmak” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

iska-māk: “koklamak” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

islan-māk: “kokmak” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

ista-māk: ÖTS. 105.~iste-mek: TS. 987.

izgi-māk: “boş gezmek” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

izlan-māk: “yenilik izlemek, yenilik aramak” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

isi-māk: ÖTS. 105.~ısın-mak: TS. 914.

isiqla-māk: “sıcaklamak” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

işla-māk: “işlemek” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

işānķira-māk: “inanmış gibi, bir az inanmak” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

işān-māk: “inanmak” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

işķala-māk: “bir şeyin ikinci bir şeye sürmek, ovmak, sıvamak” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

izāhla-māk: “izah etmek” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ilcay-māk: “dişleri görünmeden gülmek” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ildamla-māk: “önden yürümek, hızlanmak” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ildizla-māk: “kökleme” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ilga-māk: “görmek, sezmek” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ilgarila-māk: ÖTS. 108.~ilerle-mek: TS. 954

il-māk: ÖTS. 108.~il-mek: TS. 959.

il-māk: “koparmak, kanca ile koparıp almak” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

ilvira-māk: “ezilmek kazak almak” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

iliş-māk: “yapışmak” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

ilik-māk: “şehvetli nefsi kandırmak için peşinde düşmek” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

ili-māk: ÖTS. 180. “ılı-mak: TS. 912.

ilin-māk: “pusuya düşmek, tuzağa düşmek, dama düşmek” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

imla-māk: “işaret, işaretle çağırmak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

imillamāk: “çok yavaş yorulmuş gibi hareket etmek” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

ināklaş-māk: “dost olmak, çok yakın ve semimi dost olmak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

inan-māk: “inanmak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

inda-māk: “bir şey demek, ses çıkarmak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

inķilla-māk: “hastalık veya ağrı tesiri neticesinde dertli ses çıkarmak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

ingala-māk: “inge inge tarzda ağlamak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

ingiçkala-māk: “tırış edip ince yapmak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

ivi~ibi-māk: “nemlenerek ıslanmak veya yumuşamak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

ivim-māk: “koyu olmak, yoğurt olmak” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

izzatla-māk: “izzet etmek, saygı göstermek, hürmet etmek” ÖTS. 280. (TS. “yok”).

ķapķakla-māk: “kapaklamak, kapakla kapatmak” ÖTS. 295. (TS. “yok”).

ķapla-māk: “çuvallamak, kaplamak, kapa veya çuvala atmak” ÖTS. 295. (TS. “yok”).

ķāpla-māk: “kapatmak, örtmek” ÖTS. 295. (TS. “yok”).

-  ap-m   : “ısırmak”  TS. 295. (TS. “yok”).
  at-m   : “katıla mak”  TS. 295. (TS. “yok”).
  a -m   :  TS. 296.~ a -mak: TS. 1025.
  a ır- mak :  TS. 296.~ a ır-mak: TS. 1024.
  aran ıla -m   : “karanlık olmak”  TS. 269. (TS. “yok”).
   r-m   : “karı tırmak”  TS. 297. (TS. “yok”).
  arala-mak :  TS. 297.~ arala-mak: TS. 1078.
  aray-mak : “g z kmek”  TS. 297. (TS. “yok”).
  ari -m   :  TS. 297.~ ari -mak: TS. 1089.
  ari-m   : “karı tır-mak:  TS. 297. (TS. “yok”).
  azan-m   :  TS. 297.~ azan-mak: TS. 1122.
  az-m   :  TS. 297.~ az-mak: TS. 1124.
  azıl-m   :  TS. 297.~ azı-mak, kazılmak: TS. 1123.
  a ı-m   :  TS. 297.~ a ı-mak: TS. 1102
  a la-mak : “kurutmak”  TS. 298. (TS. “yok”).
  a -m   :  TS. 298.~ ak-mak: TS. 1038.
    il-m   :  TS. 298.~ akıl-mak: TS. 1038
  ansira-m   : “kan istemek”  TS. 299. (TS. “yok”).
  ansızlan-m   : “kansızla mak”  TS. 299. (TS. “yok”).
  ana-m   :  TS. 299.~ ana-mak: TS. 1058.
  atimla-m   : “i neye ge irmek”  TS. 302. (TS. “yok”).
  ad  lam   : “ l  mek”  TS. 302. (TS. “yok”).
  antala -m   : “ ıkmak, uzaymak”  TS. 299. (TS. “yok”).
  an-m   :  TS. 299.~ an-mak: TS. 1062.

ķanúnılař-māk: ÖTS. 300.~kanunılaşmak: TS. 1064.

ķanık-māk: “ķanaat etmek” ÖTS. 300. (TS. “yok”).

ķāvúr-māk: ÖTS. 300.~kavur-mak: TS. 1112.

ķāvúř-māk: ÖTS. 300.~kavúř-mak: TS. 1112.

ķabar-māk: ÖTS. 301.~kabar-mak: TS. 1020.

ķabi-māk: “dikmek” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

ķappay-māk: “şişik gibi gözükmek” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

ķapiř-māk: “ķapıřmak, tartışmak, kavga etmek” ÖTS. 301.

ķatla-māk: ÖTS. 301.~katla-mak: TS. 1106.

ķatnař-māk: “iştirak etmek” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

ķatna-māk: “katılmak” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

ķatıkla-māk: “katılaşmak” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

ķatıklař-māk: “sertleşmek” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

ķadaķla-māk: “yapıştırmak” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

ķadîrsızlan-māk: “değersizlenmek” ÖTS. 303. (TT. “yok”).

ķadîrla-māk: “değer vermek” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ķadamlamāk: “adım atmak, yürümek” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ķada-māk: “sokmak” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ķartay-māk: “yaşlanmak” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ķalki-māk: “kaymak” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķarsilla-māk: “meyveler hakkında dişlerken ses çıkarmak” ÖTS. 303. (TS. “yok”).

ķarřıla-māk: ÖTS. 304.~karşıla-mak: TS. 1093.

ķarġa-māk: “beddua etmek” ÖTS. 304. (TS. “yok”).

ķara-māk: “bakmak” ÖTS. 304. (TS. “yok”).

ķari-māk: “yaşlanmak” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

ķariķla-māk: ÖTS. 305.~ķarişla-mak: TS. 1089.

ķar-māk: “bakmak” ÖTS. 304. (TS. “yok”).

ķas-māk: “insan elbisei üzerinde oturan kalın kir veya toz” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

ķaşşaklaş-māk: “çok fakir olmak” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

ķaşi-māk: ÖTS. 305.~ķaşın-mak” ÖTS. 305.

ķaşdlaş-māk: “kast almak” ÖTS. 306. (TS. “yok”).

ķatarla-māk: “sıralamak” ÖTS. 306. (TS. “yok”).

ķağilla-māk: “ka ka lamak” ÖTS. 306. (TS. “yok”).

ķúfla-māk: “kilitlemek” ÖTS. 306. (TS. “yok”).

ķakra-māk: “kurumak, susuzluktan kurumak” ÖTS. 306. (TS. “yok”).

ķakşat-māk: “acıtmak” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķakşa-māk: “acımak” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķakay-māk: “dik durmak” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķaltira-māk: “titremek” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķala-māk: “üst üste koymak” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķalinlaş-māk: ÖTS. 307.~ķalınlaş-mak: TS. 1048.

ķämçilä-māk: ÖTS. 308.~ķamçıla-mak: TS. 1053.

ķamra-māk: “kuşatmak” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

ķamaş-māk: “erik gibi ekşi şeyleri yiyince dişlerin faaliyetten kalması” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

ķama-māk: “kapatmak” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

ķina‘atlan-māk: “kanaat etmek” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

ķantar-māk: “kısa bağlamak” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

ķansi-māk: “ķüflenmek” ÖTS. 309. (TS. “yok”).

ķútlā-māk: ÖTS. 309.~kutla-mak: 1271.

ķúvvatla-māk: “(Ar+T.) kuvvet vermek” ÖTS. 309. (TS. “yok”).

ķútúr-māk: ÖTS. 309.~kudur-mak: TS. 1246.

ķútúl-māk: ÖTS. 309.~kurtul-mak: TS. 1263.

ķavcira-māk: “sıcaktan kuruyup solmak” ÖTS. 310. (TS. “yok”).

ķúç-māk: “kucaklamak” ÖTS. 310. (TS. “yok”).

ķúçaķla-māk: ÖTS. 310.~kucaklaş-mak: TS.

ķúdalaş-māk: “dünür olmak” ÖTS. 310. (TS. “yok”).

ķúralsızlan-māk: “kuraldan çıkmak” ÖTS. 310. (TS. “yok”).

ķúrallān-māk: “kurallaşmak” ÖTS. 310. (TS. “yok”).

ķúrtlam-māk: “kurtlamak” ÖTS. 310. (TS. “yok”).

ķúr-māk: ÖTS. 311.~kur-mak: TS. 1259.

ķúra-māk: “ulamak, bağlamak” ÖTS. 311. (TS. “yok”).

ķúril-māk: ÖTS. 311.~kurul-mak: TS. 1264.

ķúri-māk: “kurumak: TS. 1265. (TS. “yok”).

ķús-māk: ÖTS. 312.~kus-mak: TS. 1267.

ķúlaçla-māk: “ölçmek” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

ķúldira-māk: “(TT.) güldüemek” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

ķúlúnla-māk: “tay doğurmak” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

ķúla-māk: “düşmek, ağrımak, yok olmak” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

ķúmlā-māk: ÖTS. 313.~kumla-mak: TS.1254.

ķúv-māk: ÖTS. 313.~kov-mak: TS. 1224.

ķúvalā-māk: ÖTS. 313.~kovala-mak: TS. 1223.

ķúvana-māk: “sevinmek, arkadaş veya dostunu görüp mutlu olmak” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

ķúy-māk: “katmak, çay veya su katmak” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

ķúy-māk: “yumurtadan hazırlanan yemek ismi” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

ķúyúķlaş-māk: “koyulaşmak” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

ķúyúl-māk: “koyulaşmak” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

ķópar-māk: ÖTS. 315.~kopar-mak: TS. 1214.

ķópallaş-māk: “kaba insan uyumsuz, güvenirilmez” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

ķóppay-māk: “çoğalmak” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

ķózi-māk: “tekrarlanmak, kapatılan konuyu veya davayı tekrardan açmak” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

ķórķ-māk: ÖTS. 315.~kork-mak: TS. 1217.

ķóri-māk: ÖTS. 315.~koru-mak: TS. 1220.

ķózğal-māk: “kalkmak, kaymak” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

ķózğa-māk: “tekrarlanmak” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

ķózila-māk: ÖTS. 316.~kuzula-mak: TS. 1276.

ķóşakla-māk: “bağlamak” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

ķóş-māk: “katmak, karıştırmak” ÖTS. 316. (TS. “yok”).

ķóşil-māk: “katılmak, iştirak etmek” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

ķólla-māk: ÖTS. 317.~kolla-mak: TS. 1200.

ķóltiķla-māk: ÖTS. 318.~koltukla-mak: TS. 1202.

ķóllan-māk: ÖTS. 318.~kollan-mak: TS. 1201.

ķúniş-māk: “korkudan veya hastalıktan solumak, zayıflamak” ÖTS. 313. (TS. “yok”).

ķómsa-māk: “özlemek” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

ķóndaķla-māk: “bebeği kundaklamak, tüfekle kundaklamak, vurmak” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

ķóndir-māk: “koymak, bırakmak, indirmek” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

ķón-māk: ÖTS. 318.~kon-mak: TS. 1208.

ķónakla-māk: ÖTS. 318.~konakla-mak: TS. 1206.

ķóy-māk: ÖTS. 319.~koy-mak: TS. 1225.

ķayt-māk: “geri dönmek” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

ķiyaslaş-māk: “kıyaslamak” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

ķaytar-māk: “döndürmek” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

ķaytala-māk: “tekrar etmek” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķitiķla-māk: “gıdıklamak” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķiķir-māk: “bağırarak çağırmaq” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķayçila-māk: “kesmek, makas ile yırtmak” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķiçirdat-māk: “gıcır, gıcır ses çıkarmak, (Tabiat taklidi) ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķiçi-māk: “kaşınmak” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķidir-māk: “aramak, gezmek” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķirtişla-māk: “silmeq, temizlemek” 321. (TS. “yok”).

ķiçilla-māk: “güçlenmek, kuvvetlenmek” 321. (TS. “yok”).

ķırķ-māk: “kesmek” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

ķir-māk: “silmeq, tıraş etmek” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

ķayril-māk: “eğilmek” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

ķayr-māk: “silmeq, temizlemek” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

ķizar-māk: ÖTS. 322.~kizar-mak: TS. 1176.

ķizğan-māk: “kuskanmaq” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķizginlaş-māk: “kızmak duruma gelmek” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķiziş-māk: ÖTS. 323.~kızış-mak: TS. 1178.

ķizik-māk: “dikketle bakmak” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķizi-māk: “ ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķista-māk: “istemek” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķistir-māk: “yapıştırmak” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķışkart-māk: “kısaltmak” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķışkar-māk: “kısaltmak” ÖTS. 324. (TS. “yok”).

ķis-māk: “sıkmak, sıkıştırmak” ÖTS. 324. (TS. “yok”).

ķisin-māk: ÖTS. 324.~kısın-mak: TS. 1166.

ķışla-māk: ÖTS. 324.~kışla-mak: TS. 1169.

ķayğir-māk: “kaygılanmak” ÖTS. 324. (TS. “yok”).

ķikirla-māk: “kıkır kıkır gülmek veya ses çıkartmak” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

ķilta-māk: “az yiyen kişi” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

ķilpilla-māk: “nazlı, işveli, cilveli hareket eden insan” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

ķil-māk: ÖTS. 325.~kıl-mak: TS. 1154.

ķay-māk: ÖTS. 325.~kay-mak: TS. 1117.

ķimti-māk: “dudaklarını sıkmak” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

ķimtin-māk: “çekilmek” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

ķimir-la-māk: “yavaşça harekete geçmek” 325. (TS. “yok”).

ķaynat-māk: ÖTS. 326.~kaynat-mak: TS. 1120.

ķingay-māk: “eğilerek durmak” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

ķayna-māk: ÖTS. 326.~kayna-mak: TS. 1119.

ķayîr-māk: “çevirmek veya sıvınmak” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

ķayîş-māk: “eğilmek” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

ķiyşay-māk: “eğilmek” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

kiy-māk: “makasla kesmek” ÖTS. 327.

kıymala-māk: “kıyma yapmak” ÖTS. 327. (TS. “yok”).

kıyinlaş-māk: “zorlaşmak” ÖTS. 327. (TS. “yok”).

kıyna-māk: ÖTS. 327.~kına-mak: TS.

kavla-māk: “oymak, delik açmak” ÖTS. 329. (TS. “yok”).

kayi-māk: “melamet etmek, suçlamak” ÖTS. 329. (TS. “yok”).

kattalaş-māk: “büyük olmak” ÖTS. 330. (TS. “yok”).

karçala-māk: “dilimlemek” ÖTS. 330. (TS. “yok”).

karilla-māk: “ses çıkartmak” ÖTS. 330. (TS. “yok”).

kafanla-māk: ÖTS. 331.~kefenle-mek: TS 1127.

kalavala-māk: “ipi toparlamak” ÖTS. 332. (TS. “yok”).

kaltakla-māk: “sopalamak, vurmak” ÖTS. 332. (TS. “yok”).

kamay-māk: “az olmak, eksilmek” ÖTS. 332. (TS. “yok”).

kambağallaş-māk: “muhtaç olmak” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

kamsit-māk: “saygısız” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

kómaklaş-māk: “yardımlaşmak” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

kút-māk: “beklemek” ÖTS. 333. (TS. “yok”).

kúçsizlan-māk: “güçsüzleşmek” ÖTS. 334. (TS. “yok”).

kúçay-māk: “güçlenmek” ÖTS. 334. (TS. “yok”).

kúçan-māk: “zorlanmak” ÖTS. 334. (TS. “yok”).

kúrtakla-māk: “filizlenmek” ÖTS. 334. (TS. “yok”).

kúrtilla-māk: “kurt, kurt ses çıkarmak, tabiat taklidi” ÖTS. 334. (TS. “yok”).

kur-mak: “bir türlü bitki pirinç tarlasında olur” ÖTS. 334. (TS. “yok”).

korna-mak: “nankör” ÖTS. 334. (TS. “yok”).

kóraraş-māk: “güreşmek” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

kura-māk: ÖTS. 335.~küre-mek: TS. 1286.

kúzat-māk: “uğurlamak, yollamak” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

kavşa-māk: “ses çıkararak çiğnemek” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

kavlaştir-māk: “suçu bulmak içi araştırmak” ÖTS. 335. (TS. “yok”).

kúl-māk: ÖTS. 335.~gül-mek: TS. 806.

kúyla-māk: “şarkı söylemek” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

kúy-māk: “yanmak, kaygılanmak” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

kópay-māk: “çoğalmak” ÖTS. 336. (TT. “yok”). (TS. “yok”).

kópçi-māk: “şişmek, yükselmek” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

ķiyiķir-māk: “yüksek sesle bağırarak” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

kópaytir-māk: “çoğaltırmak” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

kópir-māk: “taşmak” ÖTS. 337. (TS. “yok”).

kópikla-māk: “köpükleşmek” ÖTS. 337. (TS. “yok”).

kotar-māk: “kaldırmak” ÖTS. 337. (TS. “yok”).

kóç-māk: ÖTS. 337.~göç-mek: TS. 770.

kóçir-māk: ÖTS. 337.~göçür-mek: TS. 770.

kórsast-māk: ÖTS. 338.~göster-mek: TS. 785.

kórkamlaş-māk: “güzelleşmek” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

kórgaz-māk: “göstermek” ÖTS. 338. (TS. “yok”).

ķiçray-māk: “küçülmek, kısalma” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

kózla-māk: ÖTS. 339.~gözle-mek: TS. 795.

kóķar-māk: “çıkmak, büyüme” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

kolla-māk: “göl olmak” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

kol-mak: “gölcük” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

kóm-māk: ÖTS. 339.~göm-mek: TS. 775.

kór-māk: ÖTS. 338.~gör-mek: TS. 781.

kón-māk: “razı olmak” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

konik-māk: “öğrenmek, alışmak, razı olmak, kanaat etmek” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

kirtay-māk: “uykusuzluk veya yorgunluktan gözleri küçülmek” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

kiçiklaş-māk: ÖTS. 340.~küçükleş-mek: TS. 1278.

kir-māk: ÖTS. 340.~gir-mek: TS. 764.

kiriş-māk: ÖTS. 341.~giriş-mek: TS. 763.

kişanla-māk: “kelepçelemek” ÖTS. 341. (TS. “yok”).

kiy-māk: ÖTS. 342.~giy-mek: TS. 765.

két-māk: ÖTS. 342.~git-mek: TS. 764.

kéçir-māk: “affetmek” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

kéçik-māk: ÖTS. 343.~gecik-mek: TS. 735.

kér-māk: ÖTS. 343.~ger-mek: TS. 754.

kériş-māk: “vücut ve ellerini uzatmak” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

kéz-māk: ÖTS. 343.~gez-mek: TS. 758.

kést-māk: “alaylamak” ÖTS. 343. (TS. “yok”).

kés-māk: ÖTS. 343.~kes-mek: TS. 149.

késkinlaş-māk: ÖTS. 343.~keskinleş-mek: TS. 1145.

kéksay-māk: “yaşlanmak” ÖTS. 344. (TS. “yok”).

kékkay-māk: “havalı yürümek, kendini herkesten üstün koymak” ÖTS. 344. (TS. “yok”).

kéir-māk: ÖTS. 344.~geğir-mek: TS. 740.

kéltir-māk: ÖTS.~getir-mek: TS. 755.

kél-māk: ÖTS. 344.~gelmek: TS. 743.

kéliştir-māk: ÖTS. 344.~geliştir-mek: TS. 743.

kéliş-māk: ÖTS. 344.~geliş-mek: TS. 743.

kémir-māk: ÖTS. 345.~kemir-mek: TS. 1133.

kéngay-māk: “genişlemek” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

kéngaş-māk: “geniş olmak” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

laykala-māk: “çamurlanmak” ÖTS. 352. (TS. “yok”).

lapangla-māk: “deli gibi kendini o tarafa bu tarafa sallanıp yürümek” ÖTS. 352. (TS. “yok”).

larsilla-māk: “her iş için hafif olmak, her işi zamanında yapmak, becerikli, titiz” ÖTS. 353. (TS. “yok”).

la‘ anatlan-māk: “lanetlenmek, kovulmak” ÖTS. 353. (TS. “yok”).

laķillat-māk: “aldatmak, kandırmak” ÖTS. 353. (TS. “yok”).

laķilla-māk: “saçma sapan konuşmak, önemsiz, boş konuşmak” ÖTS. 353. (TS. “yok”).

lallay-māk: “yumuşamak” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

loķilla-māk: “acı ağrımak, sert ağrımak” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

lókilla-māk: “sallanarak yürümek” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

lipilla-māk: “hızlı, çabuk, yürümek” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

liķilla-māk: “sallatmak” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

likilla-māk: “sallanıp durmak” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

māslaş-māk: “uygunlaşmak, benzeşmek, muvafık olmak” ÖTS. 356. (TS. “yok”).

māsla-māk: “uygunlaştırmak” ÖTS. 356. (TS. “yok”).

māyla-māk: “yağ sürmek” ÖTS. 357. (TS. “yok”).

múcassanla-māk: “şekillendirmek, şiirde kendini mükemmel bir şekilde yansıtmak” ÖTS. 359. (TS. “yok”).

micķala-maķ: “ezmek” ÖTS. 359. (TS. “yok”).

mahkamla-maķ: “sağlam yapmak” ÖTS. 360. (TS. “yok”).

madanilaş-maķ: “medenileşmek, modernleşmek” ÖTS. 362. (TS. “yok”).

murakkablaş-maķ: “mürekkep olmak, zor olmak, ağırlaşmak” ÖTS. 363. (TS. “yok”).

markazlaş-maķ: “merkeze olmak, bir yerde toplanmak” ÖTS. 363. (TS. “yok”).

músābakalaş-maķ: “yarışmak” ÖTS. 364. (TS. “yok”).

múştılaş-maķ: “yumruklaşmak” ÖTS. 366. (TS. “yok”).

múştla-maķ: “yumruklamak” ÖTS. 366. (TS. “yok”).

múşkillaş-maķ: “zorlaşmak” ÖTS. 366. (TS. “yok”).

muvaфіķlaştır-maķ: “denkleştirmek, uygunlaştırmak” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

muvaфіķlaş-maķ: “muvaфіk olmak, denkleşmek” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

mavclan-maķ: “dalgalanmak, çalkantı” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

mudra-maķ: “yarı uykuda, yarı uyanmış durumda olmak, yorgun olmak” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

mudra-maķ: “yarı uykuda, yarı uyanmış durumda olmak, yorgun olmak” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

muzla-maķ: “buz yapmak” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

muzlat-maķ: “buzlaştırmak” ÖTS. 375. (TS. “yok”).

munęay-maķ: “üzölmek, kırılmak” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

munkay-maķ: “eğilip kalmak, eğilmek” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

munki-maķ: “önüyle düşmek, ön tarafa düşmek” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

mörala-maķ: “kapalı delikleri açıp bakmak” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

móltira-maķ: “merhametli bakmak” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

mólcala-maķ: “planlamak, düşünmek” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

may-maḳ: “ayağının altı eğri” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

micgala-maḳ: “ezmek” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

micgila-maḳ: “ezmek” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

miḡla-maḳ: “kazıklamak” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

maydala-maḳ: “küçük, küçük parçalamak” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

miriḳ-māḳ: “doymak, çok doymak” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

mizḡi-maḳ: “azıcık uyumak” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

miltiramaḳ: “(TT.) zayıf yanmak, pir, pirleyip yanmak” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

mildira-maḳ: “çok az akmak, su akması” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

miḡirla-maḳ: “burnuyla yavaş konuşmak, rahatsız veya hasta bir ses çıkararak konuşmak, acı çekmiş gibi konuşmak” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

mayinlaḡ-mak: “ince olmak, yumuşaklaşmak” ÖTS. 379. (TS. “yok”).

mensi-maḳ: “kimseyi önemsememek, kendini önemseyen” ÖTS. 379. (TS. “yok”).

maḡlahatlaḡ-maḳ: “Uzlaşmak, maslahat etmek” ÖTS. 367. (TS. “yok”).

maḡḳulla-maḳ: “makul olmak, aklan kabul olmak” ÖTS. 368. (TS. “yok”).

maḡrurlan-mak: “maḡrurlanmak” ÖTS. 369. (TS. “yok”).

maḡtan-maḳ: “kendini tarif etmek” ÖTS. 370. (TS. “yok”).

maḡta-maḳ: “kendini iyi taraflarını konuşmak, kendini iyi göstermek” ÖTS. 370. (TS. “yok”).

múḡavvala-maḳ: “giyindirmek, örtmek” ÖTS. 370. (TS. “yok”).

múkāfātla-maḳ: “mükafatlandırmak, ödüllendirmek” ÖTS. 370. (TS. “yok”).

mulayimlaḡ-maḳ: “yumuşamak, rahatlanmak” ÖTS. 371. (TS. “yok”).

muvaḡılaḡtır-maḳ: “denkleştirmek, uygunlaştırmak” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

muvaḡılaḡ-mak: “muvaḡık olmak, denkleşmek” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

mavclan-maḳ: “dalgalanmak, çalkantı” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

muzla-maḳ: “düzlanmak” ÖTS. 374. (TS. “yok”).

muzlat-maḳ: “buzlaştırmak” ÖTS. 375. (TS. “yok”).

mungay-maḳ: “üzölmek, kırılmak” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

munkay-maḳ: “eḡilip kalmak, eḡilmek” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

munki-maḳ: “önüyle düşmek, ön tarafa düşmek” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

mórala-maḳ: “kapalı delikleri açıp bakmak” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

móltira-maḳ: “merhametli bakmak” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

mólcala-maḳ: “planlamak, düşünmek” ÖTS. 376. (TS. “yok”).

móhrla-maḳ: ÖTS. 376.~mühürle-mek: ” TS. 1432.

may-maḳ: “ayaḡının altı eḡri” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

micgala-maḳ: “ezmek” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

micgila-maḳ: “ezmek” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

miḡla-maḳ: “kazıklamak” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

maydala-maḳ: “küçük, küçük parçalamak” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

miriḡ-māḳ: “doymak, çok doymak” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

mizḡi-maḳ: “azıcık uyumak” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

miltira-maḳ: “(TT.) zayıf yanmak, pir, pirleyip yanmak” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

mildira-maḳ: “çok az akmak, su akması” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

miḡirla-maḳ: “burnuyla yavaş konuşmak, rahatsız gibi ses çıkartmak” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

min-maḳ: ÖTS. 379.~bin-mek: TS. 274.

mayinlaş-mak: “ince olmak, yumuşaklaşmak” ÖTS. 379. (TS. “yok”).

mensi-maḳ: “kimseyi önemsememek, kendini önemseyen” ÖTS. 379. (TS. “yok”).

nazlan-maḳ: ÖTS. 380.~nazlan-mak: TS. 1461.

nāzukaş-maḳ: ÖTS. 380.~nazikleş-mek: TS. 1460.

nāli-maḳ: “şikayet etmek, razı olmamak, ağlamak, feryat etmek” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

nāmla-maḳ: “ad koymak, ad tutmak, isim vermek” ÖTS. 381. (TS. “yok”).

nizāilaş-maḳ: “kavga yapmak, savaşmak” ÖTS. 383. (TS. “yok”).

niḳābla-maḳ: “örtemek” ÖTS. 384. (TS. “yok”).

nikāhla-mak: ÖTS. 385.~nikāhla-mak: TS. 1474.

namla-maḳ: “nem yapmak” ÖTS. 385. (TS. “yok”).

namıḳ-maḳ: “nem çekmek, nemlenmek” ÖTS. 385. (TS. “yok”).

navbatlaş-maḳ: ÖTS. 386.~nöbetleş-mek: TS. 1482.

nursızlan-maḳ: “nursuz olmak” ÖTS. 386. (TS. “yok”).

nurlan-mak: ÖTS. 386.~nurlan-mak: TS. 1483.

nura-maḳ: “eskimek, yıkılmak, düşmek, bozulmak” ÖTS. 386. (TS. “yok”).

nóḥtala-maḳ: “bağlamak” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

nóḳi-maḳ : “dökünmek, itmek” 387. (TS. “yok”).

nayçala-maḳ: “filizlenmek, çıkmak, görünmek, gözükmeḳ” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

niḳta-maḳ: “dürtmek” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

nimtala-maḳ: “yarı ayırmak” ÖTS. 387. (TS. “yok”).

óp-māḳ: ÖTS. 90.~öp-mek: TS. 1546.

ópir-māḳ: “koparmak, bozmak, yıkmak” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

ótla-māḳ: “otlamak” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

ótrāḳlaş-māḳ: “vatandaş olmak” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

ótkız-māḳ: “kimsenin oturuşu için yer vermek” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

ótkaz-māḳ: “geçirmek” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

ót-māḳ: “geçmek” ÖTS. 91. (TS. “yok”).

ótkirlaş-māk: “keskin olmak” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

ótkirila-māk: “keskin hale getirmek” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

ótmaslaş-māk: “iyi kesmeyen, keskin olmayan” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

ótmaslan-māk: “iyi kesmeyen, keskin olmayan” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

óta-māk: “yabancı otlardan ayırmak, temizlemek” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

óta-māk: “yapmak, eda etmek, ödemek” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

ótir-māk: “oturmak” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

ótin-māk: “yalvarmak, sığınmak, yalvararak sormak” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

óç-māk: “sönmek” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

óçakiş-māk: “kastan karşılık vermek” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

óçir-māk: “söndürmek” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

óhşat-māk: “benzetmek” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

óhşa-māk: “benzemek” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

ódağayla-māk: “yüksek sesle siyaset etmek, bağırarak, artistlik yapmak” ÖTS. 93. (TS. “yok”).

órtāklaş-māk: ÖRS. 93.~ortaklaş-mak TS. 1513.

órta-māk: “yandırmak, ıstırapla işkence etmek” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

órgat-māk: ÖTS. 94.~öğret-mek: TS. 1533.

órgan-māk: ÖTS. 94.~öğren-mek: TS. 1533.

ór-māk: “biçmek, kesmek” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

ór-māk: ÖTS. 94.~ör-mek: TS. 1548.

órmala-māk: “diz üstüne yürümek” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

órnat-māk: “kurmak, inşa etmek, öğretmek” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

órnaşmāk: “yerleşmek, sahip çıkmak” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

ókin-māk: “pişman olmak, acımak” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

órna-māk: “üretmek, kurmak” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

óralaş-māk: “bir yerden çıkamamak, her hangi bir problem yüzünden kurtulamamak” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

ora-māk: “sarmak, örtmek” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

orinlaş-māk: “yerleşmek, sahip çıkmak” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

orinlat-māk: “çok güzel günlüne göre yapmak” ÖTS. 95. (TS. “yok”).

ózlaştir-māk: “anlamak, bilmek, sahip çıkmak” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

ózlaş-māk: “anlamak, bilmek, kavramak” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

ózbeklaş-māk: “özbek olmak” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

ózgar-māk: “değişmek, bir halden başka bir hale geçmek” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

óz-māk: “geçmek, üstün olmak, aşmak” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

ós-māk: “yükselmek, uzun olmak” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

óşķir-māk: “bağırıp çağırarak, sert davranmak” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

óşşay-māk: “kusmak, bozulup suratı değişmek” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ógirila-māk: “çalmak, hırsızlık yapmak” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

ókla-māk: “okşamak” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

óktał-māk: “birer şeyle vuracak gibi tehdit etmek” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ókray-māk: “gazap olmak, gazap veya çok sınırla bakmak” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ókıit-māk: ÖTS. 99.~okut-mak: TS. 1495.

ókı-māk: ÖTS. 99.~oku-mak: TS. 1494.

ókıi-māk: “efsunlanmak, kusmak, gam ve kaygı çekmek” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

óksin-māk: “kusmak, gam ve kaygı çekmek” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ókir-māk: “yüksek ses çıkarmak, yüksek sesle ağlayıp bağırıp çağırmak” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ógayla-māk: “birer kimseye üveyce bakmak” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ógir-māk: “çevirmek, döndürmek” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

óltir-māk: ÖTS. 100.~otur-mak: TS. 1521.

ólça-māk: ÖTS. 100~ölç-mek: TS. 1536.

ól-māk: ÖTS. 100.~öl-mek: TS. 1538.

óngla-māk: “doğrulamak, düzeltmek” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

óng-māk: “rengini kaybetmek, korkudan bembeyaz olmak” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

óng-māk: “iyileşmek, işleri yoluna gitmek” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

óy-māk: ÖTS. 101.~oy-mak: TS. 1524.

óynaş-māk: ÖTS. 101.~oynaş-mak: TS. 1525.

óyna-māk: ÖTS. 102.~oyna-mak: TS. 1524.

partla-māk: ÖTS. 139.~patla-mak: TS.1585.

parla-mak: ÖTS. 139.~parla-mak: TS. 1576.

pakla-mak: “temizlemek” 139. ÖTS. (TS. “yok”).

payla-mak: “tahmin etmek, düşünmek” ÖTS. 140. (TS. “yok”).

patirila-māk: “patır patır ses çıkarmak, (Tabiat taklidi)” ÖTS. 140. (TS. “yok”).

paçaķla-māk: “ezmek” ÖTS. 140. (TS. “yok”).

paķ-māk: “düzensiz büyüyen” ÖTS. 141. (TS. “yok”).

parçala-mak: ÖTS. 141.~parçala-mak: TS. 1575.

parçinla-māk: “çit yapmak” ÖTS. 141. (TS. “yok”).

pardala-māk: “perde tutmak, kapatmak” ÖTS. 141. (TS. “yok”).

presla-māk: “pres yapmak” ÖTS. 141. (TS. “yok”).

parmala-mak: “zımparalamak” ÖTS. 141. (TS. “yok”).

parvarışla-mak: “eğitim vermek” 142. (TS. “yok”).

pasay-mak: “düşmek, oturmak, azalmak” 142. (TS. “yok”).

pufla-mak: “uflamak” ÖTS. 143. (TS. “yok”).

puçay-mak: “boş olmak, şişkin haletten boşayıp küçülme” ÖTS. 144. (TS. “yok”)..

pórka-mak: “püskürtmek” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

pulla-mak: “satmak, malını paraya çevirmek” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

pópanakla-mak: “küflenmek” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

pórsilla-mak: “şişip, durmak” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

póngilla-mak: “küsüp burnuyla yavaşça cevap veren, yavaş konuşmak” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

pitirila-mak: “kıpırdamak” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

piçakla-mak: ÖTS. 145.~bıçakla-mak: TS. 259.

piçirila-mak: “fısıldamak” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

piğilla-mak: “horlamak” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

pis-māk: “çekilmek, gizlenmek, kapatmak, susmak” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

pişkir-māk: ÖTS. 146.~fıskır-mak: TS. 699.

piş-mak: “pişmek” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

payka-mak: “hissetmek, sezmek, anlamak, düşünmek” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

piķilla-mak: “gülüş ve ağlayışla birlikte ses çıkarmak” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

payvandla-mak: “(Far+T.) bağlamak” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

paypasla-mak: “el ile dökünerek bakmak” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

rāhatlan-mak: “(Far+Ö.) rahat olmak” ÖTS. 232. (TS. “yok”).

rāstla-mak: “(Far+Ö.) doğrulamak, düzlemek” ÖTS. 232. (TS. “yok”).

- rāzılaş-mak: “(Ar+T.) razı olmak, helal etmek, affetmek” ÖTS. 232. (TS. “yok”).
- racala-mak: “(Far+Ö.) ölçmek” ÖTS. 233. (TS. “yok”).
- razıllaş-mak: “(Ar+T.) rezil olmak” ÖTS. 233. (TS. “yok”).
- rağbatlan-mak: “(Ar+T.) rağbet olmak” ÖTS. 234. (TS. “yok”).
- rakamla-mak: “(Ar+Ö.) düzenlemek, sıralamak” ÖTS. 235.
- ranci-mak: “(Far+Ö.) dertlenmek, zorlanmak, ağrımak” ÖTS. 235. (TS. “yok”).
- randala-mak: ÖTS. 235.~rendeletmek: TS. 1650.
- rangla-mak: ÖTS. 236.~renklemek: TS. 1652.
- ravāclan-mak: “gelişmek, yükselmek, gelenekselleşmek” ÖTS. 236. (TS. “yok”).
- ruhlan-mak: “(Ar+T.) kuvvetlenmek, sevinç, sevinmek, psikoloji bakımından” ÖTS. 236. (TS. “yok”).
- sāpla-mak: “kol yapmak” ÖTS. 242. (TS. “yok”).
- sāt-mak: ÖTS. 242.~satmak: TS. 1709.
- saç-mak: ÖTS. 242.~saçmak: TS. 1764.
- sāhtalaş-mak: “sahta karılık yapmak, dolandırmak” ÖTS. 242. (TS. “yok”).
- sāzla-mak: “düzenlemek, iyileştirmek, güzel yapmak, inşa etmek, kurmak” ÖTS. 243. (TS. “yok”).
- sāğay-mak: “sağalmak, iyileşmek” ÖTS. 243. (TS. “yok”).
- sāğla-mak: “iyileşmek, hastalıktan kurtulmak, sağ olmak” ÖTS. 243. (TS. “yok”).
- sāğ-mak: ÖTS. 243.~sağmak: TS. 1681.
- sāğın-mak: “özlemek” ÖTS. 243. (TS. “yok”).
- sāl-mak: “koymak, atmak, yerleştirmek” ÖTS. 243. (TS. “yok”).
- saliştir-mak: “karşılaştırmak, muskayaysa etmek, kıyaslamak” ÖTS. 243. (TS. “yok”).
- sāvķāt-mak: “soğuk almak, üşümek” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

savut-mak: ÖTS. 244.~soğutmak: TS. 1785.

savur-mak: ÖTS. 244.~savur-mak: TS. 1712.

sāvit-mak: ÖTS. 244.~soğut-mak: TS. 1785.

sāvi-mak: ÖTS. 244.~soğu-mak: TS. 1785.

saba-mak: “devmek” ÖTS. 245. (TS. “yok”).

sabala-mak: “devmek” ÖTS. 245. (TS. “yok”).

sapçi-mak: “kendini atmak” ÖTS. 245. (TS. “yok”).

saçra-mak: ÖTS. 245.~sıçra-mak: TS. 1748.

séhr-la-mak: “sihir, cadı ile göz bağlamak, meftun etmek” ÖTS. 246. (TS. “yok”).

sarala-mak: “ayırarak, halis yapmak temizlemek” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

sargay-mak: “sarılanmak, sarı olmak, beklemek” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

sustay-mak: “(Far+Ö.) dayanıksız olmak, tembel olmak” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

susay-mak: “(Far+Ö.) şiddetini kaybetmek, yavaşlamak” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

sasi-mak: “bozulmak, çürümek” ÖTS. 247. (TS. “yok”).

sakla-mak: ÖTS. 248.~sakla-mak: TS. 1687.

sakra-mak: “atlamak” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

salāmlaş-mak: ÖTS. 249.~selamlaş-mak: TS. 1725.

salkınla-mak: “serinlemek” ÖTS. 249. (TS. “yok”).

salkınlaş-mak: “serinleşmek” ÖTS. 249. (TS. “yok”).

salangla-mak: “boş gezmek, günleri boş geçirmek” ÖTS. 249. (TS. “yok”).

sinç-mak: “kakmak, sokmak, vurmak” ÖTS. 250. (TS. “yok”).

sandirāk-la-mak: “boş gezmek” ÖTS. 250. (TS. “yok”).

sanki-māk: “boş gezmek, bir işin peşinde olmamak” ÖTS. 250. (TS. “yok”).

sana-māk: “hesaplamak, saymak” ÖTS. 250. (TS. “yok”).

supur-māk: ÖTS. 251.~süpür-mek: TS. 1829.

savdālaş-māk: “(Far+Ö.) lışveriş yapmak” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

sudra-māk: “ bekletmek, geciktirmek sürümek” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

sürt-māk: “sürmek, yağlamak” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

surguçla-māk: “yapıştırıcı üstünden mühür basmak” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

surkala-māk: “sarılmak, kendini bir birine sürtmek” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

surka-māk: “sürtmek” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

súr-māk: ÖTS. 252.~sür-mek: TS. 1831.

soriştir-māk: ÖTS. 252.~soruştur-mak: TS. 1795.

soz-māk: “uzatmak” ÖTS. 252. (TT. “yok”).

suz-māk: “yüzmek” ÖTS. 252. (TT. “yok”).

suz-māk: ÖTS. 252.~süz-mek: TS. 1838.

suzil-māk: “naz etmek, cilve etmek” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

suğar-māk: ÖTS. 252.~suvar-mak: TS. 1824.

suğur-māk: “çekmek, çıkartmak” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

súķ-māk: ÖTS. 253.~sok-mak: TS. 1786.

súķil-māk: ÖTS. 253.~sokul-mak: TS. 1787.

sulay-māk: “yorulmak, solumak” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

suvsa-māk: ÖTS. 252.~susamak: TS. 1822.

suvsira-māk: “susamak, susuzluktan suya çok ihtiyacı olmak” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

suvla-māk: ÖTS. 253.~sula-mak: TS. 1817.

suva-māk: ÖTS. 253.~sıva-mak: TS. 1761.

sava-māk: “vurmak, düzlemek, pamuk veya yünü kamış veya ağaç dalı ile vurarak düzleştirmek” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

savala-māk: “vurmak” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

sev-māk: ÖTS. 254.~sev-mek: TS. 1743.

suyan-māk: “direnmek, tutmak, oturmak, yardım istemek” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

suyul-māk: “sulu olmak” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

suyun-māk: “sevinmek” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

suya-māk: “diremek” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

sót-māk: “küfür söylemek” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

sótala-māk: “odunla vurmak, sopalamak” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

sór-māk: “yalamak, öpmek” ÖTS. 254. (TS. “yok”).

sór-māk: ÖTS. 254.~sor-mak: TS. 1794.

sóraş-māk: ÖTS. 254.~soruş-mak: TS. 1795.

sora-māk: ÖTS. 255.~sor-mak: TS. 1794.

sórākla-māk: “sormak, araştırmak, soruşturmak” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

sóray-māk: “kıınıldamadan bakmak, şaşıp kalmak” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

sözla-māk: ÖTS. 255.~söyle-mek: TS. 11802.

sözlaş-māk: “barış konusunu konuşmak” 255. (TS. “yok”).

sók-māk: “adamlar ıştıraki neticesinde ortaya gelen yalnız ayak izi, insan yatında ilk geçen yol” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

sók-māk: “küfür söylemek, hakaret etmek” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

sók-māk: “koparmak, ayırmak” ÖTS. 256. (TS. “yok”).

sólcay-māk: “bayılmak, hafızasını kaybetmek, hiçbir şey hissetmemek” ÖTS. 256. (TS. “yok”).

sól-māk: ÖTS. 256.~solmak: TS. 1788.

sómir-māk: ÖTS. 256.~sömür-mek: TS. 1800.

són-māk: ÖTS. 256.~sön-mek: TS. 1801.

söyla-māk: ÖTS. 256.~söyle-mek: TS. 1802.

sóy-māk: “kesmek” ÖTS. 256. (TS. “yok”).

sipķir-māk: “bir kere içip bitirmek” 257. (TS. “yok”).

sit-māk: “ayırmak, koparmak” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sitil-māk: “ayrılmak, yırtılmak, koparılmak” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

siĥla-māk: “şişlemek” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sidir-māk: “biren şeyin yüzünden almak” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sirpan-māk: “kaymak, kaygan yerde kaymak” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sirġin-māk: “kaymak” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sirķira-māk: “güçsüz olmak, zayıf olmak” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sirki-māk: “akıp geçmiş, sezip damla dalma akıp geçmiş” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sayra-māk: “ötmek” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sizsira-māk: “saygı göstermek sen yerinde siz ekiyle saygı göstererek konuşmak” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sizlamāk: “saygı göstermek birine siz diye seslenmek.” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sizġi-māk: “akmak” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

siġ-māk: ÖTS. 258.~sıġ-mak: TS. 1750.

siġin-māk: ÖTS. 258.~sıġın-mak: TS. 1749.

sik-māk: ÖTS. 258.~sık-mak: TS. 1753.

sikimla-māk: “avuçlamak, almak” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sikıştır-māk: ÖTS. 258.~sıkıştır-mak: TS. 1752.

sikil-māk: ÖTS. 258.~sıkıl-mak: TS. 1751.

silta-māk: “Güç ile çekmek, kımıldatmak” 258. (TS. “yok”).

silci-māk: “Kaymak” 258. (TS. “yok”).

silki-māk: “güç ile çekmek, kıyılatmak” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

silā-māk: “okşamak, dokunmak, bakmak aramak” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

sayla-māk: “seçmek” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

silliklaş-māk: “parlamak” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

sillikla-māk: “parlamak” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

semir-māk: “kilo almak, şişman olmak” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

sinçikla-māk: “dikkatle gözden geçirmek” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

sing-māk: “kayıp geçmek” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

singi-māk: “kaymak, geçmek” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

sin-māk: ÖTS. 259.~sın-mak: TS. 1755.

sina-māk: “denemek” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

sinik-māk: “kendini aldırarak, durgun, solumak” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

siypala-māk: “aramak, okşamak” ÖT. 260. (TS. “yok”).

siyraklaş-māk: ÖTS. 260.~seyrekleş-mek: TS. 1744.

siyğalaş-māk: “cılalamak” ÖTS. 260. (TS. “yok”). 4000

siy-māk: “siymek, şişmek” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

sepmāk: “saçmak, atmak” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

sergaklan-māk: “akıllı olmak, zeki olmak” ÖTS. 260. (TS. “yok”).

sez-māk: ÖTS. 260.~sez-mek: 1746.

sezil-māk: ÖTS. 260.~sezil-mek: TS. 1746.

seskan-māk: “ürkmek” ÖTS. 261. (TS. “yok”).

sekinlaş-māk: “yavaşlamak” ÖTS. 261. (TS. “yok”).

selpi-māk: “atmak” ÖTS. 261. (TS. “yok”).

selgi-māk: “kurumak, nemi kurumak” ÖTS. 261. (TS. “yok”).

sensira-māk: “kimseyi tanımadan sen ben yapmak” ÖTS. 261. (TS. “yok”).

sev-māk: ÖTS. 261.~sev-mek: TS. 1743.

sevin-māk: ÖTS. 261.~sevin-mek: TS. 1743.

şuhbatlaş-māk: “(Ar+T.) sohbet etmek” ÖTS. 271. (TS. “yok”).

şahnalaştır-māk: “(Far+Ö.) sahne ye getirmek, baştan yazmak” ÖTS. 271. (TS. “yok”).

şarfla-māk: “(Ar+T.) harcamak” ÖTS. 272. (TS. “yok”).

şifatla-māk: “(Ar+T.) sıfat etmek, sıfatlarını söylemek” ÖTS. 272. (TS. “yok”).

şafhala-māk: “(Ar+T.) ahifelere ayırmak” 272. (TS. “yok”).

şamîmîlaş-māk: ÖTS. 273.~samimileş-mek: TS. 1694. (Ar+T.).

şāhla-māk: “boynuzlamak” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şādala-māk: “dizmek” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şāş-māk: ÖTS. 262.~şaş-mak: TS. 1852.

şāşil-māk: “acele etmek” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şavulla-māk: “ses çıkarmak” ÖTS. 263. (TS. “yok”).

şubhalan-māk: ÖTS. 263.~şüphelen-mek: TS. 1876. (Ar+T.).

şapalākla-māk: “tokatlamak” ÖTS. 263. (TS. “yok”).

şudyār-la-māk: “tarlayı sürüp boş bırakmak” ÖTS. 264. (TS. “yok”).

şarhla-māk: “(Ar+T.) açıklamak” ÖTS. 264. (TS. “yok”).

şarafla-māk: “(Ar+T.) şeref vermek” 264.

şifirla-māk: ÖTS. 265.~şifrele-mek: TS. 1867. (Far+T.).

şakillan-māk: ÖTS. 266.~şekillen-mek: TS. 1858. (Ar+T.)

şallākla-māk: “kırbaçlamak, kamçılamak, kırbaç veya kamçı ile vurmak” 266. (TS. “yok”).

şalpay-māk: “sıcaktan solmak, zayıflamak” 267. (TS. “yok”).

şaldıra-māk: “bir birine çarparak ses çıkarmak, şaldır-şaldır ses çıkmak” 267. (TS. “yok”).

şalvira-māk: “normal haletini veya durumunu kaybetmek, zayıf olmak, tembelleşmek” 267. (TS. “yok”).

şamālla-māk: “hava almak, gezmek” 267. (TS. “yok”).

şaṅgilla-māk: “bağırarak konuşmak” ÖTS. 267. (TS. “yok”).

şumşay-māk: “boynunu içine çekmek, kusunup alınmak” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

şólķilla-māk: “sallanmak” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

şóngi-māk: “su veya benzeri şeyler içinde girip boğulmak” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

şahrlaş-māk: “şehirli olmak, şehirde yaşamak” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

şayla-māk: “hazırlamak” ÖTS. 269. (TS. “yok”).

şitirla-māk: “şitir şitir ses çıkarmak, tabiat taklidi” ÖTS. 269. (TS. “yok”).

şil-māk: “koparmak, ayırmak, çıkarmak” ÖTS. 270. (TS. “yok”).

şimar-māk: “yukarıya kaldırmak, döndürmek, yukarıda katlamak” ÖTS. 270. (TS. “yok”).

şim-māk: “emmek, somurmak” ÖTS. 270. (TS. “yok”).

şimir-māk: “somurmak, emmek” ÖTS. 270. (TS. “yok”).

şimi-māk: “somurmak, emmek” ÖTS. 270. (TS. “yok”).

şivirla-māk: “fısıldamak” ÖTS. 270. (TS. “yok”).

tābla-māk: “kendini çevirmek, ısıtmak” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

tāpta-māk: “ezmek, ayakla ezmek, hakaret etmek” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

tāpşir-māk: “iletmek, vermek” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

tāp-māk: “tulmak” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

tāpiş-māk: “buluşmak, oyun hakkında” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

tapin-māk: ÖTS.248.~tapın-mak TS. 1904.

tāt-māk: ÖTS. 149.~tat-mak: TS. 1920.

tātin-māk: “tatmak, içmek, tadına bakmak” 149. (TS. “yok”).

ta ’şirlan-māk: “Tesir etmek, etkilenmek” 149. (TS. “yok”).

taray-māk: “Daralmak, dar olmak” 149. (TS. “yok”).

tart-māk: “çekmek, açmak, ölçmek” ÖTS. 149. (TS. “yok”).

tārtin-māk: “çekilmek, utanmak” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

tāzala-māk: “temizlemek” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

tāş-māk: ÖTS.~taş-mak: TS. 1917.

tāşi-māk: ÖTS. 151.~taşın-mak: TS. 1915.

tāk-māk: ÖTS. 151.~tak-mak: TS. 1892.

tā ’kidla-māk: “tekrardan yenilemek, yeniden vurgulamak” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

tālik-māk: “yorulmak” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

tām-māk: “akmak, damlamak” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

tāmiz-māk: “akıtmak, dökmek” ÖTS. 151. (TS. “yok”).

ta ’minla-māk: “hazırlamak” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tān-māk: “sözünden dönmek, inkar etmek” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tāniş-māk: ÖTS. 152.~tanış-mak: TS. 1901.

tāni-māk: ÖTS. 152.~tanı-mak: TS. 1900.

tāyğan-māk: “kaymak” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tāy-māk: “kaymak, yolunu kaybetmek” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tabrikla-māk: “kutlamak, tebrik etmek, mübarek demek” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tatala-māk: “kaşınmak” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

tati-māk: “tatmak, hayatın iyi ve kötü tadına bakmak, tesir etmek, bulaşmak, kifayet etmek, yetmek” 153. (TS. “yok”).

taşvirla-māk: “resim etmek, şekil çizmek, tasvirleme” 157. (TS. “yok”).

taķırla-māk: “hakaret etmek, tahkir etmek” ÖTS. 153. (TS. “yok”).

tahķıklā-māk: “araştırmak, tahkik etmek” ÖTS. 153. (TS. “yok”).

taħla-māk: “katlayıp yerine koymak” ÖTS. 153. (TS. “yok”).

tarbiyala-māk: ÖTS. 154.~terbiyele-mek: TS. 1957. (Ar+T.).

tartibla-māk: ÖTS. 155.~tertiple-mek: TS. 1963. (Ar+T.).

tarķa-māk: “yayılmak, yansımak” ÖTS. 155. (TS. “yok”).

tarmākla-māk: “budaklanmak, dal çıkarmak” ÖTS. 155. (TS. “yok”).

tarmaş-māk: “tırmanmak” ÖTS. 155. (TS. “yok”).

tarangla-māk: “çekip sertleştirmek” ÖTS. 155. (TS. “yok”).

taranglaş-māk: “çok sertleşmek” ÖTS. 155. (TS. “yok”).

tara-māk: ÖTS. 155.~tara-mak: TS. 1906.

tarilla-māk: “tar diye çıkan ses tarıllamak” ÖTS. 156. (TS. “yok”).

taşvişlan-māk: “(Ar+T.) teşviş etmek, endişeli olmak, sıkıntı geçirmek” ÖTS. 157. (TS. “yok”).

taşı-māk: ÖTS. 157.~taşı-mak: TS. 1915.

taşdıķla-māk: “kabul etmek, onaylamak” ÖTS. 157. (TS. “yok”).

taşnifla-māk: “tasniflemek” ÖTS. 157. (TS. “yok”).

ta‘ccublan-māk: “şaşırmak, hayret etmek” ÖTS. 158. (TS. “yok”).

ta‘rifla-māk: “açıklamak, tarif etmek” ÖTS. 158. (TS. “yok”).

ta‘yinla-māk: “tayin etmek, atamak” ÖTS. 159. (TS. “yok”).

taķdirila-māk: “takdir etmek, kıymet vermek” ÖTS. 159. (TS. “yok”).

taķsimla-māk: “bölmek ayırmak, taksim etmek” ÖTS. 159. (TS. “yok”).

taķala-māk: “nallamak” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

taka-māk: “dayandırıp koymak, yapıştırmak, tutturmak, yakalandırmak” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

taķıkla-māk: “engel olmak” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

taķilla-māk: “tak tak ses çıkmak” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

takāmullaş-māk: “tamamlanmak, olgunlaşmak” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

takrarla-māk: “tekrarlamak” ÖTS. 160. (TS. “yok”).

talpin-māk: “uçmak, kantatlarını kımıldatıp hareket etmek” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

taltay-māk: “mağrurluktan kendini kaybetmek, ayak kollarını uzatarak oturmak” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

talaş-māk: “savaşmak, dava etmek, kavga etmek” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

tala-māk: “zorla para ve başka malını almak, yol kesmek” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

tambala-māk: “kapıyı kapatıp arkasında söbeyi koymak” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

taṃşan-māk: “bir şeyler yer gibi ağzını kımıldatmak” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

taṃgala-māk: “mühürlemek, simgelemek, belirtmek” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

tanballaş-māk: ÖTS. 162.~tembelleş-mek: TS. 1946.

taṅgi-māk: “bağlamak, sıkı bağlamak” ÖTS. 163. (TS. “yok”).

tanla-māk: “seçip almak, iyisini almak” ÖTS. 163. (TS. “yok”).

taniş-māk: ÖTS. 163.~tanış-mak: TS. 1901.

tani-māk: ÖTS. 163.~tanı-mak: TS. 1900.

tubanlaş-māk: “aşağılık işleri yapmak, rezalete girmek” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tupur-māk: ÖTS. 164.~tükür-mek: TS. 2017.

tutaştır-māk: “has odunuyla yandırmak” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tutaş-māk: “yanmak” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tutaş-māk: “birbirine ulaşmak, yapışmak” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tutak-māk: “kendini tutamamak, sınırdan kendini tutamadı” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tutamla-māk: “Avucuna alıp tutmak” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tut-māk: “tutmak, yakalamak” ÖTS. 164. (TS. “yok”).

tuta-māk: “dumanı çıkıp yanmak, kökü çıkarıp yanmak” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

tutil-māk: “yakalanmak, tıklanıp konuşmak” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

todala-māk: “toplamak, yığmak” ÖTS. 165. (TS. “yok”).

turla-māk: “geliştirmek, yükseltmek” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

turt-mak: ÖTS. 166.~dürt-mek: TS. 588.

turtkila-māk: “devamlı dürtmek” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

turtin-māk: “kötü günler geçirmek” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

turgunlaş-māk: “vatandaş olan mukim olan” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

tur-māk: “kalkmak, durmak, yaşamak, hayatta olmak” ÖTS. 166. (TS. “yok”).

tur-mak: “bağ, bağlanmak, bağlanan” ÖTS. 167. (TS. “yok”).

turmakla-māk: “bağlamak, örmek, sarmak” ÖTS. 167. (TS. “yok”).

tuzla-māk: ÖTS. 167.~tuzla-mak: TS. 2016.

tuzsira-māk: “tuzu eksik olmak hayvanlar için” ÖTS. 167. (TS. “yok”).

tuzat-māk: ÖTS. 167.~düzelt-mek: TS. 594.

tuz-māk: “düzeltmek, kurmak, teşkil etmek” ÖTS. 167. (TS. “yok”).

tuzal-māk: ÖTS. 167.~düzel-mek: TS. 594.

tuza-māk: “yapmak, düzeltmek” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

tuzil-māk: “düzeltmek, yapmak” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

tusla-māk: “fiilin şahıs san ve zaman eklerini ekleyerek değiştirmek” ÖTS. 168.(TS. “yok”).

tuşa-māk: “bir şey veya kimseyi çok istemek, gönül vermek” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

tuşavla-māk: “ayağını bağlamak” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

tuş-māk: “inmek, düşmek” ÖTS. 168. (TS. “yok”).

tuşuntir-māk: ÖTS. 169.~düşündür-mek: TS. 592.

tuşun-māk: ÖTS. 169.~düşün-mek: TS. 592.

tavşifla-māk: “tasıf etmek” ÖTS. 169. (TS. “yok”).

tuğ-māk: “doğurmak” ÖTS. 169. (TS. “yok”).

tuğil-māk: “doğuyan” ÖTS. 169. (TS. “yok”).

tufla-māk: “tükürmek” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

tugalla-māk: “tükenmek, bitmek” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

tug-māk: “bağlamak” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

tuga-māk: “tükenmek, bitmek” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

tulla-māk: “yün veren veya yününü atıp yeni yün çıkaran hayvan” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

tumanlaş-māk: “dumanlamak” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

tuna-māk: “gecelemek, gecesini bir yerde geçirmek” ÖTS. 171. (TT. “yok”).

tuy-māk: “sezmek, hissetmek” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

topla-māk: ÖTS. 171.~topla-mak: TS. 1992.

töhta-māk: “durmak, tevakkuf etmek” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

toz-māk: “dağılmak, saçılmak” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

tosit-māk: “bebeği işittirmek” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

toşa-māk: ÖTS. 173.~döşe-mek: TS. 571.

toğra-māk: ÖTS. 173.~doğra-mak: TS. 548.

toğirila-māk: ÖTS. 173.~doğrula-mak: TS. 549.

toğ-māk: “ağaç odunundan yapılan koltuk deneği” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

toğnaş-māk: “yüz yüze karşılaşmak, karşı karşıya gelip bir biriyle çarpışmak” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

toķilla-māk: “at ve eķeēe takım yapmak” ÖTS. 173. (TS. “yok”).

toķi-māk: ÖTS. 174.~doku-mak: TS. 552.

tok-māk: ÖTS. 174.~dök-mek: TS. 564.

tolğan-māk: “Dalgalı hareket, dönmek, kendini rahatsızlıktan o yan bu yana çevirmek” 174. (TS. “yok”).

tolķinlan-māk: “dalgalanmak” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

tol-māk: ÖTS. 174.~dol-mak: TS. 557.

tola-māk: “borç, borcunu ödemek, kapatmak, bitirmek” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

toltoliš-māk: “kilo almak, dolmak” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tontar-māk: “çevirip kapatmak, üstünü altına getirmek” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tongilla-māk: “düşünülmek biçimde konuşmak” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tonkar-māk: “döndürmek, üstünü altına, altını üstüne getirmek” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tonka-māk: “başkadan görmek, yani yaptığı işi başkasına atmak” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

toy-māk: ÖTS. 175.~doy-mak: TS. 563.

toyin-māk: “yeterince almak, çok fazla almak, çok doymak” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tayārla-māk: “(Far+Ö.) hazırlamak” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

tayāķla-māk: “sopalamak, vurmak” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

tipiklaş-māk: “belli bir tipe gelmek” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

tipirçila-māk: “kıınıldamak” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

tipirila-māk: “kıınıldamak” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

titra-māk: ÖTS. 176.~titre-mek: TS.1985.

titkila-māk: “ditmek, saçmak, yaymak, sermek” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

tit-māk: ÖTS. 176.~dit-mek: TS. 542.

tircay-māk: “dişini göstererek gülmek” ÖTS. 176. (TS. “yok”).

tirsakla-māk: “dirsekleri ile çalışmak” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tirsilla-māk: “doluluktan patlayacak duruma gelmek” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tirķira-māk: “her tarafa sıçramak, kaçmak” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tirna-māk: “koparmak, çekmek” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tira-māk: ÖTS. 177.~dire-mek: TS. 536.

tiriş-māk: “zorlamak, çaba göstermek, sıkı çalışmak” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tiril-māk: ÖTS. 177.~diril-mek: TS. 537.

tizginla-māk: “eğer takmak” ÖTS. 177. (TS. “yok”).

tiz-māk: ÖTS. 178.~diz-mek: TS.546.

tizzala-māk: “diz çökmek” ÖTS. 178. (TS. “yok”).

tisar-māk: “arkasıyla, geri getirtirmek” ÖTS. 178.

tisla-māk: “arkasıyla yürümek” ÖTS. 178. (TS. “yok”).

tişla-māk: ÖTS. 178.~dişle-mek: TS. 541.

tiğizla-māk: “yakınlaştırmak” ÖTS. 178. (TS. “yok”).

tiķ-māk: ÖTS. 178.~tık-mak: TS. 1974. (TS. “yok”).

tiķiştir-māk: ÖTS. 178.~tıkıştır-mak: TS. 1974. (TS. “yok”).

tiķil-māk: ÖTS. 178.~tıkıl-mak: TS. 1974.

tikla-māk: “dik koymak” ÖTS. 179. (TS. “yok”).

tik-māk: ÖTS. 179.~dik-mek: TS. 525.

tikkay-māk: “dik durmak” ÖTS. 179.(TS. “yok”).

tikil-māk: ÖTS. 179.~dikil-mek: TS. 523.

tillaş-māk: ÖTS. 179.~dilleş-mek: TS. 530.

tilkala-māk: “parça parça etmek” ÖTS. 179. (TS. “yok”).

til-māk: ÖTS. 179.~dil-mek: TS. 531.

tilimla-māk: ÖTS. 179.~dilimle-mek: TS. 530.

tilan-māk: ÖTS. 179.~dilen-mek: TS. 530.

tila-māk: ÖTS. 179.~dile-mek: TS. 529.

tinçsizlan-māk: “dinç olmamak, rahat olmamak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tinçlan-māk: “dinç olmak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tinçi-māk: “gam, teşviş ve kaygıdan kurtulmak, dinç olmak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tin-māk: ÖTS. 180.~din-mek: TS. 534.

tinti-māk: “didik, didik aramak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tingla-māk: ÖTS. 180.~dinle-mek: TS. 534.

tini-māk: “berrak olmak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tiniklaş-māk: “berraklaşmak” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

taya-māk: “diremek, itmek” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tayan-māk: ÖTS. 181.~dayan-mak: TS. 479.

tiyğān-māk: “kaymak” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

tiy-māk: “durmak, göndermek, gülmekten kendini tutamamak” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

tebran-māk: “sallanmak” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

tep-māk: ÖTS. 181.~tep-mek: TS. 1956.

tepkila-māk: “tekmelemek” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

teca-māk: “planlı çalışmak” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

terla-māk: ÖTS. 181.~terle-mek: TS. 1960.

ega-māk: “sorgulamak, araştırmak” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

ter-māk: ÖTS. 182.~der-mek: TS. 507.

termul-māk: “sürekli bakmak” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

termil-māk: “dikkatli bakmak” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

tezla-māk: “(Far+T.) keskin yapmak” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

tezlaş-māk: “(Far+T.) keskinleştirmek” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

tezakla-māk: “(Far+T.) tezek yapmak, çok pislik çıkarmak” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

teskirleş-māk: “kusmak” ÖTS. 182. (TS. “yok”).

teş-māk: “oymak, delik açmak” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

tekşir-māk: “tashi etmek, yanlışları düzeltmek” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

tegisla-māk: “düzlemek” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

teg-māk: “dökünmek” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

tegiş-māk: “şaka yapmak” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

telbalan-māk: “delilenmek” ÖTS. 183. (TS. “yok”).

telefonlaş-māk: ÖTS. 183.~telefonlaş-mak: TS. 1942.

tentira-māk: “sebepsiz aklını kaybetmek, ne yapacağını bilmemek” ÖTS. 184. (TS. “yok”).

tengla-māk: ÖTS. 184.~denkle-mek: TS. 502.

tenglaş-māk: ÖTS. 184.~denkleş-mek: TS. 502.

tākatsizlan-māk: “(Ar+T.) takatsiz olmak, sabırsız olmak” ÖTS. 275. (TS. “yok”).

umumilaş-māk: “(Ar+T.) genel, umumî, kamusallaşmak” ÖTS. 283. (TS. “yok”).

uhdala-māk: “(Ar+T.) ahit bağlamak, sözvermek” ÖTS. 283. (TS. “yok”).

umîdsizlan-māk: “(Ar+T.) ümitsiz olmak” ÖTS. 80. (TS. “yok”).

uçraş-māk: “karşılaşmak, konuşmak” ÖTS. 83. (TS. “yok”).

uçra-māk: “karşı karşıya gelmek” ÖTS. 83. (TS. “yok”).

uçkunlan-māk: “uçkun fırlamak” ÖTS. 83.(TS. “yok”).

uç-māk: ÖTS. 83.~uç-mak: TS. 2027.

uçir-māk: ÖTS. 83.~uçur-mak: TS. 2028.

uğla-māk: “uyumak” ÖTS. 83. (TS. “yok”).

urçi-māk: “çoğalmak, çocuğu çok olmak” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

urgula-māk: “tekit etmek” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

ur-māk: ÖTS. 84.~vur-mak: TS. 2097.

uruğla-māk: “taneleri çıkmak, başak çıkarmak” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

uriş-māk: “tartışmak, kavga etmek, kusmak” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

urin-māk: “çabalamak, birer işi yapmak için çaba göstermek” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

uzaklaş-māk: ÖTS. 84.~zaklaş-mak: TS. 2048.

uzat-māk: ÖTS. 84.~uzat-mak: TS. 2049.

uz-māk: “kesmek, koparmak” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

uzay-māk: “uzun olmak” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

uzil-māk: “kesilmek” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

uşal-māk: “kırılmak, küçük küçük kırılmak” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

uşal-māk: “kavuşmak, yetişmek, bulmak, arzularına kavuştu” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

uşla-māk: “ele almak, tutmak, yakalamak” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

ufur-māk: “esmek, uflamak” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

uķ-māk: “anlamak, sezmek” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

uķala-māk: “okşamak, mesaj yapmak” 86. (TS. “yok”).

ulāķtir-māk: “attırmak” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

ulāķ-māk: “uzaklaşmak” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

ulaş-māk: “paylaşmak” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

ulğay-māk: “büyümek, çıkmak” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

ulgur-māk: “zamanında yapmak, başarmak, zamanında yetişmek” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

uluğla-māk: “hürmet etmek, saygı göstermek” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

ula-mak: ÖTS. 88.~ula-mak: TS. 2032.

uli-māk: “kısa uzun ses çıkarmak hayvanlar hakkında” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

unda-māk: “çağırarak, yardım için davet etmek” ÖTS. 88.(TS. “yok”).

unaş-māk: “bir araya gelmek” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

un-māk: “çıkarmak, büyümek, girmek” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

unna-māk: “biri işi gönülden yapmak için hareket etmek, kalkmak” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

unut-māk: ÖTS.88.~nut-mak: TS. 2036.

una-māk: “razı olmak, kabul etmek” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

uvvala-māk: “ses çıkarmak (İt veya kurt sesi hakkında)” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

uvuldir-māk: “balık sesi” ÖTS. 88. (TS. “yok”).

uhla-māk: “uflamak” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uhilla-māk: “dikkat etmek” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uyulan-māk: “evlenmek” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uygān-māk: “kalmak” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uygunlaş-māk: “uygun olmak” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uykusira-māk: “uykusu gelmek” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uyal-māk: “utanmak” ÖTS. 89. (TS. “yok”).

uy-māk: ÖTS. 89.~uy-mak: TS. 2045.

uyuş-māk: ÖTS. 90.~uyuş-mak: TS. 2046.

uyuş-māk: ÖTS. 90.~uyuş-mak: TS. 2046.

uyala-māk: “ev kurmak” ÖTS. 90. (TS. “yok”).

vāzkēc-māk: ÖTS. 398.~vazgeç-mek: TS. 2083.

vāvilla-māk: “Vav vav diye çıkan ses” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

vahşilaş-māk: ÖTS. 390.~vahşileş-mek: 2074.

varaqla-māk: “(Ar+T.) sayfa çevirmek” ÖTS. 390. (TS. “yok”).

vaķilla-māk: “bağırarak, boş laflar söylemek” ÖTS. 391. (TS. “yok”).

valdira-māk: “ağızına geleni söylemek, iyi ve kötüyü fark etmemek” ÖTS. 392. (TS. “yok”).

vezilla-māk: “vız vız ses çıkarmak” ÖTS. 392. (TS. “yok”).

vesa-māk: “çok konuşmak, zoruna gitmek” ÖTS. 392. (TS. “yok”).

veşilla-māk: “veş veş diye çıkarmak” ÖTS. 392. (TS. “yok”).

yāp-māk: “örtmek, kapatmak” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yāp-māk: “yapıştırmak” ÖTS. 397.

yāpiril-māk: “gurup şeklinde gelip basmak” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yāpiş-māk: ÖTS. 397.~yapış-mak: TS. 2129.

yāpin-māk: “kapanmak” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yātsira-māk: “yabancı hissetmek” ÖTS. 397. (TS. “yok”).

yāt-māk: ÖTS. 397.~yat-mak: TS. 2147.

yādla-māk: “(Far+Ö.) hatırlamak” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yārdamlaş-māk: ÖTS. 398.~yardımlaş-mak: TS. 2135.

yārlaķa-māk: “affetmek” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yār-māk: ÖTS. 398.~yar-mak: TS. 2139.

yaruğlaş-māk: “aydınlaşmak” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yāriş-māk: “aydın olmak” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yāri-māk: “aydın olmak” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yāzla-māk: ÖTS. 398.~yazla-mak: TS. 2156.

yāz-māk: “açmak, sermek” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yāz-māk: ÖTS. 399.~yaz-mak: TS. 2156.

yāğ-māk: ÖTS. 400.~yağ-mak: TS. 2107.

yāz-māk: “kaybolmak, yoldan çıkmak, günah yapmak” ÖTS. 399. (TS. “yok”).

yāziş-māk: ÖTS. 399.~yazış-mak: TS. 2156.

yāzil-māk: “serilmek, açılmak” ÖTS. 399. (TS. “yok”).

yāşlan-māk: “gözlerden yaş çıkmak” ÖTS. 399. (TS. “yok”).

yāşar-māk: “yaşlanmak, yaşlı gözükmek” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yāğsira-māk: “yağ istemek, yağa ihtiyaç bulmak” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yāğla-māk: ÖTS. 400.~yağla-mak: TS. 2106.

yākla-māk: “onaylamak” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yāk-māk: “uygun olmak, denk olmak, hoşuna gitmek, beğenmek” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yāk-māk: ÖTS. 400.~yak-mak: TS. 2113.

yālçi-māk: “memnun olmak, hayatı güzel geçirmek” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yālgānla-māk: ÖTS. 401.~yalanla-mak: TS. 2115.

yālgizla-māk: “tek bırakmak, yalnız bırakmak” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yālķinla-māk: “alev yükselmek” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yāllan-māk: “işçilik, günlük para karşılığı çalışmak” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yalla-māk: “işçilik, günlük para karşılığı çalışmak” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yālvar-māk: ÖTS. 401.~yalvar-mak: TS. 2119.

yamānlaş-māk: “Kötüleşmek” 401. (TS. “yok”).

yamanla-māk: “kötülemek” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yānbāşla-māk: “yan yatmak” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yandaş-māk: “yan yana gelmek, yakınlaşmak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).

yanda-māk: “yakın varmak, yaklaşmak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).

yān-māk: ÖTS. 402.~yan-mak: TS. 2125.

yāvlaş-māk: “düşmen olmak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).

yavuzlaş-māk: ÖTS. 402.~yavuzlaş-mak: TS. 2149.

- yāvuqlaş-māk: “yakınlaşmak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).
- yāy-māk: “açmak, sermek, asmak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).
- yāyil-māk: “serilen, asılan” ÖTS. 402. (TS. “yok”).
- yāprākla-māk: “yaprak çıkarmak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).
- yapalakla-māk: “yası yapmak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).
- yāhla-māk: “üşümek veya soğumak” ÖTS. 403. (TS. “yok”).
- yalpākla-māk: “toplu veya yuvarlak bir şeyi vurarak genişletmek” ÖTS. 406. (TS. “yok”).
- yaltıra-māk: “parlamak, nur saçmak” ÖTS. 406. (TS. “yok”).
- yarāğsızlan-māk: “silahsız olmak” ÖTS. 403. (TS. “yok”).
- yarāğlan-māk: “silah almak” ÖTS. 403. (TS. “yok”).
- yarķira-māk: “parlamak, nur yansımak” ÖTS. 403. (TS. “yok”).
- yarat-māk: ÖTS. 403.~yarat-mak: TS. 2134.
- yaraş-māk: ÖTS. 403.~yaraş-mak: TS. 2134.
- yraš-māk: “barışmak, kavgaya son vermek” ÖTS. 403. (TS. “yok”).
- yalanğaçla-māk: “üstünü çıkartmak, çıplak olmak” ÖTS. 406. (TS. “yok”).
- yaraķla-māk: “aydın olmak, parlamak” ÖTS. 404. (TS. “yok”).
- yara-māk: “isteklere cevap vermek, işe yaramak” ÖTS. 404. (TS. “yok”).
- yarimla-māk: “yarım kalmak” ÖTS. 404. (TS. “yok”).
- yasta-māk: “süslemek” ÖTS. 404. (TS. “yok”).
- yastan-māk: “ayak ve kollarını uzatıp yatmak” ÖTS. 404. (TS. “yok”).
- yasna-māk: “kendini süslemek” ÖTS. 404. (TS. “yok”).
- yasa-māk: “düzeltmek, icat etmek, bulmak, yapmak” ÖTS. 404. (TS. “yok”).
- yaşna-māk: “görmek olmak, yemyeşil olmak, güzel olmak” ÖTS. 404. (TS. “yok”).
- yaşa-māk: ÖTS. 404.~yaşa-mak: TS. 2143.

yaşır-māk: “gizlemek” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

yaşillan-māk: ÖTS. 305.~yeşillen-mek: TS. 2173.

yakınlaş-māk: ÖTS. 405.~yakınlaş-mak: TS. 2111.

yakınla-māk: “yakın olmak” ÖTS. 405. (TS. “yok”).

yakkala-māk: “tek kalmak, yalnız kalmak” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yaltaklan-māk: ÖTS. 406.~yaltaklan-mak: TS. 2119.

yaltilla-māk: “parlamak” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yalkāvlaş-māk: “tembelleşmek, işi sevmemek” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yalkāvlan-māk: “tembelleşmek, işi sevmemek” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yalangla-māk: “üstünü çıkartmak, çıplak olmak” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yala-māk: ÖTS. 406.~yala-mak: TS. 2114.

yallığlan-māk: “alev almak, Ateş yükselmek, yanmak, kızarıp şişmek” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yalin-māk: “yalvarmak, buluşmak, sormak, sığınmak” ÖTS. 497.(TS. “yok”).

yama-māk: “dikmek, yırtık yeri dikmek, yamamak” ÖTS. 407.(TS. “yok”).

yanç-māk: “devmek” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yangra-māk: “caranglap ses çıkarmak” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yangliš-māk: “yanlış olmak” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yangila-māk: “yenilemek” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

yubār-māk: “göndermek, yollamak” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

yupat-māk: “sakinleştirmek” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

yupkalaş-māk: “incelemek, ince olmak, nazikleşmek” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

yupan-māk: “sakin olmak” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

yut-māk: ÖTS. 408.~yut-mak: TS. 2202.

yut-māk: “kazanmak” ÖTS. 408. (TS. “yok”).

yuzlaş-māk: ÖTS. 409.~yüzleş-mek: TS. 2216.

yuzlan-māk: “yüzünü çevirip bakmak” ÖTS. 409. (TS. “yok”).

yúr-māk: ÖTS. 409.~yürü-mek: TS. 2211.

yuk-māk: “bulaşmak” ÖTS. 410. (TS. “yok”).

yukārılaş-māk: “yukarı derecede olmak, yükselmek” ÖTS. 410. (TS. “yok”).

yukarıla-māk: “kalkmak, yükselmek” ÖTS. 410. (TS. “yok”).

yukla-māk: ÖTS. 410.~yükle-mek: TS. 2205.

yuksal-māk: ÖTS. 411.~yüksel-mek: TS. 2207.

yuganla-māk: “başlık takmak, gem takmak” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

yugur-māk: “koşmak” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

yumşa-māk: ÖTS. 411.~yumuşa-mak: TS. 2201.

yum-māk: “kapatmak” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yul-māk: “koparmak” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

yumalākla-māk: “yuvarlak yapmak” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yuvāşlān-māk: “yavaş olmak” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yuv-māk: “yıkamak” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yotal-māk: “öksürmek” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yormala-māk: “diz çöküp yürümek” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yorgala-māk: “hızlı yürümek” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yorgakla-māk: “bağlamak” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

yogānlaş-māk: “kalınlaşmak, büyükleşmek” ÖTS. 413. (TS. “yok”).

yokāt-māk: “kaybetmek” ÖTS. 413. (TS. “yok”).

yokāl-māk: “kaybolmak” ÖTS. 413. (TS. “yok”).

yokla-māk: ÖTS. 413.~yokla-mak: TS. 2187.

yola-māk: “yakın olmak, yakınlaşmak” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yoliḵ-māk: “karşılaşmak, yakalanmak” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yonal-māk: ÖTS. 414.~yönel-mek: TS. 2195.

yolla-māk: ÖTS. 414.~yolla-mak: TS. 2191.

yon-māk: “tırış etmek” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yayrat-māk: “sermek, asmak” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yayra-māk: “kendini özgür hissetmek, dinlenmek” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yirt-māk: ÖTS. 414.~yirt-mak: TS. 2183.

yiriklaş-māk: “büyükleşmek” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

yiringla-māk: “irin almak” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

yiğla-māk: ÖTS. 415.~ağla-mak: TS. 39.

yiğ-māk: “yığmak, toplamak” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

yiğiştir-māk: “saçılan şeyleri bir yere toplamak, yığmak” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

yiğil-māk: ÖTS. 415.~toplan-mak: TS. 2177. 415.

yiḵit-māk: “yıkmak, enmek” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yiḵil-māk: “düşmek” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yigir-māk: “ipyapmak” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yiltira-māk: “parlamak” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yiltilla-māk: “parlamak” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yétakla-māk: “yeteğine almak” ÖTS. 417. (TS. “yok”).

yét-māk: ÖTS. 417.~yet-mek: TS. 2177.

yetiş-māk: ÖTS. 417.~yetiş-mek: TS. 2175.

yetil-māk: “yetmek, pişmek” ÖTS. 417. (TS. “yok”).

yéç-māk: “eşmek” ÖTS. 417. (TS. “yok”).

yéçintir-māk: “soymek, çıkartmak” ÖTS. 417. (TS. “yok”).

yedir-māk: ÖTS. 417.~yedir-mek: TS. 2158.

yelpi-māk: “yelpazelemek” ÖTS. 418. (TS. “yok”).

yelkala-māk: “omuza taşmak” ÖTS. 418. (TS. “yok”).

yel-māk: “esmek” ÖTS. 418. (TS. “yok”).

yelimla-māk: “şıra sürmek” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

ye-māk: ÖTS. 419.~ye-mek: TS. 2162.

yemir-māk: “koparmak, yıkmak, bozmak, yok etmek” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

yeng-māk: “galip çıkmak, kazanmak” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

yengillaş-māk: “hafifleşmek, hafif olmak” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

yeyil-māk: “yenilecek” ÖTS. 419. (TS. “yok”).

zāriḳ-māk: “muhtaç olmak, iştıyak duymak” ÖTS. 238. (TS. “yok”).

zārlan-māk: “(Far+T.) kötü durumlardan şikayet etmek, hasret etmek” ÖTS. 238. (TS. “yok”).

zāriḳla-māk: “(Far+T.) yalvarmak” ÖTS. 238. (TS. “yok”).

zancirle-māk: ÖTS. 239.~zincirle-mek: TS. 2238.

zangla-māk: “(Far+Ö.) pası olmak, oksitlenmek” ÖTS. 239. (TS. “yok”).

zorla-māk: ÖTS. 239.~zorla-mak: TS. 2241. (Ar+T.).

zoray-māk: “(Ar+T.) zorlanmak” ÖTS. 239. (TS. “yok”).

zahrle-māk: ÖTS. 240.~zehirle-mek: TS. 2227.

ziçla-māk: “doldurmak” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

zirilla-māk: “çok korkmaktan titremek” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

zerik-māk: “sıkılmak, zayıf olmak, yorulmak” ÖTS. 240. (TS. “yok”).

zararsizlandir-māk: “(Ar+T.) zararı olmayan” ÖTS. 274. (TS. “yok”).

zararlan-māk: “zarar görmek” ÖTS. 274. (TS. “yok”).

za‘ iflaş-māk: “zayıf olmak” ÖTS. 274. (TS. “yok”).

za‘ iflan-mak: “zayıflanmak” ÖTS. 274. (TS. “yok”).

1.5.27 -mas; -maz, -mez

“Gerçekte geniş zaman ortaç ekidir. Birkaç sözcükte kalıcı ad yapar.” (Bozkurt, 2010: s. 254).

-mas; -maz, -mez ekiyle yapılan isimler:

acral-mas: “ayrılmaz, parçalanmaz” ÖTS. 68. (TS. “yok”).

āç-mas: ÖTS. 56.~aç-maz: TS. 17.

bólin-mas: ÖTS. 132.~bölün-maz: TS. 314.

inda-mas: “bir şey demez” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

kóç-mas: “koparılmaz” ÖTS. 337. (TS. “yok”).

ķórķ-mas: “korkmaz” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

ól-mas: ÖTS. 100.~öl-mez: TS. 1538.

ót-mas: “geçmez” ÖTS. 92. (TS. “yok”).

ózgar-mas: “değişmez” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

sónmas: “sönmez” ÖTS. 256. (TS. “yok”).

1.5.28 -mık

“İşlek olayan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 56).

-mık ekiyle yapılan isim:

pis-mık: “sessiz veya gırtlı işler yapan insan” ÖTS. A45. (TS. “yok”).

1.5.29 -miş; -mış, -miş, -muş, -müş

“Bu ek sıfat ve isim yapar” (Coşkun, 2000: s. 57).

-miş; -mış, -miş, -muş, -müş ekleriyle yapılan isimler:

kıl-mış: “yapılmış” ÖTS. 325. (TS. “yok”).

tur-muş: “hayat, yaşam” ÖTS. 167. (TS. “yok”).

ye-miş: ÖTS. 419.~ye-miş: TS. 2164.

1.5.30 -n; -n

“Bu de Türkçede eskiden beri görülen fiilden isim yapma eklerinden biridir. İşleklik sahası çok geniş olmamakla beraber bir hayli misali vardır ve canlılığını muhafaza etmektedir. Yaptığı isimler fiilin gösterdiği hareketi yapanı, olanı ve daha çok, yapılanı ifade eder.” (Ergin, 2010: s. 270).

-n, -n ekiyle yapılan isimler:

ātaşkesi-n: “(Far+T.) ateşkes” ÖTS. 55. (TS. “yok”).

butú-n: ÖTS. 126.~bütü-n: TS. 336.

eki-n: ÖTS. 114.~eki-n: TS. 609.

topala-n: “çocuk oyunu” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

tugu-n: “bağlanan şey” ÖTS. 170. (TS. “yok”).

yāği-n: “yağmur yağması” ÖTS. 400. (TS. “yok”).

yaşri-n: “gizli” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

yiği-n ÖTS. 415.~yıği-n: TS. 2177.

1.5.31 -ndi:

“Nadir kullanılan eklerdendir soyut isimler yapar.” (Coşkun, 2000: s. 57).

-ndi ekiyle yapılan isimler:

āki-ndi: “akıntı” ÖTS. 61. (TS. “yok”).

alqi-ndi: “ince olan sabun” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

asra-ndi: “bakıldı, evlatlık alınarak bakıldı” ÖTS. 74. (TS. “yok”).

çiri-ndi: “çürük kalıntısı” ÖTS. 201. (TS. “yok”).

çóki-ndi: “çöküntü” ÖTS. 200. (TS. “yok”).

kirqi-ndi: “kesilen” ÖTS. 322. (TS. “yok”).

kiyqi-ndi: “kesik işe yaramayan kumaş parçacıkları” ÖTS. 327. (TS. “yok”).

supuri-ndi: “süpürülen pislik” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

yiği-ndi: “toplum” ÖTS. 415. (TS. “yok”).

yuvi-ndi: “bulaşık pisliği veya kirleri” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

1.5.32 -ng

“İşlek olmayan bir ektir, sadece bir örneğine rastlanmıştır.” (Coşkun, 2000: s. 57).

-ng ekiyle yapılan isim.

boşā-ng: “boş, işe yaramayan nabekar” ÖTS. 130. (TS. “yok”).

1.5.33 -ş; -ş

“Bu ek, fonksiyon bakımından aşağı yukarı -ma gibidir. Onun gibi iş ifade eden fiil isimler yapar. Fakat bu fiil isimleri iş isimi dışında kalıcı isim olmayan -ma ile yapılan isimlerden daha elverişlidir.” (Coşkun, 2000: s. 58).

-ş; -ş ekiyle yapılan isimler:

āgāhlantiri-ş: “(Far+T.) uyarmak, haber vermek” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

ālķi-ş: “dua” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

arala-ş: “karışık” ÖTS. 72. (TS. “yok”).

bāğlani-ş: ÖTS. 121.~bağlan-ış: TS. 180.

çalka-ş: “uğraşmak, dönmek” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

eri-ş: “döküme işlerinin uzununa geçen ip” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

eşiti-ş: “duyuş” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

eşittiri-ş: “duyduruş” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

izlani-ş: “yenilik aramak için harekete geçmek, bilimsel izleniş” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

ķara-ş: “bakış” ÖTS. 304. (TS. “yok”).

- karğ-ış: “beddua etmek” ÖTS. 304. (TS. “yok”).
- kâyî-ş: “sert” ÖTS. 326. (TS. “yok”).
- ķäyrili-ş: “eğiliş” ÖTS. 322. (TS. “yok”).
- kiri-ş: “giriş” ÖTS. 341. (TS. “yok”).
- kora-ş: “güreş” ÖTS. 335. (TS. “yok”).
- kórimi-ş: ÖTS. 339.~görünü-ş: TS. 783.
- ķútúriş: ÖTS. 309.~kuduru-ş: TS. 1246.
- ķúrili-ş: ÖTS. 309.~kurulu-ş: TS. 1265.
- óħşa-ş: “benzeyiş” ÖTS. 93. (TS. “yok”).
- óķi-ş: ÖTS. 99.~okuyu-ş: TS. 1495.
- ótiri-ş: ÖTS. 92.~oturu-ş: TS. 1521.
- óynā-ş: “metres” ÖTS. 102. (TS. “yok”).
- rasmilaştırı-ş: “(Ar.+T.) resmileşme işi” ÖTS. 234. (TS. “yok”).
- sóki-ş: “hakaret ediş, küfür söyleyiş” ÖTS. 255. (TS. “yok”).
- tani-ş: ÖTS. 163.~tanı-ş: TS. 1901.
- taniti-ş: ÖTS. 163.~tanıtı-ş: TS. 1901.
- tuta-ş: “birine yapışan, kesintisiz” ÖTS. 164. (TS. “yok”).
- tuzili-ş: “uluşuş” ÖTS. 168. (TS. “yok”).
- tuzati-ş: “düzeltme işi” ÖTS. 167. (TS. “yok”).
- tuşuntiri-ş: “düşündürme işi” ÖTS. 169. (TS. “yok”).
- uru-ş: “vurmaktan gelir, savaş demek” ÖTS. 84. (TS. “yok”).
- yiğili-ş: “yığılma işi, toplantı” ÖTS. 415. (TS. “yok”).
- yonali-ş: ÖTS. 414.~yöneli-ş: TS. 2199.
- yuguru-ş: “koşuş” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

yuri-ş: ÖTS. 409.~yürüyü-ş: TS. 2212.

yumu-ş: “iş, hizmet, ödev, görev, vazife” ÖTS. 412. (TS. “yok”).

1.5.34 -t

“İşlek olmayan bir ektir. Bir örneğine rastlanmıştır.” (Coşkun, 2000: s. 58).

-t ekiyle yapılan isim:

çıkıt: “çıkış” ÖTS. 202. (TS. “yok”).

1.5.35 -v

“Özbek Türkçesinde -av, -uv eki fiil isimi yapar.” (Coşkun, 2000: s. 58).

-v ekiyle yapılan isimler:

alda-v: “aldatma” ÖTS. 78. (TS. “yok”).

alışú-v: “tartışmaya alışkın” ÖTS. 63. (TS. “yok”).

anķā-v: “kendini idare edemeyen, konuşmasını bilmeyen, saf” ÖTS. 81. (TS. “yok”).

birlaşú-v: “bileşme” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

bāşķarú-v: “idarecilik, rehberlik” ÖTS. 120. (TS. “yok”).

canķa-v: “susuzluk” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

eru-v: “erime işi” ÖTS. 112. (TS. “yok”).

haydā-v: “sürme” ÖTS. 396. (TS. “yok”).

işla-v: ÖTS. 106.~işle-v: TS. 999.

izlanu-v: “yenilik arayan araştırmacı” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

ķāšā-v: “kaşıma işi” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

ķāšú-v: “kaşıma” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

ķātnā-v: “birleşme” 302. (TS. “yok”).

kélišu-v: “bir karara varmak” ÖTS. 344. (TS. “yok”).

kés-āv: “kesiş” ÖTS. 330. (TS. “yok”).

ķir-av: “hayvanların dilinde bulunan hastalık” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķórķú-v: “korkma” ÖTS. 315. (TS. “yok”).

ķútlā-v: “Kutlama” ÖTS. 309. (TS. “yok”).

maķta-v: “tarif” ÖTS. 370. (TS. “yok”).

ókļā-v: “okşama” ÖTS. 99. (TS. “yok”).

ólčā-v: “Ölçme işi” ÖTS. 100. (TS. “yok”).

ósu-v: “büyüme veya yükselme” ÖTS. 98. (TS. “yok”).

sātu-v: “satış” ÖTS. 242. (TS. “yok”).

sayylā-v: “seçim” ÖTS. 259. (TS. “yok”).

siķi-v: “Sıkma, sıkıştırmak, işkence yapmak” ÖTS. 258. (TS. “yok”).

sinā-v: ÖTS. 359.~sina-v: TS. 1754.

sórā-v: “soru sormak, istek, rica” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

tātu-v: “yakın dost, samimi” ÖTS. 149. (TS. “yok”).

tergā-v: “cinayet sebeplerini araştırmak” ÖTS. 181. (TS. “yok”).

tinglā-v: “dinleme” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

tintu-v: “kaydırış” ÖTS. 180. (TS. “yok”).

toķu-v: “dokuma, örme” ÖTS. 174. (TS. “yok”).

tolā-v: “ödeme” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tuḡtā-v: “durmak” ÖTS. 172. (TS. “yok”).

uçraşu-v: “karşılaşma” ÖTS. 83. (TS. “yok”).

uḡu-v: “okuma” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

ula-v: “binilecek hayvan” ÖTS. 87. (TS. “yok”).

yala-v: “bayrak” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yāzu-v: “yazma” ÖTS. 399. (TS. “yok”).

İKİNCİ BÖLÜM

YAPI

“Türkçede eylemler başlangıçta kök durumundadır. Böyle eylem yalın eylemdir. Herhangi bir ek almamıştır. Genellikle tek seslemeli bir sözcüktür. Türkçe köklerde yalın eylem kökleri önemli bir yer tutar. Bu dilimizin yapısından kaynaklanır. Dilimiz eylem ağırlıklı bir dildir. Devinim bildiren sözler olan eylem kökleri, kök sözler arasında sayıca oldukça yoğundur. Bu belki de geçmişte önemli bir göçebe ulus olmamızla bağlantılıdır.

Eylem kökleri tümcede tek başına kullanılmaz. Yalnız buyurum ikinci tekel kişi, eksiz kullanıldığı için eylem kökü gözüktür: oku! koş!dur!” (Bozkurt, 2010: s. 249).

2.1 Basit Fiiller:

2.1.1 Bir Ünlü, Bir Ünsüzden Teşkil Olan Fiiller

āç-~aç-: “āç- fiili açmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 9 farklı anlamda da kullan

ılmaktadır. Örneği: (Darvāzani āçmāḡ- kapıyı açmak)” ÖTS. 56. “aç- fiili ise 27 farklı anlamda kullanılmıştır. bu anlamlardan birinci anlamı ÖT birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kapıyı açan hizmetçi benim kadın olduğumu anlamadı.)” TS. 16.

āğ-: “āğ- fiili, 1. Bir tarafa eğilmek; 2. Kast ettiği yolu kaybetmek, başka tarafa geçmek; 3. Bir şeyin ortadan geçmek, anlamlarındadır. (1. Kéme çap tamnga āğdi. 1. Gemi tersine eğildi)” ÖTS. 60.

“eseri yazan hoca āğ- fiilinin birinci ve ikinci anlamıyla ilgili örnek vermemiş” (TS. “yok”).

āk~ak-: “āk- fiili, akmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Eşikdan ākkan suvniñ qadri yóq-Kapıdan akan suyun değeri yok)” ÖTS, 61.

“ak- fiili ise 10 farklı anlamda kullanılmıştır bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Eskiden Sakarya, bu köprünün altından akarmış.)” TS. 56.

āl~al-: “āl- fiili ise almak karşılığı bir anlamında kullanılırken aynı zamanda 9 farklı anlamda da kullanılmaktadır. Örneği: (Kitabni yerdan ālmāq. Kitabı yerden almak.)” ÖTS, 62.

“al- fiili ise 35 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Sağ elinin çevik bir hareketiyle başındaki tülbendi çekip aldı)” TS.80.

ās~as-: “ās- fiili asmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Saatini devarga asmāq-Saatini duvara asmak.). ÖTS. 56.

“as- fiili ise 5 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Lambayı tampencerenin karşısında astı). TS. 132.

āş~aş-: “āş- fiili aşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Vaqt yârim keçedan āşdi. Vakit gecenin yarısından geçti). ÖTS, 59.

“aş- fiili ise aşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamıysa Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (İki gündür sarp dağ yollarından aşıyoruz.)” TS. 135.

āt~at-: “āt- fiili atmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir anlamı daha vardır. Örneği: (1. Mevali darahtga taş ātma. Meyveli ağaca taş atma) (2. Düşmanni ātib taşlamāq-Dümeni vurmak). ÖTS. 56.

“at- fiili ise 37 farklı anlam kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve onuncu anlamıysa Özbek

Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Adamcağızı berbat bir yere attılar) (2. Ona üç kurşun attı, vuramadı)” TS. 146.

āz-~az-: “āz- fiili azmak fiil azmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS, 59.

Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek yazmamıştır.

“az- fiili azmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 7 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu yedi farklı anlamlardan dördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (4. Kırkından sonra azanı teneşir paklar)” TS. 168.

āz-: “āz- fiili Zayıflamak, kilo vermek, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 59.(TS. “yok”).

ég-~eğ-: “eg- fiili eğmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Daraht şaḡini egmāk. Ağacın dalını eğmek) (Egilgan tayāḡḡa suyanma seni ham egadi-Eğilen dayaḡa direnme sende eḡer)” ÖTS. 115.

“eğ- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamıysa Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve ikinci anlamıysa ikinci anlamıyla tutarlıdır. Örnekleri aşağıdadır. (1. Ağır ağır başını eḡip yere baktı ve бүктü)” TS. 607.

Eseri yazan hocalar eğmek fiilinin ikinci anlamıyla ilgili örnek vermemişler.

ék-~ek-: “ék- fiili ekmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Birni kessang ónni ek. “Atasözü” Birini kesersen onu ek). ÖTS. 114.

“ek- fiili ise ekmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamıysa ÖzbekTürkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Çıplak bir alan, çevre okulları öğrencilerinin eliyle ektiḡi bin çam fidanı ile şenleniverdi). TS. 611.

ém-~em-: “ém- fiili emmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Ḳilikli ḡózi ikki anani emadi. Nazlı kuzu iki anneyi emer)” ÖTS. 116.

“em- fiili ise 3 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamıyla tutarlıdır. Örneği: (Çanağımdakiköpüklü sütü emer gibi içeceğim). TS. 633.

er-~er: “er- fiili ermek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 112.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“er- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birincianlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Nereden geldiğini anlamadığı bir ataklığı ermişti.)” TS. 647.

és-~es-: “és- fiili esmek anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 113.

“Eseri yazan hoca esmek fiiliyle ilgili örnek vermemiştir.”

“es- fiili ise esmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Örneği: (İki üç günden beri sert bir kış rüzgârı esiyor)” TS. 652.

ét-~et-: “ét- (yardımcı) fiil, yapmak anlamında kullanılmaktadır. Et- fiili birleşik fiiller yapar. Örneği: (Davām étmāḵ-Devam etmek)”

“et- fiili ise etmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 9 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Örneği: (İyi etiniz de geldiniz).

éz-~ez-: “éz- fiili ezmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklıanlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Hazin qoʻshiqʻlar yûragimni ézib yûbardi-Kaderli şarkılar yüreğimi ezdi). ÖTS. 112.

“ez- fiili ise 7 farklı anlamda kullanılmıştır. Örneği: (Ben kendi hesabıma arzu bir bal mumu ezer, oynar, istediğim şekle sokardım). TS. 674.

iç-~iç-: “iç- fiili içmek, içmek, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 104.

İçmek fiiliyle ilgili eseri yazan hoca örnek vermemiştir.

“iç- fiili ise içmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Örneği: (Bir oluktan buz gibi bir su içtik). TS. 933.

- il- “il- fiili iki tanedir. 1. Duvara sokulan çivi veya askıya asmak; 2. Atılan veya yukarıdan düşen bir şeyi yere düşürmeden almak, tutmak; 3. Hemen anlamak düşünmek; 4. Giymek. Anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri aşağıdadır. (1. Kilitni dévârdagi méhğa ilmāk-Anahtarı duvardaki çiviye ilmek, asmak) (2. Tópni ilmāk-Topu almak veya tutmak) (3. Darsni ilib almak-Dersi anlamak veya düşünmek) (4. Tónni élkasiga ālmāk-Tonu giymek)” ÖTS. 108.
- il- “il- fiili, ilip alış veya ilip kaldırmak için demir veya ağaçtan yapılan kanca”
- il- “Türkiye Türkçesinde de ilmek fiili, çözülmesi kolay düğüm, eğreti düğüm, ilmik, anlamındadır. 959.
- il- 1. Hafif bir düğüm yaparak bağlamak. 2. Halı dokurken doğumları bağlamak. 3. Değmek, dokunmak) anlamlarında kullanılmıştır.
- óç-: “óç- fiili üç anlamı vardır. 1. Sönmek. 2. Yok olmak. 3. Durmak veya işidurdurmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. İlāv óçdi. Ateş söndü) (2. Ātı óçmāk. Adı sönmek adı kaybolmak) (3. Sési óçdi. Sesi söndü, sakin oldu)” ÖTS. 93.(TS. “yok”).
- ól-~öl-: “ól- fiili ölmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamı daha vardır. Örneği: (Batir ólsa, nāmi qālar, nāmard ólsa nimasi qālar.” Bahadır veya cesur insan ölürse adı kalır, namert ölse nesi kalır)” ÖTS. 100.
- “öl- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1538.
- óng-~on-: “óng- fiili, onmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (. Āqi padar óngmaydi-Babası beddua eden iyilik görmez.)” ÖTS. 101.
- “on- fiili ise 3 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birincianlamı Özbek Türkçesindeki anlamıyla tutarlıdır. TS. 1504.
- “Eseri yazan hocalar onmak fiilinin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişler.”
- ÖTS. 101.(TS. “yok”).

- óng-: “óng- fiil ise kendi rengini kaybetmek, solmak, anlamında kullanılmaktadır.
- óp-~öp-: “óp- fiili öpmek karşılığı bir anlamda kullanılmıştır.” ÖTS. 90. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”
- “óp- fiili Özbek Türkçesindeki öpmek fiili ile tutarlıdır. Örneği: (Prences karşıdan gelip dudaklarımı öptü). TS. 1546.
- ór-~ör-: “ór- fiili ise örmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Sâçini órmāk-Saçını örmek). ÖTS. 94.
- “ör- fiili ise örmek fiili örmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 5 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Örneği: (Kız saçlarını örmüş).
- ór-: “ór- fiili ise ot, buğday veya başaklı bitkileri el veya makine vasıtasıyla kesmek, kırmak, biçmek anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 94.(TS. “yok”).
- ós-: “ós- fiili ise 5 anlamda kullanılmaktadır. 1. büyümek, çoğalmak, yükselmek, uzanmak; 2. Boyuna göre uzunlaşmak; 3. Filizlenmek; 4. Yaşamak; 5. Gelişmek, ilerlemek. Anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri aşağıdadır. (1.Bāla sāglām ósdi. Çocuk sağlıklı büyüdü). (2. Tirnāgi ósmāk. Tırnağı uzanmak). (3. Bu çólda hiç қандей ósimlik ósmeydi. Bu çólde har hangi bitki çıkmıyor). (4. Uruşda ósgan bāla. Savaşta büyüyen çocuk). (5. Siyasi cihattan ósmagan hālk. Siyasi bakımından gelişmeyen halk)” ÖTS. 97.(TS. “yok”).
- ót-: “ót- fiili ise “geçmek” anlamında olup aynı zamanda 26 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. ÖTS. 91.(TS. “yok”).
- óy-~oy-: “óy- fiili ise oymak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı kullanılmaktadır. Örneği: (1. Yerni óymāk-Yeri oymak)” ÖTS. 101.
- “oy- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamıysa Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bir ağaç kütüğünü keser, oyar nakışlayıp bezerdi.)” TS. 1524.
- úç-~uç-: “úç- fiili ise uçmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (. Құш қанәти биле уçar. Atasözü. Kuşkanatları ile uçar)” ÖTS. 83.

“uç- fiili ise 16 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamıysa Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Biraz havalanıp başka bir kayaya kadar uçtu)” TS. 2027.

ún-: “ún- fiili ise 4 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Çıkmak, büyüme; 2. Yetişmek; 3. İstemek yoluyla ele geçirmek; 4. İyi netice vermek. Anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri şunlardır. (1. Қарз úndi. Borç ele geçti). (2. Çarçaganniñ yóli únmas-Yorulanın yolu bitmez)”

“Eseri yazan hoca únmağ fiilinin sadece iki anlamına örnek vermiş, ikianlamına ise örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).

úr-~vur-: “úr- fiili ise vurmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 10 farklı anlamda da kullanılmaktadır. Örneği: (Həqni aytsam úrarlar. Atasözü. Hakkı söylersem vururlar)” ÖTS. 84.

“vur- fiili ise 28 farklı anlamda kullanmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Masaya vurmak). TS. 2097.

úy-: “úy- fiili ise bir yere toplamak, yığmak anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 89. (TT. “yok”).

úz-~üz-: “úz- fiili ise üzme karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamda kullanılmaktadır. Örnekleri aşağıdadır. (1. Bóynidagi múnçāgini úzub āldi. Boynundaki kolyayı kesip aldı)” ÖTS. 85.

“üz- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan ikinci anlamı ise Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ođunlar ešeğın sırtını üzüyordu.)” TS. 2070.

2.1.2 Bir Ünlü, İki Ünsüzden Teşkil Olan Fiiller

ārt-~art-: “ārt- fiili ise artmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Farzanlar kópaygan sari úlarniñ gami ham ārtadi. Çocuklar fazla olduğu zaman onların gamı da artar)” ÖTS. 57.

“art- fiili ise 3 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı ise Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. İstirap çektikçe metanetiniz artar)” TS.126.

ārt-: “ārt- fiili ise, yüklemek, yerleştirmek, anlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 58. (TT. “yok”).

ayt-: “ayt- fiili ise, 1. Söylemek veya anlatmak; 2. Davet etmek; 3. Başka bir kişinin söylediği sözleri tasdik veya evet demek. 4. Bazı isimlerle birleşik fiil yapar, Anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Aytişga til barmaydi-Söylemeye dil gelişmiyor.) (2. Aytgan cayga érinm, aytmagan cayga kórinma-Davet eden yerden çekilme, davet edilmeyen yerde görünme) (3. Şunday gúzal şāhib camāl bunıñ ústiga çébarligini aytmaysiz mi?-Şöyle güzel cemaal sahibi, bubunüstünde becerikliğini demiyor musunuz?) (4. Salam aytmāḡ-Selam söylemek.)” ÖTS. 103.(TS. “yok”).

elt-~ilet-: “elt- fiili ise iletmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmıştır. ÖTS. 115.

“ilet- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bunların tek kaygıları gördüklerini, duyduklarını okurlara iletmeğidir.)” TS.954.

2.1.3 Bir Ünsüz Bir Ünlü ve Bir Ünsüzden Teşkil Olan Fiiller

bāḡ-~bak-: “bāḡ- fiili ise bakmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Yatsaḡ yāvga yāḡar, yat senga kúlib bāḡar. Uyursan düşmene iyi gelir, düşmen sana gülüp bakar.)” ÖTS. 121.

“bak- fiili ise 19 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birincianlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Zamanla nasıl değişir insan hangi resmime baksam ben değilim.)” TS.188.

bār-~var-: “bār- fiili ise varmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 5 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Bú ḡabar sizga ham yetibbardimi-Bu haber size de vardı mı?). ÖTS. 118.

“var- fiili ise 7 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Köye akşama doğru ancak varabildim.)” TS. 2080.

bās~bas-: “bās- fiili ise basmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 9 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (güllarni bāsmāḳ-Gülleri basmak). ÖTS. 118.

“bas- fiili ise 15 farklı anlamda kullanılmıştır. bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bastığın yerlerde güller açtı, sarıldı ayaklarına.)” TS.207.

bāt~bat-: “bāt- fiili ise batmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 5 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Layga bātmāḳ-Çamura batmak). ÖTS. 117.

“bat- fiili ise 12 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Sonra hanı birgemimiz batmıştı.)” TS. 224.

bér~ver-: “bér- fiili ise vermek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Ḥūdā bērsa kimsan deb sórabólturmaydi-Allah verirse kimsin diye sormuyor.)” ÖTS. 136.

“ver- fiili ise 23 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Okumadığım zaman tavukların bahçesindeyim yemlerini ben veririm.)” TS.2088.

biç~biç-: “biç- fiili ise biçmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Ḥayātga kóylagimni biçtirdim Terziye elbisemi biçtirdim) ÖTS. 133.

“biç- fiili ise 5 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Tahta biçmek.)” TS. 264.

bil~bil-: “bil- fiili ise bilmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 7 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Riyāzini bilmāḳ-Matematiği bilmek). ÖTS. 135.

“bil- fiili ise 10 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bu adam bilmek için öğrenmiş olmaya ihtiyacı olmayan, bildiğini bilen, bilmediğini de şıp diye sezen bambaşka bir insandır.)” TS. 272.

bit~bit-: “bit- fiili ise bitmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (İş bitdi-İş bitti). ÖTS. 133.

“bit- fiili ise 4 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı ise Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Dün akşam param bitmişti.)” TS. 288.

bit~bit-: “bit- fiili ise bitmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Pahta ıssık iklimde yahşi bitadi-Pamuk sıcak iklimde güzel yetişir)” ÖTS. 133.

“bit- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Buğdayla arpadan başka ne biter bu topraklarda.)” TS. 288.

bit-: “bit- fiili ise yazmak anlamındadır. Ayrıca ağızlarda “pitmāk” biçimi de kullanılmaktadır. ÖTS. 133. (TS. “yok”).

bóg~boğ-: “bóg- fiili ise boğmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda da kullanılmaktadır. Örneği: (Tamāğini bógmāk-Boğazını boğmak veya sıkmsk.)” ÖTS. 130.

“boğ- fiili ise 9 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Zavallıyı az kalsa gırtlğından yakalayıp boğacaktı.)” TS.293.

bók-: “bók- fiili ise, 1. Nem çekip veya nemlenip şişmek. 2. Çok yiyip karnı şişmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği aşağıdadır. (1. Bókib qalğan tahta. Nemlenip şişmiş tahta.)” ÖTS. 131.(TS. “yok”).

ból~böl-: “ból- fiili ise bölmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 131.

“böl- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bir domates aldı çakıyla dörde böldü.)” TS. 313.

ból-~ol-: “ból- fiili ise olmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 10 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Bólğan iş bóldi-Olan iş oldu) ÖTS. 131.

“ol- fiili ise 24 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (En şiddetli münakaşa, kampanyanın ismi için oldu.)” TS. 1498.

búk-~bük-: “búk- fiili ise bükmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Qamatiga işāngan qaddini búkib kétadi. Atasözü. Kametine inanan boyunu büküp gitt.)” ÖTS. 128.

“bük- fiili ise 4 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Bu kez onusürmeden yerde büküp ayağını altına aldı.)” TS. 333.

búr-~bur-: “búr- fiili burmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (Ātni ārqağa búrmāq-Atı arkayaçevirmek.)” ÖTS. 127.

“bur- fiili ise 4 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Bazı sıkı zamanlarda öyle olur ki, sırtımdan çıkan gömleği elimde burup sıktığım zaman, tekneden çıkmış çamaşır gibi zırl zırl su akar.)” TS.328.

búz-~boz-: “búz- fiili ise bozmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kóprikni búzbāq-Köprüyü bozmk). ÖTS. 128.

“boz- fiili ise 14 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bu iki radyo istasyonu birbirini bozuyor.)” TS. 310.

cil-: “cil- fiili ise, yerinden kayarak başka bir yere gitmek, yer değiştirmek, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 192.(TS. “yok”).

çāk~çak-: “çāk- fiili ise çakmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: ÖTS.194.

“çak- fiili ise 11 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesinin birinci anlamıyla ve tutarlıdır. Örneği: (1. Çiviye tahtaya çakmak.)” TS. 384.

çaķ~çak-: “çak- fiili ise çakmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. ÖTS. 196.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“çak- fiili ise parlar durumda alev, alev: Örneği: (Hep çakmak, çakmak yanan açık ela gözlerinde öfke aşikârdı.)” TS. 384.

çal~çal-: “çal- fiili ise çalmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Kúy çalmāķ-Müzik çalmak.)” ÖTS. 197.

“çal- fiili ise 11 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamıysa Özbek Türkçesindeki birinci anlamıyla tutarlıdır. Örneği: (Fevkalade zekidir, iyi dans eder, piyano çalar, tenis oynar, ata biner, avcıdır, kayakçısıdır.)” TS. 389.

çāp~çap-: “çāp- fiili ise bir yöne tez hareket etmek, koşmak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 193.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“çap- fiili ise çapmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Atını çaparak gitti.)” TS. 394.

çāp-: “çāp- fiili ise, balta ile odun veya başka şeyleri kesmek, parçalamak, yarmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Teşa bilan şāhlarni çāpmāķ. Balta ile dalları kesmek) ÖTS.193.(TS. “yok”).

çat~çat-: “çat- fiili ise dikmek, yapıştırmak, bağlamak, Çatmak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 195.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“çat- fiili ise çatmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 10 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Avlusunda silahlarını çatmış, ayaklarını germiş askerler var.)” TS. 402.

çay-: “çay- fiili ise, boya veya kalem ile düzensiz çizgiler çizmek, kirletmek, pis yapmak, karıştırmak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 200.(TS. “yok”).

çék-~çek-: “çék- fiili ise çekmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. (Azāb çekmāk-Azap çekmek.)” ÖTS. 204.

“çek- fiili ise 46 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan 30. Anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ona yanıyorum, onun hasretini çekiyorum.)” TS. 409.

çık-~çık-: “çık- fiili çıkmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 17 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Taḳḳa çıkmāk-Daḡa çıkmak). ÖTS. 202.

“çık- fiili ise 56 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ortalıkaḡarırken bir arkadaşımınla yorgun adımlarla konaktan çıktık.)” TS. 425.

çiz-~çiz-: “çiz- fiili ise çizmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örnekleri aşağıdadır. (1. Devārga çizmāk-Duvara çizmek) ÖTS. 201.

“çiz- fiili ise 5 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ben sizi yazar olarak değil insan olarak çizmek istiyorum.)” TS. 443.

çók-: “çók- fiili ise ayak üzerinde oturmak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 200.(TS. “yok”).

çók-~çök-: “çók- fiili ise çökmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (‘amārat çókibdi. Bina çökmüş.)” ÖTS. 200.

“çök- fiili ise 12 anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Toprak çökmek, yol çökmek.)” TS. 450.

çóm-~çim-: “çóm- fiili ise çimek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Suvga çómmāk-Suya dalmak veya boğulmak.)” ÖTS. 200.

“çim- fiili is suya bütün vücuduyla girip çıkmak, yüzmek, anlamında kullanılmıştır. Örneği: (Arıkta suya çimdim de geldim, diye fısıldadı.)” TS. 438.

çóz-~çöz-: “çóz- fiili ise çözmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Қўлағини чўзмāk-Kulağını çözmek.)” ÖTS. 199.

“çöz- fiili ise 7 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan beşinci anlamı Özbek türkçeindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 452.

“Eseri yazan hocalar bu fiilin beşinci anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.”

ķāç-~kaç-: “ķāç- fiili ise kaçmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kópçiligdan ķúyan ķāçib ķútilmas-çoğunluktan tavşan kaçamaz.)” ÖTS. 296.

“kaç- fiili ise 16 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birincianlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Silahını, hatta başındaki şapkasını bırakıp kaçıyor.)” TS. 1025.

ķāk-~kak-: “ķāk- fiili ise kakmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Yérğa ķāziķ ķāķmāk-Yere kazık kakmak.)” ÖTS. 298.

“kak- fiili ise 2 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1038.

“Eseri yazan hocalar kakmak fiiliyle ilgili örnek vermemişler.”

ķāl-~kal-: “ķāl- fiili ise kalmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 10 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Örneği: (Biz bu yil hém ķiślākķa ķāldik-Biz bu yıl hem köyde kaldık.)” ÖST. 298.

“kal- fiili ise 19 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan dördüncü ve beşinci anlamları ise Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örnekleri: (4. Tam beş sene benimle beraber kaldı.) (5. O aileden bir bu çocuk kaldı.)” TS. 1049.

ķān~kan-: “ķān- fiili ise, yiyip içip doymak, kanaati hâsıl olmak, durmak, Kanmak, tatmin olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Ékinlar ķānib suv içti-Ekinler doyduğu kadar veya kandiğı kadar sulandı.)” ÖTS. 299.

“kan- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü ve dördüncü anlamları Özbek Türkçesindeki anlamıyla tutarlıdır. Örneleri: (2. Siz bile bu şekil, renk, koku zenginliğine kanmış ve yorulmuş ruhunuzla...) (3. Odalarının keçeleri üstüne serilmiş seccadelerde bazen namaz kılmaklakanmayarak çoraplarını çıkarır.)” TS. 1062.

ķāp~kap-: “ķāp- fiili ise kapmak karşılığı bir anlamda kullanılırken ayın zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (İt kútúrsa, égasini ķāpadi.” -Atasözü” İt delirirse sahibini ısırır.)” ÖTS. 295.

“kap- fiili ise 5 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı ise Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Sürüden ayrılan kurt kapar. Atasözü.)” TS. 1072.

ķār~kar-: “ķār- fiili ise karmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Simint bilan ķúmni ķārmāķ-Çimento ile kumu karıştırmak.)” ÖTS. 297.

“kar- fiili ise 2 anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikisi de Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Yapı için harç karmak. Boya karmak.)” TS. 1091.

ķāt-: “ķāt- fiili ise 1. Katılaşmak; 2. Korku veya heyecandan durmak veya susmak; 3. Buzlanmak; 4. Uzun bir biçimde olmak anlamlarında kullanılmaktadır. Örneleri: 1. Birinci, üçüncü ve dördüncü anlamıyla ilgili eseri yazan hoca örnek vermemiştir. 2. (Ātasini kórib ķātīb ķāldi-babasını görüp durdu.). ÖTS. 295.(TS. “yok”).

ķay~kay-: “ķay- fiili kaymak karşılığı bir anlamda kullanılmıştır.” ÖTS. 325.

“kay- fiili 3 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1117.

“Kaymak fiilleri ile ilgili her iki eserde de hocalar örnek vermemişler.”

kéç-~geç-: “kéç- fiili ise geçmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Şahrgda nima kéçayatganidan béħabarga óħşaysiz- Şehirde ne geçeceğinden haberiniz yok galiba.)” ÖTS. 342.

“geç- fiili ise 37 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. (Elimdeki kitabı bırakıp bulundukları odaya geçtim.)” TS. 738.

kél-~gel-: “kél- fiili ise gelmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlardan daha kullanılmaktadır. Örneği: (“Ĥúdā biladiki témurcan kaçan rúħşat ālib kéladi-Allah bilir ki Timur can ne zaman ruhsat alıp gelir. ÖTS. 244.

“gel- fiili ise 37 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Gurbetten gelmişim yorgunum, hacı.)” TS. 743.

kér-~ger-: “kér- fiili ise germek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 343.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“ger- fiili ise 3 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Yayı daha germe / kıracaksın.)” TS. 754.

kés-~kes-: “kés- fiili ise kesmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Yétı ölçab bir kés-Yedi kere ölçüp bir kere kes.)” ÖTS. 343.

“kes- fiili ise 24 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (İpi kesmek.)” TS. 1146.

két~git-: “két- fiili gitmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 8 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Bu yérdan hiç yérga kétmayman-Bu yerden hiçbir yere gitmeyeceğim.)” ÖTS. 342.

“git- fiili ise 21 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Yolyaptırmaktan maksat, insanların gitmek istedikleri yere güvenle, rahatça gidip gelmelerini sağlamaktır.)” TS. 764.

qıl~kıl-: “qıl- fiili ise kılmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Qılamiz desak iş kóp-Yaparız dersek iş çok.)” ÖTS. 325.

“kıl- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmıştır. Bu anlamların birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kitabimi elimden bırakmadığımı görmek bile onları mutlu kılmaya yetiyordu.)” TS. 1154.

qır~kır-: “qır- fiili ise kırmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (4. Düşmanni qirmāq-Düşmeni kırmak.)” ÖTS. 322.

“kır- fiili ise 14 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan dördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki dördüncü anlamla tutarlıdır. Örneği: (4. Bu yıl soğuk hayvanları kırdı.)” TS. 1162.

kir~gir-: “kir- fiili ise girmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Úyga kirmāq-Eve girmrk.)” ÖTS. 340.

“gir- fiili ise 16 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (İçerigirdiklerinde birinci film çoktan başlamıştı.)” TS. 764.

qis~kıs-: “qis- fiili ise kısmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Zarpeçaklar kóçatlarni qisib qóyibdi- Sarmaşıklar fidanları kısıp koymuş.) (3. Kózini qismāq-Gözünü kısmak.)” ÖTS. 324.

“kıs- fiili ise 7 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamıysa Özbek Türkçesinin üçüncü anlamıyla ve üçüncü anlamıysa Özbek

Türkçesinin ikinci anlamıyla tutarlıdır. Örnekleri: (2. Adam gözkapaklarını kısarak bir hesapladı.) (Omuzlarını kısar, ellerini ceplerinden çıkarır, atar ağzında sigarasını.)” TS. 1167.

kóç-~göç-: “kóç- fiili ise göçmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Hiç narasam yók désañ kóçib kór- Hiçbir şeyim yok dersen göçüver.)” ÖTS. 337.

“göç- fiili ise 4 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Selanik elden çıkınca ailesi İzmir’e göçmüştür.)” TS. 770.

kóm-~göm-: “kóm- fiili ise gömmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır.” ÖTS. 339.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“göm- fiili ise 5 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamısa Özbek Türkçesindeki birinci ve üçüncü anlamlarıylatutarlıdır. Örneği: (Kızı artık uyuduğu yere temelli gömmeye hazırlanıyordu.)” TS. 775.

“Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişler.”

kın-~kon-: “kın- fiili ise kanmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kuş kanatı bilan uçib kıyruğı bilan kónadi-Kuşkanadıyla uçup kıyruğu ile konar.)” ÖTS. 318.

“kon- fiili ise 3 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bir bülbül gelip konmuştu havuzun kıyısında)” TS. 1208.

kón-: “kón- fiili ise razı olmak, kanaat etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 34.(TS. “yok

kór-~gör-: “kór- fiili ise görmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 10 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Aşil matni kórmāğ-Asıl metni görmek.)” ÖTS. 338.

“gör- fiili ise 19 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Merdivenin başındaki paravananın arkasında garip bir sahne gördüm.) TS. 781.

qosh-: “qosh- fiilinin temel anlamı, birleştirmek, bağlamaktır. 6 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır.” ÖTS. 316.(TS. “yok”).

koy~koy-: “koy- fiili ise koymak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 18 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Yélkasındaki qāpni yérga qoydi-Sırtındaki çuvalı yere koydu.)” ÖTS. 319.

“koy- fiili ise 8 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Öteki elini doktorun omuzuna koydu.)” TS. 1225.

quch-: “quch- fiili ise, kucaklamak; 2. Örtmek, kapatmak; 3. Kazanmak, anlamlarında kullanılmıştır. ÖTS. 310.(TS. “yok”).

kul~gul-: “kul- fiili gülmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır. (2. Ústida kúlmāq-Üstüne gülmek yanı, Alay geçmek.)” ÖTS. 335.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“gül- fiili ise 3 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve üçüncü anlamı ise Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” Örnekleri: (1. O ne söylese sınırlı sınırlı ve tabii olmayan gülüşüyle gülüyordu.) (3. Gülme komşuna, gelirbaşına.) TS. 806.

kur~kur-: “kur- fiili ise kurmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda iki farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Úy qurmāq-Ev kurmak.)” ÖTS. 311.

“kur- fiili ise 15 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan altıncı ve yedinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Geniş çöl ufukları arasında çadırlarımızı kurduk.)” ÖTS. 1259.

kut-: “kut- fiilinin temel anlamı beklemektir ayrıca, 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 333.(TS. “yok”).

ķúv~kov-: “ķúv- fiili kovmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (İlān ķúvsa yólga ķāç, túya ķúvsa órga ķaç. “Atasözü”-İlan kovsa yola kaç, deve kovsa orda kaç.)” ÖTS. 313.

“kov- fiili ise 4 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Fethi bey çalgıları kovdu, davul zurna istedi.)” TS. 1224.

ķúy-: “ķúy- fiili ise, 1. Akıtmak; 2. Dökmek; 3. Şiddetli yağmak; 4. Sulandırmak; 5. Kazan asmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 314. (TS. “yok”).

ķúy-: “ķúy- fiili ise, yumurtaya un karıştırıp kavurarak hazırlanan yemek ismi” ÖTS. 314.(TS. “yok”).

ķúy-: “ķúy- fiilinin temel anlamı yanmaktır, aynı zamanda 8 farklı anlamlarda anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 336.(TS. “yok”).

min~bin-: “min- fiili binmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Ātga minmāķ- Ata binmek.)” ÖTS. 379.

“bin- fiili ise 6 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Belki de atlara binerek dolaşırız.)” TS. 274.

pis~pus-: “pis- fiili ise pusmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmıştır. Örneği: (Darvāza ārkasiga pismāķ- Kapınınarkasında pusmak.)” ÖTS. 145.

“pus- fiili ise, 2 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1633.

piş~piş-: “piş- fiili ise pişmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Úzum pişāķ-Üzüm pişmek.) (Gúşt pişmāķ-Et pişmek.)” ÖTS. 146.

“piş- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamıyla, üçüncü anlamı ise ikinci Özbek Türkçesindeki ikinci anlamıyla tutarlıdır. Örneği: (1. Börek geç pişer.) (2. Tuğla, çanak, çömlek özel ocaklarda pişer.) (3. Yere düşenlerin beraberce

yenmesine önce ses çıkarmadılar, fakat yemişler pişip tatlılaşınca iş değişti.)” TS. 1612.

sāç-~saç-: “sāç- fiili ise saçmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Qólidaki narsalari sāçib yúbārdi- elindeki şeyleri saçiverdi.)” ÖTS. 242.

“saç- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci ve ikinci anlamlarıyla tutarlıdır. Örneği: (1. O raya birikmiş sulara basarak çamurları etrafa saçtı.)” TS. 1374.

sāğ-~sağ-: “sāğ- fiili sağmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 243.

“Eseri yazan hoca sağmak fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“sağ- fiili 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” Örneği: (Gözümüzün önündekeçilerden sağdıkları köpüklü sütlerimizi yarıda bırakıp kalktık.)”

sāl-~sal-: “sāl- fiili salmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Qāpga un sālmaq-Çuvala unsalmak.)” ÖTS. 243.

“sal- fiili ise 11 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Halk ruhunun benliğinizde yeniden uyanıp hareketini gönlünüze saldıgını duyarsınız.)” TS. 1692.

sép-~serp-: “sép- fiili serpmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kóçaga suv sépmāq-Sokağa su serpmek.)” ÖTS. 260.

“serp- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1736.

sév-~sev-: “sév- fiili sevmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmıştır.” ÖTS. 261.

“sev- fiili ise 5 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki iki anlamlarla tutarlıdır. Örnekleriaşağıdadır. (1. Çok az lakırtı söylediği için, sevdiği arkadaşları bile

kendisini anlayamamışlardı.) (2. Ne kadınlar sevdim zaten yoktular / böyle bir sevmek görülmemiştir.)” TS. 1743.

séz-~sez-: “séz- fiili ise sezmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Mas‘uliyatini sézmāk- Mesuliyetini sezmek.)” ÖTS. 260.

“sez- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikisi de Özbek Türkçesindeki anlamlarla tutarlıdır. Örnekleri: (1. İkinci dünya savaşına doğru gittiğimizi en evvel sen sezmiştin.) (2. Onun deli sayılmasının sebeplerini gizlice bizde sezerdik.)” TS. 1746.

siğ-~sığ-: “siğ- fiili ise sığmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Bir qóltıqqa ikki tarbúz siğmaydi-Bir ele iki karpuz sığmaz.)” ÖTS. 258.

“siğ- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bir tavla zarı kadar küçücük eve / bir kadın iki çocuk nasıl sığar.)” TS. 1750.

sıq-~sık-: “sıq- fiili ise sıkmaq karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 258.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“sık- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Limon sıkmaq)” TS. 1753.

sin-~sın-: “sin- fiili sınımaq karşılığı bir anlamda kullanılmıştır. Örneği: (Kóza kunda sinmaydi, kúnında sinadi. “Atasözü”-Testi her gün kırılmaz, gününde kırılır.)” ÖTS. 259.

“sın- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1755.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”

sit-: “sit- fiili ise, dikilen şeyi yerinden ipini üzüp veya kesip parçalar ayırmak. 2. Mısır veya nar tanelerini ayırmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 257. (TS. “yok”).

sók-~söv-: “sók- fiili, hakaret etmek, küfür söylemek, kavga etmek savaşmak anlamlarda kullanılmaktadır.” ÖTS. 256.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek yazmamıştır.”

“söv- fiili ise onur kırıcı, çoğu basmakalıp kaba sözler söylemek, küfretmek, anlamlarında kullanılmıştır.” TS. 1801.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”

sók-~sök-: “sók- fiili ise sökmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 256.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“sök- fiili ise 11 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birincianlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bu çoban öyle güçlü görünüyor ki şu yandaki ağacı kavrassa dibinden söker götürür.)” TS. 1799.

sól-~sol-: “sól- fiili solmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Él bilan bólsaň bólasan, éldan çıksaň sólasan. “Atasözü”- Halk ile olursan olursun, halktan çıkarsan solursun.)” ÖTS. 256.

“sol- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikisi de Özbek Türkçesindeki iki anlamla tutarlıdır. Örnekleri: (1. Sen yüzü beyaz güller gibi solan / Adın ve senin?)” TS. 1788.

són-~sön-: “són- fiili ise sönmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Óçâkdagi alāv sónib qālgan édi-ocaktaki alev sönmüştü.)” ÖTS. 256.

“sön- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci ve ikinci anlamlarıyla tutarlıdır. Örnekleri: (Son yıldız vadinin üstünde bir yanıp bir sönyordu.)” TS. 1801.

sór-~sor-: “sór- fiili ise sormak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Anārniñ suvini sórmāq-Narın suyunu sormak.)” ÖTS. 254.

“sor- fiili ise, sormak, dudakları soluğu kuvvetle çekerek emmek, anlamlarında kullanılmıştır.” TS. 1794.

sór-~sor-: “sór- fiili ise sormak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Rangini kór, ħalini sór. “Atasözü” - Rengine bak halını sor.)” ÖTS. 254.

“sor- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikisi de Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örnekleri: (1. Hastanenin nöbetçi doktoru yok mu? Diye soruyorum.) (2. Bu işi benden sorarlar.)” TS. 1794.

sóy-~soy-: “sóy- fiili ise soymak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS, 256.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“soy- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Tekkesini geçirmiş, entarisini kuşanmış, elma soyuyordu.)” TS. 1798.

súq-~sok-: “súk- fiili sokmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Kóziga qólini súqmāq-Gözüne elini sokmak.) (2. Qiliqni qanniga súqmāq-Kılıcı karnına sokmak.)” ÖTS. 255.

“sok- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1786.

súr-~sür-: “súr- fiili ise sürmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (Yarasiga maham súrmāq-Yarasına krem sürmek.)” ÖTS. 252.

“sür- fiili ise 15 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamları Özbek Türkçesindeki birinci anlamla, altıncı anlamıysa Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. ” TS. 1831.

súy-: “súy- fiili ise gönül vermek, sevmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 254.(TS. “yok”).

súz-~süz-: “súz- fiili ise süzmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 252.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“süz- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Suyusüzmek.)” TS. 1838.

süz-: “süz- fiili ise 1. Suya yüzmek; 2. Gemi ile yolculuk yapmak; 3. Akmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 252. (TS. “yok”).

süz-: “süz- fiili ise boynuzla vurmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 252.(TS. “yok”).

şāş~şāş-: fiili ise şaşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Şāşgan kız yerga yālçimaydi-Şaşan kız kocasından hayır görmez.)” ÖTS. 262.

“şaş- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Aynı anda nasıl olurda başka bir iş tutabileceğine şaşar kalırdınız.)” TS. 1852.

şil-: “şil- fiili ise soymak, yolmak, üzme, ayırmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.” ÖTS. 270.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

şim-: “şim- fiili ise emmek, içine çekmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 270.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”)

şış~şış-: “fiili ise şişmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır.” ÖTS. 269.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“şış- fiili ise 7 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (İhtiyar kadın sabahın bu saatinde ağlamaktan şişmiş gözlerim, sararmış yüzümle beni görünce şaşırdı.)” TS. 1871.

tāl-: “tāl- fiili ise yorulmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 151.(TS. “yok”).

tām~damla-: “tām- fiili ise damlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 151.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“damla- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Örtüye yağdamlamış.)” TS. 471.

tān-: “tān- fiili ise yaptığı işten inkâr etmek, anlamında kullanılmıştır. Örneği:(Āytkanidan tānmāḵ-Söylediğinden inkâr etmek.)” ÖTS. 152.(TS. “yok”).

tāp-: “tāp- fiilinin temel anlamı bulmaktır aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 148.(TS. “yok”).

tāṣ-~taṣ-: “tāṣ- fiili ise taşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Daryāniṯ suvu tāṣib hama yāḵni suv bāsdī- Nehrin suyu taṣıp her yeri su basmış.)” ÖTS. 151.

“taṣ- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Hayvanın ağzından taṣan beyaz köpüklere bir az kan karıştı.)” TS. 1917.

tāt-~tat-: “tāt- fiili ise tatmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Murabbadan tatib kór- Riçelin tadına bak.) (2. Méhnat ḵilib tāpganiṯ, ḵandu asl tātganiṯ-Zahmet çekip bulduḡun, tatlı ile bal tattıḡın.)” ÖTS. 149.

“tat- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamları Özbek Türkçesindeki birinci ve ikinci anlamlarıyla tutarlıdır.Örnekleri: (1. Bende tadabilir miyim? Çok merak ediyorum.) (2. O meṣhur beyaz şaraplarını tatık.)” TS. 1920.

tāy-: “tāy- fiili ise kaymak; 2. Dönmek; 3. Sınırdan çıkmak, kaybolmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 152.(TS. “yok”).

tég-~deḡ-: “tég- fiili ise deḡmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Ḳóli ḵóliga tégdi-Eli eline deḡdi.)” ÖTS. 183.

“deḡ- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kapıdan bir anbirbirimize deḡerek girdik.)” TS. 486.

- ter-~der-: “ter- fiili ise dermek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Minçāqlarni termāḡ-Taneleridermek.)” ÖTS. 182.
- “der- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu bir anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bir çiçek dermeden sevgi bağından / Huduttan hududa atılmışım ben.)” TS. 507.
- téṣ-~deṣ-: “téṣ- fiili ise deṣmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Tāmçi tāṣni téṣar- Damla taşı deṣer.)” ÖTS. 183.
- “deṣ- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 511.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”
- tiḡ-~tık-: “tik- fiili ise tıkmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Béṣ pancasini āḡziga tiḡmāḡ-Beş parmağını āḡzına tıkmak.)” ÖTS. 179.
- “tık- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Her birinin āḡzında avucundaki et parçasını tıktı.)” TS. 1975.
- tik-~dik-: “tik- fiili dikmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (Kóylak tikmāḡ-Gömlek dikmek.)” ÖTS. 179.
- “dik- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği (Giysi dikmek.)” TS. 525.
- til-~dil-: “til- fiili ise dilmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Ḳāvunni tilib ḡóymāḡ-Kavunu dilip koymak.)” ÖTS. 179.
- “dil- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Şimdi bu elemanları ince ince dileyim.)” TS. 531.

- tit-~dit-: “tit- fiili ise ditmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Tāvuk samanni titdi-Tavuk samanı ditti.)” ÖTS. 176.
- “dit- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan iki de Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Haşlanmış etleri soğuduktan sonra ditiniz.)” TS. 542.
- tiz-~diz-: “tiz- fiili ise dizmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Munçāḡni ipga tizmāḡ-Taneleri ipe dizmek.)” ÖTS. 178.
- “diz- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci ve ikinci anlamlarıyla tutarlıdır. Örneği: (1. Ortada hasırların üstünde yığılı tütün yapraklarının etrafında, ana, iki kız oturmuş tütün diziyorlardı.) (2. Odanın ortasında üçayaklı masayı koymuş, etrafında sandalyeleri diziyordu.)” TS. 546.
- tók-~dök-: “tók- fiili ise dökmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Çayni tókmaḡ-Çayı dökmek.)” ÖTS. 174.
- “dök- fiili ise 18 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birincianlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (İhtiyar karısı pırıl, pırıl kalaylı maşrapa ile ona su dökecek.)” TS. 564.
- tól-~dol-: “tól- fiili ise dolmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Sinf tóldi- Sınıf doldu.)” ÖTS. 174.
- “dol- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 557.
- “Eseri yazan hocalar b fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- tós-: “tós- fiil ise kapatmak, bağlamak, geçmek için izin vermemek; 2. Durdurmak; kuşatmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 172.(TS. “yok”).
- tóy-~doy-: “tóy- fiili ise doymak karşılığı bir anlamda kullanılmıştır. Örneği: (Yébtóymagan, yalab tóymaydi-Yiyip doymayan yalap doymayacak.)” ÖTS. 174.

“doy- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ben biraz zeytin, birza patates, biraz da yemişle doyarım.)” TS. 563.

tóz-: “tóz- fiili ise, 1. Dağılmak, uçmak, saçılmak; 2. Birliğini kaybetmek, ayrılmak; 3. Eskimek, işe yaramaz duruma gelmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 172.(TS. “yok”).

túğ-~doğ-: “túğ- fiili ise doğurmak karşılığı bir anlamda geçerken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Éčki ikkiz túğdi- Keçi ikizdoğurdu.)” ÖTS. 169.

“doğ- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.”)” TS. 548.

túg-~düg-: “túg- fiili ise düğmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farkı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Arķāniņ úçini túgmāķ.)” ÖTS. 170.

“düg- fiili ise düğüm yapmak anlamında kullanılmıştır. Bu anlam ise Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 583.

túr-~dur-: “túr- fiili ise durmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 14 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örnekleri: (6. Қayerda túrasиз- Neredeyasıyorsunuz.) ” ÖTS. 166.

“dur- fiili ise 15 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan sekizinci anlamı Özbek Türkçesindeki altıncı anlamla tutarlıdır. Örneği: (Anneannem duruyor mu?)”

túş-~düş-: “túş- fiili ise düşmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 16 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Tāğdan túşmāķ- Dağdan düşmek.)” ÖTS. 168.

“düş- fiili ise 32 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birincianlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Havada uçan kuş vurulmuş gibi birdenbire sokağa düşüyor.) TS. 590.”

tút-~tut-: “tút- fiili ise tutmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 13 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (Bir қóлда қалам, bir қóлда қилич tútmāķ- Bir elde kalem, bir elde kılıç tutmek.)” ÖTS. 164.

“tut- fiili ise 50 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kucağında kundaklı bir çocuk tutuyordu.)” TS. 2012.

túy-~duy-: “túy- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Ādam isini túygan bórilar úlayi başladı-İnsan kokusunu anlayan veya hissedenden kurtlar ses çıkarmaya başladı.)” ÖTS. 171.

“duy- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Çamaşırcı Fatma kadın annemin duymayan kulaklarına yalvarıyor.)”

túz-~düz-: “túz- fiili ise düzmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Darslik túzmak-Derslik düzmek.)” ÖTS. 167.

“düz- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Yeşil camiinin avlusundaki site oturmuş, Nilüfer ovasına şiir düzerken...)” TS. 596.

yāğ-~yağ-: “yağ- fiili ise yağmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Kar yāğdi-Kar yağdı. Qúm yāğdi-Kum yağdı)” ÖTS. 400.

“yağ- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Her zaman yılbaşı gecesi kar yağardı.) (2. Üstümüze kuşun yağıyordu.)” TS. 2107.

yāq-~yak-: “yāq- fiili ise yakmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Çarāğbni yāqmāq-Lambayı yakmak.)” ÖTS. 400.

“yak- fiili ise 14 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan, birincianlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kendi sigarası için yaktığı kibriti bana uzattı.)” TS. 2113.

yāq-: “yāq- fiili ise 1. Yakışmak, hoşuna gitmek; 2. Uygun gelmek, ilaç olmakderdine derman olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Quruq gap qulāqka yāqmaydi-Boş söz hoşuma gitmiyor.) (2. Yāqmaydegan hiç narsa yégani yóq-Uygun olmayan hiçbir şey yememiş.)” ÖTS.400.(TS. “yok”).

yān~yan-: “yān- fiili ise yanmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (Tóķiga ót tússa hól ve ķuriķ barābar yānadi- Kamış zar yanarsa kuru ve ıslağı yanar.)” ÖTS. 402.

“yan- fiili ise 16 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birincianlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Yanan ormanların yerine yeni orman yetiştirilir.)” TS. 2125.

yāp-: “yāp- fiili ise 1. Kapatmak; 2. Kuşatmak, çevirmek; 3. Yığmak toplamakkaldırmak; 4. Bina etmek inşa etmek anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 397.(TS. “yok”).

yāp-: “yāp- fiili ise yapıştırmak anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Tandurga nān yāpmāķ-Tandıra ekmek yapıştırmak.)” ÖTS. 397.(TS. “yok”).

yār~yar-: “yār- fiili ise yarmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Ótin yārmāķ-Odun yarmak.)” ÖTS. 398.

“yar- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Odun yarmak.)” TS. 2139.

yāt~yat-: “yāt- fiili ise yatmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 7 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Yérğa yātmāķ-Yere yatmak.)” ÖTS. 397.

“yat- fiili ise 17 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Dörtñal giden atların köpüklü boynuna bir daha yatmayacak.)” TS. 2147.

yāy~yay-: “yāy- fiili ise yaymak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (4. Mezni kūyāşga yāymāķ-Masayıgüneşe yaymak.)” ÖTS. 402.

“yay- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki dördüncü anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kardeşleri çardağın içine dışına yatakları yayıyordu.)” TS. 2153.

yāz-~yaz-: “yāz- fiili ise yazmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kitābga qarab yāzmāḡ-Kitababakarak yazmak.)” ÖTS. 399.

“yaz- fiili ise 11 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birincianlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Büyük bir heyecan, bir haz içinde şu satırları yazıyorum.)” TS. 2156.

yāz-: “yāz- fiili ise 1. Kaybolmak; 2. yoldan çıkmak, günah işlemek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 399.(TS. “yok”).

yāz-yaz-: “yāz- fiili ise yazmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Ḳālinni yāzib kórmāḡ-Halıyı açıp bakmak.)” ÖTS. 398.

“yaz- fiili ise 11 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan on birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” 2156.

yéç-: “yéç- fiili ise 1. Bağını çözmek açmak; 2. çıkartmak; 3. Soyunmak; 4. İzah etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” 417.(TS. “yok”).

yél-~yel-: “yé- fiili ise yelmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 418.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yel- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” TS. 2161.

yéng-~yen-: “yéng- fiili ise yenmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Dúṣmanni yéngmāḡ-Düşmeni yenmek.)” ÖTS. 419.

“yen- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kahramanlar daima yenmek veya düşmanlarını yendikten sonra da yine yenecek düşman bulmak isterler.)” TS. 2167.

yét-~yet-: “yé- fiili ise yetmek karşılığı bir anlamlarda kullanılırken aynı zamanda 7 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Āz bólsa yétar, kóp bólsa kétar-Az olsa yeter, çok olsa gider. “Atasözü”)” ÖTS. 417.

“yet- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki beşinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bu zülüm artık yeter.)” TS. 2177.

yığ-~yığ-: “yığ- fiili ise yığmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Óқувчиларни yığmāq-Öğrencileri yımak.)” ÖTS. 415.

“yığ- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bu yaşlıları kapının arkasına yığdılar.)” TS. 2178.

yón-: “yón- fiili ise tıraş etmek, kırmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 414.(TS. “yok”).

yúq-: “yúq- fiili ise 1. Yapışmak, değmek; 2. Bulaşmak; 3. Tesir etmek; 4. İyigelmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 410. (TS. “yok”).

yúl-~yol-: “yúl- fiili ise yolmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1.Sāçini yúlmāq-Saçını yolmak.) (3. Yúlgıç yúlb tóymaydi-Dolandırıcı dolandırmaktan doymaz.)” ÖTS. 411.

“yol- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamların birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve ikinci anlamı ise Özbek Türkçesindeki üçüncü anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Yoluyor mu, ne yapıyor bilmem, pişik suratlı olmuş.) (2. Adamcağızı iyice yoldular.)” TS. 2191.

yúm-~yum-: “yúm- fiili ise yummak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 412.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yum- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ağzını yummak.)” TS. 2198.

yúr-~yürü-: “yúr- fiili ise yürümek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 8 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Téz yúrmāq-Hızlı yürümek.)” ÖTS. 409.

“yürü- fiili ise 12 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kafası yerde, kamburunu çıkarmış yürüyordu.)” TS. 2211.

yút-~yut-: “yút- fiili ise yutmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Dustiñ için zahr yút-Dostun için zahir yut.)” ÖTS. 408.

“yut- fiili ise 7 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Öbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 2202.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili Örnek vermemiştir.”

yút-~yut-: “yút- fiili ise yutmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 408.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yut- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 2202.

yúv-: “yúv- fiili ise 1. Yıkamak; 2. Akıtmak, götürmek, anlamlarında kullanılmıştır.” ÖTS. 412.(TS. “yok”).

2.1.4 Bir Ünsüz Bir Ünlü ve İki Ünsüzden Teşkil Olan Fiiller

bórt-: “bórt- fiili ise 1. çıkmak, yeşermek; 2. Yükselmek, büyüme, şişmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (Kórtaklar bórtib qālibdi.) (Yanāqlar bórtib çıkkan yüz-Yanakları şişip çıkan yüz.)” ÖTS. 129.(TS. “yok”).

çert-: “çert- fiili ise 1. Parmakla vurmak; 2. Parmaklarıyla müzik çalmak, anlamalarında kullanılmaktadır. Örneği: (Dútār çalmāq-Gitar çalmak.)” ÖTS. 204.(TS. “yok”).

qayt-: “qayt- fiilinin temel anlamıysa Geri dönmektir. Ama geri dönmek anlamına yakın dört farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

ķırķ-~kırķ-: “ķırķ- fiili ise kırmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 322.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kırķ- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçü de Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Saçlarını çok kırkmışsın.)” TS. 1161.

“Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci ve üçüncü anlamıyla ilgili örnekvermemişler.”

ķórķ-~kork-: “ķórķ- fiili ise korkmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (ķórķanga ķóşa kórinir korkana çift gözükür.)” ÖTS. 315.

“kork- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Karanlık yerde insan korkmaz mıydı?)” TS. 1217.

sanç-~sanç-: “sanç- fiili ise sançmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Dúman kóragiga ķiliç sançmāķ-Düşman göğsüne kılıç sançmak.) (2. Yúragi sançmāķ-Yüreğiağrımak.)” ÖTS. 250.

“sanç- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamlarla tutarlıdır. Örneği: (Minnetle gül koklama, dikenini sançar.

súrt-~súrt-: “súrt- fiili ise sürtmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 251.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”

“súrt- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Cemal ellerini hızlı hızlı birbirine sürtüyor.)” TS. 1832.

tārt-~tart-: “tārt- fiili ise tartmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 11 farklı anlamlarda kullanılmaktadır.” ÖTS. 149.

“tart- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki sindeki beşinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1910.

“Eeri yazan hocalar tartmak fiilinin birinci ve ikinci anlamıyla ilgili örnek vermemişler.”

túrt-~dürt-: “túrt- fiili ise dürtmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Birāvni túrtib yúbārmāq-Birini dürtüvermek.)” ÖTS. 166.

“dürt- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bir parça uyuşup dalar bibi olmuşsun, derken seni birdenbire dürtüp uyandırıyor.)” TS. 588.

yanç-: “yanç- fiili ise 4 farklı anlamda kullanılmaktadır.1. Biçilen ekinleri vurup, ezip tanelerini ayırmak; 2. Vurup parçalamak; 3. Ayakaltında alıp basmak; 4. Kırkıp kesip yok etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 407.(TS. “yok”).

yirt-~yırt-: “yirt- fiili ise yırtmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Kúruk kâşık āgiz yırtar-Kuru kaşık ağızı yırtar.)” ÖTS. 414.

“yırt- fiili ise 7 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki bir anlamla tutarlıdır. Örneği: (Yürürken sert bir şey paçamı yırttı, çepeçevre dikenli bir tel...)” TS. 2183.

2.2 Türemiş Fiiller

2.2.1 İsimden Fiil Yapma ekleri:

“İsimden fiil yapma ekleri isim kök ve gövdelerinden fiil yapmak için kullanılan eklerdir.” (Ergin, 2008: s. 179).

2.2.2 -a-; -a-, -e-

“Yapma bildiren geçişli fiiller ve olma bildiren geçişsiz fiiller türetir.” (Yıldırım, 2009: s. 56).

-a-; -a-, -e- ekiyle türetilmiş fiiller:

- āş-a-: “āş-a- fiil ise el vasıtasıyla ağıza atmak, yemek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 59. (TS. “yok”).
- bél-a-~bel-e-: “béla- fiili ise belemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 137.
- “bele- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 237.
- bél-a-~bel-e-: “béla- fiili ise belemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 137.
- “bele- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 237.
- béz-a-~bez-e-: “béza- fiili ise bezemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 136.
- “beze- fiili ise bir anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Gördüğü iyiliğe karşılık ikram fazlasından masamızı mezelerin çeşitlisiyle bezedi.)” TS. 258.
- bóş-a-~boşal-: “bóş-a- fiili ise boşalmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynızamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Úy boşadi- Ev boşaldı.)” ÖTS. 130.
- “boşal- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardanbirinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 303.
- “Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemişler.”
- bóş-a-: “boşa- fiili ise 1. Yumuşamak; 2. Salkı olmak, anlamlarındakullanılmaktadır. Örneği: (1. Hamir boşadi-hamur yumuşad-). (2. Ātniñ ayili boşalıb qaldı-Atın kemeri salkı oldu.)” ÖTS. 130.(TS. “yok”).
- bóy-a-~boy-a-: “bóya- fiili ise boyamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 132.

- “boya- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Rastıkla yanağındaki beni de boyadı.)” TS. 305.
- búlġ-a~bul-a-: “búlġa fiili ise bulamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Qārga búlġamāq- Kara bulamak.)” ÖTS. 129.
- “bulamak fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlarda birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci ve üçüncü anlamlarıyla tutarlıdır. Örneği: (Balıġı una bulamak.), TS. 321.
- bút-a~bud-a-: “búta- fiili ise Dalları kesmek, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 126.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “buda- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 318.
- “Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişler.”
- cāvdır-a-: “cāvdıra- fiili ise kurtuluş veya sığınma ümidiyle beklemek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 190.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.(TS. “yok”).
- cón-a-: “Yola çıkmak, bir tarafa yönelmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 191.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çaķ(ı)n-a-: “çaķna-: fiili ise parlamak, nur saçmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 196.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çarç-a-: “çarca- fiili ise yorulmak, yıpranmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 195.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- çúldir-a-: “çúldira- fiili ise Hızlı konuşmak, (Çocuklar hakkında.) anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 198.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”)
- çúv-a-: “çúva- fiili ise Örülen, dikilen giysileri bozmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 199.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- dāvdir-a-: “dāvdira- fiili ise 1. Dengesini kaybetmek; 2. Boş konuşmak; 3.Şaşmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 221.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- “ésn-a~esn-e-: “ésna- fiili ise esnemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 113.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “esne- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki bir anlamla tutarlıdır. Örneği: (Birden çenelerim gerildi. Uzun uzun esnedim.) TS. 653.
- gāldir-a-: “(TT) gāldira- fiili ise kendini kaybetmek, konuşamamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 348.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğildir-a-: “(TT)ğildira- fiili ise dönerek hareket etmek, (dairevi şeyler hakkında) anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 289.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- gúldir-a-: “(TT.)gúldira- fiili ise ısıtılır ısıtılmaz veya duyulur duyulmaz birbiçimde konuşmak” ÖTS. 288.
- “Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”
- (TT. “yok”).
- güldir-a-: “(TT.) Güldür, güldür ses çıkmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 350.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

қақра-а-: “қақра- fiili ise Susuzluktan kurumak, anlamında kullanılmaktadır.”
ÖTS. 306.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

қалтир-а-: “қалтир- fiili ise korku veya soğuktan titremek,
anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 307.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

қам-а-: “қам- fiili ise 1. Hapishaneye atmak; 2. Kuşatmak,
kapatmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Ātlarni āthānaga
қамамāқ-Atlarnı ağıla kapatmak.)” ÖTS. 308. (TS. “yok”).

қатн-а-: “қатна- fiili ise 1. Belli bir yola düzenli bir şekilde gidip gelmek; 2.
İştirak etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1.
Bāzārgaқатnamāқ-Pazara gidip gelmek.) (2. İngilizce kúrsiga қатnamāқ-
İngilizce kursuna iştirak etmek.)” ÖTS. 302.(TS. “yok”).

кāvş-а-: “кāvş- fiili ise ses çıkararak çiğnemek, yemek,
anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 335.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

қишн-а-~қишне-: “қишна- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 341.

“қишне- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam birinci Özbek
Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Yağız atlar қишнеди, мешин
қирбақ шақлады / Bir dakika araba yerinde durakladı.)” TS. 1189.

қийн-а-: “қийна- fiili ise 1. Eziyet vermek; 2. Sıkıştırmak,
anlamlarındakullanılmaktadır. Örneği: (Púldan қийnamāқ-Paradan
konusunda sıkıştırmak.)” ÖTS. 327. (TS. “yok”).

қúлди-а-: “(ТТ.)қúлди- fiili ise kaldır kuldur ses çıkarmak,
anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Қārni қúлдирамāқ- Karnı kaldır
kuldur ses çıkarmak.)” ÖTS. 312.(TS. “yok”).

- mildir-a-: “mildira- fiili ise çok az ve yavaş hareket etmek, akmak, analındakullanılmaktadır. Örneği: (Mildirab ākadegan suv-Yavaş hareket eden su.)” ÖTS. 378.(TS. “yok”).
- mitir-a-: “miltira- fiili ise zayıf yanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 378.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ór(u)n-a-: “órna- fiili ise yerleşmek, oturmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 95.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ót-a-: “óta- fiili ise yabancı otları ayırmak, ayıklamak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 92.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ót-a-~öd-e-: “óta- fiili ise eda etmek, yerinde getirmek, ödemek, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Óz búrcini ótamāķ-Kendi borcunu ödemek.)” ÖTS. 92.
“öde- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Borç varsa benimkidir, onu ödemek ve teşekkür etmek lazım.)” TS. 1530.
- óyn-a-~oyn-a-: “óyna- fiili ise onamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kuçada óynab yúrgan balalar-Sokakta oynayan çocuklar.)” ÖTS. 102.
“oyna- fiili ise 19 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği:(Çimenler üzerinde çocuklar oynuyorlar, kuzular otluyorlar.)” TS. 1524.
- pirpir-a-: “1. Pırıldamak, pırıldayarak yanmak; 2. Sallanmak, titremek,anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 145.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- saçra-~sıçra-: “saçra- fiili ise sıçramak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Balçıkça kesak ātma, yúzinga saçraydi-Çamura kesek atma üstüne sıçrar.)” ÖTS. 245.
- “sıçra- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Tarlalardan kalkan çamur parçaları etrafa bazen de üstüme sıçrıyordu.)” TS. 1748.
- san-a-: “sana- fiili ise 1. Saymak, hesaplamak; 2. Teker teker söylemekzikretmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Yérdan tāpsaŋ ham sanab āl-Yerden bulsan bile sayarak al.) (2. Yútúqlarni sanab ótmāk-Ünlüleri zikredip geçmek.)” ÖTS. 250.(TS. “yok”).
- silt-a-: “silta- fiili ise 1. El ile çekmek, itmek; 2. Biri bir şey söylerkendinlemeyip kovmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Siltab óziga tārtmāk-Kendine çekmek.)” ÖTS. 258.(TS. “yok”).
- súv-a-~sıv-a-: “súva- fiili ise sıvamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 253.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “sıva- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Duvarısıvamak.)” TS. 1761.
- şaldir-a-: “(TT.)şıldira- fiili ise 1. Şaldir şuldur ses çıkarmak; 2. Engellere tıkanarak veya yukarıdan aşağıya inerken ses çıkarmak (su hakkında)” ÖTS. 267. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- til-a-~dil-e-: “tila- fiili ise dilemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kónglingiz nima tilaydi-Gönlünüz ne diler.)” ÖTS. 179.
- “dile- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Yalnız bu hususta beni bağışlamanızı dilerim.)” TS. 529.

- tirn-a-: “tirna- fiili ise keskin çakı veya keskin uçlu bir şeyle dilmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 177.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”)
- tóş-a-~döş-e-: “tóşa- fiili ise döşemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Mehmānlarga kórpaça tóşamāķ- Misafirlere döşek döşemek.)” ÖTS. 173.
- “döşe- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Öbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Yufkayı tepsiye döşedi. Salona halı döşedik.)” TS. 571.
- túg-a-~tüken-: “túga- fiili ise 1. Bitmek, tükenmek; 2. Geçmek; 3. İşi bitmek; 4.Durmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Óķiř tógadi-Ders biiti.)” ÖTS. 170.
- “tüken- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (Vaktiyle yaşamış olan büyük musiki ustaları nesillerinin artık tükenmiş olduğu da söylenirdi.)” TS. 2017.
- tún-a-~tün-e-: “túna- fiili ise tünemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 171. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “tüne- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bir sana evvel kargaların tünediği çınara, şimdi bir bñlbñl konmuş ötñyor.)” TS. 2019.
- úçr-a-: “úçra- fiilinin temek anlamı ise karşılaşmak, rastlanmaktır, ayrıca 3 benzerli anlamlarda kullanılmaktadır.” ÖTS. 83.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- úl-a-~ul-a-: “úla- fiili ise ulamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 88.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “ula- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam ise Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 2032.

“Eseri yazan hocalar bu fiili ile ilgili örnek vermemişler.”

ún-a-: “úna- fiili ise razı olmak, kabul etmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Hama şartlariga únamāḡ-Tüm şartlarına kabul etmek veya razı olmak.)” ÖTS. 88.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

vāldir-a-: “vāldira- fiili ise ağzına gelenini söylemek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 392.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yal-a~yal-a-: “yala- fiili ise yalamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Sigir búzaḡini yaladı-İnek buzaḡını yaladı.)” ÖTS. 406.

“yala- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamları Özbek Türkçesindeki birinci anlamlatutarlıdır. Örneği: (2. Kara üzüm tıkınıyor ya, parmak uçlarına bulaşan görünmez balını, teker teker yalıyor.)” TS. 2114.

yaş-a~yaş-a-: “yaşa- fiili ise yaşamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 6 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (Kóp yaşagan bilmas, kópni kórgan bilar-Çok yaşan bilmez, çok gören bilir.)” ÖTS. 404.

“yaşa- fiili ise 11 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamıyla tutarlıdır. Örneği: (Hiçbir şey yaşarken daha önemli değildir.)” TS. 2143.

yaşn-a-: “yana- fiili ise 1. Çıkmak, yeşermek, büyümek, gül açmak; 2. Çekici ve güzel olmak; 3. Gelenekselleşmek; 4. Yükselmek, zirveye çıkmak; 5. Parlamak, ışıldamak” ÖTS. 404. (TS. “yok”).

yól-a-: “yola- fiili ise yakın gelmek, yakınlaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 414.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yúmş-a-~yumuşa-: “yúmşa- fiili ise yumuşamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Múm yumşadi- Mum yumuşadı.)” ÖTS. 411.

“yumuş-a- fiili ise 3 farklı anlamlara kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 2201.

2.2.3 -āl-; -al- / -el-

-āl-; -al- / -el-, Özbek Türkçesinde -āl- eki işlek olmayan bir ektir. Türkiye Türkçesinde ise -a- / -el- eki, “Bu ek de eskiden beri kullanılan isimden fiil yapma eklerinden biridir. İşleklik sahası fazla geniş değildir. Umumiyetle sıfatlardan fiil yapar.” (Ergin, 2008: s. 181).

-al-; -āl- / -el- ekiyle türetilmiş fiiller:

úş-al-: “úşal- fiili ise kırılmak, küçük küçük kırılmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 86.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úy-āl-: “úyal- fiili ise utanmak, çekinmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 89.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

túz-a-l-~düz-el-: “tual- fiili ise düzelmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Yóllar túzalib qāldi- Yollar düzeldi.)” ÖTS. 167.

“düz-el- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki beşinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (İşler düzeldi.)” TS. 594.

yók-ā-l-: “yóqal- fiili ise gözden kaybolmak, yok olmak, anlamlarındakullanılmaktadır. Örneği: (Āt yókāldi-At kayboldu.)” ÖTS. 413.(TS. “yok”).

yón-a-l~yön-el-: “yónāl- fiili ise yollanmak, yönelmek, yola çıkmak, anlamlarındakullanılmaktadır.” ÖTS. 414.

“yönel- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2195.

yót-al-: “yótal- fiili ise öksürmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 412.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

yúks-al~yüks-el-: “yúksal- fiili ise yükselmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 411.

“yüksel- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Derenin sağ tarafında yükselen tepenin yamaçları daha hafif eğimli, daha geniştir.)” TS. 2207.

2.2.4 -ār-, -r-; -ar-, -er-

-ār-, -r- eki, sadece bazı sıfatlardan fiil türetir. Bu tür fiiller de işlevleri bakımından +(ā)y- ekiyle yapılan fiillere benzer. Yani bu fiiller de bir durum veya niteliğin oluşmasını bildirir(Hacıyev, 1989: s. 92).

-ār-, -r-; -ar-, -er- ekiyle türetilmiş fiiller:

āk-ār-: “ākār- fiili ise 1. Beyazlaşmak; 2. Solumak; 3. Koparılmak, (boyahakkında) ” ÖTS. 61.(TS. “yok”).

bozar~bozar: “bózār- fiili ise bozarmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 130.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“bozar- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Eski bozarmış çarşaf yatağın ortasında toplanmıştı.)” TS. 309.

éski-r-: “éskir- fiili ise 1. Eski olmak, eki duruma gelmek; 2. Tarihi geçmek, modası geçmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 113. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

it-ār-: “itār- fiili ise itmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 103. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķaba-r-~kaba-r-: “ķabar- fiili ise kabarmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 301.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kabar- fiili ise 12 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan dördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (İhtiyarın zayıf damarları kabarmış, kılılı elleri dizlerinin üstündeydi)” TS. 1020.

ķayğú-r-: “ķayğúr- fiili ise 1. Kaygılanmak, gam ve elem çekmek; 2. Birer şahıs hakkında düşünüp teşviş etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Ķayğúrmang bú gúnlar ham ótibkétadi-Kaygılanmayın bu günlerde geçerli.) (2. Óz taķdiri haķķında ķayğúrmāķ-Kendi kaderi hakkında kaygılanmak.)” ÖTS. 324.(TS. “yok”).

ķisķa-r-: “ķisķar- fiili ise 1. Kısalmak, eksilmek, azalmak; 2. Dönemi bitmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Yól ķisķarmak-Yolkısalmak.) (2. Yazda túnlar ķisķardi-Yazın geceler kısaldı.)” ÖTS. 324.(TS. “yok”).

ķiz-ar-~kız-ar-: “ķizar- fiili ise kızarmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Bāğdaki mevalar ķizara bāşladi-Bağdaki meyveler kızarmaya başladı.) (2. Aytgan gapidan úyalib ķizarib kétđi-Dediği sözden utanarak kızardı.)” ÖTS. 322.

“kizar- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci ve üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki iki anlamla tutarlıdır. Örneği:

(2. Domatesler kızardı.) (3. Ben utancımdan kulaklarıma kadarkızardım.)” TS. 1176.

kók-ar-: “kokar- fiili ise 1. Çıkmak, yeşermek, aşılınmak; 2. Düşmek veya birşeye çarpmak neticesinde kararmak; 3. Tutmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Maysalar kókarib çıkdı-Otlar çıkmaya başladı.) (2. Kózi kókarmāk-Gözü kararmak.) (3. Kúçatlar hamasi kókardi-Dalların hepsi meyve tutmuş.)” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

géz-ār-: “gézār- fiili ise korku veya her hangi bir olay yüzünden rengi değişmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 351.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķóp-ār-~kop-ar-: “ķópār- fiili ise koparmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.Örneği: (Şamāl yúz yıllık yāğāçi ķópārib taşladı-Rüzgar yüz yıllık ağacı koparıverdi.)” ÖTS. 315.

“kopar- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardanbirinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. O koskoca lenduha gibi gövdenle ipi koparırsın da başımıza iş çıkarırsın.)” TS. 1214.

ķayt-ar-: “ķaytar- fiili ise 1. Döndürmek; 2. Tekrar etmek; 3. Engel olmak; 4. Katlamak veya geri çevirmek; 5. Reddetmek veya kabul etmemek; 6. Kusmak; 7. Aldığı şeyi sahibine geri vermek, ödemek, kapatmak; 8. Saptırmak veya çıkmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri; (1. Ātni ārkāga ķaytarmāk-Atı arkaya veya geriye döndürmek.) (savālñi ķaytarmāk-Soruyu tekrar etmek.) (3. Yamānligdan ķaytarmāk-Kötülükten engel olmak.) (4. Dastarhānniñ uçini ķatarmāk-sofranin ucunu katlamak.) (5. Hāhişini kaytarmāk-İsteğini reddetmek.) (6. Yégan içganini ķaytarmāk-Yediği ve içtiğini kusmak.) (7. Ķarżini ķaytarmāk-Borcunu ödemek veya kapatmak.) (8. Bu kitāb ķişini dindan ķaytaradi-Bu kitap insanı dinden saptıracak.)” ÖTS. 320.(TS. “yok”).

ózga-r-: “ózgar- fiili ise 1. Bir haldan başka bir hala geçmek, başka türlü renk almak; 2. Mahiyet bakımından aslisinde benzememek; 3. Birinin yerine başkası gelmek; 4. Biri işe yön değiştirmek, anlamlarındakullanılmaktadır.” ÖTS. 97.(TS. “yok”).

şim-ar-: “şimār- fiili ise yukarıya kaldırmak veya geri çevirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 270.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.2.5 -at-; -at-, -et-

“-e- fiillerinden doğmuş birleşik eklerden biri de -et- olmuştur. -el- ve -en- eklerinin dilde birçok geçişsiz fiiller bırakmış olmalarına karşılık, -et- ekide taşıdığı ettiren anlatımına uygun olarak isimlerden bir hayli geçişli fiiller meydana getirmiştir.” (Banguoğlu, 2011: s. 209).

-āt- ekiyle türemiş isimler.

kúz-at-~göz-et-: “kúzat- fiili ise gözetmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynızamanda 2 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kúyāş tütülišini kúzatmāḡ-Güneş tutulmasını gözden geçirmek.)” ÖTS. 335.

“gözet- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardandördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” TS. 794.

“Eseri yazan hocalar bu fiilin dördüncü anlamıyla ilgil örnekvermemişlerdir.”

órn-at-~orn-at-: “órnat- fiili ise ornatmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynızamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Tinçilik órnatmāḡ-Barış getirmek.)” ÖTS. 94.

“ornat- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam ise Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1511.

sāvḡ-āt-: “sāvḡāt- fiili ise soğuk almak, üşümek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

úz-at-~uz-at-: “úzat- fiili ise uzatmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Қólıdaki kitabни dostига úzатмāқ-Еlindeki kitabı dostuna uzatmak.)” ÖTS. 85. F-i

“uzat- fiili ise 7 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardanüçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Şu köşe rafında tuz, şeker var, uzatıver bana.)” TS. 2049.

yók-āt-: “yókāt- fiili ise 1. Kaybetmek; 2. Yok etmek, kaldırmak; 3. Mahrum olmak; 4. Gücünü kaybetmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Kalidini yókati-Anahtarını kaybetti.) (2. Savādsızlıkни yókāti Cahilliği yok etti veya kaldırdı.) (3. Aқlinи yókāti-Aklını kaybetti veya mahrum oldu.) (4. Bururuқ óz kúçini yókāti-Emrini kaybetti veya emrinden düştü.)” ÖTS. 413. (TS. “yok”).

yúp-at-: “yúpāt- fiili ise 1. Sakinleştirmek; 2. Teselli vermek, öğüt vermek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Bālani yúpātмāқ-Çocuğu sakinleştirmek.) () ” ÖTS. 408.(TS. “yok”).

2.2.6 -āy-, -y-, -y-

Özbek Türkçesinde –āy-/y-, “genellikle oluş bildiren ve geçiş’ siz fiiller yapmaktadır. Eski Türkçeden beri yaşamaktadır.” (Coşkun, 2000: 60).

-ay-, -y- ekiyle türemiş fiiller:

ālā-y-: “ālāy- fiili ise Gözlerini büyük açarak bakmak, hayretle bakmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 63.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

angr-āy-: “angray- fiili ise sklnı kaybetmiş gibi şaşkınlıkla bakmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 82. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

- anķ-āy-: “anķay- fiili ise aķzını aarak hayretle bakmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 82.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- āz-āy-: “azay- fiili ise azalmak, eksik olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 58.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- baķr-ay-: “baķray- fiili ise gözünü büyük aarak hayret ile bakmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 125. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- búcm-ay-: “búcmay- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Solumak, kırışık olmak; 2. Tazeliğini kaybetmek” ÖTS. 126.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- búkķ-āy-: “búkķay- fiili ise boyunu eğmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 128. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- cilm-ay-: “cilmay- fiili ise ses çıkarmadan, göz ve dudaklar hareketiyle gülmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 192. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ķalk-ay-: “ķalkay- fiili ise sırtıyla uzanıp yatmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 197.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ķókķ-āy-: “ķókķay- fiili ise diz üstü oturmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 199.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ķónķ-āy-: “ķónķay- fiili ise diz ķöküp oturmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 200.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ķónķ-ay-: “ķónķay- fiili ise diz ķöküp oturmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 200. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- dikk-ay-: “dikkay- fiili ise dik durmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 230.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

- ilca-y-: “ilcay- fiili ise dişleri gözükmekten gülmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 107. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- irc-ay-: “ircay- fiili ise ses çıkarmadan Önemsiz gülmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 104. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kağ-ay-: “kağay- fiili ise dik durmak veya ayak üstü durmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 307. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kāra-y-: “karay- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Kararmak; 2. Zayıflanmak, karanlıklaşmak” ÖTS. 297. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- keksā-y-: “keksay- fiili ise yaşlanmak, ihtiyarlaşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 344. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kekk-ay-: “kekkay- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Kendini dik tutmak; 2. Kendini herkesten üstün koymak, mağrur olmak” ÖTS. 344. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kam-āy-: “(Far+T.) kamay- fiili ise 3 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Azalmak; 2. Kaybolmaya başlamak; 3. Küçülme” ÖTS. 332. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- keng-ay-: “kengay- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Genişlemek; 2. Yayılmak, gelişmek” ÖTS. 345. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kiçr-ay-: “kiçray- fiili ise ölçü bakımından kısalma, küçük olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 340. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kirt-ay-: “kirtay- fiili ise uykusuzluk veya yorgunluktan gözleri küçülme anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 340. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

- ķiyşay-y-: “ķiyşay- fiili ise eğilmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 326. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kóp-āy-: “kópay- fiili ise çoğalmak, artmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 336.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ķópp-ay-: “ķóppay- fiili ise dağınık veya düzensizlikten kötü gözükme anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 315. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kúç-āy-: “kúçay- fiili ise güçlenmek, yükselmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 334.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- lall-ay-: “lallay- fiili ise eğik veya yumuşak bir hale girmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 354. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- múng-āy-: “múngay- fiili ise küsmek, üzölmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 376.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- múnk-ay-: “múnkay- fiili ise öne doğru eğilmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 376.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ókra-y-: “ókray- fiili ise gazapla bakmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 99.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- óşşay-y-: “óşşay- fiili ise süret asmak, kusmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 98.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- pas-ay-: “pasay- fiili ise 3 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. yüksekliğı eksik olmak, çökmek, azalmak; 2. Derecesi güçsüz olmak; 3. Olduğı mevkiden düşmek” ÖTS. 142. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- púç-āy-: “púçay- fiili ise şişik ve kabarık hâletinden küçölmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 144.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

- sāġ-āy-: “sāġay- fiili ise sağ olmak, iyileşmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 243.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- sārg-āy-: “sārgay- fiili ise 3 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. sarı olmak; 2. Beklemek; 3. Sığınarak sormak” ÖTS. 247.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- sólca-y-: “sólca- fiili ise bayılmak, hafızasını kaybetmek, hiçbir şey hissetmemek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 256.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- sór-ay-: “sóray- fiili ise kımıldamadan bakmak, şaşıp kalmak gibi bakmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 255. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- súst-ay-: “(Far.+Ö.) sústay- fiili ise dayanıksız olmak, tembel olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 247.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- şalp-ay-: “şalpay- fiili ise sıcaktan solmak, zayıflamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 267.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- şumşa-y-: “şumşay- fiili ise boynunu içine çekmek, kusup alınmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 268.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tār-ay-: “tāray- fiili ise daralmak, dar olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 149.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tikka-y-: “tikkey- fiili ise dik olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 179.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tirc-ay-: “tircay- fiili ise dişini göstererek gülmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 176.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- úlġa-y-: “úlġay- fiili ise büyüme, çıkmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 87.“eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

zór-āy-: “zóray- fiili ise zorlanmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 239. “eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

2.2.7 -da-, -ta-, -da-, -de-, -ta-, -te-

“Türkçede eskiden beri görülen, diğer isimlerden fiil yapmakta çok az kullanılan bu ek ses taklidi kelimelerden fiil yapmakta işlek bulunmaktadır. Diğer isimlerden yapma ifade eden ses taklitlerinden olma ifade eden fiiller yapar.” (Ergin, 2008: s. 182).

-da-, -ta-, -da-, -de-, -ta-, -te- ekiyle türemiş fiiller:

āl-da-~al-dat-: “alda- fiili ise 1. Kandırmak; 2. Yalandan söz vermek; 3. Yoldançıkartmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Āldagani yaḥṣi bāla-Kandırıcı iyi çocuk.) (2. Oni āldab úyga ālib bārdi-Onu yalan söyleyerek eve götürdü.) (3. Sen bu gaplariñ bilan meni āldayalmaysañ-Sen bu sözlerinle beni yoldan çıkaramazsın.)” ÖTS. 78.

hay-da-: “hayda- fiili ise 1. Kovmak; 2. Atmak, çıkarmak, 3. Araç sürmek; 4. Tarla sürme, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (Kóylarnisāyaga haydamāḳ-Koyunları gölgeye kovmak.) (2. İşdan haydamāḳ-İşten atmak veya çıkartmak.) (3. Taraktor haydamāḳ-Traktör sürmek.) (4. Yerni āmaç bilan haydamāḳ-Zemini sürmek.)” ÖTS.395.(TS. “yok”).

in-da-: “inda- fiili ise bir şey demek, ses çıkarmak, anlamındaki kullanımlıktır.” ÖTS. 109.

“Eeri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

is-ta-: “ista- fiili ise istemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 105. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“iste- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (İçerigirmekten korkarak bahçedeki demir kanepeye oturmak istedi.)” TS. 987.

- mağ-ta-: “makta- fiili ise iyi yönlerini tavsif etmek, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 370.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tāp-ta-: “tāpta- fiili ise 1. Ayak ile basıp ezmek; 2. Hakaret etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Bālalar maysani tāptadılar-Çocuklar ekini basıp ezdiler.)” 148. F-i
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- un-da-: “unda- fiili ise çağırarak, yardım için davet etmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Bu işga meniñ vücdānim undamaydı-Bu işe benim vücdanım çağırıyor.)” ÖTS. 88.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yān-da-: “yanda- fiili ise yakın varmak, yaklaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 402.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tóh-ta-: “tóhta- fiili ise durmak, tevakkuf etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 171.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yas-ta-: “yas-ta- fiili ise süslemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 404.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.2.8 -dira-

“Bu ek sadece bazı yansıma kelimelerden fiil türetir.” (Coşkun, 2000: s. 60).

-dira- ekiyle türemiş fiiller:

- cav-dira-: “cavdira- fiili ise kurtuluş için sığınmak, ümit ile bakmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 190.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- cil-dira-: “cildira- fiili ise azıcık akmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Kóziniñ yāşi cildirab yúzigā āḳdi-Gözünün yaşı azıcık yüzüne aktı.)” ÖTS. 192.(TS. “yok”).
- çúl-dira-: “çúldira- fiili ise şaşkınlıktan hızlı hızlı konuşmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 198.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ğúl-dira-: “ğúldira- fiili ise bir şey hakkında duyar duymaz boş konuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kül-dira-: “(TT.) kúldira- fiili ise güldür güldü ses çıkarmak, anlamlarında kullanılamkatdır. Örneği: (Ḳarni kúldiradi-Karnı güldüredi.)312. (TT. “yok”).
- şal-dira-: “şaldira- fiili ise bir birine çarparak ses çıkarmak, şaldır-şaldır sesçıkmaq, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 267.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- val-dira-: “valdira- fiili ise ağzına geleni söylemek, iyi ve kötüyü fark etmemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 392.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

2.2.9 -i-, -ı-, -i- / -u- / -ü-

“Bu ek eski Türkçede kullanılırdı. Fakat sonradan işlekliliğini ve canlılığını kaybetmiştir.” (Ergin, 2008:s. 182).

-i-; -ı- / -i-, -u- / -ü-, ekiyle türemiş fiiller:

- aç-i-: “açi- fiili ise mayalanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 68.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- āğr-i-~ağr-ı-: “āğri- fiili ise ağrımak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 60.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
“ağrı- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Başı ağrımak.)” TS. 40.
- alc-i-: “alci- fiili ise önemsiz konuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 78.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- arç-i-: “arçi- fiili ise kabağın üzmek, koparmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 71.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ar-i-~arı-n-: “ari- fiili ise arınmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kiri arimāķ-kiritemizlenmek.)”ÖTS. 72.
“arın- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 118.
“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- arz-i-: “(Far+Ö.) arzi- fiili ise 1. Bir şeyin fiyatı tahmin ettiği fiyata ile aynı olmak; 2. Değerli 3. Uygun, layık, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (2. Tér tókışga arziydéğan iş-Ter akıtmaya değerli iş.) (3. Kelin bólişga arziydéğan kız-Gelin olmaya uygun kız.)” ÖTS. 71.
“Eseri yazan hoca yukarıdaki fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).

- ayn-i-: “ayni- fiili ise 1. Tazeliğini, temizliğini, saflığını kaybetmek, bozulmak; 2. Rengi değişmek; 3. Sözünden dönmek; 4. Ahlakını kaybetmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Aynigan süt-Bozulan süt.) (2. Aynigan çit-Rengi değişen kumaş.)” ÖTS. 109.
- “Eseri yazan hoca yukarıdaki fiilin üçüncü ve dördüncü anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bây-i-: “bayi- fiili ise zengin olmak, serveti artmak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Sók tóymas, ógri báyimas-Cimri doymaz, hırsız zengin olmaz.)” ÖTS. 122.
- búrķ-i-: “búrķi- fiili ise yükselmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 127.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cim-i-: “cimi- fiili ise susmak, sakın olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 192.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çalǵ-i-: “çalǵi- fiili ise yapacağı işi unutmak, anlamında kullanılmaktadır.Örneği: (Gapga çalgıib iş kǵalıb kėtıbdı-Laf ile meşgulolup işi unutmuş.)” ÖTS. 197.(TS. “yok”).
- çangi-i-: “çangi- fiili ise Toz çıkmak, duman kalkmak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Kóçalar çangidi-Sokaklar toz oldu.)” ÖTS. 198.(TS. “yok”).
- dayd-i-: “daydi- fiili ise Bir yere yaşamayıp her yerde taşınıp yürümek; 2. Eve oturmayıp boş gezmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Daydiligda ótkan úmur-Taşınmakla geçen hayat.) (2. Úyińda kam bólasań, qayérlarda daydiysań-Evinde az gözüküyorsun, nerelerde gezersin.)” ÖTS. 229. (TS. “yok”).
- çóç-i-: “çóçi- fiili ise 1. Uykudan korkup zıplayarak kalkmak; 2. Korkmak, atlamak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 199.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- gang-i-: “gangi- fiili ise Şaşmak, olay veya hadise yüzünden ne yapacağını bilmemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 349.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğic-i-/ğaç-i-: “ğici- veya ğaci- fiili ise kemirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kaş-i-~kaş-ı-: “kaşı- fiili ise kaşımak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 305.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kaşı- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Baktiki doktor sakalını kaşıyarak susuyor.)” TS. 1102
- ók-i-~ok-u-: “óki- fiili ise okumak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kitāb ókimāḡ-Kitap okumak.)” ÖTS. 99.
- “oku- fiili ise 9 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bana umutsuz bir sesle son raporları okudu.)” TS. 1494.
- ranc-i-: “(Far+Ö.) ranci- fiili ise dertlenmek, zorlanmak, ağrımak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 235.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- nāl-i-: “(Far+Ö.) nāli- fiili ise Şikayet etmek, razı olmamak, ağlamak, feryat etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Hayatdan nālimāḡ-Hayattan şikāyet etmek.)” ÖTS. 381.(TS. “yok”).
- nók-i-: “nóki- fiili ise dürtmek, dökünmek, itmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 387.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tāş-i-~taş-ı-: “tāşi- fiili ise bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 157.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“taşı- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Hastayı ekseriya yakın kasabaya kadar sırtta taşırlardı.)” TS. 1915.

tinç-i-: “tinç- fiili ise dinç olmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği:(Tişimni úzdirdim tinçidim-Dişimi úzdürdüm dinç oldum.)” ÖTS. 180.(TS. “yok”).

tók-i-~dok-u-: “tók- fiili ise dokamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Qālın tókimāq-Halı döküme.)” ÖTS. 174.

“doku- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bir tezgahda tülbent dokuyan narin bir kıza aşık oldum.)” TS. 552.

yālç-i-: “yālç- fiili ise 1. Hayatta yeterince rahat olmak; 2. İyi yetişmek, mutlu olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Úmrunda yalçib nan yemagan-Hayatında rahatça yemek yemeyen.) (2. Şaşgan kız érga yālçimas-Şaşan kız kocasından mutlu olmaz.) ÖTS. 400.(TS. “yok”).

2.2.10 -illa-

“Bu ek de sadece bazı yansıma kelimelerden fiil türetir. -illä- ekiyle türetilen fiiller, yansıma kelimelerin ifade ettiği bir sesin veya bir durumun meydana geldiğini bildirir.” –

(Hacıyev, 1989: s. 92)”

-illa- ekiyle türemiş fiiller:

ak-illa-: “akilla- fiili ise hızlı hızlı nefes almak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 78.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

- ar-illa-: “arilla- fiili ise yüksek sesle ağlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 72.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- caz-illa-: “(TT.) cazilla- fiili ise cızıldamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 188.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- çars-illa-: “(TT) çarsilla- fiili ise bir şeyin kırılması ve o kırılan şeyden çıkan ses” ÖTS. 196.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- çirs-illa-: “(TT.) çirsilla- fiili ise cırs cırs ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 201.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- çiy-illa-: “(TT) çiyilla- fiili ise çiy çiy diye ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 204.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- dang-illa-: “(TT.) dangilla- fiili ise büyük ve geniş olan haşmetli bina ve o binadan çıkan yansıyan ses anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 226.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- gup-illa-: “(TT.) gupilla- fiili ise gup gup ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 349.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- gurs-illa-: “(TT.) gursilla- fiili ise gurs edip ses çıkmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 349.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- guv-illa-: “(TT.) guvilla- fiili ise güv edip çıkan ses anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 350.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

- ğur-illa-: “(TT.) ğurilla- fiili ise gür edip çıkan kalın ses anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 287.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ğuv-illa-: “(TT.) ğuvilla- fiili ise güv diye çıkan ses (Rüzgâr hakkında) anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.” (TS. “yok”).
- ğóng-illa-: “(TT.) ğóngilla- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Ğóng ğóng ses çıkarmak; 2. Düşünülmeyecek tarzda konuşmak” ÖTS. 288.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ğic-illa-: “(TT.) ğicilla- fiili ise bir birine sürtünerek gıcır gıcır ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.” (TS. “yok”).
- ğir-illa-: “(TT.) ğirilla- fiili ise gır gır ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır. (Araçlar hakkında)” ÖTS. 288.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- giz-illa-: “(TT.) gizilla- fiili ise 1. Giz eden ses hakkında; 2. Araçların çok hızla insanın yanından geçtiğinde hâsıl olan ses anlamında kullanılmaktadır.” 289.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.” (TS. “yok”).
- ğing-illa-: “(TT.) ğingilla- fiili ise gürültülü ses anlamında kullanılmaktadır. (Uçak sesi hakkında)” ÖTS. 289.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ğing-illa-: “(TT.) ğingilla- fiili ise sessiz konuşmak, fısıldamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 289.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- huv-illa-: “(TT.) huvilla- fiili ise ince esmek, soğuk rüzgâr hakkında kullanılmaktadır.” ÖTS. 395.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

huv-illa-: “(TT.) huvilla- fiili ise kimsesiz kalmak, boş olmak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Mehmanlar kêtib, havli huvillab kâldi-Misafirler gidince ev kimsesiz gibi oldu.)” ÖTS. 395.(TS. “yok”).

hîr-illa-: “(TT.) hîrilla- fiili ise hır hır ses çıkarmak, horlamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 218.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

ir-illa-: “(TT) irilla fiili ise ir ir ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır. (it hakkında.)” ÖTS. 104.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

im-illa-: “imilla- fiili ise çok yavaş yorulmuş gibi hareket etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 109.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

inķ-illa-: “inķilla- fiili ise hastalık veya ağrı tesiri neticesinde dertli ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 109.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

ķārs-illa-: “ķārsilla- fiili ise meyveleri dişlerken o’ndan ses çıkan ses hakkında anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 303.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

ķirķ-illa-: “ķirķilla- fiili ise güçlenmek, kuvvetlenmek, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Érkak ķirķķa kirsā ķirķillaydi-Erkek kırk yaşında girerse güçlenir.)” ÖTS. 321. (TS. “yok”).

ķilp-illa-: “ķilpilla- fiili ise nazlı, işveli, cilveli hareket etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 325.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

ķar-illa-: “(TT.) kārilla- fiili ise kar kar ses çıkartmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 330.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

lağ-illa-: “lağilla- fiili ise boş ve önemsiz konuşmak, dedikodu yapmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 353.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

loğ-illa-: “loğilla- fiili ise acımak, ağrımak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 354.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

lok-illa-: “lokilla- fiili ise sallanarak dipsiz yürümek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 354.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

lip-illa-: “lipilla- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Hızlı ve hafif hareket etmek; 2. Pır pırlamak (Ateşin yanması hakkında)” ÖTS. 354.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

lik-illa-: “likilla- fiili ise tam yerinde yerleşmeyip sallanıp durmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 354.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

pórs-illa-: “pórsilla- fiili ise yumuşacık olup şişip durmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 144.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

póngilla-: “póngilla- fiili ise küsüp burnuyla yavaşça cevap veren, yavaşkonuşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 144.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

piğ-illa-: “piğilla- fiili ise Gülüş ve ağlayışla birlikte ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 146.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

şanğ-illa-: “şanğilla- fiili ise 1. Bağırarak konuşmak; 2. Rahatsız edici sesler çıkarmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 267.

- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tar-illa-: “tarilla- fiili ise tar diye çıkan ses anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 156.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tağ-illa-: “(TT.) tağilla- fiili ise tak ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 160.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tong-illa-: “tongilla- fiili ise düşünülmez biçimde konuşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 175.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tirs-illa-: “tirsilla- fiili ise çok kilo almaktan derisine sığmayacak hale gelmek. Anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Yüzlari tirsillab turardi-Yüzleri patlayacak durumdaydı.)” ÖTS. 177. (TS. “yok”).
- vāv-illa-: “(TT.) vāvilla- fiili ise vav diye çıkan ses (it hakkında) anlamında kullanılmaktadır.” TSÖ. 389.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- vağ-illa-: “(TT) vağilla- fiili ise bağırarak ses çıkarmak (su hakkında) anlamında kullanılmaktadır.. Örneği:(suv vağillab kaynadi-Su fıkırdayıp kaynadı.)” ÖTS. 391. (TS. “yok”).
- viz-illa-: “vizilla- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Vız vız ses çıkarmak; 2. Hızlı hareket etmek. Örneği: (1. Óğ vizillab ótdi-Ok vız diye geçti.) (2. Vizillab bārib kēlmāğ-Hızlı gidip gelmek)” ÖTS. 392.(TS. “yok”).
- viş-illa-: “vişilla- fiili ise fiş fiş diye ses çıkarmak anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (İlaniñ vişillagan āvāzi eşitildi-Yılanın fiş fiş sesi duyuldu.)” ÖTS. 392. (TS. “yok”).
- zir-illa-: “zirilla- fiili ise çok korkmaktan titremek, anlamında kullanılmaktadır.” 240.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

2.2.11 -ira-

“Bu ek de bazı yansıma kelimelerden fiil türetir ve anlam açısından +illa- ekiyle türetilen fiillere yakındır.” (Şaabdurahmanov, 1980: s. 200).

-ira- ekiyle türemiş fiiller:

hilp-ira-: “hilpira- fiili ise rüzgârda uçup sallanıp durmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 396.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

ķalt-ira-: “ķaltira- fiili ise soğuk veya korku tasiri neticesinde titremek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 307.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

ķāvc-ira-: “ķācira- fiili ise 1. Susuzluktan solup kurumak; 2. Çatlamak, yarılmak anlamlarında kullanılmaktadır. (2. Lablari ķāvciramāķ-Dudakla çatlamak.)” ÖTS. 310.

“Eseri yazan hoca yukarıdaki fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiş.”(TS. “yok”).

mólt-ira-: “móltira- fiili ise merhametli bakmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 376.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

milt-ira-: “miltira- fiili ise zayıf yanmak, pir, pirleyip yanmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 378.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

mild-ira-: “mildira- fiili ise suyun çok az bir biçimde akması, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 378.

- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- şalv-ira-: “şalvira- fiili ise 1. Normal haletini kaybedip yumuşamak; 2. Zayıf olmak, tembelleşmek, anlamların da kullanılmaktadır.” ÖTS. 267.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tent-ira-: “tentira- fiili ise 1. Boş gezmek; 2. Kendini kaybetmek, şaşmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 184.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- yalt-ira-: “yaltira- fiili ise parlamak, nur saçmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 406.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- yilt-ira-: “yiltira- fiili ise parlamak, nur yansıtmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 416.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

2.2.12 -ğā-, -gā-, -kā-, -kā-

Özbek Türkçesinde -ğā-, -gā-, -kā-, -kā- ekleri “Geçişli fiiller yapar.” (Coşkun, 2000: s. 62).

-ğā-, -gā- /- kā-, -kā- ekiyle türemiş fiiller:

- çāy-kā-: “çayka- fiili ise yıkamak, temizlemek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Kirni çaykamāḡ-Kiri yıkamak.)” ÖTS. 203.(TS. “yok”).
- çúl-ğa-: “çúlğa- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Örtmek, kaplamak; 2. Sahip olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Aṭrāfi ḡaraṅilik çúlḡadi-Etrafı karanlık kapladı.) (2. Bāşimni túrli ḡiyāllar çúlḡib ālgan-Kafamı türlü hayaller sahip olmuş.)” ÖTS. 198. (TS. “yok”).

- is-ka-: “iska- fiili ise koklamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 105.
 “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tón-ka-: “tónka- fiili ise başkadan görmek, yani yaptığı işi başkasına atmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 175.
 “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ķār-ga-: “ķargā- fiili ise beddua etmek, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 304.
 “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- pay-ķa-: “payķa- fiili ise 1. Hissetmek, sezmek; 2. Manasını anlamak, düşünmek, okumak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 146.
 “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- púr-ka-: “púrka- fiili ise püskürtmek, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 144.
 “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- ter-ga-: “terga- fiili ise 1. Soruşturmak, nezaret etmek; 2. Belirtmek araştırmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (2. Cināyatları tergamaāķ Cinayetleri araştırmak.)” ÖTS. 181.
 “Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- yarla-ķa-: “yarlaķa- fiili ise affetmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Húda seni yarlaķasin-Allah seni affetsin.)” ÖTS. 398.
- er-gā-ş-: “ergaş- fiili ise 1. Peşinden gitmek, izlemek; 2. Taklid etmek, kiseden örnek alarak onun yaptığını yapmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 112.
 “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- tāy-gā-n-: “tayģan- fiili ise kaymak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 152.
 “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

2.2.13 -ğar-, -kar-

Özbek Türkçesinde -ğar-, -kar- eki geçişli fiiller yapar. İşlek olmayan bir ektir. (Coşkun, 2000: s. 61).

-ğar-, -kar- fiiliyle türemiş fiiller:

bāş-kār-: “bāşkar- fiili ise 1. İdare etmek; 2. Harekete getirmek, çalıştırmak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 120.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

su-ğar-: “suğar- fiili ise 2 farklı anlamda kullanılmaktadır. 1. Sulandırmak; 2. Su içirtmek, anlamlarındakullanılmaktadır. ÖTS. 252.

tón-kar-: “tónkar- fiili ise döndürmek, üstünü altına, altını üstüne getirmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 175.

“Eseri yazan hoca bu fiili ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.2.14 -kır-, -kir-; -kır-, -kir-, -kur-, -kür-

“Genellikle taklidi kelimelerden fiil türetir.” (Coşkun, 2000: s. 62).

-kır-, -kir-; -kır-, -kir-, -kur-, -kür- ekiyle türemiş fiiller:

çin-kır-: “çin kır- fiili ise ince ses çıkartmak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 203.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

hāy-kır-: “hāy kır- fiili ise çağırmaq, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 396.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

kiç-ķir-: “ķiķķir- fiili ise baķırmak, sertķe ses ķıkartmak, anlamındakullanılmaktadır. ÖTS. 321.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

piş-ķir-: “pişķir- fiili ise burundan güçlü ses ķıkarmak anlamında kullanılmaktadır. (Hayvanlar hakkında.)” ÖTS. 146.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

sip-ķir-: “sipķir- fiili ise Bir kere içip bitirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 257.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

óş-ķir-: “óşķir- fiili ise kızarak konuşmak, gazap olmak, anlamındakullanılmaktadır. ÖTS. 98.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

2.2.15 -ģi-, -gi-

Özbek Türkçesinde -ģi-, -gi- eki işlek olmayan bir ektir. Sonu ünsüzle biten tek heceli kelimelere getirilir. (Coşkun, 2000: s. 61).

-ģi-, -gi- ekiyle türemiş fiiller:

şón-ģi-: “şónģi- fiili ise su veya benzeri şeyler içinde girip boķulmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 268.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

sin-ģi-: “singi- fiili ise kaymak, geçmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 259.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

tān-ği-: “tānği- fiili ise bağlamak, sıkı bağlamak, anlamında kullanılmaktadır.”
ÖTS. 163.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”)

siz-ği-: “sizği- fiili ise akmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 258.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

2.2.16 -ķ- , -k-; -ķ- , -k-

“Bu ek işleklik sahası geniş olmayan eklerden biridir. Eski Türkçede örnekleri daha çoktu. Bugün ancak birkaç misalde görülür. Yalnızca olma ifade eden fiiller yapar.” (Ergin, 2008: s. 183).

-ķ- / -k-; -ķ- / -k- ekiyle türemiş fiiller:

āçi-ķ-~acı-k-: “āçiķ- fiili ise acıkmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 56.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

“acı-k- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. TS. 8. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”

biri-k-~biri-k-: “birik- fiili ise birikmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynızamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Birikkan yéngar- Birleşen yener.)” ÖTS. 135.

“birik- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki üçüncü anlamla tutarlıdır. Örneği:(Meydanlarda çamurlar, sular birikirdi.)” TS. 281.

cúnci-k-: “cúnciķ- fiili ise soğuktan veya hastalıktan eğilmek, anlamındakullanılmaktadır. ÖTS. 191.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

- çini-ķ-: “çiniķ- fiili ise kendini dayanıklı sabırlı yapmak, anlamındakullanılmaktadır. ÖTS. 204.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- dimi-k-: “dimiķ- fiili ise 1. Hava yetişmediğinden boğulmak; 2. Örtülmek,bozulmak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 230.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- enti-k-: “entik- fiili ise 1. Sıkıntı ve teşviştten sert nefes almak; 2. Havayetişmeyince hızlı bir biçimde nefes almak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 116.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- hāvli-ķ-: “(Arp+Ö.) hāvliķ- fiili ise 1. Şaşkınlıktan acele etmek; 2. Çok rahatsız olmak, teşviş etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 395.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- hayi-ķ-: “hayiķ- fiili ise birer işi yapmak için korkmak, heyecanlı olmak,anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (O baladan ham ayiķmaydi- O beladan hem korkmuyor.)” ÖTS. 396.(TS. “yok”).
- içi-k-: “içik- fiili ise 1. Çok özlemek; 2. Anne babasını özleyip hasta olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 104.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).
- kéçi-k-~geci-k-: “kéçik- fiili ise gecikmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynızamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Maktabka kéçikmāķ-Okula gecikmek.)” ÖTS. 343.
- “gecik- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 735.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- nami-ķ-: “(Far+Ö.) namiķ- fiili ise nem çekmek, nemlenmek, anlamınd kullanılmaktadır. ÖTS. 385.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

yóli-ķ-: “yóliķ- fiili ise 1.karşılaşmak; 2. Yakalanmak, anlamlarındakullanılmaktadır. Örnekleri: (1. İştan kéyin rayisga yóliķtim-İştan sonra rais ile karşılaştım.)” ÖTS. 414.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

zāri-ķ-: “zāriķ- fiili ise muhtaç olmak, iştıyak duymak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 238.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

2.2.17 -kira-, -ķira-

“Bu ek genellikle ses taklitlerinden fiil yapar. İşlek olmayan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 62).

-kira-, -ķira- ekiyle türemiş fiiller:

bāsin-ķira-: “bāsinķira- fiili ise Kābus görmek, uykuda korkmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 119.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

esan-ķira-: “esanķira- fiili ise şaşmak, ne yapacağını bilmemek, aklını kaybetmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 113.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

işān-ķira-: “işānķira- fiili ise inanmış gibi, bir az inanmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 106.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

sir-ķira-: “sirķira- fiili ise güçsüz olmak, zayıf olmak, anlamındaKullanılmaktadır.” ÖTS. 258.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

tir-ķira-: “tirķira- fiili ise 1. Her tarafa sıçramak; 2. kaçmak, anlamlarındakullanılmaktadır.” ÖTS. 177.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

yar-ķira-: “yarķira- fiili ise parlamak, nur yansımak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 403.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiş.”(TS. “yok”).

2.2.18 -lā-; -la- -le-

“Bu ek isimden fiil yapma eklerinin en işlek olanıdır. Misalleri sayılmayacak kadar çok olup ismden fiil yapma gerekince bugün en canlı ek olarak daima bu eke başvurulur. Hemen hemen her çeşit ismin sonua gelerek yapma veya olma ifade eden fiiller yapar. Türkçede başlangıçtan beri kullanıla gelmiş, bilhassa son zamanlarda işlekliliği çok artarak isimden fiil yapma sahasını hâkim olan başlıca ek durumuna yükselmiştir. (Ergin, 2008:s. 180.).

-lā-; -la-, -le- ekliyle türemiş örnekler:

āççik-lā-: “āççikla- fiili ise küsmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 68.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ādim-lā-~adım-la-: “ādimla- fiili adım basmak, yürümek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 57. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“adımla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 23.

āhir-la-: “(Arp+Ö.) Sona ermek, bitmek, az kalmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 57.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- āhak-la-: “(Far+Ö) āhakla- fiili ise boyamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 64.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- āk-la-~ak-la-: “ākla- fiili ise aklamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynızamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. (Mahkama gúnahsizlarni āqladi-Makeme suçsuzları temize çıkardı.)” ÖTS. 61.
- “akla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” TS. 55.
- “Eseri yazan hocalar aklamak fiilinin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişler.”
- ālķış-lā-: “ālķışla- fiili ise dua etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 62.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ālis-la-: “ālisla- fiili ise uzaklaşmak, anlamında kullanılmaktadır. ” ÖTS. 63.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- alla-la-: “allala- fiili ise bebekleri ses çıkarıp okşayarak uyutmak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 79.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- aniķ-lā-~anık-la-: “aniķlā- fiili ise 1. Belirtmek; 2. Hazırlamak anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 82.
- “anıkla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlamla Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 99.
- ardāk-la-: “ardakla- fiili ise 1. Hürmet etmek, değer vermek; 2. Dikkat etmek, düşünmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 71.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- āra-lā-~ara-la-: “ārala- fiili ise aralamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynızamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Buğdayzārni āralāb ótmāķ-Buğday tarlasından aralayıp geçmek.)” ÖTS. 58.

“arala- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 113.

āraž-la-: “ārazla- fiili ise kusmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 180.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

āriḳ-la-arıḳ-la-: “āriḳla- fiili ise arıklamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 58.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“arıkla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 117.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”

ārḳa-la-~arka-la-: “ārḳala- fiili ise arkalamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 58.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“arkala- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 121.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”

ārra-la-: “(Far+Ö.) ārrala- fiili ise testere ile kesmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 72.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

asfālt-la-~asfalt-la-: “(Y+T.) asfaltla- fiili ise asfaltlamak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 74.

“asfaltla- fiili ise bir anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS 128.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”

āv-lā-~av-la-: “āvla- fiili ise avlamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Órdak āvlamāḳ-Órdek avlamak.)” ÖTS. 63.

“avla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 149.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”

ayirbāş-la-: “ayırbaşla- fiili ise kendi başına veya birer şartla değiştirmek, tebdil etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 110.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

‘ayb-la-~ayıp-la-: “(Arp+T.) aybla- fiili ise ayıplamak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 284.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“ayıpla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ayıplama kardeş, üç gündür lakırtı orucun deyim.)” TS. 159.

bāb-la-: “(Far.Ö.) bābla- fiili ise 1. Her hangi bir işi kendi isteği gibi yapmak; 2. Kandırmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 117.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

bāğ-la-~bağ-la-: “bāğla- fiili ise bağlamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kāpnin āgzini bāğlamāḳ-Çuvalın ağzını bağlamak.)” ÖTS. 120.

“bağla- fiili ise 16 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Gemiye iskeleye bağlamak.). TS. 180.

bağış-la-~bağış-la-: “bāğışla- fiili ise bağışlamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Ózini‘ alimge bāğışlamāḳ-Kendini bilime bağışlamak.)” ÖTS. 124.

“bağışla- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Çocuk elindeki çiçek demetini kumandanın ayağı altına atarak: Babamı bağışlayınız diyordu.)” TS. 179.

bahā-la-: “(Far+Ö.) bahāla- fiili ise fiyatını sormak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS.132.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- bālta-la-~balta-la-: “baltala- fiili ise baltalamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS.121.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “baltala- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 195.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”
- bāstiriḳ-la-: “bāstiriḳla- fiili ise baskı yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 118.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bāṣāḳ-la-: “bāṣāḳla- fiili ise başak derlemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 119.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bāṣ-la-~baṣ-la-: “bāṣla- fiili ise başlamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Yaḥşi işni kaçan bāṣlasaṅ ham kéç-İyi işi ne zaman başlarsan henüz geç.)” ÖTS. 120.
- “baṣla- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Şairliğe on sekiz yaşında gazel ve rubailerle başlamıştı.)” TS. 218.
- barābar-la-: “(Far+T.) barābarla- fiili ise denkleştirmek, eşitlemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 123.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bay^ʿ-la-: “(Arp+Ö.) bay^ʿla- fiili ise fiyat sormak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 135.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bélgi-la-: “bélgila- fiili ise 1. Şartlı nişane simge koymak; 2. Tayin etmek,kaydetmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Bélgilangan vaḳtga kélmāḳ- Kaydedilen zamana gelmek.)” ÖTS. 137. (TS. “yok”).

- biryāk-la-: “biryākla- (Bir+yāk-la-) birleşik isimdir. Bir tarafa, yöne, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Bir yāqlama qazāvat étmāq-Bir tarafa savunmak.)” ÖTS. 135.(TS. “yok”).
- bólak-la-: “bólakla- fiili ise parçalara ayırmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 131. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bóz-la-~boz-la-: “bózla- fiili ise bozlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 130.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “bozla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 310.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”
- bóy-la-: “bóyla- fiili ise 1. Boyunu ölçmek; 2. Boynunu uzatarak bakmak; 3. Su veya yolu takip etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 132.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- búrdala-la-: “búrdala- fiili ise parçalamak, dilimlemek, kırmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 127.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- búrgi-la-: “búgila- fiili ise Matkap etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 127.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bútún-la-~bütün-le-: “bútúnla- fiili ise bütünlemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 126.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “bütünle- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ve yıldızlar indikçe bakışlarınla / bütünlenirdi varlığım.)” TS. 336.
- carāhat-la-: “(Arp+Ö.) carāhatla- fiili ise yaralanmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 188. (TS. “yok”).
- carang-la-: “carangla- fiili ise carang diye ses çıkarmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 188.

- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cay-la-: “(Fars+Ö.) cayla- fiili ise koymak, yerleştirmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 187.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”)
- cift-la-~çift-le-: “(Far+T.) ciftla- fiili ise çiftlemek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 189.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “çiftle- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardanbirinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 434.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”
- cihāz-la-: “(Arp+Ö.) cihazla- fiili ise cihaz ve esbaplar ile temin etmek, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 191.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cilav-la-: “(Far+Ö.) cilavla- fiili ise 1. At veya eşeğe yogan takmak; 2. İdare etmek, yollandırmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 189.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cilvir-la-: “cilvirla- fiili ise zımparalamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 192.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cimir-la-: “cimirla- fiili ise 1. Küçük dalgalarla kaplamak; 2. Cilve etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 192.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cips-la-: “cipsla- fiili ise bir şeyin iyi bir biçimde kapatılması ve arasında her hangi bir deliğin olmaması, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 191.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- civir-la-: “civirla- fiili ise her türlü renge değişmek, cilve etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 192.

- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cuca-la-: “(Far+Ö.) cucala- fiili ise civciv yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 191.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çāğ-la-: “çāğla- fiili ise tahmin etmek, kıyaslamak, ölçmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Raķibiniņ kúçini çāğlab kórmāķ-Rakibinin gücünü tahmin etmek.)” ÖTS. 194.(TS. “yok”).
- çāğ-la-: “çāğla- fiili ise hazırlamak, hazırlık yapmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Ózini úzāķ yólga çāğlamāķ-Kendini uzak yola hazırlamak.)” ÖTS. 194. (TS. “yok”).
- çak-la-: “(Far+T.) çakla- fiili ise yırtığı dikmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 194.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çama-la-: “çamala- fiili ise 1. Tahmin etmek; 2. Planlamak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Āğirligini çamalab kórmāķ-Ağırılığını tahmin etmek.) (2. Şúnça kúndan béri çamalab kóygan gaplari esidan çıkib kétidi-Bu kadar günlerden beri plan ettiği şeyleri unutmuş.)” ÖTS. 197.(TS. “yok”).
- çanga-la-: “(Far+Ö.) çangala- fiili ise avuçlamak, anlamında kullanılmaktadır.” Örneği: (Búrgút kuşni çangallab āldi-kartal kuşu avuçlayıp aldı.)” ÖTS. 198. (TS. “yok”).
- çapķi-la-: “çapķila- fiili ise çakıyla vurmak, kesmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 193.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çaraķ-la-: “çaraķla- fiili ise parlamak, nurlanmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Yulduzlar çarķilab túrgan géça-Yıldızlar parlayan gece.)” 196.(TS. “yok”).
- çar-la-: “çarla- fiili ise 1. Davet etmek, çağırarak; 2. Gelin töreni düzenlemek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Mehmān çarlamāķ Misafir

davet etmek.) (2. Kélin çarlamāk-Gelin törenini hazırlamak.)”ÖTS. 193.(TS. “yok”).

çarh-la-: “(Far+T.)çarhla- fiili ise 1.Çark ile kesici şeyleri keskin yapmak; 2. Tahrik etmek, kullanmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Piçāk çarhlamāk- bıçağı çarkla keskinleştirmek.)” ÖTS. 196.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çéga-la-: “çégala- fiili ise yapıştırmak, ulamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 205.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çegra-la-: “çegrala- fiili ise 1. Sınırını belirtmek, çizmek; 2. Tasir veya amel dairesini belirtmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Acratilgan maydanni çegralamāk- ayrılan alanı belirtmek.) (2. Çegralangan miqdārda satiladi-belirtilen miktarda satılacak.)” ÖTS. 205.(TS. “yok”).

çit-la-: “çitla- fiili ise 1. Düz yoldan çıkıp o yolun dışında yürümek; 2. Atlamak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Ma’alanıñ kıyın cayını taşlab ótdi-konunun zor yerini atlayarak geçti.)” ÖTS. 204.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çókiç-la-: “çókiçla- fiili ise balyoz ile vurmak, kırmak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 200.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çól-la-: “çólla- fiili ise susamak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Çóllab āğzim қақраб қалди-Susuzluktan ağzım kuruyup kaldı.)” ÖTS. 200.(TS. “yok”).

çót-la-: “çótla- fiili ise abaküs ile hesaplamak, saymak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 199. (TS. “yok”).

- çómiç-la-: “çómiçla- fiili ise kepçe ile dağıtmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 200. (TS. “yok”).
- çózgi-la-: “çózgila- fiili ise çözerek uzunlaştırmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Hamirni çózgılamāk-Hamuru çözmek.)” ÖTS. 199.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çuğul-la-: “çuğulla- fiili ise şeytanlık etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 198.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çuğur-la-: “çuğurla- fiili ise Kuşların çıkarttığı ses, yanı kuşlara ait bir ses” ÖTS. 198.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- dam-la-~dem-le-: “damla- fiili ise demlemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 226. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “demle- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.”“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”
- darak-la-: “(Arp+T.) darakla- fiili ise sormak, haber almak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Daraklamagan cayim qālmadi-Sormayan yerim kalmadı.)” ÖTS. 223.(TS. “yok”).
- darang-la-: “darangla- fiili ise darang daran ses çıkarmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 223.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- dasta-la-~deste-le-: “(Far+T.) dastala- fiili ise destelemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 224.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “destele- fiili is 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 511.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişler.”

- dava-la-: “(Arp+T.) davala- fiili ise tedavi etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 227.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- dim-la-: “dimla- fiili ise herareti veya buharı çıkmayacak bir şekilde örtmek, kapatmak, anlamında kullanılmaktadır. (Meyve hakkında)” ÖTS. 230.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- dupur-la-: “dupurla- fiili ise dup dup ses çıkarmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Dupurlab yúrúmāḡ- Döpürleyip yürümek.)” ÖTS. 227.(TS. “yok”).
- duraga-la-: “(Far+Ö.) duragala- fiili ise melezlenmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 227. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- durust-la-: “(Far+T.) durustla- fiili ise doğrulamak, düzeltmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 223.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- dukkak-la-: “dukkla- fiili ise kabak çıkartmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 228.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- duppas-la-: “duppasla- fiili ise yumruklamak, vurmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 228.
- dupur-la-: “dupurla- fiili ise dup dup ses çıkarmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Dupurlab yúrúmāḡ- Döpürleyip yürümek.)” ÖTS. 227.(TS. “yok”).
- eḡāṭa-la-: “(Arp+Ö.) eḡāṭala- fiili ise kuşatmak, sarmak, kavramak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 68. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- eḡtiyāṭ-la-: “(Ar.+Ö) eḡtiyāṭla- fiili ise 1. Dikkat etmek, tedbirli olmak; 2. Eli sıkı olmak, boşuna para harcamamak, anlamlarında kullanılmaktadır. ” ÖTS. 69.

- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- egala-: “egala- fiili ise sahip olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 115.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- egal-la-: “egalla- fiili isse 1. Sahip çıkmak veya sahip olmak, kendininki yapmak; 2. Kaplamak; 3. İşgal etmek, kapatıp almak; 4. Öğrenmek, bilmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (2. Vúcúdinı titrāk egalladi-Vücudunu titreşim kaplamış.) (3. Bāğniñ úçdan bir kısmını bina egallagan- Bahçenin üçten bir kısmını bina işgal etmiş.) (‘ Alimni mehnatsız egallab bólmaz-Bilimi kolayca öğrenilmez.) ” ÖTS. 115.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- egar-la-: “egrıla- fiili ise eğer takmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 114.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- egav-la-: “egavla- fiili ise törpülemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 114.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- emka-la-: “emkala- fiili ise emeklemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 116.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- en-la-: “enla- fiili ise 1. Enini kaplamamak; 2. Enini ölçmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Kālin úyni enlamadı-Halı odayı kaplamadı.) (2. Úyni enlab kórmāk- Odayı enini ölçmek.)” ÖTS. 116. (TS. “yok”).
- ep-la-: “epla- fiili ise idare etmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Sen rayis bólsañ eplaysañ-Sen reis olursan idare idersin.)” ÖTS. 110. (TS. “yok”).
- erkak-la-: “erkakla- fiili ise Ağaç gibi katıp kendi özelliğini kaybetmek, anlamında kullanılmaktadır. (Bitkiler hakkında.)” ÖTS. 112.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- erka-la-: “erkala- fiili ise nazlı yetiştirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 112.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- ermak-la-: “ermakla- fiili ise alay, alay etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 112. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- es-la-: “esla- fiili ise hatırlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 113. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- e‘ zāz-la-: “(Ar.+Ö.) e‘ zāzla- fiili ise izzet etmek, değer vermek, saygı göstermek, anlamında kullanılmaktadır. ” ÖTS. 79. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- farq-la-: “(Arp+Ö.) farkla- Farkında varmak, olmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Yaşşini yamanni farqlamāq-İyi kötüyü farkında varmak.)” ÖTS. 292.(TS. “yok”).
- fikir-la-: “(Arp+Ö.) fikirla- fiili ise fakirleşmek, düşünmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 293. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- gaç-la-: “(Far+Ö.) gaçla- fiili ise Alçılacak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 347. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğam-la-: “ğamla- fiili ise gerekli şeyleri hazırlayıp koymak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 287. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- gandirak-la-: “gandirakla- fiili ise ağırlığını kaybetmek, kendini hafife düşürmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 349.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- gazak-la-: “(Far+Ö.) gazakla- fiili ise 1. Soğuktan veya bakımsızlıktan irin almak, kötüleşmek; 2. Ciddileşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 348. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- gaz-la-: “(Far+Ö.) gazla- fiili ise ölçmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 348. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- gāz-la-~gaz-la-: “(Fr+T.) gāzla- fiili ise gazlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Gāzlangan suv-Gazlanan su.)” ÖTS. 347.

“gazla- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 733.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.

gicing-la-: “gicingla- fiili ise şaka yapmak, oynamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 350. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

gijgij-la-: “gijgijla- fiili ise kavgayı güçlendirmek, tahrik etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 350. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

góng-la-: “góngla- fiili ise yere ilaç atmak, hayvan pisliğini atmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 350.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

gúl-la-: “gúlla- fiili ise 1. Gül açmak; 2. Gelenekselleşmek, gelişmek; 3. Güzelleşmek; 4. Mayalanmayan hamuru tandıra yapıştırdığı zaman hamurun yüzüne çiçek gibi resimler çıkmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Ālma gúlladi-Elma gül açtı.) (2. Temurilar davrida adabiyat ve san‘t gúllab yaşnadi-Timurlar devrinde edebiyat gül açıp gelişti.) (3. Yaşlık ‘umurniñ gúllagan baharidir- Yaşlılık umurun güzelleşmesidir.) (4. Nān gúlladi-Ekmek gül açtı.)” ÖTS. 348.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

gúmbur-la-: “gúmburla- fiili ise güm güm ses çıkartmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 350.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

gāv-la-: “gāvla- fiili ise büyümek, uzamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 285. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

gicim-la-: “gicimla- fiili ise el ile sıkıp bozmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- ğicir-la-: “ğicir-la- fiili ise bir birine sürtünüp gıcır gıcır sez çıkarmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğildir-la-: “ğildir-la- fiili ise dönüp yürümek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 289. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğimir-la-: “ğimir-la- fiili ise düzensiz hareket etmek, anlamında kullanılmaktadır. (En küçük canlılar hakkında.)” ÖTS. 289.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğudur-la-: “ğudurla- fiili ise birer konuda razı olmayıp kendi kendisine başkalar anlamayacak tarzda konuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 287.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğulāf-la-: “(Arp+Ö.) ğulāfla- fiili ise kine koymak, kılıflanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 286.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğunça-la-: “(Far+T.) ğunçala- fiili ise gonca olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 287. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ħah-la-: “ħahla- fiili ise istemek, arzu etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 216. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ħaḳārat-la-: “(Arp+T.) ħaḳāratla- fiili ise hakaret etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 209.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ħār-la-: “(Far+Ö.) ħār-la- fiili ise kibir etmek, değerini bilmemek, kıymetini düşürmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Nānni ħārlagan ónga zārbóladi-Ekmeği değerini bilmeyen ona muhtaç olur.)” ÖTS. 216.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- h azirla-hazir-la-: “(Arp+T.) h azirla- fiili ise hazirlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.”  TS. 206. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili  rnek vermemiştir.”
- “hazirla- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan d rd nc  anlamı  zbek T rk esindeki anlamla tutarlıdır.  rneği: (Kış i in k m r  hazırladık.) TS. 871.
-  ez-la-: “(Far+ .)  ezla- fiili ise atlamak, zıplamak, anlamında kullanılmaktadır.  rneği: (Ari dan  ezlam  -Ariktan atlamak.) ”  TS. 218.(TS. “yok”).
- hid-la-: “hidla- fiili ise k kleme, anlamında kullanılmaktadır.”  TS. 395
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili  rnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- h l-la-: “h lla- fiili ise ıslatmak, nemlenmek, anlamında kullanılmaktadır.”  TS. 395. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili  rnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- h pla-: “hopla- fiili ise dudaklar ve ağız hareketiyle sıvı şeyleri bir kısmını ağıza almak, az az i mek, anlamında kullanılmaktadır.”  TS. 395.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili  rnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
-   r-la-: “  rla- fiili ise birinin izzetine tecav z etmek, tahkir etmek, anlamında kullanılmaktadır.”  TS. 218. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili  rnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
-  urmatla-: “(Arp+T.)  urmatla- fiili ise h rmet etmek, saygı g stermek, anlamında kullanılmaktadır.”  TS. 208. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili  rnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
-  uş-la-: “(Far+T.)  uşla- fiili ise 1. Yakıştırmak, sevmek; 2. Se mek, okşamak, anlamlarında kullanılmaktadır.”  TS. 217.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili  rnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- i kari-la-: “i karila- fiili ise i eriye y nelmek, i eri girmek, anlamında kullanılmaktadır.”  TS. 103.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili  rnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- ifāda-la-: “(Arp+T.) ifādala- fiili ise ifade etmek, ifade vermek, anlatmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 76.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- iḥçam-la-: “iḥçamla- fiili ise sıkı yığmak, toplamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 104. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- issiḳ-la-: “issiḳla- fiili ise sıcaqlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 105.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- işbat-la-~ispat-la-: “(Arp+T.) isbatla- fiili ise ispatlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 67.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “ispatla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 985.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- işḳār-la-: “işḳār-la- fiili ise Oksitleme, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 106.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- iş-la-~iş-le-: “işla- fiili ise işlemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örnekleri: (2. Rayis bólib işlamāḳ-Reis olup çalışmak.)” ÖTS. 106.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”
- “işle- fiili ise 13 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve dördüncü anlamları Özbek Türkçesindeki birinci ve ikinci anlamlarıyla tutarlıdır.” TS. 998.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- ildam-la-: “ildamla- fiili ise önden yürümek, hızlı yürümek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 107.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- ildiz-la-: “ildizla- fiili ise kökleme, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 107.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ilgari-la-~ileri-le-: “ilgarila- fiili ise ilerlemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Düşman taman ilgarilamāk-Düşmen tarafına ilerlemek.) ” ÖTS. 108.
- “ilerle- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Vapur durmadan düdük çalıp ilerliyordu.)” TS. 954.
- im-la-im-le-: “imla- fiili ise imlemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 109. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “imle- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikisi de Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 963.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- inga-la-: “ingala- fiili ise inge inge tarzda ağlamak, (Bebekler hakkında)” ÖTS. 109.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ingiçka-la-: “imgiçkala- fiili ise inceltmek tıraşlayarak ince yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 109.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- izāh-la-: “(Arp+Ö.) izāhla- fiili ise 1. İzah etmek; 2. Hatırlatmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 107.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- iz-la-~iz-le-: “izla- fiili ise izlemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 104.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “izle- fiili ise 9 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1010.

- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- izzat-la-: “(Arp+T.) izzatla- fiili ise izzet etmek, saygı göstermek, hürmet etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 280.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kadāk-la-: “kadākla- fiili ise ölçmek, anlamında kullanılmaktadır. (. Kadāk 400 grama yakın bir ağırlıkta olan ölçü aletidir.) Örneği: (Çay kadāklamāḳ çay ölçmek.) ÖTS. 302.(TS. “yok”).
- kadāk-la-: “kadākla- fiili ise kırılan tabak veya her hangi bir kırılan şeyleri yapıştırmak, tamir etmek, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 302.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- qadam-la-: “(Arp+Ö.) qadamlā- fiili ise 1. Adım atmak, yürümek; 2. Adım ile ölçmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 303.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- qadır-la-: “qadırlā- fiili ise değer vermek, kıymet vermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 303.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kafan-la-~kefen-le-: “(Arp+T.) kafanla- fiili ise kefenlemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 331.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kefenle- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1127.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- qāḳla-: “qāḳla- fiili ise kurutmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS.298.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kāltak-la-: “kaltakla- fiili ise sopalamak, sopayla vurmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 332.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

qārala-~kara-la-: “qārala- fiili ise karalamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Kóylagini qāralamāq-Elbisesini karalamak.)” ÖTS. 297.

“karala- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Duvarı karalamışlar.)” TS. 1078.

qarşıla-~karşı-la-: “qarşıla- fiili ise karşılamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Mehrabanlarni qarşılamāq-Sevdiklerini karşılamak.)” ÖTS. 304.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“karşıla- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Belgrat, Türkiye Cumhuriyeti başvekilini karşılamaya hazırlamıştır.)” TS. 1093.

qapqāq-la-: “qapqāq-la- fiili isekapakla kapatmak, bir şeyin üstünü örtmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 295. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).

qāpla-~kap-la-: “qāpla- fiili ise kaplamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Kullanılmaktadır. Örneği: búğdayni qāplamāq-Buğdayı kapa atmak.” ÖTS. 295.

“kapla- fiili ise 10 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bun anlamlardan onuncu, birinci Özbek Türkçesindeki birinci anlamıyla tutarlıdır.” TS. 1071.

qāp-la-~kap-la-: “qāpla- fiili ise kaplamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Bütün bārliqni qār qāpladi-Bütün varlığı kar kapladı.) (2. Tamga tunuka qāplamāq-Evin çatısına demir kapatmak.)” ÖTS. 295.

“kapla- fiili ise 10 farklı anlamlarda kullanılmıştır. (Bunu yukarıda da söyledik.) bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla, beşinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamıyla tutarlıdır. Örnekleri: (1. Sessizlik ortalığı kapladı.) (2. Dudaklarını üstünü kaplayan muntazam kesilmiş sert ve koyu siya bıyıklar.)” TS. 1071.

- қағарла-~katar-la-: “(Arp+T.) қағарла- fiili ise katarlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 306. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “katarla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1103.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- қадық-la-~katık-la-: “қадықла- fiili ise katıklamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 302. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “katıkla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1104.
- қат-la-~kat-la-: “қатла- fiili ise katlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 301. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “қатла- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” Örneği: (Gazeteleri itina ile katlayıp cebine koydu.)” TS. 1106.
- қатим-la-: “қатимла- fiili ise ipi birkaç kere katlamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 302. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- құфұл-la-: “(Arp+Ö.) құфұлла- fiili ise kilitlemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 306. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- қақақ-la-: “қақақла- fiili ise kak kak ses çıkartmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 307. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- қамçила-~kamçı-la-: “қамçила- fiili ise kamçılamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 308. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kamçıla- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1053.

“Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.”

kāv-la-:

“kavla- fiili ise 1. Oymak, kazmak; 2. Aramak; 3. Alt üst etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Óraam kāvlamāḡ- Ora kazmak.) (2. Çóntagini kāvlamāḡ- Cüzdanını aramak.) (3. Alāvni kāvlasaḡ óçadi, ḡóšnini kāvlasaḡ kóçadi-Ateşi alt üst edersen söner, komşuyu alt üst edersen göçer.)” ÖTS. 329.(TS. “yok”).

karça-la-:

“karçala- fiili ise dilimlemek veya dilim dilim kesmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 330. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ḡayçi-la-:

“ḡayçıla- fiili ise makas ile kesmek, yırtmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 321.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ḡitiḡ-la-~ḡıdıḡ-la-:

“ḡitiḡla- fiili ise ḡıdıḡlamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 321. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“ḡıdıḡla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 759.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.

ḡirtiḡ-la-:

“ḡirtiḡla- fiili ise silmek, temizlemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 321. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ḡışla-~ḡış-la-:

“ḡışla- fiili ise ḡışlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 324. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kışla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Armudu taşlayalım / dibinde kışlayalım.)” TS. 1169.

ķikir-la-:

“ķikirla- fiili ise kır kır ses çıkartmak veya kır kır gülmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 325.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

ķışan-la-:

“ķışanla- fiili ise kelepçelemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 341.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķiykala-:

“ķiykala- fiili ise 1. kıyma yapmak; 2. Parçalamak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 327.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķól-la-~kol-la-:

“ķolla- fiili ise kollamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Yangi usullarni ķóllan- Yeni yöntemleri kollan.) (2. Hāķ işini hāķķ ķóllar. Hak işini halk yardımcı olur.)” ÖTS. 317.

kol-la-~göl-le-:

“kolla- fiili ise göllemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 339. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“gölle- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 775.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.

ķóltikla-~koltuk-la-:

“ķóltikla- fiili ise koltuklamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. (Túgunni ķóltiklamāķ- Elbiseleri koltuklamak.)” ÖTS. 318.

“koltukla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan hiç biri Özbek Türkçesindeki anlamlarla tutarlı değildir.”

қóндақ-ла-~kundak-la-: “қóндақла- fiili ise kundaklamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 318. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kundakla- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1255.

“Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.

қóнақла-~konak-la-: “қóнақла- fiili ise konaklamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Тāvus қóнақлади – Tavus konakladı.) (2. Say bóyidagi kenglikda қóнақламāқ-Say boyundaki genişlikte konaklamak.)” ÖTS. 318.

“konakla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki iki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Elimdeki karadut nereye düşerse sende oraya konakla.” TS. 1206.

кóпик-ла-көпүк-ле-n-: “кóпикла- fiili ise көпүкленmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 337. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“көпүклен- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1232.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.

қóшақла-: “қóшақла- fiili ise iki ipi bir birine bağlamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 316. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).

- kóz-la~göz-le-: “kózla- fiili ise gözlemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 339. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “gözle- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 795. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- қóзи-la~kuzu-la-: “қóзила- fiili ise kuzulamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 316. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kuzula- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1276. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- қúçāқ-la~kucak-la-: “қúчāқла- fiili ise kucaklamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 310. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kucakla- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Onlar daha fazlasını yaparak sessizce birbirlerini kucakladılar.)” TS. 1245.
- қúlāç-la~kulaç-la-: “қúlāçла- fiili ise kulaçlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 312. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kulaçla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kuyuyu kulaçlamak.). TS. 1248.
- қúlún-la-kulun-la-: “қúlúnла- fiili ise kulunlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 312. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kulunla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1252.

ķúm-la-~kum-la-:

“ķúmla- fiili ise kumlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (ķazanni ķúmlamāķ-Kazanı kumlamak.)” ÖTS. 313.

“kumla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1245. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.

ķúrtak-la-:

“ķúrtakla- fiili ise filizlenmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 334.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķúvvat-la-:

“(Arp+T.) ķúvvatla- fiili ise kuvvetlenmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 309. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķúyla-:

“ķúyla- fiili ise şarkı söylemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 336. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).

lapang-la-:

“lapangla- fiili ise deli gibi kendini o tarafa bu tarafa sallayarak yürümek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 352. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

layķa-la-:

“layķala- fiili ise suyun çamurlu olması, çamurlanmak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 352.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ma'ķul-la-:

“(Arp+T.) ma'ķulla- fiili ise makul bilmek, aklan kabul olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 368. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- mās-la-: “māsla- fiili ise uygunlaştırmak, düzeltmek, muvafık yapmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Şa‘rni kúyga māsłamāḱ-Şiiri şarkıya muvafık yapmak.)” ÖTS. 356.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- mayda-la-: “(Far+Ö.) maydala- fiili ise 1. Parçalamak; 2. Büyük parayı küçük paraya değiştirmek, bozmak; 3. Kırmak, yarmak. Anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Guştñi maydalamāḱ-Eti parçalamak.) (3. Çub maydalamāḱ- Odun kırmak veya yarmak.)” ÖTS. 377.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin ikinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- māy-la-: “māyla- fiili ise yağ sürmek veya yağlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 357.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- micğa-la-: “micğala- fiili ise ezmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 377. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- micği-la-: “micğila- fiili de ezmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 377.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- miḡ-la-: “(Far+Ö.) miḡla- fiili ise çivi kakmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 377.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- mingir-la-: “mingir-la- fiili ise 1. Burnuyla yavaş konuşmak; 2. Razi olmayan bir biçimde konuşmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 378. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- múhr-la-~mühür-le-: “(Far+T.) múhrla- fiili ise mühürlemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 376. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “mühürle- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1432. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- mólca-la-: “mólcala- fiili ise 1. Planlamak; 2. Gözlemek; 3. Nişan almak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Yangi úy qúruşni mólcalamāq- Yeni ev kurmayı pılanlamak.)” ÖTS. 376.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin ikinci ve üçüncü anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- móra-la-: “mórala- fiili ise Kapalı delikleri açıp bakmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 376. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- mucassam-la-: “(Arp+Ö.) mucassamla- fiili ise yansıtmak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Şi‘ rda óz dardlarini mucassamlagan- Şiirde kendini dertlerini yansıtmış.” ÖTS. 359.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- múkāfāt-la-: “(Arp+T.) múkāfātla- fiili ise ödüllendirmek, mükâfatlandırmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 370.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- múqavva-la-: “(Arp+Ö.) múqavvala- fiili ise giyindirmek, örtmek, anlamında” kullanılmaktadır.” ÖTS. 370.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- múşt-la-: “(Far+Ö.) múştla- fiili ise 1. Yumruk ile vurmak; 2. Yumuruk ile düzeltmek, pişirmek, anlamlarında

kullanılmaktadır.”Örnekleri: (1. Múştlab úydan çıkarmāḡ-Yumruklayarak odadan çıkarmak.) (2. Ҳамирни мўштламāḡ-Hamuru yumruklamak.)” ÖTS. 366.(TS. “yok”).

muz-la-~buz-la-n-: “muzla- fiili ise buzlanmak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 374. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“buzlan- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 332.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.

nām-la-: “(Far+T.) nām-la- fiili ise ad koymak, ad tutmak, isim vermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 381.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

nam-la-~nem-le-n-: “(Far+T.) nam-la- fiili ise nemlenmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ” ÖTS. 385. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“nemlen- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kayıkta üstlerine oturduğumuz minderlerin nemlenen yastıklarına sürdüğüm elim...)” TS. 1467.

nayça-la-: “(Far+Ö.) nayçala- fiili ise keleklemek, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Қавун nayçalab қалди-Kavun kelekleyiverdi.)” ÖTS. 387.(TS. “yok”).

nóḡta-la-: “nóḡta-la- fiili ise bağlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 387.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

nikâh-la-~nikah-la-: “(Arp+T.) nikahla- fiili ise nikahlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 385.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“nikâhla- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1474.

- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- nimta-la-: “(Far+Ö.) nimtala- fiili ise kesilen hayvan derisini ikiye ayırmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 387.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ódağayla-: “ódağayla- fiili ise yüksek sesle siyaset etmek, bağırıp çağırmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 93.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ógay-la-: “ógayla- fiili ise birer kimseye üveyce bakmak, yabancı sanmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS.99.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- óğir-la-: “óğir-la- fiili ise çalmak, hırsızlık yapmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 98.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- óğit-la-: “óğitla- fiili ise zemini güçlü olması için doğal veya kimyasal ilaç kullanmak, gübreleme aleti, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 98.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ók-la-: “ókla- fiili ise oku yaya atıp vurmaya hazırlanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 99.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- óng-la-: “óngla- fiili ise 1. Doğru tutmak; 2. Düzeltmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Kitabni ónglamāk-Kitabı doğru

tutmak.) (2. Özini ança ónglab āldi-Kendini ancak düzeltti.)”
ÖTS. 101.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS.
“yok”).

órma-la-: “órmala- fiili ise diz üstüne yürümek,
anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 94.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS.
“yok”).

ótkir-la-: “ótkirla- fiili ise keskinleştirmek, anlamında kullanılmaktadır.”
ÖTS. 92.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

ót-la-~ot-la-: “ótle- fiili ise otlamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı
zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 90.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“otla- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmaktadır.
Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla
tutarlıdır. Örneği: (Çimenler üzerinde çocuklar oynuyor, kuzular
otluyor.)” TS. 1518.

paçaq-la-: “paçaqla- fiili ise ezmek, bozmak, anlamında kullanılmaktadır.”
ÖTS. 140.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS.
“yok”).

pāk-la-~pak-la-: “(Far+T.) pakla- fiili ise paklamak karşılığı bir
anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 139. “Eseri yazan hoca bu fiil
ile ilgili örnek vermemiştir.”

“pakla- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. BU anlam Özbek
Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1563.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermişlerdir.”

- parça-la-~parça-la-: “(Far+T.) parçala- fiili ise parçalamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 141. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “parçala- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan ikisi de Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Biraz bakınca gördüm ki kuş yılanı parçalayıp yiyor.)” TS. 1575.
- “Eseri yazan hocalar bu fiilin ikinci anlamıyla ilgili örnekvermemişlerdir.
- parçin-la-: “(Far+Ö.) parçinla- fiili ise çit yapmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 141.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- parda-la-~perde-le-: “(Far+T.) pardala- fiili ise perdelemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 141. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “perdele- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1596.
- “Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.
- parma-la-: “(Far+Ö.) parmala- fiili ise Mat kaplamak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 141. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- parvariş-la-: “(Far+Ö.) parvarişla- fiili ise eğitim vermek, terbiye vermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 142.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- part-la-~pat-la-: “partla- fiili ise patlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS.139.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “patla- fiili ise 10 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Buanamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Dinamit patladı.) “ TS. 1585.
- patir-la-: “patirla- fiili ise patırdamak veya patır patır ses çıkarmak,anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 140.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- pāy-la-: “pāyla- fiili ise birer şahıs, şey veya olayın olup olmamasıhakkında tahmin etmek, düşünmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 140.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- paypas-la-: “paypasla- fiili ise el ile dökünerek, bakmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 146.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- piçaq-la-~bıçak-la-: “piçaqla- fiili ise bıçaklamak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 145.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “bıçakla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Buanamların ikisi de Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 259.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- piçir-la-: “piçirla- fiili ise başkalar duyamayacak bir biçimde konuşmak, fısıldamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 145.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- pitir-la-: “pitir-la- fiili ise kıpırdamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 145. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- presla-~pres-le-: “(Fr+T.)presla- fiili ise preslemek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 141. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “presle- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1626. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- pópanak-la-: “pópanakla- fiili ise küflenmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 144. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- pufla-: “pufla- fiili ise uflamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 143. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- púl-la-: “pulla- fiili ise pullamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 144. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- raca-la-: “(Far+Ö.) racala- fiili ise inşaatta kullanılacak ince bir iptir. Onunla inşaat sahasını belirtmek için bir ölçü aleti olarak kullanırlar. İşte racala- fiili ölçmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 233. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- raşam-la-~rakam-la-: “raşamla- fiili ise rakamlamak karşılığı bir anlamdakullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 235. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “rakamla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1642. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.

- randa-la-~rende-le-: “randala- fiili ise rendelemek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 235. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “rende- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Tahtayı rendelemek.). TS. 1651.
- rang-la-~renk-le-: “(Fars+T.) rangla- fiili ise renkleme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 236. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “renke- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1652. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- rāst-la-: “(Far+T.) rāstla- fiili ise 1. Boyunu dik tutmek, düz yapmak; 2. Alışmak, öğrenmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Ƙaddini rāstlamāƘ-Boyunu dik tutmek.) (2. O yangi işga kirgaç, ózini ança rāstlab āldi-O yeni işe girdi, kendini ancak alıştırdı.)” ÖTS. 232.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şafha-la-: “(Arp+T.) şafhala- fiili ise yazılan metni sahilere ayırmak, düzeltmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 272.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sağ-la-~sak-la-: “sağla- fiili ise saklamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1 Sağlasağ ming kún saklamasağ bir kún- Saklarsan bin günsaklamazsan bir gün.)” ÖTS. 248.
- “sakla- fiili ise 7 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Paralarımı kasada saklıyorum.)” TS. 1678.

- salang-la-: “salangla- fiili ise boş gezmek, günleri boş geçirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 249.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- salkın-la-: “salkınla- fiili ise serinlemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 249.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sandirāk-la-: “sandirākla- fiili ise boş gezmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 250.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sāpla-: “sāpla- fiili ise çakı ve benzeri şeylere kol veya sap yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 242.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sara-la-: “(Far+Ö.) sarala- fiili ise ayırmak, halis yapmak temizlemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 247.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şarf-la-: “(Arp+T.) şarf-la- fiili ise harcamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 272.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sāz-la-: “(Far+Ö.) sāzla- fiili ise düzenlemek, yapmak, inşa etmek, eksiklerini tamamlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 243.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- şifat-la-: “(Arp+T.) şifatla- fiili ise sıfat etmek, sıfatlarını söylemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 272.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sih-la-: “(Far+Ö.) sihla- fiili ise şişlemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 257.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sikim-la-: “sikimla- fiili ise avuçlamak, avuç ile almak, anlamında n kullanılmaktadır.” ÖTS. 258.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sillik-la-: “sillikle- fiili ise parlatmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 259.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sinçik-la-: “sinçikle- fiili ise dikkatle gözden geçirmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 259.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- siz-la-: “sizla- fiili ise saygı göstermek, hürmet ve ihtiram etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 258.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sehr-la-: “(Arp+T.) sehr-la- fiili ise 1. Sihir veya cadı ile göz bağlamak, büyümek; 2. Meftun etmek, âşık etmek, aklını kaybetmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 246.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- sórāḳ-la-: “sórāḳla- fiili ise sormak, araştırmak, soruşturmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 255.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sóta-la-: “sótala- fiili ise sopalamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 254.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sóz-la-~söy-le-: “sózla- fiili ise söylemek, karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Danā óylab sózlaydi-Bilgin düşünüp söyler.)” ÖTS. 255.
- “söyle- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bu konak için de yine senelerden beri aynı şey söylerim.)” TS. 1802.
- şāda-la-: “şādala- fiili ise bazı şeyleri ipe dizmek, sıralamak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Minçāḳlarni şādalamāḳ- Boncukları dizmek.)” ÖTS. 262.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şāḥ-la-: “(Far+Ö.) şāḥla- fiili ise boynuzlamak, boynuzla vurmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 262.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şamāl-la-: “(Arp+Ö.) şamālla- fiili ise 1. Üşütmek hastalığına yakalanmak;2. Açık havada nefes almak, gezmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 267.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- şapalāk-la-: “şapalākla- fiili ise tokatlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 263.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şaraf-la-: “(Arp+T.) şarafla- fiili ise şeref vermek, hürmet etmek, ihtiram etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 264.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şarak-la-: “(TT)şarakla fiili ise şarak etmek ses çıkartmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Eşik şaraklab açıldı-Kapı şaraklayıp açıldı.)” ÖTS. 265.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şarh-la-: “(Arp+Ö.) şarhla- fiili ise izah etmek veya açıklamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 264.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şāvul-la-: “(TT) şāvulla- fiili ise şav diye ses çıkarmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 263.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şay-la-: “şayla- fiili ise hazırlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 269.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şifra-la-~şifre-le-: “(Arp+T.) şifrla- fiili ise şifrelemek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır. Örneği: (Amirni şifrlamāk-Emri şifrelemek.)” ÖTS. 265.

“şifrele- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1867. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

şitir-la-: “(TT.) şitir-la- fiili ise Şıtır şıtır ses çıkarmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 269.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

şivir-la-: “şivirla- fiili ise yavaşça konuşmak, fısıldamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 270.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tāb-la-: “tabla- fiili ise 1. Ateşe kendini çevirerek ısıtmak; 2. Demiri ısıtıp sonra su içinde çevirerek soğutmak, anlamlarındakullanılmaktadır. Örneği: (1. Ózini āftābda tāblamāḡ-Kendini güneşe çevirmek.) ” ÖTS. 248.

“Eseri yazan hoca bu fiilin ikinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).

tabrik-la-: “(Arp+T.) tabrikla- fiili ise kutlamak, tebrik etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 152.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

taḡḡıḡ-la-: “(Arp+T.) taḡḡıḡla- fiili ise araştırmak, tahkik etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 153.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

taḡ-la-: “taḡla- fiili ise katlayıp yerine koymak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Kórpani taḡlamāḡ-Yorganı katlamak.)” ÖTS. 153.

- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tağa-la-: “tağala- fiili ise nallamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 160.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tağdir-la-: “(Arp+T.) tağdirla- fiili ise takdir etmek, kıymet vermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 159.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tā’kid-la-: “(Arp+Ö.) ta’kidla- fiili ise tekrardan yenilemek, yenidenvurgulamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 151.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- taқиқ-la-: “taқиқla- fiili ise engel olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 160.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- taҳkir-la-: “(Arp+T.) taҳkirla- fiili ise hakaret etmek, tahkir etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 153.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- takrar-la-~tekrar-la-: “(Arp+T.) takrarla- fiili ise tekrarlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 160. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “tekrarla- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kar çam ormanların kapladıkça tekrarlayıp durduğu mısraları, bir başkasıyla başlamak istemişti.)” TS. 1939.

- taqsim-la-: “(Arp+T.) taqsimla- fiili ise 1. Birkaç parçaya ayırmak; 2. Bölü işini yapmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (2. 10 ni 5 ga taqsimlamāq-10 nu 5 e bölmek.)” ÖTS. 159.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).
- ta'min-la-: “(Arp+T.) ta'minla- fiili ise gerekli şeyleri hazırlamak,yetiştirmek anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 152
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tamga-la-: “tamgala- fiili ise mühürlemek, simgelemek, belirtmek,anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Tamgalangan āt-Simgelenen veya mühürlenlen at.)” ÖTS. 162.(TS. “yok”).
- tan-la-: “tanla- fiili ise 1. Seçip almak, iyisini almak; 2. İyini kötüden ayırmak, anlamında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Yaşşilarini tanlab ālmāq-İyilerini seçip almak.) (2. Múhabbat çirayitanlamaydi-Aşk iyi ve kötünü farkında varmaz.)” ÖTS. 163.(TS. “yok”).
- tarang-la-: “tarangla- fiili ise çekip sertleştirmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 155.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tarbiya-la-~terbiye-le-: “(Arp+T.) tarbiyala- fili ise terbiyelemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ” ÖTS. 154.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “terbiyele- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1957.
- “Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.”

- taʻrifla-: “(Arp+T.) taʻrifla- fiili ise açıklamak, tarif etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 158.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- (TT. “yok”).
- tarmāḳ-la-: “tarmāḳla- fiili ise 1. Budaklanmak, dal çıkarmak; 2. Geniş bir biçimde yayılmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Daraḥt tarmāḳladi-Aḡaḥ dalları çıktı.)” ÖTS. 155.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin ikinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).
- tartib-la-~tertiple-le-: “(Arp+T.) tartibla- fiili ise tertiplemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 155. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “tertiple- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1963.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- taşdiḳ-la-: “(Arp+Ö.) taşdiḳla- fiili ise kabul etmek, onaylamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 157.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- taşnif-la-~tasnif-le-: “(Arp+T.) tasnifla- fiili ise tasniflemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 157.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “tasnifle- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1913.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- taşvir-la-: “(Arp+Ö.) taşvir-la- fiili ise 1. Resmini çizmek; 2. Bedii sima sıfatında gösteri vermek, beyan etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 157.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

taş-la-: “taşla- fiili ise 1.Bir şeyi yere düşürmek; 2. İndirmek; 3.Vazgeçmek, terk etmek; 4. Atlamak, yıkılmak; 5. Gramer anlamlarında, hareketin çabuk ve kısa bir an içinde yapıldığını göstermektedir. Örneği: (kırkıb taşlamāk-Kesip atmak.); 6. “Yip” ekiyle birleşik fiiller terkebide girer. Örneği: (taşlab yúbārdi- Bırakı verdi veya atı verdi.); 7. Adlarla birleşerek birleşik fiiller yapar. Örneği: (kadam taşlamāk-Adım atmak.)”ÖTS. 156.(TS. “yok”).

tata-la-: “tatala- fiili ise 1. Kazımak, tırmanmak; 2. Rahatsız olmak anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (1. İt yerni tataladi- İt yeri kazdı.) (2. Yúragini nima dir tatalardi- Yüreğimi rahatsız eden nedir.)” ÖTS. 152. (TS. “yok”).

ta‘yin-la-: “(Arp+T.) ta‘yinla- fiili ise 1. Belirtmek; 2. Davet etmek; 3. Tayin etmek, atamak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. İmtihān kúnini tayinlamāk-Sınav gününü belirtmek.) (2. Toyga bārişini tayinlamāk-Düğüne varmasını davet etmek.) (3. Yangi vazıfaga tayinlamāk-Yeni vazifeye tayin etmek.)” ÖTS. 159.(TS. “yok”).

tayāk-la-: “tayākla- fiili ise dayak veya sopa ile vurmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 176.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tayār-la-: “(Far+Ö.) tayārla- fiili ise hazırlamak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 176.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tāza-la-~taze-le-: “(Far+T.) tāzala- fiili ise tazelemek karşılığı bir anlamdakullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha

kullanılmaktadır. Örneği: (úyni tázalamāķ- Odayı tazelemek.) ”
ÖTS. 150.

“tazele- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Barmenle yardımcısı boşalan kadehleri tazeliyorlardı.)” TS. 1925.

tegis-la-:

“tegisla- fiili ise düzlemek veya düzleştirmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 183.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

teng-la-~denk-le-:

“tengla- fiili ise denkleme karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır. Örneği: (Ózini hamaga tenglab kóradi-Kendini her kese denkleştirir.)” ÖTS. 184.

“denkle- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Emri alır almaz yatağı yorganı, bakırı, çamaşırı denkleledi.)” TS. 502.

tepki-la-:

“tepkila- fiili ise 1. Ayakları ile tekrar tekrar basmak; 2. Ezmek yok etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 181.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tér-la-~ter-le-:

“térla- fiili ise terlemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği(Peşanisi térlamāķ-Alını terlemek.)” ÖTS. 181.

“terle- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Tastı terlemek.)”TS. 1960.

“Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.”

tezak-la-:

“tezakla- fiili ise tezek yapmak, çok pislik çıkarmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 182.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tez-la-tez-le-:

“(Far+T.) tezla- fiili ise tezlemek karşılığı bir anlamdakullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 182.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“tezle- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1972.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

tiğiz-la-:

“tiğizla- fiili ise yakınlaştırmak veya kalınlaştırmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Ékinni tiğizlaştirmāḡ-Ekinikalınlaştırmak.)” ÖTS. 178.(TS. “yok”).

tilka-la-:

“tilkala- fiili ise Parça parça etmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 179.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tik-la-:

“tikla- fiili ise 1. Dikey biçiminde koymak; 2. Dikmek, kurmak, inşa etmek; 3. Düzeltmek; 4. Göz ayırmadan bakmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 179.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tilim-la-~dilim-le-:

“tilimla- fiili ise dilimlemek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 179. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“dilimle- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 530.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

ting-la-~din-le-:

“tingla- fiili ise dinlemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Ḳóşıḡ tinglamāḡ- Şarkı dinlemek.)” ÖTS. 180.

“dinle- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Konağın hesabını se söylersin bende dinlerin.)” TS. 534.

tipirçi-la-:

“Hastalıktan veya canı sıkılmaktan kendini oyan buyanavurmak, kımıldamak, anlamında kullanılmaktadır.” 176.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TT. “yok”).

tipir-la-:

“tipirla- fiili ise hastalıktan veya canı sıkılmaktan kendini oyan buyana vurmak, kımıldamak, kımıldamak” ÖTS. 176.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tiş-la-~diş-le-:

“tişla- fiili ise dişlemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Ālmadan bir tişlamāḡ-Elmayı bir kere dişlemek.)” ÖTS. 178.

“dişle- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bu elmayı kim dişledi.)” TS. 541.

tis-la-:

“tisla- fiili ise arkasıyla yürütmek, geri gitmek, anlamındakullanılmaktadır. (At ve başka hayvanlar hakkında.)” ÖTS. 178.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

titki-la-:

“titkila- fiili ise ditmek, saçmak, yaymak, sermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 176.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tizgin-la-:

“tizginla- fiili ise at veya eşiği idare etmek için kafasına ip bağlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 177.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tizza-la-:

“tizzala- fiili ise diz çökmek veya diz çöküp oturmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 178.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tóda-la-:

“tódala- fiili ise toplamak, yığmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 165.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tógiri-la-~doğru-la-:

“tógirila- fiili ise doğrulamak karşılığı b dür anlamdakullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Hatalarini tógirila māq- Hatalarını doğrulamak.)” ÖTS. 173.

“doğrula- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” TS. 549.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

topla-~top-la-:

“topla- fiili ise toplamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 171. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“topla- fiili ise 11 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Şairin bütün eserlerini, bütün hatıralarını toplayacak.)” TS. 1992.

tugal-la-:

“tugalla- fiili ise tüketmek veya bitirmek, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Ókişni tugallamaāq- Okumayı bitirmek.)” ÖTS. 170.(TS. “yok”).

tuf-la-:

“tuf-la- fiili ise tükürmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 170.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tul-la-: “tulla- fiili ise yün veren veya yününü atmak anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 170.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

túr-la-: “túrla- fiili ise çeşitlemek veya her türlü yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 166.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

turtki-la-: “turtkila- fiili ise devamlı dürtmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 166.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

turmak-la-: “tumakla- fiili ise örtüp bağlamak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Saçını turmaklamāḡ-Saçını örtüp bağlamak.)” ÖTS. 167.(TS. “yok”).

tus-la-: “tusla- fiili ise değiştirmek anla amında kullanılmaktadır. ÖTS. 168.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tuşāv-la-: “tuşāvla- fiili ise bağlamak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Ātlarni tuşāvlamāḡ-)” ÖTS. 168.(TS. “yok”).

tutamla-~tutam-la-: “tutamla- fiili ise tutamlamak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 164. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“tutamla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2011.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- túz-la-~tuz-la-: “túzla- fiili ise tuzlamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Gúştñi túzlamāķ- Eti tuzlamak.)” ÖTS. 167.
- “tuzla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2016. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- uhda-la-: “(Arp+T.) uhdala- fiili ise yapabilmek, sorumluluk, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 283.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- uĥ-la-: “uĥla- fiili ise 1. Uyumak; 2. Durmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 83.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- uh-la-: “uhla- fiili ise hu demek, anlamında kullanılmaktadır. ” ÖTS.89. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- uluġ-la-~ulu-la-: “uluġla- fiili ise ululamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 87. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “ulula- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2033. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- urġu-la-~vurgu-la-: “urġula- fiili ise vurgulamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 84. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “vurgula- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2097. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- uruğ-la-: “uruğla- fiili ise tane çıkartmak, başak çıkarmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Gaşniç uruğlabdi- kişniş taneçıkartmış.)” ÖTS. 84. (TS. “yok”).
- uş-la-: “uşla- fiili ise ele almak, tutmak, yakalamak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Bālasiniñ qólıdan uşlab bazārga ālib bārmāq-Çocuğunun elinden tutup çarşıda götürmüş.)” ÖTS. 86.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- uvva-la-: “uvvala- fiili ise ses çıkarmak (İt veya kurt sesleri hakkında), anlamında kullanılmaktadır. ” ÖTS. 88.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yād-la-: “(Frs+T.) yādla- fiili ise 1. Ezberlemek; 2. Anmak, hatırlamak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Şi’ar yādlamāq-Şiir ezberlemek.) (2. Biz óz acdādlarimizni faħir bilan yādlaymiz-Biz ecdadımızı Fahir ile anarız.)” ÖTS. 398. (TS. “yok”).
- yaħ-la-: “(Far+Ö.) yaħla- fiili ise 1. Buzlanmak; 2. Üşümek; 3. soğumak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Kışda suvlar yaħlaydi-Kışta sular buzlanır.) (2. Qóllarim yaħladi-ellerim üşüdü.) (3. Çay yaħlab qālibdi kú- çay soğumuş ya.)” ÖTS. 403.(TS. “yok”).
- yāğ-la-~yağ-la-: “yağla- fiili ise yağlamak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 400.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “yağla- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anamla tutarlıdır.” TS. 2106.
- yaqin-la-: “yaqinla- fiili ise yakınlaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 405.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- yakka-la-: “(Far+Ö.) yakkala- fiili ise yalnız olmak veya yalnız kalmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 406.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yāḳ-la-: “yāḳla- fiili ise 1. Tarafını almak, kutlamak; 2. Taraftarlıketmek, himaye etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği (1. Fikringizni yāḳlayman-Fikrinizi kuluyorum.)” ÖTS. 400.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin ikinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).
- yālgān-la-~yalan-la-: “yālgānla- fiili ise yalanlamak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 401.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “yalanla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (İstemedi o romantik aşğın yarattığı imajı yalanladılar.)” TS. 2115.
- yālgiz-la-: “yālgizla- fiili ise yalnız veya tek bırakmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 401.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yālḳin-la-: “yālḳinla- fiili ise alev yükselmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 401.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yāl-la-: “yālla- fiili ise belli şartlarla bir işi yapmaya hazır olmak, kabul etmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Mardikāryāllamāḳ-İşçiliği kabul etmek.)” ÖTS. 401. (TS. “yok”).
- yamān-la-: “yamānla- fiili ise kötülemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 401.

- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yānbāş-la-: “yānbāşla- fiili ise 1. Yan yatmak, uzanmak; 2. Tarafa eğilmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 401.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yalanğāç-la-: “yalanğāçla- fiili ise üstünü çıkartmak, çıplak olmak veya soyunmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 406.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yalang-la-: “yalangla- fiili ise üstünü çıkartmak, çıplak olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 406.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ya-la~ya-la-: “yala- fiili ise yalamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Bāl uşlagan barmağini yalaydi-Bal tuttuğu parmağı yalar.)” ÖTS. 406.
- “yala- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2114.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- yalpāk-la-: “yalpākla- fiili ise vurarak veya basarak genişletmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 406.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yapalāk-la-: “yapalākla- fiili ise yassı yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 402.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yāprāk-la-:

“yārākla- fiili ise yaprak çıkarmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 402.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yaraq-la-:

“yaraqla- fiili ise 1. Parlamak; 2. Aydın olmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 404.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yarim-la-~yarim-la-:

“yarimla- fiili ise yarımlemek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır. Örneği: (Kış yarimladi- kış yarım oldu.)” ÖTS. 404.

“yarimla- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2138.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

yangi-la-~yeni-le-:

“yangila- fiili ise yenilemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Uy pardalarını yangilamāq—Evin perdelerini yenilemek.) ” ÖTS. 408.

“yenile- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki birinci ve ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Fatih sultan Mehmet onu onarttığı gibi III Murat da 1582 yılında yenilemiştir.)” TS. 2166.

yāz-la-~yaz-la-:

“yāzla- fiili ise yazlamak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 398.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yazla- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2156.

- yélim-la-: “yélimla- fiili ise sıra sürmek, yapıştırmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 419.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yélka-la-: “yélkala- fiili ise omuza taşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 418.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yétak-la-: “yétakla- fiili ise 1. Elinden tutup gezdirmek; 2. Yol göstermek, rehberlik etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Kór kórni yetaklasa ikāvide carga kúlaydi- Kór körü gezdirirse ikisi de çukura düşer.) (2. Kóraşlarda yétakladıñ bólibsin baş Güreşlerde rehberlik ettin baş oldun.)” ÖTS. 417.
- yiring-la-: “yiringla- fiili ise yaranın bozulmasında dolayı irin almak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 415.
- yiğ-la-: “yiğla- fiili ise ağlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 415.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yók-la-~yok-la-: “yókla- fiili ise yoklamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Dustni yóklab bārmāḡ- dostunu yoklayıp varmak.)” 413.
- “yokla- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan dördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ara sıra da birimizden biri yukarı çıkarak Sevim’i yokluyordu.)” TS. 2187.
- yól-la-~yol-la-: “yólla- fiili ise yollamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Salam yóllamāḡ- Selam göndermek.)”ÖTS. 414.

“yolla- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ekim hademeleri aşağıya yolladı.)” TS. 2191.

yórga-la-: “yórgala- fiili ise hızlı ve yumuşak yürümek, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Usta kórmagan şagird har maqāmda yórgalar- Usta görmeyen şakirt her makamda hızlanır.)” ÖTS. 412.

yórgak-la-: “yórgakla fiili ise bağlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 412.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yórma-la-: “yórmala- fiili ise diz ile yürümek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 412.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yúgan-la-: “yúganla- fiili ise 1.At ve eşek gibi hayvanlara gem takmak; 2. Boy sönmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 411.

yúqari-la-: “yúqari-la- fiili ise Kalkmak veya yükselmek, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Tayāra tabāra yúqarilab két-di- Uçak daha fazla yükseldi.)” ÖTS. 410.

yúk-la-~yük-le-: “yúkla- fiili ise yüklemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 410.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yükle- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Vapur sabaha kadar mal yüklüyor.)” TS. 2205.

yúma-la-: “yúmala- fiili ise yuvarlamak, anlamında kullanılmaktadır.Örneği: (Tāş yúmalab két-di- Taş yuvarlandı.)” ÖTS. 412.

- yúmalāķ-la-: “yúmalāķla- fiili ise yuvarlak yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 412.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- zahr-la-~zehir-le-: “zahrla- fiili ise zehirlemek karşılığı bir anlamda b kullanılmaktadır.” ÖTS. 240.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “zehirle- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2227.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- zancir-la-~zinci-le-: “(Far+T.) zancirle- fiili ise zincirlemek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 239. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “zincirle- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2238.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- zang-la-: “(Far+Ö.)zangla- fiili ise pası olmak, oksitlenmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 239.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- zāri-la-: “(Arp+Ö.) zāri-la- fiili ise yalvarmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 238.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ziç-la-: “ziçla- fiili ise arasında boşluk kalmayacak biçimde doldurmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 240.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

zúr-la-~zor-la-:

“(Far+T.) zúr-la- fiili ise zorlamak karşılığı bir anlamdakullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 239.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“zorla- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bir realite hissi ile değil, bir tarih hissi ile kendimizi zorluyorduk.)” TS. 2242.

2.2.19 -lān-; -lan-, -len-

“+la- ekiyle kurulmuş geçişli ve geçişsiz fiillerin bazıları -n- dönüşlülük ekiyle genişletilerek +lan- biçiminde kaynaşmış ve bir birlrşik ek olmuştur.” (Korkmaz 2003: s. 119).

-lan-; -lan-, -len- ekiyle türemiş fiiller:

ābrusiz-lān-:

“(Far+Ö) ābrusizlan- fiili ise izzet ve itibari kalmamak, hayâ veşerefini kaybetmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTZ. 55.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

‘acab-lān-:

“(Arp+Ö) ‘acablan- fiili ise hayret etmek, şaşırmaq, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 279.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

‘adat-lān-:

“(Arp+T.) ‘adatlan- fiili ise alışmak, öğrenmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 278.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- afsus-lān-: “(Far+Ö.) afsunlan- fiili ise acımak, pişman olmak, üzülmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 77.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ākṣāk-lān-: “ākṣāklan- fiili ise aksamak veya aksayarak yürümek, anlamında kullanılmaktadır.”ÖTS. 61.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- alanga-lān-: “alanglan- fiili ise 1. Havaya yükselmek, (Ateş hakkında.); 2. Güçlenmek, şiddetli olmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 78.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- asās-lān-~esas-lan-: “(Arp+T.) asāslan- fiili ise seaslanmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ”ÖTS. 73. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “esaslan- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 648.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- avc-lān-: “(Arp+Ö.) avclan- fiili ise yükselmek, büyümek, zor olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 82.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ay-lān-~ay-lan-: “aylan- fiili ise aylanmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Āt aylanib qāziğini tāpar- At aylanıp veya dolanıp kazığını bulur.)” ÖTS. 108.

“aylan- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 160. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

āzār-lān-~azar-lan-:

“(Far+T.) āzār-lan- fiili ise azarlanmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 59. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“azarlan- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 166. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

āziq-lān-:

“āziqlān- fiili ise 1. Yem yemek veya yemek, yemek; 2. Büyümek zamanında gerekli şeyleri almak, (Ağaçlar hakkında.), anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 59.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).

bāğ-lān-~bağ-lan-:

“bāğlan- fiili ise bağlanmak, karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 121. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“bağlan- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ceviz ağacın bir dalında bağlanmış salıncak, hafif hafif kıpırdanıyordu.)” TS. 180.

bāş-lān-~baş-lan-:

“başlan- fiili ise başlanmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 120. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“başlan- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 218. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

búlút-lān-~bulut-lan-:

“búlútlan- fiili ise bulutlanmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 129. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“bulutlan- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Gökler bulutlanıyor rüzgârlar serinleniyordu / Serpilmeye başladı bir yağmur ince ince-)” TS. 325.

cān-lān-can-lan-:

“(Arp+T.) cānlan- fiili ise canlanmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda dahakullanılmaktadır. Örneği: (1. Bahār cānlanış faşli-Bahar canlanış fesli.) (2. Kúmúş... seskanib óziga kélđi. Huşdan acrala yazgan béçaralar bu haldan song bir āz cānlangandék bóldılar-kumuş... Hapşıra kendine geldi. Bayılan çaresizler bu halden son biraz canlanmış gibi oldular.)” ÖTS. 186.

“canlan- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Biraz oyalandıktan sonra canlanan parmaklarını beyaz tuşlarda koşturarak çalmaya başladı.)” TS. 350.

cānsiz-lān-:

“(Arp+T.) cānsizlan- fiili ise 1. Hareketsiz olmak, uyuşmak; 2. Cansız olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. ” ÖTS. 186.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

cilva-lān-~cilve-len-:

“(Arp+T.) cilvalan- fiili ise cilvelenmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 189.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“cilvelen- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. B u anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 370.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

éзма-lān-:

“ézmalan- fiili ise saçmalamak, çok konuşmak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (. Ézmalanmay işiñni kıl-Saçmalama işini yap.)” ÖTS. 113.(TS. “yok”).

fağir-lān-:

“(Arp+Ö.) fağirlan- fiili ise İftihar etmek, onur duymak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 291.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

falac-lān-:

“(Arp+T.) falac-lan- fiili ise felç olmak, işten dürmek, faaliyetini kaybetmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 293.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

fāyda-lān-~fayda-lan-:

“(Arp+T.) fāydalan- fiili ise faydalanmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ” ÖTS. 291.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“faydalan- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 684.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

ğaş-lān-:

“(Far+Ö.) ğaşlan- fiili ise panik yapmak, korkmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 286.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ğāzab-lān-~gazap-lan-:

“(Arp+T.) ğāzablan- fiili ise gazaplanmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ” ÖTS. 286.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“gazaplan- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 731. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

guvda-lān-~gövde-len-:

“guvdalan- fiili ise gövdelenmek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 349. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“gövdelen- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 786. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- ḥafa-lān-: “(Far+Ö.) ḥafalan- fiili ise küsmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 215.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ḥālsiz-lān-: “(Arp+T.) ḥālsizlan- fiili ise halsiz olmak, durumu kötüleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 206.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ḥarakat-lān-~hareket-len-: “(Arp+T.) ḥarakatlan- fiili ise hareketlenmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 208.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “hareketlen- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 848.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- havā-lān-~hava-lan-: “(Fars+T.) havālan- fiili ise havalanmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda dahakullanılmaktadır.” ÖTS. 394.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “havalan- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve dördüncü anlamı ise Özbek Türkçesindeki ikinci anlamıyla tutarlıdır. Örneği: (2. Kuş biraz havalanıp başka bir kayaya kadar güçlülükle, zorlukla uçtu.)” TS. 861.
- “Eseri yazan hocalar bu fiilin dördüncü anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.”
- ḥavf-lān-: “(Arp+Ö.) ḥavflan- fiili ise korkmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 217.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

hayacan-lān-~heyecan-lan-: “(Arp+T.) hayacanlan- fiili ise heyecanlanmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 395. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“heyecanlan- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Cümleleri parlaktı, jestlerle konuşuyordu, heyecanlandırıyor ve heyecanlanmış görünüyordu.)” TS. 882.

hid-lān-: “hidlan- fiili ise köklenmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 395.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

hira-lān-: “(Far+Ö.) hıralan- fiili ise 1. Temizliğini veya şeffaflığını kaybetmek; 2. Zayıflanmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 218.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ilhām-lān-: “(Arp+T.) ilhāmlan fiili ise ilham almak, icat etmek için ruh kazanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

is-lān-: “islan- fiili ise kokmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 105.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

iz-lān-~iz-len-: “izlan- fiili ise izlenmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 105. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“izlen- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1010.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- qadırsız-lān-: “(Arp+Ö.) qadırsızlan- fiili ise 1. Değersiz olmak; 2. Değer veyakıymetini kaybetmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 303.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- qānsız-lān-: “qānsızlan- fiili ise 1. Çok kan kaybetmek, kanı eksilmek; 2. Rengi değişmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1.Ksalligi tfayli qānsızlanmāq-Hastalığından dolayı kansı olmak.) (2. Bir lahzada yūzi qānsızlanib qāldi-Bir anda yüzü değişip kaldı.) ÖTS. 299.
- qina‘ at-lān-: “(Arp+T.) qina‘ atlan- fiili ise kanaat etmek, anlamındakullanılmaktadır. ÖTS. 308.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- qól-lān-~kol-lan-: “qóllan- fiili ise kollanmak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 318.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kollan- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1201.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- qúrālsız-lān-: “qúrālsızlan- fiili ise kuralsız olmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 310.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- qúrāl-lān-: “qúrāllan- kurallı olmak, kurallaşmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 310.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- la‘ anat-lān-~lanet-len-: “(Arp+T.) la‘ natlan- fiili ise lanetlenmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 353. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “lanetlen- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1298. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- mağrúr-lān-~mağrur-lan-: “(Arp+T.) mağrúrlan- fiili ise mağrurlanmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 369. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “mağrurlan- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1325. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- mavc-lān-: “(Arp+Ö.) mavclan- fiili ise dalgalanmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 374.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- nafrat-lān-: “(Arp+T.) nafratlan- fiili ise nefret etmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 384.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- nāz-lān-~naz-lan-: “(Far+T.) nāzlan- fiili ise nazlanmak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 380. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “nazlan- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1461. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- núr-lān-~nur-lan-: “(Arp+T.) núr-lan- fiili ise nurlanmak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır. ” ÖTS. 386. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“nurlan- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlam ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS.1483.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

núrsiz-lān-:

“(Arp+T.) núrsizlan- fiili ise nursuz olmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 386.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ótmās-lān-:

“Ótmāslan- fiili ise keskin olmamak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 92.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

rāhat-lān-:

“(Arp+T.) rāhatlan- fiili ise rahatlanmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 232.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

raġbat-lān-:

“(Arp+Ö.) raġbatlan- fiili ise istekli olmak, arzulanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 234.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ravāc-lān-:

“(Arp+Ö.) ravāclan- fiili ise gelişmek, yükselmek, gelenekselleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 236.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

rúh-lān-:

“(Arp+T.) rúhlan- fiili ise manevi bakımından güçlenmek veya canlanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 236.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- şakil-lān-~şekil-len-: “(Arp+T.) şakillan- fiili ise şekillenmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 266. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “şekillen- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Adam konuştuğuça yaşamımın bir bölümünü şekillendiriyor. Bazı kısımları sanki açıklığa kavuşuyordu.)” TS. 1858.
- şúbha-lān-~şüphe-len-: “(Arp+T.) şúbhalan- fiili ise şüphelenmek, karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS.263. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “şüphelen- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bunun bir casus olduğundan şüphelenmiştim.)” TS. 1876.
- şúğúl-lān-: “(Arp+Ö.) şúğúllan- fiili ise meşgul olmak, uğraşmak, çalışmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 265.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ta‘ccúb-lān-: “(Arp+T.) ta‘ccúblan- fiili ise şaşırmak veya hayret etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 158.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ta‘şir-lān-: “(Arp+T.) ta‘şirlan- fiili ise tesir etmek, etkilemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 149.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- taşviş-lān-: “taşvişlan- fiili ise teşviş etmek, endişeli olmak, sıkıntı geçirmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 157.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- telba-lān-: “telbalan- fiili ise deli olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 183.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tinç-lān-~dinç-len-: “tinçlan- fiili ise dinlenmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 180. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “dinçlen- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Dinçlenmiş gövdeleri, dinlenmiş yüzleriyle pırıl pırıl gelmişlerdi gazinoya)” TS. 532.
- tinçsiz-lān-: “tinçsizlan- fiili ise dinç olmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 180.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tólķin-lān-: “tólķinlan- fiili ise dalgalanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 174.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- uçķun-lān-: “uçķunlan- fiili ise uçkun olmak, ateş yanarken parçalanıp kıvılcım olmasına denir.” ÖTS. 83.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- úmîdsiz-lān-: “úmîdsizlan- fiili ise umutsuz olmak, umudunu kesmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 80.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- uy-lān-: “uylan- fiili ise evlenmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 89.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yalkāv-lān-:

“yalkāvlan- fiili ise tembelleşmek, işi sevmemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 406.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yalliğ-lān-:

“yalliğlan- fiili ise alev almak, Ateş yükselmek, yanmak, kızarıp şişmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 407.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yaltāk-lān-~yaltak-lan-:

“yaltāklan- fiili ise yaltaklanmak, karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 406.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yaltaklan- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2118.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

yarāğ-lān-:

“yarāğlan- fiili ise yarak almak veya silah almak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 403.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

(TT. “yok”).

yarāğsiz-lān-:

“yarāğsizlan- fiili ise yaraksız olmak, silahsız olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 403.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yāş-lān-:

“yāşlan- fiili ise gözlerinden yaş çıkmak veya akmak anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Kéksa kózlari be iḥṭiyār yāşlandi-Yaşlı adamın gözleri sebepsiz yaş aktı.)” ÖTS. 399. (TS. “yok”).

yaşıl-lān-~yeşil-len-: “yaşıllan- fiili ise yeşillenmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 405. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yeşillen- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Hayat sanki yeniden doğar, ağaçlar yeşillenir.)” TS. 2173.

yuvāş-lān-: “yuvāşlan- fiili ise yavaş olmak veya sakin olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 412.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).

yüz-lān-~yüz-len-: “yüzlan- fiili ise yüzlenmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 409. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yüzlen- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2216. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

2.2.20 -laş-; -laş-, -leş-

“Bir üst paragrafta +lan- eki için sözkonusu olan durum, aynı biçimde +laş- birleşik eki için de söz konusudur. Bu ekle türetilen fiillerin bir kısmında +al- eki yine kökten ayrılarak -ş- dönüşlülük veya işteşlik ekiye kaynaşıp addan fiil türeten bir +laş- eki oluşturulmuştur. Bu fiillerde genellikle dönüşme, kendi kendine oluşma özelliği hakimdir.” (Korkmaz, 2003: s. 119).

-laş-; -laş-, -leş- ekiyle türemiş fiiller:

- ābād-laş-: “(Far+Ö.) ābādlaş- fiili ise bayındırlaşmak, kurmak, gelişmek, anlamı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 55. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- aççık-laş-: “aççıklaş- fiili ise kendi aralarında kusmak, araları bozulmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 68.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- āğır-laş-~ağır-laş-: “āğırlaş- fiili ise ağırlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 60. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “ağırlaş- fiili ise 9 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 33. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- ahd-laş-: “(Arp+T.) ahdlaş- fiili ise söz vermek, yemin etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 283.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- amma-laş-: “(Arp+Ö.) ammalaş- fiili ise kamulaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 279.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ara-laş-: “aralaş- fiili ise 1. Birbirine karıştırmak; 2. İştirak etmek, katılmak; 3. İnsanlar arasında bir münasebette ve ya muamelede bulunmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Saman tóprākķa aralaşdi- Saman toprağa karıştı.)” ÖTS. 72.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin ikinci ve üçüncü anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- asabî-laş~asabi-laş-: “(Arp+T.) asabîlaş- fiili ise asabileşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 281. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “asabileş- fiili ise bir anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 127. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- āsān-laş-: “(Far+Ö.) āsānlaş- fiili ise kolaylaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 59.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- āydin-laş-: “āydinlaş- fiili ise 1. Aydınlanmak; 2. Belli olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Gap kim haqqida ékanligini āydinlaşdi-Söz kimin hakkında olduğu belli oldu.)” ÖTS. 65.(TS. “yok”).
- baḥş-laş-: “(Arp+T.) baḥşlaş- fiili ise birer konu hakkında konuşmak, münazara etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 122.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- barābar-laş-: “(Far+T.) barābarlaş- fiili ise beraber olmak, denkleşmek, eşit olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 123.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bay^ç-laş-: “(Arp+Ö.) bay^çlaş- fiili ise aynı fiyat sormak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 135.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bégāna-laş-: “(Fra+Ö.) bégānalaş- fiili ise yabancılaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 137.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

bél-laş-:

“béllaş- fiili ise güreşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 137.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

birādar-laş-:

“(Far+T.) birāddarlaş- fiili ise dost veya kardeş gibi olmak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 123.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TT. “yok”).

birga-laş-:

“birgalaş- fiili ise birleşmek, bir olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 134.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TT. “yok”).

bir-laş~bir-leş-:

“birlaş- fiili ise birleşmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. (1. Lablari birlaşmāḡ-Dudakları birleşmek.) (2. Birlaşgan bitar, birlaşmagan yitar-Birleşen biter, birleşmeyen yiter.)” ÖTS. 134.

“birleş- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örnekleri: (3. Küçükten, sessizden; yazıcısı, aktörü, ressamı birleşerek candan bir Türk tiyatrosu kurulabilir miydi, acaba?)” TS. 28.“Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişler.”

bóy-laş-:

“bóylaş- fiili ise boy ölçmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 132.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- cancāl-laş-: “(Far+Ö.) cancāllaş- tartışmak, kavga etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 190.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cay-laş-: “(Far+Ö.) caylaş- fiili ise 1. Yaşamak amacıyla herhangi bir yerde yerleşmek; 2. Birer mevkii’ e sahip olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Uyimi bāzārniñ yanginasida caylaşgan-Evimiz pazarın yanındadır.)” ÖTS. 187.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cift-laş-~çift-leş-: “(Far+T.) ciftlaş- fiili ise çiftleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 189. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “çiftleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek (TT. “yok”).“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- cips-laş-: “cipslaş- fiili ise yanaşmak, aralarında boş yer kalmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 191.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çaққақ-laş-: “çaққақlaş- fiili ise zamanını hoş geçirmek, mutlu olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 196.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çaққān-laş-: “çaққānlaş- fiili ise hızlanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 196.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- çigal-laş-: “çigallaş- fiili ise karışmış üçü bulunmayan ip veya iş, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 203.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çól-laş-: “çóllaş- fiili ise susamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 200.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çuқúr-laş-~çukur-laş-: “çuқúurlaş- fiili ise çukurlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 198.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “çukurlaş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 454. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- dangasa-laş-: “dangasalaş- fiili ise tembelleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 226.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- dard-laş-~dert-leş-: “dardlaş- fiili ise dertleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 222.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “detleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bunlar yılbaşında işlerinin başlarını aştığını görüp dertleşirler.)” TS. 509.
- dóst-laş-~dost-laş-: “(Far+T.) dóstlaş- fiili ise dostlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 228.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “dostlaş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 562. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

düşman-laş-~düşmen-leş-: “(Fae+T.) düşmanlaş- fiili ise düşmanlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 224. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“düşmenleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 590. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

esan-laş-: “esanlaş- fiili ise sağlığını, halını ve hatırını sormak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 113.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

fağır-laş-~fakir-leş-: “(Arp+T.) fağırlaş- fiili ise fakirleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ” ÖTS. 293. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“fakirleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 677. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

gala-laş-: “(Fra+Ö.) galalaş- fiili ise toplanmak, öbek veya sürü şeklinde gezmek, anlamında kullanılmaktadır.” TSÖ. 348.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

gap-laş-: “(Far+T.) gaplaş- fiili ise konuşmak veya sohbet etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 347.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ğicil-laş-: “ğicillaş- fiili ise bir biriyle kavga etmek, tartışmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- gózal-laş-~güzel-leş-: “gózallaş- fiili ise güzelleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 350. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “güzelleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Şişmen bacakları da eğri olmazsa eski Nadir hanıma bakarak çok güzelleşmiş denilebilir.)” TS. 818.
- gurung-laş-: “grunglaş- fiili ise muhabbet edip oturmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 350.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğafa-laş-: “(Far+Ö.) ğafalaş- fiili ise küsmek, tartışmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 215.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğasrat-laş-: “(Arp+T.) ğasratlaş- fiili ise hasret etmek, gam ve teşviş etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 209.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ğayır-laş-: “ğayırlaş- fiili ise Allaha ısmarlamak, ayrılmak, vedalaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 218.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- hazıl-laş-: “(Arp+Ö.) hazıllaş- fiili ise şaka yapmak, mizah konuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 393.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- hira-laş-: “(Far+Ö.) hiralān- fiili ise 1. Temizliğini veya şeffaflığını kaybetmek; 2. Zayıflanmak, anlamlarında kullanılmaktadır. ” ÖTS. 218.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ictimā‘i-laş-: “(Arp+T.) ictimā‘i-laş- fiili ise sosyalleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 67.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- iḥçam-laş-: “iḥçamlaş- fiili ise sıkı yağmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 104.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ināḳ-laş-: “ināḳlaş- fiili ise dost olmak, çok yakın ve semimi olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 109.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ittifāḳ-laş-: “(Arp+T.) ittifāḳlaş- fiili ise ittifak olmak, birleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 66.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ḳalīn-laş-~kalīn-laş-: “ḳalīnlaş- fiili ise kalınlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 307. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kalınlaş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ses Sevim’in sesi, fakat kalınlaşmış tıkanmış, yabancılaşmış bir ses.)” TS. 1045.

- kambağal-laş-: “(Far+Ö.) kambağallaş- fiili ise muhtaç olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 333.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- қанúni-läş~kanun-laş-: “қанúnilaş- fiili ise kanunlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. ÖTS. 300.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kanunlaş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1064. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- қārāngi-laş-: “қārāngilaş- fiili ise karanlık olmak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 296.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- қаşd-läş-: “(Arp+T.) қасдлаш- fiili ise suç almak, intikam almak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 306.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- қаşşāk-läş-: “қаşşākлаш- fiili ise çok fakir olmak veya en çok yoksul olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 305.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- қатиқ-laş~katı-laş-: “қатиқлаш- fiili ise katılaşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 302.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “katılaş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1104.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- katta-laş-: “kattalaş- fiili ise büyümek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 330.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- késkin-laş-~keskin-leş-: “késkinlaş- fiili ise keskinleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Siyasi vazî‘at késkinlaşmāqda-Siyasi durum keskinleşmekte.)” ÖTS. 343.
- “keskinlaş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1145. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- kiçik-laş-~küçük-leş-: “kiçiklaş- fiili ise küçükleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 340. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “küçükleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1278. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- kiyin-laş-: “kiyinlaş- fiili ise zorlaşmak veya zor olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 327.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kızgın-laş-: “kızgınlaş- fiili ise kızgın olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 323.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kómak-laş-: “(Far+Ö.) kómaklaş- fiili ise yardımlaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 333.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- қóппāl-лаш-: “қóппāллаш- fiili ise kaba olmak, uyumsuz olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 315.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- кórkam-лаш-: “кórkamлаш- fiili ise güzelleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 338.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- қúda-лаш-: “қúдалаш- fiili ise bir aile erkek çocuğunu evlendirdiği zaman gelin ailesiyle damat ailesi bir birlerine қúda olurlar (Akraba), anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 310.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- madani-лаш-~medeni-леш-: “(Arp+T.) madanilaш- fiili is medenileşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 362. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “medenileш- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1360. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- markaz-лаш-~merkezi-леш-: “(Arp+T.) markazлаш- fiili ise merkezileşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Markzlaşgan davlat túzmāķ-Merkezileşmiş devlet düzeltmek.)” ÖTS. 363.
- “merkezileш- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1374. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.
- mās-лаш-: “māslaш- fiili ise uygun olmak, benzeşmek, muvafık olmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Yangi muhitga māslašmāķ-Yeni muhitte uygun olmak)” ÖTS. 356.
- (TT. “yok”).

- maşlahat-laş-: “(Arp+Ö.) maslahatlaş- fiili ise uzlaşmak, maslahat etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 367.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- mayin-laş-: “mayinlaş- fiili ise ince olmak, yumuşaklaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 379.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- múlayim-laş-: “(Arp+Ö.) múlayimlaş- fiili ise 1. Yumuşayıp ince olmak; 2. Nezaketi yumuşamak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 371.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- murakkablaşmak: “Mürekkap olmak, zor olmak, ağırlaşmak” 363. F-i –laş-
- músābaқа-laş-: “(Arp+Ö.) músābaқalaş- fiili ise yarışmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 364.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- múşkil-laş-~múşkül-leş-: “(Arp+) múşkillaş- fiili ise müşkülleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Vazi‘ yana da múşkillaşdı-Durum yine de müşkülleşti.)” ÖTS. 366.
- “müşkülleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1442. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- múşt-laş-: “(Far+Ö.) múştlaş- fiili ise yumruklaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 366.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- múvafıķ-laş-: “(Arp+T.) múvafıķlaş- fiili ise muvafık olmak, denkleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 374.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- navbat-laş-~nöbet-leş-: “navbatlaş- fiili ise nöbetleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 386. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “nöbetleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1482. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- nāzuk-laş-~nazik-leş-: “nāzuklaş- fiili ise nazikleşmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Tinç hayāt keçirib nāzuklaşib qālmāq – Dinç hayat geçirip nazikleşmek.)” ÖTS. 380.
- “nazikleş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1460. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- óra-laş-: “óralaş- fiili ise 1. Boş gezmek; 2. Her hangi bir iş ile uğraşıp bir yere çıkamamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 95.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- órin-laş-: “órinlaş- fiili ise yerleşmek, sahip çıkmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 95.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ótkir-laş-: “ótkirlaş- fiili ise keskinleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 92.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- ótmas-laş-: “ótmaslaş- fiili ise iyi kesmeyen, keskin olmayan, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 92.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ózbek-laş-: “ózbeklaş- fiili ise Özbekleşmek, Özbek olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 96.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- óz-laş-~öz-leş-: “ózlaş- fiili ise özleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 96. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “özleş- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1558. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- rāzi-laş-: “rāzılaş- fiili ise razı olmak, helal etmek, affetmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 232.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- razıl-laş-~rezil-leş-: “(Arp+T.) razılaş- fiili ise rezilleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 233. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “rezilleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1657. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- sāhta-laş-: “(Far+Ö.) sāhtalaş- fiili ise sahta karılık yapmak, dolandırmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 242.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- salām-laş-~selam-laş-: “(Arp+T.) salāmlaş- fiili ise selamlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 249. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “selamlaş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1725. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- salkın-laş-: “salkınlaş- fiili ise serinleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 249.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sóz-laş-söz-leş-: “sózlaş- fiili ise konuşmak, sohbet etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 255.
- “sözleş- fiil ise 1. Söz vermek; 2. Kararlaşmak, anlamlarında kullanılmıştır.” TS. 1806.
- sillik-laş-: “silliklaş- fiili ise parlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 259.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- siyrak-laş-~seyrek-leş-: “siyraklaş- fiili ise seyrekleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 260. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “seyrekleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (On gün sonra gelen giden seyrekleşti.)” TS. 1744.
- siyqa-laş-: “siqalaş- fiili ise ısıldamak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 260.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- şúhbat-laş-: “(Far+T.) şúhbatlaş- fiili ise sohbet etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 271.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şamîmî-laş-~samimi-leş-: “şamîmîlaş- fiili ise samimileşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 273.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “samimileş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Birden bire samimileşiverdi, kırk yıllık tanış olup çıktı.)” TS. 1694.
- şahr-laş-~şehir-leş-: “şahrlaş- fiili ise şehirleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 268.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “şehirleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1855. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- takāmúl-laş-: “(Arp+Ö.) takāmúllaş- fiili ise tamamlanmak, olgunlaşmak, yetişmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 160.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tarang-laş-: “taranglaş- fiili ise çok sert olmak veya sertleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 155.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tanbal-laş-~tembel-leş-: “tanballaş- fiili ise tembelleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 162.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “tembelleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1946. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- telefún-laş~telefon-laş-: “telefúnlaş- fiili ise telefonlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 183. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “telefonlaş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1942. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- teng-laş~denk-leş-: “tenglaş- fiili ise denkleşmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Kóçalar tenglaşdi- Sokaklar denkleşti.) (2. Ó bilan tenglaşa ālmaysan- Onunla denkleşemezsin.)” ÖTS. 184.
- “denkleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki iki anlamla tutarlıdır.” TS. 502.
- teskir-laş-: “teskirlaş- fiili ise 1. Birbiriyle kavga ederek kus olmak; 2. Geri gitmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Yāqin dóstlar teskirilaşib qāldilar.) (2. Óniñ işi teskirilaşdi-Onun işi geri gidiyor.)” ÖTS. 182. (TS. “yok”).
- tez-laş~tez-leş-: “(Far+T.) tezlaş- fiili ise tezleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Şamāl tezlaşdi-Rüzgâr tezleşti.)” ÖTS. 182.
- “tezleş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1972. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- til-laş~dil-leş-: “tillaş- fiili ise dilleşmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 179. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “dilleş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 530. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- tinik-laş-: “tiniklaş- fiili ise 1. Çok şeffaf olmak, berraklaşmak; 2. Açılmak, aydın olmak; 3. Ahenkli olmak, güzel olmak; 4. Akıllı

yükselmek, anlamlarında kullanılmaktadır. (1. Suv tiniqlaşıb bārardi-Su berraklaşdı.) (2. Óniñ yúzi kúndn kúnga tiniqlaşıb bārardi-Onun yüzü her gün açılırdı veya aydınlaşdı.) (3. Āvāzi tiniqlaşdı-Sesi güzelleşirdi.) (4. Fikri tiniqlaşmāq-Fikri yükselirdi.)” ÖTS. 180.(TS. “yok”).

tipik-laş-:

“(Far+T.) tipiklaş- fiili ise 1. Belli bir tipe girmek veya karakter almak; 2. Genelleştirilen, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Tipiklaşgan uylar –karakter leşmiş evler.) (2. Tipiklaşgan qahraman- genel kahraman.)” ÖTS. 176.(TS. “yok”).

tuban-laş-:

“tubanlaş- fiili ise aşağılık işleri yapmak, rezalete girmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 164.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tuman-laş-:

“tumanlaş- fiili ise duman olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 171.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

turgun-laş-:

“turgunlaş- fiili ise vatandaş 1. Bir yerde yaşayıp vatandaş olmak; 2. Vatandaşlığı almak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 166.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úumum-laş-:

“(Arp+T.) úumumlaş- fiili ise genelleşmek, umumî olmak, kamusallaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 283.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úygün-laş-:

“úygünlaş- fiili ise uygunlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Ósimlikler yangi iqlimga tez úygünlaşdı-Bitkiler yeni iklime tez uygunlaştı.)” ÖTS. 89.(TS. “yok”).

úzāķ-laş-~uzak-laş-:

“úzāķlaş- fiili ise uzaklaşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örnekleri (1. Zaynab ārķasiga қарай қарай ātabektan úzāķlaşdi-Zeynep arkasında baka baka atabekten uzaklaştı.) (2. Қарindāşlardan úzāķlaşmāķ- Kardeşlerden yabancılaşmak.)” ÖTS. 84.

“uzaklaş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla, ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

yaķin-laş-yakın-laş-:

“yaķinlaş- fiili ise yakınlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Таққа yaķinlaşmāķ-Dağa yakınlaşmak.)” ÖTS. 405.“Eseri yazan hoca bu fiilin üçüncü anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”

“uzaklaş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki üçüncü anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Yer çok aşığılarda kalmış, gök yakınlaşmış gibime gelirdi.) (2. Doktor Hikmet’i onlara büsbütün yakınlaşmaktan, onlarla dilediği gibi haşır haşır neşir olmaktan menediordu.)” TS. 2111.

yalķāv-laş-:

“yalķāvlaş- fiili ise tembelleşmek, iş sevmemek olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 406.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yamān-laş-:

“yamānlaş- fiili ise kötüleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 401.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- yārdam-laş~yardım-laş-: “yārdamlaş- fiili ise yardımlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 398. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “yardımlaş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2135. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- yāruğ-laş-: “yāruğlaş- fiili ise aydınlaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 398.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yāv-laş-: “yāvlaş- fiili ise düşmanlaşmak, anlamında kullanılmaktadır” ÖTS. 402.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yavúz-laş~yavuz-laş-: “yavúzlaş- fiili ise yavuzlaşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 402. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “yavuzlaş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2149. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- yāvuқ-laş-: “yāvuқlaş- fiili ise yakınlaşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 402.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yengil-laş-: “yengillaş- fiili ise hafifleşmek, hafif olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 419.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- yirik-laş-: “yiriklaş- fiili ise büyümek veya büyüktürmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (İşlari yiriklaşdı-İşleri büyüdü.)”ÖTS. 415.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yógān-laş-: “yógānlaş- fiili ise kalınlaşmak, büyükmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 413.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yupka-laş-: “yupkalaş- fiili ise incelemek, ince olmak, nazikleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 408.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yuḡāri-laş-: “yuḡārilaş- fiili ise 1. Zirveye girmek, yükselmek; 2. Rütbesi yükselmek, terfi etmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (1. İssiği yuḡārilaşmāḡ- Ateşi yükselmek.)” ÖTS. 410.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin ikinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yúz-laş-~yüz-leş-: “yúzlaş- fiili ise yüzleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 409.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “yüzleş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2216.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

2.2.21 -r-, -ir-, -ur-; -ir-

“aslında isimden fiil yapan eski bir -ir- ekini çözümü oldukça güç sayılı örnekleriyle tanıyoruz. Belki -i- ekinden bir uzatmadır. Doğu Türkçesinde -gür- ile de ilgili görünür. Dilimizde bir anlamda işlek olarak görülen -ir- eki sesli bazı fizyolojik işleyişleri andıran yansımalara gelerek onların kilinişi anlamında fiiller yapar.” (Banguoğlu, 2011: s. 212).

-r-, -ir-, -úr-; -ir- ekiyle türemiş fiiller

aks-ir-	“aksir- fiili ise hapsirmek anlamında kullanılmaktadır” ÖTS. 77. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
bāķ-ir-~bağ-ır-:	“bāķir- fiili ise bağırarak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 125.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” “bağır- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla, üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Yaşasın hürriyet diye bağırarsa ismi tarihe geçecekti.)” TS. 178. “Eseri yazan hocalar bu fiilin üçüncü anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.”
bók-ir-~böğ-ür-:	“bókir- fiili ise böğürmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 131. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” “böğür- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Böğürerek ağlayan babam, halam, hizmetçiler hepsi dışarı çıktılar.)” TS. 313.
çim-ir-:	“çimir- fiili ise surat asmak, yüz vermemek, razı olmamak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 203.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķayġ-úr-:

“ķayġúr- fiili ise 1. Kaygılanmak; 2. Başka biri teşviş etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 324.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

túp-úr-~tük-ür-:

“túpúr- fiili ise tükürmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 164. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“tükür- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ötekiler, pis bir şeye dökünmüş gibi yere tükürdüler.)” TS. 2017.

úf-úr-~üf-ür-:

“úfúr- fiili ise üfürmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (İssiķ şamāl úfúrib tútardi-Sıcak rüzgâr üfürürdü.)” ÖTS. 87.

“üfür- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Kapının altından rüzgâr üfürüyor.)” TS. 2055.

yigi-r-~eġi-r-:

“yigir- fiili ise eğirmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Yúngyigirmāķ-Yün eğirmek.)” ÖTS. 416.

“eġir- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 604. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

2.2.22 -ra-; -ra-

Özbek Türkçesinde -ra- eki, bu ek genellikle ses taklitlerinde fiiller yapar. (Coşkun, 2000: s. 63).

-ra- ekiyle türemiş fiiller:

- anga-ra-: “angara- fiili ise dertli ağlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 82.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- av-ra-: “avra- fiili ise kandırmak, yoldan çıkartmak, aldatmak, anlamında kullanılmaktadır.” 85.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bād-ra-: “bādra- fiili ise şişmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 117.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- cav-ra-: “cavra- fiili ise çok konuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 190.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- hóng-ra-: “hóngra- fiili ise yüksek sesle ağlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 395.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- id-ra-: “idar- fiili ise çok pişmek, ezilmek, parça parça olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 104.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kaḫ-ra-: “kaḫra- fiili ise susuzluktan kurumak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 306.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķam-ra-:

“ķamra- fiili ise 1. Örtmek, kuşatmak; 2. Kaplamak; 3.Yansıtmak, kendi içinde almak, ifade etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Tāğlar ķamrab ālgan šahr- Dağlar ile kuşatılan şehir.) (2. Hama yāķni ķaranğilik ķamrab āldi – Her tarafı karanlık kapladı.) (3. Katta devr tarihini ķamrab ālgan asar- Büyük devir tarihini ifade eden eser.)” ÖTS. 308.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

say-ra-:

“sayra- fiili ise 1. Ötmek; 2. Boş konuşmak, anlamlarındakullanılmaktadır.” ÖTS. 258.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tit-rā-~tit-re-:

“titra- fiili ise titremek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 176.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“titre- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Soğuktan mı titriyordum, yoksa heyecandanüzüntüden mi bilmem.)” TS. 1985.

yang-ra-:

“yangra- fiili ise carang diye çıkan ses, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 407.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yāy-rā-:

“yayra- fiili ise 1. Kendini çok özgür hissetmek, oynayıp gülüp rahatlatmak; 2. Çok sevinmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 414.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.2.23 -sa-; -sa-, -se-

-sa-; -sa-, se- eki, Özbek Türkçesinde -sā-, Türkiye Türkçesinde -sa-, -se- eki, “Bu ek Türkçede eskiden beri kullanılan fakat işleklik sahası geniş olmayan eklerden biridir.” (Ergin, 2008:s. 184.).

-sa- ekiyle türemiş fiiller:

āk-sa-~ak-sa-:

“āk-sā- fiili ise aksamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Qayta qúruş işlari āqşamāqda-Yeniden kuran işleri aksamakta.)” ÖTS. 61.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”

“aksa- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” TS. 58.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

búrúq-sa-:

“búrúqsā- fiili ise toz, duman veya kökünün yükselmesi, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 127.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

qó-sa-:

“qómsa- fiili ise özlemek, arzu etmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 318.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

súv-sa-~su-sa-:

“suvsā- fiili ise susamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 253. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“susa- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu ablamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Yazın susamışken, birdenbire bir soğuk su içtiniz mi, bir sancı, bir ağırlık oturuverir.)” TS. 1822.

2.2.24 -si-

“Bu ek de işlek olmayan eklerden biridir.” (Coşkun, 2000: s. 64).

-si- ekiyle türemiş fiiller:

biğ-si-: “biğsi- fiili ise 1. Acıyıp sasımak; 2. Bozulup duman çıkmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 135.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

gārāng-si-: “garangsi- fiili ise heyecanlı olmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 348.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

mén-si-: “bénsi- fiili ise kimseyi önemsememek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 379.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.2.25 -sin-

“İşlekliliği az olan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 64). Sözlükte sadece bir örneğine rastlanmıştır.”

-sin- ekiyle türemiş fiiller:

- húr-sin-: “húrsin- fiili ise gam kaygı veya birer sıkıntı yüzünden ufçekmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 218.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.2.26 -sira-

“Eski ve orta Türkçede işlek bir ek olan -sira, diğer çağdaş Türk lehçelerinde olduğu gibi Özbek Türkçesinde de yaşamaktadır. Ancak anlam bakımından farklılık göstermektedir. Eski Türkçede bu ekle teşkil edilen fiillerin üzerinde olumsuz bir anlam söz konusudur.” (Coşkun, 2000: 64).

-sira- ekiyle türemiş fiiller:

- ānḳāv-sirā-: “ānḳāvsira- fiili ise kendini saf veya deli bir biçimde göstermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 81.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ér-sira-: “érsira- fiili ise er istemek, evlenmek istemek, koca istemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 111.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- gúmān-sira-: “(Far+Ö.) gúmānsira- fiili ise şüphelenmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 349.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- hadik-sira-: “hadiksira- fiili ise rahatsız olmak, teşviş veya panik yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 393.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ḥavf-sira-:

“(Arp+Ö.) ḥavfsira- fiili ise korku paniğini yaşamak, ihsas etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 217.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

han-sirā-:

“hansira- fiili ise koşmak, yük kaldırmak veya heyecanyüzünden hızlı hızlı nefes almak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 394.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ḳān-sira-:

“ḳānsira- fiili ise 1. Çok kan kaybedip zayıflamak; 2. Kana susamak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Bütün gúvdasi bóşaşib ḳānsirab ḳālmāḳ-Tüm gövdeleri yumuşayıpzayıflamak.)” ÖTS. 299.

“Eseri yazan hoca bu fiilin ikinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).

ḳimmat-sira-:

“ḳimmatsira- fiili ise değerini yüksek bilmek veya fiyatını çok zannetmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 325.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

sen-sira-:

“sensira- fiili ise kimseyi tanımadan sen ben yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 261.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

siz-sira-:

“sizsira fiili ise birini saygı veya hürmet etmek için siz diye konuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 258.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- túz-sira-: “túzsira fiili ise tuzu eksik olduğu için tuz istemek(hayvanlar için), anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 167.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- uyķu-sira-: “uyķusira fiili ise uykusu gelmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 89.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yāğ-sira-: “yāğsira fiili ise yağ istemek, yağa ihtiyaç bulmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 400.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yāt-sira-: “yātsira- fiili ise yabancı hissetmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 397.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.2.27 -sit-

“Bu ekin işleklığı azdır. Geçişli fiiller yapar.” (Coşkun, 2000: s. 64). Sözlükte bir örneğine rastlanmıştır.

-sit- ekiyle türemiş fiiller:

- kam-sit-: “(Far+Ö.) kamsit- fiili ise saygısızlık etmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 333.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.2.28 -şa-

Özbek Türkçesinde -şa- az işlek olan, isimden fiil yapan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 64).

-şa- ekiyle türemiş fiiller:

kaş-şa-: “kaşşa- fiili ise 1. Sert ağrımak; 2. Titremekten alt üst olmak; 3. Kurumak; 4. Yanık veya elemli konuşmak, anlamlarındakullanılmaktadır.” ÖTS. 307.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

kav-şa-: “kavşa- fiili ise 1. Sesli çiğnemek; 2. Yemek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 335.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

kúr-şa-: “kúrşa- fiili ise 1. Etrafını kuşatmak; 2. Kaplamak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Atrafını tğlar kúşagan şahir Etrafını dağlar kuşatan şehir.) (2. Yúragini kórku kúrşadi-Yüreğini korku kapladı.)” ÖTS. 311.(TS. “yok”).

2.3 Fiilden Fiil Yapma Ekleri

“Türkçede eylemler başlangıçta kök durumundadır. Böyle eylem yalın eylemdir. Her hangibir sözcükten türememiştir. Herhangi bir ek almamıştır. Genellikle tek seslemlili bir sözcüktür. Türkçe köklerde yalın eylem kökleri önemli bir yer tutar. Bu dilimizin yapısından kaynaklanır. Dilimiz eylem ağırlıklı bir dildir. Devnim bildiren sözler olan eylem kökleri, kök sözler arasında sayıca oldukça yoğundur. Bu belki de geçmişte önemli bir göçebe ulus olmamızla bağlantılıdır.

Eylem kökleri tümcede tek başına kullanılmaz. Yalnız buyurum ikinci tekel kişi, eksiz kullanıldığı için eylem kökü gibi gözükür.” (Bozkurt, 2010: s. 249).

2.3.1 -ā-; -a-, -e-

“İşlek olmayan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 65). Afganistan Özbek Türkçesinde işlekliği çoktur.

-a-; -a-, -e- ekiyle türemiş fiiller:

- búr-a-: “bura- fiili ise çevirmek, çekmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Kúlağini búramāḡ-Kulağını çekmek.)” ÖTS. 127.(TS. “yok”).
- ḡayr-a-: “ḡayra- fiili ise 1. Bıçağı taşa sürterek keskinleştirmek; 2. Tahrik etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 322.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ḡúr-a-: “ḡúra- fiili ise ulamak, bağlamak, bir araya getirmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 311.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ólç-a-: “ólça- fiili ise 1. Ölçmek; 2. Her hangi bir konunun her türlü iyi veya kötü taraflarını incelemek veya hesaplamak, anlamlarındakullanılmaktadır.” Örneği: (1. Ḳaysi ólçav bilan ólçab bérsaḡ, óşa ólçav bilan ólçab ālasaḡ-Hangi ölçü ile ölçüp verirsən, o ölçüyle ölçüp alırsın.) (2. yétti ólçab bir kés- yedi kere ölçüp bir kere kes.)” ÖTS. 100.
- ór-a-: “óra- fiili ise 1. Örtmek, kapatmak; 2. Toplanmak, sarmak, etrafını kuşatmak; 3. Yığmak veya toparlamak; 4. Kaplamak; 5. Engel olmak veya dalgın olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Nanni dastarḡanga óramāḡ-Ekmeği sofraya kapatmak.) (2. Bālalar óḡuvḡisini órab āldi-Çocuklar öğretmenini etrafını sardılar.) (3. Ḥaritani óramāḡ-Haritayı toparlamak.) (4. Āsmānni búlút órab āldi-Göğü bulut kapladı.) (5. Miyasini her ḡel fikirlar órab āldi- Fikrini her türlü hayallere daldı.)” ÖTS. 95.(TS. “yok”).
- púrka-a-: “púrka- fiili ise púskürtmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 144.

- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sil-a-:** “sila- fiili ise okşamak, dokunmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 259.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sór-a-:** “sora- fiili ise 1. Soru sormak; 2. Denemek; 3. İzin almak; 4. Ricada bulunmak veya istemek; 5. İdare etmek, yönetmek, anlamlarındakullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Sóraganniñ aybi yók-soru soranın suçu yok.) (2. Ótgan darsni sóramāḡ-Geçen dersi denemek.) (3. Hiç kimdan sóramay tóyni başlab yúbārdi-Hiç kimseden izin almadan düğünü başlayıverdi.) (4. Azúr sórmāḡ-Özür istemek.) (5. Bu şahrni sóraydégan ādam bārmi-Bu şehri yöneten biri var mı?)” ÖTS. 255.(TS. “yok”).
- taḡ-a-:** “taka- fiili ise 1. Diremek, değdirmek; 2. Bulaştırmak, suçlamak; 3. Çözmek; 4. Konu değiştirmek, anlamlarında kullanılmaktadır.Örnekleri: (1. Mezlarni birbiriga taḡamāḡ-Masaları birbirlerine diremek veya değdirmek.) (2. Endi meni bu malamatlrga taḡaṣ ḡalib edimi? –Şimdi bana bu suçlamalara mı bulunuyor.) (3. U kóp işlarni yangi yılga ālib kēlib taḡadi- O çok işleri yeni yıla getirip çözdü.) (4. mavzu‘ni yana siyosatga taḡadi-Konuyu yine siyasette değiştirdi.)” ÖTS. 160.
- tól-a-:** “tóla- fiili ise 1. Satın aldığı şeyin karşısında para ödemek; 2. Borcunu ödemek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. İcāra púlñitóladi-Vergi verdi.) (2. Carima tóladi-Ceza parasını ödedi.)” ÖTS. 175.
- (TS. “yok”).
- tug-a-:** “tuga- fiili ise 1. Tükenmek, bitmek; 2. Geçmek; 3. Sona ermek,bitmek; 4. Dinmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Óḡış tugadi-Ders bitti.) (2. Yaz tugadi-Yaz geçti.) (3. Púl tugadi-Para bitti.) (4. Úrúṣ tugadi-Savaş dindi.)” ÖTS. 170.(TS. “yok”).
- tút-a-:** “túta- fiili ise 1. Dumanı yükselerek yanmak; 2. Kokusu çıkarakyanmak; 3. Ateşe dönmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Óçaḡda hól ótin tútamāḡda- Ocakta ıslak odunun dümeni

yükselmekte.) (2. Çarāğ tútab yanibdi-Lamba kokup yanmış.) (3. Haydar bay iç içidan tútab kétidi- Haydar bey içi içinden ateşlendi.)” ÖTS. 165.(TS. “yok”).

túz-a-: “tuza- fiili ise düzeltmek veya yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 168.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.2 -ala-; -ala-, -ele-

Özbek Türkçesinde -ala-, Türkiye Türkçesinde ise -ala-, -ele- eki, Özbek Türkçesinde ise işlek olmayan bir ektir. Ama Türkiye Türkçesinde ise “Bütün bu kuvvetlendirme ekleri içinde en işlek ve canlı olan, misali en çok bulunan ek bu ektir.” (Ergin, 2008: s. 216).

-ala-; -ala-, -ele- ekiyle türemiş fiiller:

ķúv-ala-~kov-ala-: “ķúvala- fiili ise kovalamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 313.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kovala- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci ve ikinci anlamları Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Çoban çocukları, kuşun geldiğini görmüş olacaklar ki, kovaladılar.)” TS. 1223.

2.3.3 -ār-; -ar-, -er-

Özbek Türkçesinde -ār- Türkiye Türkçesinde ise -ar-, -er- eki, Özbek Türkçesinde “Ettirgenlik ekidir, ayrıca geçişsiz fiilleri geçişli yapar. İşlek olmayan bir ektir.” Türkiye Türkçesinde ise “Bu ek de eskiden beri kullanılan, fakat işlek olmayan, misalleri az bulunan bir faktitif ekidir.” (Ergin, 2008: s. 213).

-ār-; -ar-, er- ekiyle türemiş fiiller:

- it-ār-: “itār- fiili ise itmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 103.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- géz-ār-: “gézār- fiili ise korku veya her hangi bir olay yüzünden rengi değişmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 351.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- qayt-ar-: “qaytar- fiili ise 1. Döndürmek; 2. Tekrar etmek; 3. Engel olmak; 4. Katlamak veya geri çevirmek; 5. Reddetmek veya kabul etmemek; 6. Kusmak; 7. Aldığı şeyi sahibine geri vermek, ödemek, kapatmak; 8. Saptırmak veya çıkmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri; (1. Ātni ārkaga qaytarmāq-Atı arkaya veya geriye döndürmek.) (savālñi qaytarmāq-Soruyu tekrar etmek.) (3. Yamānligdan qaytarmāq Kötülükten engel olmak.) (4. Dastarhānniñ üçini qatarmāq-sofranin ucunu katlamak.) (5. Hāhişini kaytarmāq-İsteğini reddetmek.) (6. Yégan içganini qaytarmāq-Yediği ve içtiğini kusmak.) (7. Qarzini qaytarmāq-Borcunu ödemek veya kapatmak.) (8. Bu kitāb kişini dindan qaytaradi-Bu kitap insanı dinden saptıracak.)” ÖTS. 320.(TS. “yok”).
- qóp-ār-~kop-ar-: “qópār- fiili ise koparmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.Örneği: (Şamāl yūz yillik yāğāçi qópārib taşladı-Rüzgar yüz yıllık ağacı koparıverdi.)” ÖTS. 315.
- “kopar- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardanbirinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. O koskoca lenduha gibi gövdenle ipi koparırsın da başımıza iş çıkarırsın.)” TS. 1214.
- şim-ar-: “şimār- fiili ise yukarıya kaldırmak veya geri çevirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 270.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.4 -çay-

-çay- eki Özbek Türkçesinde “İşlek olmayan fiilden fiil yapma eklerinden biridir. Sadece bir örneğine rastlanmıştır.” (Coşkun, 2000: s. 65).

-çāy- ekiyle türemiş fiil:

búk-çāy-: “búkçay- fiili ise eğilmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 128.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.5 -dar-, -tar-; -dar-, -der-

Özbek Türkçesinde –dar-, -tar- Türkiye Türkçesinde ise -dar-, -der- eki, sonu ünsüzle biten tek heceli fiillere getirilir. “Bu ek çok az kullanılan, işlek olmayan bir faktitif ektir.” (Ergin, 2000: 213).

-dar-, tar-; -dar-, -der- ekiyle türemiş fiiller:

āğ-dar-: “āğdar- fiili ise 1. Yatırmak; 2. Dökmek; 3. Çapalamak veya tarlayı sürmek; 4. Terfiden düşürmek; 5. Günahını veya yaptığı suçu başkasına atamak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 76.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

aḡ-tar-: “aḡtar- fiili ise gezmek dolaşmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 69.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ḡān-tar-: “ḡāntar- fiili ise 1. Kısa bağlamak; 2. Aç tutmak, aç saklamak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 308.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tón-tar-: “tóntar- fiili ise 1. Çevirip kapatmak; 2. Üstünü altına getirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 175.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.6 -dir-, -tir-; -dır-, -dır-, -dur-, -dür-, -tır-, -tır-, -tur-, -dür-

“Bu ek de -r- ekinde umumî olarak ele aldığımız faktitif eklerinden biridir. Yani bu ek de -r- ve -t- eki gibi bir oldurmak ve yaptırma ekidir. Türkçede eskiden beri bulunan ve işlek olarak kullanılan fiilden fiil yapma eklerinden biridir. Faktitif ekleri içinde en olanı ve en çok kullanılanı bu ektir.” (Ergin, 2000: s. 212).

-dir-, -tir-; -dır-, -dır- / -dur-, -dür- / -tır-, -tır- / -tur-, -dür- ekiyle türemiş fiiller:

āgahlan-tir-: “(Far+Ö.) āgahlantir- fiili ise 1. Haber vermek; 2. Uyarırmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 62.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ārt-tir-~ar-tır-: “ārttir- fiili ise arttırmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örnekleri: (2. Tamāğdan ārttirganimizni yığib şú inakni āldık-Boğazdan artırdığımızı yığıp şu ineği aldık.) (3. Dost artırmak.)” ÖTS. 57.

“artır- fiil ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla, üçüncü anlamı ise Özbek Türkçesindeki üçüncü anlamla tutarlıdır.” TS. 125. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

bās-tir-~bas-tır-: “bāstir- fiili ise bastırmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 118. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“bastır- fiili ise 11 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamlatutarlıdır. Örneği: (1. Çok güçlüydü, bastırdı, omuzlarını yatağa yapıştırdı adeta.)” TS. 207.

bil-dir~bil-dir-:

“bildir- fiili ise bildirmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örnekleri: (3. Fikir bildirmāk-fikir bildirmek.) (2. Yúragidagini bildirmāk-Yüregindekini bildirmek.)” ÖTS. 135.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”

“bildir- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki üçüncü anlamla, ikinci anlamı ise Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamıyla tutarlıdır. Örnekleri: (1. Anası böyle söyledi, gene de gidip kocasına bildirdi.) (3. Sadi hem acele acele konuşarak fikirlerini bildiriyor hem de gözlerini ileriye uçan bisikletlerden hiç alamıyordu.) (2. Gönderdiğim mektubum bir ehemmiyeti yoktur, diye bildir, dedi.)” TS. 265.

bórt-tir-:

“bórtir- fiili ise 1. Çıkmak, yeşermek; 2. Mübalağa etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 129.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çağış-tir-:

“çağıştir- fiili ise tahminini denemek, kıyaslamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 194.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çóқиш-tir-:

“çóқиştir- fiili ise 1. Savaştırmak, yarıştırmak; 2. Birbirinedeğdirmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 199.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- dón-dir-~dön-dür-: “dóndir- fiili ise iyi becermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 228.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- éşit-tir-: “éşittir- fiili ise duyurmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 114.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- idaāllaş-tir-~idealleş-tir-: “idaāllaştır- fiili ise idealleştirmek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 104.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
“idealleştir- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 936.
“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- kavlaş-tir-: “kavlaştır- fiili ise suç bulmak için araştırmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 335.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ķis-tir-~kıs-tır-: “ķistir- fiili ise kıstırmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 323.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
“kıstır- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1168.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- ķón-dir-~kon-dur-: “ķóndir- fiili ise kondurmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Dóppisini bāşiga ķóndirmāķ-Takısını başına kondurmak.)” ÖTS. 318.

- “kondur- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Başına çiçekler kondurmuş.)” TS. 1207.
- kél-tir-~ge-tir-: “kéltir- fiili ise getirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 344.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kéliş-tir-~geliş-tir-: “kéliš-tir- fiili ise geliştirmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 344.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “geliştir- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 743.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- şahnalaş-tir-: “(Arp+T.) şahnalaştır- fiili ise 1. Bir bedii eserin tiyatroyahazırlamak için tekrardan yazmak; 2.Sahneye getirmek, göstermek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Ótgan kúnlar rúmanini şahnalaştirmāķ-Geçmiş günler romanını yazmak.) (2. Yangi numāyişnāma sahnalaştirmāķ-Yeni gösteriyi sahneye getirmek.)” ÖTS. 271.
- salış-tir-: “salıştır- fiili ise karşılaştırmak, muskayaysa etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 243.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- si-dir-: “sidir- fiili ise her hangi bir şeyin yüzünden almak, kopyalamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 257.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- sıkış-tir-~sıkış-tır-: “sıkıştır- fiili ise sıkıştırmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 258. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “sıkıştır- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1752. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- sóriş-tir-~soruş-tur-: “sóriştir- fiili ise soruşturmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Şacarasını sóriştirmāk-Şeceresini soruşturmak.)” ÖTS. 252.
- “soruştur- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ana babaya düşen sorumluluk, okula ve devlete düşen sorumluluğa, kıyasla çok daha önemlidir.)” TS. 1795.
- ól-tir-: “óltir- fiili ise oturmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 100.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- ózlaş-tir-~özleş-tir-: “ózlaştir- fiili ise özleştirmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Darsni yahşi ózlaştirmāk-Dersi iyi özleştirmek.)” ÖTS. 96.
- “özleştir-: fiili ise 2 anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1558. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- tıķış-tir-~tıkış-tır-: “tıķıştır- fiili ise tıkıştırmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 178. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “tıkıştır- fiili ise 2 anlamda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Bavula her şeyi tıkıştırdım.)” TS. 1974.

- túşún-tir-~düşün-dür-: “túşúntir- fiili ise düşündürmek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır. Örneği: (Gapni túşúntirmāḡ-Sözü düşündürmek.)” ÖTS. 169.
- “düşündür- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 592.
- tútaş-tir-: “tútaş-tir- fiili ise yakmak, yandırmak yanmasına sebep olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 164.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- úlāḡ-tir-: “úlāḡtir- fiili ise 1. Uzaklaştırmak; 2. Bir tarafa atmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 87.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yéçin-tir-: “yéçintir- fiili ise 1. Boşalttırmak; 2. Soymak, çıkartmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 417.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yigış-tir-: “yigıştir- fiili ise 1. Toplamak, yıḡmak; 2. Toparlamak, temizlemek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 415.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yé-dir-ye-dir-: “yédir- fiili ise yedirmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Yaḡşi ḡand yédirir, yamān pand yédirir- İyi insan tatlı yedirir, kötü insana öḡüt yedirir.)” ÖTS. 417.
- “yedir- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Çocuḡu yedirmek.)” TS. 2158.

zararsizlan-dir-: “(Arp+T.) zararsizlandir- fiili ise zararı olmamak, zararvermemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 274.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.7 -ğa-, -ga- / -ka-, -ka-

Az işlek olan, fiilden fiil yapma ekleridir.

-ğa-, -ga- / -ka-, -ka- ekleriyle yapılan fiiller

búl-ğa-: “búlğa- fiili ise 1. Bulmak, kirletmek; 2. Kötü etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Kārga búlğamāḳ-Kara bulamak.)” ÖTS. 129.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).

búr-ka-: “búrka- fiili ise 1. Örtmek, kapatmak; 2. Kaplamak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Çāḳalāḳni búrkaḳb örgatmaḳ Bebeği örtüp öretmeyin.) (2. Hama yāḳni gúllar búrkaḳb āldi-Her tarafı güller kaplayıverdi.)” ÖTS. 127.(TS. “yok”).

çāy-ka-: “çāyka- fiili ise yıkamak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Kirni çāyḳamāḳ-Kiri yıkamak.)” ÖTS. 203.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ir-ğa-: “irğa- fiili ise başını yıkayıp sallamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 104.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- kar-ğa-: “kargā- fiili ise beddua etmek, anlamında kullanılmaktadır.”
ÖTS. 304. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
(TS. “yok”).
- köz-ğa-: “közğā- fiili ise 1. Tekrarlamak; 2. Alt üst etmek, kımıldatmak;
3. Getirmek, bulmak, kaldırmak, 4. Aramak,
anamlarındakullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Úniñ kasalı
közğadi-Onun hastalığı tekrarlandı.) (2. Alāvni közğasañ óçar,
kušni közğasañ úçar-Ateşi kımıldatsan söner, kuşu kımıldatsan
uçar.) (3. Birāvniñ yúragıda adāvat közğamāķ-Birinin kalbindeki
düşmanlığı bulmak.) (4. Gapni közğasañ gap çıkar-Lafı ararsan
laf çıkar.)” ÖTS. 316.(TS. “yok”).
- tón-ka-: “tónka- fiili ise iftira atmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS.
175.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS.
“yok”).
- tar-қа-: “tarқа- fiili ise 1. Yayılmak; 2. Yansımak,
anamlarındakullanılmaktadır.” ÖTS. 155.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS.
“yok”).
- tér-га-: “térga- fiili ise 1. Nezaret etmek; 2. Araştırmak, anlamlarında
kullanılmaktadır.” ÖTS. 181.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS.
“yok”).

2.3.8 -gaş-, -kaş-

“-gaş-, -kaş- eki Özbek Türkçesinde işlek olmayan fiilden fiil yapan eklerden biridir.”
(Coşkun, 2000: s. 66).

-gaş-, -kaş- ekiyle türemiş fiiller:

çal-kaş-: “çalkaş- fiili ise 1. Birbirine karışarak ucun bulamaz bir biçime gelmek (ip hakkında); 2. Çok karışık olmak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (1. Çalkaşkan ip- karışmış ip.) (2. Gaplarım çalkaşıb kédı-Sözlerim karışiverdi.)” ÖTS. 197.

(TS. “yok”).

ér-gaş-: “érgaş- fiili ise 1. Arkasında gitmek, izlemek; 2. Taklit etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (2. Kóp yúrgangaérgaşma, kóp bilganga érgaş-Çok yürüyene gitme, çok bilene git.)” ÖTS. 112.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).

min-gaş-: “mingaş- fiili ise 1. Bisiklet veya at binan kişinin arkasınabinmek; 2. Üst üste çıkmak, anlamlarına kullanılmaktadır. Örneği: (2. Mingaşgan tāğlar-Üst üste çıkan dğlar.)” ÖTS. 378.

(TS. “yok”).

2.3.9 -i-, -ı-, -i- / -u-, -ü-

Özbek Türkçesinde -i-, Türkiye Türkçesinde -ı-, -i- / -u-, -ü- eki, “Bu ek işlek olmayan, fiilden fiil yapma eklerinden biridir.” (Ergin, 2008: s. 214).

-i-, -ı-, -i- / -u-, -ü- ekleriyle türemiş fiiller:

kalğ-i-: “kalğ-i- fiili ise 1. Su veya yağ bibi sıvıların yüzünde sallanıp veya kımıldayıp durmak; 2. Kalkmak, anlamlarında kullanılmaktadır.Örneği: (1. Deryada nimadır kalğib bārardi-Nehirde nedir sallanıp giderdi.) (2. Āyāqqa kalğimāğ-Ayaya kalkmak.)” ÖTS. 307. (TS. “yok”).

ķiz-i-: “ķizi- fiili ise 1. Ateş yükselmek, çok sıcak olmak; 2. Harareti veya tansiyonu yükselmek; 3. Isınmak veya canlanmak,

anlamlarındakullanılmaktadır. Örneği: (1. Temir kúyaşda kızibdi- Demir güneşte sıcak olmuş.) (2. Bāşi kızibdi-başı hararet almış.) (3. Şóhbat kıziganda...- Sohbet ısıdığında.)” ÖTS. 323.(TS. “yok”).

köz-i-: “köz-i- fiili ise tekrardan başlamak, tekrarlanmak, sadır olmak,karıştırmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 316.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

sing-i-: “sing-i- fiili ise sızmak, özleşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 259.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

şim-i-: “şim-i- fiili ise 1. Emmek; 2. İçine çekmek, anlamlarındakullanılmaktadır. Örneği: (1. Pahta yağni şimib āldi- Pamuk yağı emip aldı.)” ÖTS. 270.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”

(TS. “yok”).

tin-i-: “tini- fiili ise saf olmak, temizlenmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Suv tinidi- Su saf oldu veya temizlendi.)” ÖTS. 180.(TS. “yok”).

sélp-i-: “sélp-i- fiili ise 1. Silkelemek; 2. Sözleşmek, anlamlarındakullanılmaktadır.” ÖTS. 261.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

sırķ-i-: “sırķ-i- fiili ise sızıp veya damlayarak geçmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 258.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.10 -r-, -ir-, -úr-, -r-

“-r- eki de Türkçede eskiden beri görülen ve işlek olarak kullanılan bir fiilden fiil yapma ekidir. Bu ek fonksiyonları tamamıyla bir birinin aynı olan ve bu yüzden aynı isim altında toplanan birkaç ekten biridir.” (Ergin, 2008: s. 209).

-r-, -ir-, -úr-, -r- ekiyle türemiş fiiller:

- bağ-ir-~bağı-r-: “bağır- fiili ise bağırmaq karşılığı bir anlamda kullanılırken aynızamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 125. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “bağır- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Yaşasın hürriyet diye bağırsa ismi tarihe geçecekti.)” TS. 178.
- bók-ir-: “bókır- fiili ise 1. kalın ses çıkartmak; 2. Çok yiyip karnı şişmek, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 131.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çim-ir-: “çimir- fiili ise suret bozmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 203.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çég-ir-: “çégir- fiili ise geri almak veya çıkartmak, anlamındakullanılmaktadır. Örneği: (Maaşidan qarzini çégirib qālmāq- Maaşından borcunu çıkartıp almak.)” ÖTS. 205.(TS. “yok”).
- qāç-ir-~qaçı-r-: “qāçır- fiili ise kaçırmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Kózlarini úndan qāçırmadı- Gözlerini ondan kaçırmazdı.)” ÖTS. 296.
- “kaçır- fiili ise 16 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Büyükçe bir kız hemen onu kucaklayıp mektebin havlusuna kaçırmıştı.)” TS. 1024.

- qayy-ir-: “qayyir- fiili ise bağırmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 326.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- qāt-ir-: “qātir- fiili ise katılaşmasına sebep olmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 296.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kéç-ir-~geçi-r-: “kéçir- fiili ise geçirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 343.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “geçir- fiili ise 14 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” ÖTS. 737.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- kém-ir-~kemi-r-: “kémir- fiili ise kemirmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 345.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kemir- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Küçük bir fare bir şeyler kemiriyor.)” TS.1133.
- kóç-ir-~göçü-r-: “kóçir- fiili ise göçürmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 337.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “göçür- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 770.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- ķút-úr-~kudu-r-: “ķútúr- fiili ise kudurmak karşıılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneğı: (İt ķútúrsa, egasını ķapadi- İt kudursa sahibini ısırır.)” ÖTS. 309.
- “kudur- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Öbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1246.
- óç-ir-: “óçir- fiili ise söndürmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 93.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- óp-ir-: “ópír- fiili ise koparmak, bozmak, yıkmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 90.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- óti-r-: “ótır- fiili ise 1. Oturmak; 2. Hapishaneye atılmak; 3. Düşmek,bulanmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 92.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sāvú-r-~savu-r-: “saāvúr- fiili ise savurmak karşıılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 244.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “savur- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamıyla tutarlıdır. Örneğı: (1. Bir eğlence yerinde desteklerle banknotu havaya savurduktan sonra...)” TS. 1712.
- sómi-r-~somu-r-: “sómír- fiili ise somurmak karşıılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 256.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“sotur- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1790.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

sim-ir-~somu-r-:

“simir- fiili ise somurmak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 259.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“sotur- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1790.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

şim-ir-:

“şimir- fiili de somurmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 270.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tāpş-ir-:

“tāpşir- fiili ise 1. İletmek, vermek; 2. Kimseyi görevlendirmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Haṭni egasigatāpşirmāḡ-Mektubu sahibine iletmek.) (2. Āḡir vazıfa tāpşirmāḡ-Aḡır görev vermek.)” ÖTS. 148.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tekş-ir-:

“tekşir- fiili ise 1. Tashih etmek, yanlışları düzeltmek; 2.Araştırmak bilimsel bakımından öğrenmek; 3. Nezaret etmek, gözden geçirmek, kontrol etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Úy vazıfasını tekşirmāḡ-Ödevlerini düzeltmek.) (2. Qān tarkibini tekşirmāḡ- Kan terkebini araştırmak; 3. Dars ciryanını tekşirmāḡ-Ders cereyanını kontrol etmek.) ” ÖTS. 183.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tónka-r-:

“tónkar- fiili ise döndürmek, üstünü altına, altını üstünegetirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 175.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úç-ir-~uçu-r-:

“úçir- fiili ise uçurmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.”
ÖTS. 83.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“uçur- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Uçurtmayı uçurmak.)” TS. 2028.

yaşı-r-:

“yaşir- fiili ise 1. Gizlemek; 2. Belli etmemek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (2. Ğazabini yaşirmāḡ- Gazabını belli etmemek.)” ÖTS. 405.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).

yém-ir-:

“yémir- fiili ise 1. Koparmak; 2. Bozmak; 3. Yok etmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Suv sahilni yémirir, élam dilni- Su sahili koparır, elem kalbi.) (2. Úrúş şáhlarni yémiradi –Savaş şehirleri bozar.) (3. Úmurni mehnat emes, ġam yémiradi- Umuru mihnet değil, gam yok eder.)”
ÖTS. 419.(TS. “yok”).

yig -ir-:

“yigir- fiili ise eğirmek anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 416.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.11 -iz- ; -z-

“Bu ek de Türkçede eskiden beri bir faktitif ekidir. İşlek değildir. Eski Türkçede daha çok kullanılırdı. Batı Türkçesinde adeta unutulmuş olup misalleri çok azdır.” (Ergin, 2008: s. 114).

-iz-; -z- ekiyle türemiş fiiller:

- āḳ-iz-: “āḳiz- fiili ise akıtmak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 62.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tāmi-z-: “tāmiz- fiili ise damlatmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Suv tāmizmāḳ-Su damlatmak.)” ÖTS. 151.(TS. “yok”).
- émi-z-: “émiz- fiili ise emdirmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Bālani émizmek-Bebeği emdirmek.)” ÖTS. 116.(TS. “yok”).

2.3.12 -ḳ-, -k-; -ḳ-, -k-

“İşlek olmayan bir fiilden fiil yapan eklerden biridir.” Veya “Özbek Türkçesinde işlek değildir. Fiil kökünün ifade ettiği anlamı pekiştirir.” (Ergin, 2008: s. 215).

-ḳ-, -k-; -ḳ-, -k- ekiyle türemiş fiiller:

- āṣ-iḳ-: “āṣiḳ- fiili ise acele etmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Āṣiḳḳan muşuk kūr tūḡadi-Acele eden it kor doğurur.)” ÖTS. 60.(TS. “yok”).
- havli-ḳ-: “havliḳ- fiili ise 1. Şaşmak, acele etmek; 2. Rahatsız olmak veya heyecanlı olmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 395.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ili-ḳ-: “ilik- fiili ise şehvanî nefsin peşinden koşmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 108.
“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ḳān-iḳ-: “ḳāniḳ- fiili ise kanaat hâsıl etmek, inanmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 300.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķiz-ik-:

“ķizik- fiili ise 1. Dikkatle bakmak; 2. Rağbet etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 323.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

kón-ik-:

“kónik- fiili ise 1. Öğrenmek, alışmak; 2. Boyun eğmek, razı olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Şarāyitga kónikmāķ-Duruma veya zamana alışmak.) (2. Ķiyinķilikka kónikmāķ-Sıkıntılara alışmak.)” ÖTS. 340.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tāl-ik-:

“tālīķ- fiili ise yorulmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 151.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

túta-ķ-:

“tútaķ- fiili ise 1. Sınır veya gazaptan kendini tutamamak; 2. Susamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 164.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.13 -ķar-

Özbek Türkçesinde -ķar- eki tek heceli kelimelerde getirilir. İşlek olmayan fiilden fiil yapan eklerden biridir. ÖTS. Bir örneğine rastlanmıştır.” (Coşkun, 2000: s. 68).

-ķar- ekiyle türemiş fiiller:

ķis-ķār-: “ķisķār- fiili ise 2 anlamda kullanılmaktadır. Bu iki anlamın temel anlamıysa kısaltmaktır. Örnekleri: (1. Yól ķisķardı-Yol kısaldı.) (2. Yāzda túnlar ķisaradi-Yazda geceler kısalır.)” ÖTS. 324.(TS. “yok”).

2.3.14 -ķaz- -gāz-, kāz-, -ġāz-

Orta işlekte bir ektir. Ünsüzle biten tek heceli fiillerden sonra gelerek olma veya yapma fonksiyonu belirtir. (Yıldırım, 2009: s. 60).

-ķaz- -gāz-, kāz-, -ġāz- ekiyle türemiş fiiller:

kór-gaz-: “kórgaz- fiili ise göstermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 338.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ót-ķaz-: “ótķaz- fiili ise 1. Kimsenin oturması için yer vermek, oturtmak; 2. Ekmek veya dikmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 90.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.15 -l-; -l-

“-l- eki, türkiye Türkçesinin kullanım alanı en geniş fiilden fiil türeme eklerinden biridir. Bu ek hem çatı eki olma, edilgen çatı, hemde özel anlamda yeni kelimeler türetme özelliği taşır. Genellikle ünsüzle biten geçişli fiil kök ve gövdelerinden olma yada yapma bildiren edilgen fiiller türetir.” (Korkmaz, 2003: s. 127).

-l-; -l- ekiyle türemiş fiiller:

āči-l-~ači-l-:

“āčil- fiili ise açılmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Örneği: (1. Éşik āčildi-Kapı açıldı.)” ÖTS 57.

“ačil- fiili ise 15 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan on üçüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birincianlamla tutarlıdır. Örneği: (13. Yol açılmış, biriken vasıtalar sel haline akmaya başlamıştı.)” TS.

15.

béki-l-:

“békil- fiili ise kapanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 137.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çimi-l-dik:

“Özbek Türklerinin geleneğine göre damat ve gelinin ilk evlendiği günün ilk üç gecesinde evin yarından yani yatak bölümünü büyük perde ile ayırıp gelin ve damat ilk üç gecenin orada geçirirler. O perde ile ayrılan kısmına çimildik denir.” ÖTS. 203.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çómi-l-:

“çómil- fiili ise yüzmek, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Derya suviga çómilmāķ- Nehir’e yüzmek.)” ÖTS. 200.(TS. “yok”).

çózi-l-~çözü-l-:

“çózil- fiili ise çözülmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Vakt çózildi-Vakit.)” ÖTS. 199.

“çözül- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla

tutarlıdır. Örneği: (1. Alaca bir karanlık sarmadayken her yeri / Atlarımız çözüldü girdik handan içeri.)” TS. 453.

egi-l-~eği-l-:

“egil- fiili ise eğilmek karşılığı bir anlamda kullanılırken 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 115. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“eğil- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Sofraya pilav gelince Aziz eğilerek kokladı.)” TS. 605.

qāqi-l-~kakı-l-:

“qāqıl- fiili ise kakılmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Tahtaga qākilgan meḡ-Tahtaya kakılan çivi.)” ÖTS. 298.

“kakıl- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1038. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

qāy-ri-l-:

“qāyri- fiili ise 1. Döndürülmek; 2. Eğilmek; 3. Çevrilmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 322.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

qāzi-l-~kazı-l-:

“qāzil- fiili ise kazılmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (1. Qūduq qāzildi-kuyu kazıldı.)” ÖTS. 297.

“kazıl- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1123.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

qōši-l-:

“qōşil- fiili ise 1. Bir olmak, benzetmek; 2. Doru bilmek, katılmak; 3. Ortak olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Úniḡ adati şú ādamlarga únça qōşilmaydi-Onun âdeti şú adamlara o kadar benzemez.) (2. Birāvniḡ fikriga qōşilmāq-Birinin fikrini doğru bilmek veya katılmak) (3. Akasi bilan qōşilmāq-Abisi ile ortak olmak.)” ÖTS. 317.(TS. “yok”).

- қозғā-l-: “қоғāl- fiili ise 1. Yerinden kalkmak; 2. Başlanmak; 3. Kalkınma veya isyan çıkarmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Mehmanlar órnidan қозғāldi-Misafirler yerinden kalktı.) (2. Тўфāн қозғāldi-Tufan veya fırtına başlandı.) (3. Ҳāлқ davlatga қāрши қозғāldi-Halk devlete karşı isyan çıkardı.)” ÖTS. 316.(TS. “yok”).
- қўri-l-~kuru-l-: “қўril- fiili ise kurulmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 311.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kurul- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Kurulmuştu benim adıma bir saray.)” TS. 1262.
- қўtū-l-~kurtu-l-: “қўtūl- fiili ise kurtulmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Dúşman қólidān қўtilmāқ-Düşmen elinden kurtulmak.)” ÖTS. 309.
- “kurtul- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Beni musluğa götüren namuslu polisler kurtulduғumu görünce sevindiler.)” TS. 1263.
- қўyū-l-~koyu-l-: “қўyūl- fiili ise koyulmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Múrabā қўyūlub қāldi-Reçel koyulup kaldı.)” ÖTS. 314.
- “koyul- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1225.(TS. “yok”).
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- sāti-l-~satı-l-: “sātil- fiili ise satılmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 242.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “satıl- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla

tutarlıdır. Örneği: (Belki babam, güvercinleri satıldıklarını iyi karşılamayacaktır.)” TS. 1709.

sézi-l~sezi-l-:

“sézil- fiili ise sezilmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Yüzida nātinçlik alamati séziler edi- Yüzüne rahatsızlık alameti sezilirdi.)” ÖTS. 260.

“sezil- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Dudak uçlarında ancak sezilebilen bir memnunluk yanıp sönmüştü.)” TS. 1746.

siği-l~sıkı-l-:

“sıkil- fiili ise sıkılmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (púldan siğılib qālmāq- Paradan sıkıntısı çekmek.)” ÖTS. 258.

“sıkıl- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan dördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1751.

siti-l-:

“siti- fiili ise yırtılmak veya koparılmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 257.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

súqi-l~soku-l-:

“súqil- fiili ise sokulmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 253.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“sokul- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Yorganın altına sokulmak.)” TS. 1787.

súyú-l-:

“súyúl- fiili ise sulu olmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 254.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- súzi-l-: “súzil- fiili ise naz veya işve ile durmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 252.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- şāši-l-~şaşı-l-: “şāšil- fiili ise şaşılmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 262. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “şaşıl- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Cidden şaşılacak işler yapıyor.)” TS. 1852.
- óқта-l-: “óqтал- fiili ise birer şeyle vuracak gibi tehdit etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 99.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- termi-l-: “termil- fiili ise dikkatli bakmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 182.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- termu-l-: “termul- fiili ise sürekli bakmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 182.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tiқи-l-~tıkıl-l-: “tiқil- fiili ise tıklamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Teşigda tiқilib қālmāқ-Deliğe tıklıp kalmak.)” ÖTS. 178.
- “tıkıl- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Mecliste altmış kişi bir odaya tıkdık.)” TS. 1974.
- tiki-l-~diki-l-: “tikil- fiili ise dikilmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 179. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“dikil- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bebeklere çedik, kadınlara erlere çizme çarık dikildi.)” TS. 524.

tiri-l-~diri-l-:

“tiril- fiili ise dirilmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Kún issigida şalpaygan biyaralar salqin tüşganda tirila bāşladi-Günün sıcaklığında solmuş bitkiler serinleyince dirilmeye başladı.)” ÖTS. 177.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”

“diril- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci dördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve ikinci anlamı ise Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (4. Masal bu, ölüyken dirilmiş, kabirden dışarı atılmış insanların masalı.)” TS. 537.

“Eseri yazan hocalar bu fiilin ikinci anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.”

tuği-l-:

“tuğil- fiili ise doğmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 169.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tuti-l-~tutu-l-:

“tutil- fiili ise tutulmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (3. Qúyāş tutildi-Güneş tutuldu.) ÖTS. 165.

“tutul- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki üçüncü anlamla tutarlıdır.” TS. 2014.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

túza-l-~düze-l-:

“túzal fiili ise düzelmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örnekleri: (5. Yóllar túzalib qāldi-Yollar düzeldi.)” ÖTS. 167.

“düzel- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan dördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve birinci anlamıysa Özbek Türkçesindeki beşinci anlamla tutarlıdır. Örnekleri: (4. Sen merak etme yavrucağ yakında düzelir.) (1. Burada toprak basıla basıla düzelmiş.)” TS. 594.

túzi-l-: “túzil- fiili ise teşkil etmek, yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 168.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úşa-l-: “úşal- fiili ise kırılmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 86.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úşa-l-: “úşal- fiili ise kavuşmak, yetişmek, bulmak, arzularına kavuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 86.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úya-l-: “úyal- fiili ise utanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 89.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úzi-l-: “úzil- fiili ise 1. Kesilmek veya koparılmak; 2. Tekrarlanmak; 3. Ölmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. İp úzildi-İp kesildi.) (2. Kasalni órintirsañ úziladi-Hastayı yorarsan tekrarlanır.) (3. Bémār yana kózini yúmdi, şú yúmganiça kıyitib açmadi, saharga bārib úzildi-Hasta yine gözünü kapattı, şu kapattığında tekrar açmadı, sabaha karşı öldü.)” ÖTS. 86.

yāqi-l-~yakı-l-: “yāqil- fiili ise yakılmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 400. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

- “yakıl- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Ateş yakıldı.)” TS. 2111.
- yāni-l-: “yānil- fiili ise yanma işi, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 402.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yāpiri-l-: “yāpiril- fiili ise gurup şeklinde gelip basmak, hücum etmek anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Cigirtağlar ekinzārga yāpirildi-Çekirgeler tarlaya baskın yaptı.)” ÖTS. 397.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yāyi-l-yayı-l-: “yāyil- fiili ise yayılmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 402.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”
- “yayıl- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 2151.
- “Eseri yazan hocalar bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemişlerdir.”
- yāzi-l-: “yāzil- fiili ise 1. Serilmek, açılmak; 2. Dinlenmek, 3. Tuvalete giderek kendini rahatlatmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Dastarhān yāzilib tūşlik çayı kél-di-Sofra açılıp öğlen yemeği geldi.) (2. Kóça yūzini kórasan, yāzilib kelasan-Sokak yüzünü görürsün dinlenip gelirsin.)” ÖTS. 399.(TS. “yok”).
- yéti-l-: “yétil- fiili ise 1. Yetmek, pişmek, olgunlaşmak; 2. Gelenekselleşmek, büyümek, erişmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 417.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yéyi-l-:

“yéyil- fiili ise 1. Yemek işine konu olmak; 2. Bir birine sürtülüp yenilenmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. ʔaʔām iʃtiḥā bilan yéyildi- Yemek iʃtiḥa ile yenildi.) (2. Yetikniḡ paʃnasi yéyilib kétibdi-Yetiḡin topuḡu) ” ÖTS. 419.(TS. “yok”).

yiḡi-l~yiḡı-l-:

“yiḡil- fiili ise yıḡılmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 415.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yıḡıl- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Bütün köşk kapının önünde yıḡıldı.)” TS. 2177.

yiḡi-l~yıkı-l-:

“yıkıl- fiili ise yıkılmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. (Kókka bāḡḡan yıḡılar-Göḡe bakan yıkılır.)” ÖTS. 416.

“yıkıl- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 2179.

yota-l-:

“yótal- fiili ise öksürmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 412.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.(TS. “yok”).

yúksa-l~yükse-l-:

“yúsal- fiili ise yükselmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 411.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yükse- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan altıncı anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (6. Benim gözümde bu davranışıyla yükseldi.)” TS. 2207.

2.3.16 -la-; -la-, -le-

“İşlek olmayan bir ektir. Bu ek genellikle anlam değişikliği yaratmayan bir ek olup eklendiği fiilin anlamını kuvvetlendirici bir özellik taşır.” (Coşkun, 2000: s. 68).

-la- ekiyle türemiş fiiller:

bóz-la-: “bózla- fiili ise yüksek sesli ağlamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS 130.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

búk-la-: “búkla- fiili ise 1. Katlamak; 2. Bükme, yığmak, toplamak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Kāğazni búklamāḳ- Kāğıdı katlamak.) (2. Çatrini búklamāḳ-Şemsiyeyi yığmak.)” ÖTS. 128. (TS. “yok”).

cimi-r-la-: “cimirla- fiili ise 1. Küçük dalgalarla kaplanmak; 2. Yavaş yavaş cilve etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 192.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çimçi-la-: “çimçila- fiili ise 1. Çimdiklemek; 2. Kışın soğuk rüzgâr çarpmak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 203.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

çóķi-la-: “Çóķila- fiili ise 1. Gagalamak; 2. Az yemek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 199.(TS. “yok”).

ķayta-la-: “ķaytala- fiili ise 1. Dönmek, tekrar etmek; 2. Tekrardan sadır olmak, tekrardan başlamak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Gapini ķaytalamāḳ- Sözünü tekrar etmek.) (2. İşitmesi ķaytaladi-Ateşi tekrar başladı.)” ÖTS. 321.(TS. “yok”).

- ķimir-la-: “ķimirla- fiili ise 1. Yavaşķa harekete geķmek, kımıldamak; 2. Sallanmak; 3. Titremek; 4. Hayat geķirmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 325.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örneķ vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ķu-la-: “ķula- fiili ise 1. Sert düşmek, yıkılmak; 2. Yok olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. ÖTS. 312.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örneķ vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ķút-la-: “ķútle- fiili ise himaye etmek, destek vermek, taraf darlık etmek, yardım vermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 309.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örneķ vermemiştir.”(TS. “yok”).
- órma-la-: “órmala- fiili ise diz üstüne yürümek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 94.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örneķ vermemiştir.”(TS. “yok”).
- saba-la-: “sabala- fiili ise sıvalamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 245.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örneķ vermemiştir.”(TS. “yok”).
- sava-la-: “savala- fiili ise vurmak, devmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 254.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örneķ vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.17 -mā-; -ma-, me-

“Bu Türkçede eskiden beri kullanılan ve en çok işleklik derecesi geniş olan fiilden fiil yapma ekidir. Görevi olumsuzluk fiil yapmaktır. Bu ekten sonra, hiçbir fiilden fiil yapma eki getirilemez, ancak fiilden isim yapma ekleri ve çekim ekleri getirilebilir.” (Cokun, 2000: s. 68).

-ma-; -ma-, -me- ekiyle türemiş fiiller:

- ağdar-ma-: “ağdarma- fiili ise İçini sırtına çıkartmamak, altını üstüne getirmemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 76.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ārtir-ma-: “ārtirma- fiili ise artırmamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 57.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “artırma- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 125.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- bāşkar-ma-: “bāşkar- fiili ise başlatmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 120.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bās-ma-~bas-ma- : “bāsma- Basma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 119. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “basma- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 206.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- birik-ma-~birik-me-: “birikma- fiili ise birikme karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 135. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “birikme- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 281. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- birleş-ma-~birleş-me-: “birleşma- fiili ise Birleşme- karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (siyasi birleşma- siyasi birleşme.)” ÖTS. 134.
- “birleşme- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 283.
- biryāqla-ma-: “biryāqlama- fiili ise bir tarafa etmemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 135.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ból-ma-böl-me-: “bólma- fiili ise bölme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 131. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “bölme- fiili ise 7 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 313. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- bólin-ma-~bölün-me-: “bólinma- fiili ise bölünmemek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 132. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “bölünme- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 314. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- bur-ma-: “burma- fiili ise çevirme anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 127.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bura-ma-: “burama- fiili de çevirme anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 127.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- buyurt-ma-: “buyurtma- fiili ise emir etme anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 129.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çiz-ma-çiz-me-: “çizma- fiili ise çizme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 202. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “çizme- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 443.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- çók-ma~çök-me-: “çókma- fiili ise çökme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS 200. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “çökme- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 450.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- çóz-ma-: “çózma- fiili ise uzatmamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 199.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- dimla-ma-: “dimlama- fiili ise buhar vermemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 230.

- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- eg-ma-~eğ-me-: “egma- fiili ise eğme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 115. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “eğme- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 607. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- érit-ma-~erit-me-: “éritma- fiili ise eritme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 112. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “eritme fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 645. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- eslat-ma-: “elatma- fiili ise hatırlatmamak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 113.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- isit-ma-~ısıt-ma-: “isitama- fiili ise ısıtma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 105. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “ısıtma- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 915. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- işķārla-ma-: “işķārlama- fiili ise Oksitleme, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 106.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ķāriş-ma-~karış-ma-: “ķārişma- fiili ise karışma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 297. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kariş-ma- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1089. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

ķāpla-ma-~kapla-ma-:

“ķāplama- fiili ise kaplama karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 295. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kaplama- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1071. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

ķātir-ma:

“ķātirma-fiili ise katılaştırmamak, anlamında kullanılmaktadır. ÖTS. 296.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķātlā-ma-~katla-ma-:

“ķātlama- fiili ise katlama karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 301. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“katlama- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1106. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

ķāvūr-ma-~kavur-ma-:

“ķāvūrma- fiili ise kavurma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 300. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kavurma- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” 1112. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- ķāynat-ma-~kaynat-ma-: “ķāynatma- fiili ise kaynatma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 326. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kaynatma- fiil ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1120. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- ķāytar-ma-: “ķāytarma- fiili ise döndürmemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 320.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ķéçin-ma-~geçin-me-: “ķéçinma- fiili ise geçinme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 343. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “geçinme- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 737. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- ķiçi-ma-: “ķiçima- fiili ise kaşınmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 321.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ķışkart-ma-: “ķışkartma- fiil ise Kısaltmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 323.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ķistir-ma-: “ķistirma- fiili ise yapıştırmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 323.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- koç-ma~göç-me-: “kóöma- fiili ise göçme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 337. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “göçme- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 770. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- kóçir-ma~göçür-me-: “kóçirma- fiili ise göçürme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 337. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “göçürme fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 770. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- kónik-ma-: “kónikma- fiili ise kanmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 340.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kórgaz-ma-: “kórgama- fiili ise göstermemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 338.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kórsat-ma~göster-me-: “kórsatma- fiili ise gösterme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 338. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “gösterme- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 785. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- kóş-ma-: “kóşma- fiili ise karıştırmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 317.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- kótar-ma-: “kotarma- fiili ise kaldırmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 337.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ķur-ma-~kur-ma-: “ķurma- fiili ise kurma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. ÖTS. 311. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kurma- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” 1259. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- ķúy-ma-: “ķuyma- fiili ise kuymamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 314.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- óħşat-ma-: “óħşatma- fiili ise benzetmemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 93.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ór-ma-~ör-me: “órma- fiili ise örme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 94. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “örme- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1548. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- óra-ma-: “órama- fiili ise sarmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 95.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- óy-ma-~oy-ma-: “óyma- fiili ise oyma karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 101.
- “oyma- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” 1524.
- sóz-ma-: “sózma- fiili ise uzatmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 252.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ózgar-ma-: “ózgarma- fiili ise değişmemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 97.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- suk-ma-~sok-ma-: “sukma- fiili ise sokma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 253. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “sokma- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1786. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- súr-ma-: “súrma- fiili ise kovmamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 252.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tárt-ma-: “tártma- fiili ise çekmemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 149.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ter-ma-~der-me-: “terma- fiili ise derme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 182. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“derme- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 507. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

terla-ma-~terle-me-:

“terlama- fiili ise terleme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 181. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“terleme- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” 1960. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

tiz-ma-~diz-me-:

“tizma- fiili ise dizme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 178. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“dizme- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 546. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

tóqi-ma-~dökü-me-:

“dokuma- fiili ise döküme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 174. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“döküme- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 565. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

tóşa-ma-~döşe-me-:

“töşama- fiili ise döşeme karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 173. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“döşeme- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 570. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

tug-ma-:

“tugma- fiili ise bağlamamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 170.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tuğ-ma-~doğur-ma-:

“tuğma- fiil ise doğurma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.”
ÖTS. 169. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“doğurma- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 551. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

uçır-ma-~uçur-ma-:

“uçırma- fiili ise uçurma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.”
ÖTS. 83. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“uçurma- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2028. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

ula-ma-~ula-ma-:

“ulama- fiili ise ulama karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.”
ÖTS. 88. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“ulama- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2032. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

yar-ma-~yar-ma-:

“yarma- fiili ise yarma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.”
ÖTS. 398. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yarma- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2139.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

yaz-ma-~yaz-ma-:

“yazma- fiili ise yazma karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.”
ÖTS. 399.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yazma- 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS.

2156.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

yāziş-ma-~yazış-ma-: “yāzişma- fiili ise yazışma karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 399.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yazışma- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2156.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

yokla-ma-~yokla-ma-: “yoklama- fiili ise yoklama karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 413.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yoklama- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2186.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

yúkla-ma-~yükle-me-: “yúklama- fiili ise yükleme karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 410.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yükleme- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2205.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

2.3.18 -n-; -n-

“Bu ek Türkçede eskiden beri kullanılan çok işlek bir fiilden fiil yapma ekidir. Fonksiyonu kendi kendine yapma veya olma ifade eden fiiller yapmaktır. -n- eki bir dönüşlülük ekidir.” (Ergin, 2008: s. 202).

-n- eki her iki şivede de çok işlek olan bu ek, sonu ünlü biten birden fazla heceli fiiller ile sonu ünsüz ile biten tek ve çok heceli fiillere getirilir.

-n- ekiyle türemiş fiiller:

- āçi-n-~açı-n-: “āçin- fiili ise açınmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 68. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “açın- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 15. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- āğri-n-: “āğrin- fiili ise 1. Zorla bir işi yapmak; 2. Kusmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 60.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- āķi-n-: “āķin- fiili ise akmak, belli bir yöne hareket etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 61.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- āsra-n-: “āsran- fiili ise Bakılmak, anlamında kullanılmaktadır. ” ÖTS. 74.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- bāti-n-: “bātin- fiili ise her hangi bir işe cesaret edip girişmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 117.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).
- bēki-n-: “bekin- fiili ise kapanmak, gizlenmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 137.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.” (TS. “yok”).

- biği-n-: “bikin- fiili ise kapanmak, gizlenmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 135.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- bóli-n-~bölü-n-: “bólin- fiili ise bölünmek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 132. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “bölün- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Saçları biraz evvel taranmış gibi intizamlı, ortasından ikiye bölünmüş.)” TS. 314.
- cirka-n-: “cirkan- fiili ise nefret etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 192.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çek-in-~çeki-n-: “çekin- fiili ise çekinmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 205.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “çekin- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Karşı karşıya oturup yalnız kaldığımız zaman göz göze gelmekten çekindiğini de hissettim.)” TS. 408.
- çiri-n-: “çirin- fiili ise çürümek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 201.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çóqi-n-: “çóqin- fiil ise gagalanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 200.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- éri-n-: “érin- fiili ise tembellik yapmak, çekingenlik, yapmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Nān yémāqçi bólsaŋ, ótin tāşıŋda érinma-Yemek yiyecek olursan odun taşımaktan çekinme.)” ÖTS. 112.
- ğici-n- “ğicin- fiili ise sınırdan yüzünü kanatmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- húrsi-n-: “húrsin- fiili ise gam kaygı veya birer sıkıntı yüzünden ufçekmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 218.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ili-n-~: “ilin- fiili ise pusuya düşmek, tuzağa düşmek, dama düşmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 108.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kımti-n-: “kımtin- fiili ise çekinmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 325.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kisi-n-~kısı-n-: “kisin- fiili ise kısınmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 324. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kısın- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1166.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- maқта-n-: “maktan- fiili ise kendini iyi yönlerini tarif etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 370.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

órğa-n-~öğre-n-:

“órgan- fiili ise öğrenmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Déhķāñçilik işlerini órganmāķ-Çiftçilik işlerini Öğrenmek.)” ÖTS. 94.

“öğren- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Gerçi yeni nesil, eskiyi öğrenmekte bir fayda görmüyor ama ben gene de yazayım.)” TS. 1533.

óksi-n-:

“óksin- fiili ise işler yoluna gitmediği için kusmak, gam ve kaygı çekmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 99.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

sāģi-n-:

“sāģin- fiili ise 1. Özlemek; 2. Reva görmek veya uygun görmek anlamında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Ānasini cúddasāģinmāķ-Annesini çok özlemek.) (2. Āna yamān aytsa ham yamān sāģinmaydi-Anne kötü söylese de, kötüyü reva görmez.) ” ÖTS. 243.(TS. “yok”).

seska-n-:

“seskan- fiili ise ürkmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 261.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

sévi-n-~sevi-n-:

“sévin- fiili ise sevinmek karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 261.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“sevin- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Dönecektim kurtuldum diyecektim ve sevinecektim.)” TS. 1743.

siģi-n-siģi-n-:

“siģin- fiili ise sığınmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Húdága siģinmāķ-Allaha sığınmak.)” ÖTS. 258.

“sığın- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan dördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (4. Kendisini küçük gören bir millet, insaniyet şefkatine sığınarak yaşamaz.)” TS. 1749.

sirğa-n-: “sirği- fiili ise kaymak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Kārga sirğanmāk-Kara kaymak.)” ÖTS. 257.(TS. “yok”).

sirpa-n-: “sirpan- fiili ise kaymak, kaygan yerde kaymak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 257.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

súya-n-: “súyan- fiili ise 1. Sırtını verip oturmak; 2. Yardım istemek, el uzatmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (2. Halkқа súyansañ bólasañ, halkdan çıksañ sólasañ- Halka el uzatırsan bulacaksın, halktan çıkarsan solursun.)” ÖTS. 254.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).

súyu-n-: “suyun- fiili ise sevinmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 254.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

talpi-n-: “talpin- fiili ise uçmak, kantatlarını kımıldatıp hareket etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 161.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tāpi-n-~tapı-n-: “tāpin- fiili ise tapınmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 248.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“tapın- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1904.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

- tārti-n-: “tārtin- fiili ise çekilmek, utanmak, kendini yabancı hissetmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 150.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- tāti-n-: “tātin- fiili ise tatmak, içmek, tadına bakmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 149.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- taya-n-~daya-n-: “tayan- fiili ise dayanmak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır. Örneği: (Tayangan tāgim, işāngan bāgimsensan-Dayandığım dağım, inandığım bağım sensin.)” ÖTS.181.
- “dayan- fiili ise 12 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Odalardan birinde köşeye dayanmış bir adam, sanki sızmış gibi görünüyor.)” TS. 479.
- tila-n-~dile-n-: “tilan- fiili ise dilenmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 179.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “dilen- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Camii kapısında avuç açar dilenirim deonun evine gitmem.)” TS. 530.
- tóyi-n-~doyu-n-: “tóyin- fiili ise doyunmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Yér suvga tóyindi-Yer suya doyundu.)” 175.
- “doyun- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 563.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- turti-n-: “turtin- fiili ise kötü günler geçirmek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 166.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- tuşú-n-~düşü-n-: “tuşún- fiili ise düşünmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Nima gap ekanligini hiçkim tuşúnmedi-Ne söz olduğunu hiç kimse düşünmedi.)” ÖTS. 169.
- “düşün- fiili ise 8 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Türlü şiir anlayışları üzerinde düşünmüş, zaman zaman türlü şiirleri sevmiştir.)” TS. 592.
- úri-n-: “úrin- fiili ise 1. Her hangi bir işi yapmak için çaba göstermek; 2. Yorulmak, kıvranmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Éşikni āçışga úrinmāķ-Kapıyı açmaya çaba göstermek.) (2. Bémār ança úrinib qāldi-Hasta ancak kıvranıp kaldı.)” ÖTS. 85.
- yāpi-n-~yapı-n-: “yāpin- fiili ise yapınmak karşılığı bir anlamdakullanılmaktadır.” ÖTS. 397.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “yapın- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Elbise yapınmak.)” TS. 2128.
- yasta-n-: “yastan- fiili ise 1. Yaslanmak; 2. Kapsamak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Kampir kóçda yastanib yatardi-Yaşlı beyan zorla yaslanıp yatardı.) (2. Búğdāylar daladayastanıp yatibdi-Buğdaylar tarlayı kapsayıp yatmış.)” ÖTS. 404.
- yupa-n-: “yupan- fiili ise sakin olmak, durmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 408.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- yuvi-n-di: “yuvın- fiili ise Bulaşık pisliği veya kirleri anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 412.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.19 -nķira-

Özbek Türkçesinde fazla işlek olmayan, fiil kök ve gövdelerine getirilerek fiilden fiil yapma eklerinden biridir.

-nķira- ekiyle türemiş fiiller:

bāsi-nķira-: “bāsinķira- fiili ise kabus görmek, uykuda konuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 119.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

işān-ķira-: “işānķira- fiili ise bir az inanmak, inanmış gibi görünmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 106.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

esā-nķira-: “esānķira- fiili ise fiili ise şaşmak, heyecana düşmek, aklını kaybetmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 113.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.20 -sa-; -sa-, -se-

“İşlek olmayan bir fiilden fiil yapma ekidir.” (Coşkun, 2008: s. 215).

-sa-; -sa-, -se- ekiyle türemiş fiiller

āķ-sa-ak-sa-: “āķsa- fiili ise aksamak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2.

Қāyta қўриш ишлари āқсамāқда-Geri kurduğu ишleri aksamakta.)”
ÖTS. 61.

“aksa- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.”
TS. 58.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

buruқ-sa-:

“buruқsa- fiili ise 1. Toz, duman kalkmak, çıkmak; 2. Koku gelmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Móridan buruқsab tutún çıқabtir-Delikten tutun çıkıyor.) (2. Sāçından buruқsaredi súnbúlñiñ isi-Saçından sümbülün kokusu gelirdi.)”
ÖTS. 127.(TS. “yok”).

қóm-sa-:

“қómsa- fiili ise her hangi bir kimseyi veya şeyi özlemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 318.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.21 -sat-

“Ettirgenlik ekidir. İşlek değildir. Sadece bir örneğine rastlanmıştır.” (Coşkun, 2000:s. 69).

-sat- ekiyle türemiş fiiller:

kór-sat-:

“kórsat- fiili ise göstermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 338.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.3.22 -ş-; -ş-

“Bu ek Türkçede eskiden beri çok işlek olarak kullanılan fiilden fiil yapma eklerinden biridir. Yaptığı fiiller bir ortaklaşma veya bir oluş ifade ederler.” (Ergin, 20008: s. 221).

-ş-; -ş- ekiyle türemiş fiiller:

- āli-ş-: “āliş- fiili ise 1. Güreş tutmak, savaşmak, mücadele etmek; 2. Tartışmak, dövüşmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 63.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ali-ş-: “alış- fiili ise değiştirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- biti-ş-~biti-ş-: “bitiş- fiili ise bitişmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda bir farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 133.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “bitiş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 287.
- “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- bóşa-ş-: “bóşaş- fiili ise 1. Yumuşamak; 2. Sallanmak; 3. Zayıflaşmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Hamir yétilib ança bóşaşib qālibdi-Hamur yetişip ancak yumuşayıp kalmış.) ” ÖTS. 130.(2. Mez payalari bóşaşib qālibdi-Masanın ayakları sallanıp kalmış.) (3. İssiğdan bóşaşib qālmāk-Sıcaktan zayıflaşmak.)” ÖTS. 130.(TS. “yok”).

- búru-ş-:** “búruş- fiili ise 1. İnsan yaşlanınca yüzüne kırışık bulunmak; 2. Kuruyup kat kat olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (2. Búruşib qālgan ālma- Kuruyan elma.)” ÖTS. 127.
- “Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”(TS. “yok”).
- çali-ş-:** “çalış- fiili ise ayaklar her hangi bir şeye takılmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Çarçaganda ayāqlari çalışib kétardi- Yorgun olduğunda ayaklarına bir şey takılmış gibi giderdi.)” ÖTS. 197.(TS. “yok”).
- çapi-ş-:** “çapış- fiili ise koşmak koşuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 193.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çati-ş-~çatı-ş-:** “çatiş- fiili ise 1. Biri birine katılmak, birleşmek bağlanmak; 2. Kardeşlik veya soy açısından biri birine bağlanmak; 3. Çeşitli nesillerden yüzeye gelmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Ör” ÖTS. 195.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çıķi-ş-~çıķı-ş-:** “çıķış- fiili ise çıkışmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 203.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “çıkış- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Param çıkışmadığı için arkadaşımın borç aldım.)” TS. 424.
- çirma-ş-:** “çırmaş- fiili isesarmak, yapışmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Darahtga çirmaşib osmāķ- Ağaca sarılıp büyümek.) ” ÖTS. 201.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

enga-ş-:

“engaş- fiili ise 1. Eğilmek; 2. Sallanmak, anlamlarındakullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Engaşib gül uzmāk- Eğilip gül koparmak.) (2. Darahtniñ şağalari pastga engaşibdi-Ağacın dalları aşağıya sallanmış.)” ÖTS. 116.(TS. “yok”).

éri-ş-~eri-ş-:

“ériş- fiili ise erişmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Maqsadiga érişmāk-Maksadına veya amacınaerişmek.)” ÖTS. 112.

“ériş- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. (2. Boyu bir elli beş olduğu için eli ancak beşinci duymayaerişebilmektedir.) TS. 645.

ili-ş-~ili-ş-:

“iliş- fiili ise ilişmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 108.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“iliş- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Elim çiçeklere ilişti, vazo devrildi.)” TS. 957.

ķāma-ş-:

“ķamaş- fiili ise güç veya kuvvetini kaybetmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 308.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķap-iş-:

“ķapiş- fiili ise yapışmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 301.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ķāri-ş-~karı-ş-:

“ķāriş- fiili ise karışmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 faklı anlamda daha kullanılmaktadır. ÖTS. 297.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“kariş- fiili ise 9 farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Araba sallana sallana içim bağrım bir birine kariştı.)” TS. 1089.

qātna-ş-:

“qatnaş- fiili ise İştirak etmek, katılmak, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 301.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

qāvu-ş-~kavu-ş-:

“qāvuş- fiili ise kavuşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Sevişganlar bir biriga qāvuşdi-Sevişenler birbirine kavuştu.)” ÖTS. 300.

“kavuş- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Biz 1923’ te bir Mustafa kemal’e kavuşmasaydık, gelecek zamanlara doğru yollarımızı tıkayan aşılmaz setleri yıkamazdık.)” TS. 1112.

qāyi-ş-:

“qayış- fiili ise 1. Eğilmek; 2. Bozulmak; 3. Her hangi bir işe girişmek; 4. Acımak veya can yakmak, anlamlarındakullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Beli qayışmāq-Beli eğilmek.) (2. İşlari qayışib qālibdi-İşleri bozulmuş.) (3. İşga qayışmāq-İşe girmek.) (4. Qayışaman, yârim, seniñ qāliña-Acınırım yarım senin halına.) ÖTS. 326.(TS. “yok”).

kéli-ş-~geli-ş-:

“kéliş- fiili ise gelişmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” 344.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“geliş- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Dünyanın gelişmiş gelişmemiş ülkelerini tek tek geziyorum.)” TS. 743.

- kéri-ş-: “kériş- fiili ise esnemek, gerilmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 343.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- kiri-ş-~giri-ş-: “kiriş- fiili ise girişmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 341.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “giriş- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Erkek arkadaşlarıyla sosyal nizam üzerinde sonu gelmeyen tartışmalara girişirdi.)” TS. 763.
- ķizi-ş-~kızı-ş-: “ķiziş- fiili ise kızışmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 323. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kızış- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanamlardan dördüncü anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (4. Politika münakaşaları ve bir birine yapılan şakalar bazen dayaklı kavgalara meydan açacak derecede canlanıp kızışır.)” TS. 1178.
- ķúni-ş-: “ķúniş- fiili ise korkudan veya hastalıktan solumak, zayıflamak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 313.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- óçaki-ş-: “óçakiş- fiili ise kastan karşılık vermek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 93.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- órna-ş-: “órnaş- fiili ise 1. Sahip çıkmak; 2. Yaşamak hayat geçirmek veya yerleşmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. O çavkiga yaḥşi órnaşib āldi-O koltuğa iyi yerleşti.) (2. O şahrga

órnaşib kãldi, şahr derya bóyida órnaşgan- O şehir de yerleşti, şehir de nehir kenarında yerleşen.)” ÖTS. 94.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

óyna-ş-oyna-ş-:

“óynaş- fiili ise oynaşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 101.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“oynaş- fiil ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan ikisi de Özbek Türkçesindeki iki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Kardeşleri ile oynuyor, güreşiyor ve onları eniyordu.) (2. Bu anlarda en güzel bildiği birisiyle oynaşmak bile zevksizdir.)” TS. 1525.

ózla-ş-özle-ş-:

“ózlaş- fiili ise özleşmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 96.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“özleş- fiil ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1558.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

sóki-ş-:

“sókiş- fiil ise iki kişi birbirine hakaret etmek, küfür söylemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 255.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

sora-ş-~soru-ş-:

“soraş- fiili ise soruşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 254.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“soruş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki ikinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1795.

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

tala-ş-:

“talaş- fiili ise 1. Kavga veya savaş çıkarmak anlamında; 2. Bahsetmek, münazara etmek, tartışmak,

anlamlarındakullanılmaktadır. Örneği: (1. Taht talaşmāk-Taht veya mokam için kavga etmek.) (2. Baḥş talaşmāk-Münazara için tartışmak.)” ÖTS. 161.(TS. “yok”).

tani-ş-~tanı-ş-:

“taniş- fiili ise tanışmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 1 farklı anlamda daha kullanılmaktadır.” ÖTS. 163.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“taniş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (Bu safer bir sürü aktör ve tiyatro severle tanıştı.)” TS. 1901.

tāpi-ş-:

“tāpiş- fiili ise 1. Bulmak veya buluşmak; 2. Sırlı veya gizemli olmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (2. Oniñ barça işlari tāpişmāk-Onun çok işleri gizemli.)” ÖTS. 248.(TS. “yok”).

tarma-ş-:

“tarmaş- fiili ise tırmanmak, anlamında kullanılmaktadır.Örneği: (Daraḥga tarmaşmāk-Ağaca tırmanmak.)” ÖTS. 155.(TS. “yok”).

tegi-ş-:

“tégiş- fiili ise şaka yapmak, kinayeli konuşmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 183.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tiri-ş-:

“tiriş- fiili ise 1. Cilt kırışmak; 2. Kalben hareket etmek, çaba göstermek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Peşanisi tirişmāk-Halını kırışmak.) (2. Tirişgan tāğdan āşar-Çabalayan dağdan aşar.)” ÖTS. 177.(TS. “yok”).

toḵna-ş-:

“toḵnaş- fiili ise 1. Yüz yüze gelmek, karşılaşmak; 2. Çarpmak; 3. Savaşmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 173.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tóli-ş-:

“tóliš- fiili ise kilo almak, dolmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 175.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tuta-ş-: “tutaş- fiili ise ulaşmak, uzanmak, yakınlaşmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Kışlāgimiz taqqa bārib tutaşadi Köyümüz dağa kadar uzanmaktadır.)” ÖTS. 164.(TS. “yok”).

úçra-ş-: “úçraş- fiili ise iki kişi birbiri ile konuşmak veya mülakat etmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 83.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úla-ş-~ula-ş-: “úlaş- fiili ise Paylaşmak, bölüp vermek, anlamındakullanılmaktadır.” ÖTS. 87.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ún-a-ş-: “únaş- fiili ise bir erkeği evlendirmek için bir araya gelipkonuşmak, anlamında kullanılmaktadır. ” ÖTS. 88.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

úri-ş-~vuru-ş-: “úriş- fiili ise vuruşmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (4. Dúşmanga qarşi úrişmāq-Düşmene karşı savaşmak.)” ÖTS. 84.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnekvermemiştir.”

“vuruş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Buanlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla ve ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki dördüncü anlamla tutarlıdır.” TS. 2099.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

úyu-ş-~uyu-ş-: “úyuş- fiili ise uyuşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 90.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“uyuş- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Öğle yemeğinden sonra sinirlerim uyuştu, ufak bir uyku kestireyim, diye kompartımanımda uzandım.)” TS. 2046.

úyu-ş-~uyu-ş:

“úyuş- fiili ise uyuşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 90. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“uyuş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Oraya gidip yerleşmek, uyuşmak ve yaşamak gerekir.)” TS. 2046.

yānd-aş-:

“yand- fiili ise yan yana gelmek, yaklaşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 402.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yāpi-ş-~yapı-ş-:

“yāpiş- fiili ise yapışmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Kağaz devārga yaḥşi yāpişdi – Kâğıt duvara iyi yapıştı.)” ÖTS. 397.

“yapış- fiili ise 6 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Zarfın iyice yapışıp yapışmadığına o kadar dikkat etti ki)” TS. 2129.

yāri-ş-:

“yāriş- fiili ise 1. Aydın olmak; 2. Mutlu olmak veya yüzü gülmek; 3. Açılmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Hama yāḳ sūtdék yārişdi – Her taraf süt gibi aydın oldu.) (2. Yūzi yārişib ketmāk-Yüzü gülmek.) (3. Kóngli yārişdi-Günlü açıldı.)” ÖTS. 398.(TS. “yok”).

yara-ş-~yara-ş-:

“yaraş- fiili ise yaraşmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (ḳóyiñ bu gap sizga yaraşmaydı-Bırakın bu laf size yaraşmaydı.)” ÖTS. 403.

“yaraş- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Gözlerim koyu olduğu için kuyruklu sürme, bana pek yaraşır.)” TS. 2134.

yara-ş-:

“yaraş- fiili ise barışmak, kavgaya son vermek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 403.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yāzi-ş-~yazı-ş-:

“yāziş- fiili ise yazışmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Olar óz ara haţ yāzişib turardilar- Onlar kendi içlerinde mektup yazışıp dururdular.)” ÖTS. 399.

“yazış- fiili ise 1 anlamda kullanılmaktadır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 2156.

yéti-ş-~yeti-ş-:

“yétiş- fiili ise yetişmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 2 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (2. Yār vaşliga yetişmāķ-Sevgiliye kavuşmak.)” ÖTS. 417.

“yetiş- fiili ise 12 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki ikinci anlamıyla tutarlıdır. Örneği: (1. Gâvur Ali kahvedeki cemaatte hiçbir şey söylemeden küçük çobanla uzaklaştı bir nefeste ağıla yetişti.)” TS. 2175.

2.3.23 -t-; -t-

“Bu ek de haklarında umumî bilgiler -r- ekinde verdiğimiz faktitif eklerinden biridir. Yani fiillerden oldurma ve yaptırma ifade eden fiiller yapar. Türkçede eskiden beri görülen ve işlek olarak kullanılan bir fiilden fiil yapma ekidir.” (Ergin, 2008: s. 211).

-t- ekiyle türemiş fiiller:

- açi-t-: “açit- fiili ise mayalanmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 68.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ari-t~arı-t-: “aarit- fiili ise arıtmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS 71. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “arıt- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 118. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- āşka-t-: “āşkat- fiili ise gerek olmak, bir şeye yaramak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 74.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- béki-t~beki-t-: “békit- fiili ise bekitmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Éşigni békitmāk-Kapıyı kapatmak.)” ÖTS. 137.
- “bekit- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır.” TS. 234.“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”
- buyur-t- ma: “buyurt- fiili ise her hangi bir şeyi yapmak için yapılmasını söylemek, buyurmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 129.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- çiyra-t-: “çiyret- fiili ise el veya başka türlü ip yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 204.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- érit-t~eri-t-: “érit- fiili ise eritmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 112. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“erit- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Fazla yağlarını eritmek için karısı ile yürüyüşe çıkan fabrikatör.)” TS. 645.

éši-t-:

“éşit- fiili ise 1. Duyabilmek; 2. Dinlemek; 3. Hak etmek; 4. Haberdar olmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örnekleri: (1. Kúlaği yahşi eşitmaydi-kulağı iyi duymaz.) (2. Radyo eşitmāḳ-Radyo dinlemek.) (3. Sókiş eşitmāḳ-Küfür’ ü hak etmek.) (4. Téşik kúlāḳ eşitmay ḳālmas-Delik kulak habersiz kalmaz.)” ÖTS. 114. (TS. “yok”).

isi-t~ısı-t-:

“isit- fiili ise ısıtmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 105. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“ısıt- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Bak buraya, dedim mangalda çay var istersen ısıtır içersin.)” TS. 915.

ḳiçirda-t~gıçirda-t-:

“ḳiçirdat- fiili ise gıçirdatmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Tişlarini ḳiçirdatmāḳ Dişlerini gıçirdatmak.)” ÖTS. 321.

“gıçirdat- fiili ise 1 anlamda kullanılmıştır. Bu anlam Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (Otel koridorunun parkelerini gıçirdatan ayak sesleri duydu.)” TS. 759.

ḳiçi-t-:

“ḳiçit- fiili ise kaşıtmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 321.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

ḳaḳşa-t-:

“ḳaḳşat- fiili ise acıtmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 306.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- ķāyna-t-~kayna-t-: “ķāynat- fiili ise kaynatmak ķarşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 326.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kaynat- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneğı: (1. Kalksam bir ıhlamur kaynatıp içsem.)” TS. 1120.
- ķésa-t-: “kesat- fiili ise alay geçmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 343.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- ķışkar-t-~kısal-t-: “ķışkart- fiili ise kısaltmak ķarşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 323.“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “kısalt- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneğı: (1. Ben bu sözü bir az kısaltarak tekrar edeceğim.)” TS. 1165.
- laķilla-t-: “laķilla-t- fiili ise 1. Önemsiz ve boş konuşturmak; 2. Aldatmak, kandırmak, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 353.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- muzla-t-: “muzlat- fiili ise buzlanmasını sağlamak, anlamında kullanılmaktadır. Örneğı: (Suvni muzlatmāķ-Suyu buzlanmasını sağlamak.) ” ÖTS. 375.(TS. “yok”).
- óķşa-t-: “óķşat- fiili ise 1. Benzetmek; 2. Beraber olmak, iyi gelmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 93.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

- órga-t~öğre-t-: “órgat- fiil ise öğretmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 94. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “öğret- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Böyle görünmesini öğretmişler, sağlam bir terbiye almış.)” TS. 1533.
- órna-t-: “órnat- fiili ise 1. Yerleşmesini sağlamak; 2. Kurmak veya inşa etmek; 3. İcat etmek, anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 94.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- órinla-t-: “órinlat- fiili ise günlüne göre veya istediği gibi yapmak, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 95.
- “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).
- oқи-t~oku-t-: “oқut- fiili ise okutmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 99. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “okut- fiili ise 4 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Kumandan paşaya bu akşam şiir okutmak istiyoruz.)” TS. 1495.
- savu-t-/savi-t~soғu-t-: “savut- fiili ise soğutmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır. Örneği: (Suv savutmāq-Suyu soğutmak.)” ÖTS. 244.
- “soğut- fiili ise 2 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamlarla tutarlıdır. Örneği: (1. Suyu soğutmak.)” TS. 1785.
- súr-t~sür-t-: “súrt- fiili ise sürtmek karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 251. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”
- “sürt- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Cemal ellerini hızlı hızlı bir birine sürttü.)” TS. 1832.

tār-t~tar-t-:

“tārt- fiili ise tartmak karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 10 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (5. Uzunni tārtmāḡ-üzümü tartmak veya ölçmek.) ÖTS. 149.

“tart- fiili ise 5 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki beşinci anlamla tutarlıdır.” TS. 1910. “Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

tósi-t-:

“tósit- fiili ise bebeği işittirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 172.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tuza-t~düzel-t-:

“tuzat- fiili ise düzeltmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 4 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (1. Saçını tuzatmāḡ-Saçını düzeltmek.) ” ÖTS. 167.

“düzelt- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamıyla tutarlıdır. Örneği: (Kirli eşyalarımı paketlere sardım, bavulumu düzelttim.)” TS. 594.

yara-t~yara-t-:

“yarat- fiili ise yaratmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 403. “Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”

“yarat- fiili ise 3 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan ikinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. Örneği: (2. Bir cazibe yaratmak için ne yapmalı diye düşünüyorduk.)” TS. 2134.

yupa-t-:

“yupat- fiili ise sakinleştirmek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 408.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yayra-t-:

“yayrat- fiili ise 1. Sermek; 2. Rüzgâra soğutmak veya kurutmak için asmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (1. Bu baht-i

parî zād dilini yayratar, çehresini gül gül yaşnatar- Bu peri gibi kız gönlünü serer, çehresini gül gül açar.) (2. Kirni yayratmāḱ-kiri asmak.)” ÖTS. 414.(TS. “yok”).

“Eseri yazan hocalar bu fiil ile ilgili örnek vermemişlerdir.”

yir-t~yır-t-:

“yirt- fiili ise yırtmak karşılığı bir anlamda kullanılmaktadır.” Örneği: (kuruḱ ḱāṣiḱ āğiz yirter- Kuru kaşık ağızı yırtar.)ÖTS. 414.

“yirt- fiili ise 7 farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır. Örneği: (1. Yürürken sert bir şey paçamı yırttı, çepeçevre bir tel.)” TS. 2183.

yıḱi-t-:

“yıḱit- fiili ise 1. Yıkma, bozma; 2. Enmek; 3. Yok etmek, anlamların da kullanılmaktadır. Örneği: (1. Şamāl daraḱtni yıḱitdi-Rüzgâr ağacı yıktı.) (2. Yıḱitgan mard emas, yḱilganni tórğazib kóygan mard – Enen mert değil, enileni kardıran mert.)” ÖTS. 416.(TS. “yok”).

2.3.24 -ta-

“-ta- eki, işlek olmayan fiilden fiil yapan bir ektir.” (Coşkun, 2000: s. 70).

-ta- ekiyle türemiş fiiller

ḱis-ta-:

“ḱista- fiili ise 1. Zorlamak; 2. Acele ettirmek; 3. İsteği artmak, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (2. Āna oğulnı ḱātin ālišga ḱistadi-Anne çocuğunu evlenmeye zorladı.) (3. Kúigisi ḱistamāḱ-Gülme isteği artmak.) ÖTS. 323.

“Eseri yazan hoca bu fiilin birinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

tāp-ta- “tāpta- fiili ise 1. Ayaklarla ezmek; 2. Hakaret etmek, anlamlarındakullanılmaktadır. Örneği: (1. Balalar maysalarını tāptadılar-cocuklar yeşillikleri veya çimleri basıp ezdiler.)” ÖTS. 148.

“Eseri yazan hoca bu fiilin ikinci anlamıyla ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

yas-ta-: yasta- fiili ise süslemek, anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 404.

“Eseri yazan hoca bu fiil ile ilgili örnek vermemiştir.”(TS. “yok”).

2.4 Birleşik Yapılar

ala-ķula: “beyaz ve başka renklerden karışık olan, renkli” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

açķık-ķuķuk: “1. Hayatın lezzeti, gam ve kaygıları anlamında kullanılmaktadır. 2. Soğan ve domatesten yapılan salata anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 68. (TS. “yok”).

āķilib-saķilib: “mutluluktan oynamak, gülmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 57. (TS. “yok”).

āķ-kóz: ÖTS. 56.~aķ-göz: TS. 10.

āldi-ķaķdi: “alıp kaçtı, yani dolandırıcı, uydurmacı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

āldi-sātti: “alış veriş anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

āķir-āyaķ: “hamile kadın anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 60.

āķızmay-tamızmay: “tam veya detaylı anlatmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 62. (TS. “yok”).

āķ-ķuş: “leylek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 61. (TS. “yok”).

āķ-saķ: “beyaz saçlı, ihtiyar veya yaşlı insan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 61. (TS. “yok”).

āķ-saķāl: “beyaz sakallı, muhtar, mahallenin büyüğü anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 61. (TS. “yok”).

āk-şam: ÖTS. 61.~ak-şam: TS. 59. (T.+Far.).

‘aksul-Amal: ÖTS. 282.~aksül-amel: TS. 59. (Ar.+T.).

ala-çipār: “siyah beyaz lekeli anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

ala-tasir: “düzensiz ses, gürültü anlamında kullanılmaktadır.” TÖS. 79. (TS. “yok”).

alla-kaçan: “az önce, bir az ileri anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

alla-kança: “bir çok, çokça anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

alla-ķanday: “nasıl veya nasıldır anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

alla-ķayer: “belli olmayan yer anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

alla-ķaysi: “kimliği belli olmayan şahıs anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

alla-kim: “kimdir, nasıldır anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

alla-nima: “nedir, nasıldır, bilinmeyen bir şey anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

alp-ķāmat: “kameti boyu bahadırlara veya cesurlara benzeyen anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).

aralaş-ķuralaş: “düzensiz, karışık anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS.72. (TS. “yok”).

āt-ķulāk: “1. atın kulağına benzeyen uzun yapraklı bitki. 1. at gibi duyan anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 56. (TS. “yok”).

ārķama-ārķa: “arka arkaya yani biri birinin peşinden gitmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 58. (TS. “yok”).

āsmān-óper: “çok yüksek dağlar ve binalar anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

‘amal-ķilmāk: “amel etmek, yapmak anlamında kullanılmaktadır.” TÖS.282. (TS. “yok”).

ançadan-beri: “çok zamandan bu yana, çoktan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 81. (TS. “yok”).

ānda-sanda: “kâh kâh, ara sıra anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 63. (TS. “yok”).

apāk-çapāk: “bir yolda olan, amacı bir olan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 66. (TS. “yok”).

apāk-çapāklaşmāk: “Aynı amaç ve fikirde yaşlanmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 66. (TS. “yok”).

āra-sîra: ÖTS. 58.~ara-sıra: TS. 115.

āstın üstün: “alt üst anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āş-piçāk: “kemik kırabilecek kadar büyük bıçak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āş-tahta: “(T.+Far.) hamur yemeklerine kullanılan tahta anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āş-ḥamîr: “hamur yemekleri içi hazırlanan özel hamur anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 59. (TS. “yok”).

āş-ḫatîḫ-bólmāk: “yakınlaşmak, dost olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS.59. (TS. “yok”).

āyda-yilda: “ayda yılda anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

āy-balta: “aya bezeyen veya yeni balta anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 64. (TS. “yok”).

āy-ḫulaḫ: “solungaç anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 65. (TS. “yok”).

āy-māma: “ay anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 65. (TS. “yok”).

bala-çaḫa: “çoluk çocuk veya bir ailenin çocukları anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 122. (TS. “yok”).

bala-çaḫalî: “çoluk çocuklu anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 122. (TS. “yok”).

bār-yûḡi: “var yoku veya tüm sermayesi anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 117. (TS. “yok”).

bara-bāra: “sonunda anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 118. (TS. “yok”).

bārib-bārib: “sonunda anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS.118. (TS. “yok”).

bāriş-keliş: “gidiş geliş anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 118. (TS. “yok”).

bāstî-bāstî-bólmāk: “kimsenin haberi olmadan, gizlice barış olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 118. (TS. “yok”).

bāş-kāş-bolmāk: “işine bakmak veya kendi işiyle uğraşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 120. (TS. “yok”).

bāş-panah: “(Ö.+Far.) 1. Ev; 2. Gizlenecek veya kapanacak yer anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 120. (TS. “yok”).

bāşdan-āyāk: “baştan aya kadar anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

bāş-mîldāk: “başparmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 120. (TS. “yok”).

bāşma-bāş: “baş başa uyumak veya iki kişi bir yastığa baş koymak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 120. (TS. “yok”).

bāş-yalang: “başı açık, örtüsüz anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 119. (TS. “yok”).

bāy-çeçak: “baharın ilk günlerinde açılan çiçek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 122. (TS. “yok”).

bāy-kûş: “zengin çocuğu anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 122. (TS. “yok”).

bāy-ógli: “zengin oğlu anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 122. (TS. “yok”).

bél-bāğ: ÖTS. 137.~bel-bağı: TS. 237.

béz-bét: “utanmaz, alçak, yüzsüz anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 136. (TS. “yok”).

biçiş-tikiş: “terzilik anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 133. (TS. “yok”).

bilak-úzúk: “bileklik anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

bir-bir: ÖTS. 134.~bir-bir: TS. 279.

bir-dam: “fikir ve düşünceleri bir olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

biraz: ÖTS. 134.~biraz: TS. 278.

birdan-bir: “tek, yalnız anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

birma-bir: “teker teker, ayrı ayrı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

birin-kéyin: “arka arkaya anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

birta birta: “teker teker, ayrı ayrı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

birta yarîmta: “az çok anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 134. (TS. “yok”).

bir-yóla: “biran, biranda anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 135. (TS. “yok”).

bitmas-túganmas: “bitmez tükenmez veya sonsuz anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 133. (TS. “yok”).

bólar-bólmas: “olur olmaz anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 131. (TS. “yok”).

bóy-bast: “boyly soylu anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bóyin-túmār: “muska anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bóyin-bāğ: “koliye anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 132. (TS. “yok”).

bús-butun: ÖTS. 128.~büs-bütün: TS. 335.

can-kóyar: “(Ar.+Ö.) can verici, dert ortağı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 187. (TS. “yok”).

calb-etmağ: “(Ar.+T.) kendine çekmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 189. (TS. “yok”).

cim-bólmağ: “sakın olmak, sessiz olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 191. (TS. “yok”).

civir-civir: “cıvıl cıvıl anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

ciz-etmağ: “biranda ağrımaya başlamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 192. (TS. “yok”).

çāp -kılmağ: “bastırmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 193. (TS. “yok”).

çala-çólpiğ: “atlayarak veya eksik çalışmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çala-can: “(Ö.+Ar.) ölümden dönmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

çanbar-urmağ: “etrafına halka çizmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 197. (TS. “yok”).

dareğ-tutmağ: “(Far.+Ö.) birine yardım etmek için kendini çekmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 223. (TS. “yok”).

daş-bermağ: “yemek vermek, sabır etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 220. (TS. “yok”).

- dav-yúrak: “batur, cesaretli anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 221. (TS. “yok”).
- davam-etmāk: “devam etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 227. (TS. “yok”).
- diketib-turmağ: “hafif ayaklı, çabuk, hızlı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 230. (TS. “yok”).
- duç-kelmāk: “karşılaşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 227. (TS. “yok”).
- dúnya-ğaraş: “dünya bakışı anlamında kullanılır.” ÖTS. 226. (TS. “yok”).
- eḥtiyāṭ kılmāk: “(Ar.+T.) dikkat etmek, tedbirli olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 69. (TS. “yok”).
- eçki-emar: “kertenkele anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 111. (TS. “yok”).
- eski-tuski: “eskiyen anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 113. (TS. “yok”).
- e‘lān-kılmāk: “(Ar.+T.) bildirmek veya ilan etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 76. (TS. “yok”).
- es-es bilmāk: “hatırlamak, zorla hatırlamak, az az hatırlamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 114. (TS. “yok”).
- e‘tirāf-kılmāk: “(Ar.+Ö.) itiraf etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 79. (TS. “yok”).
- farğ-kılmağ: “(Ar.+Ö.) fark etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 292. (TS. “yok”).
- faryād-kılmağ: “(Far.+Ö.) feryat etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 292. (Ar.+Ö.).
- faş-kılmağ: “(Far.+Ö.) açmak, sırrını açmak, söylemek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 290. (TS. “yok”).
- fayda-kılmağ: “(Ar.+Ö.) fayda kılmak, kar etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 29. (TS. “yok”).
- ğadir-budir: “(Ar.+Ö.) sırtı düz olmayan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 285. (TS. “yok”).
- ğalla-ğavur: “(Ar.+Ö.) bir birine denk gelmeyen sesler anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 287. (TS. “yok”).
- ğāyib-bolmāk: “(Ar.+Ö.) kaybolmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 285. (TS. “yok”).

ğic-ğic: “(Ar.+Ö.). gıcır gıcır ses çıkmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğidi-bidi: “(Ar.+Ö.). önemsiz ve boş şeyler konuşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğira-şira: “(Ar.+Ö.). sabah erken veya akşam geç görünmeyecek zaman karanlık anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

ğiring-etmaslik: “(Ar.+Ö.). karşılık vermemek, ses çıkarmamak anlamında kullanılır.” ÖTS. 288. (TS. “yok”).

güm-bólmak: “(Ar.+Ö.). kayıp olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 349. (TS. “yok”).

ha-deb: “hadi, hızlan çabuk ol demek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 395. (TS. “yok”).

hal-bólmak: “hal olmak, çözülmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 210. (TS. “yok”).

hal-ķilmaq: “hal etmek, çözmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 210. (TS. “yok”).

ħali-beri: “(Ar.+T.) hala veya yakın arada anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 207. (TS. “yok”).

ħalk-ara: “(Ar.+Ö.) halk içinde anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 216. (TS. “yok”).

ħan-ķizi: “böcek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 213. (TS. “yok”).

ħaram-tamaķ: “(Ar.+Ö.) haram yiyen veya yapan şahıs anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 207. (TS. “yok”).

ħatin-kizlar: “törlü yaşında olan bayan cinsi anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 212. (TS. “yok”).

ħuř-biķim: “yakışıklı, görünüşü güzel olan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 217. (TS. “yok”).

icra-ķilmāķ: “(Ar.+T.) yapmak, yerinde getirmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 67. (TS. “yok”).

iķak-ķibāķ: “mide bağırsağı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 103. (TS. “yok”).

idāra ķilmāķ: “idare etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 70. (TS. “yok”).

ikir-ķikir: “ufak tefek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ikki-ķat: “hamile anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 107. (TS. “yok”).

ilhak-bólmāk: “ümitle göz tutmak, beklemek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 108. (TS. “yok”).

intik-bolmāk: “sabırsızlıkla beklemek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 109. (TS. “yok”).

issik-sóvuķ: “1. Sıcak ve soğuk yemekler; 2. Hayatın iyi ve kötü yönleri; 3. Beddua ve cadı anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 105. (TS. “yok”).

iş-başı: “iş yöneticisi, iş rehberi anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

iş-bay^ç: “yaptığı işe göre hak almak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

iştān-bāğ: “şalvar kemeri anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 106. (TS. “yok”).

izzat-i-nafs: ÖTS. 180.~izzetinefis: TS. 1011. (Ar.+T.).

ķa-yir: “ne taraf anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 320. (TS. “yok”).

ķabúl-ķilmāk: “kabul etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 301. (TS. “yok”).

ķalam-taraş: TÖS. 307.~kalem-tıraş: TS. 1044. (Ar.+Far.).

ķalģan-ķútģan: “artmış yemek veya her hangi bir şey olabilir. O anlamda kullanılmaktadır.” ÖTS. 298. (TS. “yok”).

ķalta-ķésik: “kısa ve kesik anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 332. (TS. “yok”).

ķar-ķať: “(T.+Ar.) kışın ilk kar yağdığında bir mendile azıcık kar ve biraz hediye ile akrabalar içinde birbirlerine sürpriz yaparlar. Bu sürprizde sürpriz yapan sürprizini yapıp yani hediyeyi verip kaçır eğer sürpriz yapanı yakalarsalar sürpriz yapan bir koyun kesip misafirliğe davet eder, eğer yakalayamazsa sürpriz yapılan aile sürpriz yapan aileyi misafirliğe davet eder. ÖTS. 297.

ķara-cigar: ÖTS. 297.~kara-ciğەر: TS. 1075.

ķara-ķúya: “yanmış odunun dumanı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 297. (TS. “yok”).

ķara-mal: “evcil hayvan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 297. (TS. “yok”).

ķarin-bağ: “atın kemeri anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 297. (TS. “yok”).

ķārvan-başı: ÖTS. 328.~kervan-başı: TS. 1141. (Far.+T.).

kārvan-saray: ÖTS. 328.~kervan-seray: TS. 1141. (Far.)

ķarma-ķarşî: “karmaşık anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 305. (TS. “yok”).

kasb-etmāk ķilmāk: “kazanmak, bulmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 331. (TS. “yok”).

katta-ķilmāk: “büyük yapmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 330. (TS. “yok”).

ķattîķ-ķól: “eli sıkı veya cimri anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 302. (TS. “yok”).

ķayn ini: ÖTS. 327.~ķayın-yını: TS. 1115.

ķayn-égaçi: “koca veya karının ablası anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 327. (TS. “yok”).

ķayn-singil: “baldız anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 328. (TS. “yok”).

ķayn-ata: “ķayın peder anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

ķaynağa: “ķayın birader anlamında kullanılmaktadır.” S.ÖT. 326. (TS. “yok”).

ķayn-ana: “ķayın anne anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 326. (TS. “yok”).

ķbir-ķilmāk: “ķibir etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 329. (TS. “yok”).

ķétma-ķét: “arka aryaya anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 342. (TS. “yok”).

ķélin-salam: “düğünde geline ve gelin akrabalarına söylenilecek şarkı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 345. (TS. “yok”).

ķira-ķilmāk: “(Ar.+Ö.) kiralamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 330. (TS. “yok”).

ķira-almāk: “(Ar.+Ö.) kiralamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 330. (TS. “yok”).

ķirdi-ķiķdi: “ķirdi ķıktı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 340. (TS. “yok”).

ķırķ-ayaķ: ÖTS. 322.~ķırķayak: TS. 1160.

ķişin-yazin: “ķış ve yaz anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 324. (TS. “yok”).

ķiyim-ķeçak: “elbise anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 342. (TS. “yok”).

ķizil-iştan: “papağan kuşu anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 323. (TS. “yok”).

ķól-ķap: “Eldivan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

ķól-yazma: “el yazı, el yazılar anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

ķól-bağ: “bebekleri beşiğe uyutmak için ellerini bağlayacak kumaş ipi anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 317. (TS. “yok”).

ķól-tiķ-tayaķ: “değnek veya asa anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 318. (TS. “yok”).

ķóyırda-ķóymay: “istemek, çaresiz hale getirmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 319. (TS. “yok”).

kóz-kóz-ķilmāk: “reklam vermek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 339. (TS. “yok”).

ķúlaķ-čin: “herkesin sözünü dinleyip başkalarına söyleyen şeytan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 312. (TS. “yok”).

kún-bātar: “batı anlamında kullanılmaktadır” ÖTS. 336. (TS. “yok”).

laşkar-başı: “(Far.+Ö.) leşker başı, komutan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 353. (TS. “yok”).

lams-ķılmaķ: “(Ar.+Ö.) dokunmak, el sürmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 354. (TS. “yok”).

māl bāķar: “hayvan otlatan, çoban anlamında kullanılmaktadır” ÖTS. 357. (TS. “yok”).

māma-ķaldirāk: “şimşek sesi anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 357. (TS. “yok”).

māt bólmaķ: “satranç oyununu kaybetmek, inilmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 356. (TS. “yok”).

māt ķılmaķ: “inmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 356. (TS. “yok”).

mayda-çuyda: “ufak tefek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

mehman-dóst: “misafir sever anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 377. (TS. “yok”).

meva-çeva: “meyve ve benzeri demek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 379.

miķ-etmaslik: “kıpırdamamak, genelde konuşmamak için çok kullanılır anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS.378. (TS. “yok”).

ming-āyāķ: “bin ayaklı hayvan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

miyassar-bólmaķ: “(Ar.+Ö.) müyesser olmak, ele getirmek, nasip olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 378. (TS. “yok”).

nābūd-bólmaḡ: “(Far.+Ö.) yok olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 380. (TS. “yok”).

nar-yāḡ: “oyan ki, o taraf ki anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 382. (TS. “yok”).

nari-beri: “o taraf bu taraf anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 382. (TS. “yok”).

numayān-bólmaḡ: “görünmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 385. (TS. “yok”).

ólib-tirilib: “ölüp, dirilip anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 101. (TS. “yok”).

órin-bāsar: “yardımcı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

orta-piṣar: “mevsimin ortalarına pişen meyve veya kavun karpuz anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 94. (TS. “yok”).

óyin-kúlgi: “mutluluk, hoş olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 102. (TS. “yok”).

óz-arā: “kendi içlerinde demek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

óz-bilarmān: “her şeyi kendim bilirim diye hayal eden, kendini bilgin zenneden anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 96. (TS. “yok”).

óziden-ózi: “kendi kendisine anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 97. (TS. “yok”).

parç- kılmaḡ: “güzelleştirmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 141. (TS. “yok”).

piçir-piçir: “fısır-fısır konuşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

payda-bolmak: “(Far.+Ö.) ortaya çıkmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 145. (TS. “yok”).

pilla-partiṣ: “bir birine bağlanan, saçma sapan konuşmak, düzensiz iş anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 143. (TS. “yok”).

rām-kılmaḡ, etmaḡ: “(Far.+Ö.) ayarlamak, tabi olmak, uyum sağlamak, alışmak anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 232. (TS. “yok”).

raṣad-ḡāna: ÖTS. 234.~rasat-hane: TS. 1645. (Ar.+Far.).

ravā-kórmaḡ: “(Far.+T.) reva görmek, caiz bilmek, uygun görmek anlamlarında kullanılmaktadır.” ÖTS. 236. (TS. “yok”).

rāv-bólmaḡ: “helal olmak, caiz olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 236. (TS. “yok”).

ravā-bilmaḡ: “(Far.+T.) helal bilmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 236. (TS. “yok”).

rāzi-bólmaq: “razı olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 232. (TS. “yok”).

şadir-bólmāq: “(Ar.+Ö.) ihraç olan, çıkmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖST. 271.

şalā-ķilmāq: “(Ar.+T.) çağırmaq, davet etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 273. (TS. “yok”).

sāvğa-salām: “(Ö.+Ar.) birinin elinden gönderilen hediye selamı ile anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

sāvuq-ķān: “soğukkanlı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 244. (TS. “yok”).

sóqqa-bāş: “hiç kimsesi olmayan, yalnız, tek başına kalan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

söz-başı: ÖTS. 255.~söz-başı: TS. 1805.

sózma-sóz: “yüz yüze konuşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 255. (TS. “yok”).

sur-bet: “hayâsız, utanmaz anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

sut-emizuvçi: “süt emzirici anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

savda-sātiq: “(Ar.+Ö.) alış veriş anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 251. (TS. “yok”).

suv-asti “su altı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 253. (TS. “yok”).

şab-kór: “(Far.+T.) gece körü geceye göremeyen anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 263. (TS. “yok”).

şadir-şuldir: “(TT.) şaldır-şaldır anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 267. (TS. “yok”).

şāşma-şāşir: “şaşıp kalmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 262. (TS. “yok”).

şayşir-birinc: “süt ve pirinçten yapılan yemek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 269. (TS. “yok”).

şór-tumşuq: “yalnız takılan, inzivaya çekilen, sosyal olmayan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 268. (TS. “yok”).

taşat-ķilmāq: “(Far.+T.) takat etmek, sabır etmek, dayanmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 275. (TS. “yok”).

ta‘ķib-ķilmāq: “(Ar.+T.) takip etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 158. (TS. “yok”).

tamam-bolmāk: “(Ar.+Ö.) bitmek, tükenmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 161. (TS. “yok”).

ta‘ na-ķilmāk: “(Ar.+T.) kınamak, kinayeli konuşmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 276. (TS. “yok”).

tan-bermāk: “birer işe razı olmak, hazır olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 162. (TS. “yok”).

tanķid-ķilmāk: “tenkit etmek, eleştirmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 163. (TS. “yok”).

tāpgan-tutgan: “var yok anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 248. (TS. “yok”).

tapir-tupur: “düzensiz ayak sesi, tap tap ses çıkışı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 152.

tark-etmak: “(Ar.+T.) terk etmek, bırakmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 155.

ta‘ şir-ķilmāk: “(Ar.+T.) etkilemek, tesir etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 149.

tāş-baķa: “(T.+Far.) kaplumbaķa anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

tāş-baran: “taş kayması, taş atıp öldürmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

tāş-kómir: “kömür taşı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

taṭbiķ-etmāk: “tatbik etmek, karşılaştırmak, uygulamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 158. (TS. “yok”).

toy-başı: “düğün reisi, düğünü yollandıran şahıs anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 175. (TT. “yok”).

toy-ḥaṭ: “düğün kartı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 175. (TS. “yok”).

tuya-kuş: “deve kuşu anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 171. (TS. “yok”).

uçma-uç: “üç-üçe anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 82. (TS. “yok”).

ur-yiķit: “dövüş, kavga anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

ustma-ust: “üstüme üstün anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

ust-bāş: “üstü başı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

ustiga-ustak: “bu yetmedi bunun dışında, bundan hariç, bundan ayrı anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

ustun-çıkmāk: “üstün çıkmak, galip olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

uzāk-yāqin: “uzak-yakın anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 84. (TS. “yok”).

uzil-kesil: “tümünü, bütünü anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 86. (TS. “yok”).

vafāt-ķilmāk: “(Ar.+T.) ölmek, vefat etmek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 391.

vāhima-ķilmāk: “(Ar.+T.) korkmak, kuşkuda olmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

vāķi‘-bolmāk: “(Ar.+T.) yüz vermek, bulunmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 398. (TS. “yok”).

yal-yal: “nur saçıp, dönüp parlamak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 407. (TS. “yok”).

yalāv-bardār: “bayraktar anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yalāng-tōš: “geniş göğüslü, cesur anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yālgān-yašik: “yalan söz, uydurma anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yalmāgiz: “önüne gelen her şeyi yiyip yutup geçen efsanevi mahlûk” ÖTS. 406. (TS. “yok”).

yān-bāš: “aynı yan anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 401. (TS. “yok”).

yānma-yān: “yan yana anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. (TS. “yok”).

yasan-tusan: “kendini süslemek anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 404. (TS. “yok”).

yelkama-yelka: “omuz omuza anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 418. (TS. “yok”).

yétar-yétmas: “yeter-yetmez anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 417. (TS. “yok”).

yiğim-terim: “ekinlerin toplanması anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 416. (TS. “yok”).

yol-yol: “uzun uzun ve çeşit çeşit yollar anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yol-yolakay: “bir zamanda, yol devamında anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yol-yorik: “kanun ve kurallar anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 414. (TS. “yok”).

yugur-yugur: “koşturmak anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 411. (TS. “yok”).

yuriş-turiş: “oturup kalkmasını bilen anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS” 309. (TS. “yok”).

yuz-bāşi: ÖTS. 410.~yüz-başı: TS. 2215.

yuzma-yuz: “yüz yüze, karşı karşıya anlamında kullanılmaktadır.” ÖTS. 410. (TS. “yok”).

SONUÇ

Ele aldığımız karşılaştırmalı çalışma Özbek Dili Sözlüğü üzerinde yapılmıştır. Bu sözlükte tekrarsız olarak 8613 sözcüktür. Afganistan'daki Özbekçe Türkçesi hepimizin bildiğimiz gibi 1747 yılından bu yana yani 2006'de kadar ki bu da 259 yıl olacak bu uzun zaman içinde hiçbir bilimsel çalışma yapılmamıştır. 2004 ve 2006 yılında Afganistan Özbek Türkçesi esas alınarak Özbekçe Özbekçe sözlüğü ilk bilimsel çalışma olarak yayınlandı. Bu sözlük çalışması ise Afganistan Özbeklerinin sön dönemlerinde bir bedii olarak algılandı, dil ve edebiyat halkın vücuduna taze bir can bağışlamış gibi yazarlar ve şairler yıllarca kağıtlar üzerinde gizli yazdıkları şiirler ve nesirleri gözden geçirerek basıp yayınlamaya başladılar.

Biz ise bu ilk yayınlanmış olan sözlüğü Türkiye Türkçesi ile yüksek lisans tezi olarak karşılaştırma vezifesini kendimize makbul gördük, çünkü Özbekçe Türkçesi dediğimizde Türkiye Türkçesi ve Özbekçe Türkçesi arasındaki bağdaşlığı ve yakınlığı ortaya koymak, dolayısıyla eskisi aynı olan iki dil arasındaki gerilim ve gelişimleri bir birleri ile karşılaştırarak ortaya koymak amacıyla bu çalışmayı ele aldık.

Tezimizin giriş bölümünde ise Afganistan, tarihi, coğrafi konumu, Özbeklerin yaşadıkları iller ve Özbekçe edebiyatı hakkında bilgi verilmiştir. Tezimiz üç bölümden ibarettir. Birinci bölüm ise konu seçimi, kapsam, yöntem, aşam ve kullanılan temel kaynaklardır. İkinci bölümü ise İsimlerden oluşmuştur. Bu bölümde Özbekçe isimler, Farsça ve Arapçadan Özbekçeye geçmiş olan isimler, Türkiye Türkçe sözlüğündeki Türkçe isimler, Farsça ve Arapçadan geçen isimlerle şekil olarak karşılaştırılmıştır. İsimler bölümünde şunu söylemem lazım ki, isimler bölümü sadece karşılaştırılmıştır. Çünkü anlam bakımından Özbekçede tek anlama sahip oldukları ve bu çalışmada Özbekçe sözlüğü esas alındığı için böyle uygun görülmüştür. İsimlerle ilgili birkaç örnek:

baĥa-lāĥ: “şişmen” ÖTS. 125. (TS. “yok”).

bóta-lāĥ: “bevenin yavrusu” ÖTS. 129. (TS. “yok”).

ót-lāĥ: ÖTS. 90.~ot-lak: TS. 1518.

piş-lāĥ: “teleme” ÖTS. 146. (TS. “yok”).

póst-lāĥ: “(Far.+T.) kabuk” ÖTS. 144. (TS. “yok”).

suv-lāĥ: ÖTS. 253.~su-lak: TS. 1817.

tāş-lak: “taşlık” ÖTS. 150. (TS. “yok”).

yapa-lak: “yuvarlak” ÖTS. 402. (TS. “yok”).

Üçüncü bölüm ise fiillerdir. Fiillerde ise her sözcüğün şekil ve anlam bilgisi olarak karşılaştırılmıştır. Bu bölümde Özbekçe sözlüğünde geçen sözcükleri ve Türkçe sözlüğündeki sözcüklerle karşılaştırırken, sözcüklerin bir birleriyle tutarlı anlamları ve iki sözlükte de daha kaç anlamı olduğunu da kullanıldığını sayı olarak yazılmıştır. Karşılığı olmayan sözcükleri ise Türkçe Sözlüğünde yok yani kısaltması şöyle geçmektedir. (T.S. “Yok”) diye geçmekteyiz. Fiiller bölümünden birkaç örnek vererek aşağıdaki gibi gösterebiliriz. Mesela bu iki örnekte görüldüğü gibi

ķay-~kay-: “ķay- fiili kaymak karşılığı bir anlamda kullanılmıştır.” ÖTS. 325.

“kay- fiili 3 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki anlamla tutarlıdır.” TS. 1117.

“Kaymak fiilleri ile ilgili her iki eserde de hocalar örnek vermemişler.”

kéç-~geç-: “kéç- fiili ise geçmek karşılığı bir anlamda kullanılırken aynı zamanda 3 farklı anlamlarda daha kullanılmaktadır. Örneği: (Şahrgda nima kéçayatganidan béħabarga óħşaysiz- Şehirde ne geçeceğinden haberiniz yok galiba.)” ÖTS. 342.

“geç- fiili ise 37 farklı anlamlarda daha kullanılmıştır. Bu anlamlardan birinci anlamı Özbek Türkçesindeki birinci anlamla tutarlıdır. (Elimdeki kitabı bırakıp bulundukları odaya geçtim.)” TS. 738.

çāğ-la-: “çāğla- fiili ise tahmin etmek, kıyaslamak, ölçmek, anlamlarında kullanılmaktadır. Örneği: (Raķibiniņ kúçini çāğlab kórmāķ-Rakibinin gücünü tahmin etmek.)” ÖTS. 194.(TS. “yok”).

çāğ-la-: “çāğla- fiili ise hazırlamak, hazırlık yapmak, anlamında kullanılmaktadır. Örneği: (Ózini úzāķ yólga çāğlamāķ-Kendini uzak yola hazırlamak.)” ÖTS. 194. (TS. “yok”).

Çalışmamız ise böyle bir çalışma sitiline sahip olmaktadır. Bu çalışma ise Afganistan’daki Özbek Türkleri gençlerinin Türkoloji bölümleri için örnek bir çalışma olmuştur. Gelecekte o gençlerin kendi dillerine böyle ve bundan daha iyi çalışmalar

yapmasını arzu ederek bizim çalışmamızdan faydalanmalarını arz edip onlara başarılar dilerim.

KAYNAKÇA

- Altay, N., Özbek Dili Sözlüğü, D' Orient Express Printing Grup, Malezya, 2007.
- Ariyan, NA., Afganistan Temeddun Tarihi, Balh Üniversitesi Not dersi, 2004.
- Banguoğlu, T. Türkçenin Grameri, (TDK) Yayınlar, Ankara, 2011.
- Bozkurt, F., Türkiye Türkçesi, Kapı Yayınları, İstanbul, 2010.
- Bozkurt, F., Türklerin Dili, Kapı, Yayınları, İstanbul, 2005.
- Coşkun, V., Özbek Türkçesi Grameri, (TDK) Yayınları, Ankara, 2000.
- Egin, M., Türk Dil Bilgisi, Bayrak Basım Yayın Tanıtım, Yayınları, İstanbul, 2008.
- Korkmaz, Z., Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi), (TDK) Yayınları, Ankara, 2003.
- Lebib, M.A., Qaygularim Duygularim, Uluğbek Matbaası Yayınları, Kabul, 2006.
- Tanin, Zahir,. Afganistan yirminci Asırda, Muessisei İntişarati Haver Yayınları, Tehran, 2003.
- Yıldırım, H., Özbek Türkçesi, Öz Baran Ofset Matbaacılık, Yayınları, Ankara, 2009.

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI : Faizurrahman FARZAM

Doğum Tarihi ve Yeri : 02/01/1982-Hoşgeldi, Hocailgar, Taliķan, AFGANİSTAN

Medeni Durumu : Bekar

Askerlik : Tecilli

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : Hocailgar Lisesi, Taliķan, AFGANİSTAN, 2004.

Lisans Diploması : Balkh Üniversitesi Özbek Dili ve Edebiyatı Bölümü, 2009

Yüksek Lisans Diploması : Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, 2013

Tez Konusu : Günümüz Afganistan Özbek Türkçesi ile Türkiye Türkçesinin İsim ve Fiillerinin Karşılaştırılması.

Bilimsel Faaliyetler

1. Aruz Ders Kitabı Taliķan Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Özbekçe Türkçe Bölümü, 1 niisan 2009.

Sunulan Makaleler

1. Halk Ağzaki Edebiyatından, Mulla Tac Muhammed, Dörtlükleri ve Halk dörtlükleri duğun geleneği, Balh Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Özbekçe Türkçe Bölümü, Öğretmen ve Öğrenci Sempozyumu, 15-22 kasım, 2006. Balh, Afganistan.
2. Mevlana Lütü Hirrevi Eserindeki Güzellik Sanatının İncelikleri, Balh Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Özbekçe Türkçe bölümü, Öğretmen ve Öğrenci Sempozyumu, 15-22 kasım, 2007, Balh, Afganistan.

Yabancı Dil / Diller : Farsça / İngilizce

İş Deneyimi :Toran Türk Kültür Merkezi, Samangan, AFGANİSTAN
2007,(6 Ay)

Çalıştığı Kurumlar : Esistanlık, Taliqan Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Özbekçe
Türkçe Bölümü.

E-Mail : feyzurrahman_farzam@yahoo.com